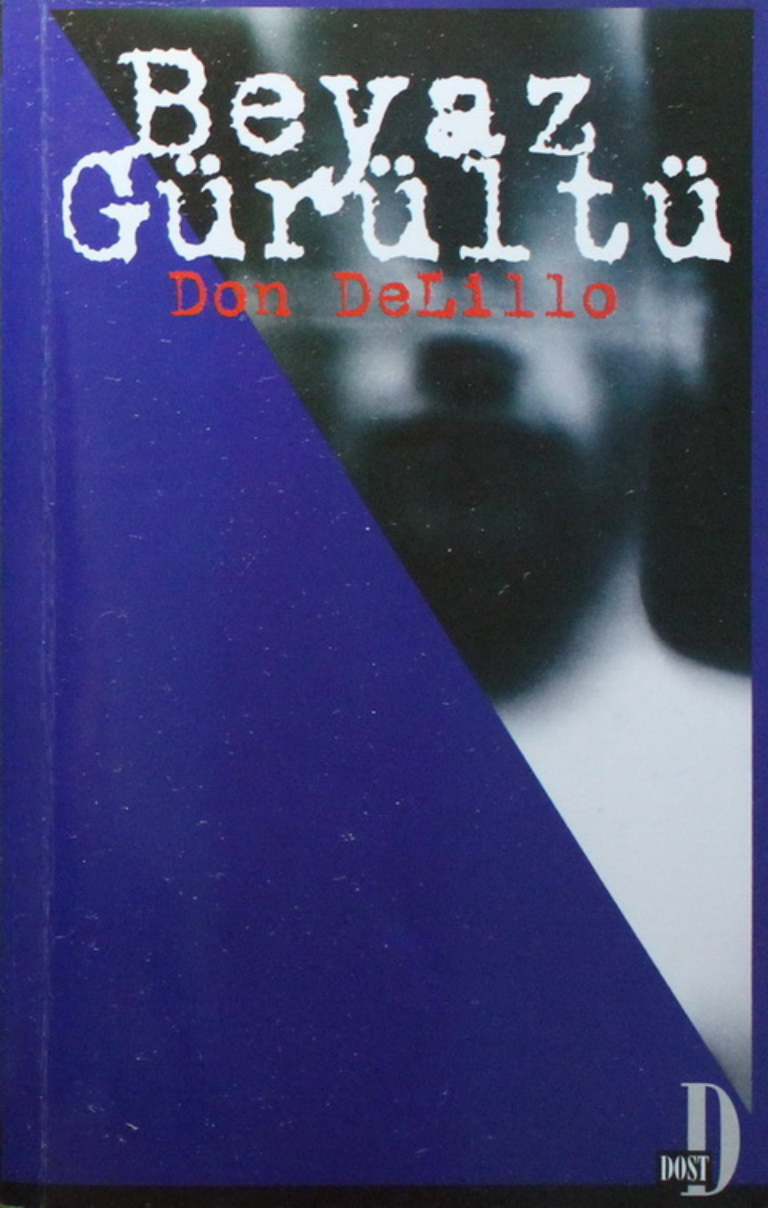
Beyaz Gürültü

Don DeLillo

DOST

BEYAZ GÜRÜLTÜ

Don DeLillo

Amerikalı yazar Don DeLillo, kurmacanın tüm derinlik ve katmanlarını aynı uzlukla kat eden on bir roman ve anlatı üretti şimdiye dek. Amerikan Akademisi üyesi olan yazar, bu romanıyla National Book Award ödülünü, *Libra* ile de Irish Times - Aer Lingus International Fiction Prize ödülünü kazandı. Diğer önemli yapıtları arasında *Americana*, *End Zone*, *Great Jones Street* ve *Underworld* sayılabilir. DeLillo, New York'ta yaşıyor.

D

Handan Balkara

Özel Üsküdar Amerikan Lisesi'nden mezun olduktan sonra eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Bölümü'nde tamamladı. Koç Üniversitesi'nde çeşitli idari görevler üstlendi. Başlıcaları Tennessee Williams, R. L. Stevenson, Daniel Goleman ve Russell Banks olmak üzere birçok Amerikalı ve İngiliz yazarın yapıtlarını Türkçe'ye çevirdi. 1998 yılından bu yana Dost Kitabevi Yayınları'na çevirmen ve editör olarak destek vermeyi sürdürüyor.

ISBN 975-298-???-?

White Noise
DON DELILLO

© Don DeLillo, 1984, 1985

Bu kitabın Türkçe yayın hakları
ONK Ltd. Şti. aracılığıyla
Dost Kitabevi Yayınları'na aittir.
Birinci Baskı, Temmuz 2002, Ankara

İngilizceden çeviren, Handan Balkara

Teknik hazırlık, Mehmet Dirican - Dost İTB
Baskı ve cilt, Pelin Ofset

Dost Kitabevi Yayınları
Karanfil Sokak, 29/4, Kızılay 06650, Ankara
Tel: (0312) 418 87 72 Fax: (0312) 419 93 97
raulman@domi.net.tr

Dost Dağıtım
Tel: (0312) 432 48 68 Fax: (0312) 435 75 96

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Türkçede telif sahibinin önceden yazılı izni olmadan kısmen ya da tamamen yeniden basılamaz, herhangi bir kayıt sisteminde saklanamaz, hiçbir şekilde elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka türlü bir araçla çoğaltılıp iletilemez.

Don DeLillo

BEYAZ GÜRÜLTÜ

DOST
kitabevi

Beyaz gürültü: Müzikte, kulağın algılayabildiği bütün ses dalgası frekanslarının birlikte duyulmasıyla ortaya çıkan etki. Beyaz gürültü, ışık spektrumunun bütün ışık frekanslarını içeren beyaz ışığa benzetilebilir.

Ana-Britannica
Genel Kültür Ansiklopedisi

Sue Buck ve Lois Wallace için...

I.
Dalgalar ve Radyasyon

-1-

Steyşın arabalar öğlen vakti geldiler, batı kampüste hızla ilerleyen, parıltılı, uzun bir kuyruk halinde. Turuncu putrel heykelin etrafında dönerken yavaşlayıp, yatakhanelere yöneldiler. Steyşın arabaların tavanları, inceli kalınlı giysilerle dolu, dikkatle istiflenmiş bavullarla, battaniye, bot ve ayakkabı, kırtasiye malzemesi ve kitap kutularıyla, çarşaf, yastık ve yorgan denkleriyle, rulo yapılmış halılar ve uyku tulumlarıyla, bisikletler, kayak takımları, sırt çantaları, İngiliz ve Western semerler, şişirme botlarla yüklüydü. Arabalar ağır ağır hız kesip dururlarken, öğrenciler dışarı fırlayıp telaşla arka kapılara koşarak içerideki eşyaları çıkartmaya koyuldular: Stereo müzik setleri, radyolar, kişisel bilgisayarlar, küçük buzdolapları ve mini fırınlar, fonograf plak ve kasetler, saç kurutma makineleri ve ütüler, tenis raketleri, futbol topları, hokey ve lacrosse sopaları, oklar ve yaylar, sigara ve alkollü içkiler, doğum kontrol hapları ve araçları, hâlâ alışveriş torbalarında duran abur cubur yiyecekler—soğanlı-sarımsaklı cipsler, Meksika pizzaları, fıstık kremalı tartlar, Waffelo'lar ve Kaboom'lar, meyveli çikletler ve karamelli patlamış mısırlar, Dum-Dum gazozlar, Mystic nane şekerleri.

Yirmi bir yıldır her Eylül bu manzaraya tanıklık etmişimdir. Hep görkemli bir hadise olur bu. Öğrenciler komik çığlıklar ve sulu taşkınlıklarla birbirlerini karşılarlar. Yaz mevsimi, her zamanki gibi, caniyane hazlarla dopdolu geçmiştir. Annelerle babalar, güneşten gözleri kamaşmış bir halde otomobillerinin yanında dikilirlerken, her tarafta kendi akislerini görürler. Sorumluluk sahibi yanık tenli-

ler. Vakur yüz ifadeleri ve alaycı bakışlar. Komüne kabul edilmekten doğan bir yenilenme hissiyle dolarlar. İnceliklerini diyetle koruyan kadınlar dinç ve kıpır kıpırdır, herkesin adını bilirler. Kocalar saatlerine bakmakla yetinirler, mesafeli ama içten davranır, ebeveynlikte ustalaşmış görünürler. Yüklü bir sigorta kapsamını akla getiren bir halleri vardır. Steyşın arabaların bu buluşması, benzer zihniyette ve ruhani açıdan yakın bir topluluk olduklarını, bir halk, bir camia olduklarını anlatır velilere. Yılın diğer zamanlarında yapabilecekleri başka herhangi bir şey, resmi kilise törenleri ya da kanunlar bile, bu mesajı aynı şekilde iletemez onlara.

Büromdan çıktım ve yokuş aşağı yürüyüp kasabaya girdim. Kasabadaki evlerin küçük kuleleri vardır, ihtiyar akçaağaçların gölgesinde insanların oturduğu iki katlı verandaları vardır. Yunan Canlandırmacılığı üslubunda kiliseler, Gotik kiliseler vardır. İnce uzun, sütunlu bir girişi, süslü püslü taban direkleri ve üstüne ananas şeklinde bir tepe süsü kondurulmuş dik eğimli bir çatısı olan bir tımarhane vardır. Babette, ben ve daha önceki evliliklerimizden olmuş çocuklarımız, bir zamanlar derin dere yatakları barındırmış ormanlık bir arazi üstündeki sessiz bir sokağın sonunda yaşıyoruz. Arka bahçenin öte tarafında, evimizin epey aşağısında, bir ekspres kara yolu var şimdi. Geceleri pirinç yatağımıza girdiğimizde, tenha trafik bir rüyanın kıyısında fısıldaşan ölü ruhlara aitmiş gibi uykumuzu çevreleyen uzak ve istikrarlı bir çağıltı ile ağır ağır akmayı sürdürüyor.

College-on-the-Hill'de, Hitler araştırmaları bölümünün başkanıyım. 1968 yılının Mart ayında, Kuzey Amerika'da, Hitler araştırmalarını ben icat ettim. Doğudan gelen rüzgarların aralıklı olarak estiği soğuk ve aydınlık bir gündü. Hitler'in yaşamı ve yaptıkları çerçevesinde başlı başına bir bölüm oluşturabileceğimizi üniversite rektörüne önerdiğimde, olasılıkları görmekte gecikmedi.

Hemen meyve veren, olağanüstü bir başarı oldu bu. Üniversite rektörü, Avusturya'da bir teleferik kazasında ölene kadar, Nixon'a, Ford'a ve Carter'a danışmanlık yapmayı sürdürdü.

Fourth ve Elm caddesinde, arabalar süpermarkete gitmek için sola dönerler. Kutu gibi bir taşıtın içinde büzülmüş oturan bir kadın polis, yanlış yere park edilmiş arabalar, saat ihlalleri, süresi dolmuş muayene etiketleri arayarak civarda devriye gezer. Kasabanın dört bir yanındaki telefon direklerinin üzerinde, kayıp kedi ve köpeklere ilişkin ev yapımı levhalar vardır, bazen bir çocuğun el yazısıyla.

-2-

Babette uzun boylu ve oldukça iri yapılı, boylu poslu bir kadındır. Ele avuca sığmaz sarışın bir süpürge çalısını andıran saçları, eskiden kirli sarı denen o özel kızılımsı kahverengi tondadır. Eğer ufak tefek bir kadın olsaydı, bu saç son derece hınzır, şeytani ve yapay dururdu. Cüssesi onun darmadağınık haline bir miktar ciddiyet katıyor. İri yarı kadınlar böyle şeyleri planlamazlar. Bedenin komploları için gereken kurnazlıktan yoksundurlar.

"Orada olmalıydın," dedim ona.

"Nerede?"

"Steyşın arabaların toplanma günüydü."

"Yine mi kaçırdım? Hani hatırlatacaktın bana?"

"Müzik laboratuvarından çevre yoluna kadar sıra sıra dizilmişlerdi. Mavi, yeşil, bordo, kahverengi. Bir çöl kervanı gibi güneşte parıldıyorlardı."

"Hatırlatılmaya ihtiyacım olduğunu biliyorsun, Jack."

Babette çok dağınıktır; zihninin ciddi meselelerle meşguliyetini, neye benzediğini bilemeyecek ya da umursamayacak kadar abartan birinin pervasız asaletine sahiptir. Tüm dünyada bu tip insanlar için genellikle düşünüldüğü gibi çok müthiş Tanrı vergisi yetenekleri olduğundan değil. Babette çocuklara göz kulak olur ve onlara bakar, yetişkinlere yönelik bir eğitim programında ders verir, kör insanlara kitap okuyan bir gönüllü grubunun üyesidir. Haftada bir defa, kasaba sınırında yaşayan Treadwell adında yaşlı bir adama kitap okur. Bu adam, sanki bir sınır taşı, bir kaya oluşumu ya da bir kuş cennetiymiş gibi, Yaşlı Adam Treadwell olarak tanınır. Babette ona *The Na-*

tional Enquirer'dan, *The National Examiner*'dan, *The National Express*'den, *The Globe*'dan, *The World*'den, *The Star*'dan yazılar okur. Yaşlı adam gizemli kült öykülerinden de haftalık dozunu talep eder. Reddetmek için sebep var mı? Asıl önemli olan şu ki, Babette yaptığı her türlü şeyle, hoşça ödüllendirildiğimi ve zengin ruhlu bir kadınla, gün ışığı ve yoğun yaşam dolu bir sevgiliyle, ailelere özgü o çok yönlü kalabalıklaşma duygusuyla sarmalandığımı hissettirir bana. Nesnel dünyaya yabancılık duymaya yatkınlık gösteren eski eşlerimin—istihbarat cemiyeti ile bağlantıları olan, benmerkezci ve son derece bağımlı bir kitle—tam tersine, ölçülüp biçilmiş bir ardıllıkla, maharetle, görünüşte de olsa kolaylıkla, hiç durmadan bir şeyler yapışını seyrederim.

"Görmek istediğim steyşın arabalar değil ki. İnsanlar neye benziyor? Kadınlar ekose etekler, triko kazaklar mı giyiyorlar? Erkeklerin üstünde binici ceketleri mi var? Binici ceketi nasıl bir şeydir?"

"Sahip oldukları parayla barışmışlar," dedim. "Onu hak ettiklerine ciddi ciddi inanıyorlar. Bu inanç onlara bir tür iptidai sağlık kazandırıyor. Bir miktar ışıldıyorlar."

"O gelir düzeyinde ölümü hayal etmekte zorlanıyorum," dedi.

"Belki de bildiğimiz anlamda bir ölüm yoktur. Sadece el değiştiren dokümanlar vardır."

"Bizim de bir steyşın arabamız yok değil gerçi."

"Küçük, metalik gri renkte. Kapılarından biri tamamen paslanmış."

"Wilder nerede?" dedi, âdeti olduğu üzere paniğe kapılarak. Kendi çocuklarından biri olan ve arka bahçede üç tekerlekli bisikletinin üzerinde hiç hareket etmeden oturan oğlana seslendi.

Babette ve ben konuşmalarımızı mutfakta yaparız. Mutfak ve yatak odası buralarda en önemli bölmelerdir, güç yuvaları, membalar. Onunla bu yönden benzeşiyoruz.

Yani evin geri kalan kısmını, mobilyaların, oyuncakların, önceki evliliklerden ve farklı çocuk kümelerinden kalma tüm o kullanılmamış nesnelerin, sırra kadem basmış kayın akrabaların armağanlarının, eski püskü giysilerin ve süprüntülerin saklanmasına yarayan bir depo olarak görüyoruz. Eşyalar, kutular. Bu mallar neden böylesine acıklı bir ağırlık taşırlar? Onlara iliştirilmiş bir karanlık var sanki, kötü şeyler olacağına dair bir sezgi. Kişisel başarısızlık ve yenilgiden değil ama daha genel bir şeyden, kapsam ve içerik açısından daha büyük bir şeyden sakınmama sebep oluyorlar.

Babette kucağında Wilder'la içeri girdi ve onu mutfak tezgahının üzerine oturttu. Denise ile Steffie de aşağı indiler ve ihtiyaç duyacakları okul malzemeleri hakkında konuştuk. Az sonra öğlen yemeği vakti gelmişti. Bir kaos ve gürültü ortamına girdik. Sürü halinde ortalıkta dolandık, biraz laf dalaşı yaptık, kap kacağı yere düşürdük. En nihayet hepimiz, dolaplardan ve buzdolabından kapabildiklerimizden ya da birbirimizden araklayabildiklerimizden tatmin olmuş ve sessizce oturup rengarenk yemeğimizin üzerine hardal veya mayonez sürmeye başlamıştık. Bu ruh hali, ölümcül derecede ciddi bir bekleyişin sonuydu, zor kazanılmış bir ödüldü. Masa kalabalıktı ve Babette ile Denise hiç konuşmadıkları halde dirsekleriyle birbirlerini iki defa dürtüklediler. Wilder hâlâ tezgahın üzerinde, etrafındaki açılmış karton ambalajların, ezilmiş teneke kutuların, parlak patates cipsi paketlerinin, ağızları plastik folyoyla kaplanmış börek çörek kâselerinin, kutu kola açma halkalarının ve torba kapama tellerinin, ayrı ayrı sarmalanmış portakallı pasta dilimlerinin ortasında oturuyordu. Heinrich, yani benim tek oğlum, içeri girip bu manzarayı dikkatle inceledikten sonra arka kapıdan çıkıp gözden kayboldu.

"Kendim için planladığım öğlen yemeği bu değildi," dedi Babette. "Yoğurt ve buğday göbeği yemeyi düşünüyordum ciddi ciddi."

"Bunu daha evvel nerede duymuştuk?" dedi Denise.

"Muhtemelen yine burada," dedi Steffie.

"O zımbırtıları satın alıp duruyor."

"Ama asla yemiyor," dedi Steffie.

"Çünkü satın almaya devam ederse sırf onlardan kurtulmak için yemek zorunda kalacağını düşünüyor. Aslında kendi kendini kandırıyor sayılır."

"Mutfağın yarısını onlar kaplıyor."

"Ama yiyemeden çöpe atıyor, çünkü fazla bekleyince bozuluyorlar," dedi Denise. "Bunun üzerine o da aynı teraneye yeniden başlıyor."

"Nereye baksan," dedi Steffie, "her yanda onlardan var."

"Onları satın almazsa suçluluk duyuyor, onları satın alıp sonra da yemezse suçluluk duyuyor, onları buzdolabında gördüğünde suçluluk duyuyor, onları çöpe attığında yine suçluluk duyuyor."

"Sanki sigara içiyor ama aslında içmiyor," dedi Steffie.

Denise on bir yaşında, dik başlı bir çocuktu. Annesinin savurgan ya da tehlikeli bulduğu alışkanlıklarına karşı hemen hemen her gün bir protesto başlatırdı. Ben Babette'i savunurdum. Diyetle ilgili konularda disiplinli davranması gereken kişinin ben olduğumu söylerdim ona. Onu bu haliyle ne kadar çok beğendiğimi hatırlatırdım. Tam kıvamında olduğu takdirde iriliğin doğasında bir dürüstlük bulunduğunu öne sürerdim. İnsanlar başkalarında belli bir miktar cüsseye güven duyarlar.

Ama Babette kalçalarından ve baldırlarından memnun değildi. Hızlı tempoda yürüyüş yapar, neoklasik lisedeki stadyum merdivenlerini koşarak çıkardı. Sevdiklerimi gerçeklerden korumak benim doğamda olduğu için onun kusurlarından meziyetler çıkardığımı söylerdi. Gerçeklerin altında bir şey yatar, derdi.

Üst kattaki holde duman alarmı çalmaya başladı, ya pilinin az evvel bitmiş olduğunu bize haber vermek için, ya da evde yangın çıktığı için. Yemeğimizi sessizlik içinde bitirdik.

-3-

College-on-the-Hill'de bölüm başkanları akademik cübbeler giyerler. O yerleri süpüren azametli şeylerden değil, omuzları büzgülü kolsuz tuniklerden. Bu fikir hoşuma gider. Saatime bakmak için kolumu elbisenin katları arasından sıyırmaktan hoşlanırım. Saatin kaç olduğunu kontrol etmek gibi basit bir eylem, bu gösterişli hareket sayesinde dönüşüme uğrar. Dekoratif vücut hareketleri hayata romans katar. Aylak aylak dolaşan öğrenciler, bölüm başkanının orta çağa özgü cübbesinin altından çıkartıp kıvırdığı koluyla, yaz sonu akşamlarının loşluğunda yanıp sönen dijital saatiyle kampüste yürüdüğüne tanıklık ettiklerinde, zamanın kendisini bile karmaşık bir yaldızlama, insan bilincinin bir romansı olarak görebilirler. Cübbe siyahtır elbette ve hemen hemen her şeyle iyi gider.

Bölüme mahsus bir Hitler binası yok. Centenary Hall'de konumlanmış durumdayız, kağıt üzerinde Amerikan ortamları diye bilinen popüler kültür bölümü ile paylaştığımız, tuğla duvarlı, koyu renk bir yapı. Tuhaf bir gruptur onlar. Öğretim üyelerinin neredeyse tamamını New York göçmenleri oluşturur; akıllı, gangster kılıklı, sinema manyağı, lüzumsuz konulara tutku duyan tipler. Kültürün doğal dilini deşifre etmek için buradadırlar, Avrupa gölgeli çocukluklarında tanımış oldukları pırıltılı hazlara ilişkin resmi bir metot oluşturmak için—balonlu çiklet paketleri ile deterjan cıngıllarından oluşan bir Aristoculuk. Bölüm başkanları, Alfonse (Fast Food) Stompanato'dur; savaş öncesine ait gazoz şişelerinden oluşan koleksiyonunu odasının raflığında daimi olarak sergileyen, geniş

göğüslü, dik bakışlı bir adam. Öğretmenlerinin tümü erkektir, buruşuk giysiler giyerler, saç traşı olmazlar, koltuk altlarına doğru öksürürler. Bir araya geldiklerinde, katledilmiş bir meslektaşlarının bedenini teşhis etmek için toplanmış kamyon şoförü temsilcilerini andırırlar. Bıraktıkları izlenim, yaygın bir hırçınlık, şüphe ve entrika duygusudur.

Bunlardan bazıları arasında istisna teşkil eden Murray Jay Siskind, eski bir spor yazarı. Belli belirsiz tanımlanabilen yemeklerin kurumsal kokusuyla içimde silik ve kasvetli bir anıyı canlandıran yemekhanede birlikte öğlen yemeği yemeyi teklif etti bana. Murray üniversitede yeniydi; küçük yuvarlak gözlükleri ve bir Amish sakalı olan, düşük omuzlu bir adam. Yaşayan ikonlar konusunda ders vermeye gelmiş bir misafir okutmandı ve popüler kültürdeki meslektaşlarından şimdiye kadar alabilmiş olduklarından rahatsızlık duyar gibiydi.

"Müziği anlıyorum, sinemayı anlıyorum, çizgi romanların bize nasıl olup da bir şeyler anlatabileceğini bile görüyorum. Ama mısır gevreği kutularından başka hiçbir şey okumayan profesörler var burada."

"Elimizdeki tek avangart bu."

"Şikayet ettiğim yok. Burayı seviyorum. Bu yer beni tam anlamıyla büyüledi. Küçük bir kasaba ortamı. Şehirlerden ve tehlikeli cinsel ilişkilerden uzak kalmak istiyorum. Sıcaklık. Şehirlerin benim için anlamı bu işte. Trenden inersin, istasyondan dışarı çıkarsın ve şiddetli bir rüzgarla çarpılırsın. Havanın, trafiğin ve insanların sıcaklığı. Yemeklerin ve seksin sıcaklığı. Yüksek binaların sıcaklığı. Metrolardan ve tünellerden çıkıp havada asılı kalan sıcaklık. Şehirlerde hava her zaman on beş derece daha sıcaktır. Sıcaklık kaldırımlardan yukarı yükselir ve zehirli gökyüzünden aşağı düşer. Otobüsler sıcaklık solur. Alışveriş yapan insan kalabalıklarından ve ofis çalışanlarından sıcaklık fışkırır. Alt yapının tamamı sıcaklık esası üzerine şekillendirilmiştir, umarsızca sıcaklık tüketir, tükettiğinden fazla sıcak-

lık üretir. Bilimadamlarının bahis konusu etmeye bayıldığı 'evrenin nihai ısı ölümü' aslında çoktan hasıl olmuştur bile ve büyük ya da orta büyüklükte her şehirde bu oluşumu etrafında hissedebilirsin. Sıcaklık ve ıslaklık."

"Nerede oturuyorsun, Murray?"

"Bir pansiyonda. Bu yer beni tam anlamıyla büyüledi, adeta baştan çıkarttı. Timarhane civarında, harikulade eski, harap bir ev. Yedi sekiz pansiyoner var, benim dışımda herkes az çok kalıcı. Feci bir sır barındıran bir kadın. Pek tekin olmayan bakışlara sahip bir adam. Hiç odasından çıkmayan bir adam. Görünüşe bakılırsa asla gelmeyen bir şeyi bekleyerek posta kutusunun başında saatlerce dikilen bir kadın. Geçmişi olmayan bir adam. Geçmişi olan bir kadın. Beni gerçekten de etkileyen o filmlerdeki mutsuz yaşamlara özgü bir kokusu var bu yerin."

"Sen bunlardan hangisisin?" dedim.

"Yahudi olanıyım. Başka ne olacaktım?"

Murray'nin giysilerinin neredeyse tamamının fitilli kadife oluşunda dokunaklı bir yan vardı. Bana öyle geliyordu ki, on bir yaşından beri içinde yaşadığı o kalabalık küçücük apartman dairesinde bu dayanıklı kumaşı inanılmaz derecede uzak ve ağaç gölgeli bir yerde edineceği daha yüksek irfanla bağdaştırmıştı.

"Blacksmith adını taşıyan bir kasabada mutlu olmamak elde mi?" dedi. "Durumlardan kaçınmak için buradayım. Şehirler durumlarla doludur, cinsellikte şeytana külahını ters giydiren insanlarla. Vücudumda kadınları serbestçe ellemeye artık teşvik etmediğim bölümler var. Detroit'te bir kadınla bir duruma girmiştim. Bir boşanma davası için menime ihtiyacı vardı. İroni şu ki, kadınları seviyorum. Bir iş günü, sabah güneşinin ışığında, sanki bir esintiyle nehirden taşınıp gelmişcesine dipdiri ve geniş adımlarla yürüyen uzun bacaklar gördüğümde, darmadağın olurum. İkinci ironi de şu ki, nihayetinde şiddetle arzu ettiğim şey kadınların vücutları değil, zihinleridir. Bir kadının

zihni. O narin odacıklar ve o yekpare, tek yönlü akış, bir fizik deneyi gibi. İnce naylon çorap giymiş zeki bir kadın bacak bacak üstüne atarken onunla konuşmak ne kadar eğlencelidir. Hışırdayan naylonun o küçük statik sesi beni birkaç düzeyde mutlu edebilir. Bunlarla alâkalı üçüncü ironi de, mütemadiyen en karmaşık, en asabi ve en zor kadınlara kapılıyor olmam. Basit adamları ve karmaşık kadınları seviyorum."

Murray'nin saçları sıkı ve ağır görünümlüydü. Gür kaşları vardı. Saç tutamları boynunun yanlarına doğru kıvrılıyordu. Çenesinde sona eren ve bir bıyıkla tamamlanmayan küçük sert sakalı, isteğe bağlı bir unsur gibi duruyordu, koşullar el verdiği ölçüde kendi haline bırakılabilecek ya da ortadan kaldırılabilecekmiş gibi.

"Ne tür dersler vermeyi planlıyorsun?"

"Ben de seninle bunu konuşmak istiyordum aslında," dedi. "Burada Hitler'le fevkalade bir şey meydana getirmişsin. Onu sen yarattın, sen besledin ve kendine ait kıldın. Ülkenin bu bölümündeki akademi ya da üniversitelerin öğretim üyelerinden hiçbiri, sana atıf yapmadan Hitler'ın adını telaffuz bile edemez, ne madden ne de mecazen. Merkez burası, tartışılmaz kaynak. Artık o senin Hitler'in, Gladney'nin Hitler'i. Bu seni derinden tatmin ediyor olmalı. Hitler araştırmaları sayesinde üniversite uluslararası boyutta tanınmaya başlandı. Bir kimliği var, bir muvaffakiyet duyumu. Bütün bir sistemin, bu simge etrafında evrilmesini sağlamışsın, sayısız alt yapıya ve birbiriyle ilişkili araştırma alanlarına sahip bir yapı, tarih içinde tarih. Bu çaba beni hayretlere düşürüyor. Otoriter, sağgörülü ve şaşırtıcı derecede uyanıkça. Benim de Elvis'le yapmak istediğim şey bu işte."

Birkaç gün sonra Murray bana, Amerika'nın en çok fotoğrafı çekilen ahırı diye bilinen ve çok turist çeken bir yeri

sordu. Taşrada otuz beş kilometre yol alıp Farmington civarlarına gittik. Otlaklar ve elma bahçeleri vardı. Birbiri ardına sıralanan tarlaların arasında beyaz çitler uzanıyordu. Kısa süre sonra tabelalar göze çarpmaya başladı. AMERİKA'NIN EN ÇOK FOTOĞRAFI ÇEKİLEN AHIRI. Söz konusu mahale ulaşana kadar beş tabela saydık. Geçici otoparkta kırk araba ve bir tur otobüsü vardı. Bir keçi yolundan yürüyüp, seyir ve fotoğraf çekimi için ayrılmış ve hafifçe yükseltilmiş yere çıktık. Herkesin elinde fotoğraf makinaları vardı; bazılarında üç ayaklı sehpalar, teleobjektifler, filtre takımları. Bir adam barakasının içinde kartpostallar ve slaytlar satıyordu—ahırın o yükseltilmiş noktadan alınmış resimlerini. Bir ağaç topluluğunun kenarında dikilip fotoğrafçıları izledik. Murray arada bir küçük bir deftere birtakım notlar karalayarak, bir türlü bozulmayan sessizliği korudu.

"Kimsenin ahırı gördüğü yok," dedi sonunda.

Uzun bir sessizlik daha oldu.

"Ahırın yolunu gösteren tabelaları bir kere gördükten sonra, ahırı görmek imkansızlaşıyor."

Yine sessizliğe büründü. Fotoğraf makinalı insanlar yükseltilmiş noktayı terk ettiler ve yerlerini derhal başkaları aldı.

"Biz buraya bir görüntü yakalamaya gelmedik, bir görüntüyü idame ettirmeye geldik. Her bir fotoğraf o aurayı[1] pekiştiriyor. Hissedebiliyor musun, Jack? İsimsiz enerjilerin birikimi."

Uzun süreli bir sessizlik oldu. Barakadaki adam kartpostal ve slaytlar sattı.

"Burada olmak ruhani bir feragat. Gördüklerimiz başkalarının gördüklerinden ibaret. Geçmişte buraya gelmiş olan binlerce insanın, ileride gelecek olanların. Kolektif

1) **Aura** [Yun.]: Rüzgar; soluk; çevreleyen hava; ayla; hale; ışık; herhangi bir maddenin çıkardığı ince ışık. (ç.n.)

bir algılamanın parçası olmayı kabul etmişiz. Bu durum görüşümüzü gerçek anlamda renklendiriyor. Dinsel bir deneyim bir bakıma, tüm turizm çeşitleri gibi."

Bunu bir sessizlik daha izledi.

"Resim çekmenin resmini çekiyorlar," dedi.

Bir süre için konuşmadı. Deklanşör düğmelerinin ardı arkası kesilmeyen tıkırtılarını, filmi ilerleten levye kranklarının hışırtılarını dinledik.

"Fotoğrafı çekilmeden önce ahır nasıl bir yerdi?" diye sordu. "Neye benziyordu, diğer ahırlardan farklı olan yanları nelerdi, diğer ahırlara benzeyen yanları nelerdi? Biz bu soruları cevaplandıramayız, çünkü tabelaları okuduk, insanların şipşak resim çekişlerini gördük. Auranın dışına çıkamayız. Auranın bir parçasıyız. Buradayız, şu andayız."

Buna son derece sevinmiş görünüyordu.

-4-

Kötü dönemlerde, insanlar kendilerini oburluk etmeye mecbur hissederler. Blacksmith aşırı şişman yetişkin ve çocuklarla doludur, torba gibi pantolonlar giyen, kısa bacaklı, paytak paytak yürüyen insanlarla. Bunlar küçük arabalardan inerken büyük uğraş verirler; eşofman giyer ve ailecek kırda koşu yaparlar; sokaklarda suratlarına yemek bulaşmış halde yürürler; dükkanlarda, arabalarda, otoparklarda, otobüs kuyruklarında ve sinema kuyruklarında, ulu ağaçlar altında mütemadiyen bir şeyler yerler.

Sadece yaşını başını almış olanlar yemek yeme çılgınlığından muaftır. Kimi zaman ağızlarından çıkanlara ve ellerine kollarına hakim olamasalar bile, aynı zamanda sırım gibi ve sağlıklı görünürler; kadınlar özenli ve bakımlıdır, erkekler zinde ve iyi giyimlidir; tekerlekli alışveriş sepetlerini süpermarketin dışındaki sıradan seçerler.

Lisedeki çimenlik meydanın ortasından geçip binanın arka tarafına, oradan da küçük açık stadyuma doğru yürüdüm. Babette koşarak stadyum merdivenlerini tırmanıyordu. Sahanın karşısına, taş basamakların ilk sırasında bir yere oturdum. Gökyüzü çizgi halinde hareket eden bulutlarla kaplıydı. Babette stadyumun en üst basamağına ulaştığında durup mola verdi. Ellerini yüksek parmaklıklara dayayıp verevine esneyerek dinlendi. Sonra dönüp gerisin geriye merdivenlerden inmeye koyuldu, memelerini hoplata hoplata. Büyük beden giysileri rüzgarda hafif hafif dalgalanıyordu. Parmaklarını açarak ellerini kalçalarına yerleştirip yürüdü. Başını arkaya devirmiş, serin havayı yakalıyordu ve beni görmemişti. En son basamağa

ulaştığında yüzünü tribünlere çevirdi ve bir tür boyun esnetme egzersizi yaptı. Sonra yine koşarak basamakları çıkmaya başladı.

Basamakları üç defa tırmanıp, sonra ağır ağır yürüyerek aşağı indi. Etrafta kimsecikler yoktu. Çok sıkı egzersiz yapıyordu, saçları uçuşuyor, kolları ve omuzları çalışıyordu. Tepeye her varışında duvara dayanıp esniyordu; başı aşağı eğiliyor, vücudunun üst kısmı hızlı hızlı atıyordu. Son inişini bitirirken oyun sahasının kenarında onu karşılayıp kucakladım ve ellerimi gri pamuklu pantolonunun lastiğinden içeri kaydırdım. Ağaçların üstünde küçük bir uçak belirdi. Babette nemli ve sıcaktı, hayat dolu bir hırıltı çıkarıyordu.

Babette koşu yapar, kürekle kar temizler, küveti ve lavaboyu kalafat eder. Wilder'la sözcük oyunları oynar ve geceleri yatakta yüksek sesle erotik klasikler okur. Ben ne yaparım? Çöp torbalarının ağzını büzüp düğüm atarım, üniversite havuzunda birkaç tur yüzerim. Yürüyüşe çıktığımda, joging yapanlar hiç ses çıkartmadan arkamdan yetişip aniden yanımda belirir ve ahmakça bir ürküntüyle sıçramama sebep olurlar. Babette kediler ve köpeklerle konuşur. Ben sağ gözümün köşesinde renkli benekler görürüm. Babette, yüzü heyecanla parlayarak, hiç gerçekleştirmediğimiz kayak gezileri planlar. Ben okula gitmek için yokuş yukarı yürürken, daha yenice evlerin araba yollarını belirleyen kireç boyalı taşları fark ederim.

Önce kim ölecek?

Bu soru zaman zaman gündemimize gelir, araba anahtarlarının nerede olduğu gibi. Başladığımız bir cümleyi bitirir, aramızdaki üstünkörü bir bakışmayı uzatır. Bizzat bu düşüncenin fiziksel aşk doğasının bir parçası olup olmadığını merak ederim, hayatta kalanı keder ve korkuyla ödüllendiren ters bir Darvincilik. Yoksa soluduğumuz havada bulunan atıl bir element midir, neon gibi az rastlanan bir şey mi, bir erime noktası, bir atom ağırlığı olan? Atle-

tizm pistinin üstünde, Babette'i kollarımda tutuyordum. Çocuklar koşarak bizim bulunduğumuz tarafa doğru geldiler, parlak renkli şortlar giymiş otuz kız, bir aşağı bir yukarı hareket eden, gerçek olamayacak kadar garip bir kütle. Sabırsız nefesler, ayak seslerinin üst üste binen ritimleri. Bazen aşkımızın olgunlaşmamış olduğunu düşünüyorum. Ölüme ilişkin o soru, bilgece bir hatırlatma haline geliyor. Bizi geleceğe yönelik masumiyetimizden kurtarıyor. Basit şeyler ölüme mahkumdur ya da yoksa bu bir batıl inanç mıdır? Kızların yeniden yön değiştirdiklerini fark ettik. Şimdi yan yana dizilmişlerdi, yüzleri ve kendilerine özgü birer yürüyüş tarzları vardı artık. Şiddetli arzuları içinde neredeyse ağırlıksızdılar, hafifçe yere konabilirlerdi.

Marriott Havaalanı, Downtown Hanı, Sheraton Oteli ve Konferans Merkezi.

Eve dönerken, "Bee Noel'de ziyaretimize gelmek istiyor. Steffie'nin odasında beraber kalabilirler," dedim.

"Birbirlerini tanıyorlar mı?"

"Disney World'de tanışmışlardı. Merak etme, sorun çıkmaz."

"Sen Los Angeles'a ne zaman gittin?"

"Anaheim demek istiyorsun."

"Anaheim'a ne zaman gittin?"

"Orlando demek istiyorsun. Aşağı yukarı üç yıl oldu."

"Ben neredeydim?" diye sordu.

Tweedy Browner'la yaptığım evlilikten olan kızım Bee, o günlerde bir Washington banliyösünde yedinci sınıfa başlamıştı ve Güney Kore'de geçirdiği iki senenin ardından Birleşik Devletler'deki yaşama yeniden uyum sağlamakta zorlanıyordu. Okula taksiyle gidiyor, Seul ve Tokyo'daki arkadaşlarını telefonla arıyordu. Yurt dışındayken Trix baton ekmeklerle yapılmış ketçaplı sandviçler yemek isterdi. Şimdi ise taze soğan ve yavru karideslerle, hararetli ateşte kızaran yemekler pişiriyor, Tweedy'nin restoran kalitesindeki mutfağını tekeline alıyordu.

O akşam, günlerden Cuma olduğu için, Çin yemeği ısmarladık ve birlikte televizyon seyrettik, altımız bir arada. Babette bunu bir kural haline getirmişti. Çocukların haftada bir gece ebeveynleri ya da üvey ebeveynleri ile televizyon seyretmelerinin, medyayı gözlerinden düşürmeye, sağlığa yararlı bir ev sporu haline getirmeye yarayacağını düşünüyordu galiba. Böylece medyanın narkotik dip akıntısı ve tüyler ürpertici, hastalıklı, beyin emici gücü yavaş yavaş azalacaktı. Bu mantık bana kendimi biraz saygısızlığa uğramışım gibi hissettiriyordu. Aslına bakılırsa o akşam hepimiz için kurnazca kotarılmış bir tür cezalandırma oldu. Heinrich sessizce Çin böreklerine yumuldu. Steffie ekrandaki birinin başına ayıp ya da küçük düşürücü bir şey gelecekmiş gibi olduğu her sahnede asap bozukluğu yaşadı. Başka insanlar adına utanç duymak konusunda çok büyük bir kapasitesi vardı. Çoğu kez odayı terk ediyor ve Denise sahnenin sona erdiğini ona işaret edene kadar dönmüyordu. Denise ise kendinden küçük olan Steffie'ye güçlülük hakkında, bu dünyada adi olmanın, kaşarlanmış olmanın gerekliliği hakkında nasihatlar vermek için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu.

Cuma günleri, televizyon karşısında geçen bir akşamın ardından gece geç saatlere kadar Hitler okumaya dalmak da benim kendime mahsus âdetimdi.

Böyle gecelerden birinde, yatağa girip Babette'in yanına uzanmış ve bir Hitler yenilikçisi olarak ciddiye alınmak istiyorsam ismim ve görünümüm hakkında bir şeyler yapmamı rektörün 1968 yılında nasıl tavsiye ettiğini anlatmıştım ona. Jack Gladney olmaz, demiş ve kullanabileceğim başka hangi adlarım olduğunu sormuştu bana. Sonunda fazladan bir ön ad icat etmem ve kendimi böyle adlandırmam gerektiğine karar vermiştik: J. A. K. Gladney, ödünç alınmış bir giysi gibi üstümde taşıdığım bir etiket.

Rektör, kendini güçsüz bir şekilde sunma eğilimi diye ifade ettiği özelliğim konusunda da beni uyarmıştı. Kilo

almamı şiddetle tavsiye etmişti. "Serpilip büyüyerek" Hitler'leşmemi istiyordu. Kendisi de uzun boylu, göbekli, pembe yüzlü, gerdanlı, koca ayaklı ve iç sıkıcıydı. Başarılması zor bir kombinasyon. Benimse yeterince uzun boylu, büyük elli, büyük ayaklı olmak gibi avantajlarım bulunmakla birlikte, cüsseye fena halde ihtiyacım vardı ya da o öyle olduğuna inanıyordu—sağlıksız bir fazlalık, pekiştirme ve abartı, hacimli bir ağırlık duygusu. Eğer daha çirkin olabilirsem bunun kariyerime inanılmaz bir faydası dokunacağını ima ediyordu adeta.

Dolayısıyla, olmaya çalışacağım ve doğrultusunda ilerleyeceğim bir şey verdi Hitler bana, bu çabayı gösterirken kimi zaman benim de olduğum gibi şüpheli bir şey. Siyah kalın çerçeveli ve koyu renk camlı ağır gözlük benim kendi fikrimdi, o zamanki karımın uzatmamı istemediği gür sakala alternatif olarak. Babette ise J. A. K. serisinin hoşuna gittiğini ve bunu ucuz anlamda dikkat çekici bulmadığını söylemişti. Ona göre bu ad, haysiyet, ehemmiyet ve prestij ifade ediyordu.

Bir adın peşinden giden sahte karakterim ben.

-5-

Henüz vakit varken bu amaçsız günlerin tadını çıkaralım, dedim kendi kendime, zamanın etkili bir ivme kazanmasından korkarak.

Kahvaltıda, Babette hepimizin burçlarını masalcı tonlamasıyla yüksek sesle okudu. Sıra benimkine geldiğinde dinlememeye çalıştım, gerçi sanırım dinlemek istiyordum, galiba bazı ipuçları arıyordum.

Akşam yemeğinden sonra, üst kata çıkarken, televizyonun şöyle dediğini duydum: "Şimdi yarı lotus pozisyonunda oturup omurgalarımızı düşünelim."

O gece, uykuya daldıktan saniyeler sonra, kendi içime düşer gibi oldum, yürek durduran sığ bir atlayış. Sıçrayarak uyanıp karanlığa bakarken, miyoklonik refleks diye bilinen, az çok normal bir adale çekilmesi yaşamış olduğumu fark ettim. Yoksa buna mı benziyor, ani, sorgusuz sualsiz? Oysa ölümün, diye düşündüm, bir kuğu dalışı olması gerekmez mi, zarif, beyaz kanatlı ve yumuşak, yüzeyi dalgalandırmayan?

Blue jeanler kurutucuda yuvarlanıyorlardı.

Süpermarkette Murray Jay Siskind'e rastladık. Sepetinin içinde ticari markası olmayan yiyecek ve içecekler duruyordu, basit etiketler yapıştırılmış sade beyaz paketler içindeki markasız ürünler. Etiketinde KONSERVE ŞEFTALİ yazan beyaz bir teneke kutu vardı. Numune bir dilimin görünmesi için açılmış plastik bir penceresi olmayan beyaz bir jambon paketi vardı. Kavrulmuş fıstık dolu bir kavanozun üzerindeki beyaz sargı kağıdında SEÇİLMEMİŞ YER FISTIĞI yazıyordu. Ben iki-

sini tanıştırırken, Murray Babette'i başıyla selamlayıp durdu.

"Zorunlu tasarrufun yeni şekli bu işte," dedi. "Çeşnisiz ambalajlama. Tam bana göre. Yalnızca paradan tasarruf etmekle kalmayıp bir tür ruhani uzlaşmaya da katkıda bulunduğumu hissediyorum. III. Dünya Savaşı gibi bir şey. Her şey beyaz. Parlak renklerimizi elimizden alıp savaş hazırlıkları için kullanacaklar."

Alışveriş sepetimizdeki ürünleri eline alıp alıp koklarken Babette'in gözlerinin içine bakıp duruyordu.

"Bu fıstıklardan daha evvel de almıştım. Yuvarlak, kübik, eğri büğrü, birbirine yapışık çıkıyorlar. Kırık fıstıklar. Kavanozun dibinde bir sürü toz birikmiş oluyor. Ama tatları güzel. En önemlisi, ambalajları özellikle hoşuma gidiyor. Haklıydın, Jack. Son avangart bu işte. Cesur yeni formlar. Şok etme gücü."

Kadının teki dükkanın ön tarafındaki ucuz baskı kitaplar reyonunun üstüne düştü. İri kıyım bir adam öbür köşedeki yükseltilmiş kabinden dışarı çıktı ve daha iyi bir görüş açısı yakalayabilmek için başını sağa sola oynatarak, ihtiyatlı bir şekilde ona doğru ilerledi. Kasadaki kızlardan biri "Leon, maydanoz," diye sordu ve Leon düşen kadına yaklaşırken "Yetmiş dokuz," diye cevap verdi. Gömleğinin cebi keçe uçlu kalemlerle tıka basa doluydu.

"Pansiyonda yemek pişiriyorsun demek," dedi Babette.

"Odamda yemek pişirmeme izin var. Orada mutluyum. Televizyon programlarını okuyorum, *Ufologist Today*'deki reklamları okuyorum. Kendimi Amerikan rüyasına ve kabusuna kaptırmak istiyorum. Seminerim iyi gidiyor. Öğrenciler akıllı ve istekli. Sorular soruyorlar ve ben de onları cevaplandırıyorum. Ben konuşurken notlar alıyorlar. Benim gibi bir adam için sürpriz sayılır bu."

Ekstra güçlü ağrı kesici şişemizi eline aldı ve çocuk kilidi tasarımlı kapağının kenarlarını kokladı. Olgun ka-

yunlarımızı, maden suyu sodası ve zencefilli gazoz şişelerimizi kokladı. Babette dondurulmuş gıda koridorunu dolaşmaya gitti, doktorumun uzak durmamı tavsiye ettiği bir bölge.

"Karının saçları canlı bir mucize," dedi Murray, sanki bu yeni bilgi üzerine bana karşı gittikçe derinleşen saygısını nakletmek ister gibi dikkatle yüzüme bakarak.

"Evet, öyle," dedim.

"Önemli saçları var."

"Sanırım ne demek istediğini anlıyorum."

"Umarım bu kadının kıymetini biliyorsundur."

"Kesinlikle."

"Çünkü onun gibi bir kadına çok sık rastlanmıyor."

"Biliyorum."

"Çocuklarla arası iyi olmalı. Dahası, bir aile trajedisinde varlığıyla çok şey değiştireceğine bahse girerim. Her şeyi kontrol altına alıp, metanet ve kabul gösteren kişi olacaktır."

"Ama onun dünyası kararıyor. Annesi öldüğünde mahvolmuştu."

"Kim olmaz ki?"

"Steffie kamptan arayıp parmağının kırıldığını söylediğinde de mahvolmuştu. Bütün gece araba kullanmak zorunda kaldık. Kendimi bir kereste şirketi yolunda buldum. Babette ağlayıp duruyordu."

"Kız evladı, uzaklarda, yabancılar arasında, acı içinde. Kim ağlamaz ki?"

"Onun kızı değil. Benim kızım."

"Üstelik kendi kızı bile değil."

"Doğru."

"Olağanüstü. Buna bayıldım doğrusu."

Mağaza girişinde yerlere saçılmış ucuz baskı kitapların arasında tekerlekli alışveriş sepetlerimize manevra yaptırmaya çalışarak, üçümüz hep birlikte oradan ayrıldık. Murray alışveriş sepetlerimizden birini otoparka kadar

yürüttü ve sonra da çift torbalı mallarımızı sepetlerden çıkarıp steyşın arabanın arkasına yüklememize yardımcı oldu. Otoparka arabalar giriyor, arabalar çıkıyordu. Fermuarlı mini otomobilinin içindeki kadın polis ortalıkta dolaşarak otopark saatlerinde uyarı sinyalleri arıyordu. Murray'nin beyaz ürünlerle dolu hafif torbasını da bizimkilerin arasına yükledik ve kaldığı pansiyona doğru Elm caddesinde ilerlemeye koyulduk. Bana öyle geliyordu ki, Babette ve ben, satın aldığımız şeylerin çokluk ve çeşitliliğinde, o tıka basa dolu torbaların akla getirdiği sınırsız bollukta, ağırlıkta, hacimde ve sayıda, tanıdık ambalaj dizaynlarında ve rengarenk logolarda, dev boyutlarda, fosforlu satış etiketleri taşıyan aile indirimi paketlerinde, eksikleri tamamlama duygusunda, refah içinde olduğumuzu, bu ürünlerin ruhlarımızdaki konforlu yuvaya getirdiği güvenliği ve iç rahatlığını hissediyorduk—sanki daha az şeye gereksinim duyan, daha az şey bekleyen, yaşamlarını akşamları yalnız başlarına çıktıkları yürüyüşler etrafında planlayan insanların tanımadığı bir varoluş doygunluğuna ulaşmış oluyorduk.

Vedalaşırken Murray Babette'in elini tuttu.

"Sizi odama davet ederdim ama yakınlaşmaya hazır olmadıkları sürece iki kişi için biraz küçük."

Murray, aynı zamanda hem sinsi hem de içten olabilen bakışlar üretme yeteneğine sahip. Felakete de zamparalık zaferine de eşit derecede itibar eden bir bakış bu. Dediğine göre, kentlere özgü tehlikeli gönül ilişkilerine girdiği günlerde, bir kadını baştan çıkartmanın sadece bir tek yolu olduğuna inanırmış: Açık ve aşikar bir arzu. Kendini aşağılamaktan, kendini alaya almaktan, belirsizlikten, ironiden, esrarengizlikten, savunmasızlıktan, medeni bir dünya yorgunluğundan ve trajik bir geçmiş izlenimi bırakmaktan—onun için en doğal olan şeylerden yani—kaçınmak için her türlü acıyı göze alırmış. Bu unsurlardan sadece birinin, savunmasızlığın, dobra dobra şehvet programına

azar azar sızmasına izin verirmiş. Kadınların çekici bulacağı bir savunmasızlık geliştirmeyi deniyor. Bu konuda bilinçli bir şekilde çalışıyor, spor salonunda ayna karşısında ağırlıklarla çalışan bir adam gibi. Ancak şimdiye kadarki gayretleri sadece bu yarı sinsi bakışı üretebilmiş, süklüm püklüm ve yaltakçı.

Onu bıraktığımız için bize teşekkür etti. Yana doğru meyillendiği için briketlerle desteklenmiş olan verandaya doğru yürümesini izledik. Oradaki salıncaklı sandalyede oturan adam, dalgın dalgın uzaklara bakıyordu.

-6-

Heinrich'in saç çizgisi gerilemeye başladı. Bu durum benim için merak konusu. Acaba annesi ona hamileyken genlere nüfuz eden bir madde mi tüketti? Bunda benim bir hatam olabilir mi? Yoksa, bilmeden de olsa, kimyasal bir çöplük bölgesine yakın bir yerde, kafatası dejenerasyonu ve olağanüstü güzel gün batımları üretme kapasitesine sahip, sanayi atıkları yüklü hava akımlarının güzergahında mı yetiştirdim onu? (Buralardaki gün batımlarının otuz kırk yıl önce hiç de bu kadar göz alıcı olmadığı söyleniyor.) İnsanoğlunun tarihteki ve kendi kanının gelgitlerindeki suçu, teknoloji tarafından, günden güne sızıntı yapan o hain ölüm tarafından daha da şiddetli bir hale getirilmiş.

Oğlum on dört yaşında, çoğunlukla baştan savmacı ve saati saatine uymaz bir çocuk, bazen de rahatsız edici biçimde uysal. Bizim istek ve taleplerimize itirazsız boyun eğişinin özel bir suçlama silahı olduğuna ilişkin bir his var içimde. Babette, onun boş bir alışveriş merkezini otomatik tüfekle yüzlerce kez taradıktan sonra, ağır namlulu silahları, megafonları ve zırhları ile onu yakalamaya gelecek SWAT[2] ekipleri tarafından her tarafı kuşatılmış bir odada kıstırılacağından, sonunun bu olacağından korkuyor.

"Bu akşam yağmur yağacak."

"Şimdi de yağıyor zaten," dedim.

"Radyo bu akşam dedi."

2) **SWAT** (Special Weapons and Tactics): Bir Amerikan polis birimi. (ç.n.)

Ateşli bir anjinden sonra kendini toparlayabildiği ilk gün, onu okula ben götürüyordum. Sarı yağmurluklu bir kadın çocukların karşıdan karşıya geçebilmesi için trafiği durdurdu. Onu bir çorba reklamında hayal ettim, başından muşamba şapkasını çıkartıp cıvıl cıvıl bir mutfağa girerken. Kocası onu orada, üstünde dumanlar tüten bir tencere istakoz çorbasının başında bekliyor olurdu, altı hafta ömrü kalmış ufacık bir adam.

"Arabanın camına bak," dedim. "Bu yağmur mu, değil mi?"

"Ben sadece ne dedilerse onu söylüyorum."

"Sırf radyo öyle dedi diye duyularımızın tanıklığına inanmaktan vazgeçmemiz gerekmiyor herhalde."

"Duyularımız mı? Duyularımız doğru olduklarından çok daha büyük bir sıklıkla yanlıştır. Laboratuvarda kanıtlanmış bir şey bu. Hiçbir şeyin göründüğü gibi olmadığını söyleyen tüm o teorilerden hiç mi haberin yok? Kendi zihnimizin dışında, geçmiş, şimdiki zaman ve gelecek diye bir şey yoktur. Devinim yasaları dedikleri şey koca bir yalandır. Ses bile zihni aldatabilir. Sen bir sesi işitmiyorsan bu o sesin var olmadığı anlamına gelmez. Köpekler onu duyabilirler. Başka hayvanlar da. Ve eminim köpeklerin bile duyamayacağı sesler vardır. Ama o sesler vardır, havada, dalgalar halinde. Belki de asla durmazlar. Çok, çok, çok yüksek perdeden. Bilinmeyen bir yerlerden gelirler."

"Şu anda yağmur yağıyor mu, yağmıyor mu?" dedim.

"Söylemek zorunda olmak istemezdim."

"Ya biri kafana silah dayasaydı?"

"Kim, sen mi?"

"Biri. Gözlüğünün camları buğulanmış, yağmurluklu bir adam. Kafana silah dayayıp 'Yağmur yağıyor mu, yağmıyor mu? Tüm yapman gereken doğruyu söylemek. Ben de silahımı yerine koyup ilk uçakla buradan ayrılacağım,' dese."

"Hangi doğruyu istiyor? Başka bir galaksıde neredeyse ışık hızında yol alan birinin doğrusunu mu istiyor? Bir

nötron yıldızının yörüngesinde dönüp duran birinin doğrusunu mu istiyor? O insanlar bizi bir teleskoptan görebilselerdi, belki de onlara yarım metre on beş santim boyundaymış gibi görünürdük ve yağmur bugün değil de dün yağmış olurdu."

"Adam silahını *senin* kafana dayamış. Senin doğrunu istiyor."

"Benim doğrumun kime ne faydası var ki? Benim doğrumun hiçbir anlamı yok. Ya bu silahlı adam tamamen farklı bir güneş sisteminin gezegeninden geliyorsa? Bizim yağmur dediğimiz şeye o sabun diyorsa? Bizim elma dediğimiz şeye o yağmur diyorsa? Bu durumda ona ne söylemem icap eder?"

"Adamın adı Frank J. Smalley ve St. Louis'den geliyor."

"Yağmurun *şimdi*, tam şu anda mı yağıp yağmadığını öğrenmek istiyor?"

"Burada ve şimdi. Aynen öyle."

"Şimdi diye bir şey var mı? 'Şimdi' sen onu söyler söylemez gelip geçiverir. Senin sözde 'şimdi'n ben onu söyler söylemez 'az önce' oluyorsa yağmurun şimdi yağıp yağmadığını nasıl söyleyebilirim?"

"Geçmiş, gelecek ve şimdiki zaman gibi bir şeyin olmadığını söylemiştin."

"Sadece fiillerimizde var. Onu bulduğumuz tek yer orasıdır."

"Yağmur bir isim. Burada yağmur var mı, bu belirli mekanda ve önümüzdeki iki dakika içinde bu soruya karşılık vermeyi ne zaman tercih edersen o anda?"

"Hareket halinde olduğu gün gibi ortada olan bir taşıt içindeyken bu belirli mekandan bahsetmek istiyorsan, bu tartışmada asıl sorununun bu olduğunu düşünürüm."

"Bana bir yanıt ver yeter, tamam mı Heinrich?"

"Elimden sadece bir tahminde bulunmak gelir."

"Yağmur ya yağıyordur ya da yağmıyordur," dedim.

"Aynen öyle. Benim demek istediğim de tam olarak

bu işte. Tahmin yürütüyor olursun. Birinin altı tane, diğerinin yarım düzine şansı var."

"Ama yağmurun yağdığını *görüyorsun*."

"Güneşin gökyüzünde yol aldığını da görüyorsun. Ama güneş gökyüzünde yol mu alıyor, yoksa dünya mı dönüyor?"

"Bu benzetmeyi kabul etmiyorum."

"Demek yağmur olduğuna bu kadar eminsin? Nehrin öbür tarafındaki fabrikalardan gelen sülfürik asit olmadığını nereden biliyorsun? Çin'de çıkmış bir savaşın serpintisi olmadığını nereden biliyorsun? Burada ve şimdi bir yanıt istiyorsun. Bu şeyin yağmur olduğunu, burada ve şimdi, kanıtlayabilir misin? Senin yağmur dediğin şeyin gerçekten yağmur olup olmadığını nereden bileceğim? Zaten yağmur *nedir* ki Tanrı aşkına?"

"Gökyüzünden düşen ve seni *ıslak* diye nitelendirilen hale koyan şeydir."

"Ben ıslak değilim, sen ıslak mısın?"

"Tamam," dedim. "Çok güzel."

"Hayır, cidden, sen ıslak mısın?"

"Bravo," dedim ona. "Belirsizlik, rastlantısallık ve kaos adına bir zafer. Bilimin muhteşem anı."

"Sen alay et."

"Sofistler ve laf cambazları muhteşem anlarının tadını çıkarır."

"Devam et, dalganı geç, umrumda değil."

Heinrich'in annesi şimdi Hindistan'da bir ashramda[3] yaşıyor. Devi Ana adını almış ve ashramın idari işlerini yürütüyor. Ashram, Montana'nın eskiden bakır dökümcülüğü yapılan, şimdi Dharamsalapur denilen Tubb kasabasının eteklerine kurulmuş. Cinsel özgürlük, cinsel kölelik, uyuşturucular, çıplaklık, zihin denetimi, yetersiz hij-

3) **Ashram**: Sanskrit dilinde Aşrama (ev), bir din önderinin ya da onun müritlerinin inziva yeri. (ç.n.)

yen, vergi kaçakçılığı, maymunlara tapma, işkence, uzun ve korkunç ölümler hakkındaki olağan söylentiler diz boyu.

Heinrich'in sağanak yağmur altında okul girişine doğru yürüyüşünü seyrettim. Kasıtlı bir ağırlıkla hareket ediyordu. Kamuflaj kasketini kapıya on metre kala kafasından çıkarttı. Böyle anlarda onu hayvani bir çaresizlikle seviyorum, onu paltomun altına alıp bağrıma basma, orada tutma, koruma ihtiyacıyla. Başını belaya sokacakmış gibi bir hali var. Tehlike havada birikiyor sanki, onu odadan odaya takip ediyor. Babette ona en sevdiği kurabiyelerden pişiriyor. Onu masasında otururken seyrediyoruz, kitap ve dergilerle kaplı boyasız masasında. Gece yarılarına kadar çalışıyor, cezaevinde yatan bir katille posta yoluyla oynadığı bir satranç oyununda hangi hamleleri yapacağını tesbit ediyor.

Ertesi gün hava sıcak ve güneşliydi. Hill'deki öğrenciler çimenlerin üstünde ve yatakhane pencerelerinde oturmuş, teyplerini çalarak güneş banyosu yapıyorlardı. Hava yaza ilişkin hasret duyulan şeyleri çağrıştırıyordu. Yazdan kalma son baştan çıkartıcı gün; kısa kollularla dolaşmak, biçilmiş yoncaları koklamak için son bir fırsat daha. Beşeri Bilimler Dubleksine girdim; en yeni binamız bu, dış cephesi anotlanmış alüminyumla kaplı, deniz yeşili, kir tutan, tez elden inşa edilmiş bir yapı. Sinema salonu alt kattaydı, iki yüz adet yumuşak koltuğu olan, eğimli, koyu renk halı kaplı bir alan. Loş ışığın altında, ilk sıranın sonunda oturup son sınıf öğrencilerimin gelmesini bekledim.

Hepsi de Hitler branşı öğrencileriydi, hâlâ okutmanlığını yaptığım tek sınıfın, İleri Nazizm dersinin üyeleri. Haftada üç saat, sadece vasıflı son sınıf öğrencilerinin alabileceği bir ders; gösteriler, mitingler ve üniformalar üzerinde özellikle durarak, faşist tiranlığın kitleleri etkilemeye devam eden albenisini tarihsel perspektif, teorik disiplin ve yetkin içgörü çerçevesinde işlemek üzere ta-

sarlanmış bir araştırma kursu; üç kredili, yazılı ödevler de var.

Her sömestr, derste anlattıklarıma fon oluşturacak bir film gösterimi ayarlardım. Bu gösterim, propaganda filmlerinden, parti kongrelerinde çekilmiş sahnelerden, cimnastikçilerin ve dağcıların gösterilerini içeren mistik destanlardan alınmış fragmanlardan oluşuyordu—kurgulayarak seksen dakikalık empresyonist bir belgesel haline getirdiğim bir derleme. Kalabalık manzaraları ağırlıklıydı. Goebbels'in[4] bir konuşmasının ardından stadyumdan çıkan binlerce insanın itiş kakış görüntüleri. Dalga dalga kabaran, yığınlar halinde biriken, trafiğin ortasına boşalan insanlar. Gamalı haç bayrakları, cenaze çelenkleri ve kuru kafa nişanlarıyla bezenmiş salonlar. Donmuş ışık sütunlarının önünde sıra sıra duran binlerce bayraktar, dosdoğru yukarıya yöneltilmiş yüz otuz uçaksavar projektörü—geometrik bir özlemi, güçlü bir kitle arzusunun sembolik gösterimini andıran bir manzara. Filmde anlatıcı yoktu. Sadece melodiler, şarkılar, aryalar, nutuklar, çığlıklar, tezahüratlar, ithamlar, feryatlar.

Ayağa kalktım ve sahnenin önünde, orta koridorun başında, yüzüm giriş tarafına dönük bir şekilde konumlandım.

Poplin yürüyüş şortları ve sayılı basılmış tişörtleri ile, pratik süveterleri, polo tarzındaki giysileri ve ragbi pazıbentleri ile, güneşten çıkıp geldiler. Baskı altına alınmış ve saygılı havayı, belirsiz beklentiyi fark ederek yerlerini alışlarını seyrettim. Bazılarının defterleri ve ışıklı kalemleri vardı; bazıları parlak renkli dosyalarda konferans malzemeleri taşıyordu. Fısıltılar, kağıt hışırtıları, öğrencilerin birer birer yerleşirken indirdikleri koltuklardan çıkan çarpma sesleri işitiliyordu. Kürsünün önüne doğru eğilip

4) **Goebbels, Joseph Paul**, 1897-1945, Alman politikacı, 1933-45 propagandasının Nazi bakanı.

son birkaç kişinin daha içeri girmesini ve birinin kalkıp kapılarımızı o büyüleyici yaz gününün üzerine kapatmasını bekledim.

Az sonra derin bir sessizlik hakim oldu. Benim için başlangıç yorumlarını yapma vakti gelmişti. Bir an için sessizliğin derinleşmesine izin verdim, sonra el kol hareketlerimi serbestçe yapabilmek için kollarımı akademik cübbemin katları arasından çıkarttım.

Gösterim sona erdiğinde, biri Hitler'e yapılması planlanan suikast hakkında bir şey sordu. Tartışma genel anlamda planlara yöneldi. Önümdeki kafa topluluğuna şunları söylediğimi işittim: "Tüm planlar ölüme doğru yönelme eğilimindedirler. Planların doğasıdır bu. Politik planlar, terörist planlar, sevgililerin planları, öykü planları, çocuk oyunlarının parçası olan planlar. Her plan yapışımızda yavaş yavaş ölüme yaklaşırız. Herkesin imzalamak zorunda olduğu bir kontrat gibidir bu, hem planın hedefi olanların, hem de planı yapanların."

Doğru mudur bu? Neden böyle söyledim? Ne demek istedim?

-7-

Babette haftada iki gece kasabanın öbür ucundaki Kongregasyonal kiliseye gider ve bodrum katında, yetişkinlere doğru duruş dersi verir. Temelde, nasıl dikilmeleri, oturmaları ve yürümeleri gerektiğini öğretiyor onlara. Öğrencilerinin çoğu yaşlıdır. Duruş alışkanlıklarını neden iyileştirmek istediklerini ben pek anlamıyorum. Sağlıklı yaşam kurallarını takip ederek ölümü başımızdan defetmenin mümkün olduğuna inanırız nedense. Bazen karımla kilise bodrumuna gidip onun ayakta duruşunu, dönüşünü, çeşitli alımlı pozlar takınışını, zarif el kol hareketleri yapışını seyrederim. Yogaya, kendoya, trans-yürüyüşüne[5] göndermelerde bulunur. Sufi dervişlerinden, Şerpa dağcılarından bahseder. Yaşlı insanlar başlarını sallayarak dinlerler onu. Hiçbir şey yabancı değildir, uygulanamayacak kadar uzak hiçbir şey yoktur. Onların kabul ve güvenleri, inançlarının şirinliği beni her zaman hayrete düşürür. Vücutlarını bir ömür boyu uygulamış oldukları kötü duruş alışkanlıklarından kurtarmanın yollarını ararlarken, hiçbir şey onlara faydası dokunamayacak kadar kuşkulu değildir. Septisizmin sonudur bu.

Çuha çiçeği sarısı bir ay ışığı altında eve yürüdük. Evimiz sokağın sonunda eski ve soluk görünüyordu, verandanın ışığı üç tekerlekli plastik bisikletin üstüne vuruyordu, üç saatte imal edilmiş bir bıçkı tozu ve parafin yığını. De-

5) **Trans-yürüyüşü:** Afrika ve Latin Amerika'daki cin tutması kültlerinde, doğaüstü varlığın insan vücuduna girdiğini gösteren trans ayini. (ç.n.)

nise mutfakta ödevini yaparken, yere oturup finn penceresinden içeri bakmak için aşağıya inmiş olan Wilder'dan da gözünü ayırmıyordu. Hollerde sessizlik, meyilli çimenlikte gölgeler. Kapıyı kapatıp üstümüzü çıkardık. Yatak darmadağınıktı. Dergiler, perde değnekleri, çocuklardan birinin kirli çorabı. Babette değnekleri bir köşeye kaldırırken bir Broadway müzikalinden bir şeyler mırıldandı. Birbirimize sarıldık, dengemizi kaybetmeden yanlamasına yatağa düştük, sonra pozisyonumuzu yeniden değiştirip, çarşafları ayak bileklerimizin üstünden atmaya çalışarak birbirimizin etine gömüldük. Vücudunda derin birkaç çukurluk vardı, zor geçit veren karanlık bölgelerinde elin keşfetmeye çalışmaktan vazgeçeceği yerler.

Bodrumda bir şeyin yaşadığına inanırdık.

"Ne yapmak istiyorsun?"dedi.

"Sen ne yapmak istiyorsan onu."

"Ben senin için en iyisi neyse onu yapmak istiyorum."

"Benim için en iyisi seni memnun etmek," dedim.

"Seni mutlu etmek istiyorum, Jack."

"Ben seni memnun ederken mutlu oluyorum."

"Ben sadece senin yapmak istediğin şeyi yapmak istiyorum."

"Ben senin için en iyisi neyse onu yapmak istiyorum."

"Ama seni memnun etmeme izin verirsen beni memnun etmiş olursun," dedi.

"Erkek partner olarak, sanırım memnun etmek benim üstüme düşer."

"Bu duyarlı, sevgi dolu bir ifade mi, yoksa seksist bir yorum mu, pek emin değilim."

"Erkeğin partnerine karşı düşünceli davranması yanlış mı?"

"Tenis oynadığımızda ben senin partnerinim, ha sırası gelmişken, ona da yeniden başlamamız lazım. Onun dışında, senin karınım. Sana bir şeyler okumamı ister misin?"

"Mükemmel."

"Seksi şeyler okumamdan hoşlandığını biliyorum."

"Bundan senin de hoşlandığını sanıyordum."

"Esas itibarıyla, bu işten çıkar ve tatmin sağlayan, okuyandan ziyade kendisine okunan kişi değil midir? Yaşlı Adam Treadwell'e bir şeyler okuyorsam, bunun sebebi o bulvar gazetelerini tahrik edici bulmam değil."

"Treadwell kör, ben değilim. Erotik pasajlar okumaktan hoşlandığını sanıyordum."

"Seni memnun eden birşeyi yapmak benim hoşuma gider."

"Ama seni de memnun etmesi gerekiyor, Baba. Aksi takdirde ben ne hissederim?"

"Senin bir şeyler okumamdan zevk alman beni memnun ediyor."

"Sırtıma bir yük binip binip kalkıyor gibime gelmeye başladı. Memnun edilen kişi olma yükü."

"Okumak istiyorum, Jack. Gerçekten."

"Kesinlikle ve tamamen emin misin? Çünkü eğer değilsen, katiyen yapmayacağız."

Biri holün sonundaki televizyonu açtı ve bir kadın sesi şöyle dedi: "Eğer kolaylıkla parçalara ayrılıyorsa, buna tortulu şist denir. Islakken kil gibi kokar."

Gece trafiğinin hafifçe sessizliği delen akışını dinledik.

"Yüzyılını seç," dedim. "Etruryalı köle kızları, Gürcü zamparalarını okumak ister misin? Kırbaçlı seks yapılan genelevler hakkında sanırım birkaç kitabımız olacaktı. Orta Çağlara ne dersin? Çapkın şeytanlar[6] ve dişi ifritler[7] var. Bol bol rahibe öyküsü var."

"Sence en iyisi hangisiyse o olsun."

"Senin seçmeni istiyorum. Öylesi daha seksi oluyor."

6) **Çapkın şeytanlar** (Incubi): Cinsel ilişkide bulunmak istediği kişilere uykularında saldırdığı düşünülen şeytan. (ç.n.)

7) **Dişi ifritler** (Succubi): Uyumakta olan erkeklerle cinsel ilişkide bulunduğu hikaye edilen dişi şeytan. (ç.n.)

"Biri seçer, öbürü okur. Maksat denge değil mi, bir tür alışveriş? Bu işi seksi kılan bu değil mi?"

"Bir gerginlik, bir tereddüt. Haklısın. Ben seçeceğim."

"Ben de okuyacağım," dedi. "Ama kadınların içindeki erkeklerden—tırnak içinde—ya da kadınlara giren erkeklerden bahseden herhangi bir şey seçmeni istemiyorum. 'Ona girdim,' 'Bana girdi,' türünden şeyler yani. Bizler ne lobiyiz ne de asansör. 'Onu içime almak istedim,' sanki adam emekleye emekleye tamamen içeri girip kayıt yaptırabilirmiş, uyuyabilirmiş, yemek yiyebilirmiş falan gibi. Bu konuda anlaşabilir miyiz? Bir yerlere girmedikleri ya da girilen yer olmadıkları sürece bu insanların ne yaptıkları umrumda bile değil."

"Anlaştık."

" 'Ona girdim ve batırmaya başladım.' "

"Anlaşmamıza tamamen bağlıyım," dedim.

" 'Gir bana, gir bana, evet, evet.' "

"Salakça bir kullanım, kesinlikle."

"Sok kendini, Rex. Seni içimde istiyorum, daha sert gir, daha derinlere, evet, şimdi, ah.' "

Bir ereksiyonun kıpırtısını hissetmeye başlamıştım. Ne aptalca ve kelalâka. Babette kendi laflarına güldü. Televizyon şöyle dedi: "Florida'lı cerrahlar yapay bir el takana kadar..."

Babette ve ben birbirimize her şeyi anlatırız. Eşlerimin her birine, şimdikine de olduğu gibi, her şeyi söylemişimdir. Evliliklerin sayısı arttıkça, anlatacak şeyler de çoğalır elbet. Ama her şeyi açığa vurmak gerektiğine inanıyorum derken, bunu ucuz anlamda, anekdot mahiyetinde bir latifeyi ya da sığ bir itirafı kastederek söylemiyorum. Bu, bir tür kendini yenileme ve korumacı güven jestidir. Aşk, bir başkasının ilgi ve korumasına emanet edilmesine olanak sağlayacak kadar emniyetli bir kimlik geliştirmemize yardımcı olur. Babette ve ben birbirimizin ilgi ve saygısı karşılığında yaşamlarımızı verdik, onları ay ışığında beyaz

ellerimize teslim ettik, gece yarılarına kadar annelerle babalar, çocukluklar, arkadaşlıklar, uyanışlar, eski aşklar, (ölüm korkusu hariç) eski korkular hakkında konuştuk. Hiçbir ayrıntı atlanmamalıdır, keneli bir köpek ya da iddia gereği böcek yiyen bir komşu çocuğu bile. Kilerlerin kokusu, boş akşamüstlerinin verdiği duygu, bir şeylerin tenimize yağarken hissettirdikleri, gerçekler ve tutkular gibi şeylerin, acının, kaybın, hayal kırıklığının, nefes kesen sevincin hissettirdikleri. Bu gece sohbetlerinde, bu duyguların o zaman hissettiğimiz halleriyle şimdi konuştuğumuz halleri arasında bir boşluk yaratırız. O boşluk, ironiye, duygudaşlığa ve tutkulu bir eğlenceye ayrılmıştır, sayelerinde kendimizi geçmişten kurtardığımız vasıtalara.

Yirminci yüzyılda karar kıldım. Bornozumu giydim ve Babette'in içinden bir şeyler okuyabileceği adi bir dergi, cinsel deneyimlerini ayrıntılarıyla anlatan okuyucuların mektuplarını yayınlayan türden bir şey bulmak için holün sonuna, Heinrich'in odasına gittim. Modern hayal gücünün erotik uygulamalar tarihine kattığı tek tük şeyden biri olarak dikkatimi çekmiştir bu konu. Bu tip mektuplarda bir çifte fantazi iş başındadır. İnsanlar hayal ürünü olaylar yazıp, sonra da bunları ulusal bir dergide yayınlanmış halde görürler. Hangisi daha tahrik edicidir acaba?

Wilder da oradaydı, Heinrich'in çelik toplar ve bir salata kâsesiyle fizik deneyi yapışını seyrediyordu. Heinrich kalın bir bornoz giymişti, boynunda bir havlu, kafasında da başka bir havlu vardı. Bana aşağıya bakmamı söyledi.

Bir yığın ıvır zıvırın içinde bazı aile albümleri buldum, bir iki tanesi en az elli yıllıktı. Onları yukarıya, yatak odasına götürdüm. Yatakta oturup saatlerce fotoğraflara göz gezdirdik. Güneşten gözlerini kırpıştıran çocuklar, plaj şapkaları takmış kadınlar, ellerini siper edip gözlerini parlak güneşten sakınan adamlar. Sanki geçmiş, artık tecrübe etmediğimiz bir ışık özelliğine sahipmiş gibi. Kilise kıyafetleri içindeki insanların yüzlerini kasıp geleceğe belli

bir açıyla bakmalarına sebep olan bir Pazar günü parıltısı. Sanki bir miktar engellenmiş gibi duruyorlar, sabit ve iyi ayarlanmış tebessümler takınmışlar, fotoğraf makinesinin doğasında var olan bir şeyden şüphe duyar gibi.

Önce kim ölecek?

-8-

Alman diliyle boğuşmaya Ekim ortalarında başladım ve neredeyse tüm bir akademik yıl süresince devam ettim. Hitler araştırmalarının Kuzey Amerika'daki en dikkat çeken şahsiyeti olarak, Almanca bilmediğim gerçeğini uzun bir süredir gizlemeye çalışmıştım. Almancayı ne konuşabiliyor ne de okuyabiliyordum, konuşulanların tek kelimesini anlamayı ya da en basit cümleyi bile kağıda dökmeye kalkışmayı beceremiyordum. Hitler bölümündeki meslektaşlarımdan çok azı çat pat Almanca konuşuyordu; diğerleri bu dilde ya son derece ustaydı ya da makul ölçülerde deneyim sahibiydi. College-on-the-Hill'de hiç kimse, en az bir yıllık Almanca eğitimi almadan Hitler araştırmaları bölümünde ihtisas yapamazdı. Anlayacağınız, engin bir utanç manzarasının kıyısında yaşıyordum.

Alman dili. Etli butlu, yamru yumru, tükürükler saçan, morumsu ve zalim. Herkes eninde sonunda onunla yüzleşmek zorunda kalırdı. Hitler'in kendini Almancada ifade edebilmek için verdiği kendi mücadelesi, Bavyera tepelerindeki bir kale hapishanesinde dikte ettirdiği kalın, farfaracı otobiyografisinin en can alıcı alt metni değil miydi? Gramer ve söz dizimi. Adam birden fazla biçimde hapsolduğunu hissetmiştir herhalde.

Almanca öğrenmek için birkaç girişimim olmuştu; kaynaklarına, yapılarına, köklerine yönelik ciddi sondajlar yapmıştım. Bu lisanın ölümcül gücünü hissetmiştim. Onu iyi konuşmak, onu bir efsun, koruyucu bir araç olarak kullanmak istiyordum. Sözcükleri, kuralları ve telaffuzu fiili olarak öğrenmekten ne kadar çok kaçınırsam, bu işe

girişmem o kadar önem kazanıyordu. Dokunmaktan çekindiğimiz şeyler çoğu zaman kurtuluşumuzun mutlak malzemesi gibi görünür. Ama temel sesler beni bozguna uğratıyordu, sözcüklerin ve hecelerin haşin, aniden fışkıran kuzeyliliği, buyruk dağıtışı. Dilimin gerisi ile damağım arasında bir şeyler oluyor, Almanca sözcükleri seslendirme çabalarımı gülünç birer taklide çeviriyordu.

Yeniden denemeye kararlıydım.

Çünkü yüksek bir profesyonel saygınlığa erişmiştim, çünkü konferanslarım gayet güzel takip ediliyor, makalelerim belli başlı mecmualarda yayınlanıyordu. Çünkü akademik bir cübbe giyiyor ve kampüs içinde olduğum her an gece gündüz koyu renk gözlükler takıyordum. Çünkü bir metre doksan santim boyunda bir vücutta yüz beş kilo ağırlık taşıyordum, kocaman ellerim ve ayaklarım vardı ve aldığım Almanca derslerinin bir sır olarak kalması gerektiğini biliyordum.

Üniversiteyle bağlantısı olmayan bir adamla temasa geçtim, Murray Jay Siskind'den duyduğum biriyle. Middlebrook'taki yeşil tahta kaplamalı evde birlikte pansiyoner olarak kalıyorlardı. Adam ellili yaşlarındaydı, yürürken ayağını belli belirsiz sürüyordu. Azalmaya yüz tutmuş saçları, mülâyim bir yüzü vardı ve gömleğinin dirseklerine kadar kıvırdığı kollarının altından içine giydiği yünlü fanila gözüküyordu.

Ten rengini tanımlamak için et renginde diyesim geliyor. Adı Howard Dunlop'du. Eskiden bir masaj terapisti olduğunu söylemişti ama bu işi artık neden yapmadığını açıklayan bir sebep öne sürmediği gibi, ne zaman ve neden Almanca öğrendiğini de anlatmamıştı ve tavrında beni sormaktan alıkoyan bir şey vardı.

Pansiyondaki karanlık ve sıkışık odasında oturuyorduk. Bir ütü masası pencerenin önünde açılmamış vaziyette duruyordu. Bir şifoniyerin üzerinde pul pul dökülmüş emaye çömlekler, kap kacakla dolu tepsiler vardı.

Mobilyalar eğreti duruyordu, sokağa terk edilmiş gibi. Odanın kenarlarına demirbaş eşyalar dizilmişti. Muhafazasız bir radyatör, asker battaniyesiyle örtülmüş portatif bir karyola. Dunlop düz bir sandalyenin ucuna oturmuş, gramerin genel kaidelerini tekdüze bir sesle sıralıyordu. İngilizceden Almancaya geçtiğinde, gırtlağında bir tel bükülmüş gibi oldu. Sesine haşin bir duygu yerleşti, bir tür canavarın ihtirasla harekete geçişini andıran bir sürtünme ve çalkalanma. Esner gibi ağzını açarak bana bakıp bir el hareketi yaptı; sanki gırtlağını sıkıyorlarmış gibi, boğuk sesler çıkarttı. Sesleri dilinin tabanından, kusar gibi çıkarıyordu, tutkuyla ıslanmış kaba sesler. Tek yaptığı temel bazı telaffuz biçimlerini göstermekti ama yüzündeki ve sesindeki dönüşüm, onun bir varoluş düzeyinden öbürüne geçtiğini düşündürüyordu bana.

Notlar alarak oracıkta oturdum.

Bir saat çabucak geçti. Ondan bu derslerden hiç kimseye bahsetmemesini istediğimde hafifçe omuzlarını silkti. Bana öyle geldi ki, Murray'nin diğer pansiyonerleri özetlerken 'hiç odasından çıkmayan adam' diye tarif ettiği kişi oydu.

Murray'nin odasına uğrayıp akşam yemeği için benimle eve gelmesini teklif ettim. *Amerikan Travestileri* kitabını kapatıp fitilli kadife ceketinin cebine sokuşturdu. Murray'nin sandalyede oturmakta olan ev sahibine ikinci kattaki banyonun damlayan musluğundan bahsetmesine yetecek kadar uzun bir süre verandada oyalandık. Ev sahibi iri yarı, kırmızı suratlı bir adamdı; yüzünden fışkıran sağlık öyle kuvvetliydi ki biz öyle bakıp dururken bile kalp krizi geçiriyordu adeta.

"Eli değerse tamir edecektir," dedi Murray, Elm caddesi istikametinde yayan ilerlemeye başladığımızda. "Er ya da geç her şeyi onarır. Şehirde yaşayan insanların adlarını bile bilmediği o küçük alet edevat ve makinelerden çok iyi anlar. O nesnelerin adları ancak merkezden uzak

yerleşim alanlarında, küçük kasabalarda ve kırsal yörelerde bilinir. Ama adamın bağnazın teki olması çok kötü."

"Bağnaz olduğunu nereden biliyorsun?"

"Elinden tamir işleri gelen insanlar genellikle bağnazdır."

"Nasıl yani?"

"Evinize bir şeyleri tamir etmek için gelmiş olan tüm o insanları düşün. Hepsi de bağnazdı, öyle değil mi?"

"Bilmiyorum."

"Tavanlarında sürgülü merdivenleri olan ve dikiz aynasından bir çeşit plastik muska sarkan küçük kamyonetleri vardı, değil mi?"

"Bilmiyorum, Murray."

"Çok bariz," dedi.

Onca senedir elimden bir sürü fırsat kaçırdıktan sonra, Almanca öğrenmek için neden özellikle bu seneyi seçmiş olduğumu sordu bana. Önümüzdeki bahar College-on-the-Hill'de gerçekleştirilmesi programlanan bir Hitler konferansı olduğunu söyledim. Üç gün sürecek konuşmalar, seminerler ve paneller. On yedi eyaletten ve dokuz yabancı ülkeden gelecek Hitler akademisyenleri. Toplantıda hazır bulunanlar arasında gerçek Almanlar olacaktı.

Evde, Denise nemli bir çöp torbasını mutfaktaki çöp öğütücüsüne yerleştiriyordu. Makineyi çalıştırdı. Şahmerdan iç gıcıklayıcı berbat bir burkulma sesi çıkararak hızla aşağı indi. Çocuklar mutfağa girip çıkıyorlar, lavaboya su damlıyor, antredeki çamaşır makinesi içindekileri fırlatıp fırlatıp tutuyordu. Murray tüm dikkat ve ilgisini bu tesadüfi şebekeye vermiş gibiydi. Zırıldayan metaller, patlayan şişeler, ezilip yamyassı olan plastikler. Denise dikkatle kulak verip öğütücüden çıkan patırtının doğru sonik unsurlar içerdiğine emin oldu, bu da makinenin gerektiği gibi çalıştığı manasına geliyordu.

Heinrich telefonda, "Hayvanlar her zaman ensest ilişkiye girerler. O halde bu ne kadar anormal olabilir ki?" dedi birine.

Babette koşudan geldi, üstü başı sırılsıklam olmuştu. Murray onun elini sıkmak için mutfağın ortasına yürüdü. Babette kendini bir sandalyeye atıp, ortalıkta Wilder'ı arandı. Denise'in öğütücüye boşalttığı ıslak torbayla annesinin koşu kıyafetleri arasında zihinsel bir karşılaştırma yapışını seyrettim. Bunu gözlerinden okuyabiliyordum, aşağılayıcı bir benzerlik kurmuştu. Yaşamın bu ikincil düzeyleri, bilinen duyularla algılanamayan bu çarpıcı anlar ve değişken varoluş nüansları, bu beklenmedik anlarda oluşan uyum boşlukları. Bizim sihirli bir eylem olduğumuza beni inandıran buydu işte, yetişkinler ve çocuklar bir arada, sözcüklerle anlatılamayacak türden şeylerin paylaşımı.

"Suyumuzu kaynatmamız gerekiyor," dedi Steffie.

"Neden?"

"Radyoda söylediler."

"Suyunuzu kaynatın diye hep söylüyorlar," dedi Babette. "Yeni moda bu şimdi, ne tarafa kayıyorsanız direksiyonunuzu o tarafa çevirin, gibi. İşte Wilder da geldi. Sanırım artık yiyebiliriz."

Küçük çocuk dengesini zar zor sağlayarak, koca kafası sallana sallana yürüyor, annesi ise onun yaklaşmasını seyrederken sevinç mimikleri yapıyor, suratını mutlu ve acayip hallere sokuyordu.

"Nötrinolar hemen toprağa geçerler," dedi Heinrich, telefona.

"Evet evet evet," dedi Babette.

-9-

Salı günü ilkokulu boşaltmak zorunda kaldılar. Çocuklarda baş ağrıları ve göz tahrişleri baş göstermiş, ağızlarında metal tadı oluşmuştu. Öğretmenlerden biri yerlerde yuvarlanarak yabancı diller konuşmuştu. Sorunun nereden kaynaklandığını kimse bilmiyordu. Olayı soruşturan görevliler sebebin havalandırma sistemi olabileceğini söylemişlerdi, boya ya da vernik, köpük yalıtımı, elektrik yalıtımı, kafeterya yemekleri, mini bilgisayarların yaydığı ışınlar, ateşe dayanıklı amyant levhalar, nakliyat konteynerlerindeki yapıştırıcı madde, klorlanmış havuzdan çıkan kokulu gazlar ya da belki daha derin bir şey, daha ince taneli, nesnelerin temel yapısına daha sıkı dokunmuş bir şey.

Mylex giysiler içindeki gaz maskeli adamlar kızılötesi tesbit ve ölçüm teçhizatlarıyla binada sistematik tetkikler yaparlarken, Denise ve Steffie o haftayı evde geçirdi. Mylex'in kendisi de zanlı bir madde olduğundan, sonuçlar güvenilirlik açısından kuşku uyandırıyordu, dolayısıyla daha kapsamlı ikinci bir tur tetkik daha planlamak zorunda kaldılar.

Babette, Wilder, iki kızımız ve ben süpermarkete gittik. İçeri girdikten bir iki dakika sonra Murray ile karşılaştık. Onu süpermarkette dördüncü ya da beşinci görüşümdü bu, ki kampüsteki karşılaşmalarımızın sayısı da aşağı yukarı bu kadardı. Babette'i sol omzundan kavrayıp arkasına doğru dönerek sokuldu ona, saçlarını koklar gibi.

"Harika bir yemekti," dedi, tam arkasında dikilerek. "Yemek pişirmeyi ben de severim, dolayısıyla bu işi iyi beceren birini iki kat daha fazla takdir ediyorum."

"Ne zaman istersen gel," dedi Babette, onu görebilmek için arkasına dönerek.

Marketin biraz abartılı serinliğinde hep birlikte dolaşmaya başladık. Wilder tekerlekli alışveriş sepetinin içinde oturmuş, biz ilerledikçe raflardan bir şeyler kapmaya çalışıyordu. Süpermarket sepetlerinin içinde oturmak için hem yaş hem de boyut olarak fazla büyük olduğunu fark ettim birden. Kelime haznesinin neden yirmi beş kelimede takılıp kalmış gibi göründüğünü de merak ettim.

"Burada olmaktan mutluyum," dedi Murray.

"Blacksmith'te mi?"

"Blacksmith'te, süpermarkette, pansiyonda, Hill'de olmaktan. Her gün önemli bir şeyler öğrendiğimi hissediyorum. Ölüm, hastalık, öbür dünya, uzay boşluğu. Burada her şey çok daha net. Düşünebiliyor ve görebiliyorum."

Ticari markası olmayan gıda ürünleri reyonuna ilerledik ve Murray plastik sepetiyle birlikte durup beyaz kutu ve kavanozları incelemeye koyuldu. Neden bahsettiğini anladığımdan emin değildim. Ne demek istemişti, neydi bunun açıklaması? Neyi düşünebiliyor ve görebiliyordu?

Steffie elimi tuttu ve yaklaşık kırk metrelik bir duvar boyunca aralıksız uzanan meyve sandıklarının yanından geçtik. Sandıklar verevine yerleştirilmişti, insanlar üst sıralardaki meyvelere uzandıklarında kazara arkalarındaki aynalara yumruk atıyorlardı. Hoparlöre konuşan bir ses, "Kleenex Softique, kamyonunuz girişi kapatıyor," dedi. Biri üst üste dizilmiş kümelerin belli yerlerinden bir meyve çıkarttığında, elmalar ve limonlar ikili üçlü gruplar halinde yere yuvarlanıyorlardı. Altı çeşit elma vardı, farklı tonlarda egzotik kavunlar vardı. Sanki hepsinin mevsimiydi, üstlerindeki su damlalarıyla cilalı ve parlak görünüyorlardı. İnsanlar askılara takılı rulolardan şeffaf torbalar koparıyor ve hangi tarafının açık olduğunu kestirmeye uğraşıyorlardı. Bu yerin gürültü içinde çalkalandığını fark

ettim. Belli bir ses tonu olmayan sistemler, tekerlekli alışveriş sepetlerinin çıngırtısı ve manevra yapmakta zorlanan tekerleklerin gıcırtıları, hoparlörler ve kahve makinaları, çocuk bağırtıları. Ve tüm bunların üstünde ya da hepsinin altında, boğuk ve kaynağı belirsiz bir uğultu, sanki insan algılayışının kapsama alanı dışında ama yakınında bir yerde çoğalmaya başlamış bir canlı türüne aitmiş gibi.

"Denise'ten özür diledin mi?"

"Belki daha sonra," dedi Steffie. "Hatırlat bana."

"O tatlı bir kız ve eğer izin verirsen senin ablan ve arkadaşın olmak istiyor."

"Arkadaşım olabilir mi bilemiyorum. O biraz despot biri, sen ne dersin?"

"Ondan özür dilemek dışında, *Doktorun El Kitabı*'nı ona geri vermeyi de unutma."

"O kitabı sürekli okuyor. Bunu tuhaf bulmuyor musun?"

"En azından bir şey okuyor."

"Ne demezsin, hap ve ilaç listelerini. Ve bunu neden yaptığını bilmek ister misin?"

"Nedenmiş?"

"Çünkü Baba'nın kullandığı zımbırtının yan etkilerini bulmaya çalışıyor."

"Baba ne kullanıyormuş ki?"

"Ben bilmem. Denise'e sor."

"Onun bir şey kullandığını nereden çıkarıyorsun?"

"Denise'e sor."

"Neden Baba'ya sormuyorum?"

"Baba'ya sor," dedi.

Murray bir koridorun sonunda belirdi ve Babette ile yan yana, bizim hemen önümüzde yürümeye devam etti. Babette'in alışveriş sepetinden çift rulolu bir kağıt havlu paketi alıp kokladı. Denise birkaç arkadaşını bulmuş ve iğreti raflardaki ucuz baskı kitaplara bakmak için onlarla beraber ön tarafa gitmişti. Parlak metalik baskıları, kabar-

tılı harfleri, tarikatlardaki şiddet hareketlerine ve rüzgar gibi geçen aşklara ilişkin canlı illustrasyonları olan kitaplara yani. Denise'in başında yeşil bir kasket vardı. Onu okul varken okulda takıyordu, tuvalete girerken, dişçi koltuğunda, yemek masasında hiç kafasından çıkartmıyordu. Kasketin ona hitap eden, bütünlük ve kimlik sunan bir yanı vardı herhalde.

"Bu onun dünyayla arasındaki ara yüzey," dedi Murray.

Babette'in yüklü alışveriş sepetini itmesine yardım etti. Ona şöyle dediğini duydum: "Tibetliler ölüm ile yeniden doğum arasında bir geçiş safhası olduğuna inanırlar. Ölüm bir bekleme süresidir aslında. Çok geçmeden taze bir döl yatağı ruhu teslim alacaktır. Bu arada ruh, doğumda kaybolan tanrısallığın birazını yeniden depolar." Sanki bir tepki yakalamak ister gibi Babette'in profilini inceledi. "Buraya her geldiğimde aklımdan bu geçiyor. Bu yer bizi ruhani olarak yeniden şarj ediyor, bizi hazırlıyor, bu bir geçit ya da bir yol. Baksana ne kadar aydınlık. Psişik verilerle dolu."

Karım ona gülümsedi.

"Her şey sembolizmde saklıdır, esrar perdeleri ve kültürel malzeme katmanları ardına gizlenmiş olarak. Ama psişik verilerdir bunlar, hiç şüphe yok. Koca kapılar iki yana açılır, kendiliğinden kapanır. Enerji dalgaları, yayılan radyasyon. Tüm harfler ve rakamlar buradadır, tayfın tüm renkleri, tüm sesler ve sedalar, tüm parolalar ve törensel ifadeler. İş sadece deşifre etmeye, yeniden düzenlemeye, ifade edilemezliğin katmanlarını soymaya kalmıştır. Bunu yapmak isteyeceğimizden değil, faydalı herhangi bir amaca hizmet edilmiş olacağından değil. Burası Tibet değil. Tibet bile artık Tibet değil."

Babette'in profilini inceledi. Babette sepetine bir paket yoğurt koydu.

"Tibetliler ölümü olduğu gibi görmeye çalışırlar. Nesnelerle ilişkinin sonudur ölüm. Bu basit gerçeği idrak et-

mek zordur. Ama ölümü yadsımaktan bir vazgeçebilsek, sakin bir şekilde ölüme doğru gidebilir ve sonra da yolumuza devam edip bir döl yatağında yeniden doğmayı tecrübe edebiliriz ya da Musevi-Hristiyan ahiret hayatını ya da astral çıkış deneyimini ya da bir UFO yolculuğunu ya da adını ne koymak istiyorsak onu. Bunu berrak bir görüşle yapabiliriz, dehşet ya da korku duymadan. Yaşama yapay bir şekilde sarılmak zorunda değiliz ya da hatta ölüme de. Tek yapacağımız sürmeli kapılara doğru yürümektir. Dalgalar ve radyasyon. Her şey ne güzel aydınlatılmış baksana. Bu yerin kapıları sımsıkı kapatılmış, bağımsızlaştırılmış. Zaman mefhumu yok. Tibet'i düşünmemin bir sebebi de bu. Tibet'te, ölmek bir sanattır. Bir rahip içeri girer, oturur, ağlayan akrabalara dışarı çıkmalarını söyler ve odanın tüm çıkışlarını tıkar. Kapıları, pencereleri kapatır. Halletmesi gereken ciddi bir işi vardır. İlahiler, numeroloji, yıldız falları, ezberden okunan dualar. Biz burada ölmüyoruz, alışveriş yapıyoruz. Ama aradaki fark sandığın kadar büyük değil."

Şimdi neredeyse fısıldayarak konuşuyordu, ben de alışveriş sepetimi Babette'inkine toslatmadan onlara yaklaşmaya çalıştım. Her şeyi duymak istiyordum.

"Bunun kadar büyük, temiz ve modern süpermarketler benim için adeta bir vahiydir. Eğimli vitrin raflarında uçuk renkli, ıslak ve topak topak olmuş maddelerle dolu tepsiler sergilenen küçük, buharlı mezeci dükkanlarında ömrümü tükettim. Siparişini vermek için ayaklarının ucunda durmanı gerektirecek kadar yüksek vitrinlerdi bunlar. Bağırış çağırış, farklı aksanlar. Şehirlerde ölümü tipik anlamda kimse fark etmez. Ölüm havanın bir özelliğidir. Her yerdedir ve hiçbir yerdedir. İnsanlar ölürken bağırırlar ki birileri onları fark etsin, bir iki saniye için hatırlansınlar. Bir ev yerine bir apartman dairesinde ölmek, öyle zannediyorum ki, ruhu rahatsız edebilir, çünkü orada bir sürü insan yaşar. Kasabalarda ise evler vardır,

balkonlarda çiçekler vardır. İnsanlar ölümü daha iyi fark ederler. Ölülerin yüzleri, otomobilleri vardır. Bir adı bilmesen bile, bir sokak adı, bir köpek adı bilirsin. 'Portakal rengi bir Mazda'sı vardı,' dersin. Biri kısa bir hastalık sonrasında, kendi yatağında, bir yastık yorgan takımıyla, yağmurlu bir Çarşamba günü öğleden sonra, ateşli, sinüsleri ve göğsü hafif tıkalı, kuru temizlemeciye verdiği giysilerini düşünerek, aniden öldüğünde, o kişi hakkında önemli özdeşleştirme ve kozmik sınıflandırma olguları haline gelmiş birkaç gereksiz şey bilirsin."

Babette "Wilder nerede?" diyerek arkasını döndü ve çocuğu en son on dakika önce görmüş olduğunu akla getiren bir ifadeyle bana baktı. Diğer bakışlar, daha dalgın ve daha az suçlu olanları yani, daha uzun zaman aralıklarına, daha derin dikkatsizlik denizlerine işaret ederdi. "*Balinaların memeliler sınıfından olduğunu bilmiyordum*," gibi. Zaman aralığı ne kadar büyükse, bakışı da o kadar anlamsızlaşır, durum o kadar vahimleşirdi. Suç onun için, hissetme hakkını ancak tehlike asgari düzeyde olduğunda kendine tanıdığı bir lükstü sanki.

"Ben fark etmeden nasıl olur da sepetten çıkmış olabilir?"

Üç yetişkin, her birimiz bir koridorun başında durup, alışveriş sepetlerinin ardından kayar gibi akan insan trafiğini kolaçan ettik. Sonra üç koridora daha aynı işlemi uyguladık, başlarımızı ileriye doğru uzatıp, görüş alanımızı değiştirirken hafifçe eğilip bükülerek. Sağ tarafımda renkli benekler görüp duruyordum ama döndüğümde orada hiçbir şey olmuyordu. O renkli benekleri yıllardır görürdüm ama hiç bu kadar kalabalık, bu kadar pervasızca hareketli olmamışlardı. Murray Wilder'ı başka bir kadının alışveriş sepetinde gördü. Kadın Babette'e el salladı ve bize doğru gelmeye başladı. Ergenlik çağındaki kızı ve Chun Duc adındaki Asyalı bir bebekle birlikte bizim sokakta oturuyordu. Herkes bebekten adıyla bahsederdi,

söylerken adeta gurur duyarak, sanki üstünde hakları varmış gibi. Ama Chun'un kime ait olduğunu ya da onun veya annesinin nereden geldiğini bilen yoktu.

"Kleenex Softique, Kleenex Softique."

Steffie, başlangıçta düşündüğüm gibi sevgiyle sahiplenici değil, teselli edici olmayı amaçladığını aradan bir süre geçtikten sonra anlamaya başladığım bir şekilde elimi tutuyordu. Biraz afallamıştım. Kendime güvenimi yeniden kazanmama yardımcı olacak, tehdidi altında olduğumu keşfettiğini düşündüğü melankoli halleri her ne ise, onlara teslim olmamı önleyecek, sıkıca bir kavrayış.

Murray ekspres kasanın önünde kuyruğa girmeden önce bizi yemeğe davet etti, bir sonraki Cumartesi için.

"Bana haber vermeniz filan gerekmiyor, son dakikaya kadar."

"Geleceğiz, merak etme," dedi Babette.

"Çok özel bir hazırlık yapacak değilim, yani eğer başka bir işiniz çıkarsa önceden beni arayıp bildirmeniz yeterli. Hatta aramanız bile gerekmez. Eğer gelmezseniz, bir aksilik çıktığını ve bana haber veremediğinizi anlarım."

"Murray, geleceğiz."

"Çocukları da getirin."

"Hayır."

"Tamam. Ama onları da getirmeye karar verirseniz, hiç sorun değil. Kendinizi bana söz vermiş gibi hissetmenizi istemiyorum. İptali imkansız bir taahhütte bulunduğunuz hissine kapılmayın sakın. Gelirsiniz ya da gelmezsiniz. Nasıl olsa yemek yemem gerekiyor, yani eğer bir aksilik çıkar da iptal etmek zorunda kalırsanız, dünyanın sonu değil. Tek istediğim, ola ki uğramaya karar verirseniz orada olacağımı bilmeniz, çocuklarla ya da sadece ikiniz. Bu işi yapmak için önümüzdeki Mayıs ya da Haziran ayına kadar zamanımız var, yani bir hafta sonraki Cumartesi gününün öyle özel bir mana ve önemi yok."

"Gelecek sömestr geri geliyor musun?" dedim.

"Araba kazalarına ilişkin sinema filmleri hakkında bir ders vermemi istiyorlar."

"Kabul et."

"Öyle yapacağım."

Kasa kuyruğunda Babette'e sürtündüm. O da gerileyip bana yaslanınca onu kollarımla sardım ve ellerimi göğüslerinin üstüne koydum. Kalçalarını sağa sola çevirdi, ben de saçlarına burnumu sürtüp "Pis sarışın," diye mırıldandım. İnsanlar çekler imzalıyor, uzun boylu çocuklar malları torbalara dolduruyordu. Nakit ödeme kasalarında ya da meyve sandıklarının ve dondurulmuş gıdaların bulunduğu bölümlerde ya da dışarıda otoparktaki arabaların çevresinde, herkes İngilizce konuşmuyordu. Anlamak şöyle dursun nece olduğunu bile ayırt edemediğim lisanları giderek daha sık işitmeye başlamıştım. Gerçi uzun boylu çocukların hepsi Amerika doğumluydu ve kasiyer kadınlar da öyleydi, taytlar ve minik beyaz espadriller giymiş, mavi tunikli, kısa boylu, topluca kadınlar. Ağır ağır ilerleyen kuyruk mentollü ağız spreylerinin ve burun damlalarının durduğu son alım noktasına doğru yaklaşırken, ellerimi Babette'in eteğinin içine sığdırmaya çalıştım, göbeğinin üstüne doğru.

İlkokuldaki tetkik çalışmaları sırasında ölen bir adama ilişkin ilk söylentileri dışarı çıktığımızda otoparkta duyduk. Maskeli ve Mylex giysili adamlardan biriymiş, ağır botlar giymiş, iri yarı bir adam. İkinci kattaki sınıflardan birinde, olduğu yere yığılıp ölmüş, diye devam ediyordu ortalıkta dolanan hikaye.

-10-

College-on-the-Hill'in öğretim ücreti, Pazar günü brunch'ı dahil, on dört bin dolardır. Bu güçlü sayı ile kütüphanenin okuma bölümlerinde oturan öğrencilerin vücutlarına verdikleri vaziyetler arasında bir bağlantı varmış gibi gelir bana. Geniş minderli koltuklarda türlü türlü biçimsiz pozlar takınarak otururlar, bir arkadaş camiasının ya da gizli bir kuruluşun tanımına delâlet etmek üzere dikkatle hesaplanmış pozlar. Cenin gibi büzülmüş, malak gibi yayılmış, dizlerini bitiştirip ayaklarını iki yana açmış, kamburunu çıkartmış, camadan bağı gibi düğümlenmiş, bazen neredeyse tepe taklak. Pozisyonlar o kadar iyi düşünülmüştür ki, klasik bir pandomim gösterisiyle aynı hesaba gelirler. Aşırı bir ayıklama ve kendi içinde üreme unsuru vardır. Kendimi yorumlanamayacak kadar ücra bir Uzak Doğu rüyasına dalmış gibi hissederim bazen. Oysa konuştukları dil ekonomik sınıf dilidir sadece, dışa yansımasına izin verilebilir nitelikteki kalıplarından birine bürünmüştür, steyşın arabaların sömestr başındaki buluşması gibi.

Denise, her biri ayrı ayrı ambalajlanmış on altı tane çiklet içeren ekonomik paketin küçük selofan bandını yırtmakta olan annesini seyretti. Önündeki mutfak masasının üzerinde duran adres rehberlerine geri döndüğünde, gözleri kısılmıştı. On bir yaşındaki yüzünde, zaptedilmiş bir öfkeyi gizleyen usta işi bir maske vardı.

Uzunca bir an bekledi, sonra sakin bir sesle "O madde laboratuvar hayvanlarında kansere yol açıyormuş, bilmiyorsan söyleyeyim," dedi.

"Şekersiz çiklet çiğnememi sen istemiştin, Denise. Bu senin fikrindin."

"O zamanlar paketlerin üstünde uyarı yoktu. Şimdi bir uyarı koydular ve senin bunu görmemiş olmana pek ihtimal veremiyorum doğrusu."

İsimleri ve telefon numaralarını eski bir defterden yeni bir deftere geçiriyordu. Defterde hiç adres yoktu. Arkadaşlarının sadece telefon numaraları vardı, yedi haneli analog bir bilince sahip bir insan ırkı.

"Benim için fark etmez," dedi Babette. "Karar tamamen sana kalmış. Ya şekerli ve suni olarak renklendirilmiş çiklet çiğnerim ya da farelere zarar veren türden şekersiz ve renksiz çiklet."

Steffie telefon konuşmasını bitirmişti. "Hiç çiğneme," dedi. "Bilmem hiç aklına gelmiş miydi?"

Babette tahta bir salata kâsesinin içine yumurta kırıyordu. Kızın nasıl olup da aynı anda hem telefonda konuşup hem de bizi dinleyebildiğine hayretini ifade eden bir bakış attı bana. Bizi ilginç bulduğu için, demek geçti içimden.

"Bakın, ya çiklet çiğnerim ya da sigara içerim. Yeniden sigaraya başlamamı istiyorsanız, çikletlerimi ve Mentho-Lyptus'larımı elimden alabilirsiniz," dedi Babette kızlara.

"Neden ikisinden birini yapmak zorundasın?" dedi Steffie. "Hiçbirini yapmasan olmaz mı?"

"Neden ikisini birden yapmasın?" dedi Denise, yüzünü dikkatle ifadesizleştirerek. "İstediğin bu, değil mi? Hepimiz istediğimizi yapmakta özgürüz, değil mi? Yalnızca, eğer yarın okula gitmek istersek gidemeyiz, çünkü binayı dezenfekte ediyorlar ya da her ne haltsa onu yapıyorlar işte."

Telefon çaldı; Steffie hemen açtı.

"Ben bir suç işlemiş değilim," dedi Babette. "Tek yapmak istediğim, arada bir şu zavallı tatsız çiklet parçalarından küçük bir tane çiğnemek."

"Evet ama o kadar basit değil," dedi Denise.

"Ama suç da değil. O küçük şeylerden günde yaklaşık iki tane çiğniyorum."

"Demek artık çiğneyemeyeceksin."

"Evet, çiğneyeceğim, Denise. Çiğnemek istiyorum. Çiklet çiğnemek beni rahatlatıyor nedense. İncir çekirdeğini doldurmayacak bir şey için ortalığı velveleye veriyorsunuz."

Steffie, yüzünde beliren ifadenin düpedüz imdada çağıran gücüyle, ilgimizi üstüne çekmeyi başardı. Eliyle telefonun ahizesini kapatıyordu. Ses çıkartmadan, sözcükleri sadece dudak hareketleriyle oluşturarak, şöyle dedi:

Stover'lar bize uğramak istiyor.

"Büyükler mi, küçükler mi?" dedi Babette.

Kızım omuzlarını silkti.

"Onları istemiyoruz," dedi Babette.

"Sakın gelmesinler," dedi Denise.

Ne diyeyim?

"Ne istersen onu de."

"Yeter ki onları buradan uzak tut."

"Çok sıkıcılar."

"Evde oturmalarını söyle."

Steffie telefona vücuduyla siper olmaya çalışır gibi yaparak geri çekildi, gözleri korku ve heyecan dolu.

"Küçücük bir çikletten zarar gelmez herhalde," dedi Babette.

"Sanırım haklısın. Boş ver. Paketin üstüne yazılmış bir uyarı, alt tarafı."

Steffie telefonu kapattı. "Sağlığa zararlı, alt tarafı," dedi.

"Fare, alt tarafı," dedi Denise. "Sanırım haklısın. Boş ver."

"Belki de onların uyurken öldüklerini düşünüyordur."

"Bir işe yaramayan kemirgenler, alt tarafı. Ne fark eder sanki?"

"Ne fark eder sanki, boşuna konuşuyoruz," dedi Steffie.

"Ayrıca günde sadece iki parça çiğnediğine inanmak isterdim ama ne kadar unutkan olduğunu düşününce..."

"Neyi unutuyormuşum?" dedi Babette.

"Yok bir şey," dedi Denise. "Boş ver."

"Neyi unutuyormuşum?"

"Devam et, çiklet çiğne. Uyarıya filan aldırma. Umrumda değil."

Wilder'ı sandalyeden kapıp kucağıma aldım ve kulağına gürültülü bir öpücük kondurdum, o da neşe içinde geri sıçradı. Sonra onu tezgaha bırakıp üst kata, Heinrich'i bulmaya gittim. Odasında plastik satranç taşlarının konumlarını inceliyordu.

"Hâlâ hapishanedeki o adamla mı oynuyorsun? Nasıl gidiyor?"

"Oldukça iyi. Sanırım onu köşeye sıkıştırdım."

"O adam hakkında ne biliyorsun? Ne zamandır sormak istiyordum."

"Kimi öldürdüğü gibi mi? Günümüzde önemli olan bu. Kurban için üzülmek."

"Adamla aylardır satranç oynuyorsun. Cinayet işlediği için ömür boyu hapse mahkum olduğundan başka onun hakkında ne biliyorsun? Genç mi, yaşlı mı, siyah mı, beyaz mı? Birbirinize satranç hamlelerini bildirmek dışında, hiç haberleşmiyor musunuz?"

"Bazen notlar yolluyoruz."

"Kimi öldürmüş?"

"Baskı altındaymış."

"Ve ne olmuş?"

"Baskı giderek artmış."

"O da gidip birini vurmuş. Kimi vurmuş?"

"Iron City'den birilerini."

"Kaç kişi?"

"Beş."

"Beş kişi."

"Polis memurunu saymazsak beş, o sonradan olmuş."

"Altı kişi. Silahlarına saplantılı bir şekilde bağlı mıymış? Altı katlı betonarme bir otopark civarındaki küçük sefil odasında bir cephane mi saklıyormuş?"

"Birkaç tabanca ile teleskobu da olan sürgü mekanizmalı bir tüfek."

"Teleskopik bir görüş açısı. Bir otoyol üst geçidinden mi ateş etmiş, kiralanmış bir odadan mı? Bir bara, bir çamaşırhaneye ya da eski işyerine girip gelişigüzel ateş etmeye mi başlamış? İnsanlar dört bir yana dağılmış, masaların altına sığınmışlar. Caddedeki insanlar kestane fişekleri duyduklarını sanmışlar. 'Patlayan kestane fişeklerine benzettiğim o küçük patlama gürültüsünü işittiğim sırada durakta otobüs bekliyordum.' "

"Bir dama çıkmış."

"Demek damda pusu kurmuş. Dama çıkmadan önce günlüğüne bir şeyler yazmış mı? Sesini banda almış mı, sinemalara gitmiş mi, hafızasını tazelemek için diğer toplu cinayetlere ilişkin kitaplar okumuş mu?"

"Bantlar hazırlamış."

"Bantlar hazırlamış. Sonra onları ne yapmış?"

"Sevdiği insanlara yollamış, af dilemek için."

" 'Başka çarem kalmadı, dostlar.' Kurbanlar tamamen yabancı insanlar mıymış? Bir intikam cinayeti miymiş bu? İşinden mi atılmış? Sesler duyduğu oluyor muymuş?"

"Tamamen yabancı insanlarmış."

"Sesler duyduğu oluyor muymuş?"

"Televizyonda."

"Bizzat ona hitap eden sesler mi? Özellikle onu seçen?"

"Ona tarihe geçmesini söyleyen sesler. Yirmi yedi yaşındaymış, işinden atılmış, boşanmış, arabasını satışa çıkarmış. Zamanı tükeniyormuş."

"Israrlı baskıcı sesler. Medyaya nasıl davranmış? Bir sürü röportaj yapıp, yerel gazetenin editörüne mektuplar yazıp, bir kitap anlaşması yapmaya çalışmış mı?"

"Iron City'de medya yoktur. Vakit çok geç olmadan önce bunu akıl edememiş. Eğer bu işi yeni baştan yapmam gerekseydi, sıradan bir cinayet olarak yapmazdım, bir suikast olarak yapardım, diyor."

"Daha dikkatli seçer, ünlü bir kişiyi öldürür, fark edilirdi, kalıcı olurdu."

"Şimdi tarihe geçmeyeceğini biliyor."

"Ben de geçmeyeceğim."

"Ama senin Hitler'in var."

"Evet, öyle, var değil mi?"

"Tommy Roy Foster'ın nesi var?"

"Pekala, yolladığı mektuplarda bütün bunları sana anlatmış demek ki. Cevap yazdığında sen ona neler anlatıyorsun?"

"Saçlarım dökülüyor."

Ona baktım. Üstünde bir eşofman vardı, boynunda bir havlu, kollarında bileklikler.

"Bu postayla satranç ilişkisini annen duysa ne der biliyorsun."

"Senin ne diyeceğini biliyorum. Söylüyorsun işte."

"Annen nasıl? Son zamanlarda ondan haber aldın mı?"

"Bu yaz ashrama gitmemi istiyor."

"Sen gitmek istiyor musun?"

"Ne yapmak istediğimi kim bilir? Herhangi birinin ne yapmak istediğini kim bilir? Böyle bir konuda nasıl emin olabilirsin? Bütün mesele beyin kimyasından, ileri geri gidip gelen sinyallerden, korteksteki elektrik enerjisinden kaynaklanmıyor mu? Bir şeyin gerçekten de yapmak istediğin şey mi, yoksa sadece beyindeki bir tür sinir akımı mı olduğunu nasıl anlarsın? Beynimin yarım kürelerinden birindeki bu sıradan bölgenin bir yerlerinde küçük önemsiz bir etkinlik oluşur ve birdenbire Montana'ya gitmek isterim ya da Montana'ya gitmek istemem. Gerçekten gitmek istediğimi ve bunun sadece bazı sinir hücrelerinin uyarısı falan olmadığını nereden bileceğim? Belki

de omurilikte kaza eseri oluşmuş sıradan bir flaştır ve birdenbire kendimi Montana'da bulur ama aslında başından beri oraya gitmek istememiş olduğumu anlarım. Beynimde olup bitenleri kontrol edemediğime göre, bırak gelecek yaz Montana'ya gitmeyi, on saniye sonra ne yapmak isteyeceğimden bile nasıl emin olabilirim? Her şeyin sorumlusu beyindeki bu etkinliktir. Neyin bir kişi olarak kendin olduğunu ve neyin şans eseri uyarı yollayan ya da şans eseri yollayamayan bir sinir hücresi olduğunu bilemezsin. Tommy Roy'un o insanları öldürmesinin sebebi de bu değil mi?"

Sabah bankaya kadar yürüdüm. Bakiyemi kontrol etmek için ATM'ye gittim. Kartımı yerleştirdim, şifremi girdim, yapmak istediğim işlemi tuşladım. Ekrandaki rakam, belgeler üzerinde uzun araştırmalar, eziyetli aritmetik hesapları yaptıktan sonra zor bela ulaştığım tahmini rakamla üç aşağı beş yukarı aynıydı. İçimi bir gönül rahatlığı ve minnet duygusu sardı. Sistem hayatımı kurtarmıştı. Onun desteğini ve onayını hissettim. Sistem donanımı; uzak bir şehirde kilitli bir odada duran ana bilgisayar. Ne hoş bir etkileşim. Bana öyle gelmişti ki, derin kişisel değeri olan bir şey, ama para değil, para hiç değil, belgeyle doğrulanmış ve onaylanmıştı. Akli dengesi bozuk biri, silahlı iki güvenlik görevlisi tarafından bankadan dışarı çıkarıldı. Sistem görünmezdi, bu da onu daha bile etkileyici, uğraşmaya gelmeyecek kadar yıldırıcı kılıyordu. Ama biz onunla uzlaşmıştık, en azından şimdilik. İletişim ağları, devreler, akımlar, uyuşumlar.

-11-

Ecel terlerinin kıskacında uyandım. Kendi ıstıraplı korkularıma karşı savunmasız. Benliğimin merkezinde bir duraklama. Yataktan çıkıp duvarlara ve merdiven trabzanlarına tutuna tutuna karanlık evin içinde dolaşmaya isteğim ve takatim yoktu. Yolumu bulmaya, bedenime geri dönmeye, dünyaya yeniden girmeye mecalsizdim. Ter kaburgalarımdan aşağı süzülüyordu. Radyonun dijital saati 3:51'i gösteriyordu. Böyle zamanlarda hep tek sayılar olur. Ne demektir bu? Ölüm tek sayılı mıdır? Yaşam artırıcı sayılar da mı vardır, tehlike yüklü diğer sayılar olduğu gibi? Babette uykusunda bir şeyler mırıldandı, ona sokulup sıcaklığını içime çektim.

Sonunda uyudum ve yanık tost kokusuyla uyandım. Steffie olmalıydı bu. Tostları sık sık yakar, günün her saatinde, bile bile. O kokuya bayılır, onun tiryakisidir; o koku onun hazine değerindeki esansıdır. O koku, odun dumanının ya da yakılıp söndürülmüş mumların ya da Fourth'da patlatılan kestane fişeklerinden dağılıp sokağın sonuna kadar sürüklenen patlayıcı tozların yapamayacağı şekilde tatmin eder onu. Bu konuda tercih sıralamaları geliştirmiştir. Yanık çavdar ekmeği, yanık buğday ekmeği, vesaire.

Üstüme bornozumu geçirip aşağıya indim. Bunu hep yapardım, üstüme bir bornoz geçirip çocuklardan biriyle ciddi bir konuşma yapmaya giderdim. Babette, Steffie ile birlikte mutfaktaydı. Bu beni irkiltti. Onun hâlâ yatakta olduğunu sanıyordum.

"Tost ister misin?" dedi Steffie.

"Gelecek hafta elli bir yaşımda olacağım."

"İleri bir yaş sayılmaz bu, değil mi?"

"Yirmi beş yaşıma kadar ben de aynı şekilde hissetmiştim."

"Çok kötü. Annem kaç yaşında?"

"O hâlâ genç. İlk evlendiğimizde sadece yirmi yaşındaydı."

"Baba'dan genç mi?"

"Aşağı yukarı yaşıt. Benim her defasında daha genç kadınlar bulan erkeklerden biri olduğumu düşünme yani."

Cevaplarımı Steffie'yi mi, yoksa Babette'i mi düşünerek hesaplıyordum, emin değildim. Bunlar mutfakta oluyordu, Murray'nin muhtemel ifadesiyle, veri düzeylerinin çok sayıda ve derin olduğu bir yerde.

"O hâlâ CIA'de mi?" diye sordu Steffie.

"Bu konuda konuşmamamız gerekiyor. Hem zaten o sadece sözleşmeli bir ajan."

"O nedir?"

"Günümüzde insanların ek gelir elde etmek için yaptıkları bir şey."

"Tam olarak ne yapıyor?" dedi Babette.

"Brezilya'dan bir telefon geliyor. Bu da onu harekete geçiriyor."

"Sonra ne oluyor?"

"Latin Amerika'nın her bir köşesini bir bavul dolusu parayla dolaşıyor."

"O kadar mı? Bunu ben de yapabilirdim."

"Bazen ona yorumlaması için kitaplar yolluyorlar."

"Onunla hiç karşılaştım mı?" diye sordu Babette.

"Hayır."

"Adını biliyor muyum?"

"Dana Breedlove."

Ben bu adı seslendirirken Steffie de dudaklarıyla sözcükleri oluşturdu.

"Onu yemeyi düşünmüyorsun, değil mi?" dedim ona.

"Tostumu her zaman yerim."

Telefon çaldı ve ben açtım. Bir kadın sesi, yüksek perdeden icra edilmiş bir 'merhaba' nakletti. Bunun bilgisayar üretimi bir anket olduğunu söyledi, tüketici isteklerinin günlük düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bir pazarlama araştırmasının parçasıymış. Bir dizi soru soracağını ve her sorudan sonra bana yanıt verme şansı tanımak için duralayacağını söyledi.

Telefonu Steffie'ye verdim. Sentezlemeyle oluşturulmuş sesi dinlemeye daldığı anlaşılınca, sesimi alçaltalarak Babette'le konuşmaya başladım.

"Gizli planlar yapmayı severdi."

"Kim?"

"Dana. Bazı işlere beni de bulaştırmak isterdi."

"Ne tip işlere?"

"Hizipleşmelere. İnsanları birbirine düşürecek oyunlara. Aile entrikaları, fakülte entrikaları."

"Kulağa sıradan şeylermiş gibi geliyor."

"Benimle İngilizce, telefonda ise İspanyolca ya da Portekizce konuşurdu."

Steffie kalçasını ön tarafa kıvırıp boştaki elini arkasına uzatarak kazağını çekiştirdi ve üstündeki etiketi okumaya çalıştı.

"Ham akrilik," dedi telefona.

Babette de kendi kazağının etiketine göz attı. İnce ince yağmur yağmaya başlamıştı.

"Hemen hemen elli bir yaşında olmak nasıl bir duygu?" diye sordu.

"Elliden hiç farklı değil."

"Sadece biri çift, öbürü tek sayı," diye açıkladı.

O gece, Murray'nin kirli beyaz renkteki odasında, çift bekli bir set üstü ocakta hazırlanmış, kurbağa şeklindeki Cornish[8] tavuğundan oluşan pek gösterişli bir yemekten

8) **Cornish:** İngiliz kökenli tavuk soyu. (ç.n.)

sonra, metal katlanır iskemlelerimizden kalkıp, kahve faslı için ranzaya geçtik.

"Spor yazarlığı yaptığım zamanlar," dedi Murray, "Durmadan seyahat ederdim, uçaklarda, otellerde ve stadyum tozunun içinde yaşardım, kendi dairemdeyken kendimi evimdeymiş gibi hissettiğim hiç olmadı. Oysa şimdi bir yerim var."

"Harikalar yaratmışsın," dedi Babette, bakışlarını çaresizce odanın içinde dolaştırarak.

"Küçük, karanlık, sade bir yer," dedi, halinden memnun bir ifadeyle. "Bir düşünce konteyneri."

Caddenin karşısındaki birkaç dönümlük dört katlı eski binayı işaret ederek, "Tımarhaneden gürültü geliyor mu?" diye sordum.

"Yani dayak sesleri ve çığlıklar mı? İnsanların oraya hâlâ tımarhane demeleri çok ilginç. Oranın acayip ya da uğursuz yanı, çarpıcı mimarisinden kaynaklanıyor olmalı, yüksek ve dik damından, uzun bacalarından, sütunlarından, orasına burasına serpiştirilmiş küçük süslemelerinden—bir türlü karar veremiyorum. Orası bir huzur evine ya da psikiyatri merkezine benzemiyor. Bir tımarhaneyi andırıyor."

Pantolonunun dizleri aşınıp parlamaya başlamıştı.

"Çocukları getirmediğinize üzüldüm. Küçük çocukları tanımak istiyorum. Bir çocuklar toplumu bu. Daha şimdiden, toplumun oluşumunda önemli bir unsur teşkil edemeyecek kadar büyümüş olduklarını söylüyorum öğrencilerime. Zaman geçtikçe birbirlerinden farklılaşmaya başlıyorlar. 'Hatta burada otururken bile,' diyorum onlara, 'özden uzaklaşıyorsunuz, sizi bir grup olarak tanımlayabilmek giderek zorlaşıyor, kültürün kitle ürünü imalatçılarının ve reklamcıların hedefi olma olasılığınız azalıyor. Çocuklar gerçek bir evrensel olgudur. Ama siz bunu aşmışsınız, sürüklenmeye, tükettiğiniz ürünlerden yabancılaşmaya çoktan başlamışsınız. Onlar kimin için tasarlanmış?

Pazarlama şemasında sizin yeriniz nedir? Okuldan mezun olur olmaz, grup kimliklerini kaybetmiş tüketicilerin derin yalnızlığını ve tatminsizliğini yaşamanız sadece an meselesi.' Sonra da zamanın meş'um akışını ima etmek için kalemimi tık tık masaya vurmaya başlıyorum."

Yatağın üstünde oturuyor olduğumuzdan, Murray'nin Babette'e hitap edebilmesi için, ileriye doğru iyice eğilip, elimde tuttuğum kahve fincanının üstünden bakması gerekiyordu.

"Kaç çocuğun var, toplam olarak?"

Babette duralar gibi oldu.

"Wilder var, elbette. Denise var."

Murray, fincanı alt dudağına dayayıp, yan yan ona bakmaya çalışarak kahvesini hüpletti.

"Eugene var, bu sene babasıyla Batı Avustralya'da yaşıyor. Eugene sekiz yaşında. Babası kırsal bölgelerde araştırma yapıyor. Babası aynı zamanda Wilder'ın da babası."

"Yani oğlan televizyonsuz büyüyor," dedim, "bu da onu konuşmaya değer kılabilir, Murray, bir tür vahşi çocuk olarak, çalılıklardan koparılmış bir yabani bitki, zeki ve okur yazar ama ait olduğu canlı türünün eşsizlikle damgalanmasını sağlayan daha derin kod ve mesajlardan yoksun."

"Televizyon, sadece bakmasını ve dinlemesini unuttuysan bir sorundur," dedi Murray. "Öğrencilerim ve ben bunu sürekli tartışıyoruz. Medyaya düşman kesilmeleri gerekiyormuş gibi bir hisse kapılıyorlar, tıpkı bir önceki kuşağın anne babalarına ve ülkelerine düşman kesildikleri gibi. Onlara yeniden çocuklar gibi bakmayı öğrenmeleri gerektiğini söylüyorum. İçeriği araştırıp ortaya çıkarmayı. Senin deyiminle, Jack, kodları ve mesajları bulmayı."

"Buna ne diyorlar?"

"Televizyon, 'çöp posta'sının bir diğer adıdır sadece. Ama bunu kabul edemeyeceğimi söylüyorum onlara. İki

aydan fazla bir süredir bu odada oturup, sabahın erken saatlerine kadar, dikkatle dinleyerek, notlar alarak televizyon seyrettiğimi anlatıyorum. Zor ve gurur incitici bir iş bu, sana söyleyeyim. Neredeyse mistik."

"Çıkarımın ne?"

Fazla resmi bir şekilde bacak bacak üstüne attı ve fincanını kucağında tutup doğruca önüne bakarak gülümsedi.

"Dalgalar ve radyasyon," dedi. "Medyanın Amerikan ailesi içindeki ana güçlerden biri olduğunu anlamaya başlıyorum. Çıkışları kapatılmış, zamansız, bağımsızlaştırılmış, kendine gönderme yapan. Oracıkta oturma odamızda doğmakta olan bir mit gibi; bilinçöncesinde, adeta rüyalarımızda bildiğimiz bir şey gibi. Bu beni çok heyecanlandırıyor, Jack."

Hâlâ yarı sinsi bir şekilde gülümseyerek bana baktı.

"Nasıl bakacağını öğrenmen gerekiyor. Kendini verilere açman lazım. Televizyon inanılmaz miktarlarda psişik veri sunuyor. Dünya doğumunun eski hatıralarını açıyor, bizi şebekeye, resim modelini oluşturan küçük vızıltılı noktalar ağına davet ediyor. Işık var, ses var. 'Daha ne istiyorsunuz?' diye soruyorum öğrencilerime. Şebekede saklı verilerin zenginliğine bakın, parlak ambalajlar, cıngıllar, 'yaşam dilimi' reklamlar, karanlığın içinden fırlayıp çıkan ürünler, şifrelenmiş mesajlar ve sonu gelmek bilmeyen nakaratlar, ilahiler gibi, mantralar gibi. '*Hayatın Tadı, Hayatın Tadı, Hayatın Tadı.*' Masumca nasıl karşılık vereceğimizi ve sinirimizin, bıkkınlığımızın ve tiksintimizin nasıl üstesinden geleceğimizi hatırlayabilirsek, medya kutsal formüllerle dolup taşmaktadır adeta."

"Ama öğrencilerin aynı fikirde değil."

" 'Çöp posta'dan bile kötü. Televizyon insan bilincinin ölüm sancılarıdır, onlara göre. Televizyon geçmişlerinden utanç duyuyorlar. Sinema hakkında konuşmak istiyorlar."

Ayağa kalkıp fincanlarımızı yeniden doldurdu.

"Nasıl oluyor da bu kadar çok şey biliyorsun?" dedi Babette.

"Ben New York'luyum."

"Konuştukça daha sinsi görünüyorsun, sanki bize bir şey bulaştırmaya çalışıyormuşsun gibi."

"En iyi konuşma ayartıcı olandır."

"Hiç evlendin mi?" dedi Babette.

"Bir defa, o da çok kısa sürdü. Jets, Mets ve Nets hakkında haber yapıyordum. Şimdi sana amma tuhaf görünüyor olmalıyım, kendini bir televizyon alıcısı ve tozla kaplı yığın yığın çizgi romanla birlikte ıssız bir adaya hapseden yapayalnız bir çatlak. Ama sabahın ikisiyle üçü arasında, yüksek topuklu ayakkabılar ve yırtmaçlı bir etek giymiş, etkileyici aksesuarlar takmış, akıllı bir kadının dramatik ziyaretinden hoşlanmayacağımı düşünme sakın," dedi ona.

Kolum Babette'in beline dolanmış bir halde eve yürürken yağmur serpiştiriyordu. Sokaklar bomboştu. Elm caddesi boyunca tüm dükkanlar karanlıktı, caddenin iki tarafı loş bir şekilde aydınlatılmıştı, optik mağazasının vitrinindeki neon gözlük kaldırıma aldatıcı bir ışık yansıtıyordu.

Dacron, Orlon, Lcyra Spandex.

"Unutkan olduğumu biliyordum," dedi Babette, "ama o kadar belli olduğunu bilmiyordum."

"Değil zaten."

"Denise'i duymadın mı? Ne zamandı o, geçen hafta mı?"

"Denise çok akıllı ve dikkatli. Başka kimsenin fark ettiği yok."

"Bir telefon numarası tuşluyorum ve kimi aradığımı unutuyorum. Dükkana gidiyor ve ne alacağımı unutuyorum. Biri bana bir şey söyleyecek olsa, unutuyorum, tekrar söylüyorlar, yine unutuyorum, komik bir tebessümle tekrar söylüyorlar."

"Hepimiz unuturuz," dedim.

"İsimleri, yüzleri, telefon numaralarını, adresleri, randevuları, talimatları, yönleri unutuyorum."

"Bunlar nedense hep başa gelen şeylerdir, hemen hemen herkes için."

"Steffie'nin Stephanie diye çağrılmaktan hoşlanmadığını unutuyorum. Bazen ona Denise dediğim oluyor. Arabayı nereye park ettiğimi unutuyorum ve sonra uzun, çok uzun bir an için, arabanın neye benzediğini unutuyorum."

"Unutkanlık havaya suya karışmıştır. Gıda zincirine girmiştir."

"Belki de çiğnediğim çikletten ötürüdür. Mümkün mü sence?"

"Belki de sebep başka bir şeydir."

"Ne demek istiyorsun?"

"Çikletten başka bir şey daha kullanıyorsun."

"Bu fikri sana kim verdi?"

"Steffie'den elden düşme aldım."

"Steffie kimden almış?"

"Denise'den."

Duraladı, bir söylenti ya da teorinin kaynağı Denise ise, o söylenti ya da teorinin pekala doğru çıkabileceği olasılığını gönülsüzce kabullenerek.

"Denise benim ne kullandığımı söylüyor?"

"Ona sormadan önce sana sormak istedim."

"Bildiğimi sandığım kadarıyla, Jack, unutkanlıklarımın açıklaması olabilecek herhangi bir şey kullanmıyorum. Öte yandan bunamış da değilim, kafama falan herhangi bir darbe almadım ve aile geçmişimde de eğri rahimler dışında hiçbir şey yok."

"Yani belki Denise'in haklı olabileceğini söylüyorsun."

"Böyle kestirip atamazsın."

"Hafızayı zayıflatmak gibi bir yan etkisi olan bir şey alıyor olabileceğini söylüyorsun."

"Ya bir şey alıyor ve hatırlamıyorum ya da bir şey almıyor ve hatırlamıyorum. Hayatım ya öyle ya böyle. Ya normal çiklet çiğnerim ya şekersiz çiklet çiğnerim. Ya çiklet çiğnerim ya sigara içerim. Ya sigara içerim ya kilo alırım. Ya kilo alırım ya stadyum merdivenlerini tırmanırım."

"Kulağa can sıkıcı bir hayatmış gibi geliyor."

"Umarım sonsuza dek devam eder," dedi.

Çok geçmeden sokaklar yapraklarla kaplanmıştı. Yapraklar hışırdayarak eğimli çatılardan aşağı yuvarlanıyorlardı. Her gün bir müddet esen sert bir rüzgar, ağaçları giderek daha çıplak bıraktı ve emekliye ayrılmış erkekler ellerine kıvrık dişli tırmıklar alıp arka bahçelerde, ön taraftaki küçük çimenliklerde boy göstermeye başladılar. Siyah torbalar yana yatmış diziler halinde kenar taşlarına sıralandı.

Bir sürü ürkek çocuk, Cadılar Bayramı ikramlarını almak için kapımızda belirdi.

-12-

Almanca derslerine haftada iki kere, öğleden sonra geç vakit giderdim; hava her ziyarette biraz daha erken kararırdı. Ders bitene dek birbirimizin yüzüne bakarak oturmamız, Howard Dunlop'un çalışma prensibiydi. Ünsüzlerin, ikili ünlülerin, uzun ve kısa ünlülerin telaffuzunu gösterirken dilinin aldığı halleri incelememi isterdi. Ben o mutsuz sesleri yeniden üretmeye gayret ederken de, o benim ağzımın içine dikkatle bakardı.

Yüzü sessiz ve sakin bir yüzdü, gündelik ünlü egzersizlerine başlayana kadar hiçbir ayırt edici özelliği bulunmayan oval bir yüzey. Sonra dönüşüme uğramaya başlardı. Tüyler ürpertici bir görüntüydü bu, utanç verici biçimde büyüleyiciydi, kontrollü bir ortamda tanıklık edildiği takdirde bir havale nöbetinin olabileceği kadar. Kafasını gövdesine gömer, gözlerini kısar, suratını mağara adamı gibi eciş bücüş hallere sokardı. Çıkardığı sesleri tekrarlama sırası bana geldiğinde, ben de onun gibi yapardım, sırf öğretmeni memnun etmek adına da olsa, ağzımı çarpıtır, gözlerimi sımsıkı kapatırdım. Sözcükleri abartılı biçimde eklemlediğimin bilincinde olurdum. Öylesine işkenceden geçmiş bir telaffuz çıkardı ki ortaya, doğa kanununun aniden hiçe sayılışı gibi tınlıyor olmalıydı, bir taş ya da ağacın konuşmaya çabalayışı gibi. Gözlerimi açtığımda Dunlop ağzımdan sadece dört beş santim uzakta olurdu, içini görmek için eğilmiş halde. Orada neler gördüğünü merak ederdim.

Her dersin öncesinde ve sonrasında gergin sessizlikler yaşanırdı. Havadan sudan konuşmaya, masaj terapisti ola-

rak çalıştığı yılları, Almancadan önceki hayatını anlattırmaya çalışırdım ona. Bakışlarını uzaklaştırıp ortalık yerde bir noktaya gözlerini dikerdi, kızmış ya da sıkılmış ya da kaçmaya çalışır gibi değil—sadece kayıtsız, olayların bağlantılılığından muaf gibi sanki. Konuştuğu zamanlarda ise, öbür pansiyonerlerden ya da ev sahibinden bahseder ve sesinde şikayetçi bir ton olurdu, zoraki bir yakınış. Hayatını asıl meseleyi gözden kaçırıp duran insanlar arasında geçirmiş olduğuna inanmak onun için önemliydi.

"Kaç öğrencin var?"

"Almanca için mi?"

"Evet."

"Almanca dersi verdiğim tek öğrencim sensin. Eskiden başkaları da vardı. Almanca'ya rağbet yok artık. Bu işlerin devirleri vardır, başka her şeyin olduğu gibi."

"Başka ne dersi veriyorsun?"

"Yunanca, Latince, okyanus yelkenciliği."

"İnsanlar okyanus yelkenciliği öğrenmek için buraya mı geliyorlar?"

"Artık pek gelmiyorlar."

"Bugünlerde ne çok insan ders veriyor, çok ilginç," dedim. "Kişi başına bir öğretmen düşüyor. Tanıdığım herkes ya öğretmen ya da öğrenci. Sence ne anlama geliyor bu?"

İleriye, bir dolap kapağına doğru baktı.

"Başka konularda da ders veriyor musun?" dedim.

"Meteoroloji."

"Meteoroloji mi? O nasıl oldu?"

"Annemin ölümü bende şok etkisi yapmıştı. Tam anlamıyla yıkılmış, Tanrı'ya olan inancımı kaybetmiştim. Teselli edilemez haldeydim, tamamen içime kapanmıştım. Sonra bir gün şans eseri televizyonda bir hava durumu programı izledim. Elinde pırıl pırıl bir işaret çubuğu tutan dinamik bir genç adam, rengarenk bir uydu fotoğrafının önünde dikilmiş, gelecek beş gün için hava tahmini yapı-

yordu. Kendine güveni ve ustalığı karşısında ipnotize olmuş bir halde yerime mıhlanıp kaldım. Çadır bezinden yapılmış koltuğumda otururken, bu genç adam aracılığıyla bana meteoroloji uydusundan bir mesaj iletilmişti sanki. Teselli bulmak için meteorolojiye yöneldim. Meteorolojik haritaları okudum, meteoroloji hakkında yazılmış kitapları topladım, hava gözlem balonlarının açılışlarına katıldım. Meteorolojinin hayatım boyunca aradığım bir şey olduğunu fark etmiştim. Daha önce hiç tecrübe etmediğim bir huzur ve güven hissi vermişti bana. Çiy, don ve sis. Kar sağanakları. Jet akıntısı. Jet akıntısında bir azamet olduğuna inanırım. Zamanla kabuğumdan çıkmaya, sokaktaki insanlarla konuşmaya başladım. 'Güzel bir gün.' 'Yağmur yağacağa benziyor.' 'Sence hava yeterince ısındı mı?' Hava durumunu herkes farkeder. Sabah kalkar kalkmaz ilk yaptığın, pencereye gidip hava nasıl diye bakmaktır. Sen de öyle yaparsın, ben de öyle yaparım. Meteorolojide ulaşmayı umut ettiğim hedeflerin bir listesini yaptım. Bir açık öğretim kursuna yazıldım ve yasal doluluk oranı yüzden az olan binalarda bu konuda ders vermemi mümkün kılan bir diploma aldım. Kiliselerin bodrum katlarında, karavan parklarında, insanların sığınak ve oturma odalarında meteoroloji dersi verdim. Millers Creek'te, Lumberville'de, Watertown'da, insanlar beni dinlemeye geldiler. Fabrika işçileri, ev kadınları, tüccarlar, polis memurları ve itfaiyeciler. Onların gözlerinde bir şey gördüm. Bir açlık, zorlayıcı bir ihtiyaç."

Yünlü fanilasının kol ağızlarında küçük delikler vardı. Odanın ortasında dikiliyorduk. Sözüne devam etmesini bekledim. Küçük inatçı bir hüznün nesnelerin dokusuna nüfuz ettiği bir mevsimdi, günün de tam öyle bir saati. Alaca karanlık, sessizlik, buz gibi bir ayaz. Kemiklere işleyen kasvetli bir şey.

Eve vardığımda, Bob Pardee mutfakta golf vuruşu çalışıyordu. Bob, Denise'in babasıdır. Bir prezantasyon yapmak

için Glassboro'ya giderken kasabadan geçtiğini ve gelip hepimizi akşam yemeğine çıkarmayı düşündüğünü söyledi.

Birbirine kenetlediği ellerini ağır çekim bir hareketle sol omzunun üstüne getirdi ve vuruşu yaptıktan sonra da sakince sallamayı sürdürdü. Denise pencere kenarındaki bir tabureden onu gözlüyordu. Bob, yenleri ellerine kadar sarkan, hafif tüylü bir hırka giymişti.

"Ne tür bir prezantasyon?" dedi Denise.

"Ya, bilirsin işte. Çizelgeler, oklar filan. Bir duvara biraz renk serpiştirirsin. Temel bir göz boyama aracıdır bu, tatlım."

"Gene iş mi değiştirdin?"

"Kaynak topluyorum. Deli gibi de çalışıyorum, inan bana."

"Ne tür kaynaklar?"

"Ne bulursak kabul ediyoruz. İnsanlar bana yiyecek karneleri, gravürler filan vermek istiyorlar. Peki, tamam, bence mahsuru yok."

Topa hafifçe vurmak için yere eğilmişti. Babette kollarını kavuşturup buzdolabının kapısına dayanmış, onu izliyordu. Yukarıda, bir ses İngiliz aksanıyla şöyle dedi: "Dönme hareketi içermeyen baş dönmesi tipleri vardır."

"Ne için kaynak topluyorsun?"

"Belki haberlerini duymuş olabileceğin küçük bir kuruluş var. Nükleer Kazalara Hazırlık Vakfı. Esasen, sanayi adına çalışan yasal bir savunma fonu. Her ihtimale karşı önlem almak için yani."

"Ne ihtimaline karşı?"

"Açlıktan bayılmam ihtimaline karşı. Hadi gidip biraz pirzola yiyelim, ne dersiniz? Neresinden alırdınız, but mu, göğüs mü, beyler? Babette, sen ne dersin? Neredeyse kendi hayvanımı bile boğazlamaya hazırım."

"Söylesene, bu kaçıncı işin oluyor?"

"Uğraşma benimle, Denise."

"Boş ver, umrumda değil, ne yaparsan yap."

Bob üç büyük çocuğu Wagon Wheel'e aldı. Ben de Babette'i Bay Treadwell'e kitap okuması için nehir kıyısındaki eve götürdüm. Kör ihtiyar orada kız kardeşiyle birlikte yaşıyordu. Wilder aramıza oturmuş, Treadwell'in okuma malzemesi olarak tercih ettiği süpermarket gazeteleri ile oynuyordu. Körlere kitap okumaya gönüllü olmuş biri olarak Babette, engellilerin moral açısından daha ileri eğlence türlerine mecbur olduklarına inandığından, yaşlı adamın yakışıksız ve çirkin konulara olan iştahına bazı ayrıcalıklar tanıyordu. İnsan ruhunun zaferleri için onlara bel bağlayamazsak neye bel bağlayabilirdik? Babette nasıl bir okuyucu ve bir moral pompalayıcı olarak örnek teşkil ediyorsa, onların da teşkil edecek bir örnekleri vardı. Ama Babette bu görevinde çok profesyoneldi; büyük bir ciddiyetle, telesekreterlere mesaj bırakan ölü adamlar hakkında yazılar okuyordu Treadwell'e, sanki bir çocuğa okur gibi.

Wilder ve ben arabada bekledik. Plana göre, okuma faslı bitince üçümüz Dinky Donut'a gidip Wagon Wheel grubuyla buluşacak ve onlar tatlılarını yerken biz de yemeğimizi yiyecektik. Akşamın bu bölümü için, *Mein Kampf*'ımı[9] da yanıma almıştım.

Treadwell'in evi, sundurmasında çürümüş çardakları olan eski bir ahşap yapıydı. İçeri gireli daha beş dakika bile olmamıştı ki Babette dışarı çıktı ve tereddütlü bir şekilde sundurmanın öbür ucuna yürüyüp loş avluya göz attı. Sonra ağır adımlarla arabaya döndü.

"Kapı açıktı. İçeri girdim, kimse yok. Etrafa bakındım, bomboş, kimsecikler yok. Üst kata çıktım, hiçbir hayat belirtisi yok. Eşyalar falan da eksilmiş gibi durmuyordu."

"Kız kardeşi hakkında ne biliyorsun?"

"Yaşı ondan büyük ve dış görünüşü de muhtemelen daha kötü. Treadwell'in kör olduğu, onun ise olmadığı gerçeğini göz ardı edersek tabii."

9) Hitler'in ***Mein Kampf*** (1925-27, ***Kavgam***, 1940, 1978) adlı iki ciltlik kitabı. (ç.n.)

En yakındaki iki ev karanlıktı ve ikisi de satılıktı. Civardaki diğer dört evde ise, Treadwell'lerin son birkaç gündür ne alemde oldukları konusunda bilgisi olan kimse çıkmadı. Arabayla polis karakoluna gittik ve bir bilgisayar masasının ardında oturan bayan memurla konuştuk. Her on bir saniyede bir birilerinin kaybolduğunu söyledi bize ve anlattığımız her şeyi banda aldı.

Kasabanın dışındaki Dicky Donut'ta, çoluk çocuk yemek yiyip sohbet ederken, Bob Pardee sessizce oturuyordu. Pembe golfçü suratının yumuşak teni, kafatasından sarkmaya başlamıştı. Vücudunun her yanı pörsümeye yüz tutmuş, kilo vermesi gerektiği konusunda kesin talimatlar almış birinin perişan ifadesini yerleştirmişti yüzüne. Pahalı bir berberin elinden çıkmış, kat kat bir saç kesimi vardı. Bir miktar da renk atılmış, bir nebze teknoloji karıştırılmıştı işin içine ama bu saçın sanki daha dinamik bir kafaya ihtiyaç duyar gibi bir hali vardı. Babette'in ona dikkatle baktığını fark ettim, karı koca olarak geçirdikleri dört sarsıntılı yılın anlamını kavramaya çalışıyordu. Panoramik katliamın. Bob içki içiyor, kumar oynuyor, arabasıyla toprak setlerden aşağı uçuyor, işinden kovuluyor, istifa ediyor, emekliye ayrılıyor, kılık değiştirip Coaltown'a gidiyor ve orada bulduğu bir kadına, sevişirlerken İsveççe konuşması için para ödüyordu. Babette'i çileden çıkartan, bu İsveççe meselesi olmuştu, ya o ya da Bob'ın bunu itiraf etmeye gerek duyması. Ve Bob'a vurmuştu Babette—ellerinin tersiyle, dirsekleri ve bilekleriyle. Eski aşklar, eski korkular. Şimdi onu şefkatli bir acıma duygusuyla seyrediyordu, onu peşini bırakmayan felaketlerden koruyacak tüm büyülü sözcükleri kapsamaya yetecek kadar derin, sevecen ve cömert görünen bir ağırbaşlılıkla. Gerçi kitabıma geri dönerken ben elbette biliyordum ki bu sadece geçici bir sevgiydi, hiç kimsenin anlamadığı o yufka yürekliliklerden biri.

Ertesi gün öğlene doğru, nehrin dibini tarıyorlardı.

-13-

Öğrenciler genellikle kampüsten fazla uzaklaşmamayı tercih ederler. Blacksmith'de kendilerine yapacak uygun bir şey bulamazlar, uğrak yeri haline gelmiş doğal bir mekan ya da turistik yer filan yoktur. Onların kendilerine özgü yiyecekleri, filmleri, müzikleri, tiyatroları, sporları, muhabbetleri ve seksleri vardır. Kuru temizleme dükkanlarından ve gözlükçülerden ibaret bir kasabadır burası. Emlakçıların vitrinlerini, uzaklarda hayal meyal gözüken, Kraliçe Viktorya devrine özgü evlerin fotoğrafları süsler. Bu resimler yıllardır değişmemiştir. O evler satılmış ya da yıkılmıştır ya da başka eyaletlerin başka kasabalarında mevcuttur. Eski eşya satışlarının ve kermeslerin kasabasıdır bu, bozuk mallar araba yollarına dizilir ve çocuklar tarafından gözetilir.

Babette beni Centenary Hall'deki büromdan aradı. Heinrich'in, kamuflaj şapkasını takıp Instamatic fotoğraf makinasını yanına alarak, cesetlerin bulunması için yapılan tarama çalışmalarını izlemek üzere nehre indiğini ve o henüz oradayken, Treadwell'lerin çevre yolu üzerindeki muazzam bir alışveriş merkezi olan Mid-Village çarşısındaki terk edilmiş bir pastanede, canlı, fakat şok geçirmiş vaziyette bulunmuş olduklarına dair bir söylenti çıktığını anlattı. Anlaşılan kaybolmuş, şaşkın ve ürkmüş bir halde iki gündür alışveriş merkezinin içinde dolanıp duruyorlardı, sonunda o kir pas içindeki büfeye sığınmışlardı. Orada iki gün daha geçirmişler, güçsüz kuvvetsiz ve kekeme bir kadın olan abla, açılır kapanır kapaklı karton ambalaj imha sepetlerinden yiyecek kırıntıları ayıklamak için ara

sıra cesaret edip dışarı çıkmıştı. Alışveriş merkezinde kaldıkları dönemin havanın kötü olmadığı bir zamana rastlaması düpedüz şanstı. Neden yardım istemediklerini ise şu ana dek kimse bilmiyordu. Uzak ve tehditkar nesnelerle dolu bir yerde kendilerini çaresiz ve başıboş hissetmelerinin sebebi, mekanın genişliği ve yabancılığı ile yaşlarının epeyce ilerlemiş olmasıydı muhtemelen. Treadwell'ler pek dışarı çıkmazlardı. Aslına bakılırsa, nasıl olup da alışveriş merkezine gitmeyi becerdiklerini de kimse bilmiyordu henüz. Büyük bir olasılıkla yeğenlerinin kızı arabasıyla onları oraya bırakmış, sonra da almayı unutmuştu. İfadesine başvurmak için yeğen kızına ulaşamıyorlarmış, dedi Babette.

Bu mutlu keşiften bir gün önce, polis Treadwell'lerin nerelerde bulunabileceğini ve akıbetlerinin ne olduğunu belirlemelerine yardımcı olması için bir medyuma başvurmuştu. Yerel gazetenin bütün sayfalarında bu habere yer verilmişti. Medyum, kasaba dışındaki ormanlık bir arazide duran seyyar evinde yaşayan bir kadındı. Sadece Adele T. olarak tanınmak istiyordu. Gazeteye göre, komiser Hollis Wright onunla birlikte seyyar evde otururken, medyum da Treadwell'lerin fotoğraflarına bakıp gardroplarından alınmış eşyaları koklamış, sonra da komiserden onu bir saat için yalnız bırakmasını istemişti. Egzersizler yapmış, biraz pirinç ve *dahl*[10] yemiş ve ardından transa geçmişti. Bu değişim safhasında, diye devam ediyordu haber, yerini tayin etmek istediği uzak fiziksel sistemler her ne ise onların üzerine bir veri nişanı koymaya çalışırdı. Velhâsıl, bu vakada izi sürülecek sistemler Yaşlı Adam Treadwell ile ablası oluyordu. Komiser Wright yeniden karavana girdiğinde, Adele T. ona nehri unutmasını ve Treadwell'lerin evinden en fazla yirmi beş kilometre

10) **Dahl**: Düşük ateşte kaynatılıp püre haline getirilmiş mercimeğe baharat katılarak yapılan bir Hint yemeği. (ç.n.)

mesafede, ay yüzeyine benzeyen bir kara parçası üzerinde yoğunlaşmasını söylemişti. Polis derhal nehrin on altı kilometre aşağısında bir alçıtaşı işleme sahasına girmiş ve içinde bir tabanca ile iki kilo saf eroin bulunan bir uçak şirketi torbası bulmuştu orada.

Polis birkaç kez daha Adele T.'ye danışmış ve o da onları dövülerek öldürülmüş iki cesede, buzdolabına sokulmuş bir Suriyeliye ve içinde altı yüz bin dolar tutarında işaretli banknot bulunan gizli bir kasaya yönlendirmişti. Gerçi her vakada, diye sona eriyordu haber, polis aslında başka bir şeyin peşindeydi.

Amerikan gizemi derinleşiyor.

-14-

Steffie'nin küçük odasında pencerenin önüne toplaşmış, muhteşem gün batımını seyrediyorduk. Sadece Heinrich ilgilenmemişti manzarayla, ya olumlu kolektif hazlara itimat etmediği ya da yeni gün batımında hayra alâmet olmayan bir yan bulunduğuna inandığı için.

Az sonra bornozumla yatakta oturmuş, Almanca çalışıyordum. Kendi kendime sözcükleri mırıldanırken, bir yandan da bahardaki konferansta Almanca konuşma faslını kısa açılış mesajlarına indirgeyip indirgeyemeyeceğimi ya da diğer katılımcıların, tüm etkinlik boyunca, konferanslarda, yemeklerde, sohbetlerde, ciddiyetimizin ve dünya ilmindeki eşsizliğimizin bir göstergesi olarak bu dilin kullanılmasını bekleyip beklemeyeceklerini düşünüyordum.

Televizyon şöyle dedi: "Ve portföyünüzü dramatik biçimde etkileyebilecek diğer trendler..."

Denise içeri girip yatağın ayak ucuna ilişti ve yüzünü bana çevirmeden, kollarını başının arkasına kavuşturup uzandı. Bu basit pozda kaç tane kod, karşı kod, sosyal geçmiş saklıydı? Tam bir dakika geçti.

"Baba'nın durumu hakkında ne yapacağız?" dedi.

"Ne demek istiyorsun?"

"Hiçbir şeyi hatırlayamıyor."

"İlaç alıp almadığını sordu mu sana?"

"Hayır."

"Hayır, almıyor mu, yoksa hayır, sormadı mı?"

"Sormadı."

"Soracaktı güya."

"Ama sormadı işte."

"Onun bir şey aldığını nereden biliyorsun?"

"Mutfak lavabosunun altında çöpün içine gömülmüş bir şişe gördüm. Reçeteyle satılmış bir şişe. Üstünde Baba'nın adı ve ilacın ismi yazılıydı."

"İlacın ismi neydi?"

"Dylar. Üç günde bir. Bu da sanki tehlikeli ya da alışkanlık yapıcı falan bir şey olduğunu düşündürüyor."

"Senin şu ilaç rehberinde Dylar için neler yazıyor?"

"Rehberde yok. Saatlerce aradım. Dört tane dizin var."

"Piyasaya yeni çıkmış olmalı. Kitaba bir de benim göz atmamı ister misin?"

"Ben çoktan baktım. *Baktım*."

"Ne zaman istersek doktorunu arayabiliriz. Ama bu işi fazla uzatmak istemiyorum. Herkes bir tür ilaç kullanır, arada bir herkes bir şeyleri unutur."

"Annem gibi değil."

"Ben de sürekli bir şeyler unutuyorum."

"Sen ne alıyorsun?"

"Tansiyon hapları, stres hapları, alerji hapları, göz damlaları, aspirin. Alelâde şeyler."

"Banyonuzdaki ecza dolabına baktım."

"Dylar buldun mu?"

"Yeni bir şişe olabileceğini düşündüm."

"Doktor otuz hap yazmıştır. Hepsi o kadardır. Hep öyle yaparlar. Herkes bir ilaç kullanır."

"Yine de öğrenmek istiyorum," dedi.

Tüm bunlar konuşulurken hiç yüzüme bakmamıştı. Entrika potansiyeli taşıyan, insanlara dolambaçlı manevralar, gizli planlar yapma şansı tanıyan bir durumdu bu. Ama şimdi pozisyonununu değiştirmiş, bir dirseğiyle desteklediği gövdesini bana doğru çevirerek yatağın ayak ucundan dikkatle beni izlemeye başlamıştı.

"Sana bir şey sorabilir miyim?"

"Elbette," dedim.

"Ama tepen atmayacak."

"Ecza dolabımda neler olduğunu biliyorsun. Başka hangi sır kaldı?"

"Heinrich'e neden Heinrich adını verdin?"

"Makul bir soru."

"Cevaplamak zorunda değilsin."

"İyi soru. Sormaman için sebep yok."

"Öyleyse söyle, neden öyle yaptın?"

"Etkili bir isim olduğunu düşündüm, güçlü bir isim. Bir tür otorite etkisi bırakıyor."

"Birinin ismini filan vermiş değil misin?"

"Hayır. Üniversitedeki bölümü kurmamdan kısa süre sonra doğmuştu ve sanırım başıma konan talih kuşuna teşekkür etmek istedim. Alman tarzında bir şey yapmak istedim. Bir jest yapmam gerektiği hissine kapıldım."

"Heinrich Gerhardt Gladney?"

"Bu adın onun kişiliğine yansıyabilecek bir otoritesi olduğunu düşündüm. Etkili ve saygı uyandırıcı olduğunu düşündüm ve hâlâ da öyle düşünüyorum. Bu adın ona kalkan olmasını, onu korkusuz kılmasını istedim. İnsanlar çocuklarına Kim, Kelly, Tracy gibi isimler veriyorlardı."

Uzun bir sessizlik oldu. Beni izlemeyi sürdürüyordu. Yüzünün merkezinde toplanmış gibi duran ağzı, burnu ve gözleri, konsantre olduğu anlarda ona kavgacı ve biraz saldırgan bir ifade veriyordu.

"Sence yanlış bir hesap mı yapmışım?"

"Bunu söylemek bana düşmez."

"Alman isimlerinde, Alman dilinde, *Alman* olan şeylerde bir özellik var. Ne olduğunu tam olarak bilemiyorum. Ama var bir şey. Tüm bunların tam ortasında da Hitler var tabii."

"Dün gece yine yayındaydı."

"O her zaman yayındadır. Onsuz bir televizyon düşünülemez."

"Savaşı kaybettiler," dedi. "Ne kadar büyük olabilirler ki?"

"Geçerli bir nokta. Ama bu bir büyüklük meselesi değil. İyi ve kötü meselesi değil. Ne olduğunu bilmiyorum. Bir de şu yönden bak. Kimi insanlar her zaman favori renklerini giyerler. Kimileri silah taşırlar. Bazıları ise bir üniforma giydiklerinde kendilerini daha büyük, daha güçlü, daha güvende hissederler. Benim saplantılarım da işte bu alanda kendini gösteriyor."

Steffie, başında Denise'in yeşil kasketiyle içeri girdi. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyordum. Tırmanıp yatağa çıktı ve üçümüz birlikte Almanca-İngilizce sözlüğümü karıştırıp, her iki dilde de aşağı yukarı aynı şekilde telaffuz edilen sözcükler aradık, orgy ve shoe gibi.

Heinrich koridorun sonundan koşarak geldi ve odanın içine daldı. "Haydi, acele edin, uçak kazası görüntüleri." Sonra kapıdan çıktı, kızlar yataktan atladılar ve üçü birden koridoru geçip televizyona koştular.

Yatakta biraz afallamış bir halde kalakaldım. Gidişlerinin çabukluğu ve gürültüsü, odada moleküler bir turbulans yaratmıştı. Gözle görülmeyen maddelerin enkazı içinde, sorulacak soru şuydu sanki: Burada neler oluyor? Kalkıp holün sonundaki odaya vardığımda, ekranın kenarında siyah bir dumanın izi kalmıştı sadece. Ama kaza iki kere daha gösterildi; bir keresinde de durdura durdura oynatıldı, uçağın düşme sebebine açıklama getirmeye çalışan bir analistin sözleri eşliğinde. Yeni Zelanda'daki bir uçak gösterisinde görevli jet uzmanıydı analist.

İki dolap kapağı kendiliğinden açıldı.

O gece, günlerden Cuma olduğu için, âdete ve kurala uygun olarak, dışardan aldığımız Çin yemeklerimizle televizyonun karşısında toplandık. Ekranda su baskınları, depremler, toprak kaymaları, patlayan yanardağlar vardı. Görevimize, yani Cuma toplantımıza daha önce hiç bu kadar ilgi göstermemiştik. Heinrich somurtmamış, ben sıkılmamıştım. Bir durum komedisinde karısı ile tartışan bir koca gördüğünde bile dokunsan ağlayacak hale gelen Steffie,

felakete ve ölüme ilişkin bu belgesel kliplerine kendini tamamen kaptırmış görünüyordu. Babette, çeşitli ırklardan bir grup çocuğun kendi iletişim uydularını kurmalarını konu alan bir komedi dizisine geçmek istedi. Ama itirazlarımızın şiddeti karşısında şaşırıp kaldı. Bu olay dışında sessizce oturup, evlerin okyanusa kayışını, ilerleyen bir lav kütlesi altında kalan koca köylerin çatırdayarak yanıp kül oluşunu seyrettik. Her felaket daha fazlasını istememize sebep oldu, daha büyük, daha muhteşem, daha şiddetli bir şey.

Pazartesi günü büroma girdiğimde, Murray'i masanın bitişiğindeki sandalyede, hemşirenin tansiyon aletiyle gelmesini bekleyen biri gibi oturur vaziyette buldum. Amerikan ortamları bölümünde bir Elvis Presley güç tabanı oluşturmak konusunda sorunlar yaşamakta olduğunu söyledi. Başkan Alfonse Stompanato, öbür okutmanlardan birinin, Dimitrios Cotsakis adında yüz otuz beş kiloluk eski bir rock 'n' roll koruma görevlisinin, Kral öldüğünde Memphis'e uçup Kral'ın arkadaş çevresiyle ve aile fertleriyle röportaj yapmış olduğu ve kendisiyle de yerel televizyonda Fenomen'in bir Yorumcusu olarak röportaj yapıldığı için, öncelikli bir hak kazanmış olduğu kanısındaydı anlaşılan.

"Vasatın üstünde bir başarı," dedi Murray, gönülsüzce kabullenerek. İsterse bundan sonraki ilk dersine uğrayabileceğimi söyledim, gayriresmi olarak, habersizce, gelişmeleri olumlu etkileyebilecek bir katkıda bulunmak için, makamımın, uzmanlık alanımın, fiziksel kişiliğimin taşıyor olabileceği nüfuz ve prestijden onu faydalandırmak için. Ağır ağır başını salladı, sakalının diplerine parmaklarıyla dokunarak.

Aynı gün öğlen yemeğinde, sadece bir tek boş sandalye bulabildim, o da New York göçmenlerinin oturduğu masa-

daydı. Alfonse masanın başında oturuyordu, bir kampüs yemekhanesinde bile hükmedici varlığını hissettirebiliyordu. İri yarı, mağrur, karanlık bakışlı bir adamdı, yara izleri dolu bir alnı ve gri saçaklı valiçi bir sakalı vardı. İkinci eşim, yani Heinrich'in annesi Janet Savory karşı çıkmış olmasaydı 1969 yılında benim de uzatmış olacağım sakal modelinin ta kendisiydi bu. "Bırak da çenenin şu hoş uzantısını görsünler," demişti, cılız, soğuk sesiyle. "Sandığından çok daha etkili."

Alfonse yaptığı her şeyi amansız bir amaç duygusuyla donatmıştı. Dört dil biliyordu, fotografik bir belleği vardı, karmaşık matematik işlemlerini aklından yapabiliyordu. Bir keresinde, New York'ta başarı kazanma sanatının, hoşnutsuzluğu ilginç bir şekilde ifade etmeyi öğrenmeye dayalı olduğunu söylemişti bana. Hava öfke ve şikayet doluydu. Onları bunlarla eğlendirmeyi bilmediğin sürece, insanların senin özel sıkıntılarına tahammülü yoktu. Alfonse'un kendisi de zaman zaman tahripkar biçimde eğlendirici olurdu. Kendisininkiyle çelişen tüm fikirleri yutup yok etmesini mümkün kılan bir tutumu vardı. Popüler kültür hakkında konuştuğunda, dindar bir fanatiğin, inançları uğruna adam öldüren birinin dar görüşlü mantığını uygulardı. Nefesi ağırlaşıp aritmikleşir, kaşları neredeyse birbirine geçerdi. Öbür göçmenler ise onun meydan okuyuşlarını ve sataşmalarını amaçlarına uygun bir bağlam olarak görüyorlardı galiba. Bürosunu duvara bozuk para atmaca oynamak[11] için kullanıyorlardı.

"Erdemli, iyi niyetli ve sorumluluk sahibi insanların felaketleri televizyonda gördüklerinde onların cazibesine kapılmalarının sebebi nedir, Alfonse?" dedim ona.

11) **Duvara bozuk para atmaca:** Amerikalılara özgü, halk arasında yaygınca oynanan bir oyun. Duvara doğru atılan bozuk paralar yerdeki numaralandırılmış çizgilere isabet ettirilmeye çalışılır. Bozuk parayı duvara en yakın çizgiye atan, oyunu kazanır. (ç.n.)

Geçenlerde lav, çamur ve azgın sular seyrederek geçirdiğimiz ve çocuklarla benim pek eğlenceli bulduğumuz akşamdan bahsettim ona.

"Daha fazlasını istedik, doymak bilmedik."

"Bu çok doğal, çok normal," dedi, güven verici bir baş hareketiyle. "Herkesin başına gelir."

"Neden?"

"Çünkü beyin erozyonundan müzdaribiz. Ardı arkası kesilmeyen bilgi bombardımanın durması için arada sırada bir felakete ihtiyacımız var."

"Gün gibi ortada," dedi Lasher. Gergin bir yüzü ve jölelenip arkaya taranmış saçları olan çelimsiz bir adam.

"Bu akış süreklidir," dedi Alfonse. "Sözcükler, resimler, sayılar, olgular, grafikler, istatistikler, noktalar, dalgalar, partiküller, granüller. Dikkatimizi sadece bir felaket çekebilir. Onları isteriz, onlara ihtiyaç duyarız, onlara muhtacız. Başka bir yerlerde oldukları sürece. İşte California burada devreye girer. Toprak kaymaları, fundalık yangınları, kıyı erozyonu, depremler, toplu cinayetler, vesaire vesaire. Rahat rahat oturup bu felaketlerden keyif alabiliriz, çünkü kalbimizde California'nın tüm başına gelenlere müstahak olduğunu hissederiz. 'Yaşam tarzı' kavramını California'lılar keşfetmiştir. Tek başına bu bile kör talihlerini mazur göstermeye yeter."

Cotsakis bir Diyet Pepsi kutusunu ezip çöp kovasına attı.

"Japonya felaket görüntüleri için birebirdir," dedi Alfonse. "Hindistan hâlâ tam olarak keşfedilmedi. Kıtlıkları, musonları, dini çatışmaları, tren kazaları, gemi batmalarıyla falan inanılmaz bir potansiyel var orada. Ama onların felaketleri genellikle kayıtlara geçmez. Gazetelerde üç satırlık birer haber olurlar. Filme alınmış görüntüleri yoktur, uydu bağlantısı yoktur. California'nın bu kadar önemli olmasının sebebi de budur. Konforlu yaşam tarzları ve ilerici sosyal fikirleri yüzünden cezalandırdıklarını görmekten keyif almakla kalmaz, hiçbir şey kaçırmadığımızı

da biliriz. Kameralar olay yerindedir. Nöbet beklemektedirler. Feci hiçbir şey dikkatlerinden kaçamaz."

"Yani televizyon felaketlerinden heyecan duymanın az çok evrensel bir şey olduğunu söylüyorsun."

"Çoğu insan için dünyada yalnızca iki yer vardır. Yaşadıkları yer ve televizyonları. Eğer televizyonda bir şey oluyorsa, onu cazip bulma hakkına sonuna kadar sahibiz, o şey ne olursa olsun."

"Tecrübemin yaygın bir şekilde paylaşıldığını öğrendiğim için kendimi iyi mi yoksa kötü mü hissetmeliyim bilmiyorum."

"Kötü hisset," dedi.

"Gün gibi ortada," dedi Lasher. "Hepimiz kendimizi kötü hissediyoruz. Ama bu düzeyde de bundan keyif alabiliriz."

Murray dedi ki, "Yanlış bir ilgi türünün neticesidir bu. İnsanlar beyin erozyonuna uğrarlar. Bunun sebebi ise dinlemesini ve çocuklar gibi bakmasını unutmuş olmalarıdır. Nasıl veri toplayacaklarını unutmuşlardır. Psişik anlamda, televizyonda yer alan bir orman yangını, Otomatik Bulaşık Makinesi All'un on saniyelik reklam spotundan daha düşük bir varoluş düzeyindedir. Reklamın daha derin dalgaları, daha derin yayılmaları vardır. Ama biz bu şeylerin göreceli önemlerini tersine çevirmişiz. İnsanların gözlerinin, kulaklarının, beyinlerinin ve sinir sistemlerinin yorgun düşmüş olmasının sebebi budur. Basit bir hatalı kullanım vakasıdır bu."

Grappa, üstüne tereyağı sürülmüş yarım bir sandviç ekmeğini Lasher'a fırlatıp onu omzundan vurdu. Grappa soluk benizli ve bebek gibi tombuldu, fırlattığı ekmek ise Lasher'ın dikkatini çekmek içindi.

"Dişlerini parmağınla fırçaladığın oldu mu hiç?" diye sordu Grappa.

"Geceyi karımın annesiyle babasının evinde geçirdiğim ilk gün, dişlerimi parmağımla fırçalamıştım. Evlenmeden

önceydi bu, annesiyle babası hafta sonunu Asbury Park'ta geçirmeye gitmişlerdi. Bir İpana ailesiydi onlar."

"Diş fırçamı unutmak benim için bir fetiş gibidir," dedi Cotsakis. "Woodstock'ta, Altamont'ta, Monterey'de, yaklaşık bir düzine daha sanat olayında, dişlerimi parmağımla fırçaladım."

Grappa Murray'e baktı.

"Zaire'deki Ali-Foreman karşılaşmasından sonra dişlerimi parmağımla fırçalamıştım," dedi Murray. "Dişlerimi parmağımla fırçaladığım en güneydeki nokta orasıydı."

Lasher Grappa'ya baktı.

"Oturma yeri olmayan bir tuvalet çukuruna sıçtın mı hiç?"

Grappa'nın tepkisi biraz lirik oldu. "Babam arabayla ilk kez şehir dışına çıktığında, Boston Post Yolu üzerindeki eski bir Socony Mobil istasyonunun büyük ve leş gibi kokan erkekler tuvaletinde. Uçan kırmızı atlı istasyon. Arabayı merak ediyor musun? Arabayı en ince ayrıntısına kadar tarif edebilirim sana."

"Bunlar okulda öğretilmeyen şeylerdir," dedi Lasher. "Oturma yeri olmayan tuvalet çukurları. Lavabolara işemek. Umumi tuvaletlerin kültürü. Tüm o büyük lokantalar, sinemalar, benzin istasyonları. Yolların ethosu. Batı Amerika'nın her köşesinde lavabolara işedim. Manitoba ve Alberta'da lavabolara işemek için sınırdan geçtim. İşte bütün hikaye bundan ibaret. Müthiş western semaları. Best Western otelleri. Lokantalar ve arabalara servis yapan restoranlar. Yolun, ovaların, çölün şiiri. Bok kokan pis tuvaletler. Hava sıfırın altında yirmi iki dereceyken Utah'ta bir lavaboya işemiştim. Bir lavaboya işediğim en soğuk havaydı o."

Alfonse Stompanato, Lasher'a sert bir bakış attı.

"James Dean öldüğünde neredeydin?" diye sordu, tehditkar bir sesle.

"Evlenmeden önce, karımın annesiyle babasının evinde, eski model Emerson radyoda 'Make Believe Ball-

room'u dinliyordum. Parlak kadranlı Motorola çoktan tarihe karışmıştı."

"Karının annesinin evinde çok zaman geçirmişsin anlaşılan, sikişmek için,"dedi Alfonse.

"Daha çocuktuk. Kültürel matrikste gerçek seks için vakit çok erkendi."

"Ne yapıyordunuz?"

"O benim karım, Alfonse. Kalabalık bir masada bunu anlatmamı istemiyorsun herhalde."

"James Dean ölmüş ve sen on iki yaşında bir çocuğu elliyorsun."

Alfonse gözlerini Dimitrios Cotsakis'e dikti.

"James Dean öldüğünde sen neredeydin?"

"Amcamın Astoria-Queens'deki restoranının arka tarafında, Hoover'la yerleri süpürüyordum."

Alfonse Grappa'ya baktı.

"Sen hangi cehennemdeydin?" dedi, sanki Grappa'nın konumu da kaydedilmezse aktörün ölümünün eksik kalacağı düşüncesi daha yeni aklına gelmiş gibi.

"Nerede olduğumu çok net biliyorum, Alfonse. Dur biraz düşüneyim."

"Neredeydin söylesene, orospu çocuğu."

"Bu gibi şeyleri her zaman en ince ayrıntısına kadar hatırlarım. Ama çok dalgın bir gençtim ben. Yaşamımda böyle boşluklar var."

"Otuz bir çekmekle meşguldün. Demek istediğin bu mu?"

"Bana Joan Crawford'u sor, söyleyeyim."

"Otuz Eylül, bin dokuz yüz elli beş. James Dean ölmektedir. Nicholas Grappa nerededir ve ne yapmaktadır?"

"Bana Gable'ı sor, Monroe'yu sor."

"Gümüş rengi Porsche bir kavşağa yaklaşır, ok gibi gitmektedir. Ford Sedan'a çarpmadan önce fren yapmaya zaman yoktur. Camlar paramparça olur, metaller ciyaklar. James Dean, boynu kırılmış, kemikleri çatlamış ve ağır

yaralı bir halde sürücü koltuğunda oturmaktadır. Saat, Pasifik Kıyısı Saatiyle öğleden sonra beş kırk beşi göstermektedir. Bronx'un otuz bir çekme kralı Nicholas Grappa nerededir?"

"Bana Jeff Chandler'ı sor."

"Orta yaşlı bir adamsın sen, Nicky, kendi çocukluğundan hatıra çalacaksın. Üretme yükümlülüğün var."

"Bana John Garfield'i sor, Monty Clift'i sor."

Cotsakis kalın ve besili bir et abidesiydi. Little Richard'ın özel eskortluğunu yapmış ve üniversitedeki öğretim üyeleri arasına katılmadan evvel de rock konserlerinde güvenlik ekiplerini yönetmişti.

Elliot Lasher ona çiğ bir havuç parçası attıktan sonra, "Plajda bir iki gün geçirdikten sonra, sırtındaki kurumuş derilerin bir kadın tarafından soyulduğu oldu mu hiç?" diye sordu.

"Cocoa Beach, Florida," dedi Cotsakis. "Müthiş bir şeydi. Hayatımın en muhteşem ikinci ya da üçüncü deneyimi."

"Kadın çıplak mıydı?" dedi Lasher.

"Beline kadar," dedi Cotsakis.

"Belden yukarısı mı, belden aşağısı mı?" dedi Lasher.

Grappa'nın Murray'e bir kraker fırlatışını seyrettim. Elinin tersini öne çevirerek, Frizbi fırlatır gibi kaydırmıştı onu.

-15-

Koyu renk gözlüklerimi taktım, yüzüme çeki düzen verdim ve odaya girdim. Koltuklara, kanepelere ve halı kaplı döşemenin üzerine oturmuş, çoğu güz renklerine bürünmüş yirmi beş ya da otuz genç adam ve kadın vardı içeride. Murray, sağ elini yapmacık bir şekilde titreterek, konuşa konuşa onların arasında yürüyordu. Beni gördüğünde, yüzünde mahçup bir tebessüm belirdi. Siyah cübbenin altında kıvırdığım kollarımla heybetli görünmeye çalışarak duvara yaslandım.

Murray ciddi bir monoloğun ortasındaydı.

"Annesi Elvis'in genç yaşta öleceğini biliyor muydu? Suikastçılardan bahsederdi. Hayattan bahsederdi. Bu türden ve bu büyüklükte bir yıldızın hayatından. Hayat insanı erkenden öldürmek üzere planlanmamış mıdır? Mantık bu, öyle değil mi? Kurallar var, kaideler. Eğer erkenden ölmeye isteğiniz ve cesaretiniz yoksa, gözden kaybolmaya, sanki utanç ve pişmanlık içindeymiş gibi saklanmaya zorlanırsınız. Elvis'in uyurgezerliği annesini kaygılandırıyordu. Pencereye çıkıp düşmesinden korkuyordu. Anneler hakkında bir düşüncem var. Anneler sahiden de biliyorlar. Halkbilim doğru söylüyor."

"Hitler annesine tapıyordu," dedim.

Bir ilgi dalgası; sözsüz, yalnızca belli bir hareketsizlik elde edildiğinde teşhis edilebilecek türden, içe dönük bir gerginleşme. Murray dolaşmayı sürdürüyordu tabii ama biraz daha itinayla, sandalyelerin, yerlerde oturan insanların arasında izleyeceği yolu düşüne taşına. Bense duvara dayanmış dikiliyordum, kollarım kıvrılmış bir halde.

"Elvis ve Gladys öpüşüp koklaşmaktan hoşlanırlardı," dedi. "Elvis fiziksel erginlik çağına yaklaşıncaya dek aynı yatakta yattılar. Birbirleriyle hep bebek diliyle konuşurlardı."

"Hitler tembel bir çocuktu. Karnesi kırık notlarla dolu olurdu. Ama Klara onu severdi, onu şımartırdı, babasının oğluna göstermediği ilgiyi o verirdi ona. Sessiz bir kadındı, mütevazi ve dindardı. Ayrıca güzel yemek pişirirdi ve iyi bir ev kadınıydı."

"Gladys her gün Elvis'i okula götürüp getirirdi. Küçük sokak kavgalarında onu savunur, ona zorbalık etmeye kalkan bir çocuk olursa hemen ağzının payını verirdi."

"Hitler hayaller kurardı. Piyano dersleri alır, müzelerin ve villaların eskizlerini yapardı. Evde çok otururdu. Klara buna göz yumardı. Hitler onun bebekken ölmeyen ilk çocuğuydu. Ondan önce üç bebeği ölmüştü."

"Elvis Gladys'e güvenirdi. Kız arkadaşlarını onunla tanıştırmaya getirirdi."

"Hitler annesine bir şiir yazmıştı. Annesi ve yeğeni, onun zihni üzerinde en büyük etkisi olan iki kadındı."

"Elvis askere gittiğinde, Gladys hastalandı ve bunalıma girdi. Bir şey sezinliyordu, oğluyla ilgili olduğu kadar, belki kendisiyle de ilgili. Psişik duyargaları tüm kötü sinyalleri hızla iletiyordu. Kötü bir şeyler olacağına ilişkin önseziler ve kasvet."

"Hitler'in ana kuzusu dediğimiz türden bir çocuk olduğu konusunda şüpheye pek yer yok."

Notlar almakta olan bir delikanlı dalgın dalgın mırıldandı, "*Mutter-söhnchen.*" Ona dikkat etmek gerektiğini düşündüm. Sonra ani bir içtepiyle duvar kenarındaki pozisyonumu terk edip, Murray gibi odayı arşınlamaya başladım, el kol hareketleri yapmak, dinlemek, pencerelerden birinden dışarı ya da tavana bakmak için arada bir duralayarak.

"Gladys'in durumu kötüleştiğinde, Elvis gözünü onun üstünden bir an için bile ayırmayı göze alamaz hale geldi. Hastahanede nöbet tutuyordu."

"Annesi ciddi biçimde rahatsızlandığında, Hitler ona daha yakın olabilmek için mutfağa bir yatak yerleştirdi. Yemek pişirdi ve temizlik yaptı."

"Gladys öldüğünde Elvis'in dünyası kararadı. Tabuttayken onu bağrına basıp öpüp okşadı. Toprağa verilene dek onunla bebek gibi konuştu."

"Klara'nın cenazesi üç yüz yetmiş krona mal oldu. Hitler mezarlıkta gözyaşı döktü, sonra da bir depresyon ve kendine acıma dönemine girdi. Derin bir yalnızlık hissediyordu. Sevgili annesini kaybetmekle kalmamış, sıcak bir yuva duygusunu da yitirmişti."

"Gladys'in ölümünün, Kral'ın dünya görüşünün merkezinde esaslı bir değişime yol açmış olduğuna kesin gözüyle bakılıyor. Annesi onun dayanak noktasıydı, güvence duygusuydu. Elvis gerçek dünyadan elini eteğini çekmeye, kendi ölüm evresine girmeye başladı."

"Yaşamının geri kalan kısmı boyunca, Hitler Noel süslemelerinin yakınında bir yerlerde olmaya tahammül edemedi, çünkü annesi bir Noel ağacının yanında ölmüştü."

"Elvis ölüm tehditlerinde bulundu, ölüm tehditleri aldı. Cenazelere gitti ve UFO'lara merak sardı. Çoğunlukla *Tibetlilerin Ölüler Kitabı* olarak bilinen *Bardo Thödol*'ü incelemeye başladı. Bir ölme ve yeniden doğma rehberidir bu."

"Yıllar sonra Hitler, kendi efsanesinin ve derin yalnızlaşmasının kıskacındayken, Obersalzberg'deki sade karargahında annesinin bir portresini saklıyordu. Sol kulağında bir uğultu duymaya başlamıştı."

Murray ve ben odanın ortasına yakın bir yerde birbirimizin yanından geçerken az kalsın çarpışıyorduk. Alfonse Stompanato, arkasında birkaç öğrenciyle içeri girdi, belki de manyetik bir heyecan dalgası, havada dolaşan bir coşku çekmişti onu buraya. Murray ve ben birbirimizin etrafında dönüp, bakışmaktan kaçınarak zıt istikametlere doğru ilerlerken, o da hantal gövdesini bir koltuğa yerleştirdi.

"Elvis sözleşmenin şartlarını yerine getirmişti. Ölçüsüzlük, yozlaşma, kendine zarar verme, dengesiz davranış, fiziksel bir şişkinlik ve kendi kendine yönelttiği bir dizi hakaret. Efsanedeki yeri sağlamdı. Genç yaşta, feci bir şekilde, gereksizce ölerek, şüphecileri satın almıştı. Artık onu kimse inkar edemezdi. Annesi, kendi ölümünden yıllar evvel, muhtemelen her şeyi görmüştü, elli bir ekran bir televizyonda seyreder gibi."

Murray, mutlu bir şekilde sözü bana bırakarak odanın bir köşesine gidip yere oturdu ve kendi profesyonel güç, delilik ve ölüm auramın güveni içinde rahat rahat dolanıp el kol hareketleri yapabilmem için beni yalnız bıraktı.

"Hitler kendini, yokluktan çıkmış, başıboş gezen yalnız adam diye tanımlardı. Ağzında pastil eritir, sonu gelmeyen monologlarla konuşurken sözcükleri özgürce ilişkilendirirdi, sanki bu lisan dünyanın ötesindeki bir enginlikten gelmiş ve o da bu vahyin aracısıymış gibi. Yanan şehrin altındaki *führerbunker*'deyken[12], geçmişe dönüp iktidarının ilk günlerine bakmış mıdır acaba diye düşünmek ilginçtir. Annesinin doğduğu, kendisinin de yaz aylarını kuzenleriyle birlikte, öküz arabalarına binerek ve uçurtmalar yaparak geçirdiği o ufacık yerleşim bölgesini ziyaret eden küçük turist gruplarını aklına getirmiş midir? Onlar o mekana, Klara'nın doğduğu yere hürmet etmeye gelirlerdi. Çiftlik evine girer, meraklı gözlerle ortalıkta dolaşırlardı. Yeni yetme oğlanlar çatıya tırmanırlardı. Zamanla gelenlerin sayısı artmaya başladı. Resimler çeker, gizlice küçük nesneler atarlardı ceplerine. Sonra kalabalık gruplar geldi, bir sürü insan avluyu istila edip, kahramanlık şarkıları söylediler, duvarlara, çiftlik hayvanlarının böğürlerine gamalı haçlar çizdiler. İnsanlar dağdaki villasına akın ederlerdi, sayıları o kadar fazlaydı ki Hitler dışarı çıkamazdı.

12) **Führerbunker** [Alm.]: Önder sığınağı. Adolf Hitler'in Berlin'de son günlerini geçirdiği yeraltı sığınağı. (ç.n.)

Onun yürüdüğü yerlerden çakıl taşları toplar ve hatıra diye evlerine götürürlerdi. Kalabalıklar onun konuşmalarını dinlemeye gelirdi, erotizm yüklü kalabalıklar, bir zamanlar tek gelinim dediği kitleler. Konuşurken gözlerini kapar, yumruklarını sıkar, terden sırılsıklam olmuş vücudunu sağa sola çevirir, sesini tüyler ürpertici bir silah olarak yeniden ayarlardı. Biri bu konuşmalar için 'Seks cinayetleri,' demişti. Kalabalıklar bu sesle, parti marşlarıyla, fener alaylarıyla ipnotize olmaya gelirdi."

Halıya baktım ve içimden yediye kadar saydım.

"Ama bir dakika. Bütün bunlar ne kadar da tanıdık geliyor, sıradana ne kadar yakın. Kalabalıklar gelir, tahrik olur, dokunur ve etrafını sarar—kendilerinden geçmeye can atan insanlar. Bu sıradan bir şey değil mi? Bütün bunları *biliyoruz* zaten biz. Bu kalabalıkların farklı bir yanları olmalı. Neydi o? İzin verirseniz o berbat sözcüğü fısıldayacağım, Eski İngilizceden, Eski Almancadan, Eski Norveçceden. *Ölüm*. O kalabalıkların pek çoğu ölüm adına toplanmıştı. Ölüme övgü gösterilerine katılmak için oradaydılar. Geçit törenleri, şarkılar, nutuklar, ölülerle diyaloglar, ölülerin isimlerinin okunması. Onlar, üzerinde ölülerin yakıldığı odun yığınlarını ve alev almış araba lastiklerini görmek için oradaydılar; saygı duruşuyla yarıya indirilmiş binlerce bayrak, üniformalı binlerce yaslı. Birlikler ve bölükler vardı, özenle hazırlanmış dekorlar, üstün ırk sancakları ve kara gömlekliler. Kalabalıklar kendi ölümlerine kalkan oluşturmaya gelmişti. Bir kalabalık haline gelmek, ölümü uzak tutmak demektir. Kalabalıktan ayrılmak ise birey olarak ölümü göze almak, ölümün karşısına yalnız çıkmak demektir. Kalabalıklar işte bu yüzden başka her şeyden daha önemli sayılmıştır. Onlar bir kalabalık olmak için oradaydılar."

Murray odanın öbür tarafında oturuyordu. Gözlerinde derin bir minnettarlık vardı. Emrimdeki güç ve deliliği sunmakta cömert davranarak, uzmanlık alanımın, benimle

karşılaştırıldığında muazzam derecede önemsiz kalan bir şahsiyetle, La-Z-Boy sandalyelerde oturup televizyonda kanal zaplayan bir adamla bağdaştırılmasına izin vermiştim. Bu öyle hafife alınacak bir mesele değildi. Hepimizin sürdürmek zorunda olduğumuz bir aurası vardı ve ben kendiminkini bir arkadaşla paylaşarak beni dokunulmaz kılan şeyin ta kendisini riske atıyordum.

İnsanlar toplaşmaya başladılar, öğrenciler ve öğretim üyeleri. Yarım yamalak işitilen yorumların ve etrafımızda dönüp duran seslerin rahatsız etmeyen gürültüsü içinde, artık bir kalabalık olduğumuzu fark ettim. Şu anda etrafımda bir kalabalığa ihtiyacım olduğundan değil. Şu anda hiç değil. Ölüm burada kesinlikle profesyonel bir hadiseydi. Benim ölümle bir derdim yoktu, ben onun üstündeydim. Murray insanların arasından çıkıp benim yanıma geldi ve odadan çıkarken titrek eliyle kalabalıkta yol açarak bana eşlik etti.

-16-

Wilder'ın öğleden sonra saatin ikisinde ağlamaya başladığı gündü. Saat altıya geldiğinde, mutfakta yere oturmuş, fırın penceresinin içine bakarak hâlâ ağlıyordu. Onun etrafından dolanarak ya da ocağa ve buzdolabına ulaşmak için üzerinden atlayarak, akşam yemeğini çabucak yedik. Babette yemeğini yerken onu seyrediyordu. Vermesi gereken bir dersi vardı, oturup kalkmayı ve yürümeyi öğretecekti. Ders bir buçuk saat sonra başlayacaktı. Bana bezgin ve yalvaran bir ifadeyle baktı. Wilder'la yatıştırıcı bir şekilde konuşmayı denemiş, onu havaya kaldırıp kucaklamış, dişlerini kontrol etmiş, banyo yaptırmış, vücudunu muayene etmiş, gıdıklamış, beslemiş, emekleyerek vinil oyun tüneline girmesini sağlamaya çalışmıştı. Yaşlı öğrencileri kilise bodrumunda onu bekliyor olacaklardı.

Ritmik bir ağlamaydı bu, acil yardım talep eden kısa vuruşlardan oluşmuş vezinli bir mesajdı. Bazen sanki aniden durup bir iniltiye, düzensiz ve bitmeye yüz tutmuş bir hayvan sızlanışına dönüşecekmiş gibi oluyordu ama ritim durmuyor, temposunu artırarak, yüzündeki ıslak pembe kederle birlikte devam ediyordu.

"Önce onu doktora götürürüz," dedim. "Sonra da seni kiliseye bırakırım."

"Doktor ağlayan bir çocuğa bakar mı? Zaten Wilder'ın doktoru şu anda muayanehanesinde değildir."

"Peki ya senin doktorun?"

"O sanırım yerindedir. Ama ağlayan bir çocuk, Jack. Adama ne diyebilirim? 'Çocuğum ağlıyor.' "

"Daha temel bir durum var mı?"

Şimdilik herhangi bir kriz havası esmemişti. Sadece asabiyet ve çaresizlik. Ama doktora gitmeye karar verdiğimiz andan itibaren, acele etmeye, içimizi yemeye başladık. Wilder'ın paltosunu ve ayakkabılarını aradık, son yirmi dört saattir neler yemiş olduğunu hatırlamaya çalıştık, doktorun soracağı soruları tahmin edip cevaplarımızı dikkatle prova ettik. Doğru olduklarından emin olmasak bile cevaplarda uzlaşıyor olmamız hayati derecede önemli görünüyordu. Birbirinizi yalanlarsanız doktorlar size olan ilgilerini kaybederler. Bu korku uzun zamandır doktorlarla olan ilişkilerimi biçimlendirmiştir. Bana olan ilgilerini kaybedecekleri, resepsiyonistlerine benden önce başka isimleri aramaları için talimat verecekleri, bana çoktan ölmüş gözüyle bakacakları korkusu.

Babette ve Wilder, Elm caddesinin sonundaki tıp merkezine girerken, ben arabada bekledim. Doktorların ofisleri hastahanelerden bile daha çok bunaltır beni. Çünkü içeride olumsuz bir beklenti havası eser ve iyi haberle ayrılırken doktorun antiseptik elini sıkıp yüksek sesle gülen, doktorun her dediğine gülen, ilkel bir kuvvetle kahkahalar patlatan, hâlâ kışkırtıcı bir şekilde gülerek bekleme odasından geçerken diğer hastaları yok saymaya özen gösteren bir hastaya rastlayabilirsiniz—daha şimdiden onlarla ortak bir noktası kalmamıştır, artık onların haftalık sıkıntılarına, sancılı aşağılık ölüşlerine eşlik etmeyecektir. Bir ilk yardım koğuşunu, vurulmuş, yaralı insanların, uykulu bakan gözlerle, kollarında kırık iğnelerle dolaşan esrarkeşlerin getirildiği kentsel bir pislik yuvasını ziyaret etmeyi yeğlerim. Bütün bunların kendi nihai ölümümle hiçbir ilgisi yoktur, benimkisi şiddetten uzak, küçük kasaba tarzında, ağırbaşlı olacaktır.

Küçük aydınlık lobiden çıkıp caddeye indiler. Ortalık soğuk, boş ve karanlıktı. Oğlan annesinin elinden tutmuş, yanında yürüyor ve hâlâ ağlıyordu. Öylesine acemi bir mutsuzluk ve sefalet tablosu oluşturuyorlardı ki neredey-

se gülmeye başlayacaktım—mutsuzluklarına değil de onunla oluşturdukları tabloya, kederleri ile kederlerinin görünümü arasındaki uyumsuzluğa. Hissettiğim şefkat ve acıma duygusu, onların kat kat sarınıp sarmalandıkları giysileri içinde kaldırımdan yürürlerkenki hallerini gördüğümde zayıflamıştı. Çocuk kararlı bir şekilde ağlıyor, vahşi saçlı annesi hali kalmamış bir halde yürüyordu, perişan ve zavallı bir çifttiler. Sözcükler kederlerini anlatmaya yetmezdi, büyük masum bir ıstırap. Profesyonel matemcilerin varlığı bununla açıklanabilir mi? Dokunaklı olayım derken komik duruma düşmemek için gözlerini dört açar onlar.

"Doktor ne dedi?"

"Bir aspirin verip yatağa yatırın."

"Denise de öyle demişti."

"Bunu doktora söyledim. 'İyi ya, neden öyle yapmadınız?' dedi."

"Neden yapmadık sahi?"

"Denise bir çocuk, doktor değil—o yüzden yapmadık."

"Ona bunu söyledin mi?"

"Ona ne söylediğimi bilmiyorum," dedi. "Doktorlara söylediğim şeyleri hiçbir zaman kontrolümde tutamam, bırak onların bana söylediklerini. Havada bir tür rahatsızlık eser."

"Ne demek istediğini çok iyi anlıyorum."

"Uzayda yürürken biriyle sohbet etmek gibi bir şeydir bu, o ağır kıyafetlerin içinde yüzerek."

"Her şey savrulur ve dalgalanır."

"Doktorlara sürekli yalan söylerim."

"Ben de öyle."

"Ama neden?" dedi.

Arabayı çalıştırırken Wilder'ın ağlayışının ses yüksekliği ve nitelik açısından değişmiş olduğunu fark ettim. Ritmik aciliyet yerini aralıksız, eklemsiz ve acıklı bir sese bırakmıştı. Artık feryat ediyordu. Orta doğululara özgü

matem anlatımlarıydı bunlar, kendisine doğrudan doğruya yol açan şey her ne ise onu alt etmek için sökün edecek kadar tesirli bir ıstırabın ifadesiydiler. Bu ağlayışta kalıcı ve iç parçalayıcı bir yan vardı. Doğuştan gelen bir kimsesizliğin sesiydi bu.

"Ne yapacağız?"

"Bir şeyler düşün," dedi.

"Dersinin başlama saatine onbeş dakika var hâlâ. Onu hastahaneye götürelim, acil servise. Bakalım ne diyecekler."

"Sırf ağlıyor diye bir çocuğu acil servise götüremezsin. Eğer acil olmayan bir durum varsa o da bu olmalı."

"Ben arabada beklerim," dedim.

"Onlara ne diyeceğim? 'Çocuğum ağlıyor.' Zaten bir acil servisleri bile var mı bakalım."

"Hatırlamıyor musun? Geçtiğimiz yaz Stover'ları götürmüştük."

"Neden?"

"Çünkü arabaları tamirdeydi."

"Boş ver."

"Bir çeşit leke çıkarıcının sprey dumanını solumuşlardı."

"Beni dersime götür," dedi.

Doğru duruş dersi. Kilisenin önüne yanaştığımda, öğrencilerinden bazıları merdivenlerden bodrum girişine iniyorlardı. Babette oğluna baktı—içe işleyen, yalvaran ve umutsuz bir bakış. Wilder altı saattir ağlıyordu. Babette kaldırımı koşarak geçip, binaya girdi.

Çocuğu hastahaneye götürmeyi düşündüm. Ama eğer duvarlarında zarif yaldız çerçeveli tablolar asılı sıcak ofisinde oğlanı dikkatle muayene eden bir doktor herhangi bir sorun bulamadıysa, göğüs kafeslerinin üstüne çullanıp durmuş kalplere masaj yapmak için eğitilmiş acil doktorları ne yapabilirdi ki?

Onu kucağıma alıp yüzü bana dönük olarak oturttum, sırtını direksiyona, ayaklarını kasıklarıma dayadım. Muaz-

zam feryat devam ediyordu, dalga dalga. Bu öyle etkili ve saf bir sesti ki oturup onu dinleyebilirdim adeta, bilinçli olarak anlamaya çalışabilirdim, bir konser salonunda ya da tiyatroda sesleri zihnine kaydeden biri gibi. Yalancıktan ağladığı ya da mızmızlık ettiği yoktu. Haykırıyordu, derinliği ve zenginliği ile içimi sızlatan bir şekilde, tarifsiz şeyler söylüyordu. Eski bir ağıttı bu, kararlı monotonluğu onu daha da etkileyici kılıyordu. Uluma gibi. Kollarının altına ellerimi koyup onu dimdik tuttum. Ağlayış devam ederken, düşüncelerimde garip bir değişim oldu. Onun ille de susmasını istemediğimi anladım. Oturup bir süre daha onu dinlemek zorunda kalmak o kadar da korkunç olmayabilir, diye düşündüm. Birbirimize baktık. Bu sersemlemiş çehrenin ardında, anlaşılması zor bir zeka işliyordu. Onu bir elimle tutup, öbür elimi de tek parmaklı eldivenlerin içindeki parmaklarını saymak için kullandım, yüksek sesle, Almanca. Teselli kabul etmeyen ağlayış devam ediyordu. Gözyaşlarının üzerime akmasına izin verdim, yağmur katmanları gibi. Onların altına girdim, bir bakıma. Yüzüme ve göğsüme yağıp aşağı yuvarlanmalarına izin verdim. Wilder'ın bu feryat figan içinde yok olup gittiğini ve eğer o kaybolmuş ve ortada kalmış mekanında ona katılabilirsem birlikte pervasız bir anlaşılabilirlik mucizesi gerçekleştirebileceğimizi düşünmeye başlamıştım. Sesin bedenime işlemesine izin verdim. Arabanın motoru ve kaloriferi çalışır vaziyetteyken, bu tekdüze matem feryadını dinleyerek dört saat daha burada oturmak zorunda kalmak çok da feci olmayabilir, diye düşünüyordum. Güzel olabilirdi, tuhaf biçimde dinlendirici olabilirdi. Ona dahil oldum, onun içine düştüm, beni kucaklayıp içine almasına izin verdim. Wilder gözleri açık ağladı, gözleri kapalı ağladı, elleri ceplerinde ağladı, eldivenlerini ellerine taka çıkara ağladı. Bense başımı bilgece sallayarak orada oturdum. Bir içtepiyle çocuğun arkasını çevirip kucağıma oturttum onu ve arabayı çalıştırıp, direksiyonu Wilder'ın

çevirmesine izin verdim. Bunu daha evvel de yapmıştık, yirmi metrelik bir mesafe içinde, Ağustos ayında bir Pazar günü alaca karanlıkta, sokağımızı mahmur gölgelerin bastığı saatlerde. Bu defa da tepki verdi, direksiyonu çevirirken ağlayarak, birlikte köşeleri dönerken, ben arabayı yeniden Kongregasyonal kilisenin önüne getirip park ederken ağlayarak. Onu sol bacağıma yerleştirdim, kolumu beline dolayıp kendime doğru çektim ve zihnimin ağır ağır uykuya dalmasına izin verdim. Ses değişken bir uzaklığa çekildi. Arada bir yanımızdan arabalar geçiyordu. Wilder'ın nefesini belli belirsiz parmağımda hissederek kapıya yaslandım. Bir süre sonra Babette gelmiş pencereyi tıklatıyor, Wilder ise ona kapıyı açmak için koltukta emekliyordu. Babette arabaya bindi, Wilder'ın şapkasını düzeltti ve buruşuk bir kumaş parçasını yerden aldı.

Eve giderken, yolun yarısında Wilder ağlamayı kesti. Ses birdenbire durmuştu, tonunda ya da yoğunluğunda hiçbir değişim olmadan. Babette hiç sesini çıkartmadı, ben de gözlerimi yoldan ayırmadım. Wilder aramızda oturmuş, radyoya bakıyordu. Babette'in Wilder'ın arkasından, başının üstünden bana bir bakış atmasını bekledim, ferahlama, mutluluk, umutlu bir merak ifade eden bir bakış. Ne hissettiğimi bilmiyordum ve bir ipucu istiyordum. Ama Babette, sanki sesin, hareketin, ifadenin hassas dokusundaki herhangi bir değişim ağlayışın yeniden patlak vermesine sebep olur diye korkar gibi, dosdoğru önüne bakıyordu.

Evde kimse konuşmadı. Herkes korkak ve saygılı bakışlarla Wilder'ı uzaktan seyrederek, sessizlik içinde bir odadan diğerine geçiyordu. Wilder süt istediğinde, Denise yumuşak hareketlerle mutfağa koştu, pijamalarıyla ve yalın ayak, hareketten tasarruf edip adımlarını hafifçe atarsa Wilder'ın beraberinde eve getirmiş olduğu ciddi ve dramatik havayı bozmaktan kaçınabileceğini sezinlemiş gibi. Wilder sütünü kocaman tek bir yudumda içip bitirdi. Giy-

sileri hâlâ aynen üzerindeydi, eldivenlerinden biri elbisesinin koluna iğnelendiği yerden sarkıyordu.

Herkes onu huşuya benzer bir hisle seyrediyordu. Yaklaşık yedi saat hiç ara vermeden ciddi bir şekilde ağlamıştı. Sanki kum tepeleri ya da karlı dağ sıralarıyla dolu uzak ve kutsal bir yerde geçirdiği amaçsız bir gezinti döneminden daha yeni çıkmıştı—her şeyin söylendiği, her şeyin görüldüğü, bizim sıradan gayretlerimiz içinde ancak en yüce ve zor boyutların fethi için sakladığımız bir saygı ve hayranlıkla bakabileceğimiz mesafelerin aşıldığı bir yerden dönmüştü.

-17-

Bir gece Babette bana yatakta şöyle dedi, "Etrafımızda bu kadar çok çocuk olması ne müthiş, değil mi?"

"Yakında bir tane daha gelecek."

"Kim?"

"Bee birkaç güne kadar burada olacak."

"Güzel. Başka kimi getirtebiliriz?"

Ertesi gün Denise, almakta olduğu ya da olmadığı ilaç konusunda annesiyle doğrudan doğruya yüzleşmeye karar vermişti. Babette'i tuzağa düşürüp kafasını karıştırmayı, itiraf ettirmeyi ya da az da olsa bocalatmayı umuyordu. Kızla konuştuğumuz taktik bu değildi ama zamanlama konusundaki cesaretine hayran kalmaktan kendimi alamadım. Altımız birden arabaya doluşup Mid-Village Alışveriş Merkezi'ne doğru yola koyulmuştuk. Denise konuşmada doğal bir kesinti olmasını bekledi ve her türlü imadan arındırılmış bir sesle Babette'in arkasından sorusunu yöneltiverdi.

"Dylar hakkında neler biliyorsun?"

"Stover'ların yanında kalan zenci kız değil miydi o?"

"Onun adı Dakar," dedi Steffie.

"Dakar onun adı değil, geldiği yerin adı," dedi Denise. "Afrika'nın fildişi sahilinde bir ülke."

"Başkenti Lagos," dedi Babette. "Bir keresinde dünyanın dört bir yanını gezen sörfçülere ilişkin bir film seyretmiştim de oradan biliyorum."

"*Mükemmel Dalga*," dedi Heinrich. "Ben de televizyonda görmüştüm."

"Kızın adı neydi peki?" dedi Steffie.

"Bilmiyorum," dedi Babette, "ama filmin adı *Mükemmel Dalga* değildi. Mükemmel dalga peşinde oldukları şeydi."

"Hawaii'ye gidiyorlardı," dedi Denise Steffie'ye, "ve o met dalgalarının Japonya'dan gelmesini bekliyorlardı. Origami diyorlar onlara."

"Filmin adı da *Uzun Sıcak Yaz*'dı," dedi annesi.

"*Uzun Sıcak Yaz*," dedi Heinrich, "Tennessee Ernie Williams'ın bir oyunu oluyor."

"Fark etmez," dedi Babette, "çünkü eser adlarının telif hakkını alamazsın zaten."

"Eğer kız Afrikalıysa," dedi Steffie, "acaba hiç deveye binmiş midir?"

"Audi Turbo'yu dene."

"Toyota Supra'yı dene."

"Develerin hörgüçlerinde taşıdıkları şey nedir?" diye sordu Babette. "Yiyecek mi, su mu? Bunun doğrusunu asla öğrenememişimdir."

"Tek hörgüçlü develer ve çift hörgüçlü develer vardır," dedi Heinrich ona. "Yani hangisinden bahsettiğine bağlı."

"Çift hörgüçlü bir devenin bir hörgücünde yiyecek, öbüründe de su depoladığını mı söylüyorsun?"

"Develer hakkındaki asıl önemli şey," dedi Heinrich, "deve etinin çok lezzetli olduğuna inanılmasıdır."

"Ben timsah eti öyledir sanıyordum," dedi Denise.

"Develeri Amerika'ya ilk kim getirdi?" diye sordu Babette. "Ogden-Utah'da birleşen müthiş demiryollarını inşa etmekte olan Asyalı işçilere erzak taşımaları için onları bir süreliğine batıda tutmuşlar. Tarih sınavlarımı hatırlıyorum."

"Sen lamalardan bahsediyor olmayasın?" dedi Heinrich.

"Lamalar Peru'da kalmıştır," dedi Denise. "Lamalar, vikunyalar ve bir hayvan türü daha Peru'dadır. Bolivya'da kalay vardır. Şili'de ise bakır ve demir."

"Bu arabanın içindeki herhangi biri Bolivya'nın nüfusunu bilirse," dedi Heinrich, "ona beş dolar vereceğim."

"Bolivyalılar," dedi kızım.

Aile dünyanın yanlış bilgi beşiğidir. Aile yaşamında gerçeklere ilişkin hatalar üreten bir şey olmalı. Aşırı yakınlık, var olmanın gürültüsü ve sıcaklığı. Belki daha bile derin bir şey, hayatta kalma ihtiyacı gibi. Murray bizlerin düşman gerçeklerle dolu bir dünya ile kuşatılmış kırılgan yaratıklar olduğumuzu söylüyor. Gerçekler mutluluğumuzu ve güvenliğimizi tehdit ederler. Varlıkların doğasını araştırırken ne kadar derinlere inersek, yapımız o kadar daha gevşek bir hal alır. Aile süreci dünyadan izole olma doğrultusunda işler. Küçük yanlışlar kafalarda büyür, uydurma hikayeler çabucak çoğalır. Murray'e cehalet ve kafa karışıklığının asla aile dayanışmasının altında yatan itici güçler olamayacağını söylerim. Ne fikir ama, ne darbe. En güçlü aile birimlerinin neden en az gelişmiş toplumlarda yaşadığını sorar bana. Bilmemek bir hayatta kalma silahıdır, der. Büyü ve batıl itikat, kabilenin güçlü inancı olarak sabitleşir. Nesnel gerçekliğin yanlış yorumlanma ihtimalinin en kuvvetli olduğu yerler, ailelerin en güçlü olduğu yerlerdir. Ne acımasız bir teori, derim. Ama Murray bunun doğru olduğunda ısrarcıdır.

Alışveriş merkezindeki dev yapı markette Eric Massingale'i gördüm. Hill'deki bilgi işlem merkezinin öğretim üyeleri arasına katılmak için buralara gelerek hayatını değiştirmiş eski bir mikroçip satış mühendisi. Tehlikeli bir şekilde sırıtan, zayıf ve solgun bir adamdı.

"Kara gözlüklerini takmamışsın, Jack."

"Onları sadece kampüste takıyorum."

"Anladım."

Dükkanın derin iç mekanına girip kendi yollarımıza ayrıldık. Vahşi bir hayvan türünün yok oluşuna aitmiş gibi yankılanan büyük bir gürültü, geniş alanı dolduruyordu. İnsanlar yarım metrelik portatif merdivenler, altı çeşit

zımpara kağıdı, ağaçları kesip devirebilecek güçte elektrikli testereler satın alıyorlardı. Uzun ve aydınlık koridorlar, battal boy süpürgelerle, kocaman tezek ve gübre çuvallarıyla, devasa Rubbermaid çöp tenekeleriyle doluydu. Urganlar tropik meyveler gibi asılmıştı; güzelce örülmüş halat bükümleri, kalın, kahverengi, sağlam. Bir urgan makarasına bakmak ve dokunmak ne müthiş bir şeydir. Sırf elimin altında olsun diye, oğluma göstermek ve nereden geldiği, nasıl yapıldığı hakkında konuşmak için, on beş metre Manila keneviri aldım. İnsanlar İngilizce, Hintçe, Vietnam dilinde ve aynı aileden başka dillerde konuşuyorlardı.

Nakit ödeme kasalarında yeniden Massingale ile karşılaştım.

"Seni kampüs dışında hiç görmemiştim, Jack. Gözlüklerin ve cübben olmadan farklı görünüyorsun. O kazağı nereden aldın? Türk askerlerinin giydiği kazaklardan mı yoksa? Postayla sipariş ettin, değil mi?"

Beni tepeden tırnağa süzdü, katlanmış halde kolumda taşıdığım su geçirmez ceketin kumaşına dokundu. Sonra gerileyip, başıyla onaylayarak perspektifini değiştirdi; suratındaki sırıtma, bir miktar içten pazarlık yansıtan, kendinden hoşnut bir bakışa dönüşmeye başladı.

"Sanırım o ayakkabıları tanıyorum," dedi.

Ne demek oluyordu bu şimdi? Ayakkabıları tanıyormuş.

"Tamamen farklı biri olmuşsun."

"Ne bakımdan farklı, Eric?"

"Gücenmek yok ama," dedi, suratındaki sırıtma gizli anlamlarla dolu, şehvetli bir hal alırken.

"Elbette gücenmem. Ne diye güceneyim ki?"

"Gücenmeyeceğine söz ver."

"Tamam, gücenmeyeceğim."

"Öyle zararsız görünüyorsun ki, Jack. Son derece zararsız, yaşını başını almış, sönük bir adam gibi."

"Buna neden güveneyim?" dedim, urganımın parasını ödeyip aceleyle kapıdan çıkarken.

Bu karşılaşma beni alışveriş havasına sokmuştu. Ötekileri buldum ve yürüyerek iki otoparkı da geçip Mid-Village Alışveriş Merkezi'nin ana binasına girdik. Su fıskiyeleri, gezinti alanları ve bahçelerle süslü bir avlu merkez alınarak tasarlanmış on katlı bir yapıydı. Babette ve çocuklar, benim alışveriş yapma arzum karşısında hayrete düşmüş, fakat aynı zamanda heyecanlanmış bir halde arkamdan gelerek, asansöre, duvarlar boyunca sıralanmış dükkanlara, büyük mağazaların ve süpermarketlerin içine girdiler. İki gömlek arasında tereddüte düştüğümde, beni ikisini birden almaya teşvik ettiler. Acıktığımı söylediğimde ise, beni tuzlu krakerlerle, birayla, souvlaki[13] ile beslediler. İki kız önden giderek benim isteyebileceğim ya da ihtiyacım olabilecek şeyleri keşfediyor, koşarak geri dönüp beni yakalıyor, kollarıma yapışıp arkalarından gitmem için yalvarıyorlardı. Onlar beni sonsuz refaha taşıyan rehberlerimdi. İnsanlar butiklere ve gurme dükkanlarına üşüşüyordu. Büyük avludan org müziği yükseliyordu. Çikolata, mısır gevreği, parfüm kokuları alıyorduk; halı ve kürk kokuları, sucuk salam ve öldürücü vinil kokuları alıyorduk. Ailem durumdan pek memnundu. Sonunda ben de onlardan biri olmuştum, alışveriş ediyordum. Bana tavsiyelerde bulunuyorlar, benim adıma tezgahtarları canlarından bezdiriyorlardı. Umulmadık anlarda yansıtıcı bir yüzeyde kendi aksimi görüp duruyordum. Bir dükkandan çıkıp ötekine girerken bakmayı reddettiklerimiz, sadece belli bazı bölümlerdeki mallar, sadece bazı bölümlerin tamamı değildi, bazı dükkanları toptan reddettik, her nedense aklımızı çelmeyen, devasa kuruluşlardı bunlar. Her zaman için başka bir mağaza seçeneği vardı, zemin katları peynir rendeleri ve meyve bıçakları ile dolu, üç katlı, sekiz katlı

13) **Souvlaki** [Yun.]: Dürüm ya da ekmek arası şiş kebap. (ç.n.)

mağazalar. Pervasız bir taşkınlıkla alışveriş ediyordum. Acil ihtiyaçlar ve uzak ihtimaller için alışveriş ediyordum. Sırf alışveriş etmiş olmak için alışveriş ediyor, bakıyor ve dokunuyor, almaya hiç niyetim olmayan malları inceleyip sonra da alıyordum. Tezgahtarları kumaş ve model kataloglarında zor bulunur türden tasarımlar aramaya gönderiyordum. İtibarım ve kendime saygım büyümeye başlamıştı. Kendimi şişirip dolduruyor, kendimde yeni özellikler buluyor, var olduğunu unuttuğum bir kişiliği yeniden keşfediyordum. Etrafımı ışık bürümüştü. Mobilya reyonundan erkek giyim reyonuna giderken kozmetik bölümünden geçtik. Aynalı sütunlarda, cam ve krom eşyalarda, güvenlik odalarındaki televizyon monitörlerinde kendimizi görüyorduk. Para karşılığında mal alıyordum. Ne kadar çok para harcarsam, paranın önemi o kadar azalıyordu. Ben bu yekünlerden büyüktüm. Bu yekünler aynı miktarlarda yağmur gibi üstümden akıp gidiyordu. Bu yekünler aslında varoluş kredisi olarak bana geri dönüyordu. Kendimi dışa dönük, son derece cömert olmaya eğilimli biri gibi hissettim ve çocuklara Noel hediyelerini şimdiden seçmelerini söyledim. Taşkın göründüğünü sezinlediğim tarzda bir el hareketi yaptım. Bundan etkilendiklerini söyleyebilirim. Her biri aniden kişisel, gizli kapaklı hatta ketum davranmaya meyillenerek ortalığa dağıldılar. Dönüşümlü olarak birer birer geri gelip seçtikleri eşyaları Babette'e tescil ettiriyor ve diğerlerinin duymamasına özen gösteriyorlardı. Yorucu detaylarla benim canımı sıkmaya gerek yoktu. Ben para babasıydım, hediyeler, ikramiyeler, rüşvetler, *bahşiş* dağıtan kişiydim. Çocuklar, böyle şeylerin doğası gereği, hediyelerle ilgili teknik tartışmalara bizzat girmemin benden beklenemeyeceğini biliyorlardı. Bir yemek daha yedik. Orkestra canlı Muzak[14]

14) **Muzak**: Şirket, mağaza gibi büyük binalarda hoparlörler vasıtasıyla yayınlanan fon müziği. (ç.n.)

çalıyordu. Sesler bahçelerden ve gezinti alanlarından on kat yukarıya yükseliyordu; geniş galerinin içinde yankılanıp girdap gibi dönen, katlardaki diğer seslere, yere sürten ayakların hışırtısına, çanların şıngırtısına, yürüyen merdivenlerin uğultusuna, yemek yiyen insanların gürültüsüne, canlı ve mutlu bir alım satım muamelesinin insan vızıltısına karışan bir gürleme.

Sessizlik içinde eve döndük. Herkes yalnız kalma isteğiyle kendi odasına çekildi. Biraz sonra Steffie'nin televizyon karşısına geçtiğini gördüm. Ekranda birileri konuşurken senkron tutturmaya çalışarak dudaklarını kıpırdatıyordu.

-18-

Şehre güvensizlik duymak kasabalıların doğası ve eğlencesidir. Bir fikir ve kültürel enerji merkezinden kaynaklanıyor olabilecek tüm temel ilkeler yoz kabul edilir. Kasabaların ortak özelliğidir bu.

Ama Blacksmith hiçbir büyük şehrin civarında değildir. Bizlerin kendimizi diğer kasabalarla aynı biçimde tehdit altında ve mağdur hissettiğimiz söylenemez. Konumumuz tarihin ve bulaştırdığı pisliklerin güzergahı üzerinde değildir. Şikayetlerimizin bir odak noktası varsa o da televizyon alıcısı olmalı, dış kaynaklı eziyetlerin pusuda beklediği, korkulara ve gizli arzulara yol açtığı yer. Hiç şüphe yok ki, tahripkar bir sözügeçerliğin amblemi olarak, College-on-the-Hill'in yakasına yapışan çok az kin vardır ya da hiç yoktur. Okul, kasaba manzarasının her zaman son derece berrak göründüğü bir yere kurulmuştur, bir cephesi dışında her yanı az çok manzaralıdır, etliye sütlüye karışmayan politik bir dinginliğe sahiptir. Kuşkuları kuvvetlendirecek bir yer değildir.

Hafif kar yağışının altında Iron City'nin dışındaki havaalanına doğru yol alıyordum. Keşmekeşe batmış bir kasabadır bu, kentsel kokuşmanın tümüyle tamamlandığı bir yerden ziyade, bir terk edilmişlik ve kırık cam merkezi. On iki yaşındaki kızım Bee'nin, Washington'dan kalkacak ve yol boyunca iki yere uğrayıp bir de aktarma yapacak olan uçak seferiyle gelmesi gerekiyordu. Ama tadilatı durdurulmuş vaziyetteki, küçük tozlu bir üçüncü dünya mekanı olan varış terminalinde, annesi Tweedy Browner çıktı karşıma. Bir an için Bee'nin öldüğünü ve Tweedy'nin buna bana bizzat bildirmeye geldiğini düşündüm.

"Bee nerede?"

"Bugün daha geç saatlerde uçacak. Ben de o yüzden buradayım. Onunla biraz vakit geçirmek için. Yarın Boston'a gitmem gerekiyor. Aile meselesi."

"Peki Bee nerede?"

"Babasının yanında."

"Onun babası benim, Tweedy."

"Malcolm Hunt, salak. Benim kocam."

"O senin kocan, Bee'nin babası değil."

"Beni hâlâ seviyor musun, Tuck?"

Bana Tuck derdi, annesi de babasını böyle çağırırmış. Tüm erkek Browner'ların adı Tuck'tı. Bu soy bir dizi sanat züppesi ve hayta üreterek renksizleşmeye başladığında, aileden biriyle evlenen her adama bu ismi vermeye başlamışlardı, makul olduğu ölçüde. Ben bunlardan ilkiydim ve beni bu adla çağırdıklarında seslerinde aşırı kibar bir ironi belirtisi işitmeyi bekler dururdum. Gelenek fazla esnekleştiğinde, seslere ironi katıldığını düşünürdüm. Genzellik, alaycılık, kendini karikatürize etme gibi unsurlar. Kendileriyle dalga geçerek beni cezalandırırlardı. Ama bunu son derece samimi bir şekilde, çok nazik yaparlar, hatta bu işi sürdürmelerine izin verdiğim için bana minnet duyarlardı.

Tweedy, Shetland bir kazak, tüvit bir etek, diz boyunda çoraplar ve mokasen ayakkabılar giymişti. Protestanlara özgü bakımsız bir hali vardı, içinde bedeninin yaşama mücalesi verdiği, çökmüş bir aura. Fena sayılmayacak köşeli bir yüz, hafif patlak gözler, ağzının çevresinde ve gözlerinin etrafında belirginleşen gerginlik ve sağlıksızlık izleri, şakağının atışı, ellerindeki ve boynundaki kabarmış damarlar. Kazağının gevşek örgüsüne sigara külleri yapışmıştı.

"Üçüncü kez soruyorum. Bee nerede?"

"Endonezya'da sayılır. Malcolm gizli göreve gitti. Komünist bir canlanma hareketine sponsörlük yapıyor.

Castro'yu devirmek için planlanmış mükemmel bir projenin parçası. Hadi, Tuck, dilenci çocuklar etrafımızı sarmadan buradan çıkalım."

"Bee yalnız başına mı geliyor?"

"Neden gelemesin ki?"

"Uzak Doğu'dan Iron City'e gelmek o kadar da kolay olmasa gerek."

"Bee zorunda kaldığında her şeyle başa çıkabilir. Zaten bir seyahat yazarı olmak istiyor aslında. Çok iyi ata biniyor."

Sigarasından derin bir nefes çekti ve dumanı hızlı ve usta işi şeritler halinde ağzından ve burnundan çıkardı, etrafındakilere ilişkin tahammülsüzlüğünü ifade etmek istediğinde kullandığı bir yöntemdi bu. Havaalanında hiç bar ya da restoran yoktu—yüzünde tarikat işaretleri olan bir adam nezaretindeki hazır sandviç tezgahı vardı sadece. Tweedy'nin bagajını aldık, dışarı çıkıp arabaya gittik ve Iron City'nin içinden ilerlemeye koyulduk; ekseriyetle boş caddeler üzerinden, ıssız fabrikalardan geçtik. Tepelik bir şehir, nadiren kaldırım taşlı sokaklar, sağda solda güzel eski evler, pencerelerde Noel süslemeleri.

"Tuck, ben mutlu değilim."

"Neden?"

"Açık konuşmak gerekirse beni sonsuza dek seveceğini sanmıştım. O konuda sana güveniyorum. Malcolm hep uzaklarda."

"Biz boşandık, sen de bütün paramı alıp, hassas ve erişilmez bölgelere gizlice ajanlar sokup çıkaran, hali vakti yerinde, bağlantıları kuvvetli, tam sana göre bir diplomatla evlendin."

"Malcolm her zaman tehlikeli yerlere çekim duymuştur."

Demiryolu raylarıyla paralel doğrultuda gidiyorduk. Çayırlar, tren pencerelerinden atılmış ya da rüzgarla gardan kuzeye sürüklenmiş plastik bardaklarla doluydu.

"Janet da Montana'ya çekim duydu, bir ashrama."

"Janet Savory mi? Aman Tanrım, hangi sebeple?"

"Adı Devi Ana artık. Ashramın idari işlerini yürütüyor. Yatırımlar, emlak, vergi ödemekten kaçınma yolları falan. Janet'in her zaman istediği şeydir bu. Kâr amaçlı bir bağlamda gönül rahatlığı."

"Harikulade bir kemik yapısı vardı Janet'in."

"Kaypak işlere yetenekliydi."

"Bunu çok acımasızca söylüyorsun. Seni acımasız biri olarak tanımadım ben, Tuck."

"Salak ama acımasız değil, öyle mi?"

"Kaypaklıktan neyi kastediyorsun? Gizli işler mi yapardı, Malcolm gibi?"

"Ne kadar para kazandığını bana söylemezdi. Sanırım mektuplarımı okurdu. Heinrich doğduktan hemen sonra, beni farklı diller konuşan bir grup insanla ilişkiye sokup karmaşık bir yatırım projesine bulaştırdı. Bilgisi olduğunu söylemişti."

"Ama yanıldı ve sen de büyük paralar kaybettin."

"Büyük paralar kazandık. Başım derde girdi, tuzağa düştüm. Janet sürekli dolap çeviriyordu. Güvenliğim tehdit altındaydı. Uzun ve olaysız bir yaşam anlayışım da öyle. Bizi şirket haline getirmek istedi. Liechtenstein'dan, Hebride adalarından telefonlar alıyorduk. Hayali yerler, entrika düzenekleri."

"Birlikte çok hoş bir yarım saat geçirdiğim Janet Savory'den hiç beklemeyeceğim türden şeyler bunlar. Çıkık elmacık kemikleri ve alaycı bir ses tonu olan Janet'tan."

"Hepinizin elmacık kemikleri çıkıktı. Her birinizin. Harikulade bir kemik yapısı. Tanrıya şükür Babette'in tombul, uzun bir yüzü var."

"Medeni bir yemek yiyebileceğimiz bir yer yok mu?" dedi Tweedy. "Buzlu küçük tereyağ parçaları ikram edilen, masaları örtülü bir yer. Malcolm ve ben bir keresinde Albay Kaddafi ile çay içmiştik. Sevimli ve insafsız bir adam, tanıştıklarımız arasında toplumsal konumuna yaraşır biçimde yaşayan tek tük teröristten biri."

Kar yağışı durmuştu. Bir ardiye bölgesinden, başka ıssız caddelerden geçtik. Yeniden ele geçirilmesi çok zor bir şey için duyulan tinsel bir hasret gibi kafaya kazınan bir çıplaklık ve sahipsizlik vardı. Yapayalnız kafeler, bir demiryolu hattı daha, yan hatlarda duraklamış nakliye arabaları vardı. Tweedy ekstra uzun sigaraları birbiri ardına yakıp söndürüyor, sabırsızca her tarafa duman şeritleri üflüyordu.

"Tanrım, biz birlikte ne iyiydik, Tuck."

"Nede iyiydik?"

"Aptal, şimdi bana sevecen ve nostaljik bir ifadeyle bakıp pişmanlık içinde gülümsemen gerekirdi."

"Yatağa girerken eldiven takıyordun."

"Hâlâ takıyorum."

"Eldiven, güneş siperliği ve çorap."

"Kusurlarımı biliyorsun. Her zaman biliyordun. Pek çok şeye aşırı hassasiyetim var."

"Güneşe, havaya, yiyeceklere, suya, sekse."

"Hepsi de kansere yol açıyor."

"Boston'daki şu aile meselesi nedir?"

"Anneme Malcolm'un ölmediği konusunda yeniden güvence vermem gerekiyor. Ona pek kanı kaynadı, her nedense."

"Neden onun öldüğünü düşünüyor?"

"Malcolm gizli göreve gittiği zaman sanki hiç var olmamış gibi olur. Sadece şu an için değil, geçmişiyle birlikte kaybolur. Adamdan geriye hiçbir şey kalmaz. Evli olduğum adam gerçekten de Malcolm Hunt mı yoksa kendisi de gizli görevin parçası olan tamamen farklı biri mi diye merak ediyorum bazen. Doğrusu çok can sıkıcı bir şey bu. Malcolm'un yaşamının hangi yarısının gerçek, hangi yarısının istihbarat olduğunu bilmiyorum. Umarım Bee bu konuyu biraz aydınlatabilir."

Trafik ışıkları ani bir rüzgarla sallanıp kablolara yaslandı. Şehrin ana caddesiydi bu; bir dizi indirim mağazası,

çek bozma bürosu, toptan satış dükkanı. Şimdi fark edilir şekilde camiye dönüşmüş, eski, yüksekçe bir Mağribi sineması. Terminal Binası, Paketleme Binası, Alım Satım Binası gibi adları olan boş binalar. Bu manzara klasik bir elem tablosuna ne kadar yakındı.

"Iron City'de gri bir gün," dedim. "İstersen havaalanına dönebiliriz."

"Hitler nasıl?"

"İyi, sağlam, güvenilir."

"İyi görünüyorsun, Tuck."

"Kendimi iyi hissetmiyorum."

"Kendini hiç iyi hissetmezsin ki sen. Hep o aynı Tuck'sın. Hep o aynı Tuck oldun. Birbirimizi sevmiştik, değil mi? Birbirimize her şeyi anlatırdık, duygu ve düşünce adına insan zihnini meşgul edebilecek ne varsa her şeyi. Malcolm bana hiçbir şey anlatmıyor. Kimdir o? Neler yapar?"

Ayaklarını altına alıp oturarak bana dönmüş, lastik paspasın üzerinde duran ayakkabılarının içine kül döküyordu.

"Hadım edilmiş atlar ve kısraklar arasında, mavi blazer ceketler ve açık gri flanel pantolonlar giyen bir babayla büyüyüp serpilmek harikulade değil miydi?"

"Bana sorma."

"Annem bahçeden topladığı bir kucak çiçekle kameriyede dikilirdi. Öylece dururdu, olduğu gibi olarak."

Havaalanında muhafazasız tellerin, moloz yığınlarının arasında, alçı tozunun pusu içinde bekledik. Bee'nin uçağının iniş saatinden yarım saat önce, başka bir seferin yolcuları cereyanlı bir tünelin içinden sıra halinde çıkıp varış terminaline girmeye başladılar. Betleri benizleri atmış, elleri ayakları tutmaz olmuştu; el çantalarını yerde sürüklerken yorgunluk ve şaşkınlık içinde kamburlarını çıkartıyorlardı. Yirmi, otuz, kırk kişi çıktı dışarı, tek laf etmeden, tek bir bakış atmadan, gözlerini yerden ayırmadan. Bazıları topallıyor, bazıları ağlıyordu. Tünelden başkaları

da çıktı, mızmızlanan çocuklarıyla yetişkinler, titreyen ihtiyarlar, yakası çarpılmış, bir ayağı ayakkabısız zenci bir rahip. Tweedy iki çocuklu bir kadına yardım etti. Ben de başında postacı şapkası, üstünde uzun bir atlet olan, bira göbekli, bodur bir delikanlıya yaklaştım. Bu uzay ve zaman boyutuna ait değilmişim ama kaçak olarak sınırı geçip çirkin bir tecavüzde bulunmuşum gibi baktı bana. Onu durup yüzüme bakmaya zorladım, yukarıda neler olduğunu anlatmasını istedim. İnsanlar sırayla yanımızdan geçerlerken, bezgince saldı nefesini. Sonra da uysal bir feragatla dolu gözlerini gözlerimden çekmeden, başını salladı.

Uçak üç motorunda birden güç kaybetmiş ve on bin üç yüz metre yükseklikten üç bin altı yüz metreye düşmüştü. Yaklaşık altı buçuk kilometre. Uçak dik bir açıyla aşağı doğru süzülmeye başladığında, insanlar yerlerinden fırlamış, düşmüş, çarpışmış, koltuklarında yüzmüşlerdi. Sonra da o vahim çığlık ve inilti tufanı başlamıştı. Hemen hemen aynı anda, dahili haberleşme sisteminde, uçuş kabininden gelen bir anons duyulmuştu: "Düşüyoruz! Yere çakılıyoruz! Gümüş renkli parlak bir ölüm makinasıyız!" Bu feveran yolcularda otoritenin, kontrolün ve durum hakimiyetinin tamamen iflas ettiği izlenimi bırakmış, çaresiz bir ağlama tufanına daha yol açmıştı.

Uçak mutfağından dışarı nesneler yuvarlanıyordu, koridorlar meşrubat bardakları, mutfak eşyaları, paltolar ve battaniyelerle doluydu. Alçalmanın keskin açısı yüzünden uçağın bölme duvarına yapışmış bir hostes "Felaketler Kılavuzu" adlı bir el kitabında uygun bölümü bulmaya çalışıyordu. Sonra uçuş kabininden gelen ikinci bir erkek sesi duyuldu, bu defaki nisbeten sakin ve tane tane konuşuyor, yolcuları sonunda birinin kontrolü eline aldığına inandırıyor, bir umut ışığı veriyordu: "Amerikan iki-bir-üç'ten kokpit ses kayıt cihazına. Şimdi nasıl bir şey olduğunu biliyoruz. Tahmin ettiğimizden daha kötüymüş. Denver'daki ölüm simulatöründe bizi buna hazırlamadı-

lar. Korkumuz katıksız, konsantrasyon bozukluklarından ve baskılardan tamamen arınmış, bir transandantal meditasyon türü olacak kadar saf. Üç dakikadan az bir süre içinde, tabiri caizse yere dokunacağız. Üstünden dumanlar tüten bir bölgede vücutlarımızı bulacaklar, ölümün tüyler ürpertici tavrıyla etrafa saçılmış bir halde. Seni seviyorum, Lance." Bu defa, toplu feryat yeniden başlamadan önce kısa bir sessizlik oldu. Lance de kim? Bu uçağın kontrolünü elinde bulunduranlar ne biçim insanlardı böyle? Ağlamalar daha acı ve gerçekçi bir tona büründü.

Uzun atletli adam hikayeyi anlatırken, tünelden çıkan yolcular etrafımızda toplanmaya başladı. Kimse konuşmuyor, araya girmiyor, bu açıklamaya abartılı ayrıntılar katmaya çalışmıyordu.

Düşüşe geçen uçakta, bir hostes vücutların ve ortalığa dökülüp saçılanların üzerinden koridor boyunca emekleyerek, her sırada durup, insanlara ayakkabılarını çıkarmalarını, ceplerindeki kesici aletleri boşaltmalarını ve ana rahmindeki gibi büzülmelerini söylemişti. Uçağın öbür ucunda, biri bir yüzme aygıtıyla boğuşuyordu. Mürettebatın bazı üyeleri, bunun sadece birkaç saniye sonra oluşacak bir çarpma değil de bir çarpma inişi[15] olduğunu var saymaya karar vermişti. Ne de olsa ikisi arasındaki fark tek bir sözcükten ibaretti. Uçuşun sona eriş şeklini ifade eden bu iki eylemin birbirinin yerine kullanılabilir olduğunu akla getirmiyor muydu bu? Tek bir sözcük ne kadar önemli olabilirdi ki? O koşullar altında cesaretlendirici bir soru, eğer üzerinde uzun boylu düşünmezseniz tabii; ama şimdi düşünmek için hiç vakit yoktu. Çarpma ile çarpma inişi arasındaki temel fark şuydu sanki: Bir çarpma inişi için makul ölçülerde hazırlık yapabilirdiniz, ki onların yapmaya çalıştıkları da aynen buydu. Haber uçakta yayıldı, terim bir sıradan öbürüne geçerek tekrarlanıyordu. "Çarp-

15) **Çarpma inişi** (crash landing): Mecburi iniş. (ç.n.)

ma inişi, çarpma inişi." Tek bir sözcük eklemekle, geleceklerini bir ucundan yakalamanın, gerçek dünyada olmasa bile bilinçlerinde süreyi uzatmanın ne kadar kolay olduğunu anlamışlardı. Üzerlerini yoklayıp tükenmez kalem aradılar, koltuklarında cenin gibi kıvrıldılar.

Genç adam hikayesinde bu noktaya geldiğinde, etrafımızda bir sürü insan birikmişti, sadece tünelden yeni çıkanlar değil, uçaktan ilk inenler arasında olanlar da. Dinlemek için geri dönmüşlerdi. Dağılmaya, dünyevi bedenlerinin içine geri dönmeye hazır değildiler, yaşadıkları dehşetten hemen kopmak istemiyorlardı, sadece bir süre daha onu kendilerine saklamak ve el değmemişliğini korumak istiyorlardı. Bize doğru sürüklenen, ortalıkta dolanıp duran insanların sayısı giderek artıyor, uçaktan inmiş tüm yolcuların toplamına yaklaşıyordu. Şapkalı ve atletli adamın kendi adlarına konuşmasına izin vermek onları rahatsız etmiyordu. Kimse onun anlattıklarına itirazda bulunmuyor, bireysel bir tanıklık ilave etmeye de kalkışmıyordu. Sanki bizzat içinde yer almadıkları bir olayın hikayesini dinler gibiydiler. Onun dediklerine ilgi gösteriyor, hatta merak ediyorlardı ama aynı zamanda bariz biçimde tarafsızdılar. Kendilerinin söyleyip hissettiklerini aynen aktaracağına güveniyorlardı.

Alçalışın işte bu noktasında, "çarpma inişi" terimi ikinci sözcük üzerine vurgu konulmuş bir telaffuzla uçağın içinde yayılırken, birinci mevkideki yolcular perdelerin arasından sürünerek ve tırmanarak ilerlediler, toprağa ilk çakılacaklar arasında olmaktan kaçınmak için turist mevkiine geçmeye çalışıyorlardı resmen. Turist mevkiinde ise onların geri gönderilmeleri gerektiği düşüncesinde olanlar vardı. Bu düşünce sözcükler ve hareketlerle pek açığa vurulmadı, daha ziyade iğrenç ve anlaşılmaz seslerle, ekseriyetle homurtularla, vahim ve zorla çıkarılmış bir böğürtüyle ifade buldu. Sonra aniden, motorlar yeniden çalışmaya başladı. Öyle durup dururken. Güç, istikrar,

kontrol. Çarpışmaya hazırlanmış yolcular bu yeni bilgi dalgasına uyum sağlamakta geciktiler. Yeni sesler, farklı bir uçuş rotası, poliüretan bir battaniyeyle değil de sağlam bir boru sistemiyle örtülmüş olma hissi. Sigara içilmez tabelası hâlâ yerindeydi, sigara tutan enternasyonal bir el. Hostesler kanları ve kusmukları temizlemek için kokulu küçük havlularla dolaşmaya başladılar. İnsanlar yavaş yavaş cenin pozisyonlarından çıkıp gevşeyerek arkalarına dayandılar. Altı buçuk kilometrelik prime-time dehşet. Kimse ne diyeceğini bilmiyordu. Yaşıyor olmak bir duygu zenginliğiydi. Düzinelerce, yüzlerce his. Birinci kaptan koridor boyunca yürüdü, boş ve hoş bir resmiyetle gülümseyip gevezelik ederek. Yüzünde pembemsi ve güvenli bir cila vardı, büyük yolcu uçaklarındaki görevlilerin bildik bir özelliği. İnsanlar ona baktılar ve demin niye korktuklarını merak ettiler.

Dinlemek için ön tarafa üşüşen insanların iteklemeleri sonucu, hikayeyi anlatan adamdan uzaklaşmıştım. Sayıları yüzün üstündeydi, omuz çantalarını ve bavullarını tozlu döşemenin üstünde sürüklüyorlardı. Artık işitemeyecek kadar uzaklaşmış olduğumu fark ettiğim sırada, yanıbaşımda Bee'yi gördüm. Karmakarışık bir saç yığınının ortasındaki küçük yüzü sakin ve beyazdı. Bana atlayıp sarıldı, jet egzozu kokuyordu.

"Medya nerede?" diye sordu.

"Iron City'de medya yoktur."

"Yani bütün bunları boşu boşuna mı yaşadılar?"

Tweedy'i bulduk ve dışarı çıkıp arabaya yöneldik. Şehrin dış kısımlarında trafik tıkandı ve terk edilmiş bir dökümhanenin ötesindeki yolda beklemek zorunda kaldık. Bin tane kırık pencere, kırık sokak lambaları, çökmekte olan karanlık. Bee arka koltuğun ortasında lotus pozisyonunda oturuyordu. Büyüklü küçüklü uçaklarda, yaz ve kış mevsimlerinde, Surabaya'dan Iron City'e kadar, saat dilimlerini, kıtaları, engin okyanus mesafelerini, günleri

ve geceleri kateden bir yolculuğun ardından, fark edilir şekilde dinlenmiş görünüyordu. Şimdi ise karanlıkta oturmuş, bir arabanın çekilmesini ya da iner kalkar bir köprünün kapanmasını bekliyorduk. Bee bu tanıdık modern seyahat ironisinin, hakkında konuşmaya değer bir şey olduğu kanaatinde değildi. Öylece yerinde oturmuş, anne ve babaların neden çocukların bu tip yolculukları tek başlarına yapmalarından kaygı duymamaları gerektiğini bana açıklayan Tweedy'i dinliyordu. Uçaklar ve terminaller çok genç ve çok yaşlı insanlar için en emniyetli yerlerdir. Oralarda onlara bakılır, gülümsenir, beceri ve cesaretlerinden dolayı gıpta edilir. İnsanlar dostane sorular sorarlar, onlara battaniye ve şeker verirler.

"Her çocuğa binlerce kilometreyi tek başına katetme fırsatı tanınmalıdır," dedi Tweedy. "Kendine saygısı ve zihinsel bağımsızlığı açısından; kendi seçimi olan giysi ve eşyalarla. Onları ne kadar erken uçurabilirsek o kadar iyi. Yüzme ve buz pateni gibi. Onları bunlara küçük yaşlarda başlatmak lazım. Bee'de başarmış olmaktan en çok gurur duyduğum şeylerden biridir bu. Dokuz yaşındayken onu Eastern havayollarıyla Boston'a göndermiştim. Granny Browner'a onu uçaktan indiğinde karşılamamasını söylemiştim. Havaalanlarından dışarı çıkmak, her yönüyle, uçuşun kendisi kadar önemlidir. Çok sayıda ebeveyn çocukların gelişimindeki bu aşamayı göz ardı eder. Bee şu anda iki kıtada da mükemmel şekilde tecrübe sahibi. İlk jumbo uçuşunu on yaşındayken gerçekleştirdi, O'Hare'de aktarma yaptı, Los Angeles'ta neredeyse uçağını kaçırıyordu. İki hafta sonra Concorde'la Londra'ya uçtu. Malcolm yarım şişe şampanyayla bekliyordu onu."

İleride stop lambaları yanıp söndü, trafik hareket etmeye başladı.

Mekanik hatalar, fırtınalı havalar ve terörist eylemleri olmasa, dedi Tweedy, ses hızında hareket eden bir uçak, lüks ve medeni bir yaşam için bilinen son sığınak olabilir.

-19-

Bee zaman zaman kendimizi gözetleniyor gibi hissetmemize sebep oluyordu; misafirlerin, halinden memnun ev sahiplerini istemeden çarptırdıkları bir cezaydı bu. Varlığıyla üzerimize bir ameliyat ışığı tutuyordu. Plansız hareket eden, kararlar almaktan kaçınan, duygusal açıdan değişken ve aptal olmak için sıraya giren, her tarafa ıslak havlular bırakan, en küçük üyemizi nereye koyduğunu unutan bir grup olarak görmeye başlamıştık kendimizi. Yaptığımız her şey, açıklama gerektirir gibi görünen bir şey halini alıyordu aniden. Karım bu durumdan özellikle rahatsızdı. Eğer Denise vicdanımızı uyarmak için dırdır eden bacaksız bir komiserse, o zaman Bee de yaşamlarımızın gerçek anlamını yalancı çıkaran sessiz bir tanıktı. Babette'in gözlerini yumruk yaptığı ellerine diktiğini gördüm, dehşet içinde.

Cıvıltı sesi radyatörden geliyordu.

Bee esprileri, alayları ve aileye özgü diğer davranışları küçük görüyordu. Denise'den bir yaş büyük ve hem maddi hem de manevi yönden ondan daha uzun, daha zayıf, daha solgundu; sanki kalbinin derinliklerinde hiç de annesinin olmak istediğini söylediği gibi seyahat yazarı falan değildi, sadece bir seyyahtı, izlenimler, yoğun duygu anatomileri toplayan ama onları kaydetmeye ilgi duymayan daha saf bir tür.

Kendine hakim ve düşünceliydi, bize cangıllardan el oyması hediyeler getirmişti. Taksiyle okula ve dans dersine gidiyor, biraz Çince konuşuyordu; bir keresinde zor duruma düşmüş bir arkadaşına para göndermişti. Onu

mesafeli ve huzursuz bir şekilde seviyor, sanki o hiç de benim çocuğum değilmiş ve çocuklarımdan birinin entelektüel, kendi ayaklarının üstünde duran bir arkadaşıymış gibi, isimsiz bir tehdit sezinliyordum. Murray haklı mıydı? Düşman gerçeklerle kuşatılmış kırılgan bir birim miydik biz? Ailemi dünyadan korumak için cehaleti, ön yargıyı ve batıl inancı teşvik etmem mi gerekiyordu?

Noel günü, Bee nadiren kullanılan oturma odamızdaki şöminenin yanına oturmuş, turkuaz renkli alevleri seyrediyordu. Günlük ama pahalı görünümlü, haki renkli, uzun, bol bir elbise giymişti. Üstünden süsler ve ince paket kağıtları sarkan üç dört hediye kutusu kucağımda, koltukta oturuyordum. Sayfa köşeleri kıvrık *Mein Kampf*'ım da koltuğun yanında, yerde duruyordu. Ailenin öbür üyelerinden bazıları mutfakta yemek hazırlıyordu, bazıları da hediyelerini yalnız başlarına incelemek için yukarıya çıkmışlardı. Televizyon şöyle dedi: "Bu yaratık bitkisel beslenme düzenine uyum sağlamak için karmaşık yapıda bir mide geliştirmiştir."

"Annemin hali hiç hoşuma gitmiyor," dedi Bee, dizginlenmiş bir sıkıntıyla. "Hep çok heyecanlı görünüyor. Sanki bir şey çok canını sıkıyor ama bunun ne olduğuna emin olamıyormuş gibi. Sebep Malcolm, tabii ki. Onun cangılları var. Annemin nesi var? Taşradaki üç yıldızlı bir restoranda bulunması gereken bir fırına sahip, kocaman, havalı bir mutfağı. Tüm enerjisi o mutfağa veriyor, ama ne için? Sorun mutfakta falan değil aslında. Sorun onun yaşamında, yarılanmış ömründe. Baba öyle bir mutfaktan keyif alabilirdi. Tam ona göre bir mutfak olurdu. Oysa annem için, bir krizden çıkmanın tuhaf bir sembolü gibi bir şey. Gerçi krizden çıkmış filan da değil."

"Annen kocasının tam olarak kim olduğundan emin olamıyor."

"Asıl problem bu değil. Asıl problem annemin kendisinin kim olduğunu bilmemesi. Malcolm dağlık arazilerde

ağaç kabukları ve yılanlarla hayatını sürdürüyor. Malcolm bu işte. Sıcağa ve rutubete ihtiyaç duyuyor o. Dış ilişkiler ve ekonomi alanında bilmem kaç tane diploma sahibi olabilir ama tek yapmak istediği bir ağacın altına bağdaş kurup oturmak ve kabile insanlarının vücutlarının her yerine çamur sürmelerini izlemek. Onları izlemek eğlencelidir. Eğlenmek için annem ne yapıyor?"

Bee'nin yüzündeki organlar gözleri dışında küçücüktü. Gözleri ise iki yaşam şekli içeriyordu sanki, tartışılan konu ve onun gizli anlamları. Babette'in her şeyin yolunda gitmesini sağlamaktaki, ev işlerindeki, çocuk bakımındaki, rutin hayatın akışındaki doğal becerilerinden bahsetti, konuşma tarzıyla biraz beni andırarak. Ama gözünün irisinin derinliklerinde hareket eden ikincil bir deniz yaşamı vardı. Ne demek oluyordu bu, aslında ne söylüyordu, neden benim de aynı doğrultuda bir karşılık vermemi bekler gibiydi? Bu ikincil yolla iletişim kurmak istiyordu, optik sıvılarla. Kuşkularını onaylatmış olacak, bende de olanları ortaya çıkaracaktı. Ama hangi kuşkuları besliyordu ve ortaya çıkarılacak ne vardı? Endişelenmeye başlamıştım. Yanık tost kokusu eve yayılırken, onu yedinci sınıfta hayatın nasıl geçtiğinden bahsettirmeye çalışıyordum.

"Mutfakta yangın mı var?"

"Steffie olmalı, tost yakıyordur. Arada bir hep yaptığı bir şeydir bu."

"Aslında ben de bir tür *kimchi* hazırlayabilirdim."

"Kore zamanlarından bir şey mi?"

"Kırmızı biber ve bir sürü başka şeyle salamuraya yatırılmış lahana. Zehir gibi acı olur. Ama malzemeleri bilemiyorum. Onları Washington'da bulmak yeterince zor oluyor."

"Muhtemelen tostun yanına bir şeyler hazırlıyorlardır," dedim.

Bu ılımlı serzeniş onu mutlu etti. Beni en çok, alaylı, gırgır ve iğneleyici olduğum zamanlarda severdi. Çocuk-

larla çok haşır neşir olduğum için kaybettiğime inandığı doğal bir yeteneğimdi bu.

Televizyon şöyle dedi: "Şimdi kelebeğe küçük antenler takacağız."

İki saat sonra yataktayken sesler duyup bornozumu giydim ve neler olduğunu anlamak için holün sonuna gittim. Denise banyonun kapısında dikiliyordu.

"Steffie her zamanki banyolarından birini yapıyor."

"Saat geç oldu," dedim.

"O kirli suyun içinde öylece oturuyor."

"O benim kirim," dedi Steffie kapının öbür tarafından.

"Olsun, yine de kir."

"Evet ama benim kirim ve umrumda değil."

"Ama kir," dedi Denise.

"Benim kirim."

"Kir kirdir."

"Bana aitse değildir."

Bee gümüşlü kırmızılı kimonosuyla holün sonunda belirdi ve orada öylece dikildi, mesafeli ve solgun. Ortaya koyduğumuz rezillik ve utanç tablosunun hissedilir biçimde büyür gibi olduğu bir an yaşandı, bir özbilinç karikatürü. Denise kapı aralığından Steffie'ye berbat bir şeyler mırıldandı, sonra da sessizce odasına gitti.

Sabahleyin Bee'yi havaalanına götürdüm. Havaalanlarına giderken sessiz ve somurtkan olurum. Radyodan son haberleri dinledik. Watertown'daki bir apartman dairesinden yanmakta olan bir kanepe çıkaran itfaiyecilerle ilgili haberler, telem şeridi makinalarının arka plandaki patırtısı üstüne tuhaf bir heyecanla okunuyordu. Bee'nin beni dikkatle, önemle seyretmekte olduğunu fark ettim. Arkasını kapıya dayayıp oturmuş, dizlerini yukarı çekmiş ve kollarıyla sararak sımsıkı kucaklamıştı. Bakışında ciddi bir şefkat vardı. Çok da güvenmediğim bir bakıştı bu, acıma ya da sevgi ya da üzüntüyle çok az alâkası olduğuna inanıyordum. Aslında onu tamamen başka bir şey olarak algılıyor-

dum. Ergenlik çağındaki bir genç kızın en nazik küstahlık şekliydi bu.

Havalanından dönerken, nehir yolunda otobandan çıkıp arabayı orman kenarına park ettim. Yürüyerek dik bir patikadan yukarı çıktım. Eski bir tahta parmaklığın üzerinde bir tabela vardı.

ESKİ MEZARLIK
Blacksmith Köyü

Mezar taşları küçük, yamuk, pütür pütürdü, üzerlerini mantar ya da yosun bürümüştü, isimler ve tarihler zar zor okunuyordu. Toprak sertti, yer yer buz tutmuştu. Taşların arasında dolaştım, pürüzlü mermerlere dokunmak için eldivenlerimi çıkarttım. Nişan taşlarından birinin önünde, toprağa yerleştirilmiş ince bir vazonun içinde üç küçük Amerikan bayrağı vardı. İçinde bulunduğumuz yüzyıl içinde bu yere benden önce başka birinin daha gelmiş olduğunu gösteren tek işaret. İsimlerden bazılarını seçebiliyordum; tinsel bir ürperti veren, büyük, güçlü, basit isimler. Durup kulak verdim.

Trafik gürültüsünden, nehrin öbür tarafındaki fabrikaların bir durup bir başlayan patırtısından uzaktaydım. En azından bu konuda doğrusunu yapmışlardı, mezarlığı buraya, sessizliğini koruyan bir yere koymak isabetli olmuştu. Keskin bir soğuk vardı. Derin derin nefes alıp olduğum yerde kaldım, ölülerin üzerine çöktüğü farz edilen huzuru hissetmeyi bekledim, peyzaj ressamının matem tarlaları üzerinde asılı duran ışığı görmeyi bekledim.

Orada dikilip kulak verdim. Rüzgar ağaç dallarından karları uçurdu. Karlar ormanlardan anaforlar ve şiddetli fırtınalar halinde estiler. Yakamı kaldırdım, eldivenlerimi yeniden ellerime geçirdim. Hava tekrar sakinleştiğinde taşların arasında dolaşıp isimleri ve tarihleri okumaya ça-

lıştım, bayrakları rahatça dalgalanabilecekleri şekilde düzelttim. Sonra dikilip kulak verdim.

Ölülerin gücü, onların bizi her zaman gördüğünü düşünmemizden kaynaklanır. Ölülerin bir varlığı vardır. Yalnızca ölülerden oluşmuş bir enerji düzeyi var mıdır acaba? Onlar aynı zamanda toprağın da içindedirler elbette, uyurlar ve ufalanırlar. Belki de biz onların düşlediği şeyleriz.

Bırakın günler amaçsız geçsin. Bırakın mevsimler mevsimleri kovalasın. Olayları bir plana göre geliştirmeyin.

-20-

Bay Treadwell'in kız kardeşi öldü. Adı Gladys'ti. Doktor, ölüm sebebinin kardeşiyle birlikte Mid-Village Alışveriş Merkezi'nde kayıp ve şaşkın bir halde geçirdikleri dört gün ve gece neticesinde ortaya çıkan kalıcı korku olduğunu söylemişti.

Glassboro'da arabasının arka tekerleği dingilinden çıkan bir adam ölmüştü. O otomobil modeline mahsus bir davranış özelliğiydi bu.

Eyaletin vali muavini, uzun bir hastalık döneminin ardından, açıklanmayan doğal sebepler yüzünden ölmüştü. Bunun ne anlama geldiğini hepimiz biliriz.

Mechanicsville'li bir adam, on bin kasklı öğrenci tarafından gerçekleştirilen havaalanı kuşatması sırasında Tokyo'nun dışında ölmüştü.

Ölüm ilanlarını okuduğumda her zaman ölen kişinin yaşına dikkat ederim. Otomatik olarak bu rakamı kendi yaşıma oranlarım. Dört senem daha var, diye düşünürüm. Dokuz sene daha. İki sene daha ve ölüyorum. Sayıların gücü, onları kendi ölüm vaktimizle ilgili tahmin yürütürken kullandığımızda olduğundan daha aşikar değildir hiçbir zaman. Bazen kendimle pazarlık ederim. Altmış beş yaşı kabul etmek ister miyim acaba, Cengiz Han'ın ölüm yaşını? Muhteşem Süleyman altmış altısına kadar yaşamış. Kulağa hoş geliyor bu, özellikle şimdi hissettiğim kadarıyla; ama yetmiş üç yaşına geldiğimde nasıl görünecek acaba?

Bu adamların ölümü kendilerine dert ettiklerini hayal etmek zor. Hun Hükümdarı Attila genç ölmüştü. Henüz

sadece kırk yaşlarındaydı. O da kendisi için üzülmüş müdür, kendine acıma duygusuna ve bunalıma yenik düşmüş müdür? Hun'ların Kral'ıydı o, Avrupa İstilacısı, Tanrı'nın Kırbacı. Onun, enternasyonal olarak finanse edilmiş bazı epik filmlerde resmedildiği gibi, hayvan derilerine sarınmış bir halde çadırında uzanıp, yaverlerine ve uşaklarına yürekli ve korkunç şeyler söylediğine inanmak istiyorum. Ruhunda hiçbir zayıflık duymadan. İnsanoğlunun varoluşuna ilişkin hiçbir ironi anlayışı olmadan. Yani dünya üstündeki en üstün yaşam türü olduğumuza ama yine de sözcüklere sığmayacak kadar mutsuz olduğumuza, çünkü başka hiçbir hayvanın bilmediği şeyi, ölmek zorunda olduğumuzu bildiğimize dair bir ironi. Attila çadırının aralığından dışarı bakıp, kendisine bir parça et fırlatılmasını bekleyerek ateşin yanıbaşında duran topal bir köpeği işaret etmemiştir. "Şu zavallı pireli hayvan, insanlığın en büyük hükümdarından daha şanslı. O bizim bildiğimiz şeyi bilmiyor, o bizim hissettiklerimizi hissetmiyor, o bizim olduğumuz kadar mutsuz olamaz," dememiştir.

Onun korku duymadığına inanmak istiyorum. Ölümü yaşamdan doğallığıyla akan bir deneyim, ormanda vahşi bir gezinti olarak kabul etmiştir, Tanrı'nın Kırbacı lakabıyla tanınmış birine yaraşır biçimde. Bu iş böyle sona ermiştir onun için; hizmetkarları saçlarını başlarını yolup, suratlarını barbarların hürmet ifadelerine uygun biçimde çirkinleştirirlerken, kamera geri çekilerek çadırdan çıkar ve milattan sonra beşinci yüzyılın berrak ve kirletilmemiş, yanardöner dünyaların ışıltılı çizgileriyle bezeli gece semalarında çevrinir.

Babette yumurtalarından ve fırınlanmış patates püresinden başını kaldırıp bana baktı ve alçak sesle şöyle dedi, "Hayat güzel, Jack."

"Nereden geldi aklına şimdi bu?"

"Söylenmesi gerektiğini düşünüyorum sadece."

"Artık söylediğine göre daha iyi hissediyor musun bari kendini?"

"Korkunç rüyalar görüyorum," diye mırıldandı.

Önce kim ölecek? Babette benden önce ölmek istediğini söylüyor, çünkü bensiz kendisini dayanılmaz biçimde yalnız ve mutsuz hissedermiş, özellikle eğer çocuklar da büyümüş ve başka bir yerlerde yaşıyor olurlarsa. Bu konuda çok katı. Hakikaten benden evvel gitmek istiyor. Bunu öyle münakaşacı bir güçle tartışıyor ki bu konuda seçim hakkına sahip olduğumuzu düşündüğü çok açık. Ayrıca evde bakıma muhtaç çocuklar olduğu sürece bize hiçbir şey olamayacağına da inanıyor. Ömrümüzün nisbeten uzun olmasının garantisi çocuklar yani. Onlar ortalıkta olduğu sürece emniyetteyiz. Ama büyüyüp evden ayrıldıkları an, önden giden o olmak istiyor. Neredeyse buna can atar gibi konuşuyor. Beklenmedik bir şekilde, hile yaparak, gecenin bir vakti sıvışıp giderek ölmemden korkuyor. Yaşama bağlı olmadığından değil; onu korkutan yalnız kalmak. Boşluk, kozmik karanlık hissi.

MasterCard, Visa, American Express.

Önce ben ölmek istiyorum, derim ona. Ona o kadar alıştım ki onsuz fena halde eksik hissederim kendimi. Biz aynı kişinin iki görüntüsüyüz. Hayatımın geri kalan kısmını, her konuşmak istediğimde onu yanımda bularak geçirmek isterim. Yerinde kimse yok, uzayda ve zamanda bir boşluk. Benim ölümümün onun hayatında yaratacağı boşluğun, onun ölümünün benimkinde yaratacağı boşluktan daha büyük olacağını iddia eder. Konuşmalarımızın düzeyi budur işte. Boşlukların, uçurumların ve deliklerin göreceli boyutu. Bu düzeyde ciddi münakaşalarımız olur. O der ki, eğer onun ölümü benim hayatımda büyük bir boşluk yaratabiliyorsa, benim ölümüm onunkinde bir delik, dipsiz bir uçurum yaratırmış. Ben de engin bir derinlik ya da ıssızlıkla karşılık veririm. Ve bu böylece gece yarılarına kadar sürüp gider. Bu münakaşalar o anda asla saçma görünmez. Konumuzun ulvi gücü de öyle.

Babette parlak kapitone kumaştan uzun bir manto giydi—bir balığın okyanus dibi için tasarlanmış dış kabuğu gibi pul pul görünüyordu—ve doğru duruş dersine gitmek üzere dışarı çıktı. Steffie öteye beriye dağılmış hasır sepetlerin içine geçirdiği küçük plastik torbalarla evin içinde sessizce dolaşıyordu. Kurtardığı hayatlar karşılığında herhangi bir şey beklemeyen birinin sessiz ve erdemli havasıyla haftada bir iki defa yapardı bunu. Murray, iki kızla ve Wilder'la konuşmak için uğradı; çocuklar toplumu diye adlandırdığı kavramla ilgili araştırmalarının parçası olarak arada bir yaptığı bir şeydi bu. İdeal Amerikan ailesine ilişkin bir şeyler zırvalamıştı. Galiba bizim özel bilinç şekillerine açık, düşsel bir grup olduğumuzu düşünüyordu. Evin içinde analiz edilmeyi bekleyen muazzam miktarlarda veri akışı vardı.

Murray üç çocukla beraber televizyon seyretmek için üst kata çıktı. Heinrich mutfağa girdi, masaya oturdu ve iki eline de birer çatal alıp sıkı sıkı tuttu. Buzdolabı şiddetle sarsıldı. Şaltere bir fiske vurdum ve lavabonun altında bir yerlerdeki öğütme mekanizması, beni iki adım gerileten motorize bir güç dalgasıyla, meyve kabuklarını, derileri ve hayvan yağlarını akıp gidebilecek kadar minik kırıntılar haline getirmeye koyuldu. Çatalları oğlumun ellerinden alıp bulaşık makinesine koydum.

"Bugün kahve içtin mi hiç?"

"Hayır," dedi.

"Baba dersten döndüğünde bir fincan kahve içmekten hoşlanır."

"Kahve yerine çay yap ona."

"Çay sevmez ki."

"Sevmeyi öğrenebilir, öğrenemez mi?

"Çayın ve kahvenin tamamen farklı tatları var."

"Alışkanlık alışkanlıktır."

"Çay yapmak için önce çay almak lazım."

"Ben de onu söylüyorum. Çay yap ona."

"Verdiği ders, göründüğünden çok daha zahmetli. Kahve onu rahatlatıyor."

"Zaten o yüzden tehlikeli," dedi.

"Tehlikeli falan değil."

"İnsanı rahatlatan her şey tehlikelidir. Eğer bunu bilmiyorsan, bunca zamandır duvara konuşmuşum herhalde."

"Murray da bir fincan kahveye hayır demez," dedim, sesimdeki küçük zafer ifadesinin farkına vararak.

"Ne yaptığını gördün mü? Kahve kavanozunu beraberinde tezgaha götürdün."

"Ne olmuş yani?"

"Bunu yapman gerekmiyordu. Onu durduğun yerde, yani ocağın yanında bırakabilir, sonra da kaşığı almak için tezgaha gidebilirdin."

"Yani kahve kavanozunu gereksiz yere taşıdığımı söylüyorsun."

"Tezgaha varana kadar onu sağ elinde taşıdın ve çekmeceyi açmak için elinden bıraktın, çünkü çekmeceyi sol elinle açmak istemiyordun, sonra sağ elinle kaşığı aldın, sol eline geçirdin, sağ elinle de kahve kavanozunu alıp ocağın yanına geri döndün ve orada kavanozu yine ocağın yanına koydun."

"Bunu herkes böyle yapar."

"İsraf edilmiş devinim. İnsanlar inanılmaz miktarlarda devinimi boşa harcarlar. Bir ara Babette'in salata yapışını seyretmelisin."

"İnsanlar her ufak devinim ve el kol hareketi için o kadar uzun boylu düşünmezler. Azıcık israftan zarar gelmez."

"Ya tüm bir ömür boyunca?"

"İsraf etmediğin takdirde neden tasarruf etmiş olursun?"

"Tüm bir ömür boyunca mı? İnanılmaz miktarlarda zaman ve enerji tasarrufu sağlarsın," dedi.

"Onlarla ne yaparsın?"

"Daha uzun yaşamak için kullanırım."

İşin doğrusu şu ki, ilk ben ölmek istemiyorum. Yalnızlık ile ölüm arasında bir seçim yapmam istenseydi, karar vermem saniyenin üçte biri kadar vakit alırdı. Ama yalnız kalmak da istemiyorum. Babette'e boşluklar ve deliklerle ilgili söylediğim her şey doğru. Onun ölümü beni paramparça ederdi, koltuk ve yastıklarla konuşur hale gelirdim. Ölmemize izin verme; gizemlerle ve sarmal ışıklarla tutuşmuş o beşinci yüzyıl semalarına haykırmak istiyorum. Bırak ikimiz de sonsuza dek yaşayalım, hastalıkta ve sağlıkta, bunak, titrek, dişsiz, cildimizde kahverengi lekelerle, görmeyen gözlerle, sanrılar içinde. Bunlara kim karar veriyor? Orada ne var? Kimsin sen?

Kahvenin fokurdayarak ortadaki tüpten ve delikli sepetten geçip soluk renkli küçük küreye dökülüşünü izledim. Harikulade ve hazin bir icat, öyle dolambaçlı, öyle marifetli, öyle insani ki. Dünyevi varlıklar kullanılarak tefsir edilmiş felsefik bir düşünce gibi—su, metal, kahve çekirdekleri. Kahveye daha önce hiç bakmamıştım.

"Plastik eşyalar yandığında siyanür zehirlenmesine sebep olur," dedi Heinrich, masanın Formika yüzeyine parmaklarını hafifçe vurarak.

Heinrich bir kış şeftalisi yedi. Murray için bir fincan kahve doldurdum ve oğlanla birlikte merdivenlerden çıkıp Denise'in odasına gittik. Televizyon alıcısı şimdi orada duruyordu. Sesi iyice kısılmıştı, kızlar misafirleriyle hararetli bir diyaloğa dalmışlardı. Murray orada olmaktan mutlu görüyordu. Odanın ortasında yere oturmuş notlar alıyor, çoban paltosu ve tur kasketi de yanında halının üstünde duruyordu. İçinde bulunduğu oda kodlar ve mesajlar açısından zengindi, bir çocukluk arkeolojisiydi; karton saatlerden kurt adam posterlerine kadar, Denise'in üç yaşından beri beraberinde taşımış olduğu nesnelerle doluydu. Denise kendi geçmişine karşı koruyucu bir şefkat besleyen bir çocuktur. Her şeyin birbirinin yerini aldığı bir

dünyada, nesneleri eski haline getirip olduğu gibi muhafaza etmek için her türlü gayreti göstermek, onları hatıra olarak taşıdıkları değerden dolayı bir arada tutmak onun stratejisinin bir parçasıdır, kendini hayata bağlamanın bir yolu.

Yanlış anlaşılmasın. Bu çocukları ciddiye alıyorum. İç dünyalarını çok iyi görmeniz, karakter tahlili konusundaki yüzeysel yeteneğinize aşırı müsamaha göstermeniz mümkün değildir. Her şey oradadır, tüm gücüyle, yüklü kimlik ve varoluş dalgaları. Çocukların dünyasında hiç amatör yoktur.

Heinrich odanın bir köşesinde dikilmiş, eleştirmen-gözlemci tavrını takınmıştı. Murray'e kahvesini verdim ve tam çıkmak üzereydim ki geçerken gözüm televizyon ekranına ilişti. Kapıda duraladım ve bu defa daha dikkatli baktım. Yanlış görmemiştim, işte oradaydı. Öbürlerine sessiz olmalarını işaret ettim, onlar da şaşkın ve sinirli bir şekilde başlarını bana çevirdiler ve sonra da baktığım yönü takip edip yatağın karşısına heyulâ gibi kurulmuş televizyon alıcısına doğru döndüler.

Ekrandaki yüz Babette'e aitti. Ağızlarımızdan bir hayvan hırıltısı kadar ihtiyatlı ve derin bir sessizlik çıktı. Yüzlerimizden şaşkınlık, korku, hayret akıyordu. Bunun anlamı neydi? Babette'in orada ne işi vardı, siyah beyaz renklerde, ekranın sınırlarıyla çerçevelenmiş bir halde? Ölmüş müydü, kaybolmuş muydu, ruhu bedeninden ayrılmış mıydı? Bu onun ruhu muydu, gizli benliği mi, dalga kuşaklarından, enerji düzeylerinden kayıp gitmesi ve geçerken bir an için durup floresan bir ekrandan bize hoşçakalın demesi için salıverilmiş, teknoloji gücüyle üretilmiş iki boyutlu bir suret mi?

İçimi bir tuhaflık kapladı, psişik bir intibak kaybı. Evet bu oydu o olmasına, yüzü, saçları, ikili ve üçlü serilerle göz kırpıştırışı. Sadece bir saat önce, yumurta yerken görmüştüm onu ama ekrandaki görüntüsü onu mazide kalmış uzak bir çehre gibi düşünmeme yol açmıştı, eski bir eş

ve kayıplara karışmış bir anne gibi, ölülerin buğusu içinde yürüyen biri gibi. Eğer o ölmediyse, ölen ben miydim? Ruhumun derinliklerinden iki heceli bir bebek feryadı yükseldi, *ba-ba*.

Tüm bunlar saniyelere sığmıştı. Ancak zaman akıp yeniden normale döndükçe, etrafımızdakilere, odaya, eve, televizyon alıcısının içinde durduğu gerçekliğe ilişkin algılarımızı bize geri verdikçe—ancak o zaman neler olup bittiğini anlayabildik.

Babette kilise bodrumunda ders veriyordu ve olay yerel kablo istasyonundan yayınlanıyordu. Babette ya oraya bir kamera sokulacağından habersizdi ya da bize söylememeyi tercih etmişti, utandığından, sevgisinden, batıl inancından, bir insanın kendi görüntüsünü onu tanıyanlardan saklamak istemesinin sebebi her ne ise ondan ötürü.

Ses iyice kısık olduğu için neler söylediğini duyamıyorduk. Ama kimse sesi ayarlama zahmetine girmiyordu. Önemli olan görüntüydü, Babette'in siyah beyaz yüzüydü, hareketli ama aynı zamanda yassı, mesafeli, izole edilmiş, zamansız. Oydu ama o değildi. Bir kez daha, Murray'in doğru bir noktaya parmak basmış olabileceğini düşünmeye başlamıştım. Dalgalar ve radyasyon. Şebekeden bir şey sızıyordu. Babette üzerimize bir ışık saçıyor, vücut buluyordu; yüz kasları gülümsemesi ve konuşması için çalışır, eletronik noktalar yığın halinde kaynaşırken, o hiç durmadan oluşuyor ve yeniden oluşuyordu.

Babette sanki içimize işler gibiydi. Görüntüsü bedenlerimize yansımıştı, içimizde yüzüyor, içimizden geçiyordu. Elektronlardan ve fotonlardan, onun yüzü farz ettiğimiz o gri ışığı üreten güçler her ne ise onlardan oluşan bir Babette.

Çocukların yüzleri heyecandan al al olmuştu ama ben belirgin bir huzursuzluk duyuyordum. Bunun sadece televizyon olduğunu—o da her ne ise, nasıl çalışır ise—ve hayatın ya da ölümün dışına yapılmış bir yolculuk olma-

dığını, gizemli bir ayrışma olmadığını kendi kendime söylemeye çalıştım. Murray başını kaldırıp bana baktı, o sinsi gülümsemesiyle.

Sadece Wilder sakinliğini korumuştu. Annesini seyretmiş, yarım yamalak sözcüklerle ve kulağa anlamlı gelen ama çoğu uydurma olan kelime kırpıntılarıyla konuşmuştu onunla. Kamera Babette'in duruş ya da yürüyüş şekilleri konusunda bir kaç püf noktası göstermesine izin vermek için gerilerken, Wilder televizyona yaklaştı ve annesinin vücuduna dokunarak ekranın tozlu yüzeyinde bir el izi bıraktı.

Sonra Denise emekleyerek televizyona gitti ve ses kadranını çevirdi. Hiçbir şey olmadı. Hiçbir gürültü, hiçbir ses, hiçbir şey yoktu. Bana bakmak için arkasını döndü. Yeni bir bocalama anı daha. Heinrich yaklaşıp kadranı kurcaladı, bağlantıları ayarlamak için elini televizyonun arkasına soktu. Sonra başka bir kanal denedi, ses çığ ve cızırtılı bir şekilde gümbürdedi. Kablo istasyonuna geri döndüğünde ise en ufak bir vızıltı bile yakalayamadı ve hep birlikte Babette'in dersini bitirişini izlerken garip bir kuruntu havasına girmiştik. Ama program sona erer ermez, kızlar yeniden heyecana kapıldılar ve Babette'i kapıda karşılayıp, görmüş oldukları şeyin haberiyle ona sürpriz yapmak üzere aşağı indiler.

Küçük oğlan televizyonun yanından ayrılmadı, karanlık ekranın dört beş santim uzağında durup, tereddütle, alçak perdeden hıçkırıklarla, sessiz sessiz ağladı. Murray ise notlar alıyordu.

II.
Havadan Gelen Toksik Tehlike

-21-

Rüya gibi aydınlık, karlı bir gecenin ardından hava açıldı ve duruldu. Ocak ayı güneşinde gergin, hüzünlü bir tat, bir kudret ve güven hissi vardı. Ezilip katılaşmış karlar üstünde bot sesleri duyuluyor, jet uçaklarının arkalarında bıraktığı izler gökyüzüne temiz çentikler atıyordu. Hava durumu asıl can alıcı noktaydı, gerçi başlangıçta bunu bilmiyordum.

Sokağımıza döndüm ve ağızlarından buharlar çıkararak araba yollarındaki karları küreyen insanların önünden yürüdüm. Sincabın teki bir ağaç dalının üstünden akar gibi geçti, öyle kesintisiz bir geçişti ki bu, sanki sincabın kendi fizik kanunuymuş gibi görünüyordu, güvenmeyi öğrendiklerimizden farklı bir kanun. Sokağın ortasına geldiğimde, tavan arası penceremizin dışındaki küçük pervazın üstüne çömelmiş vaziyette duran Heinrich'i gördüm. Kamuflaj ceketi ve şapkası üzerindeydi, onun için karmaşık bir anlam ifade eden bir kıyafetti bu. Aynı zamanda hem büyümeye hem de dikkatten kaçmaya çabalayan bu on dört yaşındaki çocuğun sırları, hepimizce bilinirdi. Dürbünle doğu yönüne bakıyordu.

Arkadan dolanıp mutfağa gittim. Antrede çamaşır makinesi ve kurutucu güzel güzel titreşiyordu. Babette'in sesinden, telefonda konuşmakta olduğu kişinin babası olduğunu anlamıştım. Suçluluk ve vesveseyle karışık bir sabırsızlık. Arkasında dikilip soğuk ellerimi yanaklarına değdirdim. Yapmaktan pek hoşlandığım küçük bir hareket. Telefonu kapattı.

"Heinrich neden damda?"

"Heinrich mi? Tren manevra istasyonunda bir şey olmuş," dedi. "Radyoda söylediler."

"Onu aşağı indirmem gerekmiyor mu?"

"Neden?"

"Düşebilir."

"Ona böyle deme."

"Nedenmiş o?"

"Kendisini küçümsediğini düşünür."

"Bir pervazın üstünde oturuyor," dedim. "Yapmam gereken bir şey olmalı."

"Ne kadar ilgi gösterirsen, o kadar kenara kayacaktır."

"Biliyorum ama yine de onu aşağı indirmem lazım."

"İçeri girmeye ikna et," dedi. "Duyarlı ve şefkatli ol. Onu kendisi hakkında konuştur. Ani hareketler yapma."

Tavan arasına vardığımda kendiliğinden içeri girmişti; açık pencerenin önünde duruyor, hâlâ dürbünle dışarı bakıyordu. Her tarafta kullanılmayan eşyalar vardı, payandaların ve içeri süzülen ışık şeritlerinin, fiberglas yalıtım malzemelerinin arasında kendilerine özgü bir atmosfer yaratan can sıkıcı ve iç karartıcı şeyler.

"Ne olmuş?"

"Radyo bir sarnıç vagonunun raydan çıktığını söyledi. Ama görebildiğim kadarıyla raydan çıktığı doğru değil. Bir çarpışma olmuş ve içine giren bir şey sarnıcında delik açmış. Çok fazla duman var, görünüşünü de hiç beğenmiyorum."

"Neye benziyor?"

Dürbünü bana verdi ve yana çekildi. Pervaza tırmanmadan manevra istasyonunu ve söz konusu vagonu ya da vagonları göremiyordum. Ama duman açıkça seçiliyordu, nehrin ötesinde havada asılı kalmış, şekilsiz sayılabilecek, yoğun, kara bir kütle.

"Hiç itfaiye arabası gördün mü?"

"Her tarafta onlardan var," dedi. "Ama bana öyle geliyor ki yangına fazla yaklaşmıyorlar. Herhalde epeyce toksik ya da hayli patlayıcı bir madde bu, ya da her ikisi birden."

"Bu tarafa gelmez."

"Nereden biliyorsun?"

"Gelmez işte. Asıl konu şu: Buzlu pervazlar üstünde dolaşmamalısın. Baba'yı endişelendiriyor bu."

"Bana bunun Baba'yı endişelendirdiğini söylersen kendimi suçlu hissedeceğimi ve bir daha yapmayacağımı düşünüyorsun. Oysa bunun seni endişelendirdiğini söylersen, inadına yapacağım."

"Pencereyi kapat," dedim ona.

Aşağı inip mutfağa gittik. Steffie postayla gelen rengarenk zarfların arasında kuponlar, piyangolar ve yarışmalar arıyordu. O gün ilkokul ve lise için bayram tatilinin son günüydü. Hill'de de dersler bir haftaya kadar başlayacaktı. Heinrich'i yaya yolundaki karları temizlemesi için dışarıya yolladım. Pencereden bakınca orada öylece dikildiğini gördüm; hiç hareket etmeden, başı hafifçe dönük duruşunda bilenmiş bir dikkatlilik vardı. Nehrin öte tarafından gelen sirenleri dinlediğini fark etmem epey vakit aldı.

Bir saat sonra yine tavan arasına çıkmış, bu defa yanına bir radyo ve kara yolları haritası almıştı. Dar merdivenleri tırmandım, dürbününü ödünç alıp yeniden baktım. Duman hâlâ oradaydı, hafifçe büyümüş bir yığın, kule gibi yükselen bir kütle aslında, belki şimdi biraz daha kara.

"Radyo onu tüylü sorguç diye tanımlıyor," dedi. "Ama sorguç filan değil."

"Ya ne?"

"Büyüyen, şekilsiz bir şeye benziyor. Karanlık, soluk alan kara bir duman. Ona neden tüylü sorguç diyorlar?"

"Yayın zamanı kıymetlidir. Uzun, sancılı betimlemelere giremezler. Ne tür bir kimyasal madde olduğunu söylemişler mi?"

"Niyodin Türevi ya da Niyodin T. diyorlar. Okulda seyrettiğimiz toksik atıklarla ilgili bir filmde duymuştum. Hareketleri banda alınan şu fareler var ya."

"Neye yol açıyormuş?"

"Film insanlarda neye yol açtığı konusunda kesin bir şey söylemiyordu. Vücutlarında vahim yumrular oluşan farelerden bahsediliyordu daha ziyade."

"Bunlar filmin söyledikleri. Peki ya radyo ne diyor?"

"Önce kaşıntı ve avuç terlemesi dediler. Ama şimdi mide bulantısı, kusma ve nefes darlığı diyorlar."

"İnsanların bulantısından söz ediyoruz, değil mi? Farelerden değil."

"Farelerden değil," dedi.

Dürbünü ona verdim.

"Her neyse, bu tarafa gelmez."

"Nereden biliyorsun?" dedi.

"Biliyorum işte. Bugün hava gayet sakin ve durgun. Ayrıca yılın bu zamanında rüzgar çıksa bile o tarafa doğru eser, bu tarafa değil."

"Ya bu tarafa esecek olursa ne olur?"

"Esmez."

"Sırf bu defalık."

"Esmez. Neden essin ki?"

Bir an için duralayıp donuk bir sesle şöyle dedi, "Az önce çevre yolunun bir kısmını kapattılar."

"Bunu elbette yapacaklar."

"Neden?"

"Yaparlar işte. Mantıklı bir önlem. Servis araçlarının falan hareketini kolaylaştırmak için. Rüzgarla ve rüzgarın yönüyle alâkası olmayan bir sürü sebepten dolayı."

Merdivenin başında Babette'in kafası göründü. Komşulardan birinin söylediklerine bakılırsa, sarnıç vagonundan yayılan madde yüz otuz beş bin litre hacmindeydi. İnsanlara bölgeden uzak durmaları söyleniyordu. Tüylü bir sorguç o yerin üstünde asılı duruyordu. Babette kızların avuç terlemesinden yakındığını da söyledi.

"O konuda bir düzeltme yapıldı," dedi Heinrich ona. "Aslında kusuyor olmaları gerektiğini söyle onlara."

Üstümüzden bir helikopter geçti, kaza yerine doğru

gidiyordu. Radyodaki ses şöyle dedi: "Sadece kısıtlı bir süre için, istenirse megabayt hard diskiyle beraber."

Babette'in kafası aşağı doğru inip kayboldu. Heinrich'in haritayı iki payandanın üstüne bantlayışını seyrettim. Sonra faturaları ödemek için mutfağa indim. Renkli beneklerin sol tarafımda bir yere ve arkama doğru atomik bir şekilde koşturduklarının farkındaydım.

Steffie sordu, "Tüylü sorguç tavan arası penceresinden görülebiliyor mu?"

"Sorguç filan değil o."

"Peki evlerimizi terk etmek zorunda kalacak mıyız?"

"Elbette hayır."

"Nereden biliyorsun?"

"Biliyorum işte."

"Okula nasıl gidememiştik, hatırlasana."

"O içerideydi. Bu dışarıda."

Polis sirenlerinin öttüğünü duyduk. Steffie'nin dudaklarını okudum: *vay vay vay*. Onu izlediğimi görünce anlamlı bir şekilde gülümsedi, sanki dalıp gittiği keyifli bir düşünceden yavaş yavaş sıyrılır gibi.

Denise girdi içeri, ellerini kot pantolonuna sürterek.

"Sızıntının üstüne bir madde püskürtmek için kar vantilatörleri kullanıyorlar," dedi.

"Ne tür bir madde?"

"Bilmiyorum ama sızıntıyı zararsız hale getirmeye yarayacak herhalde. Gerçi bu da asıl sorguçla ilgili ne yapmakta olduklarını açıklamıyor."

"Daha da büyümesini engelliyorlar," dedim. "Ne zaman yemek yiyoruz?"

"Bilmiyorum ama biraz daha büyüyecek olursa, rüzgarla ya da rüzgarsız buraya ulaşacak."

"Buraya ulaşmayacak," dedim.

"Nereden biliyorsun?"

"Çünkü ulaşmayacak."

Avuçlarına bakıp yukarı çıktı. Telefon çaldı. Babette

mutfağa gidip cevap verdi. Dinlerken bana bakıyordu. Babette'in hâlâ bana bakmakta olup olmadığını anlamak için arada bir başını kaldırıp ona göz atarak iki tane çek yazdım. Almakta olduğu mesajın gizli anlamını bulmak için yüzümü inceler gibiydi. Hiç hoşlanmadığını bildiğim bir şekilde dudaklarını büzdüm.

"Stover'lardı," dedi. "Glassboro'nun dışındaki meteoroloji merkeziyle bizzat konuşmuşlar. Artık o şeye tüylü sorguç demiyorlarmış."

"Ne diyorlarmış?"

"Kabaran kara bir bulut."

"Bu biraz daha isabetli; demek ki olaya hakim olmaya başladılar. Güzel."

"Dahası var," dedi. "Bir tür hava kütlesinin Kanada'dan aşağı doğru ilerleyebileceği bekleniyormuş."

"Kanada'dan aşağı ilerleyen bir hava kütlesi her zaman vardır."

"Haklısın," dedi. "Bunun yeni bir şey olmadığı kesin. Ve Kanada da kuzeyde olduğuna göre, kabaran bulut beklendiği gibi güneye doğru sürüklenirse, bizi rahatlatıcı bir farkla ıska geçecek demektir."

"Ne zaman yemek yiyoruz?" dedim.

Sirenleri yeniden duyduk, bu defa farklı bir dizi halinde, daha etkili bir ses—polis, itfaiye, ambulans değil. Fark ettim ki hava taarruz sirenleriydi bunlar ve galiba kuzeydoğu yönündeki küçük bir yerleşim bölgesi olan Sawyersville'de çalınıyorlardı.

Steffie mutfak lavabosunda ellerini yıkayıp yukarı çıktı. Babette buzdolabından bir şeyler çıkartmaya başlamıştı. Masanın yanından geçerken onu baldırının iç tarafından çekip yakaladım. Elinde bir paket dondurulmuş mısır tutarak, pek hoş bir kıvraklıkla kıpırdandı.

"Belki de şu kabaran bulut konusunda daha fazla kaygı duymalıyız," dedi. "Hiçbir şey olmayacak diyip durmamızın sebebi çocuklar. Onları korkutmak istemiyoruz."

"Hiçbir şey olmayacağı *doğru*."

"Hiçbir şey olmayacağını ben de biliyorum, sen de biliyorsun. Ama yine de bu konuyu belli bir düzeyde düşünmemiz lazım, ne olur ne olmaz diye."

"Bu tip şeyler korunmasız bölgelerde yaşayan yoksul insanların başına gelir. Toplum öyle bir şekilde oluşturulmuş ki doğal ve yapay afetlerin esas darbesini yiyenler yoksul ve eğitimsiz insanlar olur. Su baskınları alçakça yerlerde yaşayanların başına gelir, hortum ve fırtınalar derme çatma binalarda oturanları vurur. Ben bir üniversite profesörüyüm. Televizyondaki o sel felaketlerinde bir sandalın içinde kürek çekerek kendi sokağında dolaşan bir üniversite profesörü gördün mü hiç? Eski ve saygın bir isme sahip bir üniversite civarında kurulu, güzel ve düzgün bir kasabada yaşıyoruz. Blacksmith gibi yerlerde öyle şeyler olmaz."

Babette artık kucağımda oturuyordu. Çekler, faturalar, yarışma formları ve kuponlar masanın üstüne dağılmıştı.

"Yemeği neden bu kadar erken yemek istiyorsun?" dedi, seksi bir fısıltıyla.

"Öğlen yemeği yemedim."

"Acılı kızarmış piliç yapayım mı?"

"Müthiş olur."

Ellerimle göğüslerini yoklayıp dişlerimle bluzunun üstünden sutyeninin kopçasını açmaya çalışırken, "Wilder nerede?" dedi, boğuk bir sesle.

"Bilmiyorum. Belki Murray onu çalmıştır."

"Cübbeni ütüledim," dedi.

"Harika, harika."

"Telefon faturasını ödedin mi?"

"Bulamıyorum ki."

İkimizin de sesi boğuklaşmıştı artık. Kollarını kollarımın üstüne öyle bir dolamıştı ki, sol elindeki mısır paketinin üstünden servis önerilerini okuyabiliyordum.

"Haydi kabaran bulutu düşünelim. Sadece birazcık, tamam mı? Tehlikeli olabilir."

"Sarmış vagonlarının içindeki her şey tehlikelidir. Ama etkileri genellikle uzun vadeli olur ve tek yapmamız gereken yollarından çekilmektir."

"Bunu aklımızın bir köşesinde tuttuğumuza emin olalım, yeter," dedi ve kalkıp bir buz kalıbını lavabonun kenarına tekrar tekrar vurarak içindeki buz küplerini ikili üçlü gruplar halinde çıkarmaya başladı.

Ona bakıp dudaklarımı büzdüm. Sonra bir kez daha tavan arasına çıktım. Wilder da orada, Heinrich'in yanındaydı. Heinrich'in süratle benden yana attığı bakış, belli ki prova edilmiş bir suçlama içeriyordu.

"Artık ona tüylü sorguç demiyorlar," dedi, gözlerime bakmadan, sanki benim duyacağım utancın acısından kendisini sakınmak ister gibi.

"Bunu zaten biliyordum."

"Kabaran kara bulut diyorlar."

"İyi."

"İyi olan ne?"

"Demek oluyor ki olaya daha gerçekçi bir gözle bakıyorlar artık. Duruma hakimler."

Bezgin bir kararlılık havasıyla pencereyi açtım, dürbünü aldım ve pervaza çıktım. Üstümde kalın bir kazak vardı ve havanın soğuğunda yeterince rahattım ama oğlum kollarını uzatıp kemerime yapışırken ben de ağırlığımı duvara vermeyi ihmal etmedim. Heinrich'in kalkıştığım bu küçük işe verdiği desteği, hatta saf gözlemlerine bir yetişkinin dengeli ağırlığını ve saygıdeğer kanaatini ilave edebileceğim yolundaki umutlu inancını hissettim. Ne de olsa ebeveynlerin üstüne vazife bir işti bu.

Dürbünü yüzüme yerleştirdim ve çökmekte olan karanlığın içine dikkatle baktım. Buharlaşmış kimyasal maddelerden oluşan bulutun altındaki manzara, dramatik bir kaos ve aciliyet içeriyordu. Projektörler manevra istasyonunu tarıyordu. Bazı bölgelerin üstünde ordu helikopterleri dolanıp duruyor, aşağıdaki manzaraya ilave ışıklar yol-

luyorlardı. Polis devriye arabalarından çıkan renkli ışıklar, bu daha geniş ışık şeritleriyle çaprazlama kesişiyordu. Sarnıç vagonu, rayların üzerinde usturuplu bir şekilde duruyor, delinmiş gibi görünen ucundan dumanlar yükseliyordu. Görünüşe bakılırsa, ikinci bir vagondan uzanan bağlama düzeneği sarnıç vagonunu yarıp içine girmişti. İtfaiye arabaları biraz uzağa, ambulanslar ve polis minibüsleri ise daha da uzak bir noktaya mevzilenmişti. Sirenleri, megafonlardan çıkan bağırtıları, dondurucu havada küçük titreşimler yaratan radyostatik katmanı işitebiliyordum. Adamlar bir araçtan diğerine koşturup duruyor, aygıtların ambalajlarını açıyor, boş sedyeler taşıyorlardı. Parlak sarı Mylex giysiler giymiş, gaz maskeleri takmış başka adamlar da, yanlarında ölüm ölçüm aletleriyle, aydınlatılmış sisin içinde ağır ağır ilerliyorlardı. Kar vantilatörleri sarnıç vagonuna ve etrafındaki toprağa pembe renkli bir madde püskürtüyordu. Bu kalın buğu havaya yükselerek, bir ordu orkestrası konserinin muhteşem süslemesini andıran bir kemer oluşturuyordu. Kar vantilatörleri havaalanı pistlerinde kullanılan türdendi, polis minibüsleri de terör olaylarında ölü ve yaralıları nakletmek için kullanılan türden. Duman kırmızı ışık şeritlerinden geçip karanlığa, sonra da artistik beyaz ışınların sahasına karışıyordu. Mylex giysili adamlar ayda yürür gibi dikkatli hareket ediyorlardı. Her adımlarını içgüdüden kaynaklanmayan bir endişeyle atıyorlardı. Burada gizlenen tehlike, ateş ve patlama değildi. Bu ölüm içlerine nüfuz edecek, genlerine sızacak, henüz doğmamış vücutlarda baş gösterecekti. Sanki ay tozuyla kaplı bir bataklıkta yürür gibi ilerliyorlardı, adımlarını sağlam atarak ve sendeleyerek, zamanın doğası fikrine saplanmış bir halde.

Emekleyerek içeri girerken biraz zorlandım.

"Ne düşünüyorsun?" dedi Heinrich.

"Hâlâ orada asılı duruyor. Sanki o noktaya kök salmış gibi."

"Yani bu tarafa geleceği kanısında olmadığını söylüyorsun."

"Benim bilmediğim bir şey bildiğini sesinden anlayabiliyorum."

"Sence bu tarafa gelecek mi, gelmeyecek mi?"

"Buraya gelmesine asla imkan olmadığını söylememi istiyorsun. Sonra da küçük bir avuç verinle saldıracaksın. Boş ver şimdi, ben dışarıdayken radyoda ne dedilerse söyle hadi bana."

"Daha önce söyledikleri gibi bulantı, kusma ve nefes darlığı yapmıyormuş."

"Ne yapıyormuş?"

"Kalp çarpıntısı ve *déjà vu* hissi."

"*Déjà vu* mu?"

"İnsan hafızasının yanlış bölümünü etkiliyormuş ya da her ne haltsa işte. Bitmedi. Artık ona kabaran kara bulut da demiyorlar."

"Ya ne diyorlar?"

Bana dikkatle baktı.

"Havadan gelen toksik tehlike."

Bu sözcükleri kesik kesik ve heceleyerek, felaket habercisi gibi söylemişti, sanki devlet eliyle yaratılmış bu terminolojideki tehdidi sezinlemiş gibi. Yüzümde gerçek bir tehlike olasılığına karşı güvence veren bir ifade—sahte bularak derhal itiraz edeceği bir güvence—arayarak beni dikkatle süzmeye devam etti. En sevdiği hilesidir bu.

"Bunlar önemli değil. Önemli olan nerede olduğun. Tehlike orada, biz buradayız."

"Kanada'dan aşağıya doğru büyük bir hava kütlesi geliyor," dedi tarafsızca.

"Bunu biliyordum zaten."

"Biliyor olman önemsiz olduğu anlamına gelmiyor herhalde."

"Belki öyledir, belki değildir. Duruma göre değişir."

"Hava dönmek üzere," diye neredeyse haykırdı bana,

yaşamının o özel döneminin kederli titreşimiyle yüklü bir sesle.

"Ben sadece bir üniversite profesörü değilim. Ayrıca bir bölüm başkanıyım. Kendimi havadan gelen toksik bir tehlikeden kaçarken hayal edemiyorum. Balık üretme çiftliklerinin bulunduğu çorak bölgelerdeki seyyar evlerde yaşayan insanlara mahsustur bu."

Wilder'ın tavan arası basamaklarından geri geri emekleyerek inişini izledik, evdeki başka tüm merdivenlerden daha yüksekti bunlar. Akşam yemeğinde, Denise sık sık yerinden kalkıp bir eliyle ağzını kapatarak küçük, hızlı ve yapmacık adımlarla holün dışındaki tuvalete gidip durdu. Lokmamızı çiğner ya da yemeğimize tuz serperken tuhaf tuhaf duralayıp, onun tamamına ermeyen kusma çabalarını dinliyorduk. Heinrich hükmü geçmiş semptomlar gösterdiğini söyledi. Denise de gözlerini iyice kısarak baktı ona. Bakışlar ve göz atışlarla, verimli etkileşimlerle dolu dakikalar yaşandı, benim genellikle pek hoşuma giden duyusal düzenin parçasıydı bu. Sıcaklık, gürültü, ışıklar, bakışlar, sözcükler, el hareketleri, kişilikler, mekanizmalar. Aile yaşamını tek duyu bilgisi ortamı haline getiren ve kalp şaşkınlığını da âdet halinde içeren bir günlük dil yoğunluğu.

Kızların örtülü bakışlarla haberleşmelerini izledim.

"Yemeği bu akşam biraz erken yemedik mi?" dedi Denise.

"Sen bu saate erken mi diyorsun?" dedi annesi.

Denise Steffie'ye baktı.

"Aradan çıkartmak istediğimiz için mi yoksa?" dedi.

"Neden aradan çıkartmak isteyelim ki?"

"Herhangi bir şey olursa diye," dedi Steffie.

"Ne olabilir?" dedi Babette.

Kızlar tekrar birbirlerine baktılar, karanlık bir şüphenin doğrulanmakta olduğuna işaret eden temkinli ve uzun bir bakışma. Hava taarruz sirenleri yeniden duyuldu, bu defa o kadar yakınımızdaydılar ki olumsuz etkilendik,

olağan dışı bir şeyler olduğunu inkar etmenin çaresini gözlerimizi birbirimizin gözlerinden kaçırmakta bulacak kadar sarsıldık. Kendi kırmızı tuğlalı itfaiyemizden geliyordu ses, en az on senedir hiç kullanılmamış sirenlerdi bunlar. Çıkardıkları gürültü, Mezozoik dönemden kalma bölgesel bir hayvanın ciyaklamasını andırıyordu. DC-9'larındaki kadar uzun kanatlara sahip, etobur bir papağanın. Evin içini öylesine vahşi ve kulak tırmalayıcı bir gürültü doldurmuştu ki sanki duvarlar yerlerinden kopup uçacaktı. Çok yakınımızda, hatta kesinlikle tepemizde. Bu sonik canavarın yıllardır yanıbaşımızda saklanmış olduğuna inanmak çok zor.

Yemeye devam ettik, sessizce ve sakince, ısırıklarımızın boyutunu ufaltarak, uzanamadığımız nesneleri birbirimizden kibarca isteyerek. Az ve öz konuşuyorduk, hareket alanımızı daraltmıştık, duvar resmi onaran uzmanların edasıyla ekmeğimize tereyağı sürüyorduk. O korkunç ciyaklama hâlâ devam ediyordu. Göz göze gelmekten kaçınmayı sürdürüyorduk, tabak çanağı şıngırdatmamaya dikkat ediyorduk. O sırada, fark edilmekten ancak bu şekilde kaçınılabileceğimize dair korkakça bir umudun aramızda dolaştığına inanıyorum. Sirenler, idareyi ele geçirmiş bir mekanizmanın varlığını ilan etmişti sanki—onu huzursuzluğumuz ve dökülüp saçılan yiyeceklerimizle tahrik etmesek çok iyi olacaktı.

Güçlü sirenlerin titreşimleri devam ederken ikinci bir gürültü daha duyulana dek, küçük ağırbaşlı histeri nöbetimize ara vermeyi hiç aklımıza getirmedik. Heinrich ön kapıya koşup açtı. Gecenin tüm sesleri taze taze içeriye dolup acil durum halini yeniledi. Yeni sesin bir yükselteçten çıktığını bilerek ama ne dediğinden emin olamayarak, kaç dakikadır ilk kez birbirimize baktık. Heinrich, hırsız gibi pürdikkat, aşırı derecede temkinli, artistik adımlarla yürüyerek döndü. Önemli bir şey karşısında donup kalmış olduğu manasına geliyordu bu.

"Burayı tahliye etmemizi istiyorlar," dedi, gözlerimize bakmadan.

Babette sordu, "Sana sadece bir öneride bulunuyorlar gibi mi geldi, yoksa biraz daha buyurgan bir ifade miydi?"

"Bir itfaiye şefinin arabasıydı, hoparlörü vardı ve epey hızlı gidiyordu."

"Bir başka deyişle, tonlamanın ince ayrımlarını fark etme fırsatın olmadı," dedim.

"Ses avaz avaz bağırıyordu."

"Sirenler yüzünden," dedi Babette, imdadıma yetişerek.

" 'Tüm konutları boşaltın. Ölümcül kimyasal madde bulutu, ölümcül kimyasal madde bulutu,' gibi bir şeyler söylüyordu."

Pandispanyanın ve konserve şeftalilerin etrafında oturuyorduk.

"Eminim daha çok zaman vardır," dedi Babette, "yoksa bize acele etmemizi tembihlemeyi unutmazlardı. Hava kütleleri ne kadar hızlı hareket eder acaba?"

Steffie bir Baby Lux kuponunu okudu, sessizce ağlayarak. Bu, Denise'i kendine getirdi. Yukarı çıkıp çantaya hepimiz için bir şeyler koymaya başladı. Heinrich basamakları ikişer ikişer tırmanarak tavan arasından dürbününü, kara yolları haritasını ve radyosunu almaya gitti. Babette kilere girip etiketleri tanıdık gelen uzun ömürlü konserveler ve kavanozlar seçmeye başladı.

Steffie masayı toplamama yardım etti.

Yirmi dakika sonra arabadaydık. Radyodaki ses, kasabanın batı yakasındaki insanların terk edilmiş erkek izci kampına doğru gitmeleri gerektiğini söylüyordu, orada Kızılhaç gönüllüleri meyve suyu ve kahve dağıtacaktı. Doğu yakasındaki insanlar ise ekspres yoldan dördüncü servis alanına gideceklerdi, oradan devam edip Kung Fu Palace adında bir restorana varacaklardı. Pagodaları, nilüfer göletleri ve canlı geyikleri olan, çok eklentili bir binaydı bu.

Biz ilk grubun gecikenleri arasındaydık; trafiğe takılıp kasabanın dışına çıkan ana caddeye girdik. Kullanılmış arabaların, büfelerin, üretim fazlası mallar satan ucuzcuların ve kuadrofonik sinemaların bir noktada buluştuğu rezil bir yerdir burası. Dört şeritli yola çıkmak için sıramızı beklerken, yükselteçten çıkan sesi tepemizde ve arkamızda duyduk, çınar ağaçları ve yüksek çitlerle çevrili bir sokaktaki karanlığa gömülmüş evlere sesleniyordu.

"Tüm meskenleri terk edin. Hemen, şimdi. Toksik tehlike, kimyasal madde bulutu."

Taşıt mahallenin sokaklarına girip çıktıkça ses bir yükseliyor, bir alçalıyor, sonra yine yükseliyordu. Toksik tehlike, kimyasal madde bulutu. Sözcükler silikleştiğinde bile ritmin kendisi hâlâ fark edilebiliyordu, uzaklarda durmadan tekrarlanan bir nakarat gibi. Tehlike, kamu görevlilerinin seslerine bir ritmin sorumluluğunu yüklüyor galiba, sanki ritmik ögelerde büyük bir süratle başımıza gelmekte olan anlamsız ve korkunç olayı dengelemek için kullanabileceğimiz bir tutarlık varmış gibi.

Kar yağmaya başlarken, yola çıkmayı başardık. Birbirimize söyleyebileceğimiz çok az şey vardı, zihinlerimiz henüz olanların gerçekliğine, akıl almaz tahliye hakikatine uyum sağlayamamıştı. Genelde öbür arabalardaki insanlara bakıyor, ne kadar korkmuş olmamız gerektiğini onların suratlarından okumaya çalışıyorduk. Trafik çok yavaş ilerliyordu ama yolda birkaç kilometre gittikten sonra bariyer duvarının kesintiye uğrayıp dört şeridin dördünü de batı yönündeki akışımızın kullanımına açacağı noktada hızlanacağımızı düşünüyorduk. Öbür taraftaki iki şerit boştu, bu da polisin geliş trafiğini şimdiden durdurmuş olduğunu gösteriyordu. Cesaretlendirici bir işaret. Kaçış yolculuğu yapan insanların içlerine düşen ilk korku, yetkili makamlardaki kişilerin bizi kendi kaosumuzla baş başa bırakıp epey zaman önce kaçıp gitmiş olmalarıdır.

Kar daha yoğun yağmaya başlamıştı, trafik dura kalka

ilerliyordu. Bir ev dekorasyonu mağazasında "yaşam tarzı ucuzluğu" vardı. Güçlü ışıklarla aydınlatılmış insanlar dev vitrinin yanında dikilmiş, merakla bize bakıyorlardı. Bu durum kendimizi aptal gibi hissetmemize yol açıyordu, her şeyi yanlış yapan turistler gibi. Biz bir kar fırtınasında ağır aksak bir trafiğin ortasında panik içinde otururken, onlar nasıl olup da mobilya alışverişi yapmakla yetinebiliyorlardı? Bizim bilmediğimiz bir şey biliyor olmalıydılar. Krizlerde, güvenilir gerçekler, öbür insanların olduğunu söylediği şeyler ne ise onlardır. Hiç kimsenin bilgisi, kendi bilginden daha emniyetsiz değildir.

Hava taarruz sirenleri iki üç kasabada hâlâ çalıyordu. Hepimizin önünde bizi güvenliğe kavuşturacak az çok temiz bir yol varken, bu müşteriler arkada kalmayı tercih etmelerini sağlayacak ne biliyor olabilirlerdi? Radyonun düğmelerini kurcalamaya başladım. Bir Glassboro istasyonundan, yeni ve önemli bir bilgi olduğunu öğrendik. Zaten içeride olan insanlara içeride kalmaları söyleniyormuş. Bize de bunun anlamını tahmin etmek kalmıştı. Yollar inanılmaz derecede tıkanmış mıydı? Kar yerine Niyodin T. mi yağıyordu?

Düğmelere vurmaya devam ettim, ayrıntılara ilişkin bilgisi olan birini bulurum umuduyla. Tüketici ilişkileri sorumlusu diye tanıtılan bir kadın, havadan gelen toksik tehlike ile kişisel temasta bulunmanın yol açabileceği tıbbi sorunlara yönelik bir tartışma başlattı. Babette ve ben, uyanık bir ifadeyle bakıştık. Kendilerini beklediğini hayal edebilecekleri şeyleri öğrenmelerini önlemek için ben sesi kısarken, o da hemen kızlarla konuşmaya başladı.

"Havaleler, koma, çocuk düşürme," dedi bilgiç ve şen şakrak ses.

Üç katlı bir otelin yanından geçtik. Tüm odalarda ışık vardı; her pencere, camdan bize bakan insanlarla doluydu. Biz sadece kimyasal madde serpintisinin etkilerine değil, diğer insanların küçümseyici yargılarına da açık bir aptallar

sürüstüydük. Onlar neden burada, dışarıda değillerdi? Neden sessizce yağan karın altında, ön cam sileceklerinin ardında, kalın paltolarıyla oturmuyorlardı? Erkek izci kampına gitmemiz, ana binaya sökün etmemiz, kapıları sıkı sıkı kapatıp meyve suyumuz ve kahvemizle kamp yataklarına tıkışmamız ve tehlikenin geçtiği haberini beklememiz adeta emredilmişti bize.

Arabalar yolun kenarındaki eğimli çimenlik sete çıkmaya başlamış, tehlikeli biçimde yan yatmış üçüncü bir trafik şeridi yaratmışlardı. Daha önce sağ şerit olan sırada bulunduğumuzdan, bu arabaların yatay düzlemden saparken gösterişli bir şekilde gazlayıp biraz daha yüksekçe bir seviyede yol alarak bizi geçmelerini seyretmekten başka seçeneğimiz yoktu.

Yavaş yavaş bir üst geçide yaklaştık ve üstünde yaya insanlar olduğunu gördük. Ellerinde kutular ve bavullar, battaniyelere sarılmış nesneler vardı. Üstlerine esen karlara doğru eğilmiş insanlardan oluşan uzunca bir kuyruk. Evcil hayvanları ve küçük çocukları özenle kucaklarına almış insanlar, pijamasının üzerine bir battaniye giymiş yaşlı bir adam, rulo yapılmış bir halıyı omuzlamış iki kadın. Bisikletli insanlar vardı, kızaklara ve el arabalarına oturtulmuş çocuklar vardı. Süpermarket arabalarını yürüten insanlar; ellerine geçen her türlü kalın giysiye sarınıp sarmalanmış, dışarıya derin kukuletaların içinden bakan insanlar. Tamamen plastikle örtünmüş bir aile vardı, kocaman yekpare bir şeffaf polietilen tabakasıyla. Siperlerinin altında uygun adım yürüyorlardı, adam bir uçta, kadın öbür uçta, üç çocuk da ortada, her biri ayrıca parıltılı yağmurluklara sarınıp sarmalanmış halde. İyi prova edilmiş ve halinden hoşnut bir hali vardı tüm bu olayın, insanlar pılı pırtılarını denklemek için aylardır beklemiş gibiydiler. Yüksekçe bir duvarın ardından durmadan insanlar çıkıyor ve üst geçitten mecalsiz adımlarla yürüyorlardı; omuzlarına karlar serpelenmiş yüzlerce insan, alınlarına yazılmış

bir yöne doğru ilerliyordu. Bir siren tufanı daha koptu. Zorlukla yürüyen insanlar adımlarını hızlandırmadılar, ne aşağıda duran bizlere ne de rüzgarın peşine kattığı bir bulut aranarak karanlık gökyüzüne baktılar. Lapa lapa yağan karların yamalı ışıkları arasından, köprünün üstünde yürümeye devam ettiler sadece. Dışarıda ve açıkta, çocuklarını kendilerine yakın tutmaya çalışarak, taşıyabildiklerince eşya taşıyarak yürüyen bu insanlar, kadim bir yazgının parçası gibi görünüyorlardı; yaşanmaz hale gelmiş topraklarda zorlu bir yolculuğa çıkmış tüm insanların ortak tarihine kör talihleri ve yok oluşlarıyla dahil oluyorlardı. Bu müşkül durumumuzun başladığı andan itibaren beni ilk kez hayrete düşüren destansı bir nitelik vardı onlarda.

Radyo şöyle dedi: "Bu kredi kartına albeni kazandıran, gök kuşağı hologramıdır."

Otomobil kornalarının yaygarasını ve trafiğin içine sıkışıp kalmış bir ambulansın yalvaran feryadını işiterek yavaş yavaş üst geçidin altından geçtik. Elli metre ileride trafik tek şeride iniyordu ve az sonra bunun nedenini öğrendik. Arabalardan biri eğimli setten kayıp bizim şeridimizdeki bir taşıtın üstüne uçmuştu. Kornalar şerit boyunca cıyak cıyak ötüyordu. Bir helikopter tam tepemizde durmuş, aşağıdaki ezilmiş metal yığınının üzerine beyaz bir ışık şeridi yolluyordu. İnsanlar sakallı bir çift hastahane görevlisinin gözetiminde, yarı şuursuz bir halde otların üzerinde oturuyorlardı. İki kişi kan revan içindeydi. Yol yol çatlamış bir araba camında kan vardı. Kanlar yeni yağan karların altından yukarıya doğru yürüyordu. Kan damlaları krem rengi bir el çantasını lekelemişti. Yaralı insanların, sağlık görevlilerinin, üstünden dumanlar tüten çelik yığınının oluşturduğu manzara güçlü ve ürkütücü bir ışıkla yıkanıyor, biçimsel bir kompozisyonun etkileyiciliğine bürünüyordu. Tuhaf bir saygı duyarak, hatta birbirine girmiş arabaların ve ölü insanların görüntüsü karşısında huşu ile ürpererek, sessizce yanlarından geçtik.

Heinrich arka camdan seyretmeyi sürdürdü ve manzara uzaklaşıp gözden kaybolmaya başladığında da dürbünle baktı. Cesetlerin sayısını ve nasıl yerleştirildiklerini, fren izlerini, taşıtların hasarını ayrıntılarıyla tarif etti bize. Enkaz artık görünmez olduğunda ise, akşam yemeği sırasında çalan hava taarruz sireninden bu yana olup biten her şeyden bahsetmeye başladı. Hevesle anlatıyordu, bu renkli ve beklenmedik olaylardan zevk alarak. Hepimizin aynı zihinsel haleti paylaştığımızı, baskı altında, endişeli, allak bullak olduğumuzu sanmıştım. İçimizden birinin bu olayları son derece uyarıcı bulabileceği hiç aklıma gelmemişti. Dikiz aynasından ona baktım. Önü Velcro bantlı kamuflaj ceketinin içinde kaybolmuş bir halde mutlu mutlu oturmuş, kendini felaket havasına kaptırmıştı. Kardan, trafikten, yollara düşmüş o insanlardan bahsediyordu. Terk edilmiş kampa ne kadar mesafede olduğumuza, orada bulacağımız ilkel koşulların ne tür şeyler olabileceğine ilişkin tahminler yürütüyordu. Onun bir konu hakkında konuşmayı böylesine ateşli bir keyifle sürdürdüğüne hiç tanık olmamıştım. Adeta başı dönmüştü. Hepimizin ölebileceğini biliyor olmalıydı. Bu bir tür dünyanın sonu mutluluğu muydu? Kendi küçük ıstıraplarını kafasından atmanın çaresini feci ve karşı konulmaz bir olayda bulmaya mı çalışıyordu? Sesi, korkunç şeylere duyduğu şiddetli arzuyu ele veriyordu.

"Bu ılımlı bir kış mı, yoksa sert bir kış mı?" dedi Steffie.

"Neye göre?" dedi Denise.

"Bilmiyorum."

Babette gizlice ağzına bir şey attı gibi geldi. Bir an için gözümü yoldan ayırıp dikkatle onu izledim. Doğruca karşıya bakıyordu. Dikkatimi yeniden yola verir gibi yaptım ama bir kez daha hızla başımı çevirip, ağzına attığı şey her ne haltsa galiba onu yuttuğu sırada, Babette'i gafil avladım.

"O ne?" dedim.

"Önüne bak, Jack."

"Boğazından geçtiğini gördüm. Sen bir şey yuttun."

"Sadece bir Life Saver[16]. Önüne bak lütfen."

"Ağzına bir Life Saver atıp bir süre erimesini beklemeden yuttun mu yani?"

"Neyi yutmuşum? Hâlâ ağzımda."

Suratını bana doğru uzattı ve dilini kullanarak yanağında küçük bir şiş oluşturdu. Düpedüz amatörce bir blöf.

"Ama sen bir şey yuttun. Gördüm."

"Nereye koyacağımı bilemediğim bir miktar tükürüktü sadece. Önüne bak şimdi, tamam mı?"

Denise'in ilgisini çekmeye başladığımızı hissettim ve konuyu daha fazla uzatmamaya karar verdim. Annesini ilaçlar, yan etkiler falan filan hakkında sorguya çekmesinin vakti değildi. Wilder Babette'in koluna dayanıp uykuya dalmıştı. Ön silecekler camda ıslak kavisler çiziyordu. Radyodan, koklayarak Niyodin T. bulmak üzere eğitilmiş köpeklerin New Mexico'nun uzak bir yöresindeki kimyasal madde arama merkezinden bölgeye gönderileceğini öğrendik.

Denise şöyle dedi, "O maddeye koklayabilecekleri kadar yaklaştıklarında köpeklere ne olacağı aklınıza geldi mi hiç?"

"Köpeklere hiçbir şey olmaz," dedi Babette.

"Nereden biliyorsun?"

"Çünkü sadece insanları ve fareleri etkiliyor."

"Sana inanmıyorum."

"Jack'e sor."

"Heinrich'e sor," dedim.

"Doğru olabilir," dedi Heinrich, düpedüz yalan söyleyerek. "İnsanların yakalanabilecekleri şeyleri test etmek için fareleri kullanırlar. Demek ki aynı hastalıklara yakala-

16) **Life Saver:** Küçük bir cankurtaran şeklinde üretilmiş bir bonbon şekeri. (ç.n.)

nıyoruz, fareler ve insanlar. Ayrıca, onlara zarar verebileceğini düşünselerdi köpekleri kullanmazlardı."

"Neden?"

"Köpekler memeli hayvanlardır."

"Fareler de öyle," dedi Denise.

"Fareler haşaredir," dedi Babette.

"Fareler genellikle," dedi Heinrich, "kemirgenler sınıfına girerler."

"Aynı zamanda haşeredirler."

"Karafatmalar haşeredir," dedi Steffie.

"Karafatma bir böcektir. Anlamak için bacaklarını sayarsın."

"Aynı zamanda haşaredir."

"Karafatmalar kanser olur mu? Hayır," dedi Denise. "Bu da şu anlama geliyor olmalı: Fare karafatmadan ziyade insana benzeyen bir hayvandır, ikisi de haşare olsalar bile, çünkü bir fare ve bir insan kansere yakalanabilir ama karafatma yakalanamaz."

"Başka bir deyişle," dedi Heinrich, "Denise diyor ki, memeli olan iki hayvanın, sadece haşere olan iki hayvandan daha fazla ortak noktası vardır."

"Yani siz ikiniz," dedi Babette, "farenin sadece bir haşare ve kemirgen olmakla kalmayıp ayrıca memeli de olduğunu mu söylüyorsunuz?"

Kar sulu kara, sulu kar yağmura dönüştü.

Beton bariyerin son bulup, kaldırım kenarından yüksek olmayan, bahçe düzenlemesiyle güzelleştirilmiş, yirmi metre genişliğinde bir orta refüjün başladığı noktaya vardık. Ama trafiği iki ilave şeride yönlendirecek bir eyalet polisi yerine, açık alanın uzağından bize el sallayan Mylex giysili bir adam gördük. Tam arkasında, bir Winnebago karavan ile bir kar temizleme aracının hurdaya dönmüş metal enkazı vardı. İçler acısı haldeki dev enkazdan pas renginde ince bir duman çıkıyordu. Parlak renkli plastik mutfak eşyaları geniş bir alana dağılmıştı. Ortalıkta kur-

banlardan ya da taze kandan eser yoktu, bu da kamp taşıtının kar temizleme aracına bindirmesinden bu yana epeyce vakit geçmiş olduğuna inandırıyordu bizi. Görünüşe bakılırsa, fırsatçılığın kolaylıkla haklı gösterilebilir bir ayıp gibi göründüğü bir anda oluşmuştu kaza. Sürücünün öbür tarafta bir şey olduğunu fark etmeden orta refüjün üstünden atlamasına ise görüş alanı bırakmayan kar yağışı yol açmış olmalıydı.

"Bütün bunları daha önce görmüştüm," dedi Steffie.

"Ne demek istiyorsun?" dedim.

"Bu olay daha önce de olmuştu. Aynen şimdiki gibi. Sarı giysili ve gaz maskeli adam. Karda duran kocaman enkaz. Her şey tamamen aynıydı. Hepimiz burada, arabanın içindeydik. Yağmur karların üzerinde küçük delikler oymuştu. Her şey aynı."

Kimyasal atıklara maruz kalmanın insanda *déjà vu* hissi yaratabileceğini bana söyleyen Heinrich olmuştu. Bunu söylediğinde Steffie yanımızda değildi ama mutfaktaki radyodan da duymuş olabilirdi, çünkü o ve Denise avuç terlemesi ve kusma semptomlarını kendilerinde geliştirmeden önce, bunlardan muhtemelen mutfakta haberdar olmuşlardı. Steffie'nin *déjà vu*'nun ne anlama geldiğini bildiğini sanmıyordum ama Babette'in ona söylemiş olması da mümkündü. Gerçi *déjà vu* artık Niyodin bulaşmasının geçerli bir semptomu değildi. Koma, havaleler ve çocuk düşürme, *déjà vu*'nun hükmünü ortadan kaldırmıştı. Eğer Steffie radyodan *déjà vu* hakkında bir şeyler öğrendiyse ama sonradan onu daha vahim rahatsızlıklarla değiştiren güncellemeleri kaçırdıysa, kendi tesir altında kalma mekanizmasının oyununa gelmeye müsait olduğu manasını taşıyabilirdi bu. O ve Denise gece boyunca gelişmeleri arkadan takip etmişlerdi. Avuç termesinde gecikmişler, bulantıda gecikmişler, *déjà vu*'da yine gecikmişlerdi. Tüm bunların anlamı neydi? Steffie enkazı daha evvel gördüğünü gerçekten hayal mi ediyordu, yoksa sadece hayal ettiği-

ni mi hayal etmişti? Bir yanılsamayı yanlış algılamak mümkün olabilir mi? Doğru *déjà vu* ve yanlış *déjà vu* diye bir şey var mıdır? Elleri sahiden terliyor muydu, yoksa sadece bir ıslaklık hissi mi hayal etmişti acaba? Ve her semptomu anons edilir edilmez gösterecek kadar öneriye açık mıydı?

İnsanlar için ve kendi felaketlerimizde oynadığımız tuhaf rol için üzülüyorum.

Ama ya radyoyu duymamışsa, ya *déjà vu*'nun ne olduğunu bilmiyorsa? Ya doğal vesilelerle gerçek semptomlar gösteriyorsa? Belki de bilimadamları en başta doğruyu söylüyorlardı, ilk açıklamaları isabetliydi, semptomları daha vahimleriyle değiştirmeden evvel yani. Hangisi daha kötüydü, gerçek durum mu, yoksa kendi yarattığın mı? Ve bir şey fark ediyor muydu? Bunlara ve benzer sorulara kafa yoruyordum. Arabayı kullanırken, kendimi orta çağ aylaklarını birkaç yüzyıl süresince meşgul etmiş kılı kırk yaran türden ince detaylara dayalı sözlü bir sınava çektiğimi fark ettim. Dokuz yaşında bir kız bir öneriden etkilenip düşük yapabilir miydi? Önerinin etkisi böyle bir geri sayımı başlatacak kadar güçlü olabilir miydi? Düşükten hamileliğe, hamilelikten âdet görmeye, âdet görmeden yumurtlamaya kadar? Hangisi önce olur, âdet görme mi yumurtlama mı? Sıradan semptomlardan mı bahsediyoruz, yoksa köklü durumlardan mı? Semptom bir işaret midir, yoksa bir varlık mı? Bir varlık nedir ve onun başka bir varlık olmadığını nasıl anlarız?

Radyoyu kapattım, düşünmeme yardımı olsun diye değil, düşünmemi engellesin diye. Taşıtlar silkelenerek fren yapıyorlardı. Bir arabanın yan penceresinden biri dışarıya çiklet kağıdı attı ve Babette kara yollarını ve kırsal bölgeleri kirleten terbiyesiz insanlar hakkında hiddetli bir söylev çekti.

"Daha önce de yaşanmış başka bir şey daha söyleyeceğim size," dedi Heinrich, "Benzinimiz bitiyor."

İbre E harfinin üstünde titreşip duruyordu.

"Depoda fazladan benzin her zaman bulunur," dedi Babette.

"Her zaman fazladan benzin nasıl bulunabilir?"

"Benzin deposu bu şekilde yapılmıştır. Hiçbir zaman benzinin bitmez."

"Fazladan benzin *her zaman* bulunamaz. Gitmeye devam edersen, benzinin biter."

"Sonsuza dek gitmeye devam etmezsin."

"Ne zaman duracağını nereden bilirsin?" dedi Heinrich.

"Bir benzin istasyonuna geldiğin zaman," dedim ona ve işte gelmiştik, rengarenk bir dizi sancağın altında azametle duran pompalarıyla, terk edilmiş, yağmurla yıkanmış bir plaza. İçeri girdim, arabadan atladım, paltomun yakasını kaldırıp başımı altına gömerek koşar adımlarla pompaların arkasına gittim. Kilitli değillerdi, demek ki görevliler aniden kaçıp gitmiş, giderken de her şeyi merak uyandırıcı bir şekilde, olduğu gibi bırakmışlardı. Bir kızılderili uygarlığının aletleri ve çanak çömlekleri gibi; fırında bir ekmek, üç kişilik bir sofra. İnsanların nesiller boyunca kafasını kurcalayacak bir gizem. Kurşunsuz pompasının hortumunu kaptım. Sancaklar rüzgarda çırpınıyordu.

Bir iki dakika sonra tekrar yola çıktığımızda, olağanüstü ve ürkütücü bir manzarayla karşılaştık. Biraz ötemizde, gökyüzünün sol tarafında ortaya çıkarak, bizi koltuklarımızda aşağı doğru kaymaya, daha iyi görebilmek için başlarımızı eğmeye, yarım kalan cümlelerle birbirimize seslenmeye sevk etti. Kabaran kara buluttu bu, havadan gelen toksik tehlike, yedi tane ordu helikopterinin parlak ışıklarıyla aydınlanmıştı. Helikopterler onun rüzgarla sürüklenişini takip ediyor, onu gözden kaybetmemeye çalışıyorlardı. Her arabada kafalar yer değiştirdi, sürücüler diğerlerini uyarmak için kornalarını çaldılar, yan camlarda suratlar belirdi, ifadeler yabani bir merak tonuna büründü.

O muazzam karanlık kütle, sarmal kanatları olan zırhlı yaratıkların eskortu eşliğinde, bir İskandinav efsanesinin

ölüm gemisi gibi gecenin içinde hareket ediyordu. Nasıl davranmamız gerektiğinden emin değildik. Göze korkunç görünen bir şeydi bu, çok yakın ve çok alçak; kloridlerle, benzinlerle, fenollerle, hidrokarbonlarla ya da asıl toksik içeriğini ne oluşturuyorsa onlarla sarmalanmış bir şey. Ama aynı zamanda seyrine doyum olmayan bir şeydi, yıkıcı bir olayın görkemli bir parçası, tren manevra istasyonunun ya da yanlarında çocukları, yiyecekleri, eşyaları ile karlı üst geçitte zorlukla yürüyen insanların, o trajik evsizler ordusunun canlı görüntüleri gibi. Dinin sınırlarına dayanan bir huşu, korkumuza eşlik ediyordu. Hayatınızı tehdit eden şey karşısında huşu duymak, onu kendinizden çok daha büyük, çok daha güçlü, doğanın dizginlenemeyen temel ritimleriyle yaratılmış kozmik bir güç olarak görmek kesinlikle mümkündür. Bu ise laboratuvarda yaratılmış, tanımlı ve ölçülebilir bir ölümdü ama o sırada onu basit ve ilkel bir şekilde düşünüyorduk, bir tufan ya da hortum gibi, dünyanın mevsimlik bir itaatsizliği, kontrolü mümkün olmayan bir şey olarak. Çaresizliğimiz, insan eliyle yaratılmış bir olay fikriyle bağdaşmıyordu galiba.

Arka koltukta çocuklar dürbünü ele geçirmek için kavga ediyorlardı.

Tüm bu olay inanılmazdı. Bulutu bizim için ışıldaklarla aydınlatıyor gibiydiler, sanki bir ses ve ışık şovunun parçasıymış, bir kralın kılıçtan geçirilmiş olduğu kalenin etrafına üfürülmüş küçük bir sis efektiymiş gibi. Ama tanık olduğumuz şey tarih değildi. Gizemli, cerahatli bir şeydi, rüya göreni uykudan uyandıran bir duygu rüyasıydı. Helikopterlerden kıvılcımlar saçılıyor, kırmızı ve beyaz renklerde hafif ışık patlamaları oluyordu. Sürücüler kornalarını çalıyor, tüm pencerelere çocuklar üşüşüyor, suratlar yana devriliyor, pembe eller camlara yapışıyordu.

Yol kıvrılarak toksik buluttan uzaklaştı ve trafik bir süre için daha rahat ilerledi. Erkek izci kampının yakınlarında bir kavşakta, iki okul otobüsü ana trafiğe katıldı;

ikisi de Blacksmith'in delilerini taşıyordu. Sürücüleri tanımış, pencerelerde tanıdık yüzler fark etmiştik; tımarhanenin seyrek çitlerinin arkasında bahçe sandalyelerinde otururlarken ya da bir deveran düzeneğinin yörüngesinde fırıl fırıl dönen kütleler gibi gittikçe artan bir hızla ve gittikçe daralan daireler çizerek yürürlerken sıkça gözümüze ilişen insanlar. Onlara karşı garip bir şefkat duyduk, itinalı ve profesyonel bir anlayışla ilgilenildikleri görmek yüreğimize su serpti. Düzene bir zarar gelmediğini gösteriyordu bu sanki.

Amerika'nın en çok fotoğrafı çekilen ahırını işaret eden bir tabelanın yanından geçtik.

Trafiğin kamp girişine tek şerit halinde kanalize edilmesi bir saat aldı. Mylex giysili adamlar el fenerlerini sallayıp koni şeklindeki fosforlu trafik işaretlerinin arasından yolu göstererek, bizi otoparka ve sonra da kortlara ve diğer açık alanlara doğru yönlendirdiler. Ormanın içinden insanlar çıkıyordu, bazıları ışıklı kasklar takmış, bazıları da alışveriş torbaları, çocuklar, evcil hayvanlar taşıyordu. Çamurlu yollardan, tekerlek izlerinin ve tümseklerin üzerinden sarsıla sarsıla geçtik. Ana binaların yakınında, ellerinde klipsli dosyalar ve telsizler olan bir grup kadın ve erkek gördük. Mylex giysiler giymemiş memurlardı bunlar, yeni tahliye biliminin uzmanları. Steffie de Wilder gibi tilki uykusuna daldı. Yağmur dinmişti. İnsanlar farlarını kapatıp arabalarının içinde tereddütle beklediler. Uzun garip yolculuk sona ermişti. Bir hoşnutluk hissinin, sessiz bir başarı havasının, sakin ve deliksiz bir uykuyu hak eden zor kazanılmış bir bitkinliğin içimizi sarmasını bekledik. Ama insanlar karanlık arabalarında oturmuş, kapalı camlar ardından dışarıya, birbirlerine bakıyorlardı. Heinrich çubuk şeklinde bir şekerleme yedi. Dişlerinin karamel ve glikoz bileşimine yapışırken çıkarttığı sesleri dinledik. Nihayet beş kişilik bir aile, bir Datsun Maxima'dan çıktı. Üstlerinde can yelekleri, ellerinde fenerler vardı.

Belli bazı adamların etrafında küçük gruplar oluşmuştu. Bilgi ve söylenti kaynakları buralardı. İçlerinden biri bir kimya fabrikasında çalışıyordu, öbürü bir yoruma kulak misafiri olmuştu, üçüncü birinin de bir devlet dairesinde çalışan memurlardan biriyle bağlantısı vardı. Doğru, yanlış ve muhtelif haberler, bu kalabalık kümelerden tüm yatakhaneye yayılıyordu.

Sabah olur olmaz eve dönmemize izin verileceği söyleniyordu; hükümetin suçun örtbas edilmesine alet olduğu söyleniyordu; toksik bulutun içine giren bir helikopterin bir daha hiç çıkmadığı söyleniyordu; köpeklerin New Mexico'dan geldikleri ve paraşütle tehlikeli bir gece atlayışı yapıp bir çayırlığa indikleri söyleniyordu; Farmington kasabasının ancak kırk sene sonra yaşanabilir hale geleceği söyleniyordu.

Bulutun kalıcı bir şekilde havada dolaşacağı yolunda beyanlar vardı. Hiçbiri diğerinden daha çok ya da daha az akla yakın değildi. İnsanlar gerçekliğin dışına açıldıkça, görüşleri ayırt etmemize gerek kalmıyordu.

Bazı aileler arabalarında uyumayı tercih etmişler, diğerleri de öyle yapmak zorunda kalmışlardı, çünkü tesislerdeki altı ya da sekiz binada onlara yer kalmamıştı. Biz kamp alanındaki aynı tip üç binadan biri olan büyük bir barakadaydık ve jeneratör de artık çalışmaya başladığından oldukça rahat sayılırdık. Kızılhaç portatif karyolalar, seyyar ısıtıcılar, sandviç ve kahve temin etmişti. Mevcut tepegöz ışıklarını takviye etmek için gaz lambaları dağıtılmıştı. Pek çok insanın yanında radyoları, başkalarıyla paylaşabilecekleri fazladan yiyecekleri, battaniyeleri, plaj sandalyeleri, yedek giysileri vardı. İçerisi kalabalık ve hâlâ çok soğuktu ama ortalıkta hemşireler ve gönüllü çalışanlar görmek bizde çocukların güvende olduğu hissini uyandırıyor, zor durumdaki diğer ruhların, çocuklu genç kadınların, yaşlı ve hasta insanların varlığı ise bize bir miktar metanet ve irade, ortak bir kimlik işlevi görecek kadar vurgulanmış bir feda-

karlık eğilimi kazandırıyordu. Sadece birkaç saat önce küf kokulu, çıplak ve tarihe karışmış bir yer olan bu büyük gri alan, şu anda tuhaf biçimde hoş bir mekan olmuş, paylaşımcılığa özgü bir coşku ve sesle dolmuştu.

Yeni haberler peşinde olanlar, bir insan kümesinden diğerine geçiyor, daha büyükçe gruplarda genellikle daha fazla oyalanıyorlardı. Ben de aynı şekilde barakada dolaşmaya başladım. Öğrendiğime göre, burası ve Kung Fu Palace dahil, dokuz tahliye merkezi vardı. Bölgedeki diğer kasabaların çoğu gibi, Iron City de boşaltılmamıştı. Valinin özel bir helikopterle kongre binasından yola çıktığı söyleniyordu. Helikopter muhtemelen terk edilmiş bir kasabanın dışına, valinin burnu havalarda ve kendinden emin bir tavırla, kemerli ceketiyle aşağı inerken, ölmezliğinin ispatı olarak on on beş saniye için kamera menzilinde kalmasını mümkün kılacak bir fasulye tarlasına inecekti.

İnsanların arasında kendime yol açarak en büyükçe gruplardan birinin içine dalıp da, çemberin merkezinde kendi oğlumun yer aldığını keşfetmek ne sürprizdi ama. Yeni icat ettiği sesiyle, kontrolden çıkmış afetlere duyduğu hayranlığı yansıtan bir tonla konuşuyordu. Havadan gelen toksik tehlikeyi teknik açıdan ele alıyordu ama sesi neredeyse kehaneti andıran bir esinle şakıyordu. Maddenin adını, yani Niyodin Türevi'ni, yakışıksız bir iştahla, içerdiği seslerden marazi bir haz alarak telaffuz ediyordu. Boynuna dürbünü asılı ve kemerine bir Instamatic takılı bu kamuflaj ceketli ve kasketli yeni yetme çocuğu, insanlar dikkatle dinliyorlardı. Hiç şüphesiz, dinleyicileri onun yaşından etkilenmişlerdi. O yaşta biri doğru sözlü ve ciddi olurdu, özel bir çıkara hizmet etmezdi, çevre bilinci gelişmiş olurdu, kimya bilgisi taze ve güncel olurdu.

Şöyle dediğini duydum: "Tren manevra istasyonunda o büyük sızıntının üstüne püskürttükleri madde muhtemelen karbonattı. Ama bu hem yetersiz hem de geç kalınmış bir müdahaleydi. Tahminimce, gün ağardığında ekin

ilaçlama uçaklarını harekete geçirecek ve toksik bulutu kat kat fazla miktarlarda karbonat bombardımanına tutacaklar; böylece onu parçalayıp milyonlarca zararsız duman zerresi haline getirebilirler. Karbonat, sodyum karbonatın herkesçe bilinen adıdır ve cam, seramik, deterjan ve sabun imalatında kullanılır. Soda yapımında kullandıkları şey de budur, geceyi kasabada geçirdikten sonra muhtemelen büyük bir iştahla içtiğiniz şey yani."

İnsanlar oğlanın bilgililiğinden ve zekasından etkilenerek iyice yaklaştılar. Onun bir yabancı kalabalığı karşısında böylesine rahat konuştuğunu duymak olağanüstüydü. Yoksa kendini mi buluyordu, kendi değerini başkalarının tepkilerine göre şekillendirmeyi mi öğreniyordu? Bu can sıkıcı olayın çalkantı ve hengamesi sayesinde hayatta nasıl dikiş tutturacağını öğrenecek olması mümkün müydü?

"Büyük bir olasılıkla hepinizin merak ettiği konu, sürekli hakkında bir şeyler duyduğumuz şu Niyodin T.'nin tam olarak ne olduğudur. Güzel soru. Okulda öğrenmiştik, havale geçiren farelere ilişkin filmler filan seyretmiştik. Yani, pekala, temel olarak basit bir şey. Niyodin T. bir araya getirilmiş bir sürü maddeden oluşur, haşere ilacı imalatının yan ürünlerinden. Orijinal madde hamam böceklerini öldürür, yan ürünleri ise geri kalan her şeyi. Öğretmenimizin yaptığı küçük bir espriydi bu."

Parmaklarını çıtlattı, sol ayağını hafifçe sallandırdı.

"Toz halindeyken renksiz, kokusuz ve çok tehlikeli olmakla birlikte, insanlarda ve doğacak çocuklarında nelere sebep olduğunu tam olarak bilen yok gibi görünüyor. Yıllardır testler yapıp durduklarına göre, ya kesin olarak bilmiyorlar ya da biliyorlar ama söylemiyorlar. Bazı şeyler topluma açıklanamayacak kadar korkunçtur."

Kaşlarını kaldırdı ve dilini de ağzının köşesinden dışarı sarkıtarak komik bir şekilde seğirtmeye başladı. İnsanların güldüğünü işitmek beni şaşkına çevirdi.

"Toprağa geçtiği andan itibaren, kırk yıllık ömrü vardır. Pek çok insanın ömründen daha uzun bir süredir bu. Beş sene sonunda normal penceleriniz ile dış pencere kanatlarının arasında olduğu gibi, giysi ve yiyeceklerinizde de çeşitli türlerde mantarlar fark edeceksiniz. On sene sonunda pencere kafesleriniz paslanacak ve pütür pütür olup çürümeye başlayacak. Dış kaplamalar kabaracak. Cam kırılmaları ve evcil hayvan travmaları olacak. Yirmi yıl sonunda muhtemelen kendinizi tavan arasına kapatmanız ve olacakları bekleyip görmeniz gerekecek sadece. Sanırım tüm bunlarda bir ders saklı. Kimyasal maddelerinizi tanıyın."

Benim orada olduğumu görmesini istemiyordum. Bu onun kendisini gözetleniyor gibi hissetmesine sebep olur, mutsuz ve yabani bir çocuk olarak yaşadığı eski hayatını hatırlatırdı. Bırak çiçek açsın, eğer talihsizlik, dehşet ve önlenemeyen felaketler adına yapmakta olduğu şey buysa. Böyle düşünerek, plastikle sarılmış kar botları giymiş bir adamın yanından geçip sıvıştım ve barakanın daha önce kamp kurduğumuz öbür ucuna yöneldim.

Siyahi bir Yehova Şahitleri ailesinin bitişiğindeydi yerimiz. On iki yaşlarında bir çocukları olan bir adam ve bir kadın. Baba oğul etraftaki insanlara broşürler dağıtıyorlar ve galiba hevesli alıcı ve dinleyiciler bulmakta hiç zorlanmıyorlardı.

Kadın Babette'e şöyle dedi, "Ne olay ama, değil mi?"

"Artık hiçbir şey beni şaşırtmıyor," dedi Babette.

"Çok doğru söyledin."

"Eğer hiç sürpriz olmasa işte ona şaşardım."

"Bu da doğru sayılır."

"Ya da küçük küçük sürprizler olsaydı. O da sürpriz olurdu. Böyle şeyler olacağına."

"Tanrı Yehova'nın bize hazırladığı daha büyük bir sürpriz var," dedi kadın.

"Tanrı Yehova mı?"

"Evet, o."

Steffie ve Wilder portatif yataklardan birinde uyumuşlardı. Denise öbür tarafa oturmuş, *Doktorun El Kitabı*'na dalmıştı. Duvara birkaç şişirme yastık dayanmıştı. Acil telefonunun başında uzun bir kuyruk oluşmuştu, insanlar akrabalarını arıyor ya da dinleyicilerle canlı bağlantı yapan radyo şovlarından birinin santralına ulaşmaya çalışıyorlardı. Buradaki radyoların çoğu sadece bu tip şovlara ayarlanmıştı. Babette bir kamp sandalyesine oturmuş, içi meze konserveleri ve diğer erzaklarla dolu keten bir çantayı gözden geçiriyordu. Aralarında aylardır buzdolabında ya da çekmecede beklemekte olan kavanozların ve karton kutuların bulunduğunu fark ettim.

"Sanırım yağlı yiyecekleri azaltmanın tam zamanı," dedi.

"Neden özellikle şimdi?"

"Şimdi disiplin zamanı, zihinsel irade zamanı. Kritik bir durumda olduğumuz söylenebilir."

"Kendin, ailen ve başka binlerce insan için felaket olması mümkün bir durumu yağlı yiyecekleri azaltmak için fırsat olarak görmen çok ilginç bence."

"Disiplini nerede bulabiliyorsan orada sağlarsın," dedi. "Şimdi yoğurdumu yemeyecek olursam, bu ürünü satın almayı da sonsuza dek bırakabilirim belki. Yalnız sanırım buğday göbeğinden vazgeçemeyeceğim."

Marka yabancı görünüyordu. Buğday göbeği kavanozunu alıp etiketini yakından inceledim.

"Alman malı," dedim ona. "Yiyebilirsin."

Pijamalı ve terlikli insanlar vardı. Omzunda tüfek asılı bir adam vardı. Emekleyerek uyku tulumlarına giren çocuklar vardı. Babette ona doğru eğilmemi işaret etti.

"Radyoyu kapalı tutalım," diye fısıldadı. "Kızlar duymasın diye. *Déjà vu*'dan öteye geçemediler henüz. Öyle kalsın istiyorum."

"Ya semptomlar gerçekse?"

"Nasıl gerçek olabilirler ki?"

"Gerçek olmamaları için sebep var mı?"

"Semptomları sadece yayında geçtiği zaman gösteriyorlar," diye fısıldadı.

"Steffie *déjà vu*'yu radyodan mı duydu?"

"Oradan duymuş olmalı."

"Nereden biliyorsun? Yayında geçtiği zaman onun yanında mıydın?"

"Emin değilim."

"İyi düşün."

"Hatırlayamıyorum."

"Ona *déjà vu*'nun anlamını açıkladığını hatırlıyor musun?"

Kutudan kaşığa biraz yoğurt doldururken, düşünceye dalmış gibi duraladı.

"Daha önce de olmuştu bu," dedi sonunda.

"Daha önce olan da ne?"

"Yoğurt yemem, burada oturmam, *déjà vu* hakkında konuşmamız."

"Bunu duymak istemiyorum."

"Yoğurt kaşığımdaydı. O görüntü bir anda çaktı beynimde. Olayın tümü. Doğal, kaymaklı sütten, yağ oranı düşük."

Yoğurt hâlâ kaşıktaydı. Orijinal bir hatıranın yanılsamasına karşı nasıl bir önlem alınabileceğini kestirmeye çalışarak, kaşığı ağzına götürüşünü düşünceli düşünceli izledim. Bağdaş kurup oturduğum yerden, bana doğru eğilmesini işaret ettim ona.

"Heinrich kabuğundan çıkıyor galiba," diye fısıldadım.

"Nerede o? Ne zamandır görmedim."

"Şu insan kümesini görüyor musun? İşte onların tam ortasında. Foksik olay hakkında bildiklerini anlatıyor onlara."

"Neler biliyor?"

"Öyle anlaşılıyor ki epeyce çok şey biliyor."

"Neden bize anlatmadı?" diye fısıldadı.

"Büyük bir ihtimalle bizden bıkmış artık. Ailesinin önünde komik ve sevimli olmayı, zamanını harcamaya değer bulmuyor. Oğullar böyledir. Biz onların gözünde yanlış bir teşvik türünü temsil ederiz."

"Komik ve sevimli *mi* dedin?"

"Sanırım içinde her zaman vardı bu. Sorun, yeteneklerini tatbik etmek için doğru zamanı bulmaktaydı."

Babette daha da yaklaştı, kafalarımız neredeyse birbirine değiyordu artık.

"Sence oraya gitmen gerekmez mi?" dedi. "İzin ver de seni kalabalığın içinde görsün. Bu önemli anında babasının da hazır bulunduğunu göster ona."

"Kalabalığın içinde beni görmesi sadece altüst eder onu."

"Neden?"

"Ben onun babasıyım."

"Yani eğer oraya gidersen, şu baba oğul meselesi yüzünden onu utandırarak ve havasını bozarak her şeyi mahvedeceksin. Ve eğer gitmeyecek olursan, o önemli anında senin onu gördüğünü o asla bilmeyecek ve senin yanında her zaman davrandığı gibi davranması gerektiğini düşünecek, bu yeni, sevimli ve coşkulu hali yerine biraz hırçınca ve savunmacı yani."

"Aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık."

"Oraya ben gitsem ne olur?" diye fısıldadı.

"Seni benim yolladığımı düşünür."

"Bu o kadar kötü mü?"

"Ona istediğimi yaptırmak için seni kullandığımı düşünür."

"Bunda biraz gerçek payı olabilir, Jack. Ama aralarında kan bağı olan akrabalar arasındaki küçük sürtüşmelerde kullanılamayacaklarsa, üvey anne ve babalar ne işe yarar ki?"

Ona iyice yaklaşıp sesimi biraz daha kıstım.

"Sadece bir Life Saver," dedim.

"Ne?"

"Nereye koyacağını bilemediğin bir miktar tükürük sadece."

"Bir Life Saver'dı sahiden," diye fısıldadı, başparmağı ve işaret parmağı ile bir O yaparak.

"Bana da ver bir tane."

"Sonuncusuydu o."

"Ne aromalıydı—*çabuk söyle*."

"Kiraz."

Dudaklarımı büzdüm ve küçük emme sesleri çıkarttım. Elinde broşürlerle dolaşan siyahi adam geldi ve yanıma bağdaş kurdu. Ciddi ve uzun bir tokalaşmaya giriştik. Beni açık açık inceleyerek, ailesini yerinden yurdundan koparıp kalkıştığı bu çetin yolculuğu kimyasal madde tehlikesinden kaçmak için değil de, söyleyeceği şeyleri anlayacak o tek kişiyi bulmak için yaptığı izlenimini uyandırdı.

"Her yerde oluyor bu, değil mi?"

"Az çok," dedim.

"Peki hükümet bu konuda neler yapıyor?"

"Hiçbir şey."

"Ben değil, sen söyledin. Bu lisanda yapılmakta olanı anlatabilecek tek sözcük var ve sen tam da o sözcüğü buldun. Buna hiç şaşmadım. Ama üzerinde düşünecek olursan, *yapabilecekleri* ne var ki? Çünkü gelmekte olan kesinlikle geliyor. Dünya üzerindeki hiçbir hükümet onu durduracak kadar büyük değil. Senin gibi bir adam Hindistan'ın daimi ordusunun büyüklüğünü bilir mi?"

"Bir milyon."

"Ben değil, sen söyledin. Bir milyon askerleri var ama onu durduramazlar. Dünyanın en büyük daimi ordusuna kim sahip, biliyor musun?"

"Ya Çin ya da Rusya, gerçi Vietnamlıları da unutmamak lazım."

"Söylesene bana," dedi. "Vietnamlılar onu durdurabilir mi?"

"Hayır."

"O burada, öyle değil mi? Bunu iliklerimizde hissediyoruz. Tanrı'nın krallığı geliyor."

İki ön dişinin arasında bir boşluk olan, saçları seyrelmiş, ince uzun bir adamdı. Kolaylıkla bağdaş kurmuştu, esnek mafsallı ve rahat görünüyordu. Kravatlı takım elbisenin altına koşu ayakkabıları giymiş olduğunu fark ettim.

"Bunlar önemli günler mi?" dedi.

Yüzünü inceleyip beni doğru cevaba götürecek bir ipucu bulmaya çalıştım.

"Gelmekte olduğunu hissediyor musun? Yolda mı sence? Gelmesini *istiyor* musun?"

Konuşurken ayak parmaklarının üzerinde yaylanıyordu.

"Savaşlar, kıtlıklar, depremler, yanardağ patlamaları. Her şey pelteleşmeye başlıyor. Sana göre, bu durum bir kez hızını aldıktan sonra onu gelmekten alıkoyabilecek bir şey var mıdır?"

"Yoktur."

"Ben değil, sen söyledin. Seller, hortumlar, yeni çıkmış garip hastalık salgınları. Bu bir işaret mi? Bu hakikat mi? Sen hazır mısın?"

"İnsanlar bunu gerçekten de iliklerinde hissediyorlar mı?" dedim.

"İyi haber çabuk yayılır."

"İnsanlar bu konuda konuşuyorlar mı? Kapı kapı dolaşırken, onların bunu istediği izlenimi uyanıyor mu sende?"

"Sorulacak soru, istiyorlar mı değil. Soru, kaydolmak için nereye gideceğim? Beni hemen buradan kurtarın. İnsanlar, 'Tanrı'nın krallığında mevsim değişikliği var mı?' diye soruyorlar. 'Köprüden geçiş ücretleri ve depozitolu şişeler var mı?' diye soruyorlar. Başka bir deyişle, ben diyorum ki, onlar bununla ciddi biçimde ilgileniyorlar."

"Sen bu konuda kamuoyu oluştuğunu hissediyorsun yani."

"Ani bir bütünleşme. Aynen öyle. Bir kere baktım ve anladım. Kafası çalışan bir adam bu, dedim."

"İstatistiklere göre depremler henüz normal sınırlarda."

Küçümseme dolu bir tebessümle baktı bana. Bunu fazlasıyla hak ettiğim hissine kapıldım, gerçi neden öyle olduğundan emin değildim. Belki de güçlü inançlar, korkular, arzular karşısında istatistiklerden alıntı yapmak kılı kırk yarmak olduğu için.

"Diriliş gününü nasıl geçirmeyi planlıyorsun?" dedi, sanki yaklaşmakta olan uzun bir hafta sonu tatilini sorar gibi.

"Hepimiz dirilecek miyiz?"

"Ya kötüler ya da kurtarılmışlar arasında yer alırsın. Kötüler sokakta yürürlerken çürümeye başlarlar. Kendi gözlerinin yuvalarından dışarı aktığını hissederler. Onları yapış yapışlıklarından ve eksik uzuvlarından tanırsın. Kendi ürettikleri yapışkan salgıyı takip ederler. Mahşerin göz alıcılığı çürümeden ileri gelir. Kurtarılmışlar birbirlerini temizliklerinden ve dokunulmamışlıklarından tanırlar. Kurtarılmış bir kişiyi tanımanın yolu, göz alıcı bir hali olmamasıdır."

Ciddi bir adamdı, gerçekçi ve pratikti, koşu ayakkabılarına kadar. O esrarengiz kendinden eminliğine, şüphelerden arınmışlığına hayret ettim. Mahşerin mantığı bu mudur? Belirsizliğe son, kuşkuya son. Adam öbür dünyaya gitmeye hazırdı. Öbür dünyayı benim bilincime sızmaya zorluyordu; heybetiyle insanı şaşkına çeviren olaylar ona olağan, anlaşılır, mantıklı, yakın, gerçek görünüyordu. Ben Mahşeri iliklerimde hissetmiyordum ama öyle hisseden, ona hazır olan, onu çok isteyen, telefonla birilerini arayıp hesaplarından para çeken tüm bu insanlar için endişeleniyordum. Eğer Mahşerin olmasını yeterince çok insan is-

terse, olacak mıdır? Yeterince insan kaç kişidir? Niye yerliler gibi çömelerek konuşuyoruz birbirimizle?

"Dünyanın Sonu Hakkında Yirmi Genel Yanlış" başlıklı bir kitapçık verdi bana. Bağdaş pozisyonundan çıkmak için debelendim, sersemlemiştim ve sırtım ağrımıştı. Holün önünde bir kadın toksik maddelere maruz kalmakla alâkalı bir şeyler söylüyordu. Cılız sesi barakanın yükselip alçalan uğultusu içinde neredeyse kayboluyordu. İnsanların büyük ve kapalı yerlerde genellikle çıkardıkları türden, düşük düzeyli bir gürlemeydi bu. Denise başvuru kitabını elinden bırakmış, sert bir ifadeyle bana bakıyordu. Çoğunlukla babasına ve onun son çuvallayışına sakladığı bakışıydı bu.

"Sorun ne?" dedim ona.

"Kadının ne dediğini duymadın mı?"

"Toksik maddelere maruz kalma."

"Doğru," dedi sertçe.

"Bunun bizimle ne alâkası var?"

"Bizimle değil," dedi. "Seninle."

"Neden benimle?"

"Benzin doldurmak için arabadan dışarı çıkan sen değil miydin?"

"Bunu yaptığımda havadan gelen tehlike neredeydi?"

"Hemen ötemizdeydi. Hatırlamıyor musun? Yeniden arabaya bindin, birazcık ilerlemiştik ki tüm o ışıklarla karşımıza çıktı."

"Yani ben arabadan indiğimde bulutun üzerime yağacak kadar yakında olabileceğini mi söylüyorsun?"

"Senin kabahatin değil," dedi sabırsızlıkla, "ama yaklaşık iki buçuk dakika boyunca onun tam içinde kaldın sayılır."

Ön tarafa geçmek için kendime yol açtım. İki kuyruk oluşmaya başlamıştı. A'dan M'ye ve N'den Z'ye kadar olanlar. Her kuyruğun sonunda, üzerinde bir mikro bilgisayar duran portatif bir masa vardı. Ortalıkta teknisyenler

dolanıyordu, yaka kartları ve belirli renklerle kodlanmış pazıbentler takmış erkek ve kadınlar. Can yelekli ailenin arkasına dikildim. Neşeli, mutlu ve antremanlı görünüyorlardı. Az çok kuru topraklarda, deniz seviyesinin hayli üstünde, en yakındaki tehlikeli su kütlesinden bile kilometrelerce uzakta olduğumuz halde, üzerlerindeki kalın turuncu yelekler o kadar da uygunsuz kaçmıyordu. Şiddetli kargaşa ortamları, gelişlerinin aniliğiyle her türlü tuhaf davranışa çanak tutarlar. Manzara bu tip renklerle ve tuhaf üslup izleriyle tepeden tırnağa bezenmişti.

Kuyruklar uzun değildi. A'dan M'ye masasına ulaştığımda, masada oturan adam klavyesine verileri tuşladı. Adım, yaşım, sağlık geçmişim, vesaire. Anlaşılan, net olarak tanımlanmamış birtakım ilkelerden saptırılan konuşmalara gıcık kapan, sıska bir delikanlıydı. Haki ceketinin sol kolunda, üstünde SIMUVAC yazan yeşil bir pazıbent vardı.

Toksik tehlikeye maruz kaldığım farz edilen durumun koşullarını naklettim.

"Dışarıda ne kadar kaldınız?"

"İki buçuk dakika," dedim. "Bu süre uzun mu sayılır kısa mı?"

"Sizi gerçek yayılmalarla temas haline sokan her şey bizim için önemlidir."

"Sürüklenen bulut o kadar rüzgar ve yağmurda neden dağılmadı?"

"Bu o sıradan saçak bulutlara benzemez. Yüksek tanımlı bir hadise bu. Yoğun yan ürün konsantrasyonlarıyla yüklü. Hatta isterseniz ona bir kanca atıp çekerek denize götürebilirsiniz, derdimi anlatmak için abartarak söylüyorum tabii."

"Peki ya arabada kalanlar? İnip binmek için kapıyı açmak zorundaydım."

"Maruz kalmanın bilinen dereceleri var. Bence onların durumu asgari derecede risk teşkil ediyor. Beni asıl çekin-

diren, bulutun tam içinde geçen iki buçuk dakika. Ciddi bir cilt ve açık bölge teması. Bu madde Niyodin T. Yepyeni bir toksik atık oluşumu. Teknoloji harikası dediğimiz türden bir şey. Trilyonda bir parçası bile bir fareyi mezara yollayabilir."

Bana bir savaş gazisinin vahşice üstün havasıyla baktı. Rahat ve gereğinden fazla korunmalı yaşamları sayesinde beyin ölümüne uğramış farelerle karşılaşma fırsatı bulamayan insanlar hakkında pek olumlu düşünceleri yoktu anlaşılan. Bu adamın benim tarafımda olmasını istiyordum. Verilere erişimi vardı. Benim maddeye maruz kalma derecem ve yaşama şansımla ilgili sinir bozucu yorumlarını kayıtsızca sıralamasına engel olacaksa, aşağılık ve yaltakçı olmaya hazırdım.

"Müstesna bir pazıbent var kolunuzda. SIMUVAC'ın anlamı ne? Kulağa mühim bir şeymiş gibi geliyor."

"Tahliye simulasyonunun[17] kısaltması. Fon ayrılması için hâlâ uğraş verilen yeni bir devlet programı."

"Ama bu tahliye simulasyon değil. Gerçek."

"Biliyoruz. Ama onu bir model olarak kullanabileceğimizi düşündük."

"Bir tatbikat şekli mi yani? Simulasyonu prova etmek için gerçek olayı kullanmayı fırsat bildiğinizi mi söylüyorsunuz?"

"Olayı hemen sokaklara taşıdık."

"Nasıl gidiyor?" dedim.

"Giriş eğrisi istediğimiz kadar düzgün değil. Olasılık fazlalığı var. Ayrıca, eğer bu sahiden bir simulasyon olsaydı kurbanlarımızı yerleştirmek isteyeceğimiz yere toplayamadık onları. Başka bir deyişle, kurbanlarımızı buldukça yakalamaya zorlanıyoruz. Bilgisayar trafiğinde sıçrama elde etmedik. Birdenbire toprağın her yanına yayıldı, üç

17) **Tahliye Simulasyonu**: Simulated Evacuation (SIMUVAC). (ç.n.)

boyutlu olarak. Bu gece gördüğümüz her şeyin gerçek olduğunu hesaba katmak zorundayız. Cilalamamız gereken daha pek çok şey var. Ama tatbikatın tüm manası da bu zaten."

"Peki ya bilgisayarlar? Sisteme girdikleriniz gerçek veri mi yoksa sadece tatbikat bilgileri mi?"

"Seyredin," dedi.

Klavyede tuşlara basarak epeyce bir vakit harcadıktan sonra, veri ekranında beliren şifreli sonuçları inceledi— tüm bunlar çok daha uzun zaman aldı gibi geldi bana, kuyruğa benden önce girmiş insanlara ayırdığı zamanla mukayese edilirse yani. Aslında diğerlerinin beni seyrediyor oldukları hissine kapılmaya başlamıştım. Kollarımı kavuşturmuş bir halde dikilip, vurdumduymaz bir adam görüntüsü yaratmaya çalıştım, bir yapı markette kuyruğa girmiş, ödediği fena halde yüklü paranın kasiyer kız tarafından yazar kasaya kaydedilmesini bekleyen biri gibi. Olayları nötr hale getirmenin, yaşamımı ve ölümümü kayda geçiren bilgisayar destekli noktaların geçişine mukabele etmenin tek yolu buydu sanki. Kimseye bakma, hiçbir şey belli etme, sakin dur. İlkel zekanın dehası, insan çaresizliğini asil ve güzel yollarla aktarmasıdır.

"Büyük sayılar üretiyorsunuz," dedi, ekrana dikkatle bakarak.

"Dışarıda sadece iki buçuk dakika durdum. Kaç saniye eder ki bu?"

"Mesele sadece dışarıda kaç saniye durduğunuz değil. Tüm veri profiliniz. Geçmişinize girdim. Yanıp sönen yıldızları olan parantezli rakamlar alıyorum."

"Ne demek oluyor bu?"

"Bilmeseniz daha iyi."

Sanki ekranda marazi bir şekilde ilgisini çeken müstesna bir şey belirmiş gibi, eliyle susmamı işaret etti. Geçmişime girdiğini söylediğinde ne demek istediğini merak ettim. Geçmişim tam olarak nereye yerleştirilmişti? Bir

devlet dairesine ya da federal acenteye mi, bir sigorta şirketi ya da kredi kurumu ya da tıbbi kliring odasına mı? Geçmiş derken neyi kastediyordu? Temel bazı bilgileri kendim vermiştim ona. Boy, kilo, çocuk hastalıkları. Başka neler biliyordu? Eşlerimi, Hitler'le olan meşguliyetimi, rüyalarımı ve korkularımı biliyor muydu?

İncecik bir boynu ve kıtlıktan çıkmış gibi duran kafatasına pek iyi giden kepçe kulakları vardı—taşralı bir katilin savaş öncesine özgü masum çehresi.

"Ölecek miyim?"

"Tam olarak değil," dedi.

"Ne demek istiyorsunuz?"

"O kadar açık ve kesin değil."

"Ne kadar açık ve kesin?"

"Bu bir kesinlik meselesi değil. Bu bir zaman meselesi. On beş sene içinde bu konuda daha çok şey bileceğiz. Bu arada hiç şüphe yok ki, bir vaka yakaladık."

"On beş sene içinde neyi bileceğiz?"

"O zaman hâlâ hayatta olursanız, şimdi bildiğimizden bir o kadar daha fazlasını biliyor olacağız. Niyodin T.'nin ömrü otuz yıldır. Siz de yolu yarılamış olacaksınız."

"Ben kırk yıl sanıyordum."

"Toprağın içinde kırk yıl. İnsan vücudunda otuz yıl."

"Yani bu maddeden daha uzun yaşamam için seksenli yaşlarıma kadar hayatta kalmam gerek. O halde rahatlamaya başlayabilirim."

"Şimdilik bildiğimiz kadarıyla."

"Ama genel mutabakata göre, şu anda herhangi bir şeyden emin olacak kadar bilgiye sahip değiliz galiba."

"İzin verirseniz şöyle cevap vereyim. Eğer bir fare olsaydım, havadaki tehlikeye üç yüz kilometre mesafedeki hiçbir yerde bulunmak istemezdim."

"Ya insan olsaydınız?"

Bana dikkatle baktı. Kollarım kıvrık vaziyette dikiliyor, kafasının üstünden barakanın ön kapısına doğru bakıyor-

dum. Yüzüne bakmak savunmasızlığımı açığa vurmak olurdu.

"Göremeyeceğim ya da hissedemeyeceğim bir şey için endişelenmezdim," dedi. "Devam eder, hayatımı yaşardım. Evlenir, bir yere yerleşir, çoluk çocuğa karışırdım. Bunları yapamamanız için hiçbir sebep yok, bildiğimiz kadarıyla."

"Ama bir vaka yakaladığınızı söylemiştiniz."

"Ben söylemedim. Bilgisayar söyledi. Tüm sistem söylüyor. Kapsamlı veri tabanı çetelesi dediğimiz şey. Gladney, J. A. K. Adınızı, maddeyi, maruz kalma süresini kaydediyor ve sonra da bilgisayar geçmişinize giriyorum. Genetik yapınız, kişisel bilgileriniz, sağlık bilgileriniz, psikolojik bilgileriniz, polis ve hastahane raporlarınız. Sistem yanıp sönen yıldızlarla geri dönüyor. Teorik olarak başınıza herhangi bir şey geleceği anlamını taşımıyor bu, en azından bugün ya da yarın için değil. Sadece siz verinizin toplam miktarı kadarsınız demek oluyor. Hiç kimse bundan kaçamaz."

"Ve kolunuza taktığınız o pazıbente rağmen, bu kapsamlı sözüm ona çetele bir simulasyon değil. Gerçek."

"Gerçek," dedi.

Tam anlamıyla hareketsiz duruyordum. Eğer benim çoktan öldüğümü düşünürlerse, belki beni yalnız bırakmaya niyetlenebilirlerdi. Doktorun teki bir röntgeni ışığa tutup hayati organlarımdan birinin üstündeki yıldız şeklindeki deliği göstermiş olsaydı ne hissedeceksem aynen onu hissettim sanırım. Ölüm vücuda girmiş. İçinizde artık. Ölmekte olduğunuz ama aynı zamanda bu ölümden ayrı olduğunuz, ona boş vakitlerinizde kafa yorabileceğiniz, röntgen filminde ya da bilgisayar ekranında her şeyin tüyler ürpertici ve yabancı mantığını görebileceğiniz söyleniyor. Durumunuzla kendiniz arasında ürkütücü bir ayrılık sezinlediğiniz o an, ölümün grafik yolu ile aktarıldığı, tabiri caizse yayınlandığı zamandır. Bir semboller ağı sunul-

muştur size, tanrıların elinde zorla alınmış inanılmaz bir teknolojinin tamamı. Kendi ölümünüze yabancı hissettirir kendinizi.

Akademik cübbemi ve koyu renk gözlüklerimi istiyordum.

Barakanın öteki ucuna geri döndüğümde, çocukların üç küçüğü uyumuştu, Heinrich bir yol haritasının üstüne notlar alıyor, Babette ise biraz ötede Yaşlı Adam Treadwell ve diğer birkaç kör insanla birlikte oturuyordu. Küçük ve parlak renkli bir yığın bulvar gazetesinden bir şeyler okuyordu onlara.

Dikkatimi başka bir şeye yöneltmeye ihtiyacım vardı. Bir kamp sandalyesi bulup Babette'in arkasındaki duvarın önüne yerleştirdim. Dört kör insan, bir hemşire ve gözleri gören üç kişi, okuyanı karşılarına alıp yarım daire şeklinde dizilmişlerdi. Diğerleri arada bir durup bir iki haber dinledikten sonra dolaşmaya devam ediyorlardı. Babette öykücü sesini takınmıştı, Wilder'a masal anlatırken ya da süratli trafik uğultusuna tepeden bakan pirinç yataklarında kocasına erotik pasajlar okurken kullandığı aynı samimi ve oynak tonu.

Bir baş sayfa manşetini nakletti. "Ölümden Sonra Yaşam, Bonus Kuponlarıyla Garantili." Sonra da asıl haberin bulunduğu sayfayı açtı.

"Princeton'un ünlü İleri Araştırmalar Enstitüsü'ndeki bilim adamları, ölümden sonra yaşam olduğuna ilişkin mutlak ve inkar edilemez kanıtlar öne sürerek dünyayı şaşkına çevirdiler. Dünyaca yeniden ünlenen Enstitü'nün araştırmacılarından biri, yüzlerce insanın piramit inşaatçıları, mübadele öğrencileri ve dünya dışı varlıklar olarak yaşadıkları önceki hayatlarında başlarından geçenleri hatırlamalarını sağlamak için hipnoz yöntemini kullandı."

Babette sesini bir diyalog okumak üzere değiştirdi.

" 'Yalnızca geçen sene,' diye açıklıyor reenkarnasyon hipnotizmacısı Ling Ti Wan, 'Yüzlerce kişinin hipnoz al-

tında önceki yaşamlarına geri dönmelerine yardımcı oldum. En şaşırtıcı vakalarımdan biri, on bin yıl önce Taş Devrinde avcı-toplayıcı olarak yaşadığı hayatını hatırlayabilen bir kadındı. Sentetik kumaştan bir pantolon giymiş bu küçük ihtiyar kadını iri kıyım ve erkek bir klan reisi olarak yaşadığı hayatını anlatırken işitmek fevkalade bir şeydi. Kabilesi bir yer tezeği bataklığında yaşıyor, ilkel ok ve yaylarla yaban domuzu avlıyordu. O çağın sadece eğitimli bir arkeolog tarafından bilinebilecek türden özelliklerini teşhis edebiliyordu. Hatta o zamanın diliyle birkaç cümle bile kurmuştu, günümüz Almancasına fark edilir şekilde benzeyen bir dildi bu.' "

Babette'in sesi düz anlatım tonuna döndü.

"Fitness gurusu ve yüksek-enerji fizikçisi Dr. Shiv Chatterjee kısa süre evvel belgelere dayandırılmış bir vakayı naklederek canlı bir televizyon programının seyircilerini şaşkınlığa uğrattı. Aynı hafta içinde gerileme[18] problemiyle kendisine başvuran ve birbirini tanımayan iki kadın, elli bin yıl önce kayıp şehir Atlantis'te ikiz kardeşler olduklarını keşfetmişlerdi sonunda. Her iki kadın da, şehrin gizemli ve feci bir felaketle denize batmasından önceki halini, gece gündüz hemen hemen her saatte sokaklarında güven içinde yürüyebileceğiniz, tertemiz ve iyi idare edilen bir belediye olarak tarif ediyordu. Onlar bugün NASA'nın gıda stilistleri olarak çalışıyorlar.

"Daha da ürkütücü bir vaka, geçmiş yaşam tecrübesinde Howard Hughes, Marilyn Monroe ve Elvis Presley gibi ünlü şahsiyetlerin faili meçhul cinayetlerinden sorumlu, gizli bir KGB suikastçısı olduğu hakkında, Dr. Chatterjee'ye ikna edici iddialarda bulunmuş beş yaşındaki Patti Weaver'ın hikayesidir. Şöhretli kurbanlarının ayak parmaklarının köklerine ölümcül ve iz bırakmayan bir

18) **Gerileme** (regression): Engellenme durumunda bireyin çocukluk devrelerindeki davranışlar göstermeye başlaması. (ç.n.)

yılan zehri şırınga ettiği için uluslararası casusluk çevrelerinde 'Zehirli Yılan' lakabıyla tanınan bu suikastçı Moskova'da korkunç bir helikopter kazasında öldükten sadece saatler sonra, Popular Mechanics-Iowa'da küçük Patti Weaver dünyaya gelmiştir. Patti, Zehirli Yılan'la aynı bedensel nişanlara sahip olduğu gibi, Rusça sözcükleri ve cümleleri çabucak kapmaya özel bir yatkınlık da göstermektedir.

" 'Bu çocuğu en az on iki kere geriye döndürdüm,' diyor Dr. Chatterjee. 'Onu kendisiyle çeliştirmek için meslek tekniklerinin en güçlülerini kullandım. Ama hikayesi inanılmaz biçimde tutarlı. Kötülükten doğabilecek iyiliğin masalı bu.' Küçük Patti ise şöyle diyor, 'Zehirli Yılan olarak yaşadığım ölümüm esnasında parlak bir ışık çemberi gördüm. Beni davet ediyor, çağırıyor gibiydi. Sıcacık bir ruhsal deneyimdi bu. Ona doğru yürüdüm sadece. Hiç mutsuz değildim.' "

Babette, Dr. Chatterjee ile Patti Weaver'ı farklı seslerle konuşturmuştu. Onun Chatterjee'si sıcak ve olgun, Kızılderili aksanlı bir İngilizceydi, cümlelemeleri kesik kesikti. Patti'yi ise çağdaş bir sinema filminin çocuk kahramanı gibi seslendirmişti, filmin bu gizemli heyecan fenomeninden huşu duymayan tek oyuncusu olarak.

"Daha da ürkütücü bir gelişmeyle, üç süperstarın da aynı şaşırtıcı sebeple öldürüldükleri, küçük Patti tarafından ortaya çıkarıldı. Üçü de öldükleri sırada dinsel şifa güçleriyle ünlü Torino Kefeni'ne[19] gizlice sahip olmuşlardı. Gösteri dünyasının Elvis ve Marilyn'i, içki ve uyuşturucu kabusunun kurbanlarıydı ve gözenekleri açmak için sauna-

19) **Torino Kefeni** (the Holy Shroud of Turin): Kutsal Kefen olarak da bilinen, Hz. İsa'nın kefeni olduğu ileri sürülen keten bez. 1578'den bu yana İtalya'da, Torino'daki San Giovanni Battista Katedrali'nin özel bir bölümünde saklanmakta olan Kutsal Kefen'in üzerinde Hz. İsa'ya ait yaraların izleri bulunduğu öne sürülür. (ç.n.)

da saatlerce oturduktan sonra Kutsal Kefen ile kendilerini gerçek anlamda kurulayarak ruhsal ve bedensel dinginliği yaşamlarına geri getirmeyi gizlice umut ediyorlardı. Çok yönlü milyarder Howard Hudges ise göz kapağı hareketini durduran kırpma sendromundan müzdaripti. basit bir kırpmadan sonra gözlerinin yeniden açılmasına saatlerce meydan vermeyen acayip bir durumdu bu ve Zehirli Yılan hayalet zehrini el çabukluğuyla şırınga edip olaya müdahale edene dek, o da Kutsal Kefen'in inanılmaz gücünden yararlanmayı ummuştu anlaşılan. Patti Weaver'ın hipnoz altındayken ortaya çıkardığı bir diğer gerçek de, KGB'nin süratle yaşlanan ve hastalanan politbüro—Komünist Parti'nin ünlü idare kurulu—üyeleri adına Torino Kefeni'ne sahip olmak için uzun süredir uğraş verdiğiydi. Kutsal Kefen sahibiyetinin Vatikan'da Papa II. Jean Paul'e düzenlenen suikast girişiminin ardındaki gerçek sebep olduğu da söyleniyor—Zehirli Yılan korkunç bir helikopter kazasında çoktan öldüğü ve Iowa'da çilli suratlı bir kız olarak yeniden doğduğu için başarısızlıkla sonuçlanmış bir girişimdi bu.

"Aşağıdaki risksiz bonus kuponu, ölümden sonra yaşama, ebedi yaşama, önceki hayat deneyimlerine, ölümden sonra uzayda süren yaşamlara, ruhların göçüne ve bilinç-akımı bilgisayar teknikleri vasıtasıyla kişiselleştirilmiş dirilişlere ilişkin, belgelere dayandırılmış düzinelerce vakaya garantili erişim imkanı sunuyor."

Yarım daire halinde oturanların yüzlerini inceledim. Kimse bu habere şaşmış görünmüyordu. Yaşlı Adam Treadwell sigara içmeye kalktı ama kendi elinin titreyişine tahammül edemeyip, bir yerini yakmadan alevi silkelemek zorunda kaldı. Kimse bu konuyu tartışmaya ilgi göstermemişti. Hikaye, edilgen bir inanç hücresini işgal etmişti. Kendine özgü tuhaflığıyla tanıdık ve rahatlatıcıydı, hepsi o kadar. Ev hayatımızın gözle görülür gündelik olgu kontenjanından daha gerçek olmayan bir dizi açıklamaydı sa-

dece. Babette'in ses tonunda bile şüphecilik ya da kibirden eser yoktu. Elbette ben de bu yaşlı dinleyicilere üstünlük taslayacak durumda değildim, kör olsalar da olmasalar da. Küçük Patti'nin sıcak ve davetkar ışığa doğru yürüyüşü, beni zayıf ve uysal bir anımda yakalamıştı. Hikayenin en azından bu kısmına inanmak istiyordum.

Babette bir ilan okudu. Stanford Lineer Akseleratörü 3 Günlük Partikül Ezici Diyet.

Eline başka bir bulvar gazetesi aldı. Kapak konusu, ülkenin başta gelen medyumları ve onların gelecek sene için yaptıkları tahminlerle alâkalıydı. Alt başlıkları ağır ağır okumaya başladı.

"UFO filoları Disney World ve Cape Canaveral'ı işgal edecekler. Hiç beklenmedik bir şekilde, saldırı kamuoyuna savaşın saçmalığına yönelik bir gösteri olarak açıklanacak ve Birleşik Devletler ile Rusya arasında nükleer silah denemelerini durduran bir antlaşmanın imzalanmasıyla sonuçlanacak.

"Elvis Presley'in hayaleti, yıldız haritasında müzik evi olan Graceland civarlarında tan vakti yapayalnız yürüyüşler yaparken görülecek.

"Bir Japon konsorsiyumu Hava Kuvvetleri Bir'i satın alıp, havada yakıt ikmali yapma ayrıcalıklarına ve fırlatacağı füzelerle yerdeki hedefleri vurma kapasitesine sahip, lüks bir ortak egemenlik bölgesi haline getirecek.

"Kocaayak, kayalık ve müthiş manzaralı Kuzeybatı Pasifik'teki bir kamp yerinde dramatik biçimde ortaya çıkacak. Belki de evrimin eksik halkası olan ve iki ayağının üstünde durabilen, iki buçuk metre boyundaki bu tüylü insansı yaratık, bir barış havarisi olduğunu ortaya koyan nezaketiyle turistleri etrafında toplanmaya davet edecek.

"UFO'lar, telekinetik yöntemlerle ve dünyadaki maddelerde rastlanmayan özelliklere sahip güçlü kablolar yardımıyla, kayıp şehir Atlantis'i Karayib Denizi'nin dibindeki sulak mezarından çıkaracaklar. Sonuç olarak, para ve pasa-

port gibi mefhumların bulunmadığı bir 'barış kenti' doğacak.

"Lyndon B. Johnson'ın ruhu, CBS yöneticileri ile temasa geçip, son zamanlarda çıkan kitaplardaki suçlamalara karşı kendini savunması için canlı bir televizyon röportajı ayarlamalarını isteyecek.

"Beatle suikastçısı Mark David Chapman, yasal yollarla adını John Lennon olarak değiştirecek ve hapishanenin cinayet suçlularına ayrılmış bölümündeki hücresinden bir rock şarkı sözü yazarı olarak kendisine yeni bir kariyer başlatacak.

"Bir uçak kazası tarikatının üyeleri, sadece Bob Amca adıyla bilinen esrarengiz ve münzevi liderlerine körü körüne bağlılıklarını göstermek amacıyla bir jumbo jet kaçırıp Beyaz Saray'a düşürecekler. Başkan ve First Lady yakın arkadaşlarına nazaran önemsiz yaralarla mucizevi biçimde sağ kurtulacak.

"Ölü multimilyarder Howard Hudges esrarengiz bir şekilde Las Vegas semalarında görülecek.

"Uzayın yerçekimsiz ortamlarındaki UFO ecza laboratuvarlarında seri olarak üretilmiş mucizevi ilaçlar, kaygıya, şişmanlığa ve mizaç dalgalanmalarına şifa olacak.

"Ölü yaşayan efsane John Wayne, mezarından Başkan Reagan'la telepati kurup Birleşik Devletler'in dış politikasının şekillendirilmesine yardımcı olacak. Ölümün olgunlaştırdığı boylu poslu aktör, gelecek vadeden bir barış ve sevgi politikasını savunacak.

"Altmışlı yılların süper katili Charles Manson hapisten kaçacak ve California'nın kırsal bölgelerinde haftalarca terör estirdikten sonra, International Creative Management şirketinde gerçekleştirilecek canlı televizyon yayınında, teslim olmak için pazarlık yapacak.

"Dünyanın tek uydusu ay, Temmuz ayının rutubetli bir gecesi patlayacak ve akıntıları alt üst edip, gezegenimizin hemen hemen her yanına toprak ve moloz yağdıracak.

Ama UFO temizlik ekipleri, dünya çapında bir felaketin önlenmesine yardımcı olarak, bir barış ve uyum çağının işaretlerini verecekler."

Dinleyicilere göz gezdirdim. Kavuşturulmuş kollar, hafifçe yana yatmış başlar. Tahminler onlara delişmence gelmemişti. Televizyondaki reklam aralarında olduğu gibi, kısa ve birbiriyle alâkasız mesajlar almaktan hoşnuttular. Bulvar gazetesinin çizdiği gelecek, dünyanın sonunu getirebilecek olayları iyimser sonuçlara bağlama mekanizmasıyla, şu anda bizzat yaşamakta olduklarımızdan o kadar da uzak değildi belki de. Halimize bak, diye düşündüm. Evlerimizden çıkmaya zorlanmış, toksik bulut peşimizde, gecenin keskin soğuğuna sürüler halinde yollanmış, iğreti barınaklara tıka basa doldurulmuş, adeta ölüme mahkum edilmiştik. Medya felaketlerinin umumi bir malzeme parçası haline gelmiştik. Yaşlı ve körlerden oluşan bu küçük dinleyici grubu, medyumların tahminlerini oluşmalarına ramak kalmış olaylar olarak algılamıştı, öyle ki bu olayların şimdiden bizim ihtiyaç ve arzularımıza göre şekillendirilmeleri gerekiyordu. Geniş çaplı yıkımlara yönelik sezgilerden kendimize umut icat edip duruyorduk.

Babette, diyet güneş gözlükleriyle[20] ile ilgili bir reklam okudu. Yaşlılar dikkatle dinlediler. Ben yerimize döndüm. Çocuklara yakın olmak, onları uyurken seyretmek istiyordum. Çocukları uyurken seyretmek, kendimi ruhani bir sistemin parçasıymışım gibi dindar hissetmeme sebep olur. Tanrı'ya en yakınlaşabildiğim noktadır bu. İkili Gotik pencerelerinden mistik ışık selleri süzülen, mermer sütunlu muhteşem bir helisel katedralde bulunmanın dünyevi bir karşılığı varsa eğer, o da çocukların küçük yatak odalarında çabucak uykuya dalışlarını seyretmek olmalı. Bilhassa kızları.

20) **"diyet güneş gözlükleri"**: Retinaya iştah kapatıcı bir görüntü yollayarak "yiyecekleri çirkin göstermek" yoluyla diyet yapmaya çalışanlara yardımcı olacağı iddiasıyla pazarlanan gözlükler. (ç.n.)

Işıkların çoğu sönmüştü artık. Barakanın uğultusu yatışmıştı. İnsanlar kendi köşelerine dönüyorlardı. Heinrich hâlâ uyanıktı, giysileri aynen üzerinde, sırtını duvara dayamış yerde oturuyor, bir Kızılhaç ilk yardım kılavuzunu okuyordu. Işıltılı uyuyuşuyla bana huzur veren bir çocuk değildi o zaten. Kıpır kıpır, diş gıcırdatan ve ne yapacağı belli olmayan bir uykucuydu. Kimi zaman yatağından düşer, sabahın ilk ışıklarında tahta döşemenin üstünde cenin gibi büzülmüş bir halde tir tir titriyor olurdu.

"Galiba her şeyi kontrol altına aldılar," dedim.

"Kimler?"

"Bu işin başında kimler varsa onlar."

"Kimler var?"

"Boş ver."

"Sanki bir zaman yolculuğu ile geçmişe gönderilmiş gibiyiz," dedi. "İşte Taş Devri'ne geldik, yüzyıllardır kaydedilmiş tüm gelişmeleri bilerek hem de. Ama Taş Devri insanlarının hayatını kolaylaştırmak için ne yapabiliriz? Bir buzdolabı yapabilir miyiz? Nasıl çalıştığını açıklayabilir miyiz? Elektrik nedir? Işık nedir? Biz bu şeyleri hayatlarımızda her gün tecrübe ediyoruz ama zaman içinde gerilere savrulduğumuzu anladığımızda koşulları iyileştirecek şeyleri bilfiil yapmamızı az buçuk sağlayacak temel prensipleri onlara anlatmaktan bile acizsek ne işe yararlar ki? Yapabileceğin bir tek şey söyle bana. Alev elde etmek için kayaya sürtebileceğin basit bir kibrit çöpü yapabilir miydin? O kadar üstün ve modern olduğumuzu düşünüyoruz. Aya gitmeler, suni kalpler. Ama ya bir zaman sapmasına uğrayıp eski Yunanlılarla burun buruna gelseydin? Trigonometriyi Yunanlılar icat etmiştir. Otopsi ve anatomiler yapmışlardır. Eski bir Yunanlıya 'Aman ne büyük marifet,' diyemeyeceği ne anlatabilirsin ki? Atom Yunanca bir sözcüktür. Yunanlılar evrendeki büyük olayların insan gözüyle görülemeyeceğini bilirlerdi. Yani dalgaların, ışınların, partiküllerin."

"Merak etme, her şey yolunda."

"Bu kocaman küflü odada oturuyoruz. Sanki geçmişe fırlatılmış gibiyiz."

"Isınıyoruz, ışığımız var."

"Bunlar Taş Devri gerçekleri. Onların da sıcağı ve ışığı vardı. Ateşleri vardı. Çakmaktaşlarını birbirine sürtüp kıvılcım elde ederlerdi. Sen taşları birbirine sürtebilir miydin? Bir çakmaktaşı görsen tanır mıydın? Bir Taş Devri insanı sana nükleotitin ne olduğunu sorsa, ona açıklayabilir miydin? Karbon kağıdını nasıl yapıyoruz? Cam nedir? Yarın sabah Orta Çağda uyanacak olsan ve orada insanları kırıp geçiren bir salgın çıkmış olsa, tıptaki ve hastalıklardaki ilerlemeleri bildiğini bildiğin halde, onu durdurmak için ne yapabilirdin? İşte neredeyse yirmi birinci yüzyıldayız, bilim ve tıp hakkında yüzlerce kitap ve dergi okumuş, yüzlerce televizyon programı izlemişsindir. Bir buçuk milyon kişinin hayatını kurtarabilecek tek bir kritik bilgi kırıntısı verebilir miydin o insanlara?"

" 'Suyunuzu kaynatın,' derdim."

"Tabii. 'Kulaklarınızın arkasını yıkayın' da olur. O da aşağı yukarı aynı derecede kritik."

"Ben hâlâ durumumuzun fena olmadığını düşünüyorum. Hiç uyarı yapılmadı. Yiyeceğimiz var, radyolarımız var."

"Radyo nedir? Radyonun prensibi nedir? Hadi, açıklasana. Bu insan kümesinin ortasında oturduğunu farz et. Çakıl taşlarını alet olarak kullanıyorlar. Tırtıl yiyorlar. Radyoyu açıkla onlara."

"Bunun gizemli bir yanı yok. Güçlü vericiler sinyal gönderiyor. Sinyaller havada dolaşıyor ve alıcılar tarafından toplanıyorlar."

"Havada dolaşıyorlar. Nasıl yani, kuşlar gibi mi? Neden onlara büyülü demiyorsun? Havada büyülü dalgalar halinde dolaşıyorlar. Nükleotit nedir? Bilmiyorsun, değil mi? Oysa onlar yaşamın yapı taşları. Bilgi sadece havada

yüzerse ne işe yarar ki? Bilgisayardan bilgisayara geçer. Günün her saniyesi değişir ve büyür. Ama aslında kimsenin bir şey bildiği yoktur."

"Sen bir şeyler biliyorsun. Niyodin T.'yi biliyorsun. Seni o insanlarla konuşurken gördüm."

"O bir defaya mahsus bir çılgınlıktı," dedi bana.

Kitabına geri döndü. Biraz hava almaya karar verdim. Dışarıda insanlar iki yüz litrelik varillerde yanan ateşlerin etrafında birkaç grup halinde toplaşmışlardı. Bir adam yan tarafı açık bir taşıttan meşrubat ve sandviç satıyordu. Civara park edilmiş okul otobüsleri, motosikletler, ambulet denen küçükçe minibüslerden vardı. Bir süre ortalıkta dolaştım. Kimileri arabaların içinde uyumuşlardı, diğerleri de çadır kuruyorlardı. Işık süzmeleri ormanın içine doğru ağır ağır salınıyor, telaşsız insan sesleri birilerinden yanıt bekleyerek sesleniyordu. Iron City'den gelen bir araba dolusu fahişenin yanından geçtim. İçeride ışık yanıyordu, pencereler suratlarla kaplıydı. Süpermarketteki kasiyer kadınlara benziyorlardı, kumral, gerdanları sarkmış, kendini bırakmış tipler. Bir adam sürücü tarafındaki ön kapıya doğru eğilmiş, camdaki küçük aralıktan biriyle konuşuyor, nefesi beyaz bir duman halinde havaya dağılıyordu. Radyolardan biri şöyle dedi: "Vadeli yaban domuzu alım satım muameleleri sempati değeri açısından inişe geçerek, bu piyasada fiyatlara düşme eğilimi verdi."

Fahişelerle konuşan adamın Murray Jay Siskind olduğunu fark ettim. Oraya yürüdüm ve onunla konuşmadan evvel lafını bitirmesini bekledim. Elimi sıkmak için sağ eldivenini çıkardı. Arabanın camı kapandı.

"Sömestr tatilini geçirmeye New York'a gittin sanıyordum."

"Araba kazası filmlerine bakmak için erken döndüm. Alfonse seminerimi hazırlamama yardımcı olması için bana bir haftalık film gösterimi ayarladı. Sirenler çalmaya başladığında havaalanı otobüsüyle Iron City'den hareket

etmek üzereydim. Şoförün trafiği takip edip buraya gelmekten başka pek bir çaresi yoktu."

"Geceyi nerede geçiriyorsun?"

"Otobüsün tüm yolcularına ek binalardan biri tahsis edildi. Boyalı kadınlar var diye bir söylenti duyup soruşturmaya geldim. İçlerinden biri paltosunun altına leopar desenli gecelik giymiş. Gösterdi bana. Bir başkası da bacak arasının ısırılabilir cinsten olduğu söylüyor. Ne demek oluyor bu sence? Biraz endişeliyim gerçi, yeni çıkan tüm o 'yaşam tarzı' hastalıklarından sonra. Takviyeli kaputumu hiç yanımdan eksik etmiyorum. Tek boy herkese uyuyor. Ama o yeni virüslerin zekiliği ve intibak kabiliyeti karşısında çok koruyucu olamaz gibi geliyor bana."

"Kadınlar pek meşgul değil galiba," dedim.

"Bunun cinsel taşkınlıklara yol açacak türden bir felaket olduğunu sanmıyorum. Bir iki herif gizlice çıkıp gelebilir neticede ama bir seks izdihamı olmayacaktır, bu gece olmaz en azından."

"Sanırım insanların belli aşamalardan geçmek için zamana ihtiyaçları var."

"Kesinlikle," dedi.

İki buçuk dakika süresince toksik buluta maruz kaldığımı söyledim ona. Sonra da SIMUVAC'cı adamla yaptığım görüşmeyi özetledim.

"O küçücük Niyodin esintisi vücuduma bir ölüm tohumu ekmiş. Bilgisayara göre bu artık resmen böyle. İçimde ölüm var. Sadece ondan uzun yaşayıp yaşayamayacağım meselesi bu artık. Onun da bir ömrü var. Otuz yıl. Beni doğrudan doğruya öldürecek olmasa bile, büyük bir olasılıkla kendi vücudumun içinde benden uzun yaşayacak. Bir uçak kazasında ölsem mesela, benden artakalanlar toprağa verilirken Niyodin T. hâlâ yaşıyor olacak."

"Modern ölümün doğası bu," dedi Murray. "Bizden bağımsız bir yaşamı var. Prestij ve boyut açısından giderek büyüyor. Daha önce hiç sahip olmadığı bir erimi var. Onu

nesnel olarak inceliyoruz. Ortaya çıkışını, vücutta izlediği yolu tahmin edebiliyoruz. Onun yatay kesit fotoğraflarını çekebiliyoruz, titreşim ve dalgalarını banda alabiliyoruz. Ona hiç bu kadar yakın olmamıştık, alışkanlık ve davranışları bize bu kadar tanıdık gelmemişti. Onu tüm ayrıntılarıyla tanıyoruz. Ama o sürekli büyümeye, alan ve kapsam kazanmaya, yeni çıkış yolları, yeni geçitler ve vasıtalar bulmaya devam ediyor. Biz ne kadar öğrenirsek o da o kadar büyüyor. Bu bir fizik kaidesi mi? Bilim ve teknikteki her ilerleme yeni bir ölüm çeşidiyle, yeni bir baskıyla dengeleniyor. Ölüm kendini uyarlıyor, aracı bir virüs gibi. Bu bir doğa kanunu mu? Yoksa benim şahsi bir batıl inancım mı? Ölülerin bize daha önce hiç olmadıkları kadar yakın olduklarını sezinliyorum. Ölülerle aynı havayı paylaştığımızı hissediyorum. Lao Tse'yi hatırlasana. 'Canlılarla ölüler arasında hiçbir fark yoktur. Onlar enerjinin aynı kanalıdır.' Bunu İsa'dan altı yüz yıl önce söylemiş. Şimdi bir kez daha doğru çıkıyor, belki her zamankinden daha doğru."

Ellerini omuzlarıma koydu ve üzgün üzgün yüzüme baktı. Olanlara ne kadar üzüldüğünü en basit sözcüklerle söyledi bana. Bir bilgisayar hatası olma ihtimalinden bahsetti. Bilgisayarlar da hata yapar, dedi. Halıların statik elektriği hatalara yol açabilirmiş. Devrelere karışmış bir iplik ya da kıl. Bu söylediğine o da inanmıyordu, ben de. Ama ikna edici bir tonla konuşuyordu, gözleri içten bir duyguyla, derin ve içe işleyen bir hisle doluydu. Tuhaf bir şekilde gönlümün okşandığını hissettim. Gösterdiği şefkat vaziyete uygundu, etkileyici bir merhamet ve acı. Kötü haber buna değmişti adeta.

"Yirmili yaşlarıma girdiğimden bu yana içimden hiç eksik olmadı bu korku, bu kabus. Şimdi gerçekleşti işte. Kendimi tuzağa düşmüş gibi hissediyorum, iyice bulaştığımı hissediyorum. Ona havadan gelen toksik tehlike demelerine şaşmamak lazım. O bir tehlike, doğru. Tehli-

kesiz şeylerin sonunu işaret ediyor. Bu sadece başlangıç. Bekleyip göreceğiz."

Bir talk show sunucusu şöyle dedi: "Yayındasınız." Yağ varillerinde ateşler yanıyordu. Sandviç satıcısı minibüsünü kapattı.

"Grubunuzda hiç *déjà vu* vakasına rastlandı mı?"

"Karımda ve kızımda," dedim.

"*Déjà vu* hakkında bir teori var."

"İşitmek istemiyorum."

"Neden bazı olayların daha önce de yaşandığını düşünürüz? Çok basit. Daha önce yaşandılar çünkü, zihinlerimizde, geleceğin imgelemleri olarak. Bunlar önsezi oldukları için, şu anki yapılanışıyla bilinç sistemimize bu malzemeyi oturtamıyoruz. Temelde doğaüstü bir malzeme bu. Geleceği görüyoruz ama bu deneyimi nasıl işleme koyacağımızı öğrenmemişiz. Dolayısıyla içimizde saklı duruyor, ta ki önsezi gerçekleşene, biz olayla yüz yüze gelene dek. İşte o zaman, onu hatırlamakta, tanıdık bir malzeme olarak tecrübe etmekte özgür kalıyoruz."

"Şu sıralar neden bu kadar çok insan yaşıyor bunu?"

"Çünkü havada ölüm var," dedi yavaşça. "Bastırılmış malzemeleri serbest bırakıyor. Kendimiz hakkında öğrenmemiş olduğumuz şeylere bizi yakınlaştırıyor. Çoğumuz muhtemelen kendi ölümünü bile görmüştür ama bu malzemeyi nasıl yüzeye çıkaracağını bilememiştir. Belki de öldüğümüz zaman, ilk söyleyeceğimiz şey şu olacak: 'Bu hissi biliyorum. Buraya daha evvel de gelmiştim.' "

Ellerini yeniden omuzlarıma koyup, yenilenmiş ve dokunaklı bir üzüntüyle beni inceledi. Fahişelerin birine seslendiğini duyduk.

"Kendime olan ilgimi kaybetmek isterdim," dedim Murray'e. "Bunu yapabilmem için hiç şans var mı?"

"Hiç yok. Daha iyileri denemişti."

"Galiba haklısın."

"Apaçık ortada."

"Keşke yapabileceğim bir şey olsaydı. Bu sorunu kafamdan atabilseydim keşke."

"Hitler'inle daha fazla uğraş," dedi.

Ona baktım. Ne kadarını biliyordu?

Arabanın camı dar bir aralık bırakacak kadar açıldı. Kadınlardan biri Murray'e şöyle dedi: "Pekala, yirmi beşe yaparım."

"Temsilcinin onayı var mı?" dedi Murray.

Kadın ona dikkatle bakmak için camı indirdi. Evi çamura gömülmüş, saçları bigudili bir kadının akşam haberlerindeki donuk bakışı vardı yüzünde.

"Ne demek istediğimi biliyorsun," dedi Murray. "Kazancının yüzde yüzü karşılığında duygusal ihtiyaçlarının icabına bakan adamdan bahsediyorum. Kötü davrandığında sana sopa çekeceğine emin olabileceğin adamdan."

"Bobby mi? O Iron City'de kaldı, buluttan uzak duruyor. İllaki gerekmediği sürece asla ortaya çıkmaz."

Kadınlar gülüştüler, hoplayan altı kafa. O camiaya özgü bir gülüştü bu, biraz abartılı, onları diğerleri tarafından kolay kolay takdir edilmeyecek bir şekilde birbirine bağlı insanlar kimliğiyle özdeşleştirmeye yarıyordu.

İkinci bir pencere iki santim açıldı ve parlak renkli bir ağız belirdi. "Bobby tipinde pezevenkler, kafasını kullanmayı sever."

İkinci bir posta kahkaha daha. Bu defaki Bobby'nin hesabına mıydı, bize mi, yoksa kendilerine mi, emin değildik. Camlar kapandı.

"Beni ilgilendirmez ama," dedim, "seninle yirmi beş dolar karşılığında yapmak istediği şey nedir?"

"Heimlich manevrası.[21]"

Yüzünün tur kasketi ile sakalı arasında kalan bölümünü inceledim. Gözlerini arabaya dikmiş, derin düşüncelere

•

21) **Heimlich Manevrası:** Soluk borusuna kaçmış yabancı bir nesneyi dışarı çıkartmak için öksürmekte olan hastanın üst karın bölgesine elle yukarıya doğru ani bir tazyik uygulama yöntemi. (ç.n.)

dalmış gibiydi. Camlar puslanmış, kadınların kafaları sigara dumanıyla örtülmüştü.

"Tabii önce dikey bir alan bulmamız gerekecek," dedi dalgın dalgın.

"Nefes borusuna zorla yemek parçası kaçırmasını gerçekten beklemiyorsun herhalde."

Yarı irkilmiş bir halde bana baktı. "Ne? Hayır, hayır, buna gerek kalmayacak. Kusar ve boğulur gibi sesler çıkarttığı sürece yani. Ben leğen tarafından girişirken derin derin soluduğu sürece. Çaresizce arkaya düşüp benim cankurtaran kollarıma yığıldığı sürece."

Elimi sıkmak için eldivenini çıkardı. Sonra da söz konusu kadınla ayrıntıları görüşmek üzere arabaya gitti. Arka kapıyı tıklatışını seyrettim. Bir saniye sonra kapı açıldı ve Murray içeri girip arka koltuğa zor bela sığıştı. Yağ varillerinden birine doğru yürüdüm. Üç adam ve bir kadın, söylentileri birbirlerine aktararak ateşin başında dikiliyorlardı.

Kung Fu Palace'daki canlı geyiklerden üçü ölmüştü. Bir alışveriş merkezine yaptıkları mecburi inişin ardından vali ölmüştü, pilotu ile yardımcı pilotu ise ağır yaralıydı. Manevra istasyonundaki adamlardan ikisi ölmüştü, Mylex giysilerinde minik asit yanıkları görülmüştü. Niyodin kokusu alabilen Alman çoban köpeği sürüleri paraşütleri üstlerinden atmışlar ve olaydan etkilenmiş yerleşim alanlarında serbest bırakılıyorlardı. Bölgede bir dizi UFO görülmüştü. Plastik tabakalarla örtünmüş adamlar tarafından geniş çaplı yağmalar gerçekleştirilmişti. Yağmacılardan ikisi ölmüştü. İki Ulusal Muhafız, ırkçı bir eylem sonrasında çıkan silahlı çatışma sırasında öldürülmüştü. Düşük yapan hamile kadınlar, erken doğan bebekler olduğuna ilişkin haberler vardı. Kabaran başka bulutlar da görülmüştü.

Bu doğrulanmamış bilgi parçalarını başkalarına aktaran insanlar, bunu saygılı bir korkuyla, soğukta parmaklarının üstünde yaylanarak, kollarını göğüslerinde kavuşturarak yapıyorlardı. Hikayelerin doğru olabileceğinden korku-

yorlardı korkmasına ama olanların dramatik karakterinden de etkilenmişlerdi. Toksik tehlike bir yaratıcılık ruhu salmıştı havaya. Birileri masallar uyduruyor, diğerleri de büyülenmiş gibi dinliyordu. En çarpıcı söylentilere, en tüyler ürpertici masallara giderek artan bir saygı duyuluyordu. Herhangi bir hikayeye inanmaya ya da inanmamaya daha önce hiç olmadığımız kadar yakındık. Ama şimdi daha da büyük bir hoşnutluk vardı. Huşu icat etme yeteneğimize kendimiz de hayret etmeye başlamıştık.

Alman çoban köpekleri. Benim içimi rahatlatan güven verici haber buydu işte. Güçlü gövdeleri, kalın ve koyu renk postları, vahşi kafaları, uzun kıvrık dilleri. Boş sokaklarda sinsi sinsi dolaşırlarken canlandırdım onları gözümde, diri adımlarla, tetikte. Bizim duyamadığımız sesleri duyabilen, bilgi akışındaki değişimleri sezebilen. Onları bizim evde gördüm, klozetlere burunlarını sokarlarken. Uzun kulaklarını havaya dikmiş, onlara özgü bir sıcaklık, kürk ve depolanmış kuvvet kokusu salıyorlardı etraflarına.

Barakada hemen hemen herkes uyuyordu. Loş bir duvar kenarından yürüdüm. Yığın yığın vücutlar ağır bir gevşeklik içinde serilmişlerdi, tek bir genzel soluğu salar gibiydiler. Figürler kıpırdanıyordu; gözlerini faltaşı gibi açmış Asyalı bir çocuk, katlanmış bir düzine uyku tulumunun arasından ağır adımlarla geçişimi seyretti. Sağ kulağımın yanından renkli ışıklar sekti. Bir sifon sesi işittim.

Babette şişirme bir şiltenin üstüne kıvrılmış, üstüne paltosunu örtmüştü. Oğlum kafası dumanlı bir bilgisayar gibi, oturduğu sandalyede uyuyakalmış, başı önüne düşmüştü. Küçüklerin uyuduğu portatif karyolanın yanına bir kamp sandalyesi taşıdım. Sonra da oturup öne eğilerek onların uyuyuşunu seyrettim.

Gelişigüzel dağılmış kafalar, gevşekçe sarkan kol ve bacaklar. O yumuşak ve sıcak yüzlerde öylesine mükemmel ve saf bir güven derecesi vardı ki bunun yersiz olabileceğini düşünmek bile istemedim. Bir yerlerde bu ışıl-

dayan itimatı ve üstü kapalı inancı haklı çıkarmaya yetecek kadar büyük, yüce ve heybetli bir şey olmalı. Umutsuz bir dindarlık hissi kapladı içimi. Doğası gereği kozmik bir histi bu, hasret ve arzularla dolu. Engin mesafeleri, huşu veren, esrarengiz güçleri ifade ediyordu. Bu uyuyan çocuklar, bir Gülhaçlar[22] ilanındaki insan tasvirlerini, üstlerine sayfanın dışından bir yerden güçlü bir ışık süzmesi çeken figürleri andırıyorlardı. Steifie hafifçe döndü ve sonra da uykusunda bir şey sayıkladı. Ne dediğini bilmem önemliymiş gibi geldi. İçinde bulunduğum evrede, Niyodin bulutunun ölüm etkisini içimde taşırken yani, her yerde bir işaret ve mana, tuhaf bir teselli önerisi aramaya hazırdım. Sandalyemi daha da yakına çektim. Derin uykudaki yüzü, yalnızca gözlerini, renk fazlarına ve ani hareketlere, başkalarının sıkıntısını algılamaya yatkın o büyük ve hassas şeyleri korumak için tasarlanmış gibiydi. Orada oturup onu seyrettim. Birkaç saniye sonra yine sayıkladı. Bu kez tane tane heceler halinde, belirsiz bir mırıldanma değil—ama bu dünyadan sayılmayacak bir dilde. Anlamak için çırpındım. Sabit anlam birimlerini birbirine geçirerek bir şey söylediğine emindim. Yüzünü izleyerek bekledim. On dakika geçti. Net bir şekilde işitilebilen iki sözcük telaffuz etti, aynı anda hem tanıdık hem de anlaşılmaz, sanki ayinsel bir anlamı olan sözcükler, sözel bir büyünün ya da esrik bir ilahinin parçası gibi.

Toyota Celica.

Bunun bir otomobil adı olduğunu fark edene kadar uzunca bir an geçti. Gerçek beni sadece daha fazla şaşırtmıştı. Sözcüklerin söylenişi güzel ve gizemliydi, görkemli bir mucize ile yaldızlanmış bir damga. Göklerdeki eski bir gücün çivi yazısıyla tablet üstüne kazınmış adını andırı-

22) **Gülhaçlar:** Gül-Haç Biraderleri. Çok eski çağlardan aktarılmış içrek bilgilere sahip olduğunu ileri süren dünya çapındaki bir kardeşlik tarikatı. Adını bir gül ile bir haçtan oluşan simgesinden alır. (ç.n.)

yordu. Ardında gizli bir şey var gibi geliyordu bana. Ama nasıl olabilirdi ki bu? Basit bir marka adı, sıradan bir araba. Bir çocuğun huzursuz uykusunda sayıkladığı bu neredeyse saçma sapan sözcükler benim bir anlam, bir varlık sezinlememe nasıl sebep olabilirdi? Steffie sadece bir televizyon sesini tekrarlıyordu. Toyota Corolla, Toyota Celica, Toyota Cressida. Ulusal sınırlar içinde kalmayan adlar, bilgisayar üretimi, telaffuzu az çok evrensel. Her çocuğun beyin sesinin parçası, tali statik bölgeleri sondaj yapılamayacak kadar derin. Kaynağı ne olursa olsun, bu telaffuz beni ilahi bir anın görkemli etkisiyle çarpmıştı.

Bu konuda çocuklarıma güveniyorum.

Denise'i seyrederek, Wilder'ı seyrederek, kendimi özverili ve ruhani açıdan yüce hissederek bir süre daha oturdum. Yerde boş bir şişirme şilte vardı ama ben Babette'inkini paylaşmak istedim ve kendimi onun karanlık bir tümsek gibi duran vücudunun yanına saldım. Ellerini, ayaklarını ve yüzünü üstüne örttüğü paltonun altına çekmişti; sadece gür bir saç yığını kalmıştı açıkta. Hemen bir şuursuzluk denizinin içine daldım, derinlerde yaşayan yengeçlere özgü bir bilinç, sessiz ve rüyasız.

Sanki sadece dakikalar sonra, etrafımı bir gürültü ve kargaşa ortamı sardı. Gözlerimi açtığımda Denise kollarımı ve omuzlarımı yumrukluyordu. Uyandığımı görünce beni bırakıp annesine vurmaya başladı. Dört bir yanımızda, giyinen ve eşyalarını toplayan insanlar vardı. Asıl gürültü dışarıdaki ambuletlerin sirenlerinden çıkıyordu. Bir ses bize megafondan talimatlar veriyordu. Uzaklarda çalmakta olan bir çan işittim, sonra da bir dizi otomobil kornası. Her ebat ve türden taşıt, ekspres yola mümkün olduğunca çabuk ulaşmaya çalışırken, kornalardan ilki genel bir melemeye dönüşüp, inleme boyutlarında bir sürü paniği halini aldı.

Doğrulup oturmayı başardım. Kızların ikisi de Babette'i kaldırmaya uğraşıyorlardı. Oda yavaş yavaş boşalıyordu. Heinrich'in, yüzünde bilmece gibi bir sırıtmayla, gözlerini bana diktiğini gördüm. Yükselteçten çıkan ses şöyle dedi: "Rüzgar döndü, rüzgar döndü. Bulut yön değiştirdi. Toksik, toksik, bu tarafa geliyor."

Babette şiltenin üzerinde öbür tarafa dönerek halinden memnun bir şekilde "Beş dakika daha," dedi. Kızlar kafasına ve kollarına yumruklar yağdırdılar.

Ayağa kalktım ve etrafıma bakınıp erkekler tuvaletini aradım. Wilder giyinikti, beklerken bir kurabiye yiyordu. Ses yeniden konuştu, büyük bir süpermarket hoparlöründen parfüm kokulu tezgahların ve çınlayan zillerin arasına yayılan tekdüze ritim gibi. "Toksik, toksik. Hemen aracınıza gidin, hemen aracınıza gidin."

Annesini bileğinden yakalamış olan Denise, kolun tamamını şilteden çekip indirdi. "Neden her şeyi iki kere söylemek zorunda? Bir kerede anlıyoruz herhalde. Sırf konuşmuş olmak için konuşuyor."

Babette'i dört ayak üstüne kaldırmayı başardılar. Aceleyle koşup tuvalete gittim. Diş macunum vardı ama fırçamı bulamamıştım. İşaret parmağımın üzerine biraz macun fışkırtıp parmağımı dişlerimin üzerinde gezdirdim. Geri döndüğümde giyinmiş ve hazırlanmışlar, çıkışa doğru yönelmek üzereydiler. Kolunda pazıbent olan bir kadın kapıda maske dağıtıyordu, burnu ve ağzı kaplayan incecik beyaz ameliyat maskeleri. Altı tane alıp dışarı çıktık.

Hava hâlâ karanlıktı. Şiddetli bir yağmur yağıyordu. Önümüzde panoramik bir kargaşa manzarası uzanıyordu. Çamura saplanmış arabalar, stop eden arabalar, tek şeritli kaçış hattında kağnı gibi ilerleyen arabalar, ormana girip kestirmeden giden arabalar, yolları ağaçlarla, kaya parçalarıyla, başka arabalarla kesilen arabalar. Sirenler bir çalıp bir susuyor, kornalar çaresizlik ve protesto ifade etmek için cıyak cıyak ötüyorlardı. Koşan insanlar, rüzgarla ağaç-

lara uçmuş çadırlar, ailecek taşıtlarını terk edip ekspres yola doğru yayan ilerleyenler vardı. Ormanın derinliklerinde motosikletlerin gazladığını, insan seslerinin ne dediği belli olmayan çığlıklar attığını işitiyorduk. Bir sömürge başkentinin vefakar bir isyana sürüklenişine benziyordu. Utanç ve suç unsurları da taşıyan, dalga dalga kabaran müthiş bir dram.

Maskelerimizi taktık ve sağanağın içinden arabamıza koştuk. En fazla on metre ötemizde, bir grup adam sakin sakin bir Land-Rover'a doğru ilerledi. Balta girmemiş ormanlarda yapılan savaş talimlerinin eğitmenlerini andırıyorlardı, vücutları çıta gibi, kafaları uzun ve köşeliydi. Arabayla dümdüz gidip sık bir çalılığın içine daldılar. Bu rota toprak yolun olduğu gibi, kestirme yollar bulmaya kalkışan tüm o diğer arabaların da uzağına düşüyordu. Tamponlarındaki çıkartmada SİLAH KONTROLÜ BEYİN KONTROLÜDÜR yazıyordu. Bu gibi durumlarda, sağ kanat yanlısı fanatik gruplarda yer alan insanların peşinden ayrılmamak istersiniz. Onlar hayatta kalmayı daha evvel de başarmışlardır. Biraz zorlanarak takip ettim onları; küçücük arabamız, kör düğüm olmuş çalılıkların içinden, engebelerden, göze görünmeyen taşların üstünden geçerken çok kötü sarsılıyordu. Land-Rover ise beş dakika içinde gözden kaybolmuştu.

Yağmur sulu kara, sulu kar kara dönüştü.

İleride sağ tarafa doğru bir dizi araba farı gördüm ve bir su kanalının içinden o yöne doğru elli metre kadar gittim, araba kızak gibi yere değiyordu. Ama ışıklara yaklaştığımız yok gibiydi. Babette radyoyu açtı ve Erkek İzci kampı tahliyezedelerinin Iron City'e doğru gitmeleri gerektiğini öğrendik. Orada yiyecek ve barınak temini için çalışmalar başlatılmıştı. Kornaların öttüğünü duyduk ve bunun radyodaki anonsa bir tepki olduğunu sandık ama hızlı ve aceleci bir tempoyla devam ediyorlardı, fırtınalı gecenin içinden hayvani bir korku ve uyarı hissi aktararak.

Sonra helikopter pervanelerini duyduk. Çıplak ağaçların arasından gördük onu. Muazzam toksik bulut. Artık tam on sekiz helikopter tarafından aydınlatılıyordu—akıl almaz derecede büyümüştü, neredeyse efsane ve söylentilerin de ötesinde, çalkantılı, kabarık, yumruk şeklinde bir kütle. Kendi içinde fırtınalar üretiyor gibiydi. Çatırtılar ve cızırtılar, şimşekler, birbirine geçen uzun kimyasal alev şeritleri vardı. Araba kornaları sürekli çalarak kıyamet koparıyorlardı. Helikopterler devasa aygıtlar gibi gümbürdüyorlardı. Karlı ormanın içinde, arabada oturmuş, tek laf etmiyorduk. Spot ışıkları dev bulutun çalkantılı çekirdeğinin ardında gümüşi pırıltılar oluşturuyordu. Bulut gecenin içinde korkunç bir yumruk gibi hareket ediyor, helikopterler çevresinde etkisiz bir şekilde dolanmaktan başka bir şey yapamıyorlardı. İnanılmaz büyüklüğüyle, karanlık ve cüsseli tehditkarlığıyla, kendisine eşlik eden hava taşıtlarıyla, ulusal bir ölüm reklamını, radyo spotlarıyla, billboard ve basın duyurularıyla, televizyon promosyonuyla desteklenmiş milyonlarca dolarlık bir kampanyayı andırıyordu. Yüksek gerilimli, kuvvetli bir ışık salıyordu. Çalan kornaların sesi iyice yükselmişti.

Teknik açıdan ölü sayıldığımı sarsılarak hatırladım. SIMUVAC teknisyeniyle yaptığım görüşme tüm feci ayrıntılarıyla aklıma geldi. Birkaç düzeyde hasta hissettim kendimi.

Aileyi güvenliğe ulaştırmaya çalışmaktan başka yapılacak bir şey yoktu. Arabayı farlara, öten kornaların sesine doğru yürütmeye devam ettim. Wilder uyumuştu, uçsuz bucaksız semalarda süzülüyordu. Gaz pedalına abandım, direksiyonu kırdım, beyaz çamlarla kaplı bir korunun içinden geçmek için arabayla cebelleşmeye başladım.

Heinrich maskesinin altından şöyle dedi, "Gözünüze hiç alıcı gözle baktınız mı?"

"Ne demek istiyorsun?" dedi Denise, hemen ilgi göstererek, sanki yaz ortasında bir gün ön verandada boş boş vakit geçirmekteymişiz gibi.

"Kendi gözüne. Hangi bölümün hangisi olduğunu biliyor musun?"

"İris gibi, göz bebeği gibi mi yani?"

"Onlar en çok tanınan bölümler. Camsı göz yuvarı nerede? Mercek nerede? Mercek çok yanıltıcı bir konu. Bir mercekleri olduğundan bile kim bilir kaç kişinin haberi vardır? 'Merceğin 'kamera' demek olduğunu zannederler."

"Ya kulağa ne demeli?" dedi Denise, maske yüzünden boğuk çıkan sesiyle.

"Eğer göz bir muammaysa, kulağı unut gitsin. Birine 'koklea' demen yeter, 'Bu çocuk da kimin nesi?' gibilerinden bakarlar sana. Kendi vücudumuzun içinde kocaman bir dünya var."

"Kimsenin umrunda bile değil," dedi Denise.

"İnsanlar ömürleri boyunca kendi vücutlarındaki organ kısımlarının isimlerini bilmeden nasıl yaşarlar?"

"Salgı bezlerine ne demeli?" dedi Denise.

"Hayvanların bezlerini yiyebilirsin. Araplar yer mesela."

"Fransızlar da yer," dedi Babette, ince kumaşın altından. "Araplar göz de yerler, söz gözlerden açılmışken."

"Hangi kısımlarını?" dedi Denise.

"Gözün tümünü. Koyun gözü."

"Kirpikleri yemiyorlardır," dedi Heinrich.

"Koyunların kirpikleri var mıdır?" dedi Steffie.

"Babana sor," dedi Babette.

İçine girene kadar orada olduğunu bilmediğim sığ bir dereye indik. Arabayı karşı kıyıya geçirebilmek için çırpınmaya başladım. Yukarıdaki ışık şeritlerinin arasından lapa lapa kar yağıyordu. Maskeli diyalog devam ediyordu. İçinde bulunduğumuz müşkül durumun aramızdan bazılarına çok da ilgi çekici görünmediğini düşündüm. Onların toksik tehlikeye dikkat etmelerini istiyordum. Hepimizi ekspres yola çıkarmak için sarfettiğim gayret dolayısıyla takdir edilmek istiyordum. Onlara bilgisayar çetelesinden

bahsetmek geldi aklıma, kromozomlarımda ve kanımda taşıdığım zaman faktörlü ölümden. Bir kendine acıma duygusu ruhuma sızdı. Gevşeyip tadını çıkarmaya çalıştım.

"Bu arabadan bunu bilen çıkarsa ona beş dolar vereceğim," dedi Heinrich, koruyucu maskesinin altından, "Mısır'daki piramitler inşa edilirken mi daha çok insan ölmüştür, yoksa Çin Seddi inşa edilirken mi—ve her birinde elli kişiden kaçının öldüğünü de söylemeniz gerekiyor."

Açık bir alandan geçerken üç kar arabasını takip ettim. Zekice bir eğlence imajı çiziyorlardı. Toksik bulut hâlâ görülebiliyordu, ağır kavislerle kimyasal izotoplar fırlıyordu içinden. Yayan giden ailelerin yanından geçtik, karanlığın içinde çifter çifter kıvrılarak ilerleyen bir kırmızı ışık kuyruğu gördük. Ormanın dışına çıktığımızda, öbür arabalardaki insanlar bize uykulu gözlerle baktılar. Ekspres yola ulaşmak doksan dakikamızı aldı, dönüp dolaşıp Iron City istikametine yöneldiğimiz bir yonca yaprağına gelmek için ise otuz dakika harcadık. Kung Fu Palace'dan gelen grupla da işte burada buluştuk. Çalan klaksonlar, el sallayan çocuklar. Santa Fe Yolunda[23] birleşen yük katarları gibi. Buludu hâlâ dikiz aynamdan görebiliyordum.

Krylon, Rust-Oleum, Red Devil.

Iron City'e gün ağarırken ulaştık. Tüm yol çıkışlarında kontrol noktaları vardı. Eyalet polisleri ve Kızılhaç görevlileri tahliye merkezleri hakkında teksir edilmiş talimatlar dağıttılar. Yarım saat sonra kendimizi, kırk diğer aileyle birlikte, ana caddedeki dört katlı bir binanın en üst katındaki terk edilmiş karate stüdyosunda bulduk. İçeride hiç yatak ya da sandalye yoktu. Steffie maskesini çıkartmayı reddetti.

23) **Santa Fe Yolu:** A.B.D. tarihinde Independence'tan (Missouri) Santa Fe'ye (New Mexico) kadar uzanan ünlü atlı araba yolu. (ç.n.)

Sabah saat dokuza geldiğinde bize şişirme şilteler, biraz yiyecek ve kahve tedarik edilmişti. Tozlu pencerelerden, mahallî Sih cemaatinin üyeleri olan bir grup turbanlı öğrenci gördük, el yazısıyla yazılmış bir tabelayla sokakta dikiliyorlardı: TAHLİYEZEDELER IRON CITY'E HOŞGELDİNİZ. Oysa bizim binadan çıkmamıza izin yoktu.

Stüdyonun duvarında insan elinin altı vurucu yüzeyinin poster boyutundaki illüstrasyonları vardı.

Öğlen vakti şehirde bir söylenti yayıldı. Toksik bulutun çekirdeğine mikroorganizmalar ekmeleri için ordu helikopterlerinden taşıma kayışlarıyla teknisyenler sallandırılıyordu. Bu organizmalar, Niyodin T.'nin içindeki bazı toksik maddelere karşı insan eliyle yaratılmış bir iştah duyan, yenilenmiş genetik kombinasyonlardı. Uzun lafın kısası, kabaran bulutu tüketecek, yiyip bitirecek, parça parça edecek, ayrıştıracaklardı.

Bu çarpıcı yenilik, doğası itibarıyla *The National Enquirer*'da ya da *The Star*'da karşımıza çıkabilecek bir şeye çok benzemesine karşın, bizi biraz halsiz bıraktı, abur cuburu fazla kaçırdıktan sonra olduğu gibi yavan bir tokluk hissetmemize yol açtı. Erkek İzci barakasında yaptığım gibi, bir muhabbet grubundan diğerine geçerek odanın içinde dolaşmaya başladım. Bir mikroorganizma topluluğunun gökyüzünü böylesine yoğun ve devasa bir buluttan temizleyecek kadar fazla toksik maddeyi nasıl tüketebileceğini kimse bilmiyordu anlaşılan. Yenilip bitirildiğinde toksik atığa ne olacağını ya da yemeyi bitirdiklerinde mikroorganizmalara ne olacağını da kimse bilmiyordu.

Odanın her tarafında, çocuklar karate hareketleri taklit ediyordu. Yerimize döndüğümde Babette eşarbı ve yün beresiyle yalnız başına oturuyordu.

"Bu son dedikodu hoşuma gitmiyor," dedi.

"Çok abartılı, değil mi? Bir avuç mikroorganizmanın toksik bulutu yiyip kemireceğine hiç ihtimal vermiyorsun."

"Bence dünyada her şey ihtimal dahilindedir. Bu küçük organizmaları plastik şeffaf baloncuklar içinde bir mukavva kutuya yerleştirmiş olduklarından bir an için bile şüphe etmedim, yedek dolmakalem kartuşları gibi. Beni asıl endişelendiren de bu."

"Ismarlama yapılmış organizmaların var olduğu gerçeği."

"Fikrin kendisi, mevcudiyetinin kendisi, bu fevkalade yaratıcılık. Bir yandan buna kesinlikle hayran kalıyorum. Böyle şeyler akıl edebilen insanlar da var diye düşününce yani. Bulut yiyen bir mikrop ya da her ne haltsa. Sürprizin sonu yok işte. Dünyada şaşırtıcı türden ne kaldıysa hepsi mikroskopik. Ama bununla yaşayabilirim. Beni asıl korkutan şu: Acaba her ihtimali düşündüler mi?"

"Kötü bir şey olacağı yolunda zayıf bir önsezin var," dedim.

"Sanırım tabiatımın batıl inançlı tarafına dokunuyorlar. Her ilerleme bir öncekinden daha kötü, çünkü beni daha fazla korkutuyor."

"Neden korkuyorsun?"

"Gökyüzünden, dünyadan, bilmiyorum."

"Bilimsel ilerleme ne kadar büyükse, korku o kadar ilkelleşir."

"Neden öyledir?" dedi.

Öğleden sonra saat üçte Steffie hâlâ koruyucu maskesini çıkarmamıştı. Duvar kenarlarından yürüyordu, bir çift açık yeşil göz, duyarlı, tetikte, ketum. Sanki onları seyrettiğini göremezlermiş gibi, sanki maske gözlerini açıkta bırakacağı yerde kapatıyormuş gibi seyrediyordu insanları. İnsanlar onun bir oyun oynadığını sanıyorlardı. Ona göz kırpıyorlar, merhaba diyorlardı. Kendini o koruyucu nesneyi çıkaracak kadar güvende hissetmesi için en azından bir gün daha geçmesi gerekeceğine emindim. Uyarılara karşı temkinliydi, tehlikeyi belli bir zaman ve mekana sınırlanamayacak kadar ayrıntıdan ve kesinlikten

yoksun bir vaziyet olarak yorumluyordu. Yükselteçten çıkan sesi, sirenleri, ormanın içinde yaptığımız gece yolculuğunu unutması için beklemekten başka yapacak bir şeyimiz olmadığını biliyordum. Yüzündeki maske, gözlerini meydana çıkararak, stres ve panik durumlarına olan hassasiyetini dramatize ediyordu aynı zamanda. Onu dünyanın gerçek sorunlarına yaklaştırıyordu sanki, rüzgarında bileyliyordu onu.

Öğleden sonra saat yedide elinde küçük bir televizyon alıcısı taşıyan bir adam ağır ağır odanın içinde dolaşmaya başladı, yürürken bir yandan da nutuk atarak. Orta yaşlı ya da daha büyüktü, kanatları aşağı indirilmiş, içi muflonlu bir şapka vardı başında, zeki bakışlı ve dik yürüyen bir adamdı. Televizyonu epeyce havaya kaldırıp vücudundan uzakta tutuyordu. Konuşma esnasında, bir yandan boş ekranı odadaki herkese göstermek için yürürken, bir yandan da kendi etrafında daireler çizerek dönmüştü birkaç defa.

"Şebekede hiçbir şey yok," dedi bize. "Tek bir kelime, tek bir kare bile. Glassboro kanalında hesabıma göre tam elli iki kelime ediyoruz. Ne bir görüntü, ne de canlı bir haber. Böyle şeyler çok sık yaşanıyor da onun için mi artık kimsenin umrunda değil? O insanlar bizim neler yaşadığımızı bilmiyor mu? Korkudan ölecektik az kalsın. Hâlâ da öyleyiz. Evlerimizi terk edip çıktık, şiddetli kar fırtınalarında araba kullandık, bulutu gördük. Öldürücü bir hortlaktı o, tam tepemizde duruyordu. Böyle bir habere kimsenin geniş yer ayırmadığına inanabiliyor musunuz? Yarım dakika da olsa, yirmi saniye? Bize bunun önemsiz olduğunu mu söylüyorlar, faso fiso olduğunu mu? Bu kadar nasır mı tutmuşlar? Sızıntılardan, kirlenmelerden ve atıklardan bu kadar mı sıkılmışlar? Bunun sadece televizyon olduğunu mu sanıyorlar? 'Zaten çok fazla televizyon var—neden daha fazla gösterelim ki?' Bunun gerçek olduğunu bilmiyorlar mı? Sokakların kameramanlar, ses teknisyenleri ve muha-

birlerle dolup taşıyor olması gerekmez mi? Bizim pencereden onlara şöyle bağırıyor olmamız gerekmez mi? 'Bizi yalnız bırakın, yeterince badire atlattık zaten, o iğrenç tecavüz aletlerinizi alıp defolun gidin buradan.' Herhangi bir yere helikopterleri ve yayın limozinleriyle akın akın gelmeleri için, iki yüz ölü çıkması, ender rastlanan cinsten bir felaket olması mı lazım? Ağızlarımıza mikrofonlarını sokup bizi evlerimizin kapısına kadar tazı gibi takip etmeleri için, bahçelerimizde kamp kurup alışılagelmiş medya gösterilerini yapmaları için tam olarak neler olması lazım? Onların gerzek sorularını aşağılayıp reddetmeye hak kazanmadık mı? Şu odadaki halimize bakın. Karantinaya alındık. Orta çağ cüzzamlıları gibiyiz. Buradan çıkmamıza izin vermeyecekler. Merdiven sahanlığına yiyecek bırakıp parmaklarının ucuna basa basa güvenli yerlere kaçıyorlar. Yaşamlarımızın en korkulu dönemi bu. Sevdiğimiz ve uğrunda emek harcadığımız her şey tehdit altında. Ama bir bakıyoruz ki medyanın resmi organlarında hiç tepki yok. Havadan gelen toksit tehlike dehşet verici bir şey. Korkumuz çok büyük. Büyük can kaybı olmadıysa bile, çektiklerimizle, insani endişemizle, korkumuzla biraz ilgiyi hak etmiyor muyuz? Korku haber değil midir?"

Alkış. Kesintisiz bir bağırtı ve alkış patlaması. Konuşmacı yavaşça bir kez daha dönüp küçük televizyonu dinleyicilerine gösterdi. Dönüşünü tamamladığında benimle yüz yüze geldi, taş çatlasa yirmi beş santim uzağımda. Rüzgar yemekten çatlamış yüzünde bir değişim oldu, hafif bir afallama, su yüzüne çıkan küçük bir gerçeğin şoku.

"Bunu daha önce de gördüm," dedi bana, nihayet.

"Neyi daha önce gördün?"

"Sen tam orada dikiliyordun, ben de burada. Dördüncü boyuta sıçramış gibiyim. Yüz hatların inanılmaz derecede keskin ve net. Açık renk saçlar, feri tükenmiş gözler, pembemsi bir burun, kolay tanımlanamaz bir ağız ve çene, terleyen türden bir cilt, sıradan bir boyun, düşük omuzlar,

büyük el ve ayaklar. Hepsi daha önce de olmuştu. Buhar nefes borunda ıslık çalıyordu. Gözeneklerindeki minicik tüyler diken diken olmuştu. Yüzündeki o tıpatıp aynı bakış."

"Hangi bakış?" dedim.

"Tedirgin, kül gibi, kaybolmuş."

Artık eve dönebileceğimizi söylemelerinden dokuz gün önceydi.

III.
Dylarama

-22-

Süpermarket, göz alıcı koridorlarda kaybolmuş gibi görünen yaşlı insanlarla doludur. Bazıları yüksek raflara uzanamayacak kadar ufak tefektir; bazıları tekerlekli alışveriş sepetleriyle koridorları tıkar; kimisi hantal ve ağırkanlı, kimisi unutkan, kimisi şapşaldır; kimileri ise devlet dairelerindeki insanların vesveseli haliyle söylene söylene dolaşırlar ortalıkta.

Alışveriş sepetimi koridor boyunca iterek ilerledim. Wilder sepetin katlanır rafı üstünde oturuyor, biçim ve parıltısıyla duyusal analiz sistemini uyaran nesneleri kapmaya çalışıyordu. Süpermarkette iki yeni gelişme vardı, bir kasap köşesi ve bir pasta fırını. Taze dana eti parçalarını dövüp duran üstü başı kan lekeli bir adamın görüntüsüyle birleşen fırından yeni çıkmış ekmek ve pasta kokusu, hepimizin ilgisini çekmişti.

"Dristan Ultra, Dristan Ultra."

Diğer heyecan kaynağı da kardı. Yoğun kar yağışı bekleniyordu, bugün ilerleyen vakitlerde ya da akşam. Bu haber, kalabalıkları sokağa dökmüştü, çok yakında yolların kapanacağından korkanları, karda buzda kazasız belasız yürüyemeyecek kadar yaşlı olanları, fırtınanın onları günlerce ya da haftalarca eve hapsedeceğini düşünenleri. Bilhassa yaşlı insanlar, televizyonda dijital radar haritalarının ya da titrek gezegen fotoğraflarının önünde dikilip hava tahmini yapan asık suratlı adamlar tarafından bildirildiği zaman, yaklaşmakta olan felaket haberlerine çabucak kanarlardı. Çılgınca bir telaşa kapılıp, hava kütlesi hücuma geçmeden evvel erzak depolamak üzere süpermarketlere üşüşür-

lerdi. Kar uyarısı, demişti tahminciler. Kar alarmı. Kar temizleme araçları. Yağmurla ve donla karışık kar. Batıda şimdiden kar yağışı varmış. Doğuya doğru çoktan yönelmiştir bile. Bu habere bir pigme kafatası gibi yapışırlardı. Kar sağanakları. Kar fırtınaları. Kar uyarıları. Şiddetli kar yağışı. Tipi halinde kar yağışı. Yoğun ve mutedil kar yağışı. Geçit vermeyen yollar, tahribatlar. Yaşlı insanlar panik içinde alışveriş ederlerdi. Televizyon onları küpleri bindirmediği zaman mutlaka ödlerini koparırdı. Kasa kuyruklarında birbirleriyle fısıldaşırlardı. Traveler'ın tavsiyesi, sıfır görüş mesafesi. Ne zaman vuracak? Kaç santime varacak? Kaç gün sürecek? Ketumlaşır, baştan savma cevaplar verirlerdi; en son ve en kötü haberleri kendilerine saklar, acelelerine bir hinlik katar gibi davranır, biri yaptıkları alışverişin boyutunu sorgulamaya kalkmadan, bir an evvel kaçıp gitmeye bakarlardı. Savaş ortamındaki stokçular. Açgözlü, suçlu.

Ticari markası olmayan gıda ürünleri reyonunda Murray'i gördüm. Teflon bir tava vardı elinde. Durup biraz onu seyrettim. Arada bir spiral ciltli bir deftere birtakım notlar karalamak için duralayarak dört beş kişiyle konuştu. Kolunun altına biçimsiz bir şekilde sıkıştırdığı tavaya rağmen yazı yazmayı beceriyordu.

Wilder tiz bir çığlıkla ona seslenince ben de sepetimi oraya doğru yürüttüm.

"Senin o hoş kadının nasıl bakalım?"

"İyi," dedim.

"Ufaklık konuşmaya başladı mı?"

"Canı isterse. Hedeflerini kendisi belirlemek istiyor."

"Bana destek çıktığın şu meseleyi hatırlıyor musun? Elvis Presley'le ilgili güç mücadelesini?"

"Elbette. Dersine gelip konuşmuştum."

"Kaderin cilvesi işte, meğer her halükarda ben kazanacakmışım."

"Ne oldu?"

"Rakibim Cotsakis artık yaşayanlar arasında değil."

"Ne demek bu?"

"Yani öldü."

"Öldü mü?"

"Malibu açıklarında sörf yaparken kaybolmuş. Sömestr tatilinde. Ben de bir saat önce öğrendim. Hemen burada aldım soluğu."

Birdenbire ortamın yoğun dokusunun farkına vardım. Otomatik kapılar aniden tıslayarak açılıp kapanıyordu. Renkler ve kokular daha da keskinleşmiş gibiydi. Yere sürten ayakların sesi, başka bir sürü gürültünün arasından, elektronik sistemlerin dalgaları andıran vızıltısından, ön taraftaki bulvar gazetelerinden burçlarına göz atan müşterilerin kağıt hışırtısından, suratları pudralı yaşlı kadınların fısıltılarından, girişin hemen dışındaki gevşek bir menhol kapağının üstünden geçen arabaların düzenli takırtısından sıyrılarak kulağa geliyordu. Yere sürten ayaklar. Onları çok net işitiyordum, her koridorda hüzünlü uyuşuk bir fışırtı.

"Kızlar nasıl?" dedi Murray.

"İyiler."

"Okula döndüler mi?"

"Evet."

"Artık panik de bittiğine göre."

"Evet. Steffie koruyucu maskesini takmıyor artık."

"Biraz New York kıyması almak istiyorum," dedi, kasabı işaret ederek.

Bu deyim tanıdık geliyordu ama ne demekti?

"Ambalajsız et, taze ekmek," diye devam etti. "Egzotik meyveler, az bulunur peynirler. Yirmi ülkeden gelmiş ürünler. Eski dünya kavşaklarından birinde olmak gibi bir şey bu, bir Acem pazarında ya da Dicle nehri üzerindeki zengin bir kentte. Sen iyi misin, Jack?"

Ne demekti şimdi bu, sen iyi misin?

"Zavallı Cotsakis, sörf yaparken kaybolmuş demek," dedim. "O koca adam."

"Ta kendisi."

"Ne diyeceğimi bilemiyorum."

"Sahiden de pek iriydi."

"Hem de nasıl."

"Ben de ne diyeceğimi bilemiyorum. Gerçi benim başıma geleceğine onunkine gelsin."

"Yüz otuz beş kilo vardı herhalde."

"Rahat vardı."

"Sence kaç kiloydu, yüz otuz, yüz otuz beş filan?"

"Rahat yüz otuz beş vardı."

"Öldü. Onun gibi koca bir adam."

"Ne diyebiliriz ki?"

"Kendimi iri zannederdim ben de."

"O başka bir düzeyde iriydi. Sen kendi düzeyinde irisin."

"Onu tanıdığım söylenemez. Onu hiç tanımıyordum."

"Öldüklerinde onları tanımıyor olmak daha iyidir. Bizim başımıza geleceğine onlarınkine gelsin."

"Öylesine heybetli olmak. Sonra da ölmek."

"Hiç iz bırakmadan yok olmak. Uçup gitmek."

"Onu çok net canlandırabiliyorum gözümde."

"Bir bakıma garip, değil mi," dedi, "ölüleri gözümüzde canlandırabilmemiz?"

Wilder'ı meyve sandıklarının yanından geçirdim. Meyveler pırıl pırıl ve ıslaktı, keskin hatlı. Bu hallerinde özbilinçli bir yan vardı. Dikkatle gözlemlenmiş gibiydiler, bir fotoğrafçılık rehberindeki dört renkli meyveler gibi. Plastik kaynak suyu bidonlarından saptık ve kasalara ilerledik. Wilder'la beraber olmayı seviyordum. Dünya bir dizi geçici tutkuydu. Alabildiğini alıyor, sonra da müteakip bir hazzın heyecanına kapılıp hemencecik unutuyordu. İşte bu unutkanlığa gıpta ediyor ve hayran kalıyordum.

Kasadaki kadın ona bir sürü soru sorduktan sonra bebek gibi konuşarak hepsini kendisi cevapladı.

Kasabadaki evlerden bazıları ihmal belirtileri gösteriyordu. Park banklarının onarıma ihtiyacı vardı, kırık dö-

kük sokakların yeniden asfaltlanması gerekiyordu. Zamanın izleri. Ama süpermarket hiç değişmiyor, hatta daha da iyiye gidiyordu. Deposu doluydu, ahenkli ve aydınlıktı. Anahtar buydu gibi geliyordu bize. Her şey yolundaydı, yolunda gitmeye de devam edecekti, süpermarket tökezlemediği sürece daha bile iyiye gidecekti hatta.

O akşamüstü Babette'i arabayla doğru duruş dersine götürdüm. Ekspres yolun üst geçidinde durup gün batımını seyretmek için dışarı çıktık. Havadan gelen toksik tehlikeden sonra gün batımları neredeyse dayanılmaz derecede güzel olmaya başlamıştı. Olayla açık bir bağlantısı yoktu bunun elbette. Eğer Niyodin Türevi'nin özel bir niteliği (atık suların, sanayi artıklarının, bulaşıcı maddelerin ve zehirlerin gündelik birikimine ek olarak), zaten yeterince göz alıcı olan gün batımlarını enine boyuna görkemli, kırmızıya boyanmış ve dehşetle rötuşlanmış düşsel gök manzaralarına çeviren bu estetik sıçramaya sebep olduysa bile, kimse bunu kanıtlamayı başaramamıştı.

"Başka neye inanabiliriz ki?" dedi Babette. "Başka nasıl açıklayabiliriz?"

"Bilmiyorum."

"Okyanus ya da çöl kıyısında değiliz ki biz. İddiasız gün batımlarımız olmalı. Ama şu alev alev yanan gökyüzüne bak. Ne kadar güzel ve dramatik. Eskiden gün batımları beş dakika sürerdi. Şimdi bir saat sürüyorlar."

"Sebep ne?"

"Sebep ne?" dedi.

Üst geçidin bu noktası, batıya doğru genişleyen muazzam bir manzaraya nazırdı. Yeni gün batımlarının ilk günlerinden bu yana, insanlar buraya gelip arabalarını park etmeye, dışarı çıkıp keskin rüzgarda dolaşarak birbirleriyle asabi asabi konuşup manzara seyretmeye başlamışlardı. Şimdiden dört araba vardı, mutlaka başkaları da gelecekti. Üst geçit bir manzara seyir noktası halini almıştı. Polis park yasağını uygulamaya çekiniyordu. Tüm kısıt-

lamaların önemsiz görünmesine yol açan durumlardan biriydi bu, engelliler olimpiyatı gibi.

Daha sonra Babette'i almak için Kongregasyonal kiliseye geri döndüm. Denise ve Wilder'ı da yanımda götürmüştüm bu defa. Babette kot pantolonu ve tozluklarıyla pek hoş ve tahrik edici bir görüntü oluşturuyordu. Tozlukları askerlere özgü bir soğukkanlılığı, geçmişte kalmış bir cengaverliği çağrıştırıyordu. Kar küreği zamanlar, tozlukların yanı sıra başına da kürklü bir saç bandı takardı. Milattan sonra beşinci yüzyılı düşündürürdü bu bana. Kamp ateşlerinin etrafında dikilip Türk ve Moğol aksanlarıyla kısık sesle konuşan adamları. Tertemiz semalar. Hun İmparatoru Attila'nın korkusuz, örnek ölümü.

"Ders nasıldı?" dedi Denise.

"O kadar iyi gidiyor ki benden bir konuda daha ders vermemi istiyorlar."

"Hangi konuda?"

"Jack buna inanamayacak."

"Hangi konuda?" dedim.

"Yeme ve içme. Dersin adı Yeme ve İçme: Temel Parametreler. İtiraf etmeliyim ki olması gerekenden biraz daha aptalca bir ad bu."

"Ne öğretebilirsin ki?" dedi Denise.

"Mesele de bu zaten. Malzeme neredeyse hiç bitmeyecek kadar fazla. Sıcak havalarda hafif yiyecekler yiyin. Bol bol sıvı için."

"Ama bunları herkes bilir."

"Bilgi her gün değişir. İnsanlar inançlarının desteklenmesinden hoşlanırlar. Ağır bir yemekten sonra yatmayın. Aç karna içki içmeyin. Yüzmeniz gerekiyorsa, yemekten sonra en az bir saat bekleyin. Yetişkinlerin dünyası çocuklarınkinden daha çapraşık. Biz tüm bu değişken bilgi ve tutumlarla büyümedik. Bir gün durup dururken ortaya çıkmaya başladılar. İşte bu yüzden, belli bir şeyi yapma şeklinin en azından şu an itibarıyla doğru mu yanlış mı

olduğu konusunda yetkili bir ağızdan onay almaya ihtiyaçları var insanların. Bulabilecekleri en yakın yetkili ağız da benim, hepsi bu."

Statik bir tüy parçası televizyon ekranına yapışıp kaldı.

Yatakta sessizce uzandık, benim başım onun göğüsleri arasında, sanki acımasız bir darbeden korunmak için tamponlanmış gibi. Bilgisayarın hükmünden ona bahsetmemeye kararlıydım. Benim ölümümün hemen hemen kesinlikle onunkinden önce geleceğini öğrenmenin onu mahvedeceğini biliyordum. Vücudu kararımın, sessizliğimin aracısı haline gelmişti. Her gece onun göğüslerine doğru kayıp, onarım limanına yanaşan vurulmuş bir denizaltı gibi, o seçilmiş bölgeye sokuluyordum. Onun göğüslerinden, sıcak ağzından, üstümde gezen ellerinden, sırtımda kayan parmak uçlarından cesaret alıyordum. Dokunuşu ne kadar hafifse, onun bilmesine izin vermeme kararım o derece kuvvet kazanıyordu. Sadece onun da çaresizlik içine düşüşü kırabilirdi direncimi.

Bir defasında sevişmeden önce tozluklarını takmasını isteyecektim az kalsın. Ama sıradışı cinsellikten ziyade derin ıstıraba kök salmış bir istek gibi görünüyordu bu ve onun bir şeylerin yolunda gitmediğinden şüphelenmesine yol açabilir diye düşündüm.

-23-

Almanca öğretmenimden dersleri yarımşar saat daha uzatmasını istedim. Bu dili öğrenmem hiç olmadığı kadar acil görünüyordu gözüme. Odası soğuktu. Mevsime uygun giyinmemişti ve görünüşe bakılırsa eşyaları yavaş yavaş pencere kenarlarına yığıyordu.

O kasvetin ortasında, yüz yüze oturduk. Kelime bilgisi ve gramer kurallarında şaşılacak derecede başarılıydım. Yazılı bir sınavı kolaylıkla geçebilir, en yüksek notları alabilirdim. Ama sözcüklerin telaffuzuyla hâlâ başım dertteydi. Dunlop'un buna pek aldırış ettiği yoktu. Benim için sözcükleri defalarca tekrarlarken kuru tükürük zerreleri suratıma doğru uçuşuyordu.

Dersleri haftada üçe çıkardık. Dunlop o dalgın halini de bir nebze üstünden atmış gibiydi, kafasını derse daha iyi verebiliyordu. Mobilyalar, gazeteler, mukavva kutular, polietilen tabakaları—ayak altından kaldırılmış eşyalar—duvar diplerinde ve pencere kenarlarında birikmeye devam ediyordu. Telaffuz alıştırmalarımı yaparken gözlerini ağzımın içine dikiyordu. Bir keresinde sağ elini uzatıp, dilimi düzeltmek için ağzıma sokmuştu. Garip ve iğrenç bir andı, rahatsız edici derecede samimi bir davranış. Daha önce kimse dilimi ellememişti.

Alman çoban köpekleri, Mylex giysili adamlar eşliğinde, hâlâ kasabada devriye geziyorlardı. Bu köpekleri bağrımıza basmış, onlara alışmış, onları besleyip okşamıştık ama muflonlu botları, maskelerine iliştirilmiş hortumlarıyla dolaşan adamların görüntüsüne pek alışamamıştık hâlâ. Bu kıyafetleri başımıza gelen belanın ve korkumuzun kaynağı ile bağdaştırmıştık.

Akşam yemeğinde Denise şöyle dedi, "Normal kıyafetlerle dolaşsalar olmaz mı sanki?"

"Onların iş kıyafetleri bu," dedi Babette. "Tehlikede olduğumuz anlamına gelmiyor. Köpekler kasaba sınırında bir iki toksik madde izine rastlamış sadece, hepsi o kadar."

"İnanmamız beklenen şey de bu işte," dedi Heinrich. "Gerçek bulguları açıklayacak olsalar, milyarlarca dolarlık hukuk davası açılırdı. Protesto gösterileri, panik, şiddet ve toplumsal sorunlar bir yana."

Bu ihtimalden zevk alır gibi bir hali vardı. "Sen de abarttın biraz," dedi Babette.

"Hangisi abartılı, söylediklerim mi yoksa olacak olanlar mı?"

"İkisi de. Açıklanan sonuçların doğru olmadığını düşünmek için sebep yok."

"Buna gerçekten inanıyor musun?" dedi Heinrich.

"Neden inanmayayım ki?"

"O tetkiklerden herhangi birinin gerçek sonuçları açıklanmış olsaydı endüstri iflas ederdi."

"Hangi tetkikler?"

"Ülkenin dört bir yanında sürdürülmekte olan tetkikler."

"Doğru noktaya parmak bastın," dedi Babette. "Haberlerde her gün yeni bir toksik sızıntı duyuyoruz. Depolardan sızan kanserojen çözgenler, fabrika bacalarından çıkan arsenik, nükleer santrallardan yayılan radyoaktif sular. Bunlar hiç durmadan olageliyorlarsa ne kadar ciddiyet taşıyabilirler ki? Ciddi bir olayın tanımı, günlük bir hadise olmadığı gerçeğine dayalı değil midir?"

İki kız da Heinrich'e baktı, ustalıklı ve sert bir karşılık bekleyerek.

"O sızıntıları unut gitsin," dedi Heinrich. "O sızıntılar hiçbir şey değil."

Hiçbirimiz onun böyle bir tavır almasını beklememiş-

tik. Babette dikkatle Heinrich'i izledi. Heinrich salata tabağındaki marul yaprağını bıçağıyla iki eşit parçaya böldü.

"Hiçbir şey olmadıkları kanaatinde değilim," dedi Babette, ihtiyatla. "Küçük sıradan sızıntılar bunlar. Kontrol edilebilir şeyler. Ama hiçbir şey olmadıkları doğru değil. Onlara dikkat etmek zorundayız."

"Bu sızıntıları ne kadar erken unutursak esas meseleyle o kadar çabuk yüzleşebiliriz."

"Esas mesele nedir?" dedim.

Ağzı marul ve salatalıkla dolu, konuşmaya başladı.

"Esas mesele her gün etrafımızı kuşatan radyasyon türü. Radyonuz, televizyonunuz, mikrodalga fırınınız, kapının hemen dışındaki elektrik hatlarınız, otobandaki hız kontrol radarınız. Yıllardır bu düşük dozların tehlikeli olmadığını söyleyip durdular bize."

"Ve şimdi?" dedi Babette.

Heinrich'in tabağındaki patates püresini volkanik bir dağ şekline sokmak için kaşığını kullanışını seyrettik. Dağın tepesindeki çukura büyük bir dikkatle etin sosundan döktü. Sonra da bifteğini yağlardan, damarlardan ve diğer gereksiz kısımlardan ayıklamaya koyuldu. Yemek yemenin, çoğu insanın erişebildiği tek profesyonellik şekli olduğu geçti aklımdan.

"Yeni büyük endişe bu işte," dedi. "Serpintileri, radyoaktif çökelekleri, sızıntıları falan unutun. Sizi eninde sonunda yakalayacak olan, kendi evinizin içinde, etrafınızda bulundurduğunuz şeylerin ta kendisidir. Elektrikli ve manyetik alanlardır. Yüksek voltajlı gerilim hatlarının yakınında yaşayan insanlar arasındaki intihar oranının tüm zamanların en büyük rekorunu kırdığını söylesem, hanginiz inanır bana? O insanları bu kadar mutsuz ve karamsar yapan ne? Çirkin tellerin ve elektrik direklerinin *görünüşü* mü sadece? Yoksa sürekli olarak birtakım ışınlara maruz kaldıkları için beyin hücrelerine bir şeyler mi oluyor?"

Bir parça bifteği volkanik çukurun içinde duran sosa batırdıktan sonra ağzına attı. Ama dağın alt yamaçlarından çatalına biraz patates alıp etin yanına bırakana kadar, çiğnemeye başlamadı. Patates dağı çökmeden sosu bitirip bitiremeyeceği sorusu, etrafında bir gerilim oluşturmaya başlamıştı sanki.

"Baş ağrılarını ve halsizliği bir tarafa bırakın," dedi lokmasını çiğnerken. "Sinir bozukluklarına, ev ortamındaki acayip ve saldırgan davranış hallerine ne demeli? Bilimsel bulgular var. Tüm o deforme bebekler nereden geliyor sanıyorsunuz? Radyo ve televizyon tabii, işte oradan."

Kızlar hayran hayran ona baktılar. Onunla ağız dalaşı yapmak istiyordum. Neden Niyodin'in bize bulaşmamış olduğunu gösteren sonuçlara değil de bu bilimsel bulgulara inanmam gerektiğini sormak istiyordum ona. Ama ne diyebilirdim ki, durumum ortadayken? Alıntı yapmakta olduğu türden istatistik kanıtların doğaları itibarıyla hiçbir çıkarıma varamadıklarını ve yanıltıcı olduklarını söylemek istiyordum ona. Olgunlaştıkça felaketlere ilişkin bu tip tüm bulguları soğukkanlılıkla karşılamayı öğreneceğini söylemek istiyordum. Olgunlaştıkça ve harfi harfine açıklama öğretisinin kısıtlayıcılığından kurtulup aydın ve şüpheci bir araştırma ruhu geliştirdiğinde, bilimsellik ve esneklik açısından ilerleme kaydettiğinde, yaşlandığında, gücünü yitirmeye başladığında, öldüğünde.

Ama sadece şunları söyledim, "Dehşete düşürücü veriler artık kendi çapında bir endüstri halini aldı. Çeşitli firmalar bizi ne kadar kötü korkutabileceklerini görmek için birbirleriyle yarışıyor."

"Size bir haberim var," dedi. "Beyaz bir deney faresi radyo frekans dalgalarına maruz bırakıldığında, beyni kalsiyum iyonları üretiyormuş. Bu masada bunun ne anlama geldiğini bilen var mı?"

Denise annesine baktı.

"Artık okullarda bunları mı öğretiyorlar size?" dedi Babette. "Yurttaşlık bilgisine ne oldu? Bir yasa tasarısı nasıl kanun haline gelir? Hipotenüsün karesi iki kenarın karelerinin toplamına eşittir. Teoremlerimi hâlâ hatırlıyorum. Bunker Hill savaşı aslında Breed's Hill'de olmuştu. Bir tane daha. Letonya, Estonya, Litvanya."

"Hangi gemi batmıştı, *Monitor* mu, *Merrimac*[24] mı?" dedim.

"Bilmiyorum ama Tippecanoe[25] ve de Tyler[26] dönemiydi."

"O neydi?" dedi Steffie.

"Seçimlerde adaylığını koyan bir Kızılderiliydi diyeceğim geliyor. Bir tane daha. Orak makinesini kim icat etti ve bu gelişme Amerikan tarımının çehresini nasıl değiştirdi?"

"Şu üç kaya çeşidini hatırlamaya çalışıyorum," dedim. "Volkanik kaya, tortul kaya ve bir şey daha vardı."

"Logaritmalardan ne haber? Büyük Buhran'a yol açan ekonomik krizin sebepleri nelerdi? Bir tane daha. Lincoln-Douglas çekişmesinden kim galip çıktı? Dikkat et. Göründüğü kadar basit değil."

"Antrasit ve maden kömürü," dedim. "İkizkenarlı ve çeşitkenarlı üçgen."

Bu gizemli sözcüklerle, karman çorman dershane görüntüleri sökün etmeye başlamıştı zihnime.

"Bir tane daha. Anglo'lar, Sakson'lar ve Jüt'ler."

24) **Merrimac**: A.B.D.'nin ilk zırhlı savaş gemisi, Amerikan iç savaşında oluşan konfederasyonun gemisi; 1862 yılında Hampton Roads'da *Monitor* ile savaştı. (ç.n.)

25) **Tippecanoe**: 1811 yılında Tippecanoe Nehrinde şef Tecumseh liderliğindeki Kızılderililer karşısında kazandığı zaferden sonra, William Henry Harrison'ın lakabı olarak kaldı. Bu lakap, 1840 yılındaki başkanlık seçimlerinde, Harrison ve başkan yardımcılığı adayı John Tyler için bir kampanya sloganı oluşturdu: **Tippecanoe and Tyler too.** (ç.n.)

26) **Tyler, John**: A.B.D.'nin 10. devlet başkanı (1841-45) (ç.n.)

Déjà vu bölgede hâlâ sorun oluşturuyordu. Ücretsiz bir acil telefon hattı açılmıştı. Danışmanlar tekrarlanan salınclerle başı dertte olan insanlarla konuşmak için yirmi dört saat görev başında bekliyorlardı. *Déjà vu* ve diğer zihinsel ya da bedensel tıkler, havadan gelen toksik tehlikenin kalıcı ürünleriydi belki de. Ama biraz zaman geçtikten sonra, bu tip şeyleri yeni yeni hissetmeye başladığımız derin kapsamlı bir yalnızlaşmanın işaretleri olarak yorumlamak mümkün hale gelmişti. Kendi ikilemimizi yatıştırıcı bir bakış açısından görmek için kullanabileceğimiz, bizden daha yoğun eziyetler çekmiş büyük bir şehir yoktu çevremizde. Bizi kurban ettiği için suçlayabileceğimiz bir büyük şehir yoktu. Nefret edeceğimiz ya da korkacağımız bir şehir yoktu. Başımıza gelen belayı soğurarak, hiç durmadan aktığını hissettiğimiz zamanı—kendi şahsi yıkılışımızın, parçalanan kromozomlarımızın, histerik bir şekilde çoğalan dokuların vasıtası olan zamanı—aklımızdan çekip çıkaracak, yirmi dört saat uyumayan bir mega şehir yoktu.

"Baba," diye fısıldadım o gece yatakta, göğüslerinin arasından.

Kincilik açısından diğer küçük kasabalara oranla hatırı sayılır ölçüde temiz kaldığımız söylenebilir belki ama önder bir metropolün yokluğu kendimizle baş başa kaldığımız anlarda biraz yalnızlık çekmemize sebep oluyor.

•

-24-

Dylar'ı bundan bir sonraki gece keşfettim. Hafif bir tür plastikten koyu sarı renkli bir şişe. Banyodaki radyatör kapağının alt tarafına bantlanmıştı. Radyatörden tıkırtılar gelmeye başlayınca, hissettiğim çaresizliği kendimden gizlemeye gayret ederek, vanayı dikkatli ve yöntemli bir şekilde incelemek üzere kapağı çıkarttığım sırada gördüm onu.

Hemen Denise'i bulmaya gittim. Yatağına uzanmış televizyon seyrediyordu. Ne bulduğumu onu söyledikten sonra, sessizce banyoya gidip şişeye birlikte baktık. Şeffaf bantın altından *Dylar* sözcüğü rahatlıkla okunuyordu. İkimiz de hiçbir şeye el sürmedik, ilacı bu şekilde saklanmış halde bulmak bizim için büyük bir sürpriz olmuştu. Küçük tabletleri ciddi bir endişeyle inceledik. Sonra da gizli anlamlarla yüklü bir bakışma geçti aramızda.

Tek kelime etmeden radyatör kapağını yerine taktık, şişeyi olduğu gibi bıraktık ve Denise'in odasına geri döndük. Yatağın ayak ucundaki ses şöyle dedi: "Bu arada, işte her deniz mahsülüne yakışan, pratik ve hoş görünümlü bir limon garnitürü."

Denise yatağa oturup benim ötemde, televizyon alıcısının ötesinde, posterlerin ve hatıra eşyaların ötesinde bir noktaya daldı. Gözleri kısılmış, suratı düşünceli bir ifadeyle asılmıştı.

"Baba'ya hiçbir şey demeyelim."

"Peki," dedim.

"Tek cevabı, onu neden oraya koyduğunu hatırlamadığı olacaktır."

"Dylar nedir? Asıl bilmek istediğim bu. Reçeteyi yaptırmak için gitmiş olabileceği üç dört yer var sadece, makul mesafeler içinde yani. O maddenin neye yaradığını bir eczacı söyleyebilir bize. Yarın sabah ilk iş arabaya atlayıp bir eczane bulacağım."

"Ben o işi çoktan yaptım," dedi.

"Ne zaman?"

"Noel tatilinde. Üç eczaneye gidip arka taraftaki tezgahların arkasında duran Hintlilerle konuştum."

"Onların Pakistanlı olduğunu sanıyordum."

"Her neyseler işte."

"Sana Dylar hakkında neler söylediler?"

"Hiç duymamışlar."

"Araştırmalarını istemedin mi peki? En son ilaçların listeleri olmalı ellerinde. Ekler, güncellemeler filan."

"Baktılar. Hiçbir listede adı geçmiyor."

"Listelere girmemiş," dedim.

"Doktorunu aramamız lazım."

"Yarın ararım onu. Evinden ararım."

"Sürpriz yap ona," dedi, belirgin bir acımasızlıkla.

"Eğer evinden arayacak olursam, bir telesekreterin, bir resepsiyonistin, bir hemşirenin, onunla aynı muayenehaneyi paylaşan ve hayattaki rolü esas doktorun reddettiği hastalara bakmak olan genç ve iyi huylu doktorun arkasına saklanamaz. Doktorlardan yaşlısı seni başından atıp genç doktora yolladığı zaman anlarsın ki sen ve hastalığın ikinci sınıfsınız."

"Onu evden ara," dedi. "Uykusundan uyandır. Öğrenmek istediğimiz şeyi ağzından almak için hile yap ona."

Evdeki tek telefon mutfaktaydı. Sallana sallana yürüyerek holü geçtim, Babette'in hâlâ orada olduğuna emin olmak için yatak odamıza bir göz attım. Bir yandan bluzlarını ütülerken bir yandan da radyodaki canlı telefon bağlantılı şovlardan birini dinliyordu—son zamanlarda tiryakisi olduğu bir eğlence şekliydi bu. Aşağı inip mutfağa

girdim, telefon rehberinden doktorun adını buldum ve ev telefonunu tuşladım.

Doktorun adı Hookstratten'dı. Almanca gibi geliyordu kulağa. Onunla bir kez karşılaşmıştım—sarkık gıdıklı bir yüzü ve boğuk bir sesi olan kambur bir adam. Denise ağzından laf almamı söylemişti ama bunu yapmanın tek yolu dürüstlük ve doğru sözlülük çerçevesinde davranmaktı. Dylar hakkında bilgi almak isteyen bir yabancı gibi davranırsam ya telefonu yüzüme kapatır ya da ofisine gitmemi söylerdi.

Dördüncü ya da beşinci çalışında telefonu açtı. Ona kendimi tanıtıp Babette için endişelendiğimi söyledim. Onu evinden arayacak kadar endişeliydim—hiç kuşkusuz aceleci bir tavırdı bu ama öyle umuyordum ki anlayış gösterebilirdi. Sorunun Babette için yazdığı reçetedeki ilaçtan kaynaklandığına kesinlikle emin olduğumu söyledim.

"Hangi sorunun?"

"Unutkanlık."

"Unutkanlık hakkında konuşmak için bir doktoru evinden aramak nerede görülmüş? Unutkanlığı olan herkes doktorunu evinden aramaya kalkarsa işimiz var. Sonuçları düşünemiyorum bile."

Ona unutkanlıkların çok sıklaştığını söyledim.

"Sık mı? Karınızı tanıyorum. Bir gece ağlayan bir çocukla bana gelmişti. 'Çocuğum ağlıyor,' diye. Özel muayenehanesinde çalışan bir tıp doktoruna gidip, bir çocuğun ağlamasını durdurmasını istiyor. Şimdi de telefonu açıyorum ve karşımda kocası var. Bir doktoru akşam saat ondan sonra evinden arıyorsunuz. Hem de ona 'Unutkanlık,' demek için. Gazı var diyin bari. Gazı var diye evimden arayın oldu olacak."

"Çok sık oluyor ve gittikçe şiddetleniyor, doktor. İlaç yüzünden olmalı."

"Hangi ilaç?"

"Dylar."

"Hiç duymadım."

"Küçük beyaz bir tablet. Koyu sarı renkli bir şişesi var."

"Bir tableti küçük ve beyaz diye tarif edip, sonra da bir doktordan cevap mı bekliyorsunuz? Akşam saat ondan sonra, evinden. Yuvarlak da diyin bari. Bakın o da çok kritik bir nokta."

"Listelere girmemiş bir ilaç."

"Hiç görmedim. Karınızın reçetesine de asla böyle bir şey yazmış olmadığım kesin. Bu tip şeyleri teşhis etme ehliyetim çerçevesinde ve başka herhangi bir meslektaşımla aynı insani kusurlara tabi olmam kaydıyla, karınızın şimdilik son derece sağlıklı bir kadın olduğunu söyleyebilirim."

Bu bir yanlış tedavi feragatnamesini andırıyordu. Bir sanığa anayasal haklarını okuyan bir dedektif gibi, matbu bir evraktan okuyordu bunu belki de. Ona teşekkür ettim, telefonu kapattım ve kendi doktorumu evinden aradım. Yedinci çalışında telefona cevap verdi, Dylar'ın Basra Körfezi'nde bir ada olduğunu sanıyordum dedi, Batı'nın idame etmesi için hayati önem taşıyan o petrol terminallerinden biri yani. Arka planda bir kadın hava durumunu sunuyordu.

Yukarı çıkıp Denise'e endişelenmemesini söyledim. Şişeden bir tane tablet alacak ve üniversitenin kimya bölümünden birine analiz ettirecektim. O işi de çoktan yapmış olduğunu söyleyecek diye bekledim. Ama sadece suratsız suratsız başını salladı, ben de holün sonuna yöneldim ve iyi geceler dilemek için Heinrich'in odasına uğradım. Kapı aralığına monte edilmiş bir barfiksi kullanarak, dolabın içinde egzersiz yapıyordu.

"Nereden buldun onu?"

"Mercator'un."

"Kim o?"

"Bugünlerde birlikte takıldığım şu son sınıf öğrencisi. On dokuz yaşını doldurmak üzere ve hâlâ liseye gidiyor. Sana bir fikir versin diye söylüyorum."

"Ne hakkında?"

"Ne kadar büyük olduğu hakkında. Bench-press yaparak inanılmaz ağırlıklar kaldırıyor."

"Barfiks çekmeyi neden istiyorsun? Bu egzersiz sana ne kazandıracak?"

"Neyin bir şey kazandırdığı var ki? Belki de sırf başka şeyleri telafi etmek için vücut geliştirmek istiyorumdur."

"Hangi başka şeyleri?"

"Saçlarımın durumu gittikçe kötüleşiyor, al sana bir tane sebep."

"Kötüleştiği filan yok. Bana inanmıyorsan Baba'ya sor. Bu tip şeyler hiç gözünden kaçmaz onun."

"Annem bir cildiyeciye görünmemi söyledi."

"Şu aşamada buna gerek olduğunu sanmıyorum."

"Çoktan gittim bile."

"Ne dedi adam?"

"Bir kadındı. Annem bir kadına gitmemi söylemişti."

"Ne dedi kadın?"

"Yoğun bir verici oluşumuna sahip olduğumu söyledi."

"Ne demek bu?"

"Kafamın başka kısımlarından saç alıp cerrahi müdahaleyle gereken yerlere ekebilirmiş. Pek bir şey fark etmeyecek gerçi. Kısa bir süre sonra yine kelleşirim. Tamamen kel hayal edebiliyorum kendimi. Benim yaşımda kansere yakalanmış çocuklar var. Kemoterapi yüzünden saçları dökülüyor. Ben neden onlardan farklı olayım ki?"

Dolabın içinde dikilmiş bana bakıyordu. Konuyu değiştirmeye karar verdim.

"Bu egzersizin işe yarayacağını düşünüyorsan, neden dolaptan çıkıp rahat rahat çalışmıyorsun? O karanlık, küf kokulu yerde durmanın ne manası var?"

"Buna garip diyorsan Mercator'un ne yaptığını görmen lazım."

"Ne yapıyor?"

"Zehirli yılanlarla dolu bir kafesin içinde oturma dalında dünya dayanıklılık rekorunu kırıp *Guinness Rekorlar Kitabı*'na geçmek için idman yapıyor. Haftada üç kere Glassboro'daki egzotik pet shop'a gidiyor. Dükkanın sahibi mamba yılanını ve şişen engereği beslemesine izin veriyor. Onlara alışması için. Kuzey Amerika'nın çıngıraklı yılanları falan bahane. Şişen engerek dünyanın en zehirli yılanıdır."

"Haberlerde yılanlarla dolu bir kafesin içinde oturma eyleminin dördüncü haftasına girmiş birini her gördüğümde, yılanlar tarafından sokulmasını dilediğimi fark ederim nedense."

"Ben de öyle," dedi Heinrich.

"Neden acaba?"

"Kaşınıyorlar da ondan."

"Doğru. Çoğumuz hayatlarımızı tehlikeden uzak durmakla geçiririz. O insanlar ne sanıyorlar ki kendilerini?"

"Kaşınıyorlar işte. Bırak layıklarını bulsunlar."

Bir süre duralayıp bu ender rastlanan uzlaşma anının tadını çıkardım.

"Arkadaşın idman olsun diye başka neler yapıyor?"

"Uzun süreler boyunca aynı yerde oturuyor, mesanesini alıştırmak için. Yemeklerini günde iki öğüne indirdi. Dimdik oturarak her defasında iki saat uyuyor. Yavaş yavaş uyanmaya alıştırıyor kendini, ani hareketler yapmadan, çünkü mambayı ürkütebilir bu."

"Tuhaf bir hedef gibi görünüyor."

"Mambalar çok hassastır."

"Ama eğer onu mutlu ediyorsa."

"Mutlu olduğunu düşünüyor ama bunu söyleyen, beyninin çok fazla ya da çok az uyarılmakta olan bir sinir hücresinden başkası değil."

Gece yarısı yataktan çıkıp, Steffie ile Wilder'ı uyurken seyretmek için holün sonundaki küçük odaya gittim. Yaklaşık bir saat boyunca, kendimi tarifsiz şekilde tazelenmiş

ve rahatlamış hissederek, hiç hareket etmeden durdum başlarında.

Yeniden yatak odamıza girdiğimde, Babette'i pencerelerden birinin önünde dikilmiş, dışarıdaki buz gibi geceye bakar halde bulmak beni şaşırttı. Benim yokluğumun farkına varmış gibi bir hali yoktu ve tekrar yatağa girip kendimi örtülerin altına gömdüğümü de hiç duymadı sanki.

-25-

Gazetelerimizi Nissan Sentra marka bir arabası olan orta yaşlı bir İranlı dağıtır. Bu arabada beni tedirgin eden bir şey vardır—şafak vakti, adam gazeteleri kapımızın önüne bırakırken, araba yolda farları açık vaziyette bekler. Belli bir yaşa geldiğimi, güvenilmez tehditler yaşına geldiğimi söylerim kendime. Dünya terk edilmiş anlamlarla doludur. Sıradan şeylerde beklenmedik temalar ve yoğunluklar bulurum.

Önümdeki beyaz tablete gözlerimi dikmiş, büromdaki masamda oturuyordum. Şekli biraz uçan daireyi andırıyordu, bir ucunda mini minnacık bir delik olan aerodinamik bir disk. Deliği ancak dakikalar süren yoğun tetkikler sonrasında tesbit edebildim.

Tablet aspirin gibi tebeşirimsi değildi ama kapsül gibi pürüzsüz de değildi. Ele temas ettiğinde garip bir his veriyordu, tesiri tuhaf biçimde duyarlıydı ama aynı zamanda sentetik, çözünmez, uzun uzun düşünülerek tasarlanmış gibi bir izlenim uyandırıyordu.

Gözlemevi adıyla bilinen küçük kubbeli binaya yürüdüm ve tableti Winnie Richards'a verdim. Nöroloji alanındaki başarılı çalışmalarıyla anılan, genç bir araştırmacı kimyagerdi Winnie. Biri komik bir şey söylediğinde yüzü kızaran, uzun boylu, hantal ve ketum bir kadındı. New York göçmenlerinden bazıları, sırf suratının kızarışını görmek için küçük odasını ziyaret edip onu espri bombardımanına tutmaktan pek poşlanırlardı.

Tableti başparmağı ile işaret parmağı arasında ağır ağır evirip çevirerek darmadağınık masasında iki üç dakika otu-

ruşunu izledim. Ona dilini dokundurduktan sonra omuzlarını silkti.

"Doğrusu tadı pek bir şeye benzemiyor."

"İçeriğinin analiz edilmesi ne kadar vakit alır?"

"İncelemem gereken bir yunus beyni var ama yine de kırk sekiz saat içinde gelip öğrenebilirsin."

Winnie kimseciklere görünmeden bir yerden bir yere gidebilmesiyle Hill'de ün salmıştı. Bunu nasıl becerdiğini ya da buna neden gerek duyduğunu kimse bilmiyordu. Belki de hantal gövdesinin, kambur duruşunun, tuhaf yürüyüşünün o da farkındaydı. Belki de bir açık alan fobisi vardı, gerçi üniversitedeki alanlar genellikle kuytu ve kasvetliydi. Belki de insan ve varlıkların dünyası onun üzerinde böyle bir tesir bırakıyor, hoyrat ve çıplak bir vücut etkisiyle ona çarpıyordu—yüzünü kızartıyordu aslında—bu yüzden de onunla sık sık temas etmekten kaçınmak daha kolayına geliyordu. Belki başarılı diye anılmaktan sıkılmıştı. Her neyse, o hafta onu bir türlü yakalayamadım. Bahçede ya da gezinti alanlarında rastlayamıyordum ve ne zaman baksam, küçük odasında da olmuyordu.

Evde ise Denise Dylar konusunu açmamaya özen gösteriyordu. Bana baskı yapmak istemiyor, hatta göz temasından bile kaçınıyordu, sanki manalı bir bakışma paylaştığımız gizli bilginin sonuçlarından daha fazlasını doğurabilirmiş gibi. Babette'e gelince, onun manalı olmayan bir bakış üretmek elinden gelmiyordu anlaşılan. Konuşmaların orta yerinde aniden kar yağışına, gün batımlarına ya da park edilmiş arabalara dönüp, heykel gibi gözünü kırpmadan bakıyordu. Bu şekilde düşüncelere dalması beni endişelendirmeye başlamıştı. O her zaman için canlandırıcı bir özgünlüğü olan, somut gerçeklere güven duyan, dışa dönük bir kadın olmuştu. Bu özel bakış, sadece etrafındaki aile bireylerini değil, hiç durmadan seyrettiği o şeyleri bile dışlayan bir yabancılaşma şekliydi.

Çocuklardan büyük olanları gittikten sonra kahvaltı sofrasında oturuyorduk.

"Stover'ların yeni köpeğini gördün mü?"

"Hayır," dedim.

"Onun uzaylı bir yaratık olduğunu düşünüyorlar. Ama bu şaka değil. Dün oradaydım. Hayvan *sahiden de* bir tuhaf."

"Senin canını sıkan bir şey mi var?"

"Yo, iyiyim," dedi.

"Keşke bana söyleseydin. Biz birbirimize her şeyi anlatırız. Şimdiye dek hep öyle yaptık."

"Jack, canımı sıkan ne olabilir ki?"

"Pencerelerden dışarı bakıp duruyorsun. Nedense farklısın işte. Olayları eskiden gördüğün gibi görmüyor, eskisi gibi tepki vermiyorsun."

"Stover'ların köpeği de aynen öyle yapıyor. Pencerelerden dışarı bakıyor. Ama herhangi bir pencereden değil. Yukarıya, tavan arasına çıkıyor ve patilerini pervaza koyup en yüksek pencereden bakıyor. Onun talimat beklediğini düşünüyorlar."

"Bu söyleyeceğimi duysaydı Denise beni öldürürdü."

"Neyi?"

"Dylar'ı buldum."

"Ne Dylar'ı?"

"Radyatör kapağına bantlanmıştı."

"Neden radyatör kapağına bir şey bantlayayım ki?"

"Denise de aynen böyle diyeceğini tahmin etmişti."

"O genellikle haklı çıkar."

"Hookstratten'la konuştum, doktorunla."

"Ben son derece sağlıklıyım, gerçekten."

"O da öyle dedi zaten."

"Böyle soğuk, gri ve kapalı günlerde canım ne yapmak ister biliyor musun?"

"Ne?"

"Yakışıklı bir adamla yatağa girmek. Ben Wilder'ı oyun

tüneline koyacağım. Sen de gidip traş ol ve dişlerini fırçala. On dakika sonra yatak odasında buluşuruz."

O gün akşamüstü, Winnie Richards'ı Gözlemevi'nin yan kapılarından birinden dışarı sıvışıp koşar adımlarla küçük bir çimenlikten yeni binalara doğru giderken gördüm. Aceleyle büromdan çıkıp peşine düştüm. Duvar kenarlarından yürüyor, tempolu uzun adımlarla ilerliyordu. Nesli tükenmek üzere olan bir hayvanın ya da yeti veya kocaayak gibi yarı-insan bir fenomenin kayda değer bir görüntüsünü yakalamış gibi hissediyordum kendimi. Hava hâlâ soğuk ve kapalıydı. Biraz koşmazsam aradaki mesafeyi kapatamayacağımı anladım. Koşmak garip bir duyguydu. Yıllardır hiç koşmamıştım ve vücudumun bu yeni formatını yadırgadım, ayaklarımın altındaki sert yüzeyli sarp dünyayı tanıyamadım. Bir köşeyi döndüm ve hızlandım, bedenimin havada dalgalandığının farkındaydım. Aşağı, yukarı, ölüm, kalım. Cübbem peşim sıra uçuşuyordu.

Mumya yapımında kullanılan ilaçlar gibi kokan tek katlı bir binanın boş koridorunda ona yetiştim. Uçuk yeşil renkli tuniği ve tenis ayakkabılarıyla duvara dayanıp durdu. Konuşamayacak kadar soluksuz kalmıştım, sağ elimi kaldırarak biraz zaman istedim. Winnie önden gidip şişelenmiş beyinlerle dolu küçük bir odadaki masaya götürdü beni. Masaya bir lavabo monte edilmişti, üstü de not defterleri ve laboratuvar aletleriyle doluydu. Bana kağıt bir bardakta su verdi. Musluk suyunun tadını beyinlerin görüntüsünden ve koruyucu maddeler ile dezenfektanların genel kokusundan ayrı düşünmeye çalıştım.

"Bunca zamandır benden saklanıyor muydun?" dedim. "sana yazılı notlar, telefon mesajları bıraktım."

"Senden değil, Jack, özellikle birinden kaçtığım yok."

"O halde seni bulmak neden bu kadar zor?"

"Yirminci yüzyıl bundan ibaret değil mi zaten?"

"Ne?"

"İnsanlar kendilerini aramakta olan biri yokken bile saklanıyorlar."

"Bunun doğru olduğuna gerçekten inanıyor musun?"

"Gün gibi ortada," dedi.

"Peki tabletten ne haber?"

"İlginç bir teknoloji parçası. Adı neydi?"

"Dylar."

"Hiç duymadım," dedi.

"Bana onunla ilgili ne söyleyebilirsin? Lütfen çok bilimsel konuşmamaya çalış. Henüz öğlen yemeği yemedim."

Yüzünün kızarışını seyrettim.

"Bildiğimiz anlamda bir tablet değil bu," dedi. "Bir ilaç dağıtım sistemi. Hemen çözünmüyor ya da bileşenlerini hemen salıvermiyor. Dylar'daki ilaç bir polimer zarıyla kaplı. Sindirim sistemimizdeki su, titizlikle kontrol altında tutulan bir hızla bu zarın içine süzülüyor."

"Su ne yapıyor?"

"Zarın içine hapsolmuş ilacı çözündürüyor. Yavaş yavaş, kademeli olarak, itinayla. Sonra ilaç tek bir küçük delik yoluyla polimer tabletten dışarı çıkıyor. Geçiş hızı yine son derece kontrollü."

"Deliğin yerini tesbit etmek epey vaktimi aldı."

"Çünkü lazerle delinmiş. Çok minik olduğu gibi, boyutları da şaşırtıcı derecede düzgün."

"Lazerler, polimerler."

"Ben bu konuların hiçbirinde uzman değilim, Jack. Ama mükemmel bir mini sistem olduğunu söyleyebilirim sana."

"Tüm bu kusursuzluğun maksadı ne?"

"Bana kalırsa, dozaj kontrolü hap ve kapsüllerin sonucu şansa kalmış etkisini ortadan kaldırmak için düşünülmüş. İlaç uzun dönemler içinde belirli oranlarda dağıtılıyor.

Aşırı dozu düşük dozun takip ettiği klasik modelden kaçınılıyor böylece. Bir ilaç patlamasının ardından damla damla tedavi görmüyorsun. Mideler bozulmuyor, bulantı, kusma, adale krampları, vesaire görülmüyor. Bu sistem çok güzel işliyor."

"Etkilendim doğrusu. Hatta gözlerim kamaştı. Ama ilaç içinden boşaltıldıktan sonra polimer tablete ne oluyor?"

"Kendini imha ediyor. Her geçen dakika, kendi kütlesel yerçekimiyle kendini göçertiyor. Fiziğin etkinlik alanına girdik. Plastik zar mikroskopik partiküllere bölündüğü an, eski güvenilir usüllerle, hiç zarar vermeden vücuttan atılıyor."

"Şahane. Şimdi de bu ilacın ne işe yaramak için tasarlandığını söyle bana. Nedir bu Dylar? Kimyasal bileşimi nedir?"

"Bilmiyorum," dedi.

"Elbette biliyorsun. Sen çok başarılısın. Herkes öyle diyor."

"Başka ne diyebilirler ki? Nörolojik kimya üzerinde çalışıyorum. Bunun ne olduğunu kimse bilmiyor."

"Diğer bilimadamlarının bir fikri vardır. Mutlaka olmalı. Ve onlar da seni başarılı buluyor."

"Biz hepimiz başarılıyız. Buradaki anlayış bu değil mi? Sen bana başarılı diyorsun, ben sana başarılı diyorum. Bir tür ortak ego bu."

"Kimse bana başarılı demiyor. Uyanık diyorlar bana. Büyük bir fikri herkesten önce kaptığımı söylüyorlar. Kimsenin var olduğunu bile bilmediği bir boşluğu doldurdum."

"Başarı konusunda da boşluklar var. Şimdi sıra bende, hepsi bu. Üstelik, komik bir yapım var ve komik yürüyorum. Eğer bana başarılı diyemeselerdi, hakkımda acımasız laflar etmek zorunda kalacaklardı. Herkes için berbat bir şey olurdu bu."

Eline birtakım dosyalar alıp göğsüne bastırdı.

"Jack, sana kesin olarak söyleyebileceğim tek şey, Dylar'ın içerdiği maddenin psikofarmakolojinin konusu olduğu. Büyük bir ihtimalle insan korteksinin üçra bir kısmı ile etkileşimde bulunmak üzere tasarlanmış. Etrafına bir bak. Her tarafta beyinler var. Köpek balıkları, balinalar, yunuslar, goriller. Bunların hiçbiri çapraşıklık açısından insan beyniyle uzaktan yakından benzeşmiyor. İnsan beyni benim saham değil. İnsan beyni hakkında sadece ana hatlarıyla bilgi sahibiyim ama bir Amerikalı olmaktan gurur duymama yetiyor bu bilgi. Sahip olduğun beynin bir trilyon sinir hücresi ve her hücrenin on bin küçük dendriti var. Bunların kendi aralarındaki iletişim sistemi ürkütücü mükemmellikte. Elinde tutabileceğin bir galaksi gibi, sadece daha karmaşık, daha esrarengiz."

"Bu durum neden Amerikalı olmaktan gurur duymanı sağlıyor?"

"İnsan yavrusunun beyni, uyarılara tepki vererek gelişir. Uyarılar konusunda dünyada hâlâ başı çekiyoruz."

Suyumu yudumladım.

"Keşke daha çok şey bilseydim," dedi. "Ama bu ilacın kusursuz doğası beni aşıyor. Sana tek bir şey söyleyebilirim. Bu ilaç piyasada yok."

"Ama onu reçeteyle hazırlanmış sıradan bir şişede buldum."

"Nerede bulduğun beni ilgilendirmez. Alıcı beyin sinirlerinden birini uyardığı bilinen bir ilacın bileşenlerini mutlaka tanıyacağımdan eminim. Bu bilinmeyen bir ilaç."

Kapıya doğru seri bakışlar atmaya başlamıştı. Gözleri parlak ve korkuluydu. Koridordan gürültüler geldiğini fark ettim. Sesler, yere sürten ayaklar. Winnie'nin arka kapıya doğru geri geri gidişini izledim. Yüzünün kızarışını bir kez daha görmek istediğime karar vermiştim. Bir kolunu arkasına atıp kapının mandalını açtı, çabucak dönüp koşarak gri akşamüstü karanlığında kayboldu. Bense söyleyecek komik bir şey bulmaya çalışıyordum.

-26-

Almanca gramer notlarım kucağımda, yatakta oturmuştum. Babette yan yatıp gözlerini saatli radyoya dikmiş, canlı telefon bağlantısı yapılan şovlardan birini dinliyordu. Bir kadının şöyle dediğini işittim: "1977 yılında aynaya baktım ve olmaya başladığım kişiyi gördüm. Yataktan çıkamaz ya da çıkmak istemezdim. Görüşümün kıyısında birtakım şekiller hareket ederdi, sanki telaşlı adımlarla kaçışır gibi. Pershing füze üssünden telefonlar alıyordum. Aynı deneyimleri paylaşmış başka insanlarla konuşmaya ihtiyacım vardı. Bir destek programına, üye olabileceğim bir şeye ihtiyacım vardı."

Karımın vücudunun üstünden eğilip radyoyu kapattım. Gözlerini ondan ayırmadı. Onu başından hafifçe öptüm.

"Murray önemli saçların olduğunu söylüyor."

Solgun ve bezgin bir ifadeyle gülümsedi. Notlarımı kaldırdım ve ben konuşurken dosdoğru yukarı bakacak şekilde yavaşça döndürüp yatırdım onu.

"Ciddi bir konuşma yapmamızın zamanı geldi. Bunu sen de biliyorsun, ben de biliyorum. Şimdi bana şu Dylar'ı anlatacaksın. Benim hatırım için olmasa bile küçük kızının hatırı için. O çok endişeleniyor—hasta oldu adeta. Üstelik artık kaçacak yerin yok. Seni köşeye sıkıştırdık. Denise ve ben. Sakladığın şişeyi buldum, içinden bir tablet alıp uzman birine analiz ettirdim. O küçük beyaz diskler üstün bir teknolojiyle üretilmiş. Lazer teknolojisi, modern plastik. Dylar, kabaran bulutu yiyen mikroorganizmalar kadar akıllı neredeyse. Güvenli ve etkili bir tedavi için gereken koşulları yaratmak amacıyla insan vücudunda bir

basınç pompası gibi çalışıp sonra bir de kendini imha eden küçük beyaz bir hapın varlığına kim inanırdı? Bu işin güzelliği beni çarptı doğrusu. Biz bir şey daha biliyoruz, savunmanı can alıcı derecede zayıflatacak bir şey. Dylar'ın genel kullanıma sunulmadığı biliyoruz. Sırf bu gerçek bile senden açıklama talep etmemizi mazur gösteriyor. Senin söyleyebileceğin çok az şey kaldı aslında. Bize ilacın mahiyetini anlat yeter. Senin de çok iyi bildiğin gibi, insanların fazla üstüne gidecek yapıda biri değilim ben. Ama Denise'in farklı bir kişiliği var. Onu dizginlemek için ne zamandır elimden geleni yapıyorum. Eğer öğrenmek istediğim şeyi bana söylemezsen, küçük kızını üstüne salacağım. Tüm gücünü kullanarak sana saldıracak. Sana kendini suçlu hissettirmeye çalışmakla vakit kaybetmeyecek. Denise cephe saldırısına inanıyor. Hemencecik sırtını yere getirecek. Haklı olduğumu biliyorsun, Babette."

Yaklaşık beş dakika geçti. Orada öylece uzanmış, tavana bakıyordu.

"Lütfen kendi bildiğim gibi anlatmama izin ver," dedi, güçsüz bir sesle.

"Bir içki ister misin?"

"Hayır, sağol."

"Acele etme," dedim. "Önümüzde uzun bir gece var. İstediğin ya da ihtiyaç duyduğun bir şey olursa, hiç çekinme. Sadece söylemen yeter. Ne kadar uzun sürerse sürsün, burada oturup dinleyeceğim."

Bir an daha geçti.

"Ne zaman başladığını tam olarak bilemiyorum. Belki bir buçuk sene önce. Bir evreden geçmekte olduğumu sandım, hayatımın iz bırakacak bir döneminden."

"Dönüm noktası," dedim. "Ya da bir geçiş dönemi."

"Bir tür olgunlaşma devresi, diye düşündüm. Orta yaş. Öyle bir şey işte. Bu durum sona erecek, ben de ona dair her şeyi unutacaktım. Ama bir türlü bitmedi. Hiç bitmeyeceğini düşünmeye başlamıştım."

"Nasıl bir durum?"

"Şimdilik boş ver onu."

"Son zamanlarda çok durgunsun. Seni daha önce hiç böyle görmedim. Oysa Babette'in bütün özelliği budur. Neşeli biridir o. Karamsarlığa ya da kendine acıma duygusuna yenik düşmez."

"Bırak anlatayım, Jack."

"Peki."

"Benim nasıl biri olduğumu bilirsin. Her şeyin düzeltilebileceğini düşünürüm. İnsan doğru tutum ve uygun çabalar içine girerse, zararlı bir durumu en basit parçalarına ayırarak değiştirebilir. Listeler yapabilir, kategoriler icat edebilir, şema ve grafikler tasarlayabilirsin. Öğrencilerime doğru durmayı, oturmayı ve yürümeyi öğretmeyi bu yolla başarabiliyorum, gerçi sana göre bu konuların tamamlayıcı parçalara ayrılamayacak kadar kabul görmüş, tanımsız ve genellenmiş olduğunu da biliyorum. Ben o kadar zeki bir insan değilim ama konuları nasıl parçalayacağımı, nasıl ayırıp tasnif edeceğimi biliyorum. Pozları analiz edebiliriz, yeme içme ve hatta nefes alma eylemlerini analiz edebiliriz. Dünyayı başka türlü nasıl anlayabilirsin? Benim bakış açım bu işte."

"Ben buradayım," dedim. "İstediğin ya da ihtiyaç duyduğun bir şey varsa, söyle yeter."

"Bu durumun bitip gitmeye niyeti olmadığını fark edince, onu parçalarına bölerek daha iyi anlamak için işe koyuldum. Öncelikle herhangi bir parçası olup olmadığını keşfetmem gerekiyordu. Kütüphanelere ve kitapçılara gittim, dergiler ve teknik mecmualar okudum, kablolu televizyon seyrettim, listeler ve taslaklar yaptım, renkli tablolar çıkardım, teknik yazarlara ve bilimadamlarına telefonlar ettim, Iron City'de Sih mezhebinden bir din adamıyla konuştum, hatta büyü bilimlerini bile araştırdım, senin ya da Denise'in eline geçerlerse neler döndüğünü merak edersiniz diye kitapları tavan arasına saklayarak hem de."

"Tüm bunları benden gizli yaptın demek. Babette'in en önemli özelliği benimle konuşmasıdır, bana açılması ve sırlarını söylemesidir halbuki."

"Bu hikayenin konusu sessiz kalışımın sende yarattığı hayal kırıklığı değil. Bu hikaye benim çektiğim acıyla ve onu sona erdirme çabalarımla ilgili."

"Biraz kakaolu süt yapacağım. İstersin, değil mi?"

"Bekle. Bu çok önemli bir nokta. Tüm bu emek, bu araştırmalar, çalışma ve gizlenmeler sonucunda hiçbir yere varamıyordum. Durum değişmiyordu. Hayatımın üstüne çöküp kalmıştı, bana rahat yüzü göstermiyordu. Derken bir gün, Bay Treadwell'e *The National Examiner*'dan bir şeyler okurken, gözüme bir ilan ilişti. Tam olarak ne dediği önemli değil. Gizli bir araştırma için gönüllüler aranıyordu. Tüm bilmen gereken bu."

"Dalavereyle uğraşanların eski karılarım olduğunu zannederdim. Tatlı hilekarlar. Gergin, boğuk sesli, elmacık kemikleri çıkık, iki dil bilen kadınlar."

"İlana yanıt verdim ve psikobiyoloji alanında araştırma yapan küçük bir firma tarafından mülakata alındım. Psikobiyolojinin ne olduğunu biliyor musun?"

"Hayır."

"İnsan beyninin ne kadar çapraşık olduğunu biliyor musun?"

"Biraz fikrim var."

"Hayır, yok. Şirketin adı, diyelim ki Gray Research; gerçek ismi bu değil tabii. Benim temasa geçtiğim kişinin adı da Bay Gray olsun. Bay Gray bir bileşim. Neticede firmadan üç dört ya da daha fazla insanla temasa geçmiş durumdaydım."

"Elektrikli çitleri ve bakımsız fundalıkları olan şu alçak ve soluk renkli tuğla binalardan mı?"

"Merkezlerini hiç görmedim. Sebebini boş ver. Asıl önemlisi, birbiri ardına sınavlara giriyordum. Duygusal, psikolojik, motor davranım, beyin etkinliği testleri. Bay

Gray üç finalist kaldığını ve benim de onlardan biri olduğumu söyledi."

"Neyin finalisti?"

"Bizler, sır gibi saklanan deneysel bir mucize ilacın geliştirilmesi için kullanılacak denekler olacaktık. Bay Gray, kod adı Dylar olan bu ilaç üstünde yıllardır çalışıyordu. İnsan beyninde Dylar alıcısı bir sinir bulmuştu ve tablete son rötuşlarını atıyordu. Ama bir insan üzerinde testler yapmanın tehlikeleri de olduğunu söyledi bana. Ölebilirdim. Ben yaşasam da beynim ölebilirdi. Beynimin sol tarafı ölebilir ama sağ tarafı yaşayabilirdi. Dolayısıyla vücudumun sol tarafı yaşayabilir, sağ tarafı ölebilirdi. Ürkütücü pek çok tehlike vardı. Yan yan yüreyebilir ama ileriye doğru yürüyemeyebilirdim. Sözcükleri nesnelerden ayırt edemeyebilirdim, yani biri 'serseri kurşun' dese kendimi yere atıp siper alabilirdim. Bay Gray risklerden haberdar olmamı istemişti. İmzalamam gereken hak devri beyanları ve diğer evraklar vardı. Firmanın avukatları, rahipleri vardı."

"Ve senin devam etmene izin verdiler, insan bir deney hayvanı."

"Hayır, izin vermediler. Bunun çok riskli olduğu söylediler—yasal açıdan, etik açısından, vesaire. Bilgisayar moleküller ve bilgisayar beyinler tasarlamak üzere çalışmaya yöneldiler. Bunu kabul etmeyi reddettim. O kadar yol almış, o kadar yaklaşmıştım. Bundan sonra olanları anlamaya çalışmanı istiyorum senden. Eğer hikayeyi sana her ayrıntısıyla anlatacaksam, onun bu tarafını da dahil etmek zorundayım, insan kalbinin bu küçük iğrenç köşesini de. Babette açılır ve sırrını söyler diyorsun."

"Babette budur."

"Güzel. Sana açılacak ve sırrımı söyleyeceğim. Bay Gray'le aramızda özel bir anlaşma yaptık. Rahipleri, avukatları, psikobiyologları filan unut. Deneyleri kendi kendimize yürütecektik. Benim durumum tedavi edilmiş ola-

cak, Bay Gray de tıp tarihine geçecek fevkalade önemli bir buluş yaptığı için alkışlanacaktı."

"Bunun ne tarafı iğrenç?"

"Çünkü bir günah içeriyordu. Bay Gray'in ilacı kullanmama izin vermesini ancak bu yolla sağlayabilirdim. Başvurabileceğim son çareydi bu, son umudum. Ona önce zihnimi sunmuştum. Şimdi de vücudumu sunuyordum."

Sırtımdan yukarıya doğru tırmanan ve omuzlarımın üstünden dışarı yayılan bir sıcaklık hissi duyuyordum. Babette gözlerini tavana dikmiş. Dirseğimi gövdeme destek yapıp ona doğru dönmüş, yüzünün hatlarını inceliyordum. En nihayet konuşmaya başladığımda, sesimin makul ve meraklı bir tonlaması vardı—ebedi bir insan bilmecesini anlamanın yollarını içtenlikle arayan bir adamın sesi.

"Üç ya da daha fazla insandan oluşan bir bileşime vücudunu nasıl sunabilirsin? Bileşik biri o. Polis tarafından birinin kaşları, öbürünün burnuyla oluşturulmuş temsili bir resim gibi. Üreme organları üzerinde duralım. Kaç takımdan bahsediyoruz?"

"Sadece tek bir kişiden, Jack. Bir kilit adam, proje yöneticisi."

"O halde artık Bay Gray'den bahsederken bir bileşimi kastetmiyoruz demek ki."

"O şimdi tek bir kişi. Pis ve küçük bir otel odasına gittik. Ne zaman ve nerede olduğu önemli değil. Televizyon yukarıda, tavana yakın bir yerde duruyordu. Tek hatırladığım bu. İğrençti, yapış yapış. Yüreğim yanıyordu. Ama o kadar umutsuz, o kadar çaresizdim ki."

"Sen buna günah mı diyorsun, sanki açık ve cesur bir dil için devrim gerçekleştirmemişiz gibi. Onu asıl adıyla an, dürüstçe tanımla, layık olduğu itibarı ver ona. Kişiliksizliğinden, amaca uygunluğundan ve mobilyalarının zevksizliğinden etkilenerek bir otel odasına girdin. Ateşe dayanıklı halının üzerinde yalın ayak yürüdün. Bay Gray bir boy aynası bulmak için kapıları açarak dolaştı ortalıkta.

Senin soyunmanı seyretti. Yatağa uzanıp kucakladın onu. O da sana girdi sonra."

"O ifadeyi kullanma. O kullanım hakkında neler hissettiğimi biliyorsun."

"Giriş denen şeyi icra etti. Başka bir ifadeyle kendini içeri soktu. Bir dakika önce tamamen giyinikti, kiralık arabanın anahtarlarını tuvalet masasının üstüne koyuyordu. Bir dakika sonra ise senin içindeydi."

"Kimse kimsenin içinde değildi. Aptalca bir kullanım bu. Yapmak zorunda olduğum şeyi yaptım. Orada değildim adeta. Vücudumun dışında hareket eder gibiydim. Sana her şeyi anlatan bir eşe değer veriyorsun. O eş olabilmek için elimden geleni yapıyorum işte."

"Pekala, sadece anlamaya çalışıyorum. O otele kaç defa gittiniz?"

"Birkaç ay süresince az çok düzenli sayılabilecek aralıklarla. Anlaşma böyleydi."

Sıcaklığın boynumun arkasından yükseldiğini hissettim. Ona dikkatle baktım. Mutsuzluğu gözlerinden okunuyordu. Sırtüstü uzanıp tavana diktim gözlerimi. Radyo açıldı. Babette sessiz sessiz ağlamaya başladı.

"Muzlu jöle var biraz," dedim. "Steffie yaptı."

"O iyi bir kız."

"İstersen bir parça getirebilirim sana."

"Hayır, sağol."

"Radyo neden açıldı?"

"Otomatik saat ayarı bozuldu. Yarın tamirciye götüreceğim."

"Ben götürürüm."

"Gerek yok," dedi. "Sorun değil. Ben götürebilirim."

"Onunla seks yapmaktan hoşlandın mı?"

"Sadece tepede duran televizyonu hatırlıyorum. Yukarıdan bize bakıyordu."

"Mizah anlayışı var mıydı? Kadınların seks hakkında espri yapan erkekleri beğendiklerini biliyorum. Ben yapa-

mam, ne yazık ki. Bundan sonra da öğrenebileceğimi pek olası görmüyorum doğrusu."

"Onu sadece Bay Gray olarak bilmen daha iyi. Sadece o kadar. Uzun boylu, kısa boylu, genç ya da yaşlı biri değil. Ne ağlar ne de güler. Senin iyiliğin için, bırak öyle kalsın."

"Bir sorum var. Gray Research testleri neden hayvanlar üzerinde yapmadı? Bazı açılardan hayvanlar bilgisayarlardan daha iyidir herhalde."

"Tam üstüne bastın. Bu durum hiçbir hayvanda yok. İnsani bir durum bu. Hayvanlar pek çok şeyden korkarlar, diyordu Bay Gray. Ama beyinleri bu özel ruh haletini barındıracak kadar gelişmiş değildir."

İlk kez o an, Babette'in dakikalardır bahsetmekte olduğu şeyin kokusunu alır gibi oldum. Vücudum buz kesti. İçim ezildi. Yattığım yerden doğrulup başımı eskisi gibi koluma dayayarak yan döndüm ve ona bakmaya başladım. Yeniden ağlamaya başlamıştı.

"Bana söylemelisin, Babette. Beni buraya kadar getirdin, bana bu kadarını anlattın. Bilmem gerekiyor. Durum nedir?"

Ağlaması uzadıkça, ne diyeceğini bildiğime daha emin oluyordum. Giyinip odadan çıkmak, başımı sokacak bir yer bulup bu fırtına dinene kadar orada beklemek için güçlü bir istek duydum. Babette başını bana doğru kaldırdı, yüzü acı dolu ve solgun, gözlerinde umarsız bir yalnızlık. Gövdelerimizi dirseklerimizle destekleyip birbirimize döndük, bir klasik sanatlar akademisindeki bir çift tembel filozof heykeli gibi. Radyo kendi kendine kapandı.

"Ölmekten korkuyorum," dedi. "Durmadan bunu düşünüyorum. Bu durum hiç bitmeyecek."

"Böyle söyleme. Bu korkunç bir şey."

"Elimde değil. Bunu nasıl önleyebilirim?"

"Bilmek istemiyorum. Bunu ileri yaşlarımıza sakla. Hâlâ gençsin, bol bol spor yapıyorsun. Mantıklı bir korku değil bu."

"Yakamı bırakmıyor, Jack. Aklımdan çıkaramıyorum bir türlü. Böyle bir korkuyu bu kadar bilinçli ve bu kadar sürekli olarak yaşamamam gerektiğini biliyorum. Ama ne yapabilirim? Orada duruyor işte. Yüksek sesle okuduğum bulvar gazetesinde Bay Gray'in ilanını o kadar çabuk fark etmemin sebebi de buydu. Başlığı bir anda vurdu beni. ÖLÜM KORKUSU diyordu. Sürekli bunu düşünüyorum. Hayal kırıklığına uğradın sen. Farkındayım."

"Hayal kırıklığı mı?"

"Durumun daha sarih bir şey olduğunu sanmıştın. Keşke öyle olsaydı. Ama kimse gündelik küçük bir şikayetin çözümünü ele geçirmek için aylarca araştırma yapmaz."

Onu konudan uzaklaştırmayı denedim.

"Korktuğun şeyin ölüm olduğuna nasıl bu kadar emin olabiliyorsun? Ölüm çok müphem bir kavram. Kimse onun ne olduğunu, nasıl bir duygu verdiğini ya da neye benzediğini bilmiyor. Belki de büyük evrensel bir mesele şeklinde ortaya çıkan kişisel bir problemin vardır sadece."

"Ne problemi?"

"Kendinden sakladığın bir şey. Fazla kiloların belki."

"Zayıfladım ben. Boyum olmasın?"

"Zayıfladığını biliyorum. Demek istediğim de bu zaten. İyi durumda olan sağlığını vücudundan dışarı atıyorsun adeta. Onu buharlaştırıyorsun. Hookstratten da aynı fikirde, kendi doktorun yani. Bunun altında başka bir şey olmalı, sinsi bir problem."

"Ölümden daha sinsi ne olabilir ki?"

Bu durumun sandığı kadar ciddi olmadığına ikna etmeye çalıştım onu.

"Baba, ölümden herkes korkar. Sen neden farklı olasın ki? Bunun insani bir durum olduğunu az önce sen kendin söyledin. Yedi yaşını geçene kadar yaşayıp da ölüm konusunda endişe duymamış kimse yoktur yeryüzünde."

"Ölümden herkes belli bir düzeyde korkar. Bense en üst düzeyde korkuyorum. Bunun nasıl ya da neden oldu-

ğunu bilmiyorum. Ama bunu sadece ben yaşamıyorum herhalde, yoksa Gray Research neden bir hap için milyonlar harcasın ki?"

"Ben de aynı şeyi söylüyorum zaten. Sen tek değilsin. Senin gibi yüz binlerce insan var. Bunu bilmek rahatlatıcı değil mi? Demin radyoda bir füze üssünden telefonlar aldığını söyleyen o kadın gibisin sen de. Kendisi gibi hisseden başka insanlar bulmak, onların psikotik tecrübeleriyle yalnızlık hissini biraz olsun hafifletmek istiyordu."

"Ama Bay Gray benim ölüm korkusuna herkesten fazla duyarlı olduğumu söylemişti. Beni bir sürü teste tabi tuttu. Beni kullanmaya o kadar hevesli olmasının sebebi de buydu."

"Bana garip gelen de bu zaten. Korkunu bu kadar uzun bir süredir gizledin. Böyle bir şeyi kocandan ve çocuklarından saklamayı becerebildiğine göre, belki de o kadar vahim değildir."

"Bir kadının kocasını aldatma öyküsü bu olamaz. Gerçek hikayeyi görmezden gelemezsin, Jack. Çünkü çok büyük."

Sesimin sakinliğini korudum. O yana yaslanıp uzanmış filozoflardan bir tanesinin, daha genç bir öğretim üyesine, çalışmalarıyla gelecek vadeden ve arada bir başarılı da olan ama belki de kıdemli meslektaşının derin bilgilerine çok fazla bağımlılık gösteren birine hitap edebileceği gibi konuştum onunla.

"Baba, bu ailede ölümü saplantı haline getirmiş biri varsa o da benim. O kişi her zaman ben oldum."

"Hiç söylememiştin."

"Seni endişeden korumak için. Senin hayat dolu, canlı ve mutlu halini bozmamak için. Mutlu kişi sensin. Ölüme mahkum aptal da ben. İşte bu yüzden seni affedemeyeceğim. Olduğuna inandığım kadın olmadığını söylediğin için. İncindim, yıkıldım."

"Seni her zaman için ölüm üstüne *kafa yorabilecek* biri olarak gördüm. Yürüyüşe çıkıp bu konuda derin düşüncelere dalabilecek biri. Ama önce kimin öleceği hakkında yaptığımız tüm o konuşmalarda, korktuğunu hiç söylememiştin."

"Aynı şey senin için de geçerli. 'Çocuklar büyür büyümez.' Sanki bir İspanya seyahatiymiş gibi bahsediyordun bundan."

"Senden önce ölmeyi gerçekten istiyorum," dedi, "ama bu korkmadığım manasına gelmez. Deli gibi korkuyorum. Her an korkuyorum."

"Ben hayatımın yarısından fazla bir süredir korkmaktayım."

"Sana ne dememi istiyorsun? Senin korkunun benimkinden daha kademli ve daha ferasetli olduğunu mu?"

"Ter içinde uyanıyorum. Birdenbire ecel terleri dökmeye başlıyorum."

"Boğazım daraldığı için çiklet çiğniyorum."

"Vücudum yok adeta. Sadece bir zihin ve benlikten ibaretim, uçsuz bucaksız bir uzayda yapayalnız."

"Kasılıp kalıyorum," dedi.

"Hareket edemeyecek kadar halsizim. Tüm cesaret ve kararlılık duygularından yoksunum."

"Annemi ölürken düşündüm. Sonra o öldü."

"Ben herkesi ölürken düşünüyorum. Sadece kendimi değil. Korkunç düşüncelere dalıyorum."

"Kendimi öyle suçlu hissettim ki. Annemin ölümünün benim o konudaki düşüncemle bağlantılı olduğunu düşündüm. Kendi ölümüm için de aynı şeyleri hissediyorum. Onu ne kadar çok düşünürsem, o kadar çabuk gerçekleşecek."

"Ne garip, değil mi? Kendimiz ve sevdiklerimiz hakkında böylesine derin, kalıcı ve feci korkularımız var. Ama yine de ortalıkta dolaşıyoruz, insanlarla konuşuyoruz, yiyip içiyoruz. İşlerimizi görmeyi beceriyoruz. Bu hisler

derin ve gerçek. Bizi felce uğratmaları gerekmez mi? Nasıl oluyor da onlara katlanabiliyoruz, bir süre için de olsa? Araba kullanıyor, ders veriyoruz. Nasıl oluyor da mesela dün gece, mesela bu sabah, kimse böylesine derin bir korku içinde olduğumuzu görmüyor? Söz birliği etmişcesine, hepimizin birbirimizden sakladığı bir şey mi bu? Yoksa bilmeden aynı sırrı mı paylaşıyoruz? Aynı maskeyi mi takıyoruz?"

"Ya ölüm sesten başka bir şey değilse?"

"Elektronik bir gürültü."

"Sonsuza dek duyuyorsun. Her tarafta ses. Ne ürkünç."

"Tekdüze, beyaz."

"Bazen her yanımı sarıyor," dedi. "Bazen usul usul zihnime sokuluyor. Onunla konuşmaya çalışıyorum. 'Şimdi olmaz, Ölüm.' "

"Saate bakarak karanlıkta yatıyorum. Hep tek sayılar. Sabah saat bir otuz yedide. Sabah saat üç elli dokuzda."

"Ölüm tek sayılıdır. O Sih söylemişti bunu bana. Iron City'deki din adamı."

"Sen benim gücümsün, hayat kaynağım. Bunun korkunç bir yanlış olduğuna seni nasıl ikna edebilirim? Seni Wilder'ı yıkarken seyrederdim, cübbemi ütülerken seyrederdim. Bu derin ve basit hazlar şimdi kayboldu benim için. Yaptığın kötülüğün büyüklüğünü görmüyor musun?"

"Bazen bir tokat gibi patlıyor yüzümde," dedi. "Adeta fiziksel olarak sendeliyorum."

"Ben bunun için mi Babette'le evlendim? Benden gerçeği saklasın diye, benden nesneleri saklasın diye, beni yitirmek pahasına cinsel bir komployа karışsın diye. Her plan aynı yöne doğru ilerler," dedim ona, gaddarca.

Uzun bir süre birbirimize sıkı sıkı sarıldık, vücutlarımız aşk, keder, şefkat, seks ve mücadele unsurları içeren bir kucaklaşmayla kenetlendi. Korkumuzda uzlaşmaya varmak, rekabetimizi kızıştırmak, köklü arzularımızı ruhla-

rınızdaki kaosa siper etmek için, kollarımızın, bellerimizin en sınırlı hareketlerini, içimize çektiğimiz küçücük nefesleri kullanarak ne kadar incelikli bir şekilde duygudan duyguya geçiyor, nüanslar buluyorduk.

Kurşunlu, kurşunsuz, süper kurşunlu.

Seviştikten sonra çırılçıplak uzandık, ıslak ve pırıltılı. Örtüleri üstümüze çektim. Bir süre uykulu fısıltılarla konuştuk. Radyo yeniden açıldı.

"Ben buradayım," dedim. "İstediğin ya da ihtiyaç duyduğun her ne ise, ne kadar zor olursa olsun, söyle bana, hemen yapayım."

"Bir bardak su."

"Elbette."

"Seninle geleceğim," dedi.

"Sen kal, dinlen."

"Yalnız kalmak istemiyorum."

Bornozlarımızı giyip su almak için banyoya gittik. Ben işedim, o da su içti. Beraber yatak odasına dönerken kolumu beline doladım ve birbirimize doğru devrile devrile yürüdük, plajda yürüyen yeni yetmeler gibi. Babette çarşafları güzelce düzeltip yastıkları yerine koyarken, ben yatağın yanında bekledim. O hemen kıvrılıp uyumaya hazırlandı ama benim hâlâ öğrenmek istediğim şeyler, söylemek istediğim şeyler vardı.

"Gray Research'deki insanların üstesinden geldiği iş tam olarak neydi?"

"Beynin ölüm korkusu bölümünü tecrit ettiler. Dylar o bölgenin rahatlatılmasını hızlandırıyor."

"İnanılmaz."

"Sadece güçlü bir teskin edici olmakla kalmıyor. Beynin ölüm korkusuyla bağlantılı sinir iletıcileri ile özel bir etkileşim sağlıyor. Her duygu ya da heyecanın kendi sinir iletıcileri var. Bay Gray ölüm korkusunu bulgulamış ve sonra da beyni kendi negatif katalizörlerini üretmeye sevk edecek kimyasal maddeleri keşfetmek için kolları sıvamış."

"Garip ve ürkütücü."

"Hayatın boyunca olup biten her şey, beyninin içinde bir yerlere hücum eden moleküllerin sonucu."

"Heinrich'in beyin teorileri. Hepsi doğru. Kimyasal içtepilerimizin toplamı kadarız. Bunları anlatma bana. Düşüncesine bile dayanamıyorum."

"Söylediğin, yaptığın ya da hissettiğin her şeyi, belli bir bölgede toplanmış moleküllerin sayısıyla takip etmek mümkün."

"Bu sistemde iyi ve kötünün yeri nerede? Tutku, kıskançlık ve nefretin? Bir sinir düğümü haline mi geliyorlar? İnsani zaaflara ilişkin koca bir geleneğin artık sonunun geldiğini mi söylüyorsun bana, korkaklığın, sadizmin, tecavüzün anlamsız terimlere dönüştüğünü mü? Bu kavramlara nostaljik bir gözle bakmamız mı isteniyor? Kana susamış öfkelere ne demeli? Eskiden bir katilin belli bir korkutuculuk boyutu vardı. Suçu büyüktü. Onu da hücrelere ve moleküllere bölersek ne olur? Oğlum bir katille satranç oynuyor. Bana bütün bunları o anlatmıştı. Dinlemek istememiştim."

"Artık uyuyabilir miyim?"

"Bekle. Eğer Dylar rahatlamayı hızlandırıyorsa, son günlerde neden o kadar mutsuzdun, uzaklara dalıp gidiyordun?"

"Çok basit. İlaç işe yaramıyor."

Bu kelimeleri söylerken sesi çatallaştı. Yorganı başının üstüne çekti. Sadece oradaki engebeli araziyi görebiliyordum. Bir talk radio şovunda konuşan adam şöyle dedi: "Cinselliğim hakkında karmaşık mesajlar alıyordum." Kapitone yatak örtüsünün üstünden başını ve vücudunu okşadım.

"Açıklar mısın lütfen, Baba? Ben buradayım. Yardım etmek istiyorum."

"Bay Gray bana iki şişe içinde altmış tablet verdi. Yeter de artar bile, dedi. Her yetmiş iki saatte bir tablet. İlacın

vücuda dağılması o kadar kademeli ve hassas bir şekilde gerçekleşiyor ki bir hap asla diğeri ile çakışmıyor. İlk şişeyi Kasım sonu, Aralık başı gibi bitirdim."

"Denise buldu onu."

"Öyle mi?"

"O zamandan beri senden gözünü ayırmıyor."

"Nereye bırakmışım?"

"Mutfaktaki çöp kutusuna."

"Nasıl yapmışım bunu? Ne dikkatsizlik."

"İkinci şişeye ne oldu?" dedim.

"İkinci şişeyi de sen buldun."

"Biliyorum. Kaç tablet aldığını soruyorum."

"Şimdiye kadar o şişeden yirmi beş tane aldım. Toplam elli beş ediyor. Beş tane kaldı."

"Dört tane kaldı. Birini analize verdim."

"Bunu bana söylemiş miydin?"

"Evet. Peki durumunda herhangi bir değişiklik oldu mu?"

Başının tepesinin yorganın altından çıkmasına izin verdi.

"Başlangıçta oldu sandım. İlk dönem en umutlu olduğum zamandı. O zamandan beri hiç iyileşme olmadı. Gittikçe cesaretim kırıldı. Şimdi izin ver de uyuyayım, Jack."

"Hatırlıyor musun bir gece Murray'e yemeğe gitmiştik. Dönerken yolda senin unutkanlıklarından bahsetmiştik. İlaç alıp almadığından emin olmadığını söylemiştin. Hatırlayamadığını söylemiştin. Bu bir yalandı tabii."

"Sanırım öyle," dedi.

"Ama genelde unutkanlıkların yalan değildi. Denise ve ben, unutkanlığının almakta olduğun ilaç her ne ise onun yan etkisi olduğunu var sayıyorduk."

Başının tamamı ortaya çıktı.

"Tamamen yanlış," dedi. "İlacın yan etkisi değildi bu. Durumun yan etkisiydi. Bay Gray hafızamdaki zayıflamanın ölüm korkuma karşı koymak için giriştiğim umutsuz

bir çaba olduğunu söyledi. Bir tür sinir savaşı. Pek çok şeyi unutmayı beceriyorum ama sıra ölüme geldiğinde başarısızım. Ve şimdi Bay Gray de başarısızlığa uğradı."

"Bundan haberi var mı?"

"Telesekreterine bir mesaj bıraktım."

"Cevaben aradığında ne dedi?"

"Bana postayla bir bant yolladı; dinlemek için Stover'lara gittim. İçtenlikle üzüldüğünü söylüyordu, ne demekse. Doğru denek olmadığımın anlaşıldığını söylüyordu. Bunun bir gün, çok yakında, biriyle, bir yerde işe yarayacağına emindi. Beni seçmekle hata ettiğini söylüyordu. Fazla gelişigüzel bir seçim yapmıştı. Fazla sabırsız davranmıştı."

Gece yarısı olmuştu. İkimiz de bitap düşmüştük. Ama buralara kadar gelmiş, bu kadar söz söylemiştik, henüz duramayacağımızı biliyordum. Derin bir nefes aldım. Sonra arkama uzanıp gözlerimi tavana diktim. Babette lambayı söndürmek için vücudumun üstünden eğildi. Sonra radyonun bir düğmesine basıp sesleri susturdu. Yüzlerce başka gece az buçuk aynı şekilde bitmişti. Kendini külçe gibi yatağa bıraktığını hissettim.

"Sana söylemeyeceğime dair kendi kendime söz verdiğim bir şey var."

"Sabaha kadar bekleyebilir mi?" dedi.

"Kesin olmamak kaydıyla ölmeye programlanmış durumdayım. Yarın ya da öbür gün gerçekleşeceği yok gerçi. Ama hazırlık başladı."

Konuşmaya devam edip, Niyodin T.'ye maruz kalış hikayemi anlattım ona, gerçekçi bir ifadeyle, tonlamasız, kısa bildirme tümceleriyle. Bilgisayar teknisyeninden bahsettim, kötümser bir kapsamlı çetele üretmek için nasıl geçmişime girdiğinden. Verimizin toplam miktarı kadarız, dedim ona, tıpkı kimyasal içtepilerimizin toplam miktarı kadar olduğumuz gibi. Bu haberi ondan saklamak için ne büyük bir mücadele verdiğimi açıklamaya çalıştım.

Ama onun itiraflarından sonra, saklanması yanlış bir sır türü gibi görünmüştü bu.

"O halde artık korkudan ve bitip gitmeyen yılgılardan bahsetmiyoruz," dedim. "Asıl zor ve ağır olanı bu, gerçeğin kendisi."

Yavaşça örtülerin altından sıyrıldı. Üstüme tırmanıp hüngür hüngür ağlamaya başladı. Parmaklarının omuzlarımı ve boynumu tırmaladığını hissettim. Ilık gözyaşları dudaklarıma damladı. Göğsümü yumruklarıyla dövdü, sol elimi kavrayıp başparmağımla işaret parmağım arasındaki eti ısırdı. Hıçkırıkları umarsız bir gayretle dolu feci bir iniltiye dönüştü. Başımı yavaşça ama yine de vahşice ellerinin arasına alıp sarsa sarsa yastığa vurmaya başladı. Daha evvel yapmış olduğu hiçbir şeyle, olduğu izlenimini uyandırdığı hiçbir şeyle bağlantısını kuramadığım bir hareketti bu.

Daha sonra, Babette vücudumun üstünden düşüp huzursuz bir uykuya daldığında, ben karanlığa bakmaya devam ettim. Radyo açıldı. Örtüleri üstümden atıp banyoya gittim. Denise'in manzaralı prespapyeleri kapının yanındaki tozlu bir rafta duruyordu. Ellerimi ve bileklerimi suya tuttum. Yüzüme soğuk su çarptım. Etraftaki tek havlu, üzerinde tic-tac-toe deseni olan küçük pembe bir el beziydi. Yavaşça ve dikkatle kurulandım. Sonra radyatör kapağını duvardan hafifçe kaldırıp elimi altına soktum. Dylar şişesi orada değildi.

-27-

Toksik olaydan sonra ikinci kez check-up yaptırmıştım. Bilgisayar çıktısında ürkütücü hiçbir rakam yoktu. Bu ölüm hâlâ göze ilişmeyecek kadar derinlerdeydi. Doktorum Sundar Chakravarty, neden birdenbire bu kadar sık check-up yaptırmaya başladığımı sordu. Geçmişte, bilmekten korkan biri olmuştum hep.

Ona hâlâ korktuğumu söyledim. Geniş bir tebessüm belirdi yüzünde, esprinin son bölümünü bekler gibi. Elini sıktım ve kapıya yöneldim.

Eve dönerken, süpermarkete çabucak girip çıkmak niyetiyle arabayı Elm'den aşağıya doğru sürdüm. Cadde acil durum araçlarıyla doluydu. Biraz ileride ortalığa saçılmış vücutlar gördüm. Pazıbentli bir adam bana düdük çaldı ve arabamın önünde durdu. Bir an için gözüm Mylex giysili başka adamlara takıldı. Sedye taşıyan hastabakıcılar koşarak caddenin ortasından geçtiler. Düdüklü adam biraz daha yaklaştığında, pazıbentindeki harfleri çıkartabildim: SIMUVAC.

"Geri çık," dedi. "Cadde kapalı."

"Ekip olarak bir simulasyona hazırlandığınıza emin misiniz? Etkili bir sızıntının daha olmasını beklemek isterdiniz belki. Saatinizi geri alın."

"Çek arabanı, git buradan. Etki sahasının içindesin."

"Ne demek oluyor bu?"

"Öldün demek oluyor," dedi bana.

Geri geri giderek caddeden çıktım ve arabayı park ettim. Sonra ağır ağır yürüyerek yeniden Elm'den aşağı indim. Sanki oraya girmeye iznim varmış gibi görünmeye

çalışıyordum. Dükkan önlerinden uzaklaşmamaya dikkat ediyor, teknisyen ve polis şeflerinin, üniformalı personelin arasına karışıyordum. Otobüsler, polis arabaları, ambuletler vardı. Elektronik teçhizatlı görevliler, radyasyon ya da toksik serpinti tesbit etmeye çalışır gibi yapıyorlardı. Çok geçmeden gönüllü kurbanlara yaklaşmıştım. Yirmi küsur kişiydiler, yüzükoyun uzanmış, sırtüstü yatmış, kenar taşlarından aşağı sarkmış, sersem bakışlarla yerlerde oturuyorlardı.

Kızımı onların arasında görünce neye uğradığımı şaşırdım. Kolu bir yana savrulmuş, başı öbür yana devrilmiş halde, caddenin ortasında boylu boyunca yatıyordu. Bakmaya bile zor tahammül edebiliyordum. Daha dokuz yaşındayken kendisini böyle mi düşünüyor—şimdiden yeteneklerini cilalamaya çalışan bir kurban olarak mı? Ne kadar da doğal, şiddetli bir felaket fikri ile nasıl da dolduruşa gelmiş görünüyordu. Gözünde canlandırdığı gelecek bu mu?

Yanına gidip bağdaş kurarak oturdum.

"Steffie? Sen misin?"

Gözlerini açtı.

"Kurban değilsen burada olmaman gerekir," dedi.

"İyi olduğuna emin olmak istiyorum sadece."

"Eğer seni görürlerse başım derde girer."

"Hava soğuk. Hasta olacaksın. Baba burada olduğunu biliyor mu?"

"Bir saat önce okulda yazıldım."

"Battaniye dağıtsalardı bari," dedim.

Gözlerini kapadı. Onunla bir süre daha konuştum ama cevap vermemeye kararlıydı. Sessizliğinde kızgınlıktan ya da reddedişten eser yoktu. Sadece sorumluluk duygusu. Kurbanlığına kayıtsız şartsız inanmayı geçmiş tecrübesinden öğrenmişti.

Yeniden kaldırıma döndüm. Bir adamın yükselteçten çıkan sesi süpermarketin içinde bir yerlerden gürleyerek sokağa yayıldı.

"Tahliye simulasyonlarını planlayıp uygulayan özel bir danışmanlık firması olan Öncü Felaket Yönetimi adına, hepinize hoşgeldiniz demek istiyorum. Bu öncü felaket tatbikatının gerçekleştirilmesi için yirmi iki eyaletle bağlantı halindeyiz. Bu, sayısının artacağına yürekten inandığım tatbikatların ilki. Felaketi ne kadar prova edersek, gerçeğinden o kadar korunmuş olacağız. Galiba hayat da böyle işliyor, değil mi? Şemsiyenizi tam on yedi gün yanınızda işe götürürsünüz, bir damla yağmur yağmaz. Onu evde bıraktığınız ilk gün, rekor düzeyde yağmur düşer. Hiç şaşmaz, değil mi? Kullanmayı umduğumuz mekanizmalardan biri de bu işte. Pekala, işimize dönelim. Siren üç kez uzun uzun çaldığında, özenle seçilmiş binlerce tahliyezede evlerini ve iş yerlerini terk edip taşıtlarına binecek ve tam teçhizatlı acil durum sığınaklarına gidecek. Trafik direktörleri bilgisayar donanımlı istasyonlarına koşacaklar. Güncelleştirilmiş talimatlar SIMUVAC yayın sisteminden bildirilecek. Hava örnekleyiciler, bulutun etki sahasına plan dahilinde dağılacaklar. Süt örnekleyicileri, beslenme sahası içinde sonraki üç gün boyunca süt ürünlerini ve rastgele seçilmiş gıda maddelerini test edecekler. Bugün özel bir serpintinin simulasyonunu yapmıyoruz. Bu, genel anlamda bir sızıntı ya da serpinti. Radyoaktif gaz olabilir, kimyasal bulutlar olabilir, kaynağı bilinmeyen bir duman olabilir. Önemli olan hareket. Bu insanları sahadan çıkarın. Kabaran buluttan kaçtığımız gece çok şey öğrendik. Ama planlanmış bir simulasyonun yerini hiçbir şey tutamaz. Eğer gerçeklik bir araba kazası ya da sedyeden düşen bir kurban şeklinde işimize burnunu sokacak olursa, kırılan kemikleri iyileştirmek veya gerçek yangınları söndürmek için burada olmadığımızı hatırlamamız çok önemli. Biz simulasyon yapmak için buradayız. Araya giren engeller gerçek bir acil durumda can kaybına mal olabilir. Eğer şimdiden bu engellere takılmamayı öğrenirsek, daha sonra yeri geldiğinde onlara takılmamayı başara-

biliriz. Pekala. Siren iki hazin feryat kopardığında, sokak kaptanları ev ev dolaşıp, istemeden arkada bırakılmış olabilecek canlılara bakacak. Kuşlar, japon balıkları, yaşlı insanlar, engelliler, hastalar, yatalaklar, vesaire. Beş dakika, kurbanlar. Kurtarma ekibi, size söylüyorum, bunun bir yıkım simulasyonu olmadığını unutmayın. Kurbanlarınız endişeli ama şokta değiller. O müşfik sevgi ve şefkatinizi Hazirandaki nükleer ateş topuna saklayın. Dört dakikamız var ve azalıyor. Kurbanlar, topallayarak yürüyün. Ve unutmayın, çığlık atmak ya da kıvranmak için gelmediniz buraya. Biz fazla dikkat çekmeyen kurbanları severiz. Burası New York ya da L. A. değil. Hafif iniltiler kafi gelecektir."

Seyretmek istemediğime karar verdim. Arabaya geri dönüp eve doğru yola koyuldum. Ben evin önüne yanaşırken, sirenler ilk üç düdüğü çaldı. Heinrich, üstünde bir reflektör yelek ve kamuflaj şapkasıyla ön basamaklarda oturuyordu. Yanında kendisinden büyük bir çocuk vardı. Pigmentasyonu belirsiz, güçlü ve yapılı bir vücuda sahipti. Bizim sokakta evini tahliye eden yoktu anlaşılan. Heinrich elindeki klipsli dosyaya baktı.

"Neler oluyor?"

"Sokak kaptanıyım ben," dedi.

"Steffie'nin de kurban olduğunu biliyor muydun?"

"Olabilirim demişti."

"Neden bana söylemedin?"

"Alt tarafı onu yerinden kaldırıp bir ambulansa bindirecekler. Sorun ne?"

"Sorunun ne olduğunu bilmiyorum."

"Bunu yapmak istiyorsa yapmalı."

"Rolüne çok alışmış görünüyor."

"O rol bir gün hayatını kurtarabilir," dedi.

"Yaralı ya da ölü taklidi yapmak bir insanın hayatını nasıl kurtarabilir?"

"Eğer bunu şimdi yaparsa, daha sonra yapmak zorunda

kalmayabilir. Bir şeyi ne kadar prova edersen, gerçekten olma ihtimali o kadar azalır."

"Caddedeki danışmanın lafları bunlar."

"Beylik laflar işte, ama işe yarıyor."

"Bu kim?"

"Orest Mercator. Evlerde bırakılanları kontrol etmeme yardımcı olacak."

"Öldürücü yılanlarla dolu bir kafesin içinde oturmak isteyen sensin demek. Sebebini söyler misin bana?"

"Çünkü rekor kırmak istiyorum," dedi Orest.

"Rekor kırarken öldürülmeyi neden ister ki insan?"

"Ne öldürülmesi? Öldürülmekten bahseden oldu mu şimdi?"

"Etrafında ender rastlanan ölümcül sürüngenler olacak."

"Onlar yaptıkları işin en iyisidirler. Ben de yaptığım işin en iyisi olmak istiyorum."

"Sen ne yaparsın?"

"Bir kafesin içinde altmış yedi gün otururum. Rekoru kırmak için yapmam gereken bu."

"Ucuz baskı bir kitapta yer alacak iki satır için ölümü göze aldığının farkında mısın?"

Merakla Heinrich'e baktı, bu ahmakça sorgulamadan onu sorumlu tuttuğu çok açıktı.

"Seni sokacaklar," diye devam ettim.

"Beni sokmayacaklar."

"Nereden biliyorsun?"

"Çünkü biliyorum."

"Onlar gerçek yılan, Orest. Tek bir ısırık yeter."

"Isırırlarsa yeter. Ama ısırmayacaklar."

"Onlar gerçek. Sen gerçeksin. Onlar her zaman insanları sokarlar. Yılan zehri öldürücüdür."

"İnsanları sokarlar. Ama beni sokmayacaklar."

Şöyle dediğimi fark ettim, "Sokacaklar işte. O yılanlar senin ölümü imkansız gördüğünü bilmiyorlar. Senin genç

ve güçlü olduğunu, ölümün senden başka herkese mahsus olduğunu düşündüğünü bilmiyorlar. Onlar sokacak ve sen öleceksin."

Söylediklerimin hiddetinden utanarak duraladım. Bana belirgin bir ilgiyle, kıskançlıkla karışık bir saygıyla baktığını görünce çok şaşırdım. Belki de galeyanımın yakışıksız şiddeti, üstlendiği işin ağırlığını ona kabul ettirmişti, onu değiştirilemeyecek bir alın yazısına ilişkin sezgilerle doldurmuştu.

"Sokmak isterlerse sokarlar," dedi. "En azından hemen ölürüm. Bu yılanlar türlerinin en iyileri, en hızlılarıdır. Şişen engerek beni sokarsa birkaç saniye içinde ölürüm."

"Acelen ne?" dedim. "On dokuz yaşındasın. Ölmek için yılanlardan daha iyi yüzlerce yol bulacaksın."

Orest da ne biçim isimdir? Yüz hatlarını inceledim. İspanyol, Orta Doğulu, Orta Asyalı, koyu tenli bir Doğu Avrupalı, açık tenli bir zenci olabilirdi. Aksanı var mıydı? Emin değildim. Samoa adasından mıydı, yerli bir Kuzey Amerikalı mıydı, İspanyol veya Portekiz kökenli Yahudilerden miydi? İnsanlara ne diyemeyeceğinizi bilmek zorlaşıyordu.

"Bench-press yaparak kaç kilo kaldırabilirsin?" diye sordu bana.

"Bilmiyorum. Çok fazla değil."

"Hiç birinin suratına yumruk attın mı?"

"Belki ıska geçen bir vuruş, bir kere, uzun zaman önce."

"Ben suratına yumruk atacak birini arıyorum. Çıplak elle. Bütün gücümle vuracağım. Nasıl bir duygu olduğunu anlamak için."

Heinrich filmlerdeki polis hafiyeleri gibi sırıtıyordu. Siren çalmaya başladı—iki hazin feryat. İki oğlan klipsli dosyadaki ev numaralarını gözden geçirirlerken, ben de içeri girdim. Babette mutfakta Wilder'ı besliyordu.

"Heinrich bir reflektör yelek giymiş," dedim.

"Sadece sis ihtimaline karşı, kaçan taşıtlar çarpmasın diye."

"Kimsenin zahmet edip de kaçmaya kalkacağını sanmıyorum. Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Daha iyiyim," dedi.

"Ben de öyle."

"Sanırım Wilder'la vakit geçirmek bana iyi geliyor."

"Ne demek istediğini anlıyorum. Ben de Wilder'la beraberken kendimi hep iyi hissediyorum. Hazlar üstüne yapışıp kalmadığı için mi acaba? Açgözlü olmadan bencil olabiliyor, tam anlamıyla sınırsız ve doğal bir bencillik. Bir şeyi elinden bırakıp başka bir şeyi kapmak için atılışında harikulade bir taraf var. Öbür çocuklar özel anların ya da olayların zevkini tam manasıyla çıkartmadıklarında bu beni kızdırıyor. Tutup tadını almaları gereken şeylerin ellerinden kayıp gitmesine izin veriyorlar. Ama aynı şeyi Wilder yaptığında, dahiyane bir ruhun iş başında olduğunu görüyorum."

"Bu doğru olabilir ama onda bana heyecan veren başka bir şey daha var. Daha büyük, daha muhteşem bir şey, nedense çok iyi tanımlayamadığım bir şey."

"Unutturma da Murray'e sorayım," dedim.

Çocuğa taklit edebileceği mimikler yaparak ve "Evet evet evet evet evet evet evet," diyerek, ağzına bir kaşık çorba verdi.

"Sormam gereken bir şey var. Dylar nerede?"

"Unut onu, Jack. Yalancı altın, züğürt tesellisi ya da her ne haltsa işte."

"Korkunç bir kuruntu belki. Biliyorum. Ama tabletleri emniyetli bir yerde saklamak isterdim. Belki sadece Dylar'ın varlığının fiziki bir kanıtı olarak. Beyninin sol tarafı ölmeye karar verirse, birine dava açabilmek istiyorum. Dört tablet kalmıştı. Nerede onlar?"

"Radyatör kapağının altında olmadıklarını mı söylüyorsun?"

"Aynen öyle."

"Ben dokunmadım, inan bana."

"Kızgın ya da karamsar bir anında çöpe atmış olmayasın? Ben sadece tarihsel hakikat adına istiyorum onları. Beyaz Saray bantları gibi. Onların hepsi arşive gider."

"Ön testlere tabi tutulmadın sen," dedi. "Tek bir hap yutman bile tehlikeli olabilir."

"Yutmak istemiyorum ki."

"Evet, istiyorsun."

"Hap yutma sahasından tatlı sözlerle kandırılarak uzaklaştırılıyoruz. Bay Gray nerede bulunur? Bir prensip meselesi olarak onu mahkemeye vermek isteyebilirim."

"Biz bir anlaşma yaptık, o ve ben."

"Salı ve Cuma günleri. Gray-panorama Oteli."

"Demek istediğim bu değil. Onun gerçek kimliğini hiç kimseye açıklamayacağıma söz verdim. Senin aklından ne geçtiğini de göz önüne alınca, verdiğim söz iki misli önem kazanıyor. Onunkinden ziyade senin iyiliğin için tutulması gerekiyor. Söylemeyeceğim, Jack. En iyisi hayatlarımıza kaldığımız yerden devam edelim. Birbirimize elimizden geleni yapacağımızı söyleyelim. Evet evet evet evet evet."

Arabamla ilkokula gittim ve ana girişin karşısına, caddeye park ettim. Yirmi dakika sonra dalgalar halinde dışarı sökün ettiler, yaklaşık üç yüz çocuk, cıvıl cıvıl, şen şakrak, pervasızca azgın. İlginç hakaretler, bilinçli ve müstehcen küfürler yağdırıyor, birbirlerine çantalarla, yün berelerle vuruyorlardı. Bu surat kalabalığını inceleyerek sürücü koltuğunda oturuyor, kendimi bir uyuşturucu satıcısı ya da sapık gibi hissediyordum.

Kalabalığın arasında Denise'i görünce kornamı çaldım ve o da bana doğru yöneldi. Onu okuldan ilk alışımdı bu, arabanın ön tarafına geçerken bana ihtiyatlı ve sert bir bakış attı—bir ayrılık ya da boşanma haberi duymaya hiç hali olmadığını gösteren bir bakış. Nehir yolundan

eve doğru gitmeye başladım. Dikkatle profilimi inceliyordu.

"Konu Dylar," dedim. "İlacın Babette'in hafıza problemleriyle hiçbir ilgisi yokmuş. Aslında tam tersi geçerli. Dylar'ı hafızası düzelsin diye alıyor."

"Sana inanmıyorum."

"Neden?"

"Çünkü sırf bunu söylemek için gelip beni okuldan almazdın. Çünkü ilacın reçeteyle temin edilemediğini çoktan keşfetmiş durumdayız. Çünkü onun doktoruyla konuştum ve ilacın adını bile duymamış."

"Onu evinden mi aradın?"

"Bürosundan."

"Dylar bir aile doktorunu biraz aşan bir şey olabilir."

"Annem uyuşturucu müptelası mı?"

"Daha isabetli bir tahmin yapabilirsin sen," dedim.

"Hayır, yapamam."

"Şişeye ne yaptığını bilmek istiyoruz. İçinde birkaç tablet kalmıştı."

"Onları benim aldığımı nereden biliyorsun?"

"Çünkü ben de biliyorum, sen de biliyorsun."

"Eğer biri bana Dylar'ın gerçekten ne olduğunu söylemek isterse, belki bir yerlere varabiliriz."

"Bilmediğin bir şey var," dedim. "Annen artık o ilacı kullanmıyor. Şişeyi saklamanın sebebi her ne ise, artık geçerliliği kalmadı."

Batı tarafından bir tur atmış, şimdi de üniversite kampüsünün içinden geçiyorduk. Otomatik olarak ceketimin cebine davranıp koyu renk gözlüklerimi buldum ve taktım.

"O zaman atarım ben de onları," dedi.

Sonraki birkaç gün boyunca her türlü ikna yolunu denedim, bunlardan bazıları hemen hemen nefes kesici biçimde karmaşık ve incelikliydi. Hatta şişenin yetişkin ellerde bulunması gerektiğine inandırarak Babette'i bile kendi

tarafıma çektim. Ama kızın inadı azami derecede dirençliydi. Bir tüzel kişi olarak yaşamı şimdiye kadar başka insanların anlaşmaları ve sıkı pazarlıkları ile şekillendirilmişti ama artık, bu işin bir dengeye, bir uzlaşmaya varmasına izin vermeyecek kadar katı bir prensibe sadık kalmaya kararlıydı. Ona ilacın sırrını söyleyene dek şişeyi saklı tutacaktı.

Belki de böylesi daha iyiydi. Ne de olsa ilaç tehlikeli olabilirdi. Ben de kolay çözümlere inanan biri değildim, ruhumu ezeli bir korkudan kurtaracak bir şeyi yutacak kadar. Ama o uçan daire şeklindeki tableti düşünmeden edemiyordum. Acaba hiç işe yaradığı olacak mıydı, birileri için işe yarayıp diğerleri için işe yaramayacağı doğru olabilir miydi? Niyodin belasının iyi huylu bir suretiydi o. Dilimin arkasından yuvarlanıp mideme inecekti. Hapın içindeki öz çözünecek, kanıma yardımsever kimyasal maddeler salacak, onlar da beynimin ölüm korkusu bölgesine akın akın hücum edeceklerdi. Hap ise, içe dönük minik bir patlama ile, tedbirli, hassas ve düşünceli bir polimer göçürtmesi ile kendini sessizce imha edecekti.

Teknolojinin insancıl yüzü.

-28-

Wilder ocağın önündeki yüksekçe bir taburede oturmuş, küçük bir emaye kabın içinde kaynayan suyu seyrediyordu. Bu olaydan büyülenmiş gibi bir hali vardı. Şimdiye dek hep birbirinden ayrı düşündüğü şeyler arasında muhteşem bir bağlantı mı keşfetti acaba diye düşündüm. Mutfak böyle anlar açısından zengin bir yer olmuştur her zaman, belki de onun için olduğu kadar benim için de öyleydi.

Steffie, "Çarşamba günlerini seven bir tek kişi tanıyorum, o da ben," diyerek içeri girdi. Wilder'ın dalgın hali onun da ilgisini çekmişe benziyordu. Gidip yanında durdu ve çalkantılı suyun onu hangi özelliğiyle cezbettiğini anlamaya çalıştı. Kabın üstüne eğilip içinde yumurta mı var diye baktı.

Ray-Ban Wayfarer diye bir ürünün cıngılı kafamın içinde dolaşmaya başlamıştı.

"Tahliye nasıl gitti?"

"Gelmesi gereken bir sürü insan hiç ortaya çıkmadı. Sızlana sızlana bekledik orada."

"Gerçeği olduğunda çıkarlar ortaya," dedim.

"O zaman çok geç olur."

Işık parlak ve sakindi, nesneleri ışıldatıyordu. Steffie dışarı çıkmak üzere giyinmişti, bir okul günü sabahıydı ama ocağın yanından ayrılamıyor, bir Wilder'a bir kaynar suya bakarak çocuğun merak ve hayret dolu bakışlarının istikametini tek bir doğrultuda birleştirmeye çalışıyordu.

"Baba senin bir mektup aldığını söyledi."

"Annem Paskalya tatilinde onu ziyaret etmemi istiyor."

"Güzel. Gitmek ister misin? Elbette istersin. Anneni seversin sen. Şu anda Mexico City'deydi, değil mi?"

"Beni kim götürecek?"

"Ben seni havaalanına götürürüm. Annen de indiğin yerde karşılar. Çok kolay. Bee bunu hep yapıyor. Bee'yi seversin sen."

Neredeyse sesüstü bir hızla, on bin metre yükseklikte, yalnız başına, titan ve çelikten yapılmış eğri büğrü bir konteynerin içinde yabancı bir ülkeye uçmak gibi bir işin ciddiyeti onu giderek sessizleştirdi. Suyun kaynayışını seyrettik.

"Yeniden kurban olmak için yazıldım. Tatbikat Paskalyadan hemen önce. O yüzden sanırım burada kalmam gerekecek."

"Bir tahliye daha mı? Bu defaki olay ne?"

"Komik bir koku."

"Yani nehrin öbür tarafındaki fabrikalardan yayılan kimyasal bir madde mi?"

"Sanırım öyle."

"Bir kokunun kurbanı olarak ne yapacaksınız?"

"Henüz söylemediler."

"Bu defalık sana izin vermekte bir sakınca görmeyeceklerine eminim. Onlara bir yazı yazarım," dedim.

İlk ve dördüncü evliliklerimi, Steffie'nin annesi olan Dana Breedlove ile yapmıştım. İlk evliliğimiz, karşılıklı olarak uygun bulduğumuz anda bizi yeniden denemeye teşvik edecek kadar iyi gitmişti. Janet Savory ve Tweedy Browner ile geçirdiğim can sıkıcı dönemlerden sonra onunla yeniden evlendiğimizde ise, işler sarpa sarmaya başladı. Gerçi karım Barbados'ta yıldızlı bir gece Stephanie Rose'a hamile kalana dek her şey yolundaydı. Dana oraya, bir devlet memuruna rüşvet vermek için gelmişti.

İstihbarat işiyle ilgili çok az şey anlatırdı bana. CIA için edebi eserler yorumladığını biliyordum. Genellikle şifreli yapıda, uzun ve ağır romanlardı bunlar. Bu iş onu

yorgun ve sinirli yapıyordu; yemekten, seksten ya da sohbetten nadiren keyif alabiliyordu. Telefonda biriyle İspanyolca konuşurdu. Ürkütücü bir ışık fırtınası gibi parlayan hiperaktif bir anneydi. Uzun uzun romanlar postayla gelip dururdu.

İstihbarat işine karışmış yaşamlarla ilişki kurma hatasına bu kadar sık düşüyor olmam çok tuhaftı. Dana yarı zamanını casus olarak çalışmaya veriyordu. Tweedy ise uzun bir casusluk ve karşı casusluk geleneğine sahip eski ve tanınmış bir ailenin kızıydı ve şimdi de üst düzeyde yetkili bir cangıl dedektifi ile evliydi. Janet, ashrama çekilmeden evvel, ihtilaflı bir beyin takımı ile bağlantısı olan gizli bir modern teorisyen grubu için araştırmalar yapan bir döviz analizcisiydi. Bana tek söylediği, asla aynı yerde iki kere buluşmadıklarıydı.

Babette'e tapınışımın bir kısmı da katıksız iç ferahlığı olmalı. Sır tutabilen biri değildi o, ölüm korkuları onu cinnete sürükleyip gizli araştırmalara ve erotik dalaverelere itene dek öyle değildi en azından. Bay Gray'i ve onun aşağı sarkan aletini düşündüm. Hayal bulanık ve tamamlanmamıştı. Adam kelimenin tam manasıyla gri renkteydi ve görsel bir vızıltı çıkarıyordu.

Su artık fokur fokur kaynamaya başlamıştı. Steffie oğlanın tünediği yerden inmesine yardım etti. Ön kapıya giderken Babette'le karşılaştım. Dylar itiraflarının yaşandığı geceden bu yana, günde iki üç kere karşılıklı olarak sormakta olduğumuz basit fakat son derece içten soruyu yine yönelttik birbirimize. *"Kendini nasıl hissediyorsun?"* Bu soruyu sormak ve sorulduğunu duymak, ikimize de kendimizi daha iyi hissettiriyordu. Gözlüğümü bulmak için üst kata seğirttim.

Televizyonda Kanser Bilgi Yarışması vardı.

Centenary Hall'deki yemekhanede, Murray'nin çatalını bıçağını koklayışını seyrettim. New York göçmenlerinin yüzlerinde alışılmışın dışında bir solgunluk vardı. Bil-

hassa Elliot Lasher ile Grappa'da. Saplantının, küçük alanlara hapsedilmiş güçlü iştahların donukluğu çökmüştü üzerlerine. Murray, Elliot Lasher'ın *film noir* bir yüzü olduğunu söylerdi. Yüz hatları keskince tanımlıydı, saçları yağlı bir maddeye bulanmıştı. Bu adamların geçmişin siyah beyaz görüntülerine özlem duyduğu yolunda acayip bir düşüncem vardı; özlemlerine renksiz değerler, savaş sonrasına özgü kentsel grinin kişisel sınırları egemendi.

Alfonse Stompanato çevresine husumet ve tehdit yayarak yerine oturdu. Beni izler gibiydi sanki, bir bölüm başkanının aurasını ölçen bir diğer bölüm başkanı. Cübbesinin ön tarafına bir Brooklyn Dodger amblemi dikilmişti.

Lasher kağıt peçetesini tomar haline getirip iki masa ötedeki birine fırlattı. Sonra da Grappa'ya baktı.

"Yaşamının üstünde en büyük etkisi olan kişi kimdi?" dedi düşmanca bir ses tonuyla.

"*Kiss of Death* filminde Richard Widmark. Tekerlekli sandalyedeki o yaşlı kadını iki kat arasındaki merdivenlerden aşağı itişi, hayatımda çığır açan kişisel bir keşif gibiydi. Bir sürü çelişkimi sona erdirdi. Richard Widmark'ın sadist gülüşünü taklit ettim ve tam on sene süresince kullandım. Çok zor duygusal dönemlerden geçmemi sağladı. Henry Hathaway'in *Kiss of Death* filminde Tommy Udo'yu oynayan Richard Widmark. O tüyler ürpertici gülüşü hatırlıyor musun? Sırtlan suratlı. Cadılara özgü bir kıkırdama. Benim hayatımda pek çok şeyi açıklığa kavuşturdu. Bir kişi olmama yardım etti."

"Gazozunu başka çocuklarla paylaşmak zorunda kalmamak için şişene tükürdüğün oldu mu hiç?"

"İstençdışı bir hareketti bu. Hatta sandviçlerine tükürен çocuklar bile vardı. Duvara bozuk para atmaca oynadıktan sonra yiyecek ve içecek bir şeyler satın alırdık. Tükürük yağmuru hiç eksik olmazdı. Çocuklar çikolatalı pudinglerine, kremalı pastalarına tükürürlerdi."

"Babanın ayının teki olduğunu ilk fark ettiğinde kaç yaşındaydın?"

"On iki buçuk," dedi Grappa. "Loew's Fairmont'un balkonunda oturmuş Fritz Lang'in *Clash by Night* filmini seyrediyordum. Mae Doyle rolünde Barbara Stanwyck, Jerry d'Amato rolünde Paul Douglas ve Earl Pfeiffer rolünde de muhteşem Robert Ryan vardı. J. Carroll Naish, Keith Andes ve ilk dönemlerindeki haliyle Marilyn Monroe da oynuyordu. Otuz iki günde çekilmişti. Siyah beyaz."

"Dişlerini temizlerken koluna sürtünen bir kadın dişçi yüzünden ereksiyona geçtiğin oldu mu hiç?"

"Sayamadığım kadar fazla."

"Dişlerinle başparmağından ölü deriler koparttığında, yutar mısın, tükürür müsün?"

"Kısa bir süre çiğner, sonra da dilimin ucuyla çabucak dışarı fırlatırım."

"Bir otobanda araba kullanırken," dedi Lasher, "hiç gözlerini kapar mısın?"

"Kuzeydeki 95. Caddede tam sekiz dakika gözlerimi kapalı tuttum. Kişisel rekorum sekiz dakika. Virajlı şehirdışı yollarda gözlerimi altı dakikaya kadar kapamışlığım var ama sadece elli ya da elli beşle giderken. Çok şeritli otobanlarda gözlerimi kapamadan önce genellikle yetmişin üstüne çıkmıyorum. Bu işi dümdüz giden yollarda yapmak lazım. Düz yollarda, arabada başkaları da varken, beş saniyeye kadar gözlerimi kapadığım oldu. Bunu yapmak için arabadakiler uyuklamaya başlayana kadar beklersin."

Grappa'nın suratı yuvarlak, nemli ve endişeliydi. İçindeki tatlı oğlan çocuğunu ele veren bir şey vardı bu yüzde. Bir sigara yaktıktan sonra kibriti silkeleyip Murray'nin salatasına atışını seyrettim.

"Çocukken kendini ölü hayal etmekten," dedi Lasher, "ne kadar zevk alırdın?"

"Çocukluğu filan boş ver," dedi Grappa. "Ben bunu hâlâ sürekli olarak yapıyorum. Ne zaman bir şeye canım

sıkılsa, tüm arkadaşlarımın, akrabalarımın ve meslektaşlarımın tabutumun başında toplaştıklarını hayal ederim. Hepsi de, yaşarken bana daha iyi davranmadıkları için çok, hem de çok üzgündürler. Kendine acıma, elde etmek için çok uğraştığım bir duygu. Sırf büyüdüm diye, niye ondan vazgeçeyim? Kendine acıma duygusu çocukların çok iyi becerdiği bir şeydir, bu da doğal ve önemli olduğu anlamına geliyor olmalı. Kendini ölü hayal etmek, çocukça bir kendine acıma duygusunun en ucuz, en sıradan, en tatmin edici şeklidir. Görkemli bronz tabutunuzun başında dikilen tüm o insanlar ne kadar üzgün, pişman ve mahçuptur. Birbirlerinin gözlerinin içine bile bakamazlar, çünkü bu saygın ve sevecen adamın ölümünün hep birlikte içinde rol aldıkları bir komplonun sonucu olduğunu bilirler. Tabut çiçeklerle kaplanmıştır ve pembemsi ya da açık kırmızı renkte, tüylü bir kumaşla astarlanmıştır. Kendinizi, tatilden dönen başkanlar için söylendiği gibi bronzlaşmış, formunda ve dinlenmiş bir görünümle, kravatlı koyu renk bir takım elbise içinde yatarken gördüğünüzde, kendine acıma ve kendini beğenme duygularının o şahane zıt akıntıları içinde yüzebilirsiniz. Ama kendine acıma duygusundan bile daha çocukça ve tatmin edici bir şey vardır, kendimi neden mütamadiyen ölü olarak, etrafı ağlayıp sızlayan yaslılarla çevrili büyük bir adam olarak görmeye çalıştığımı açıklayan bir şey. Kendi hayatlarının benimkinden önemli olduğunu düşündükleri için insanları cezalandırma şeklimdir bu benim."

Lasher Murray'e şöyle dedi, "Resmi bir Ölüler Günümüz olmalı. Meksikalılar gibi."

"Var zaten. Adı da Super Bowl Haftası."

Bunu dinlemek istemiyordum. Bir konuda kafa yormak isteseydim, fantazilerle uğraşacağıma, oturur kendi ölümümü düşünürdüm. Grappa'nın yorumlarını asılsız bulduğumdan değil. Onun komplo anlayışı, içimde farklı bir tepki dalgası uyandırmıştı. Ölüm döşeğindeyken bağışladığımız şey budur işte, sevgisizlik ya da açgözlülük

değil. İnsanların bize karşı ikiyüzlü davranmayı, sessizce arkamızdan dolap çevirmeyi, ustalıkla kuyumuzu kazmayı becermelerini affederiz.

Alfonse'un kıvrak bir omuz hareketiyle hantal varlığını yeniden hissettirdiğini fark ettim ve bunu konuşmaya hazırlandığının işareti olarak yorumladım. Aniden kalkıp gitmek, sıvışmak, kaçmak istiyordum.

"New York'ta," dedi, dosdoğru bana bakarak, "insanlar iyi bir dahiliye uzmanınız olup olmadığını sorarlar. Gerçek güç onlarda saklıdır. İç organlarda. Karaciğer, böbrekler, mide, bağırsaklar, pankreas. Dahiliye sihirli değnektir. İyi bir dahiliye uzmanında, sağladığı tedavinin tamamen dışında, güç ve karizma ararsınız. İnsanlar vergi avukatları, ev tasarımcıları, uyuşturucu satıcıları hakkında da sorular sorar. Ama asıl önemlisi dahiliye uzmanıdır. 'Dahiliyeciniz kim?' diyecektir biri, meydan okurcasına. Soru şunu ima etmektedir: Eğer dahiliyecinizin tanınmamış bir ismi varsa, pankreasınızda oluşacak mantar şeklinde bir tümör yüzünden öleceğiniz kesindir. Sadece iç organlarınız kan kaybediyor olabileceği için değil, bu konuda kime başvuracağınızı, bağlantıları nasıl kuracağınızı, hayatta nasıl dikiş tutturacağınızı bilmediğiniz için, kendinizi ikinci sınıf ve ölüme mahkum hissetmeniz beklenir. Askeri-sınai kompleksini boş verin. Gerçek güç, tıpkı bizim gibi insanlar tarafından, bu küçük meydan okuyuş ve sindirişlerle her gün tahakküm edilir."

Tatlımı çabucak mideye indirip, çaktırmadan masadan kalktım. Dışarıda Murray'i bekledim. Çıktığında kolunu dirseğinin hemen üstünden tuttum ve başlarını öne eğerek konuşmaya dalmış ihtiyar bir çift Avrupalı emekli gibi kampüste yürümeye başladık.

"Bunları nasıl dinliyorsun?" dedim. "Ölüm ve hastalık. Durmadan bunu mu konuşurlar?"

"Spor yazarlığı yaptığım dönemde, seyahat eden diğer yazarlarla bir araya gelirdik. Otel odalarında, uçaklarda,

taksilerde, restoranlarda. Tek bir muhabbet konusu vardı. Seks ve ölüm."

"İki konu etti."

"Haklısın, Jack."

"Bu ikisinin ayrılmaz şekilde birbirine bağlı olduğuna inansam, bundan nefret ederdim."

"Gerçek şu ki seyahat ederken her şey birbirine bağlıdır. Her şey ve hiçbir şey, daha doğrusu."

Erimekte olan küçük kar yığınlarının yanından geçtik.

"Araba kazası seminerin nasıl gidiyor?"

"Yüzlerce çarpışma sahnesi izledik. Arabalarla arabalar. Arabalarla kamyonlar. Kamyonlarla otobüsler. Motosikletlerle arabalar. Arabalarla helikopterler. Kamyonlarla kamyonlar. Öğrencilerim bu filmlerin bir tür kehanet olduğunu düşünüyorlar. Bu filmler teknolojinin intihar arzusunu vurguluyormuş. İntihar dürtüsünü, intihara can atışını."

"Sen onlara ne diyorsun?"

"Bunlar genelde B-tipi filmler, televizyon filmleri, kırsal yörelerdeki açık hava sinemalarında oynatılan filmler. Öğrencilerime bu tip yerlerde kehanet aramamalarını söylüyorum. Ben bu araba kazalarını eski bir Amerikan iyimserliği geleneğinin parçası olarak görüyorum. Bunlar pozitif olaylar, o eski 'başarma azmi' ile dolu. Her araba kazasının son yapılandan iyi olması bekleniyor. Araç ve hünerler hiç durmadan geliştiriliyor, zor hedeflere ulaşılıyor. Bir yönetmen diyor ki, 'Bu damperli kamyona havada çift perende attırarak on metre çapında turuncu bir ateş topu üretmesini sağlamam gerekiyor ki kameraman da bu ışığı sahneyi aydınlatmak için kullansın.' Eğer bu işe teknolojiyi sokmak istiyorlarsa, bunu da düşünmeleri, görkemli eylemlere yönelik, bir rüyanın peşinden koşmaya yönelik bu eğilimi de hesaba katmaları gerektiğini söylüyorum öğrencilerime."

"Bir rüya mı? Öğrencilerin nasıl cevap veriyor?"

"Aynen senin gibi. 'Bir rüya mı?' Tüm o kan ve cam, o gıcırdayan lastikler. Yarattıkları katı atığa, kokuşma aşamasındaki medeniyet anlayışına ne demeli?"

"Ne demeli?" dedim.

"Onlara görmekte oldukları şeyin kokuşma değil, masumiyet olduğunu söylüyorum. Film bize temel bir şey, ateşli, gürültülü ve bodoslamadan çarpan bir şey göstermek için karmaşık insani tutkulardan uzaklaşıyor. Yaratıcılıktan uzak, tutucu bir arzu tatmini, saflığa duyulan bir hasret bu. Yine sanatsız olmak istiyoruz. Olayların akışını, aydınlanmışlığın ve getirdiği yükümlülüklerin akışını tersine çevirmek istiyoruz. Öğrencilerim şöyle diyor, 'Şu parçalanmış vücutlara bakın, kopmuş uzuvlara. Ne biçim masumiyet bu?' "

"Buna ne diyorsun?"

"Filmlerde gerçekleşen araba kazalarını şiddet eylemleri olarak düşünemeyeceklerini söylüyorum. Onlar birer ayin. Geleneksel değerlerin ve inançların yeniden onaylanması. Araba kazaları bence Şükran Günü ve 4 Temmuz gibi bayramları çağrıştırıyor. O günlerde ne ölüler için matem tutar ne de mucizelere seviniriz. Bunlar dünyevi iyimserlik günleridir, kendini övme günleri. Kendimizi düzeltecek, geliştirecek, mükemmelleştireceğiz. Herhangi bir Amerikan filmindeki herhangi bir araba kazasını seyret. Eski moda akrobatik uçuşlar gibi, kanatlar üstünde yürümek gibi maceraperest bir andır bu. Bu kazaları sahneye koyan insanlar, yabancı filmlerin asla yaklaşamadığı bir gamsızlığı, kaygısız bir keyif duygusunu yakalayabilmişlerdir."

"Şiddeti geç, ötesine bak."

"Aynen öyle. Şiddeti geç, ötesine bak, Jack. Orada kabına sığmayan bir masumiyet ve eğlence ruhu var."

-29-

Babette ve ben, pırıl pırıl birer alışveriş sepetini iterek koridorda ilerledik. İşaret diliyle anlaşarak alışveriş yapan bir ailenin yanından geçtik. Renkli ışıklar görüp duruyordum.

"Kendini nasıl hissediyorsun?" dedi.

"Fena değilim. Gayet iyi hissediyorum. Ya sen?"

"Neden bir check-up yaptırmıyorsun? Hiçbir şeyinin olmadığını öğrensen kendini daha iyi hissetmez misin?"

"İki check-up yaptırdım. Hiçbir şeyim yok."

"Dr. Chakravarty ne dedi?"

"Ne diyebilir ki?"

"İngilizceyi çok güzel konuşuyor. Onun konuşma tarzına bayılıyorum."

"Onun konuşmaya bayıldığı kadar olamaz."

"Konuşmaya bayılıyor derken neyi kastediyorsun? Konuşmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyor mu yani? Adam bir doktor. Konuşmak zorunda. Aslına bakacak olursan, konuşsun diye para ödüyorsun ona. O güzel İngilizcesiyle hava attığını mı söylemek istiyorsun? Gözüne mi sokuyor bunu?"

"Biraz Glass Plus'a ihtiyacımız var."

"Beni yalnız bırakma," dedi.

"Beş numaralı koridora gideceğim alt tarafı."

"Yalnız kalmak istemiyorum, Jack. Bunu biliyorsun sanırım."

"Bu dönemi sağ salim atlatacağız," dedim. "Belki eskisinden de güçlü olarak. İyi olmaya kararlıyız. Babette sinir hastası değil. O güçlü, sağlıklı, dışa dönük, iyimser biri. O her şeye olumlu bakar. Babette'in can alıcı noktası budur."

Koridorlarda ve kasada birbirimizden ayrılmadık. Babette Yaşlı Adam Treadwell'e okumak için üç bulvar gazetesi aldı. Kuyrukta beklerken birlikte göz attık onlara. Sonra birlikte arabaya gidip aldıklarımızı bagaja yükledik ve yol boyunca birbirimize çok yakın oturduk.

"Gözlerim hariç," dedim.

"Ne demek bu?"

"Chakravarty bir göz doktoruna görünmem gerektiğini düşünüyor."

"Sorun renkli benekler mi yine?"

"Evet."

"O kara gözlükleri takmayı bırak."

"Onlar olmadan Hitler dersi veremem."

"Nedenmiş o?"

"Onlara ihtiyacım var, hepsi bu."

"Çok aptalca ve çok gereksizler."

"Bir kariyer inşa ettim," dedim. "İçerdiği tüm unsurları anlamıyor olabilirim ama bu bile hiçbir şeye müdahale etmemek için yeterli bir sebep."

Déjà vu kriz merkezleri kapanıyordu. Acil telefon hattı yavaş yavaş etkinliğini kaybetmişti. İnsanlar her şeyi unutmak üzereydiler. Kendimi bir nebze kaderime terk edilmiş, kabak başıma patlamış gibi hissetsem de, onları da fazla suçlayamıyordum.

Almanca derslerime hiç aksatmadan gidiyordum. Birkaç hafta sonra başlayacak olan Hitler konferansının açılışında delegelere hoşgeldiniz konuşması yaparken söyleyebileceğim şeyleri çalışmaya başlamıştık öğretmenimle. Pencereler eşya ve döküntülerle iyice kapanmıştı. Howard Dunlop, altmış vatlık tozlu ışıkta yüzen oval yüzüyle, odanın ortasında oturuyordu. Konuştuğu tek insanın ben olduğumdan şüphelenmeye başlamıştım. Onun bana duyduğu ihtiyacın benim ona duyduğum ihtiyaçdan daha büyük olduğundan da şüpheleniyordum. Rahatsız edici ve berbat bir düşünceydi bu.

Kapının yanındaki harap bir masanın üstünde Almanca bir kitap vardı. Başlığı, hayra alâmet olmayan, kalın ve ağır karakterlerle yazılmıştı: *Das Aegyptische Todtenbuch.*

"Nedir bu?" dedim.

"*Mısırlıların Ölüler Kitabı*," diye fısıldadı. "Almanya'da en çok satılan kitaplar arasında."

Arada bir, Denise evde yokken, onun odasına girip çıkıyordum. Elime bir şeyler alıp yerine koyuyor, perdenin arkasına bakıyor, açık kalmış çekmecelere göz atıyor, ayağımı yatağın altına sokup bir şey var mı diye aranıyordum. Dalgın ve üstünkörü bir yoklama.

Babette talk radio dinliyordu.

Birtakım şeyleri ayıklayıp çöpe atmaya başlamıştım. Dolabımın üstündeki ve altındaki şeyleri, bodrumda ve tavan arasında kutular içinde duran şeyleri. Mektupları, eski ucuz baskı kitapları, okumak için sakladığım dergileri, yontulması gereken kurşun kalemleri. Tenis ayakkabılarını, spor çoraplarını, parmak kısımları lime lime olmuş eldivenleri, eski kemerleri ve kravatları attım. Öğrencilere ait ödev yığınları geçti elime, reji sandalyelerinin kırık çubukları. Onları da attım. Kapağı olmayan bütün sprey kutularını attım.

Gaz saati değişik bir ses çıkarıyordu.

O gece televizyonda, Bakersville'de bir evin arka bahçesinden çıkarılmış bir ceset torbasını taşıyan polislerin görüntülerini izledim. Muhabir iki ceset bulunduğunu, aynı bahçede başka cesetlerin de gömülü olduğuna inanıldığını söyledi. Belki çok daha fazla. Belki yirmi ceset, otuz ceset—kimse tam olarak bilemiyordu. İleriye doğru uzattığı koluyla bölgeyi taradı. Çok büyük bir bahçeydi.

Muhabir, açık seçik ve kuvvetle fakat yine de biraz teklifsizce, seyircileri sanki çok sık görüştüğü ahbaplarıymış, aralarında ortak çıkarlar ve karşılıklı güven varmış izlenimi yaratarak konuşan, orta yaşlı bir adamdı. Gece boyunca bahçeyi kazmaya devam edecekler, dedi; televiz-

yon kanalı da gelişmeleri aktarmak için yayınını keserek olay yerine bağlanacaktı. Sevgilisine söz verir gibi söylemişti bunu.

Üç gece sonra Heinrich'in odasına girdim, televizyon alıcısı geçici olarak oraya taşınmıştı. Kapüşonlu eşofmanıyla yere oturmuş, aynı olay yerinden gerçekleştirilen canlı yayını seyrediyordu. Arka bahçe projektörlerle aydınlatılmıştı, kazmalı kürekli adamlar toprak tepeciklerinin ortasında çalışıyorlardı. Muhabir ön planda dikilmiş, başı çıplak, üstünde meşin bir ceket, hafif hafif yağan karın altında en son haberleri veriyordu. Polis ellerinde somut kanıtlar olduğunu söylemişti, kazıcılar sistematik ve vasıflıydı, çalışmalar yetmiş iki saati aşkın bir süredir devam ediyordu. Ama henüz başka ceset bulunamamıştı.

Beklentilerin boşa çıktığı hissi son haddindeydi. Olay yerini mutsuzluk ve boşluk kaplamıştı. Bir hayal kırıklığı, hüzünlü bir kasvet. Sessizce seyrederken biz kendimiz de öyle hissettik, oğlum ve ben. Bu his odanın içindeydi, seyiren elektron akımlarından havaya sızıyordu. Muhabir başlangıçta sadece özür diler gibiydi. Ama toplu mezarların ortaya çıkarılamadığını anlatmayı sürdürürken giderek perişanlaştı; el kol hareketleriyle kazıcıları gösterip, başını sağa sola sallarken, bizden hoşgörü ve anlayış dilenmeye hazırdı adeta.

Hayal kırıklığı hissetmemeye zorladım kendimi.

-30-

Karanlıkta zihin iç kemirici bir makine gibi işler, evrende uyanık kalmış tek şey gibi. Duvarları, köşedeki tuvalet masasını seçmeye çalıştım. Bildik, savunmasız bir histi. Küçük, zayıf, ölüme mahkum, yalnız. Panik, ormanların ve ıssız çöllerin tanrısı, yarı keçi[27]. Saatli radyoyu hatırlayıp sağ tarafıma döndüm. Sayıların değişmesini izledim, tekten çifte. Karanlıkta yeşil yeşil parlıyorlardı.

Biraz zaman geçtikten sonra Babette'i uyandırdım. Bana doğru kayarken vücudundan ılık bir hava yükseldi. Halinden hoşnut bir hava. Unutkanlık ve uykuyla karışık. Neredeyim, sen kimsin, rüyamda ne görüyordum?

"Konuşmamız lazım," dedim.

Bir şeyler mırıldandı, üstüne çöken bir baskıyı savuşturmak ister gibi. Lambaya uzandığımda koluma dirseğinin tersiyle vurdu. Işık yanmıştı. Kollarıyla yüzünü saklayıp sızlanarak radyoya doğru kaçtı.

"Bundan kaçamazsın. Konuşmamız gereken şeyler var. Bay Gray'e ulaşmak istiyorum. Gray Research'in gerçek adını istiyorum."

Sızlana sızlana sadece "Hayır," diyebildi.

"Makul sebeplerim var. Mantıklı bir bakış açım var. Büyük umut ya da beklentilerim yok. Sadece emin olmak istiyorum, bir kere denemek. Sadece 'İzin ver deneyeyim, bakalım ne olacak,' diyorum. Felç geçirmiş gibi yatıyorum

27) Yunan mitolojisindeki hayvan biçimli bereket tanrısı Pan, genellikle kafa ve ayakları keçi, hareketli, canlı ve zevk düşkünü bir tanrı olarak betimlenir. (ç.n.)

burada saatlerdir. Terden sırılsıklam oldum. Göğsüme dokun, Babette."

"Beş dakika daha. Uykuya ihtiyacım var."

"Bir bak. Elini ver bana. Nasıl terlemişim, gördün mü?"

"Herkes terler," dedi. "Ter nedir ki?"

"Damla damla akıyor adeta."

"O hapı yutmak istiyorsun. Bir işe yaramıyor, Jack."

"Tek istediğim bir iki dakika Bay Gray'le yalnız kalmak, şartlara uygun olup olmadığımı öğrenmek."

"Senin onu öldürmek istediğini düşünecektir."

"Ama bu saçmalık. Delirmiş olmam gerekir. Nasıl öldürebilirim ki onu?"

"Otelde olanları sana anlattığımı tahmin edecektir."

"Otelde olanlar oldu ve bitti. Otel meselesini değiştiremem. Acımı dindirebilecek tek adamı neden öldüreyim ki? Eğer bana inanmıyorsan kollarımın altına bir dokun."

"Senin intikam peşinde bir koca olduğunu düşünecektir."

"Doğrusunu istersen, otel meselesini çok kafama takmıyorum. Onu öldürsem kendimi daha mı iyi hissedeceğim? Benim kim olduğumu bilmesi de gerekmez. Başka bir kimlik uydururum, bir hikaye icat ederim. Yardım et bana, lütfen."

"Bana terden bahsetme. Ter nedir ki? Adama söz verdim ben."

Sabah mutfak masasında oturuyorduk. Çamaşır kurutma makinesi antrede çalışıyordu. Tambur yüzeyine çarpan düğme ve fermuarların tıkırtıları dinledim.

"Ona neler söylemek istediğimi şimdiden biliyorum. Tanımlayıcı ve objektif konuşacağım. Felsefeye, teolojiye gerek yok. İçindeki pragmatiste hitap edeceğim. Zaten ölmeye programlanmış olduğum gerçeği onu mutlaka etkileyecektir. Açıkçası, talep edebileceğinden fazlasını vermiş oluyorum ona. İhtiyacım son derece kuvvetli. İnanıyorum ki buna tepkisiz kalamayacaktır. Üstelik yeni

bir canlı denek kullanma fırsatını kaçırmak istemeyecektir. O tip insanların böyle çalışır kafası."

"Onu öldürmeyeceğin ne malûm?"

"Sen benim karımsın. Sence bir katil miyim ben?"

"Sen bir erkeksin, Jack. Erkekleri ve gözleri döndüğünde nasıl olduklarını hepimiz biliriz. Erkeklerin çok iyi becerdiği bir şeydir bu. Çılgın ve vahşi bir kıskançlık. Ölüm saçan bir öfke. İnsanların iyi becerdikleri bir şeyi yapmak için hiçbir fırsatı kaçırmak istememeleri çok doğal. Ben de bu konuda başarılı olsaydım, mutlaka yapardım. Ama anlaşılan değilim. O yüzden de, ölüm saçan bir öfkeye kapılacağıma körlere kitap okuyorum. Başka bir deyişle, sınırlarımı biliyorum. Daha azına razı olmaya istekliyim."

"Bunu hak edecek ne yaptım ben? Sana hiç yakıştıramıyorum. İğneleyici ve alaycısın."

"Bırak bu işin peşini," dedi. "Dylar benim hatamdı. Senin de aynı hatayı paylaşmana izin vermeyeceğim."

Düğmelerin ve fermuar saplarının tambura fiskeler atışını dinledik. Benim için okula gitme vakti gelmişti. Yukarıdan gelen ses şöyle dedi: "California'lı bir beyin takımı, bir sonraki dünya savaşının tuz yüzünden çıkabileceğini söylüyor."

Akşama kadar büromun penceresinde dikilip Gözlemevi'ni seyrettim. Winnie Richards yan kapıda belirdiğinde hava kararmaya başlamıştı. Sağına soluna baktıktan sonra tilki adımlarıyla çimenlik bayırda ilerlemeye koyuldu. Aceleyle büromdan çıkıp merdivenlerden indim. Birkaç saniye sonra dışarıdaydım, kaldırım taşı kaplı yolda koşuyordum. Hemen hemen aynı anda, tuhaf bir sevinç kapladı içimi, kayıp bir hazzın yeniden yakalandığı ana damgasını vuran türden, zindeleştirici bir heyecan. Dengesini kaybetmeden savrularak köşeyi döndükten sonra bir tamir atölyesinin arkasında kaybolduğunu gördüm. Elimden geldiğince hızlı koşuyordum, iplerimi koparırak, rüz-

gara karşı koyarak, göğsüm ileride, başım yukarıda, kollarım bütün gücüyle havayı döverek. Winnie kütüphane civarında yeniden ortaya çıktı, kemerli pencerelerin altından ilerleyerek neredeyse alaca karanlığa karışan çevik ve sinsi bir figür. Basamaklara yaklaştığında, start sayılabilecek bir noktadan mızrak gibi fırlayarak aniden hızlandı. Bu o kadar usta işi ve güzel bir manevraydı ki beni dezavantajlı duruma soktuğu halde onu takdir edebildim. Kütüphanenin arkasından kestirme gitmeye ve kimya laboratuvarlarının girişindeki uzun düz yolda önünü kesmeye karar verdim. Kısa bir süre için, idmandan sonra sahayı boşaltan lacrosse takımı üyeleri ile yan yana koştum. Birlikte uygun adım koşarken, oyuncular racona uygun bir şekilde sopalarını sallıyor ve benim anlayamadığım bir şarkı söylüyorlardı. Geniş yola vardığımda nefes nefese kalmıştım. Winnie görünürlerde yoktu. Koşarak fakülte otoparkının içinden, sade ve modern yapılı küçük kilisenin yanından geçip, idari binanın etrafından dolandım. Rüzgar artık yukarıdaki çıplak dalları çatırdatarak ıslık çalmaya başlamıştı. Doğu istikametinde koşmaya başladım, fikrimi değiştirip durdum ve gözlüğümü çıkartıp etrafıma bakındım. Koşmak istiyordum, koşmayı arzuluyordum. Koşabildiğimce uzağa koşabilirdim, gecenin içine koşabilirdim, neden koştuğumu unutmak için koşabilirdim. Biraz sonra kampüsün kıyısındaki bayırdan yukarıya doğru yürüyen bir figür gördüm. Bu o olmalıydı. Yeniden koşmaya başladım, onun çok uzakta olduğunu, bayırın tepesine ulaştığında gözden kaybolacağını ve tekrar ortaya çıkana kadar haftalar geçeceğini bile bile. Sahip olduğum bütün gücü son bir kez ileri atılıp tırmanmak için harcadım, betonların, otların, sonra çakılların üstünden fırtına gibi geçerek, ciğerlerim göğsümde alev alev yanarak, bacaklarımda toprağın çekiş gücünün ta kendisini, onun en mahrem ve manalı hükmünü, vücutların toprağa karışma kanununu çağrıştıran bir ağırlık hissederek.

Bayırın tepesine yaklaştığımda onun durmuş olduğunu görmek benim için tam bir sürpriz oldu. Muflonla kabartılmış Gore-Tex bir ceket giymişti ve batı yönüne bakıyordu. Yavaşça ona doğru yürüdüm. İlerideki bir sıra müstakil ev önümden çekilince, mola vermesine neyin sebep olduğunu anladım. Ufuk çizgisi koyu renk bir sisin içinde titreşiyordu. Tam üstünde güneş vardı, ateş denizine gömülen bir gemi gibi batıyordu. Romantik betimlemeler açısından zengin, postmodern bir gün batımı daha. Tarif etmeye ne gerek var? Görüş alanımız içindeki her şeyin bu olayın ışığını devşirmek için yaratılmış gibi göründüğünü söylemek yeterli. Bu daha kuvvetli gün batımlarından biri olduğundan değil. Daha dinamik renkler, daha derin mana tufanları içeren gün batımları yaşanmıştı.

"Merhaba, Jack. Senin de buraya geldiğini bilmiyordum."

"Genellikle otoyol üst geçidine giderim."

"Ne şahane değil mi?"

"Güzel tabii."

"Beni düşünmeye sevk ediyor. Gerçekten."

"Ne düşünüyorsun?"

"Böyle bir güzelliğin karşısında ne *düşünebilir* ki insan? Ürküyorum, tek bildiğim bu."

"Bundan çok daha ürkütücü olduğu günler var."

"Beni ürkütüyor. Tanrım, baksana şuna."

"Geçtiğimiz Salı nasıldı, gördün mü? Güçlü ve sersemletici bir gün batımı. Bence bugünkü vasat kalıyor. Belki de yavaş yavaş görkemini kaybediyordur."

"Umarım kaybetmez," dedi. "Onları çok özlerim."

"Belki atmosferdeki toksik tortu azalmaya başlamıştır."

"Gün batımlarının sebebinin buluttan artakalan tortu olmadığı görüşünü iddia edenler var. Asıl sebep bulutu yiyen mikroorganizmaların tortusuymuş."

Orada dikilip, renkli televizyonda yayınlanan bir belgeselin kan pompalayan kalp sahnesindeki gibi kabaran bu cafcaflı ışık dalgasını seyrettik.

"Uçan daire şeklindeki hapı hatırlıyor musun?"

"Elbette," dedi. "İnanılmaz bir teknoloji parçasıydı."

"Onun hangi amaç için tasarlandığını öğrendim. Ezeli bir sorunu çözmek üzere tasarlanmış. Ölüm korkusunu. Beyni ölüm korkusuna karşı negatif katalizörler üretmeye teşvik ediyor."

"Ama yine de ölüyoruz."

"Herkes ölür, evet."

"Sadece bundan korkmayacağız," dedi.

"Doğru."

"İlginç, sanırım."

"Dylar gizli bir araştırma grubu tarafından tasarlanmış. Öyle zannediyorum ki gruptan bazılarını psikobiyologlar oluşturuyor. Acaba ölüm korkusu üzerinde gizli çalışmalar yapan bir gruptan bahsedildiğini duydun mu hiç?"

"Duyacak en son kişi ben olurum. Beni kimse asla bulamaz. Bulmayı başardıklarında ise, bana söyleyecek önemli bir şeyleri vardır mutlaka."

"Bundan daha önemli ne olabilir?"

"Dedikodulardan, söylentilerden bahsediyorsun. Bunlar ince işler, Jack. Kim bu insanlar, merkezleri nerede?"

"Senin peşine düşmemin sebebi de bu zaten. Sen onlarla ilgili bir şeyler biliyor olabilirsin diye düşünmüştüm. Ben bir psikobiyoloğun ne olduğunu bile bilmiyorum."

"Geniş kapsamlı bir şey. Birden fazla bilgi alanını ilgilendiriyor. İğneyle kuyu kazmaya benzer."

"Bana söyleyebileceğin hiçbir şey yok mu?"

Sesimde sezinlediği bir şey bana bakmak için dönmesine sebep oldu. Winnie otuzlu yaşlarına daha yeni girmişti ama bir insanın yaşamını oluşturan yarı gizli felaketlere sağlıklı ve tecrübeli bir gözle bakmayı biliyordu. İncecik kahverengi kaküllerin altına kısmen saklanmış uzun bir

yüzü, parlak ve heyecanlı gözleri vardı. Suda yürüyen büyük bir yaratığın gagalı ve sarsak yapılı duruşuna sahipti. Küçük ciddi bir ağız. Mizahın baştan çıkartıcılığına karşı beslediği kınama duygusu ile her an çelişen bir tebessüm. Murray bir keresinde ona abayı yaktığından bahsetmişti bana, onun fiziksel hantallığını biraz fazla süratli gelişen bir zekanın işareti olarak algıladığını söylemişti ve sanırım ne demek istediğini anlıyordum. Etrafındaki dünyaya el atıyor ve ondan bir şeyler kopartmaya çalışıyordu, zaman zaman sınırları aşarak.

"Bu maddeyle kişisel bağlantın nedir bilmiyorum," dedi, "ama bence insanın ölüm duygusunu, hatta ölüm korkusunu bile kaybetmesi yanlış. İhtiyacımız olan sınırı ölüm oluşturmuyor mu? Yaşama değerli bir doku, bir tanım duygusu kazandırmıyor mu? İçinde taşıdığın final çizgisi, hudut ya da son nokta bilgisi olmasaydı, bu hayatta yapacağın herhangi bir şeyin güzel ve anlamlı olup olmayacağını kendi kendine sormalısın."

Yüksek rakımlı bulutların yuvarlak doruklarına tırmanan ışığı seyrettim. Clorets, Velamints, Freedent.

"İnsanlar benim uçuk olduğumu düşünürler," dedi. "İnsani korkular hakkında uçuk bir teorim olduğu çok açık. Kendini hayal et, Jack, yerleşik bir ev kuşu, yerinden kıpırdamayan bir üniversite hocasıyken, kendini birden sık ağaçlı bir ormanda buluyorsun. Gözünün kıyısında hareket eden bir şey fark ediyorsun. Düşünebildiğin ilk şey, bu şeyin çok büyük olduğu ve yargılara varmak için kullandığın her zamanki bilgi yelpazesi içinde yeri olmadığı. Dünyaya ilişkin tanımında eksik bir nokta. Ya o burada olmamalı ya da sen. Şimdi o şey iyice ortaya çıkıyor. Vahşi bir boz ayı, çok iri, parlak kahverengi renkte, kasıla kasıla yürüyor, ağzını açtığında dişlerinden salyalar damlıyor. Jack, sen hayatında hiç vahşi dünyada yaşayan büyük bir hayvan görmemişsin. Bu boz ayının görüntüsü o kadar sarsıcı biçimde yabancı ki sana yepyeni bir benlik duyumu,

taptaze bir benlik bilinci veriyor—benzersiz ve dehşetli bir durumun koşulları altında bir benlik. Kendini yeni ve kuvvetli bir şekilde duyumsuyorsun. Kendini yeniden keşfediyorsun. Paramparça olmana ramak kala kendi sonunun ışığıyla aydınlanıyorsun. Arka ayaklarının üstünde duran boz ayı senin sanki ilk kez kim olduğunu görmeni mümkün kılmış, tanıdık çevrelerin dışında, yalnız, farklı, tek vücut halinde. Bizim bu çapraşık sürece verdiğimiz ad korkudur."

"Korku özbilincin daha yüksek bir düzeyidir."

"Doğru, Jack."

"Ya ölüm?" dedim.

"Benlik, benlik, benlik. Eğer ölüm bu kadar yabancı ve ağza alınmaz bir şey olarak görülmeyebilseydi, benliğini ölümle kıyaslayarak algılamaktan kurtulurdun, dolayısıyla korkundan da."

"Ölümü daha az yabancı kılmak için ne yapabilirim? Bu işin icabına nasıl bakarım?"

"Bilmiyorum."

"Virajlara süratli girerek ölümü göze mi alayım? Haftasonları dağcılık yapmam mı gerekiyor?"

"Bilmiyorum," dedi. "Keşke bilseydim."

"Belime klipsli bir kayış takıp doksan katlı bir binanın tepesine mi tırmanayım? Ne yapayım, Winnie? Oğlumun en yakın arkadaşı gibi, Afrika yılanlarıyla dolu bir kafesin içinde mi oturayım? Günümüzde insanlar böyle şeyler yapıyorlar."

"Sanırım senin yapman gereken, Jack, o tabletin içindeki ilacı unutmak. İlaç milaç yok aslında."

Haklıydı. Hepsi doğruydu. Hayatına devam et, çocuklarını büyüt, öğrencilerine ders ver. Gray-panorama Oteli'nde tamamlanmamış elleriyle karına dokunan o statik figürü unut.

"Hâlâ mutsuzum, Winnie, ama sen mutsuzluğuma daha önce hiç bilmediği bir zenginlik ve derinlik katmış oldun."

Yüzü kızarmaya başlayarak arkasını döndü.

"Sen bir açık hava arkadaşından öte bir şeysin—sen gerçek bir düşmansın."

Suratı iyice kıpkırmızı oldu.

"Başarılı insanlar, başarılı olmak yoluyla paramparça ettikleri yaşamları hiç düşünmezler."

Kızarışını seyrettim. Yün beresini kulaklarının üzerine çekmek için her iki elini de kullandı. Gökyüzüne son bir kez bakıp bayırdan aşağı yürümeye başladık.

-31-

AŞAĞIDAKİLERİ YAPMAYI UNUTMAYIN: 1) Çekinizi Waveform Dynamics adına çıkartın. 2) Çekinizin üstüne hesap numaranızı yazın. 3) Çekinizi imzalayın. 4) Ödemenin tümünü yollayın, çünkü kısmi ödeme kabul etmiyoruz. 5) Zarfın içine ödeme evrağının orijinalini koyun, çoğaltılmış bir kopyasını değil. 6) Evrakı zarfın içine yerleştirirken adres kısmının pencereden gözükmesine dikkat edin. 7) Kendi dosyanızda saklamak için evrakın yeşil kısmını noktalı çizgi üstünden yırtın. 8) Tam adresinizi ve posta kodunuzu belirtin. 9) Taşınmayı planladığınız tarihi üç hafta önceden bize haber verin. 10) Zarfın kapağını emniyetli bir şekilde kapatın. 11) Zarfa pul yapıştırın, çünkü postahane posta ücreti ödenmemiş postaları dağıtmayacaktır. 12) Zarfı mavi kutuda belirtilen tarihten en az üç gün önce postaya verin.

KABLO SAĞLIK, KABLO HAVA DURUMU, KABLO HABER, KABLO DOĞA.

O gece kimsenin canı yemek pişirmek istememişti. Hep beraber arabaya atlayıp kasaba sınırının ötesindeki sahipsiz bölgede kurulu fuar alanına gittik. Uçsuz bucaksız neon ışıkları. Izgara tavukları ve brownie'leriyle ünlü bir yerin önünde durdum. Yemeğimizi arabada yemeye karar verdik. Araba bu iş için yeterince uygundu. Amacımız yemek yemekti, başka insanlar görmek için etrafa bakınmak değil. Karnımızı doyurmak ve bu işi aradan çıkartmak istiyorduk. Işığa ve alana ihtiyacımız yoktu. Yemek yerken bir

masanın etrafında birbirimize bakarak oturup sinyal ve kodlardan oluşan esrarengiz ve karmaşık bir çapraz iletişim ağı kurmamıza da kesinlikle gerek yoktu. Yüzlerimiz aynı tarafa dönük olarak oturup yemeğimizi yemeye ve ellerimizin sadece birkaç santim ilerisine bakmaya razıydık. Bunda bir tür meşakkat vardı. Denise dışarıdan yemekleri alıp arabaya getirdi ve bize kağıt peçete dağıttı. Arabanın içine yerleşip yemeye koyulduk. Üstümüzden hiçbir şey çıkartmadan, şapkalarımız ve ağır paltolarımızla yemeğimizi yedik; hiç konuşmadan, ellerimiz ve dişlerimizle tavuk butlarına ve kanatlarına saldırdık. Yoğun bir konsantrasyon içindeydik, zihinler tek bir ilginç fikir üstünde birleşmişti. Kurt gibi acıkmış olduğumu fark etmek beni şaşırtmıştı. Sadece ellerimin birkaç santim ilerisine bakarak, çiğniyor ve yutuyordum. Açlık dünyayı işte böyle küçültüyor. Gözle görülür gıda aleminin kıyısı bu. Steffie bir göğüs parçasının kızarmış derisini çıkarıp Heinrich'e verdi. Deri kısmını hiç yemezdi. Babette bir kemiği kemiriyordu. Heinrich Denise'le kanat takası yaptı, büyükleri verip küçükleri aldı. Küçük kanatların daha lezzetli olduğunu düşünürdü. Kemirip temizlemesi için herkes kemiklerini Babette'e verdi. Bay Gray'in otel yatağında miskin miskin yatan çıplak görüntüsünü kafamdan kovmaya çalıştım, kenar kısımlarından dağılan çözümlenmemiş bir resimdi bu. Denise'i biraz daha yemek almaya yolladık ve sessizce dönmesini bekledik. Sonra da aldığımız zevkin boyutları karşısında yarı afallamış bir halde, yeniden yemeye koyulduk.

Steffie sakin sakin şöyle dedi, "Astronotlar havada nasıl yüzer?"

Sonsuzlukta kaybolan tik takları andıran bir sessizlik oldu.

Denise yemeye ara verip, "Havadan hafiftirler," dedi.

Hepimiz yemeyi kestik. Bunu endişeli bir sessizlik izledi.

"Uzayda hava yoktur," dedi Heinrich sonunda. "Var olmayan bir şeyden hafif olmalarına imkan yok. Ağır moleküller hariç her şey için, uzay bir vakumdur."

"Uzayın soğuk olduğunu sanırdım," dedi Babette. "Eğer hava yoksa, nasıl soğuk olabilir? Sıcağı ya da soğuğu yaratan nedir? Havadır. Ya da ben öyle sanıyordum. Hava yoksa, soğuk da olmamalı. Hiçbir şey olmayan bir ısı durumu."

"Hiçbir şey nasıl olabilir?" dedi Denise. "Bir şey olmalı."

"Bir şey var," dedi Heinrich öfkeyle. "Ağır moleküller var."

" 'Kazağa ihtiyacım olur mu acaba' türünden bir gün," dedi Babette.

Bir sessizlik daha oldu. Konunun kapanmış olup olmadığını anlamak için bekledik. Sonra yeniden yemeye koyulduk. İstenmeyen parçaları sessizce değiş tokuş ettik, ellerimizi büklüm büklüm patates kızartmalarıyla dolu kutulara daldırdık. Wilder yumuşak beyaz patatesleri seviyordu, o yüzden herkes bunları ayırıp ona veriyordu. Denise küçük nemli ketçap poşetleri dağıttı. Arabanın içi yağ ve yalanmış et kokmuştu. Parçaları değiş tokuş edip kemirmeye devam ettik.

Steffie zayıf bir sesle sordu, "Uzay ne kadar soğuktur?"

Hepimiz yeniden bekleyişe geçtik. Sonra Heinrich şöyle dedi, "Ne kadar yükseğe çıktığına bağlı. Ne kadar yükselirsen, o kadar soğur."

"Dur bir dakika," dedi Babette. "Yükseldikçe güneşe daha fazla yaklaşırsın. Öyleyse o kadar ısınıyor olması gerek."

"Güneşin yüksekte olduğunu nereden çıkartıyorsun?"

"Güneş nasıl alçakta olabilir ki? Güneşi görmek için başını kaldırıp yukarı bakarsın."

"Peki ya geceleri ne yaparsın?" dedi Heinrich.

"Dünyanın öbür tarafında kalır. Ama insanlar onu görmek için hâlâ yukarıya bakıyor olurlar."

"Sör Albert Einstein'in tüm anlatmaya çalıştığı buydu

işte," dedi Heinrich. "Eğer güneşin üstünde duruyor olsaydın güneş nasıl yukarıda olabilirdi?"

"Güneş ısıyla sıvılaşmış kocaman bir kütledir," dedi Babette. "Güneşin üstünde durmak imkansızdır."

"O da sadece 'eğer' diyordu zaten. Yukarı ya da aşağı, sıcak ya da soğuk, gündüz ya da gece diye bir şey yoktur aslında."

"Ne vardır peki?"

"Ağır moleküller. Uzayın tüm amacı, dev yıldızların yüzeyinden kopup fırlayan moleküllere soğumaları için gerekli ortamı sağlamaktır."

"Sıcak ve soğuk diye bir şey yoksa, moleküller nasıl soğuyabilir?"

"Sıcak ve soğuk sadece birer sözcük. Onları sözcükler olarak düşünün. Sözcükleri kullanmak zorundayız. Sadece homurtularla anlaşamayız."

"Güneşin 'corolla'sı deniyor ona," dedi Denise Steffie'ye, kendi aralarında konuşurlarken. "Geçen akşam meteoroloji kanalında görmüştük."

"Ben Corolla'nın bir araba olduğunu sanıyordum," dedi Steffie.

"Her şey bir arabadır," dedi Heinrich. "Dev yıldızlar hakkında anlamanız gereken şey, çekirdeklerinin derinliklerinde ciddi nükleer patlamalar olduğu. Güya çok korkunç olduğu söylenen şu Rus IBM'lerini filan unutun gitsin. Yüz milyon kat büyük patlamalardan söz ediyoruz burada."

Uzun bir sessizlik oldu. Kimse konuşmadı. Bir tek lokma ısırıp çiğnemeye yetecek uzunlukta bir süre, yemeğimize devam ettik.

"Havaların anormal gitmesine sebep olanlar Rus medyumlarıymış güya," dedi Babette.

"Ne anormalliği?" dedim.

Heinrich şöyle dedi, "Güya bizim de medyumlarımız varmış, onların da. Hava durumunu etkileyerek toprak mahsüllerimize zarar vermek istiyorlarmış."

"Hava gayet normal."

"Yılın bu dönemi için," diye akıllıca ekledi Denise.

Bir polis memurunun UFO'dan bir ceset atıldığını gördüğü haftaydı bu. Olaya Glassboro'nun dış mahallelerinde her zamanki gibi devriye gezerken tanık olmuştu. Aynı gece ilerleyen saatlerde, kimliği belirlenemeyen bir erkeğin yağmurdan sırılsıklam olmuş cesedi bulunmuştu, adam tamamen giyinik haldeydi. Otopsi, ölümün çok sayıda kırık çıkık ve kalp yetmezliğinden kaynaklandığını göstermişti—belki de korkunç bir şokun neticesiydi bu. Bir tarlanın yirmi beş metre üstünde havada dolandığı sırada inanılmaz derecede büyük bir topacı andıran neon parlaklığında bir nesnenin esrarengiz görüntülerini, polis memuru Jerry Tee Walker hipnoz altında tüm ayrıntılarıyla yeniden yaşamıştı. Bir Vietnam gazisi olan memur Walker, bu alışılmadık sahnenin ona Vietkong zanlılarını kapıdan dışarı atan helikopter mürettebatlarını hatırlattığını söylemişti. Akıl almaz bir şekilde, açılan bir kapaktan dışarı atılan cesedin toprağa düşüşünü seyrettiği esnada, tüyler ürpertici bir mesajın psişik yollarla beynine aktarıldığını sezinlemişti Walker. Polis hipnotizmacıları bu mesajı gün ışığına çıkartmak amacıyla hipnoz seanslarını yoğunlaştırmayı planlıyordu.

Bölgenin dört bir yanında, olayı gördüğünü ifade eden başkaları da vardı. Enerji gönderen zihinsel bir akım, yılan gibi kıvrılan bir ışık, bir kasabadan öbürüne geçmişti sanki. Bu tip şeylere inanıp inanmamanız hiç fark etmiyordu. Bunlar bir heyecan, bir dalga, bir ürperti yaratıyordu. Gökyüzünde bir ses ya da gürültü çakacak ve bizi bir hamlede kaldırıp ölümden uzaklaştıracaktı. Merak, insanları kasabaların dışına sürükledi; aralarından bazıları geri dönerken, bazıları da son zamanlarda bir tılsımın, kutsal bir beklentinin hakimiyeti altındaymış gibi görünen daha ıssız bölgelere doğru ilerleyip şanslarını denemeye karar verdiler. Hava yumuşamış ve ılınmıştı. Komşulardan birinin köpeği geceleri sabaha kadar havlıyordu.

Fast food otoparkında brownie'lerimizi de yedik. Bileklerimizin altına kırıntılar yapışmıştı. Kırıntıları dilimizle temizleyip, parmaklarımızı yaladık. Yemek faslının sonuna yaklaşırken, bilincimizin fiziksel boyutu genişlemeye başladı. Gıda'nın sınırları daha büyük bir dünyaya açıldı. Ellerimizin ötesine baktık. Pencerelerden dışarı, arabalara ve ışıklara baktık. Restorandan çıkan insanlara baktık, ellerinde yiyecek kutuları taşıyan, rüzgara karşı yürürken eğilen adamlara, kadınlara ve çocuklara. Arka koltukta oturan üç bedenden bir sabırsızlık dalgası yayılmaya başlamıştı. Onlar evde olmak istiyorlardı, burada değil. Göz açıp kapayıncaya kadar kendilerini eşyalarıyla baş başa, odalarında bulmak istiyorlardı, bu rüzgarlı beton düzlükte bir arabanın içinde tıklım tepiş oturmak değil. Eve dönüş yolculukları hep bir sınav gibi geçerdi. Bu toplu huzursuzluğa tehdit unsurlarının katılmasının an meselesi olduğunu bilerek arabayı çalıştırdım. Yaklaştığını hissedebiliyorduk, Babette ve ben. Asık suratlı bir gözdağı arka koltukta mayalanıyordu. Klasik stratejilerini, kendi aralarında kavga etme taktiğini kullanarak bize saldıracaklardı. Ama hangi sebep yüzünden? Onları eve daha hızlı ulaştırmadığımız için mi? Onlardan daha yaşlı ve büyük ve ruh hali açısından biraz daha istikrarlı olduğumuz için mi? Hamiler olarak işgal ettiğimiz statüden dolayı mı bize saldıracaklardı—er ya da geç yetersiz kalacak koruyucular olarak? Saldırdıkları sadece bizi biz yapan şeyler miydi yoksa, seslerimiz, yüz hatlarımız, el kol hareketlerimiz, yürüyüşümüz ve gülüşümüz, göz rengimiz, saç rengimiz, ten rengimiz, kromozomlarımız ve hücrelerimiz mi?

Sanki onların dikkatini dağıtmak ister gibi, sanki yönelttikleri tehditin içerdiği imalara tahammül edemiyormuş gibi, neşeli neşeli şöyle dedi Babette, "Bu UFO'lar neden genellikle taşrada görülüyor? UFO gördüğünü iddia edenler hep taşradan çıkıyor. İnsanlar kaçırılıp gemiye alınıyor. Çiftçiler uçan dairelerin indiği yerlerde yanık iz-

leri buluyorlar. Kadının teki bir UFO bebeği doğuruyor ya da o öyle olduğunu söylüyor. Hep taşrada, eyaletlerin kuzeyinde yani."

"Çünkü dağlar orada," dedi Denise. "Uzay gemileri oralarda radarlardan filan saklanabilirler."

"Dağlar neden kuzeydedir?" diye sordu Steffie.

"Dağlar her zaman kuzeydedir," dedi Denise ona. "Böylece ilkbaharda karlar planlandığı gibi eriyip tepelerden aşağı akıp şehirlerin yakınındaki su haznelerine dolar, bu hazneler de zaten aynı sebepten dolayı eyaletlerin güney ucunda bulunurlar."

Bir an için, haklı olabileceğini düşündüm. Tuhaf biçimde mantıklı gelmişti. Sahiden öyle miydi? Yoksa bütünüyle deli saçması mıydı? Bazı eyaletlerin kuzey bölümlerine kurulmuş büyük şehirler de mutlaka olmalıydı. Yoksa bunlar sadece öbürlerine göre daha kuzeyde kurulmuş eyaletlerin güney sınırlarının kuzeyine mi denk geliyordu? Denise'in söylediği doğru olamazdı ama buna rağmen, bir an için de olsa, aksini ispatlamakta güçlük çekiyordum. Bu fikri çürütecek bir şehir ya da dağ ismi gelmiyordu aklıma. Bazı eyaletlerin güneyine düşen dağlar mutlaka olmalıydı. Yoksa hepsi de eyalet sınırının altına mı denk geliyordu? Güneydeki eyaletlerin kuzey bölümlerine yani? Eyalet başkentlerinin, valiliklerin isimlerini hatırlamaya çalıştım. Bir güneyin altında bir kuzey nasıl olabilirdi? Kafa karıştırıcı bulduğum şey bu muydu? Denise'in hatasının düğüm noktası bu muydu? Yoksa nasıl olduysa, ürkütücü bir şekilde, o mu haklıydı?

Radyo şöyle dedi: "Tuz, fosfor, magnezyum fazlalıkları."

Aynı gece ilerleyen saatlerde, Babette ve ben oturmuş kakao içiyorduk. Mutfak masasının üstünde, kuponların, yarım metre boyunda süpermarket fişlerinin, postayla sipariş kataloglarının arasında, en büyük kızım Mary Alice'den gelen bir kartpostal vardı. Casus Dana Breedlove ile yaptı-

ğım ilk evliliğin altın meyvesidir o, dolayısıyla Steffie'nin öz kardeşi olur, araya on yıl ve iki evlilik girmiş olmasına rağmen. Mary Alice şu anda on dokuz yaşında, Hawaii'de yaşıyor ve orada balinalarla uğraşıyor.

Babette birinin masada bıraktığı bulvar gazetesini eline aldı.

"Saniyede kırk bin çevrimli fare çığlıkları ölçümlendi. Cerrahlar insan vücudundaki tümörleri yok etmek için fare çığlıklarının yüksek frekanslı kayıt bantlarını kullanıyorlar. Buna inanabilir misin?"

"Evet."

"Ben de inanırım."

Gazeteyi elinden bıraktı. Biraz sonra aceleyle sordu bana, "Kendini nasıl hissediyorsun, Jack?"

"İyiyim. Gayet iyi hissediyorum kendimi. Sahiden. Ya sen nasılsın?"

"Keşke sana durumumu anlatmamış olsaydım."

"Neden?"

"O zaman sen de bana benden önce öleceğini söylememiş olurdun. Dünyada en çok istediğim iki şey var. Jack'in benden önce ölmemesi. Ve Wilder'ın sonsuza dek şimdi olduğu gibi kalması."

-32-

Murray ve ben, her zamanki Avrupai tavrımızla kampüste yürüyorduk, sakin ve ağırbaşlı bir tempoyla, sohbet ederken başlarımızı eğerek. Bazen, bir samimiyet ve fiziksel destek hareketi olarak, birimiz öbürünü dirseğinin üstünden kavrıyordu. Böyle anlar dışında hafifçe birbirimizden ayrı yürüyorduk; Murray'nin elleri arkasında birleşmiş, Gladney'ninkiler ise keşiş gibi karnının üstünde kavuşmuş halde, bir miktar kaygı havası veren bir rötuş.

"Almanca dersleri nasıl gidiyor?"

"Hâlâ çok kötü konuşuyorum. Sözcüklerle başım dertte. Howard'la konferansın açılış konuşması üzerinde çalışıyoruz."

"Ona Howard diye mi hitap ediyorsun?"

"Yüzüne karşı değil. Yüzüne karşı ona hiçbir şekilde hitap etmiyorum, o da benim yüzüme karşı bana hiçbir şekilde hitap etmiyor. Bu tür bir ilişki işte. Sen hiç görüşmüyor musun onunla? Aynı çatı altında yaşıyorsunuz ne de olsa."

"Kısacık bakışmalar sadece. Öbür pansiyonerler böyle kalmasını tercih ediyorlar. Varlığını bile hissetmiyoruz pek."

"Onda bir şey var. Tam olarak ne olduğuna emin değilim."

"Et renginde bir teni var," dedi Murray.

"Doğru. Ama beni huzursuz eden bu değil."

"Elleri yumuşacık."

"Bu mu dersin?"

"Bir erkekte yumuşak eller beni tereddüte düşürür. Genel anlamda yumuşak ten. Bebeksi cilt. Traş olduğunu sanmıyorum."

"Başka ne olabilir?" dedim.

"Ağzının kenarlarından sıçrayan kuru tükürük zerreleri."

"Haklısın," dedim heyecanla. "Kuru tükürük. Sözcüklerin telaffuzunu göstermek için öne doğru eğildiğinde suratıma sıçradığını hissediyorum. Başka?"

"Ve insanın omzunun üstünden bakma şekli."

"Tüm bunları kısacık bakışmalar esnasında mı gördün? Bravo doğrusu. Başka?" diyerek devam etmesini istedim.

"Bir de yürürken ayaklarını sürüyüşüyle tezat teşkil eden dimdik bir duruş."

"Evet, kollarını hareket ettirmeden yürüyor. Başka? Başka ne var?"

"Bir şey daha var, tüm bunların üstünde ve ötesinde, tüyler ürpertici ve berbat bir şey."

"Aynen öyle. Ama ne? Pek teşhis edemediğim bir şey."

"Tuhaf bir havası var, farklı bir ruh hali, bir his, bir varlık, bir tesir."

"Ama ne?" dedim, renkli benekler görüşümün kıyısında dans ederken bu konunun beni bu kadar derin ve kişisel biçimde alâkadar etmesine şaşarak.

Murray başını sallamaya başladığında otuz adım kadar yürümüştük. Yürürken bir yandan da onun yüzünü izliyordum. Caddeyi geçerken başını sallamaya başlamış ve müzik kütüphanesini geçene kadar sallamayı sürdürmüştü. Adımlarımı onunkilere uydurarak, dirseğinden tutarak, yüzünü seyrederek, konuşmasını bekleyerek, beni yolumdan tamamen alıkoymuş olduğu gerçeği ile ilgilenmeyerek yanında yürüyordum ve kampüsün bir ucundaki restore edilmiş on dokuzuncu yüzyıl binası Wilmot Grange'ın girişine yaklaştığımızda o hâlâ kafasını sallıyordu.

"Ama ne?" dedim. "Ama ne?"

Soruma cevap vermedi, ta ki dört gün sonra sabah saat birde beni evden arayıp yardımsever bir ifadeyle kulağıma şunları fısıldayana dek, "Ölü vücutları erotik bulan bir adama benziyor."

Son bir derse daha gittim. Duvarlar ve pencereler, önlerine biriken ve artık odanın ortasına doğru taşar gibi görünen nesnelerin altında görünmez olmuştu. Önümde duran mülâyim yüzlü adam, gözlerini yumup konuşmaya başlayarak turist tümceleri okudu. "Neredeyim?" "Bana yardım edebilir misin?" "Gece oldu ve ben kayboldum." Orada oturmaya zor tahammül edebiliyordum. Murray'nin yorumu, muhtemel bir kimliği ebediyen adamın üzerine yapıştırmıştı. Howard Dunlop'ın eskiden adını koyamadığım yanı artık net bir şekilde tanımlanmıştı. Eskiden tuhaf ve biraz tedirgin edici gibi gelen şey şimdi hastalıklıydı. Vahşi bir şehvet vücudundan sızıp barikatlarla çevrelenmiş odanın içinde deveran ediyordu sanki.

Aslına bakılırsa, bu dersleri özleyecektim. Köpekleri de özleyecektim, Alman çoban köpeklerini. Bir gün durup dururken ortadan kaybolmuşlardı. Başka bir yerde onlara ihtiyaç duyulmuştu belki ya da yeteneklerini keskinleştirmeleri için yeniden çöle gönderilmişlerdi. Oysa Mylex giysili adamlar hâlâ ortalıktaydı, ölçüm ve sondaj yapmaya yarayan aletleri yanlarında, Lego oyuncaklarını andıran kazık gibi taşıtların içinde altı ya da sekiz kişilik ekipler halinde kasaba sokaklarında dolaşıyorlardı.

Wilder'ın yatağının başında dikilmiş, uyumasını seyrediyordum. Yan odadaki ses şöyle dedi: "Dört yüz bin dolarlık Nabisco Dinah Shore[28]."

Tımarhane binasının yanıp kül olduğu geceydi. Heinrich ve ben arabaya atlayıp seyretmeye gittik. Olay yerinde yanlarına yeni yetme oğullarını alıp gelmiş başka adamlar da vardı. Anlaşılan babalar ve oğullar bu tür olaylarda duy-

28) Nabisco Dinah Shore: Bir golf turnuvası. (ç.n.)

gudaşlık arıyor. Yangınlar onları birbirlerine yakınlaştırmaya yarıyor, bir muhabbet konusu yaratıyor. Orada değeri biçilecek teçhizatlar var, itfaiyecilerin tartışılıp eleştirilmeye açık tekniği var. Yangın söndürme işinin erkeklere özgülüğü—yangınların erkeksiliği de denilebilir—babaların ve oğulların utanıp sıkılmadan yürütebilecekleri türden kısa ve öz bir diyaloğa uygun düşüyor.

"Bu eski binalardaki yangınların çoğu elektrik bağlantılarından çıkar," dedi Heinrich. "Kısa devre. Bu terimi uzun bir süre işitmeden duramazsın."

"Çoğu insan yanarak ölmüyor," dedim. "Dumandan zehirlenip ölüyorlar."

"İşitmeden duramayacağın öteki terim de bu işte," dedi.

Alevler taban direklerinin arasında gürlüyordu. Sokağın öbür tarafında dikilip, çatının bir kısmının çöküşünü, uzun bir bacanın ağır ağır kırılıp içeri gömülüşünü izledik. Başka kasabalardan tulumba kamyonları gelip duruyor, içlerindeki lastik botlu ve eski moda şapkalı adamlar ağır gövdeleriyle yere atlıyorlardı. Yangına doğrultulan hortumların başına adamlar geçmişti; çatır çatır yanan damın tepesine, sürgülü itfaiye merdivenine kenetli bir siluet yükselmişti. Sütunlu girişin kendini bırakmaya başlayışını izledik, iç taraftaki sütunlardan biri yan yatmıştı. Kadının teki tutuşmuş bir gecelikle çimenlik alanda yürüyordu. Adeta keyif içinde nefesimizi saldık. Her tarafından kıvılcımlar saçılan beyaz saçlı incecik bir kadındı ve deli olduğunu ayırt edebiliyorduk; hayal ve öfkeler içinde öylesine kaybolmuştu ki başının çevresindeki ateşe adeta önemsiz bir ayrıntıymış gibi davranıyordu. Kimse tek kelime etmiyordu. Kadın, infilak eden tahtaların tüm o sıcaklığı ve gürültüsü içinde, kendi sessizliğini koruyordu. Ne kadar güçlü ve gerçek. Delilik ne derin bir şeydi. Bir itfaiye şefi telaşla ona doğru koştu, sonra sanki canı sıkılmış gibi hafifçe duraladı, onun aslında burada buluşmayı beklediği kişi olmadığını anlamıştı sanki. Kadın beyaz bir boşalmayla

yere yığıldı, kırılan bir çay bardağı gibi. Etrafında dört adam vardı şimdi, alevlere kaskları ve kasketleriyle vuruyorlardı.

Alevleri kontrol altına alına mücadelesi devam ediyordu; katedral binası kadar eski ve unutulmuş görünen bir emekti bu; adamlar soylu bir halk zanaatına özgü bir ruhla heyecana gelmişti. İtfaiye arabalarından birinin şoför koltuğunda bir Dalmaçyalı oturuyordu.

"Karşısında durup hiç sıkılmadan seyredebiliyorsun, ne komik," dedi Heinrich. "Tıpkı bir şömine ateşi gibi."

"Bu iki tür ateşin eşit derecede çekici olduğunu mu söylüyorsun?"

"Ben sadece hiç sıkılmadan bakıp durabileceğini söylüyorum."

" 'Ateş insanı daima büyülemiştir.' Demek istediğin bu mu?"

"Bu benim ilk yangınım. Biraz şans tanı bana," dedi.

Babalar ve oğullar kaldırımda toplaşmış, iç kısmının yarısı yanıp kül olmuş binada belli bazı noktaları işaret ediyorlardı. Sadece üç dört metre ilerideki pansiyonda oturan Murray, yanımıza sokulup tek kelime etmeden ellerimizi sıktı. Pencereler dışarıya doğru patlıyordu. Bir bacanın daha, gevşek bir iki tuğlayı çimenliğe yuvarlayarak damın içinden kayıp gidişini seyrettik. Murray tekrar ellerimizi sıktı, sonra da gözden kayboldu.

Az sonra ortalığa buruk bir koku yayıldı. Yanan izolasyon malzemelerinden—boru ve tellerin kaplaması için kullanılan polistirenden—ya da başka bir sürü maddenin bir ya da birkaçından kaynaklanıyor olması mümkündü. Havayı dolduran keskin ve kötü koku, dumanın ve kömürleşen taşların kokusunu bastırıyordu. Kaldırımda bekleşen insanların ruh halini de değiştirmişti. Bazıları yüzlerini mendille kapatmış, bazıları ise tiksinerek aniden çekip gitmişti. Sebebi ne olursa olsun, kokunun insanları ihanete uğramış gibi hissetmeye sevk ettiğini sezinliyor-

dum. Kadim, muazzam ve feci bir drama, doğal olmayan bir şey tarafından, küçük ama mide bulandırıcı bir tecavüz tarafından gölge düşürülüyordu. Gözlerimiz yanmaya başlamıştı. Kalabalık dağılmıştı. Sanki ikinci bir tür ölümün varlığını tanımaya zorlanıyor gibiydik. Birincisi gerçek, ikincisi sentetikti. Koku bizi oradan uzaklaşmaya itiyordu ama bunun altında çok daha kötü bir şey, ölümün iki yolla geldiğine dair bir his vardı, kimi zaman ikisiyle birden. Ve ölümün ağızdan ve burundan nasıl vücuda girdiğini, ölümün nasıl koktuğunu, bunun şöyle ya da böyle ruhu nasıl etkileyebildiğini gösteren bir his.

Telaşla arabalarımıza koştuk, evsizleri, delileri, ölüleri ama artık kendimizi de düşünerek. Yanan o maddenin marifeti bu olmuştu işte. Mutsuzluğumuzu perçinlemiş, kendi nihai sonumuzun sırrına yaklaştırmıştı bizi.

Evde ikimize de sıcak süt hazırladım. Heinrich'in sütü içtiğini görmek beni şaşırtmıştı. Kupayı iki eliyle birden kavramış, kontrolden çıkan yangının gürültüsünden, havayla beslenen patlamanın tepkili bir jet uçağının kalkışını andıran şiddetinden bahsediyordu. Neredeyse bu güzel yangın için bana teşekkür etmesini bekledim. Orada oturup sütümüzü içtik. Biraz sonra, dolabına girip barfiks çekmek üzere yukarı çıktı.

Bay Gray'i düşünerek geç vakitlere kadar oturdum. Onun gri renkli vücudu, statik, tamamlanmamış. Resim zikzaklar çizerek gidip geliyor, vücudunun kenar çizgileri gelişigüzel bir deformasyonla titreşiyordu. Son zamanlarda sık sık kendimi onu düşünür halde buluyordum. Bazen bileşim Bay Gray olarak. Türünün ilk örneği olacak bir çalışmaya katkıda bulunan dört beş gri figür daha oluyordu yanında. Bilimadamları, kahinler. Dalgalı vücutları birbirine geçiyor, kaynaşıyor, harmanlanıyor, eriyordu. Dünya dışından gelmiş canlılar gibi adeta. Hepimizden daha akıllı, bencillikten uzak, teknoloji yoluyla bizi korkumuzdan kurtarmaya kararlı. Ama vücutlar eriyip kaynaş-

tığında tek bir figürle baş başa kalıyordum, proje yöneticisiyle. Puslu gri renkli playboy, bir otel odasında dalgalanarak hareket ediyordu. Yatağa doğru, plana doğru. Boylu boyunca yan yatmış karımı görüyordum, şehvet uyandıracak derecede yuvarlak hatlarıyla, hazır bekleyen ebedi çıplak. Bay Gray tarafından becerilirken görüyordum onu. Bağımlı, uysal, duygusal açıdan tutsak. Bay Gray'in ustalığını ve hakimiyetini hissediyordum. Pozisyonunun baskısını. Zihnime hükmediyordu, hiç görmediğim bu adam, bu yarım görüntü, beyin ışığının bu en yetersiz kırıntısı. Çıplak elleri gül pembesi bir memeyi avuçluyordu. Nasıl da canlı ve diri bir memeydi, ucunun çevresine serpilmiş kızıl kahverengi çillerle ne dokunsal bir zevkti. İşitsel bir işkence yaşıyordum. Birleşmeden önce çağıldayarak oynaşmalarını duyuyordum, aşk mırıltılarını ve etlerinin birbirine sürtüşünü. Vıcık vıcık sesler, şapırtılar işitiyordum, ıslak ağızların şıpırtısını, yatak yaylarının aşağıya doğru gömülüşünü. Mırıltılarla dolu bir pozisyon değiştirme safhasını. Sonra gri çarşaflı yatağın etrafına karanlık hücum ediyor, bir daire halinde ağır ağır kapanıyordu.

Panasonic.

-33-

Yakınımda birinin ya da bir şeyin varlığını hissederek gözlerimi açtığımda saat kaçtı? Tek sayılı bir saat miydi? Oda loş ve örümcek ağı gibi gölgeliydi. Bacaklarımı gerip gözlerimi kırpıştırdım ve dikkatimi yavaş yavaş tanıdık nesneler üzerinde odaklaştırdım. Karşıdaki Wilder'dı, yatağın yarım metre ilerisinde durmuş, yüzüme bakıyordu. Küçücük uzuvlu bücür gövdesine olduğu gibi oturtulmuş kocaman yuvarlak kafası, ona ilkel dönemlerden kalma kilden bir heykelcik, gizemli ve dinsel bir menşei olan evcil bir put havası veriyordu. Bana bir şey göstermek istediğine dair bir his vardı içimde. Ben yavaşça yataktan sıyrılıp kalkarken, o da kapitone patikleriyle yürüyüp odadan çıktı. Holden geçip arka bahçemize bakan pencereye doğru onun peşi sıra gittim. Yalın ayaktım ve üstümde bornozum da yoktu, Hong Kong polyesterinden yapılmış pijamamın içinden bir ürperti geçtiğini hissediyordum. Wilder pencereden dışarı bakarak dikiliyor, çenesi pervazın hemen hemen üç santim üstüne denk geliyordu. Galiba hayatım boyunca pijamalarımı hep çarpık çurpuk giymiştim; gömlek kısmının düğmeleri yanlış iliklere geçirilmiş, pantolon kısmının ön parçası içeri sokulmamış halde sarkıyordu. Gün çoktan ağarmış mıydı? Ağaçlarda ciyak ciyak bağırdığını duyduğum şeyler kargalar mıydı?

Arka bahçede oturan biri vardı. Eski hasır sandalyenin üstüne dimdik oturmuş beyaz saçlı bir adam. Tüyler ürpertici bir sakinliği ve dinginliği olan bir figür. Başlangıçta, yarı şuursuz ve uykulu halimle, bu görüntü hakkında ne halt edeceğimi bilemedim. Benim o an üretebileceğimden

daha dikkatli bir yorum gerektiriyordu sanki. Aklıma tek şey geldi, onun oraya bir amaç için *indirilmiş* olduğu. Sonra korku nüksetmeye başladı, elle tutulur derecede ezici, göğsümde tekrar tekrar sıkılan bir yumruk. Kimdi bu, neler oluyordu burada? Wilder'ın artık yanımda olmadığını fark ettim. Odasının kapısına tam zamanında yetişip, başının yastığa gömüldüğü son anı yakalayabildim. Yatağın yanına vardığımda çoktan uykuya dalmıştı bile. Ne yapacağımı bilmiyordum. Üşüdüğümü, bembeyaz olduğumu hissediyordum. Gücümü toplayıp yeniden pencereye giderken, sanki gerçek nesnelerin doğasını ve varlığını kendime hatırlatmak ister gibi kapı tokmaklarını kavrayıp merdiven trabzanlarına tutunuyordum. Adam hâlâ oradaydı, çitlere doğru bakıyordu. Loş ışıkta onu profilden görüyordum, hareketsiz ve âlimane. İlk düşündüğüm kadar yaşlı mıydı—yoksa beyaz saçları yalnızca sembolik miydi, alegorik gücünün bir parçası mı? Öyleydi, tabii. O Ölüm olmalıydı, ya da Ölüm'ün getir götür işlerini yapan uşağı; veba çağından, engizisyon mahkemeleri, bitmek bilmeyen savaşlar, tımarhaneler ve cüzzam evleri çağından kalma, çukur gözlü bir yardımcı. Son anların vecizecisi olacaktı o, vücudumun dışına yapacağım yolculuk hakkındaki kusursuz ve zarif mısrayı okurken, bana o en yalın—medeni, ironik—bakışı atacaktı. Uzunca bir süre durup seyrettim, bir parmağını olsun kıpırdatmasını bekleyerek. Hareketsizliği saygı uyandırıcıydı. Her geçen saniye daha da beyazlaştığımı hissediyordum. Beyazlaşmak ne demek olur? Ölümü kanlı canlı görmek, seni almaya geldiğini görmek nasıl bir histir? Korku iliklerime işlemişti. Hem üşüyor hem terliyordum, hem kuru hem ıslaktım, hem kendim hem başka biriydim. Yumruk göğsümde sıkılıp duruyordu. Merdivene gidip en üst basamağa oturdum ve avuçlarıma bakmaya başladım. Söylenecek çok şey vardı. Her kelime ve varlık, görkemli bir yaratıcılığın küçücük birer halkasıydı. Paralel ve kesişen

gölgelerle ve manidar çizgilerin oluşturduğu helezonik bir ağla döşeli kendi basit elim bile, bir insanın yıllarca sürecek araştırma ve merak konusu olabilirdi. Hiçliğe karşı çıkan bir kozmoloji.

Ayağa kalktım ve tekrar pencereye gittim. Adam hâlâ oradaydı. Saklanmak için banyoya girdim. Klozet kapağını kapatıp üstüne oturdum ve orada bir süre bekledim, bundan sonra ne yapacağımı düşünerek. Onun eve girmesini istemiyordum.

Biraz yürüdüm. Ellerimi ve bileklerimi soğuk suya tuttum, yüzüme su çarptım. Hem hafif hem ağır, hem sersemlemiş hem zinde hissediyordum kendimi. Kapının yanındaki raftan, manzaralı bir prespapye aldım elime. Plastik diskin içinde Büyük Kanyon'ın üç boyutlu bir resmi yüzüyordu, nesneyi ışığa çevirdikçe renkler hızla gidip geliyordu. Dalgalanan yüzeyler. Bu lafı severdim. Varoluş müziğinin ta kendisi gibiydi. Ölümü kişinin bir süreliğine ikamet ettiği sıradan bir yüzey olarak görebilmek bir mümkün olsaydı. Kozmik mantığın bir diğer cephesi olarak. Kanyondaki Bright Angel Yolu'nda yapılan süratli bir tur gibi.

Acil konulara döndüm. Eğer onu evden uzak tutmak istiyorsam, yapılacak tek şey dışarı çıkmaktı. Önce içerideki küçük çocuklara bakacaktım. Çıplak beyaz ayaklarımla sessizce odaları dolaştım. Düzeltecek bir battaniye, bir çocuğun ılık kucağından alacak bir oyuncak aradım, kendimi bir televizyon karesine girmiş gibi hissederek. Her şey sakin ve yolundaydı. Ebeveynlerden birinin ölümünü sadece sıradan bir boşanma şekli olarak mı algılayacaklardı acaba?

Odasına girip Heinrich'e baktım. Yatağın sadece üst sol köşesini işgal ediyordu; dokunulduğunda aniden açılıp dışarıya fırlayan hokkabazlık düzenekleri gibi sıkı sıkı büzülmüştü vücudu. Başımı sallayarak kapıda dikildim.

Yatak odamıza girip Babette'e baktım. Birkaç düzey geriye gitmiş, yeniden bir kız çocuğu olmuştu, rüyasında

koşan bir figür. Uykusundan yükselen sıcak nemli havayı koklayarak başından öptüm onu. Bir yığın kitap ve mecmuanın arasında *Mein Kampf*'ım ilişti gözüme. Radyo açıldı. Bir spiker sesinin, yabancı birinin ruh faciasının bu dünyada işiteceğim son şey olmasından korkarak, telaşla terk ettim odayı.

Aşağı inip mutfağa girdim. Pencereden baktım. Oradaydı, ıslak çimlerin üstündeki hasır sandalyede. Önce iç kapıyı, sonra da dış kapıyı açtım. *Mein Kampf*'ı karnımın üstüne bastırıp dışarı çıktım. Dış kapı çarparak kapandığında adamın başı silkindi ve çaprazlama uzattığı ayakları çözüldü. Ayağa kalkıp benden tarafa döndü. O tüyler ürpertici ve dokunulmaz sükunet, o bilgelik ruhu, adamın ezeli ve feci bir sırrı aktarmaya geldiği duygusu bir anda uçup gitmişti. İlkinin insana huşu veren enkazından ikinci bir figür doğmaya, etkin bir şekle bürünmeye başlamıştı; taze gün ışığında, bir hareket dizisi, çizgiler ve yüz hatları, bir vücut çerçevesi olarak yavaş yavaş gelişiyor, ben biraz şaşkın bir halde oluşmalarını seyrederken kendine özgü fiziksel nitelikleri gittikçe daha tanıdık gelen canlı bir insana dönüşüyordu.

Karşımda duran Ölüm değil, kayınpederim Vernon Dickey'di sadece.

"Uyumuş muyum?" dedi.

"Bu saatte dışarıda ne işin var?"

"Sizi uyandırmak istemedim."

"Geleceğini biliyor muyduk?"

"Dün akşama kadar ben de bilmiyordum. Hiç durmadan araba kullanıp geldim. On dört saat."

"Babette seni gördüğüne çok sevinecek."

"Ona ne şüphe."

Birlikte içeri girdik. Kahve için ocağa su koydum. Vernon yıpranmış kot ceketiyle masaya oturdu ve eski bir Zippo'nun kapağıyla oynamaya başladı. Kariyerinin çöküş devresini yaşayan bir zamparayı andırıyordu. Kır saçlarının

arasına soluk bir ton serpilmişti, sarımtrak bir renk değişimi. Onları arkaya tarayıp at kuyruğu yapmıştı. Yaklaşık dört günlük traşı uzamıştı. Müzmin öksürüğü iyice takır takır olmuştu, bir sorumsuzluk belirtisi. Babette, babasının sağlık durumundan ziyade, onun sanki bu feci gürültüde kaçınılmaz biçimde cazip bir şey varmış gibi, kendi kuru öksürüğünden ve spazmlarından böylesine alaycı bir haz almakta olduğu gerçeğine sinirlenirdi. Üstünde hâlâ, uzun boynuz tokalı bir palaska vardı.

"Ne olmuş yani? Çıktım geldim işte. O kadar büyütecek ne var bunda?"

"Görmeyeli neler yapıyorsun?"

"Çatı kaplamacılığı, pas yalıtımı filan. Ek işler yapıyorum, gerçi genelde aylak geziyorum. Malum, ek işten geçilmiyor ortalık."

Elleri dikkatimi çekti. Yaralı bereli, kırık çıkık, çentik çentik, kırışıklıkların arasına kalıcı olarak yerleşmiş yağ ve çamur parçaları. Yenilenmesi ya da onarılması gereken bir şey tesbit etmeye çalışarak odaya göz gezdirdi. Bu tip defolar Vernon için muhabbet konusu yaratmaya elverişli durumlardı. Contalarla rondelalar hakkında, sıvacılık, kalafatçılık, alçı dolguculuğu hakkında konuşma fırsatı yaratırlardı ona. Bazen, cırcır makab ve tomruk bıçkısı gibi terimlerle bana adeta saldırdığı olurdu. Benim bu tip konulardaki sarsaklığımı daha derin bir yetersizliğin ya da aptallığın belirtisi olarak görürdü. Dünyayı inşa eden şeylerdi bunlar. Onları bilmemek ya da umursamamak, temel ilkelere ihanet etmek, cinsiyetine, soyuna ihanet etmek demekti. Su damlatan bir musluğu tamir edemeyen bir adamdan daha işe yaramaz—düpedüz işe yaramaz, tarihe karşı duyarsız, genlerindeki mesajlara karşı duyarsız—bir şey daha var mıydı? Aynı fikirde olmadığıma emin değildim.

"Geçenlerde Babette'e diyordum ki, 'Baban her şeye benziyor, dul bir erkekten başka.' "

"O ne dedi buna?"

"Kendin için tehlike oluşturduğunu düşünüyor. 'Sigara içerken uyuyakalacak. Yanan bir yatakta ölecek ve yanında kayıp bir kadın olacak. Resmi olarak kayıp biri. Pek çok kere evlenip boşanmış, zavallı, aklını şaşırmış, kimliği belirlenemeyen bir kadın.' "

Vernon bu sezgiden pek keyiflenerek uzun uzun öksürdü. Akciğer hastalığına alâmet eden bir dizi soluma. Sicim gibi bir balgamın göğsünü kamçılayışını işitebiliyordum. Fincanına kahve koyup bekledim.

"Sırf nelerle uğraştığımı bil diye söylüyorum, Jack, benim gibi bir götle evlenmek isteyen bir kadın var. Bir karavanın içinde kiliseye gidiyor. Babette'e söyleme ama."

"Yapacağım en son şey bu olur."

"Duyarsa fena halde kaygılanacaktır. İndirimli saatlerde habire aramaya başlar gene."

"Senin evlilik için fazla kuralsızlaştığını düşünüyor."

"Günümüzde evliliğin en önemli yanı, o küçük ekstralar için evin dışına çıkman gerekmemesi. Amerikan yuvasının tenha köşelerinde istediğin her şeyi bulman mümkün. Böyle bir zamanda yaşıyoruz, anca beraber kanca beraber. Eşlerimiz her istediğimizi yapacaklardır. Çünkü yapmak isterler. Gözlerini kaçırman falan gerekmez. Eskiden Amerikan yuvasında mevcut olan tek şey o temel doğal eylemdi. Şimdi bunun seçenekleri de mevcut. Bu iş çok sıkı, sana söyleyeyim. Yaşadığımız çağa dair en şaşırtıcı görüş şu ki, evde elde edebildiğin seçenekler çoğaldıkça, sokaklarda gördüğün orospular da çoğalıyor. Nasıl yorumluyorsun bunu, Jack? Sen bir profesörsün. Ne demek oluyor bu?"

"Bilmiyorum."

"Eşler yenebilir külotlar giyiyorlar. Sözcükleri, kullanımlarını biliyorlar. Bu arada orospular da yağmur çamur demeden, gece gündüz sokaklarda dolaşıyorlar. Kimi bekliyorlar? Turistleri mi? İş adamlarını mı? Et avcısı kesilmiş

erkekleri mi? Milletin ar damarı çatlamış sanki. Geçenlerde Japonların Singapur'a gittiklerini okumuştum bir yerde. Uçaklar dolusu erkek. Müstesna bir gürüh."

"Evlenmeyi ciddi ciddi düşünüyor musun?"

"Karavanın içinde ibadet eden bir kadınla evlenmem için delirmiş olmam lazım."

Vernon'un hin bir yanı vardı. Çevik ve keskin bir zekanın gamsızlığı, münasip fırsatlar kollayan bir cin fikirlilik. Bu durum Babette'i rahatsız ederdi. Topluluk içinde kadınlara sinsi sinsi sokulup, o boş suratlı uyanık tavrıyla nabız yoklayıcı sorular sorduğuna tanık olmuştu. Garson kızlara laubali laflar edip yüz göz olacağından, ihtiyar bir radyocunun yatak odası sesiyle konuşarak teknik açıdan başarılı iç monologlar ve gözlemler yapacağından korktuğu için, onunla restoranlara gitmeyi reddederdi. Deri taklidi plastikle kaplı restoran bölmelerinde, tepesinin tasını attıran anlar, kızgınlık ve utanç dakikaları yaşattığı olmuştu ona.

Birden Babette girdi içeri, eşofmanını giymiş, stadyum merdivenlerinde sabah sporunu yapmaya hazır vaziyette. Masada babasını görünce vücudu enerjisini yitirir gibi oldu. Dizleri boşalmış, oracıkta dikiliyordu. Ağzını açma kabiliyetinden başka hiçbir şeyden eser kalmamıştı. Ağzı bir karış açık kalmış bir insanın taklidini yapar gibi bir hali vardı. Esneyişin resmiydi, canlı ideali. Duyduğu şaşkınlık ve paniğin, babasını ölüm sessizliği içinde bahçede otururken gördüğümde benim duyduklarımdan geri kalır yanı yoktu. Yüzünün hissiz bir hayretle ağzına kadar doluşunu seyrettim.

"Geleceğini biliyor muyduk?" dedi. "Neden aramadın? Hiç aramazsın ki."

"Geldim işte. Ne var bunda sanki? Pek de iyi ettim, aferin bana."

Babette dizleri çözülmüş vaziyette durmaya devam ediyor, babasının sinirlendirici varlığını, sırım gibi vücudunu ve süzgün çehresini hazmetmeye çalışıyordu. Adam ona amma destansı bir güç gibi görünüyor olmalıydı; mut-

fağında böyle aniden ete kemiğe bürünmüş, bir ebeveyn, yılların ağırlığını üstünde taşıyan bir baba, birliktelikler ve ilişkilerle dolu koca bir tarih, ona kim olduğunu hatırlatmaya gelmiş, maskesini indirmeye, başıboş yaşamını bir süre için ele geçirmeye gelmiş, hiç haber vermeden.

"Bilseydim biraz hazırlık yapardım. Berbat görünüyorsun. Nerede uyuyacaksın?"

"Son gelişimde nerede uyumuştum?"

İkisi de hatırlamaya çalışarak bana baktılar.

Kahvaltıyı hazırlayıp sofraya otururken, çocuklar da aşağı inip ihtiyatlı bir tavırla Vernon'a yaklaşır ve onu öpüp saçlarını karıştırırlarken, saatler geçtikçe ve yamalı kot pantolonuyla sallana sallana yürüyen bu figüre gözü alıştıkça, Babette'in babasının etrafında dolanmaktan, onun için küçük şeyler yapmaktan, karşısına oturup onu dinlemekten haz aldığını fark etmeye başladım. Her zamanki vücut hareketleri ve otomatik tepkileri farklı bir sevinç içeriyordu. Kimi zaman Vernon'a en çok hangi yemekleri sevdiğini, onların nasıl pişirilip çeşnilendirilmesinden hoşlandığını, en iyi hangi fıkraları anlattığını, mazide kalmış çehrelerden hangilerinin su katılmadık birer aptal, hangilerinin çizgi roman kahramanları olduğunu hatırlatması gerekiyordu. Başka bir yaşamın mahsulleri sular seller gibi akıyordu içinden. Konuşmasının ritmi değişmiş, taşraya özgü bir tona bürünmüştü. Sözcükler, göndermeler değişmişti. Babasının eski meşe kapıyı zımparalayıp cilalamasına, radyatörleri döşeme tahtalarından yukarı kaldırmasına yardım eden küçük kız olmuştu. Babasının marangozluk yılları, motorsikletlerle nasıl da gazlayıp gittiği, pazısına yaptırdığı dövme.

"Fasulye sırığı gibi olmuşsun, baba. Bitir şu patatesleri. Ocakta daha var."

Ve Vernon da bana dönüp şöyle derdi, "Dünyanın en kötü patates kızartmalarını annesi yapardı. Çay bahçelerinde satılan patatesler gibi aynı." Sonra da Babette'e

dönüp, "Çay balıçeleriyle ne derdim olduğunu Jack biliyor. Yüreğimi hoplatmıyorlar," derdi.

Heinrich'i kanepeye taşıyıp Vernon'a onun odasını verdik. Sabahın yedisinde, altısında, Babette'in ya da benim kahve yapmak için aşağı indiğimiz her şafak vakti onu mutfakta bulmak sinir bozucuydu. Bizi faka bastırmayı, suçüstü yakalamayı, ne kadar az uyursak uyuyalım kendisinin bizden daha az uyumuş olacağını göstermeyi kafaya koymuş gibi bir izlenim bırakıyordu.

"Bak sana ne diyeceğim, Jack. Yaşlandığın zaman, bir şeye hazır olduğunu fark ediyor ama bunun ne olduğunu bilmiyorsun. Durmadan hazırlanıyorsun. Saçını tarıyorsun, pencerede durup dışarı bakıyorsun. Etrafımda her an fıldır fıldır dönen küçük huysuz biri varmış gibime geliyor. Paldır küldür arabaya atlayıp bunca yolu katedişimin sebebi de bu işte."

"Büyüyü bozmak için," dedim. "Monotonluktan uzaklaşmak için. Monotonluk ölümcül olabilir, Vern, aşırıya kaçarsa yani. İnsanların tatile bu yüzden çıktıklarını söyleyen bir arkadaşım var. Gevşemek ya da heyecan aramak ya da yeni yerler görmek için filan değil. Monotonlukta var olan ölümden kaçmak için."

"Arkadaşın hangi dinden, Yahudi mi?"

"Bunun konuyla ne alâkası var?"

"Damınızın su oluğu bel vermiş," dedi bana. "Nasıl tamir edeceğini biliyorsun, değil mi?"

Vernon evden çıkıp civarda dolaşmayı seviyordu, çöpçüleri, telefon tamircilerini, postacıları, akşam gazetesi dağıtan çocukları bekliyordu. Teknikler ve yöntemler hakkında konuşabileceği birilerini. Özel sistem grupları. Güzergahlar, zaman aralıkları, teçhizatlar. Kendi erimi dışındaki alanlarda işlerin nasıl kotarıldığını öğrenmek, dünyaya sıkı sıkı tutunmasına yardımcı oluyordu.

Gamsız tavrıyla çocuklara sataşmaktan hoşlanıyordu. Çocuklar da onun ince alaylarına gönülsüzce karşılık veri-

yorlardı. Onlar tüm akrabalara şüpheyle bakarlardı. Akrabalar hassas bir konuydu; karanlık ve karmaşık geçmişin, ayrılmış yaşamların, bir sözcük ya da bir isim vasıtasıyla yeniden su üstüne çıkarılabilecek anıların bir parçasıydı onlar.

Vernon, hurdaya dönmüş hatchback arabasının içinde oturup sigara içmeyi seviyordu.

Babette ise, sevgiyi, endişeyi, kızgınlık ve çaresizliği, ümit ve hüznü üç aşağı beş yukarı aynı anda ifade etmeyi becererek, pencereden seyrediyordu onu. Babette'te birbirine zıt bir dizi duygu uyandırabilmesi için Vernon'un parmağını kıpırdatması kafi geliyordu.

Vernon alışveriş merkezindeki kalabalıkların içinde kaybolmaktan hoşlanıyordu.

"Bunu bana senin söyleyeceğine güveniyorum, Jack."

"Neyi söyleyeceğime?"

"Tanıdığım insanlar arasında bunun cevabını bana verebilecek derecede eğitimli olan tek kişi sensin."

"Neyin cevabını?"

"İnsanlar televizyondan önce bu kadar aptal mıydı?"

Bir gece bir ses duydum ve onun uykusunda inlediğini sandım. Bornozumu giyip hole yürüdüğümde, sesin Denise'in odasındaki televizyon alıcısından geldiğini fark ettim. İçeri girip televizyonu kapadım. Denise bir yığın battaniye, kitap ve giysinin arasında uyuyordu. Bir içtepiyle, açık duran dolaba doğru sessizce ilerledim, ışık kordonunu çekip dolabın içine baktım ve gözlerimle Dylar tabletlerini aradım. Dolap kapısını kendime doğru çektim, böylece vücudum dolabın yarı içinde yarı dışında kaldı. Sıra sıra giysiler, ayakkabılar, oyuncaklar, oyunlar ve diğer nesneler vardı içeride. Yığınları dirseklerimle dürte dürte aranırken, bazen güzel bir çocukluk kokusunun izini yakalıyordum. Kil, spor ayakkabıları, kurşun kalem talaşları. Aradığım şişe, kullanılmayan bir ayakkabının içinde, bir köşeye tıkıştırılmış eski bir gömleğin cebinde olabilirdi.

Denise'in kıpırdandığını işittim. Olduğum yerde donakalıp nefesimi tuttum.

"Ne yapıyorsun orada?" dedi.

"Merak etme, benim."

"Kim olduğunu biliyorum."

Hâlâ dolabın içine bakıp duruyordum, böylece daha masum görüneceğimi düşünerek.

"Orada ne aradığını da biliyorum."

"Geçenlerde sebepsiz bir korkuya kapıldım, Denise. Çok kötü bir şey olmak üzere diye düşünüyordum. Sonradan anlaşıldı ki yanılmışım, Tanrı'ya şükürler olsun. Ama birtakım etkiler geçmiyor. Dylar'a ihtiyacım var. O ilaç bir sorunu çözmeme yardımcı olabilir."

Dolabın içini didik didik etmeyi sürdürüyordum.

"Sorun ne?"

"Bir sorunun var olduğunu bilmek senin için yeterli değil mi? Aksi takdirde burada olmazdım. Dostum olmak istemiyor musun?"

"Dostunum zaten. Sadece oyuna gelmek istemiyorum."

"Oyun falan söz konusu değil. Sadece o ilacı denemem gerekiyor. Dört tablet kalmıştı. Onları yutacağım ve bu iş sona ermiş olacak."

Sesim ne kadar doğal çıkarsa, onu ikna etme şansım o kadar artacaktı.

"Onları sen yutmayacaksın. Anneme vereceksin."

"İstersen bir noktayı açıklığa kavuşturalım," dedim, etkili bir hükümet yetkilisi gibi. "Annen uyuşturucu bağımlısı değil. Dylar da o tür bir ilaç değil."

"Ne o halde? Ne olduğunu söyle bana, yeter."

Sesindeki ya da kalbimdeki ya da yaşadığımız anın abesliğindeki bir şey, sorusunu cevaplandırma olasılığını ciddi ciddi düşünmemi mümkün kıldı. Büyük keşif. Söyleyeyim gitsin, neden olmasın? Sorumluluk sahibi bir kızdı, ciddi şeylerin içerdiği manaları tahmin edebilirdi. Babette ve benim, gerçeği ondan saklamakla en başından

beri aptallık ettiğimizi fark ediyordum. Denise gerçeği anlayışla karşılayacak, bizi daha iyi tanıyacak, bizi zaaf ve korkularımızla, daha derinden sevecekti.

Gidip yatağın ayak ucuna oturdum. Beni dikkatle izliyordu. Ona hikayeyi ana hatlarıyla anlattım; ama gözyaşlarını, ihtirasları, korkuyu, paniği, Niyodin T.'ye maruz kalışımı, Babette'in Bay Gray'le yaptığı cinsel anlaşmayı, ölümden hangimizin daha çok korktuğu konusundaki tartışmalarımızı karıştırmadan. İlacın kendisi üzerinde odaklandım, sindirim sisteminde ve beyinde geçirdiği süreç hakkında bildiğim her şeyi anlattım.

Üstünde durduğu ilk ayrıntı yan etkiler oldu. Her ilacın yan etkileri vardı. Ölüm korkusunu ortadan kaldırabilen bir ilacın korkunç yan etkileri olmalıydı, özellikle de ilaç hâlâ deneme aşamasındaysa. Haklıydı, elbette. Babette normal ölümden, beyin ölümünden, sol beyin ölümünden, kısmi felçten, bedensel ve zihinsel diğer ürkütücü ve acayip durumlardan bahsetmişti.

Telkin gücünün yan etkilerden daha önemli olabileceğini söyledim Denise'e.

"Kabaran bulutun avuçlarda terlemeye yol açabileceğini radyodan duyduğunda ne olmuştu, hatırlıyor musun? Avuçların terlemişti, değil mi? Telkin gücü kimi insanı hasta eder, kimini de iyileştirir. Dylar'ın ne denli güçlü ya da güçsüz olduğu çok da fark etmeyebilir. Bana yararı olacağını düşünüyorsam, yararı olacaktır."

"Bir noktaya kadar."

"Bahsettiğimiz şey ölüm," diye fısıldadım. "Aslına bakarsan o tabletlerin içinde ne olduğu hiç önemli değil. Şeker olabilir, baharat olabilir. Aptal yerine konmaya, kandırılmaya can atıyorum."

"Bu biraz saçma değil mi?"

"Ama böyle oluyor işte, Denise, insanlar çaresizse."

Bir sessizlik oldu. Bana bu çaresizliğin kaçınılmaz mı olduğunu, bir gün kendisinin de aynı korkuyu mu yaşaya-

cağını, aynı çetin sınavdan mı geçeceğini sormasını bekledim.

Ama o başka bir şey söyledi, "Güçlüymüş güçsüzmüş fark etmez. Şişeyi attım ben."

"Hayır, atmadın. Nereye?"

"Çöp öğütücünün içine koydum."

"Sana inanmıyorum. Ne zaman oldu bu?"

"Yaklaşık bir hafta önce. Baba'nın gizlice odama girip onu bulabileceğini düşündüm. O yüzden bu işi kökünden halletmeye karar verdim. İlacın ne olduğunu bana söylemeye kimsenin niyeti yoktu nasılsa, öyle değil mi? Ben de onu tüm diğer kutular, şişeler ve öbür çöplerle birlikte makineye attım. Sonra da un ufak ettim."

"Kullanılmış bir araba gibi."

"Kimsenin bana söyleyeceği yoktu. Oysa tüm yapmanız gereken buydu. Ben başından beri hep buradaydım."

"Tamam, boş ver. Üzülme. Bana iyilik etmiş oldun."

"Tüm söylemeniz gereken topu topu sekiz kelimeydi."

"Onsuz çok daha iyi olurum."

"Bu sizin beni ilk aldatışınız olmayacaktı."

"Sen hâlâ benim dostumsun," dedim.

Onu başından öpüp kapıya gittim. Fena halde acıkmış olduğumu fark ettim. Yiyecek bir şeyler bulmak için aşağıya indim. Mutfağın ışığı yanıktı. Vernon tamamen giyinik bir halde masada oturmuş, sigara içiyor ve öksürüyordu. Sigarasının külü iki santim uzamış, dökülmeye meyletmişti. Külünü sigarasının ucundan sallandırmayı âdet haline getirmişti. Babette'e göre, bunu başkalarında gerilim ve sıkıntı hisleri uyandırmak için yapıyordu. Adamsendeci tavrının bir parçasıydı bu.

"Tam da görmek istediğim adam."

"Vern, gece yarısı oldu. Sen hiç uyumaz mısın?"

"Hadi çıkıp arabaya gidelim," dedi.

"Ciddi misin?"

"Özel olarak görüşmemiz gereken bir durum var ortada. Bu ev kadınlarla dolu. Yoksa yanılıyor muyum?"

"Burada yalnızız. Konuşmak istediğin şey nedir?"

"Onlar uykularında da işitebilirler," dedi.

Heinrich'i uyandırmamak için arka kapıdan çıktık. Onun peşine takıldım ve evin yan duvarını izleyen patikadan geçip araba yolunun basamaklarına indik. Küçük arabası karanlıkta duruyordu. O direksiyona geçti, ben de bornozumu toplayarak yanındaki koltuğa kaydım ve kendimi o daracık yerde kapana kısılmış gibi hissettim. Arabaya bir kaportacı dükkanının derinliklerinden gelen tehlikeli gazları andıran bir koku sinmişti, erimiş metal, yağlı bezler ve kavrulmuş lastik karışımı bir koku. Döşemeler yırtılmıştı. Sokak lambasının aydınlığında, gösterge panelinden ve tavan lambasından teller sarktığını görüyordum.

"Bunu almanı istiyorum, Jack."

"Neyi?"

"Yıllardır benimle birlikteydi. Artık senin olsun istiyorum. Kim bilir sizi bir daha görebilecek miyim bakalım. Canı cehenneme. Kimin umrunda? Ne olmuş sanki?"

"Bana arabayı mı veriyorsun? Arabanı istemiyorum. Berbat bir araba bu."

"Günümüz dünyasında yaşayan bir adam olarak, hayatın boyunca hiç ateşli bir silahın oldu mu?"

"Hayır," dedim.

"Tahmin etmiştim. Amerika'da kendini savunmaya yarayacak hiçbir şeyi olmayan son adam bu olmalı demiştim kendi kendime."

Arka koltuk döşemesindeki deliğe uzanıp küçük kara bir nesne çıkarttı içinden. Onu sağ avucunda tuttu.

"Al bunu, Jack."

"Nedir o?"

"Elinde tart. Ağırlığını hisset. Doludur ha."

Onu bana verdi. Aptal aptal yine aynı şeyi sordum, "Nedir bu?" Elimde bir silah tutma tecrübesinin gerçek

dışı bir yanı vardı. Vernon'un amacının ne olabileceğini merak ederken, gözlerimi ondan ayırmıyordum. Vernon Ölüm'ün karanlık habercisi miydi yoksa? Dolu bir silah. Ne hızlı bir değişim yaratmıştı içimde; oracıkta oturup ona bir ad vermek içimden gelmeden o şeye gözlerimi dikmiş dururken bile elimi uyuşturuyordu. Vernon düşüncelerimi kışkırtmak, yaşamıma taze bir motif, bir entrika, bir endam mı katmak niyetindeydi? Onu geri vermek istiyordum.

"Ufacık tefecik bir şey ama gerçek kurşunlar fırlatıyor, zaten senin durumunda bir adam da ateşli bir silahtan ancak bu kadarını bekleyebilir. Merak etme, Jack. İzini bulmalarına imkan yok."

"Neden onun izini bulmak istesinler ki?"

"Öyle sanıyorum ki birine dolu bir silah veriyorsan ayrıntılarını da temin etmen lazım. Bu 25 kalibrelik bir Zumwalt otomatik. Alman malı. Ağır namlulu bir silahın durdurucu gücüne sahip değil gerçi; ama senin de bir gergedan haklamak için ava çıkacağın yok herhalde, değil mi?"

"Tam üstüne bastın. Ne haklamak için ava çıkacağım? Bu şeye neden ihtiyacım var?"

"Ona şey deme. Ona saygı göster, Jack. Güzel tasarımlı bir silah bu. Kullanışlı, hafif, gözden saklaması kolay. Tabancanı tanımaya başla. Onu ne zaman kullanmak isteyeceğini zaman gösterecek."

"Onu ne zaman kullanmak isteyeceğim?"

"Biz seninle aynı gezegende mi yaşıyoruz? Kaçıncı yüzyıldayız? Arka bahçene nasıl kolaycacık girdim baksana. Pencerelerden birine omuz atıp açsam, eve de girebilirdim. Profesyonel bir hırsız olabilirdim, hapisten kaçmış bir suçlu, şu pis sakallı serserilerden biri. Karanlık basınca ortaya çıkan başıboş katillerden olabilirdim. Haftasonları toplu cinayetler işleyen bir memur. Seç hadi birini."

"Belki senin yaşadığın yerde silaha ihtiyaç vardır. Sende kalsın. Biz istemiyoruz."

"Ben kendime bir combat magnum alıp yatağımın yanıbaşına koydum. Adamın ağzını burnunu nasıl darmadağın edebileceğini anlatsam pek hoşuna gitmezdi."

Bana hınzırca bir bakış attı. Dönüp yeniden silaha diktim gözlerimi. İnsanın dünyada yeterliğini kabul ettirmesini sağlayacak en son aracın bu olduğu geldi aklıma. Onu avucumda zıplattım, çelik gibi soğuk namlusunu kokladım. Verdiği yeterlik, emniyet ve kişisel değer hissinin ötesinde, öldürücü bir silah taşımanın, onu doğru tutmayı bilmenin, onu kullanmaya hazır ve istekli olmanın bir insan için nasıl bir anlamı vardır? Gözlerden saklı, öldürücü bir silah. Bu bir sırdı, ikinci bir hayattı, ikinci bir benlik, bir rüya, bir büyü, bir kumpas, bir hezeyan. Alman malı.

"Babette'e söyleme. Eve ateşli bir silah soktuğunu öğrenirse fena halde bozulacaktır."

"İstemiyorum, Vern. Geri al onu."

"Sakın gelişigüzel bir yere koymaya da kalkma. Çocuklardan birinin eline geçerse çok kötü bir durum doğabilir. Akıllı ol. Onu saklayacak öyle bir yer bul ki gerektiğinde hemen elinin altında olsun. Ateş menzilini önceden düşün. Eve davetsiz bir misafir çıkagelirse, nereden içeri girer, değerli eşyalara ulaşmak için hangi yolu izler? Üşütüğün tekiyse, üstüne ne taraftan saldırır? Üşütüklerin ne yapacakları belli olmaz, çünkü ne yaptıklarını kendileri de bilmezler. Pencere pervazlarına çentikli cam koymayı düşünebilirsin. Yere hızlı inmeye alıştır kendini."

"Küçük kasabamızda silah istemiyoruz biz."

"Hayatında bir defa akıllı ol," dedi bana arabanın karanlığında. "Önemli olan sizin ne istediğiniz değil."

Ertesi gün erkenden yolu onarmak için sokağa bir ekip geldi. Vernon anında dışarı çıkmış, adamların kompresörle asfaltı delip, çıkan taşı toprağı başka bir yere nakledişlerini seyrediyor, üstünden dumanlar tüten bölge düzlenirken onlara iyice yanaşıyordu. İşçiler gittiğinde, onun ziya-

reti de bitişe geçti, gittikçe zayıflayan bir hızla sona erme sürecine girdi. Vernon'un dikildiği yerde boş bir alan görmeye başlamıştık. Bize ölçülü bir mesafeden bakıyordu, sanki aralarında gizli küskünlükler yaşanmış yabancılarmışız gibi. Sohbete girme çabalarımızı tarif edilemez bir bitkinlik kuşatıyordu.

Dışarıda kaldırımda dikilirken Babette ona sarılıp ağladı. Vernon bu veda gününün şerefine traş olmuş, arabasını yıkamış, boynuna mavi bir bandana takmıştı. Babette'in ağlamaya doymayacakmış gibi bir hali vardı. Babasının yüzüne bakıp bakıp ağlıyordu. Sarılıp sarılıp ağlıyordu. Ona içi sandviç, tavuk ve kahve dolu plastik bir sepet verdi; Vernon sepeti koltuğun delik deşik dolgusu ile yarılmış döşemenin ortasına yerleştirirken o hâlâ ağlıyordu.

"İyi bir kız o," dedi Vernon bana, suratını ekşiterek.

Sürücü koltuğuna oturunca parmaklarını at kuyruğunun arasından geçirip dikiz aynasında kendisine çeki düzen verdi. Sonra uzun uzun öksürerek, göğsünü kamçılayan balgam sahnesini bize bir kez daha yaşattı. Babette yeniden ağlamaya koyulmuştu. Yanındaki koltuğun penceresine eğilmiş, onun sürücü koltuğunda sırtını kamburlaştırışını, gövdesini kapı ile koltuk arasında bir yere kayıtsızca yerleştirip, sol kolunu camdan aşağı sarkıtışını izliyorduk.

"Benim için endişelenmeyin," dedi. "Biraz topallamaktan zarar gelmez. Benim yaşımdaki insanlar topallar. Belli bir yaşta topallamak doğal bir şeydir. Öksürüğü boş verin. Öksürmek sağlıklıdır. Balgamı hareket ettirirsin. Balgam bir noktada yerleşip yıllarca orada kalmadığı sürece insana zarar veremez. Yani öksürük iyidir. Uykusuzluk da öyle. Uykusuzluk iyidir. Uyumak ne kazandırır ki bana? Öyle bir yaşa gelirsin ki uykuyla geçen her dakika yararlı şeyler yapmaya ayıracağın zamandan bir dakika çalmak demektir. Öksürmeye ya da topallamaya ayıracağın zamandan yani. Kadınları kafaya takmayın. Kadınlar iyidir. Bir kaset kirala-

yıp biraz seks yaparız. Seks kalbe kan pompalar. Sigarayı boş verin. Yaptığımın yanıma kâr kaldığını kendi kendime söylemek pek hoşuma gider. Bırak Mormonlar vazgeçsın sigaradan. Aynen onun kadar berbat bir sebepten ölecekler. Para sorun değil. Gelir açısından gayet tasasızım. Sıfır emekli aylığı, sıfır tasarruf, sıfır hisse senedi ve tahvil. Yani ona da endişelenmeniz gereksiz. O konunun icabına bakıldı. Dişlerimi kafaya takmayın. Dişler iyidir. Ne kadar sallanırlarsa dilinle o kadar dingildetebilirsin onları. Dile yapacak iş çıkıyor. Titreklik için endişelenmeyin. Herkesi arada bir titreme tutar. Zaten sadece sol elime oluyor. Titreklikten zevk almanın yolu, o elin başkasına ait olduğunu farz etmekten geçer. Ani ve sebepsiz kilo kaybını hiç kafaya takmayın. Göremediğin bir şeyi yemenin ne manası var? Gözlerim için kaygılanmayın. Gözler şimdi olduklarından daha kötüye gidemezler. Aklı tamamen unutun. Akıl bedenden önce gider. Çünkü öyle olması lazımdır. Yani aklım için endişelenmeyin. Akıl iyidir. Araba için endişelenebilirsiniz. Direksiyon iyice yolunu şaşırdı. Frenlere üç kere hatırlatmak gerekiyor. Çukurlu arazide giderken kaput kendi kendine fırlayıp açılıyor."

İnanılmaz bir gamsızlık. Babette bu son kısmı komik bulmuştu. Arabayla ilgili kısmı. Bense şaşkın bir halde dikilmiş, Babette'in ürkek ve paytak adımlarla küçük daireler çizerek neşe içinde yürüyüşünü izliyordum, tüm korku ve inkarları babasının sesindeki muzip tarihin peşine takılıp gitmişti.

-34-

Örümcek mevsimi gelmişti. Tavan köşelerinde örümcekler vardı. Örümcek ağlarına sarınmış kozalar. Masum bir ışık oyunu gibi salınan gümüş renkli incecik teller. Hiç hatırda kalmayan haberler gibi, ışıkla aktarılan fikirler gibi hafif. Üst kattan gelen ses şöyle dedi: "Şimdi bir de buna bakın. Joanie sersemletici bir *bushido* tekmesiyle Ralph'ın diz kapağına vurmaya çalışıyor. İşte dokundu, Ralph yere yığılıyor, Joanie kaçıyor."

Denise Steffie'nin düzenli olarak meme muayenesi yapıp yumru aradığı havadisini Babette'e yetiştirmişti. Babette de bana söyledi.

Murray ve ben, ciddi düşüncelere dalarak yaptığımız yürüyüşlerin menzilini genişletmiştik. Bir gün kasabada, Murray çaprazlama park etme düzeni hakkında konuşurken küçük mahçup orgazmlar yaşamıştı adeta. Yan yan duran bu taşıt sıralarında bir cazibe ve mahalli duygu vardı. Arabalar yabancı malı olduğunda bile, bu park etme şekli Amerikan kasaba manzarasının vazgeçilmez bir parçasıydı. Bu düzenleme pratik olmakla kalmıyor, şehirlerin tıka basa dolu sokaklarında ön tamponları arka tamponlara dayayarak park etme düzeninin cinsel tecavüz motifi olan yüzleşmeyi de önlüyordu.

Orada yaşıyor olsan bile, bir yer için sıla hasreti çekmenin mümkün olduğunu söylüyor Murray.

Sıradan bir ana caddenin iki katlı dünyası. Mütevazi, hassas, telaşsız bir şekilde ticari, mimari ayrıntıların savaş öncesine ait izleri üst katlarda, bakır kornişlerde ve kurşunlu pencerelerde, ucuzluk mağazalarının giriş kapıları

üstündeki amfora frizlerde hâlâ yaşayan, savaş öncesine ait bir yol.

Cadde bana Harabeler Kanunu'nu hatırlatmıştı.

Albert Speer'in, Roma harabeleri gibi görkemli ve etkileyici bir şekilde çürüyecek yapılar inşa etmek istediğini söyledim Murray'e. Paslı kuleler ya da yamru yumru teneke mahalleleri olmayacaktı. Speer, Hitler'in gelecek nesilleri hayrete düşürecek her şeye sıcak bakacağını biliyordu. Romantikçe çürüyüp harabe haline gelmesini mümkün kılacak özel malzemelerle inşa edilecek bir Reich binasının çizimini yapmıştı—yıkık duvarları, üstlerini sarmaşıklar sarmış yarım kolonları gösteren bir çizim. Harabe kreasyonun parçası olmuştur, dedim, bu da güç prensibi adı altında belli bir nostaljinin varlığını gösterir ya da gelecek nesillerin arzularını örgütleme eğiliminin.

Murray dedi ki, "Kendiminki hariç kimsenin nostaljisine güvenmem. Nostalji tatminsizlik ve kinciliğin ürünüdür. Şimdiki zaman ile geçmiş arasındaki küskünlüklerin giderilmesidir. Nostalji ne kadar kuvvetliyse şiddete o kadar yaklaşırsın. Savaş, insanlar ülkeleri hakkında iyi bir şeyler söylemeye çok fazla zorlandıkları zaman nostaljinin aldığı şekildir."

Bir süredir hava rutubetliydi. Buzdolabını açıp dondurucu bölmesine göz gezdirdim. Plastik yiyecek poşetlerinden, yarısı yenmiş şeylerin durduğu saklama kaplarından, hepsi de sulu kar kristalleriyle ışıl ışıl parlayan Ziploc ciğer ve pirzola torbalarından garip bir çatırtı sesi çıktı. Soğuk, kuru bir cızırtı. Bir maddenin kırılışını, ayrışıp Freon gazına dönüşünü andıran bir ses. Tüyler ürpertici bir statik, ısrarlı ama neredeyse örtük biçimde duyumsanır nitelikte, bana kışlayan ruhları, algı eşiğine yaklaşan uyku halinde bir yaşam türünü düşündüren.

Ortalıkta kimse yoktu. Mutfağın ortasından yürüdüm, öğütücü çekmecesini açıp içindeki çöp torbasına baktım. İçinden sular sızan yarı ezilmiş teneke kutular, elbise askı-

lıkları, hayvan kemikleri ve diğer mutfak artıkları. Şişeler kırılmış, kutular yassılmıştı. Ürünler parlaklık ve yoğunluk açısından renklerinden hiçbir şey kaybetmemişlerdi. Yağlar, soslar ve ağır tortular, ezilmiş sebze katmanlarının arasına sızıyordu. Bulduğu alet parçalarını muhtelif mağara çöplerinden ayıklamak üzere olan bir arkeolog gibi hissediyordum kendimi. Denise Dylar'ı öğüteli yaklaşık on gün olmuştu. O döneme ait çöp torbasının şimdiye kadar çoktan dışarı çıkarılıp çöpçüler tarafından toplanmış olduğu hemen hemen kesindi. Öyle olmadıysa bile, öğütücünün tokmağı tabletleri mutlaka imha etmişti.

Bu gerçekler, amaçsızca çöpü parmaklayarak sadece vakit geçirmekte olduğuma kendimi inandırmama yardımcı oluyordu.

Torbanın ağzını açtım, mandalı kaldırıp torbayı yukarı çektim. Yayılan pis koku şok edici bir güçle sarstı beni. Bu koku bizim miydi? Bize mi aitti? Onu biz mi yaratmıştık? Torbayı garaja götürüp boşalttım. Ezilmiş yığın, ironik modern bir heykel gibi duruyordu, tek parça, bodur, alaycı. Bir tırmık sapıyla yığını dürtükledikten sonra malzemeyi beton döşemeye yaydım. Kendimi neden suçlu gibi, özel hayata tecavüz eder gibi, mahrem ve belki utanılacak sırları ortaya çıkarır gibi hissettiğimi merak ederek, içindeki şekilsiz topakları birer birer elime alıp incelemeye başladım. Aile bireylerinin Juggernaut mekanizmasına teslim etmeyi seçtikleri bazı şeylere kafayı takmamak elde değildi. Ama neden kendimi bir ev casusu gibi hissediyordum? Çöp bu kadar mahrem bir şey midir? Kişisel bir sıcaklıkla, kişinin en derin mizaç özelliklerini gösteren işaretlerle, gizli arzulara dair ipuçlarıyla, küçük düşürücü kusurlarla için için yanmakta mıdır? Hangi alışkanlıklar, fetişler, tiryakilikler, eğilimler? Yalnız anlara mahsus hangi eylemler, âdet haline gelmiş hangi davranışlar? Kocaman memeleri ve erkek üreme organları olan bir figürün mum boyayla yapılmış çizimini buldum. Üs-

tünde bir dizi düğüm ve ilik olan uzun bir parça örgü vardı. İlk bakışta sıradan bir iş gibi duruyordu. Daha yakından bakınca, iliklerin boyutu, düğümlerin büyüklüğü (tek ya da çift) ve ilikli düğümler ile müstakil duran düğümler arasındaki uzaklıklar arasında karmaşık bir ilişki keşfeder gibi oldum. Bir tür büyü geometrisi ya da saplantıların sembolik bir makremesi. İçine tampon girmiş bir muz kabuğu buldum. Tüketici bilincinin kuytu köşeleri miydi bunlar? Saç, sabun, kulak çubukları, ezilmiş hamam böcekleri, kutu kola açma halkaları, irin ve domuz yağı bulaşmış steril pedler, yıpranmış diş ipi parçaları, tükenmez kalem kartuşlarından artakalan parçalar, uçlarında hâlâ yemek kırıntıları duran kürdanlar içeren, pıhtılaşmış iğrenç bir kütleye rastladım. Ruj lekeli, lime lime olmuş bir külot vardı, belki de Gray-panorama Oteli'nden kalma bir hatıraydı bu.

Ama koyu sarı renkte, tuz buz olmuş bir ilaç şişesinden ya da o uçan daire şeklindeki tabletlerin artıklarından hiç eser yoktu. Zaten önemi de yoktu. Katlanmam gereken şey her ne ise, kimyasal yardım almadan katlanacaktım ona. Babette Dylar için yalancı altın demişti. Babette haklıydı, Winnie Richards haklıydı, Denise haklıydı. Onlar benim dostlarımdı ve haklıydılar.

Bir check-up daha yaptırmaya karar verdim. Sonuçlar belli olduğunda, tıp merkezindeki küçük bürosunda Dr. Chakravarty'i görmeye gittim. Bilgisayar çıktısını okuyarak masasında oturuyordu. Tombul bir yüze ve gölgeli gözlere sahip bir adamdı, uzun ellerini masanın üstüne yapıştırmış, başını hafifçe sallıyordu.

"İşte yine görüştük, Bay Gladney. Son günlerde sizi çok sık görüyoruz. Konumunu ciddiye alan bir hastaya rastlamak ne güzel."

"Ne konumunu?"

"Hasta olarak konumunu. İnsanlar hasta olduklarını unutma eğilimi gösterirler. Doktorun bürosundan ya da

hastahaneden ayrılır ayrılmaz, bu konuyu tamamen çıkartırlar kafalarından. Ama siz hepiniz daimi hastalarsınız, ister beğenin ister beğenmeyin. Ben doktorum, siz de hasta. Doktor günün sonunda doktorluğuna son vermez. Hasta da hastalığına son vermemeli. İnsanlar doktorun işini azami ciddiyetle, ustalık ve tecrübeyle yapmasını beklerler. Ama ya hastaya ne demeli? O ne kadar profesyoneldir?"

O müşkülpesent tekdüze ritimle bunları söylerken bilgisayar çıktısından gözlerini hiç ayırmamıştı.

"Potasyumunuzu çok beğendiğimi hiç sanmıyorum," diye devam etti. "Şuraya bakın. Bilgisayar tarafından yıldızlanmış parantez içinde bir rakam."

"Anlamı ne?"

"Bu aşamada bunu bilmenize hiç gerek yok."

"Bundan önceki testte potasyumum nasıldı?"

"Az çok ortalama bir rakamdı aslında. Ama belki yanlış yükselmedir bu. Biz kanın tümüyle ilgileniyoruz. Jel bariyeri meselesi de var. Bunun ne demek olduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Açıklayacak zaman yok. Doğru yükselmeler ve yanlış yükselmeler vardır. Tüm bilmeniz gereken bu."

"Potasyumum tam olarak ne kadar yükselmiş?"

"Tavanı aşmış, göründüğü kadarıyla."

"Bu neyin belirtisi olabilir?"

"Hiçbir anlamı olmayabilir ama çok büyük bir anlamı da olabilir aslında."

"Ne kadar büyük?"

"Şimdi anlambilimin sahasına girmeye başladık," dedi.

"Varmaya çalıştığım nokta şu: Bu potasyum kendini yeni yeni göstermeye başlamış bir durumun, belki ağız yoluyla alınmış bir şeyden, bir tesire maruz kalmaktan, istemeden bir tür serpinti solumaktan, havadaki ya da yağmurdaki bir maddeden kaynaklanmış bir durumun işareti olabilir mi?"

"Böyle bir maddeyle temasınız mı oldu yoksa?"

"Hayır," dedim.

"Emin misiniz?"

"Eminim. Neden sordunuz? Sayılar muhtemel bir temasa mı işaret ediyor?"

"Eğer başınıza böyle bir şey gelmediyse, pek bir şeye işaret edemezler, değil mi?"

"Bu konuda mutabıkız," dedim.

"Bana dürüstçe söyler misiniz, Bay Gladney. Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

"Bildiğim kadarıyla, son derece iyi hissediyorum. Mükemmel. Yıllardır hiç hissetmediğim kadar iyi hissediyorum, nispeten yani."

"Nispeten derken neyi kastediyorsunuz?"

"Artık daha yaşlı olduğum gerçeğini göz önüne alırsak."

Bana dikkatle baktı. Gözlerini yüzüme dikerek beni utandırmaya çalışıyordu sanki. Sonra kayıt kartıma bir not aldı. Mazeretsiz devamsızlık gösterdiğim için okul müdürünün karşısına çıkarılmış bir çocuk olabilirdim o an.

"Yükselmenin doğru mu yanlış mı olduğunu nasıl anlayabiliriz?" dedim.

"Sizi başka testler için Glassboro'ya yollayacağım. Ne dersiniz? Hasat Mevsimi Çiftlikleri diye yepyeni bir tesis var orada. Gıcır gıcır, son model cihazlara sahipler. Hayal kırıklığına uğramayacaksınız, bekleyin ve görün. Cihazlar kesinlikle gıcır gıcır."

"Pekala. Ama takip etmemiz gereken tek şey potasyum mu?"

"Ne kadar az şey bilirseniz o kadar iyi. Glassboro'ya gidin. Sizi baştan aşağı tetkik etmelerini isteyin. Altına bakılmadık taş kalmasın. Sizi mühürlü sonuçlarla bana geri göndermelerini söyleyin onlara. Sonuçları en ince ayrıntısına kadar inceleyeceğim. Sonuçta mutlaka bir yorum çıkacaktır. Hasat Mevsimi'nde know-how bulacaksınız, en hassas aygıtları bulacaksınız, söz veriyorum size.

Üçüncü dünya teknisyenlerinin en iyileri, en son yöntemler var orada."

Suratındaki parlak tebessüm, dalında duran bir şeftali gibi asılı kalmıştı oraya.

"Birlikte, doktor ve hasta olarak yani, ikimizden birinin ayrı ayrı yapamayacağı şeyleri yapabiliriz. Önlemler üstünde yeterince durulmuyor. Bir gram önlem, diye başlayan bir deyim vardı. Bu bir atasözü müydü yoksa özdeyiş mi? Profesör bunun cevabını bilir elbet."

"Bunu biraz düşünmem gerekecek."

"Her neyse, önemli olan önlem, öyle değil mi? *American Mortician*'ın son sayısına daha geçenlerde bakmıştım. Oldukça şok edici bir tablo. Endüstri bu kadar çok sayıda ölüye yer temin etmeye zar zor yetebiliyormuş."

Babette haklıydı. Adam İngilizceyi çok güzel konuşuyordu. Eve gittim ve çöpe atacak bir şeyler aramaya başladım. Olta yemlerini, miyadı dolmuş tenis toplarını, yırtık bavulları attım. Eski mobilyalar, bir kenara fırlatılmış abajurlar, yamulmuş sineklikler, eğrilmiş perde kornişleri bulmak için tavan arasının altını üstüne getirdim. Resim çerçevelerini, ayakkabılıkları, şemsiyelikleri, duvar raflarını, bebek sandalyelerini ve beşikleri, katlanır televizyon sehpalarını, oyun iskemlelerini, yemek masasının kırık döner tablalarını attım. Etajer kağıtlarını, solmuş kırtasiye malzemelerini, yazmış olduğum makalelerin müsveddelerini, aynı makalelerin tashih provalarını, o makalelerin çıkmış olduğu mecmuaları attım. Attıkça daha fazlasını buldum. Ev eski ve yorgun şeylerle dolu ceviz rengi bir labirentti. Abartılı bir eşya bolluğu vardı, taşıyabileceğinden ağır bir yük, bir bağlantı, bir ölümlülük. Mukavva kutulara bir şeyler atarak ağır ağır odaları dolaştım. Elektrikli plastik vantilatörler, yanıp bozulmuş tost makineleri, *Uzay Yolu* armaları. Topladığım her şeyi kaldırıma taşımak bir saatten fazla vaktimi aldı. Kimse bana yardım etmedi. Yardım ya da refakat ya da bir insanın anlayışını

istemiyordum. Sadece o şeyleri evden çıkartmak istiyordum. Ön kapının basamaklarında yalnız başıma oturup bir rahatlama ve huzur hissinin etrafımdaki havayı sarmasını bekledim.

Sokaktan geçen bir kadın şöyle diyordu, "Kan toplanmasını gideriyor, bir antihistamin, öksürüğü önlüyor, ağrıyı dindiriyor."

-35-

Babette talk radio şovlarına doymak bilmiyordu.

"Yüzümden nefret ediyorum," diyordu bir kadın. "Benim için yıllardır süregelen bir problem bu. Bana verilebilecek tüm yüzler arasında, görüntü açısından en kötüsü bu olmalı. Ama nasıl yapayım da bakmayayım? Bütün aynalarımı elimden alsanız bile bakmanın bir yolunu mutlaka bulurum. Bir yandan bakmadan edemiyorum. Öte yandan gördüğüm şeyden nefret ediyorum. Sizin anlayacağınız, her şeye rağmen bakıyorum. Çünkü sonuçta kimin yüzü o? Ne yapayım, orada olduğunu unutayım mı, başka birine ait olduğunu mu farz edeyim? Seni arayarak yapmaya çalıştığım şey şu, Mel, yüzünü kabullenmekte sorun yaşayan başka insanları bulmak. Başlangıç için işte birkaç soru. Doğmadan önce neye benziyordunuz? Ölümden sonraki yaşamınızda neye benzeyeceksiniz, ırkınız ya da renginiz ne olursa olsun?"

Babette eşofmanını hemen hemen hiç üstünden çıkartmıyordu. Basit gri bir kıyafetti bu, bol ve gevşek. Onunla yemek pişiriyor, çocukları onunla okula götürüyor, yapı markete ve kırtasiyeciye onunla gidiyordu. Bu konu bir süre kafamı kurcalamış, sonra bunda aşırı tuhaf bir yan olmadığına karar vermiştim. Endişelenecek bir şey yoktu, onun apati ve umutsuzluğa düşmekte olduğuna inanmak için sebep yoktu.

"Kendini nasıl hissediyorsun?" dedim. "Doğruyu söyle."

"Doğru nedir ki? Wilder'la daha fazla vakit geçiriyorum. Wilder yaşamımı devam ettirebilmeme yardımcı oluyor."

"Umudumu senin o eski sağlıklı, dışa dönük Babette olmana bağladım. Buna benim de fena halde ihtiyacım var, en az senin kadar."

"İhtiyaç nedir ki? Hepimiz ihtiyaç duyarız. Bunda benzersiz olan ne?"

"Genelde aynı şeyi mi hissediyorsun?"

"Yani ölümden hâlâ ödün kopuyor mu diyorsun. Korkum geçmedi, Jack."

"Hiç boş durmamalıyız."

"Boş durmamak işe yarıyor ama Wilder daha çok yarıyor."

"Ben mi kuruntu ediyorum," dedim, "yoksa Wilder eskisinden daha az mı konuşuyor?"

"Yeterince konuşuyor. Konuşma nedir ki? Onun konuşmasını istemiyorum. Ne kadar az konuşursa o kadar iyi."

"Denise senin için endişeleniyor."

"Kim?"

"Denise."

"Konuşma radyodur," dedi.

Denise, annesi yüzüne güneş kremi sürmeye söz vermediği takdirde, onun koşuya gitmesine asla izin vermiyordu. Kızcağız Babette'i evden çıkana kadar takip edip ensesine son bir losyon damlası daha fışkırtıyor, sonra da losyonu eşit biçimde cildine yedirmek için parmaklarının ucunda yükseliyordu. Açıkta kalan her noktayı örtmeye çalışıyordu. Kaşlarını, göz kapaklarını. Buna gerek olup olmadığı hakkında sert tartışmalara giriyorlardı. Denise güneşin açık tenli insanlar için risk taşıdığını söylüyordu. Annesi ise tüm bu tantananın hastalık reklamı yapmak için koparıldığını iddia ediyordu.

"Üstelik, ben bir koşucuyum," diyordu. "Koşucular, adı üstünde, koştukları için, tehlikeli ışınların onlara isabet etme olasılığı, hareketsiz duran ya da yürüyen insanlara göre daha azdır."

Denise kollarını iki yana savurup benden yana dönüyor, bu kadını yola getirmem için vücut diliyle bana yalvarıyordu.

"En kötü ışınlar dik gelenlerdir," diyordu Babette. "Yani bir insan ne kadar hızlı hareket ederse, yalnızca kısmi çarpmalara, ıska geçen ışınlara, sapmalara hedef olma olasılığı o kadar artar."

Denise'in ağzı bir karış açık kalıyor, dizlerini kırıp vücudunu çökertiyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, annesinin yanılıyor olduğuna emin değildim.

"Bunların hepsi ticari bir danışıklı dövüş," diyordu Babette, özetle. "Güneş kremleri, pazarlama, korku, hastalık. Biri olmazsa öbürü de olamaz."

Heinrich'i ve yılan terbiyecisi arkadaşı Orest Mercator'u akşam yemeği için fuar alanına götürdüm. Öğleden sonra saat dörttü; Orest'ın eğitim programının şart koştuğu ana öğün saati, günün bu vaktine denk geliyordu. Onun ricası üzerine, Vincent's Casa Mario diye bir yere gittik; kıyısal savunma sisteminin bir parçası gibi görünen, ince uzun pencereli bir gözetleme kulesine.

Orest ile yılanlarının kafamı kurcalamakta olduğunu fark edip, onunla biraz daha konuşma fırsatı yaratmak istemiştim.

Kan kırmızısı kulübenin içinde oturuyorduk. Orest püsküllü menüyü kısa ve kalın elleriyle kavramıştı. Omuzları daha da genişlemiş, ciddi suratlı kafası onların ortasına kısmen batmış gibi görünüyordu.

"Eğitim nasıl gidiyor?" dedim.

"Biraz yavaşlatıyorum. Çok çabuk forma girmek istemiyorum. Vücuduma iyi bakmayı bilirim."

"Heinrich bana senin oturarak uyuduğunu söyledi, kafese hazırlanmak için."

"O işte artık mükemmelim. Şimdi başka şeyler yapıyorum."

"Ne gibi?"

"Karbonhidrat yüklemesi yapıyorum."

"O yüzden buraya geldik," dedi Heinrich.

"Her gün biraz daha artırarak yüklüyorum."

"Kafesteyken yakıyor olacağı olağanüstü enerji için. Tetikte durmak, bir mamba yaklaştığında kendini kasmak için filan yani."

Makarna ve su sipariş ettik.

"Söylesene, Orest. Vakit giderek yaklaştıkça, kaygılanmaya başlıyor musun?"

"Ne kaygısı? O kafese girmeye can atıyorum. Bir an evvel. Orest Mercator'un bütün gayesi bu."

"Sinirli değil misin? Olabilecekleri düşünmüyor musun?"

"Olumlu düşünmeyi sever," dedi Heinrich. "Günümüzde atletler de aynı şeyi yapıyor. Olumsuz şeyler getirmeyeceksin aklına."

"O zaman söyleyin bana. Olumsuzluk nedir? Olumsuz düşündüğünüzde neyi düşünüyor olursunuz?"

"Benim düşüncem şu: Ben yılanlar olmadan bir hiçim. Tek olumsuzluk budur. Olumsuzluk, bu işin olmama olasılığıdır, insan hakları derneğinin kafese girmeme izin vermeme olasılığıdır. Eğer yapmama izin vermezlerse, yaptığım işin en iyisi nasıl olabilirim?"

Orest'ın yemek yiyişini seyretmek hoşuma gitmişti. Lokmalarını aerodinamik ilkelerine uygun olarak çekiyordu içine. Basınç farkları, emme hızları. Bu işi sessizce ve amaçlı olarak yapıyordu, yüklüyor, konsantre oluyor, dilinin üstünden kayan her nişasta topağı ile kendini beğenmişliği biraz daha artıyordu adeta.

"Sokulabileceğini biliyorsun. Bunu geçen defa da konuşmuştuk. Yılan zehirli dişlerini bileğine geçirdikten sonra olacakları düşünüyor musun? Ölümü düşünüyor musun? Bilmek istediğim bu. Ölüm seni korkutuyor mu? Sık sık aklına geliyor mu? Seninle çok açık konuşacağım, Orest. Ölmekten korkuyor musun? Korku duyuyor musun? Korku seni tir tir titretip terletiyor mu? Kafesi, yılan-

ları, zehirli dişleri aklından geçirdiğinde, odaya bir gölgenin düştüğünü hissediyor musun?"

"Geçenlerde bir yerde okumuştum. Bugün ölü olan insanların sayısı, dünya tarihinin geri kalan kısmı boyunca ölenlerin topundan daha fazlaymış. Bunlara bir tane daha eklense ne fark eder? Belki ben de yakında Orest Mercator'un adını rekorlar kitabına geçirmeye çalışırken öleceğim, kim bilir?"

Oğluma baktım. "Bu yirmi dört saatlik süre içinde ölmekte olan insanların sayısının, şimdiye kadarki insanlık tarihinin geri kalan kısmı boyunca ölenlerden daha fazla olduğunu mu söylüyor?"

"Günümüzde ölü sayısının daha evvel hiç olmadığı kadar büyük olduğunu söylüyor, özetle."

"Hangi ölüler? Ölüleri tanımla."

"Şu anda ölü olan insanları kastediyor."

"Şu anda ölü olanlar derken ne demek istiyorsun? Ölmüş olan herkes şu anda ölüdür."

"Mezarda yatan insanları kastediyor. Bilinen ölüleri. Sayabileceğin ölüleri."

Can kulağıyla dinliyor, ne demek istediklerini iyice anlamaya çalışıyordum. Orest için ikinci bir tabak daha geldi.

"Ama insanlar bazen yüzyıllarca mezarda kalırlar. Mezarlarda başka hiçbir yerde olmadığı kadar fazla sayıda ölü insan olduğunu mu söylüyor?"

"Başka hiçbir yerde derken neyi kastettiğine bağlı."

"Neyi kastettiğimi bilmiyorum. Boğulanları. Yanıp kül olanları."

"Şu anda daha evvel hiç olmadığı kadar çok ölü var. Tek söylediği bu."

Ona bir süre daha baktım. Sonra Orest'a döndüm.

"Bilerek ve isteyerek ölümle yüz yüze geliyorsun. İnsanların ömürlerini yapmamaya çalışarak geçirdikleri şeyin ta kendisini yapmak için kolları sıvıyorsun. Ölmek için. Bunun sebebini öğrenmek istiyorum."

"Çalıştırıcım 'Nefes al, düşünme,' diyor. 'Bir yılan ol ve bir yılanın hareketsizliğini anlayacaksın,' diyor."

"Artık bir çalıştırıcısı var," dedi Heinrich.

"O bir Sünni Müslüman," dedi Orest.

"Iron City'nin havaalanına yakın bölgelerinde bir takım Sünniler yaşıyor."

"Sünnilerin çoğu Korelidir. Ama benimkisi bir Arap sanırım."

"Mooncuların[29] çoğu Korelidir demek istedin herhalde," dedim.

"O bir Sünni," dedi Orest.

"Ama çoğunluğu Koreli olanlar Mooncular dır. Aslında öyle değillerdir, tabii. Sadece liderleri öyledir."

Bu konuyu düşündüler. Orest'ın yemek yiyişini seyrettim. Çatalına sardığı spagettiyi boğazına bırakışını izledim. O ciddi suratlı kafası hiç hareket etmeden duruyor, mekanik çataldan ağır ağır akan yemeğin varış terminaliymiş gibi bekliyordu. Hangi amaca hizmet ediyordu, önceden belirlenmiş bir davranış biçiminin nasıl bir anlayışını kayıtsız şartsız takip ediyordu? Eğer her birimiz kendi varlığımızın merkeziysek, Orest merkezi büyütmeyi, her şeyi onun içine katmayı kafaya koymuş görünüyordu. Atletlerin yaptığı şey bu mudur, benliği daha dolu dolu işgal etmek? Muhtemelen sporla çok az ilgisi olan bir üstünlük yüzünden onlara gıpta ediyoruz. Bir tehlikeye karşı güç depolarken, daha derin bir bağlamda ondan kaçıyorlar, meleklere özgü bir mıntıkada yaşıyor, gündelik ölümlerin üstünden atlayıp geçebiliyorlar. Ama Orest bir atlet miydi? Oturmaktan başka bir şey yapacağı yoktu—cam bir kafesin içinde altmış yedi gün oturacak, ele güne karşı yılanlar tarafından sokulmayı bekleyecekti.

"Kendini savunmak elinden gelmeyecek," dedim. "O kadarla da kalmıyor, bir kafesin içinde dünyanın en sümük-

29) Mooncular: Koreli Protestan din adamı Sun Myung Moon'un müritleri. (ç.n.)

lü, ürkütücü ve tiksindirici yaratıklarıyla baş başa olacaksın. Yılanlarla. İnsanlar yılanlarla ilgili kabuslar görürler. Yerlerde sürünerek kayar gibi ilerleyen, yumurtlayarak üreyen acımasız omurgalılar. İnsanlar bu yüzden psikiyatristlere giderler. Kolektif bilinçaltımızda sümüklü özel bir yerleri vardır yılanların. Ve sen yeryüzündeki en zehirli otuz kırk yılanla birlikte kapalı bir yere girmeye gönüllü oluyorsun."

"Ne sümüğü? Sümüklü filan değildir onlar."

"O ünlü sümüklülük hikayesi tamamen uydurma," dedi Heinrich. "Orest'ın gireceği kafeste beş santim boyunda dişlere sahip Gabon yılanları olacak. Belki bir düzine kadar da mamba. Mamba yılanı dünyanın en hızlı hareket eden kara yılanı oluyor. Tüm bunların yanında sümüklülük meselesi biraz abes kaçmıyor mu?"

"Ben de tam olarak bunu anlatmaya çalışıyorum. Zehirli dişler. Yılan sokması. Yılda elli bin kişi yılan sokmasından ölüyor. Geçen akşam televizyonda vardı."

"Geçen akşam televizyonda her şey vardı," dedi Orest.

Bu cevabı çok beğendim. Galiba onu da çok beğeniyordum. Bulvar gazetelerine konu olan bir ihtirastan şahane bir benlik yaratıyordu. Eğitimine amansızca devam edecekti; kendinden üçüncü tekil şahıs olarak bahsedecek, karbonhidrat yüklemesi yapacaktı. Çalıştırıcısı hep yanında olacak, esinlenilecek mükemmellikteki risk aurası arkadaşlarını mıknatıs gibi çekecekti etrafına. Vakit yaklaştıkça yaşama gücü artacaktı.

"Çalıştırıcısı ona eski usulle nefes almayı öğretiyor, Sünni Müslüman usülüyle. Yılan tek bir şeydir. İnsansa binlerce şey olabilir."

"Bir yılan ol," dedi Orest.

"İnsanlar ona ilgi duymaya başladı," dedi Heinrich. "Sanki her şey yavaş yavaş şekilleniyor. Orest bunu gerçekten başaracak gibi. Artık ona inanıyorlar gibi. Topu birden."

Eğer benlik ölümse, aynı zamanda nasıl ölümden güçlü olabilir?

Hesabı istedim. Bay Gray'in konuyla hiç alâkası olmayan görüntüleri çaktı beynimde. Gri şort ve gri çoraplar giymiş bir adamın karlı görüntüsü. Cüzdanımdan birkaç kağıt para çıkardım, aralarına başka paralar yapışmadığına emin olmak için parmaklarımla ovaladım. Otel odasındaki aynada tepeden tırnağa karım vardı, vücudu bembeyaz, iri memeli, pembe dizli, ayakları küt parmaklı, üstünde sadece nane şekerinden tozluklarla, toplu seks aleminde amigoluk yapan bir ikinci sınıf talebesi gibi.

Eve gittiğimizde, onu yatak odasında ütü yapar halde buldum.

"Ne yapıyorsun?" dedim.

"Radyo dinliyorum. Ama demin yayın kesildi."

"Bay Gray meselesinin kapandığını düşünüyorsan, sana son havadisleri vermenin tam zamanı."

"Bileşim Bay Gray'den mi bahsediyoruz, yoksa birey Bay Gray'den mi? Biliyorsun, bu çok fark ediyor."

"Kesinlikle öyle. Denise hapları öğütmüş."

"Bileşim Bay Gray'le işimiz bitti anlamına mı geliyor bu?"

"Ne anlama geldiğini bilmiyorum."

"O erkeksi dikkatini oteldeki bireye çevirdiğin anlamına mı geliyor?"

"Öyle bir şey söylemedim."

"Söylemen gerekmez. Sen bir erkeksin. Erkekler öldürme eğilimi taşıyan bir intikam çizgisi izlerler. Biyolojik bir motiftir bu. Dilsiz ve kör erkek biyolojisinin basit bir motifi."

"Bu ne kendini beğenmişlik, bir yandan da mendil ütülerken."

"Sen öldüğün zaman, Jack, olduğum yere düşüp öylece kalacağım. Nihayet, belki çok uzun bir süre sonra, beni karanlıkta büzülüp kalmış halde bulacaklar. Hiç konuşmayan, hiç kıpırdamayan bir kadın. Ama o zamana kadar, ne o adamı ne de ilacını bulmana yardım etmeyeceğim."

"Ütü yapıp dikiş dikenlerin ölümsüz bilgeliği."

"Neyi daha çok istediğini sor kendine, ezeli korkunu dindirmeyi mi, yoksa o çocukça, budala ve yaralı erkek onurunun intikamını almayı mı?"

Steffie'nin bavulunu hazırlamasına yardım etmek için holün sonuna gittim. Bir spor spikeri şöyle diyordu: "Yuhalamıyorlar—'Bruce, Bruce,' diye bağırıyorlar." Denise ile Wilder da onunla beraber odadaydı. Uzaktaki ebeveynlere yapılacak ziyaretler konusunda Denise'in gizli öğütler vermekte olduğunu odada esen esrarengiz havadan anladım. Steffie'nin uçuşu Boston'dan gelecek ve Iron City ile Mexico City arasında iki kere duracaktı ama Steffie'nin aktarma yapması gerekmeyecekti, bu yüzden durum idare edilebilir gözüküyordu.

"Annemi tanıyacağım ne malûm?"

"Onu geçen sene görmüştün," dedim. "Onu sevmiştin."

"Ya beni geri göndermeyi reddederse?"

"Bu fikri Denise'e borçluyuz sanırım, değil mi? Teşekkürler, Denise. Merak etme. Seni geri gönderecek."

"Ya göndermezse?" dedi Denise. "Oluyor böyle şeyler, biliyorsun."

"Bu defa olmayacak."

"Onu geri almak için kaçırman gerekir."

"Bunu yapmam gerekmeyecek."

"Ya gerekirse?" dedi Steffie.

"Yapar mısın?" dedi Denise.

"Böyle bir şey hayatta olmaz."

"Sürekli olup duruyor," dedi. "Ebeveynlerden biri çocuğu alıyor, öbürü de onu geri almak için çocuk hırsızları kiralıyor."

"Ya beni bırakmazsa?" dedi Steffie. "Ne yaparsın?"

"Meksika'ya adam göndermek zorunda kalır. Yapabileceği tek şey bu."

"Ama yapacak mı bakalım?" dedi Steffie.

"Annen seni yanında tutamayacağını biliyor," dedim. "Durmadan seyahat ediyor. Söz konusu bile olamaz bu."

"Merak etme," dedi Denise ona. "Şu anda ne derse desin, zamanı geldiğinde seni geri alacaktır."

Steffie derin bir ilgi ve merakla bana baktı. Meksika'ya bizzat gideceğimi ve onu tekrar buraya getirmek için yapılması gereken ne varsa yapacağımı söyledim ona. Denise'e baktı.

"Adam kiralamak daha iyi," dedi büyük kız, yardımseverce. "Çünkü bulacağın adam bu işi daha evvel de yapmış olur."

Babette içeri girdi ve Wilder'ı kucağına aldı.

"Demek buradasın," dedi. "Steffie'yle beraber havaalanına gidiyoruz. Evet gidiyoruz. Evet evet."

"Bruce, Bruce."

Ertesi gün, sağlığa zararlı koku gerekçeli bir tahliye tatbikatı yapıldı. Her tarafta SIMUVAC taşıtları vardı. Mylex giysili adamlar sokaklarda dolaşıyor, aralarından pek çoğu tehlikeyi ölçmeye yarayan aletler taşıyordu yanlarında. Tahliyeyi tasarlayan danışmanlık firması, bilgisayar tarafından seçilmiş küçük bir grup gönüllüyü süpermarket otoparkında bir polis minibüsünün içine toplamıştı. Yarım saat süresince, zorlama bir öksürme ve kusma teranesi yaşandı. Bu bölüm videoya alındı ve analiz için bir yere gönderildi.

Üç gün sonra nehrin öbür tarafından gerçek bir sağlığa zararlı koku yayıldı. Kasaba hayatı geçici olarak durdu, itinalı bir nezakete büründü. Trafik daha yavaş ilerledi, sürücüler aşırı derecede kibarlaştı. Resmi faaliyetlerden, bayrak renklerine boyanmış dolmuş ya da ambuletlerden eser kalmadı. İnsanlar birbirlerinin gözlerinin içine bakmaktan kaçındılar. Burun deliklerinde sinir bozucu bir yanma, ağızlarda bakır tadı vardı. Zaman geçtikçe, bu konuda hiçbir şey yapmama isteği derinlik kazanıyor, içimize iyice kök salıyor gibiydi. Herhangi bir koku aldıklarını

inkar edenler vardı. Kokular her zaman ihtilaflı konulardır. Tepkisizliklerindeki ironiyi görmediklerini iddia edenler vardı. SIMUVAC tatbikatında rol almışlardı ama şimdi kaçmaya yanaşmıyorlardı. Kokunun sebebinin ne olduğunu merak edenler, endişeli görünenler, teknik personelin yokluğunun endişelenecek bir şey olmadığı anlamına geldiğini söyleyenler vardı. Gözlerimiz yaşarmaya başlamıştı.

Varlığının farkına vardığımız ilk andan yaklaşık üç saat sonra, havadaki duman aniden yok olup bizi ihtiyatlı düşüncelerimizden kurtardı.

-36-

Yatak odasında saklı Zumwalt otomatik, arada bir geliyordu aklıma.

Havadan sallanan böcekler mevsimi gelmişti. Saçaklarından tırtıllar sarkan beyaz evler. Araba yollarında beyaz taşlar. Geceleri sokağın ortasından yürürken telefonda konuşan kadınların seslerini duyabilirdiniz. Isınan havalar karanlıkta sesler üretmeye başlar. Kadınlar buluğ çağındaki oğullarından bahsederler. Ne çabuk büyümüşlerdir. Oğullar adeta korkutucudur. Yedikleri inanılmaz miktarlar. Kapı aralığında durduklarında olduklarından heybetli görünüşleri. Solucana benzer böceklerle dolu günlerdir bunlar. Otlar onlarla doludur, bina cephelerine tırmanır, havada sallanır, ağaçlardan ve saçaklardan sarkar, pencere çerçevelerine yapışırlar. Kadınlar hızla büyümekte olan oğullarının büyükanne ve büyükbabalarıyla şehirlerarası telefon konuşmaları yaparlar. El örgüsü kazaklar giyen sabit gelirli sevimli ihtiyarlar, Trimline telefonu paylaşırlar.

Reklam filmi bittiğinde onlara ne olur?

Bir gece bana da bir telefon geldi. Operatör şöyle dedi, "Devi Ana diye biri Jack Gladney diye biriyle ödemeli olarak konuşmak istiyor. Kabul ediyor musunuz?"

"Merhaba, Janet. Ne istiyorsun?"

"Sadece merhaba demek için aradım. Nasılsın diye sormak için. Çok uzun zamandır konuşmuyoruz."

"Konuşmak mı?"

"Fakir oğlumuzun bu yaz ashrama gelip gelmeyeceğini bilmek istiyor."

"Oğlumuz mu?"

"Senin, benim ve onun oğlu. Fakir müritlerinin çocuklarını kendi çocuğu kabul eder."

"Geçen hafta kızlarımdan birini Meksika'ya gönderdim. O geri geldiğinde oğlanın durumunu konuşabiliriz."

"Fakir Montana'nın oğlana iyi geleceğini söylüyor. Serpilir, boy atar diyor. Çocuk en sinirli dönemini yaşıyor."

"Neden aradın beni? Cidden."

"Sadece hatır sormak için, Jack. Biz burada birbirimizin hatırını sorarız."

"Adam o maymun iştahlı Hint fakirlerinden mi? Kar beyazı sakalı olanlardan? Evlere şenlik tiplerden?"

"Burada ciddi insanlar var. Tarih sadece dört çağdan oluşur. Ve anlaşılan o ki biz bunlardan sonuncusunu yaşıyoruz. Boş heveslere pek zaman kalmadı."

Cılız ve tiz sesi, yerküre uyumlu bir yörüngede dönen içi boş bir topa çarpıp bana dönüyordu.

"Eğer Heinrich bu yaz seni ziyaret etmek isterse, bence mahsuru yok. Bırakalım ata binsin, alabalık avlasın. Ama onun din gibi kişisel ve hassas bir konuya bulaşmasını istemiyorum. Buralarda yeterince çocuk kaçırma lakırdısı edildi zaten. İnsanlar her şeyden evhamlanır oldu."

"Bu son çağ Karanlık Çağı."

"Güzel. Şimdi bana ne istediğini söyle."

"Hiçbir şey. Her şeyim var. İç huzuru, amaç, gerçek dostluk. Sadece sesini duymak istemiştim. Sana saygım var, Jack. Seni özlüyorum. Sesini özlüyorum. Sadece biraz konuşmak istemiştim, bir iki dakika dostça eski günleri yâd edelim diye."

Telefonu kapatıp yürüyüşe çıktım. Kadınlar ışıklı evlerinde oturmuş, telefon konuşmaları yapıyorlardı. Fakir'in kırpışan gözleri var mıydı? Benim içinden çıkamadığım konularda oğlanın sorularını cevaplandırabilecek miydi? Ağız dalaşı ve münakaşayı körüklediğim konularda itimat

telkin edebilecek miydi? Karanlık Çağı ne kadar nihaidir? Yüce bir yıkım manasına mı gelir, varoluşu kendi yapayalnız ölümüme şifa olacak kadar yekpare bir şekilde yutan bir gece midir? Konuşan kadınları dinledim. Tüm sesler, tüm ruhlar.

Eve geldiğimde Babette'i eşofmanıyla yatak odası penceresinin önüne dikilmiş, gecenin içine bakar halde buldum.

Hitler konferansına katılacak delegeler birer birer gelmeye başlamıştı. Yaklaşık doksan Hitler akademisyeni, üç günlük program süresince konferanslara katılacak, panellerde yer alacak, filmler seyredecekti. Yakalarına iğnelenmiş plastik kaplı kartlara gotik harflerle yazılmış isimleriyle kampüste dolaşacaklardı. Hitler dedikoduları yetiştireceklerdi birbirlerine, *führerbunker*'deki son günlere ilişkin her zamanki sansasyonel söylentileri yayacaklardı.

Ulusal ve bölgesel alt yapılarının geniş çeşitliliğine rağmen birbirlerine ne kadar çok benzediklerini görmek ilginçti. Neşeli ve istekliydiler, gülerken tükürükler saçmaya, eski moda giysilere, zevksizliğe, dakikliğe eğilimliydiler. Hepsi de tatlıya düşkündü sanki.

Onları sade ve modern yapılı küçük kilisede karşıladım. Beş dakika süresince, notlarıma baka baka Almanca konuştum. Temelde Hitler'in annesinden, erkek kardeşinden ve köpeğinden bahsettim. Köpeğinin adı Wolf'tu. Bu sözcük İngilizcede de Almancada da aynıdır. Konuşmamda kullandığım sözcüklerin çoğu her iki dilde de aynı ya da hemen hemen aynıydı. Günlerce çalışıp sözlüklerden bu tip kelimelerin listelerini derlemiştim. Yorumlarım ister istemez tutarsız ve dağınık olmuştu. Wolf'a bir sürü gönderme yapmış, annesiyle kardeşine çok fazla değinmiş, biraz ayakkabı ve çoraplardan, biraz da cazdan, biradan ve beyzboldan bahsetmiştim. Tabii ki Hitler'in kendisi

de vardı. Cümlelerimin hiç güvenmediğim yapısını perdelemek umuduyla onun adını sık sık anmıştım.

Diğer zamanlarda, gruptaki Almanlardan uzak durmaya çalıştım. Siyah cübbem ve koyu renk gözlüklerimle dolaştığım, Nazi harfleriyle yazılmış adımı kalbimin üstünde taşıdığım halde, gırtlaktan çıkarttıkları sesleri, sözcükleri, heavy metal'lerini dinlerken yanlarında kendimi güçsüz ve ölümlü hissediyordum. Birbirlerine Hitler fıkraları anlatarak bezik oynuyorlardı. Tüm yapabildiğim, tek heceli sıradan sözcükler homurdanıp boş kahkahalar patlatmaktı. Vaktimin büyük bir kısmını büromda, saklanarak geçiriyordum.

Bir yığın çamaşırın altında tropik bir böcek gibi pusuya yatmış duran tabancayı her hatırladığımda, küçük yoğun bir heyecanla ürperiyordum. Bu ürperti zevk mi veriyordu korku mu, emin değildim. Onu sadece bir çocukluk anı gibi tanıyordum, sır saklamanın o içe işleyen kıpırtısı.

Tabanca amma şeytani bir aygıttı. Benimkisi iyicene küçüktü. Mahrem ve hinoğlu hin bir şey, ona sahip olan adamın gizli bir tarihçesi. Birkaç gün önce Dylar'ı bulmaya çalışırken kendimi nasıl hissettiğim geliyordu aklıma. Aile çöplüğünde araştırma yapan bir casus gibi. Gizli saklı işlere azar azar kaptırıyor muydum kendimi yoksa? Bu tip şeyleri belirleyen baskı ya da özgürlük tarafından, kaide ya da kudret ya da kaos tarafından benim için böylesine doğallıkla hazırlanan iflasıma karşı son savunmam olduğunu mu düşünüyordum bunun? Belki de eski karılarımı ve onların istihbarata olan bağlılıklarını anlamaya başlıyordum.

Hitler akademisyenleri toplanıyor, ortalıkta dolaşıyor, doymak bilmeden yemek yiyor, aşırı iri dişlerinin arasından kahkahalar atıyorlardı. Bense karanlıkta masamda oturmuş, sırları düşünüyordum. Olayları kontrol edebildiğin bir rüya alemine giden tünel midir sırlar?

Akşam kızımın uçağını karşılamak için aceleyle çıkıp havaalanına gittim. Heyecanlı ve mutluydu, üstünde Meksika giysileri vardı. Annesine yorumlaması için kitap yolla-

yan insanların onu hiç rahat bırakmadığını söyledi. Dana'ya her gün kocaman kalın romanlar geliyor, o da yazdığı yorumları mikrofilme alıp gizli bir arşive yolluyormuş. Sinirlerinin bozulduğundan, derin zihinsel yorgunluk dönemlerinden şikayet ediyormuş. Steffie'ye bu hayattan kurtulmayı düşündüğünü söylemiş.

Sabah acceleyle çıkıp, doktorumun Hasat Mevsimi Çiftlikleri'nde yaptırmamı tavsiye ettiği ilave testler için Glassboro'ya doğru yola koyuldum. Böyle ender yaşanan bir durumun ciddiyeti, tahlil için vermeniz istenen vücut sıvılarının sayısı ile doğru orantılıdır. Her biri hazin birer atık ya da salgı içeren birkaç numune şişesi taşıyordum yanımda. Meş'um bir plastik kutu, torpido gözünde yalnız başına seyahat ediyordu. Onu iç içe geçirilmiş üç poşete itinayla yerleştirmiş, poşetleri da kapama telleri ile birer birer bağlamıştım. Görevli uzmanlar tarafından, dünyanın egzotik dinleriyle bağdaştırır olduğumuz o saygı, huşu ve dehşet karışımı hisle gözlemleneceğine kesin gözüyle baktığım en zahmetli atık topağıydı bu.

Ama öncelikle yeri bulmam gerekiyordu. Çıka çıka gösterişsiz bir tuğla bina çıktı karşıma, fonksiyonel, tek katlı, beton tabanlı ve çok aydınlık. Böyle bir yere neden Hasat Mevsimi Çiftlikleri demişlerdi ki? Gıcır gıcır teşhis donanımının kalpsizliğini dengeleme çabası mıydı bu? Sevimli bir isimle bizi kandırarak kanser öncesi zamanlarda yaşadığımızı mı düşündüreceklerdi? Hasat Mevsimi Çiftlikleri gibi bir ada sahip bir tesiste ne tür bir durumun teşhis edilmesini bekleyebilirdik? Boğmaca öksürüğünün mü, krup hastalığının mı? Bir tür gribin mi? Yatak istirahati ve Vicks VapoRub ile rahatlatıcı bir göğüs masajı gerektiren eski tanıdık çiftlik evi ıstıraplarının mı? Biri bize *David Copperfield* de okuyacak mıydı?

Kuruntularım vardı. Numunelerimi alıp götürdüler, beni bir bilgisayar masasına oturttular. Ekrandaki sorulara karşılık olarak, yaşamımın ve ölümümün hikayesini tuşla-

dını. Verdiğim her karşılık, acımasız bir şekilde birbirini izleyen kümeler ve alt kümeler halinde başka sorular türetiyordu. Üç kere yalan attım. Üstüme bol gelen bir giysi ve bir kimlik bilekliği verdiler. Ölçümler ve tahliller için, kan testleri için, beyin tomografisi için, kalbimden geçen akımların kaydı için beni dar koridorlardan bir yerlere yolladılar. Taranıp didik didik edilerek odadan odaya geçiyordum; girdiğim her bölme bir öncekinden biraz daha küçük, daha acımasızca aydınlatılmış, insani eşyalardan biraz daha yoksun gibi görünüyordu. Her defasında yeni bir uzman. Labirent gibi koridorlarda, üstlerine aynı tip gömlekler geçirilmiş, bir odadan çıkıp öbürüne giren, yüzleri olmayan diğer hasta kardeşler. Kimse birbirine merhaba demiyordu. Beni tahterevalli gibi bir alete bağladılar, tepe taklak ettiler ve altmış saniye için öylece asılı bıraktılar. Yakındaki bir cihaz bilgisayar çıktıları verdi. Beni bir koşu bandına çıkartıp hiç durmadan koşmamı söylediler. Baldırlarıma aletler bantlanmış, göğsüme elektrotlar tutturulmuştu. Beni bir tomografi cihazına soktular, bilgisayar destekli bir tür tarayıcıya. Biri bilgisayar masasına oturup klavyeye bir şeyler tuşlayarak, makinaya vücudumu saydam hale getirmesi için komut verdi. Manyetik rüzgarlar işittim, kuzey ışıkları çaktı gözlerimde. İnsanlar, açık renk bardaklar içinde taşıdıkları idrarlarını yukarıya doğru kaldırarak, başıboş gezen ruhlar gibi geçiyorlardı koridorlardan. Dolap büyüklüğünde bir odanın içinde dikildim. Bir parmağımı yüzümün önüne tutup sol gözümü kapatmamı söylediler. Levha aniden kayıp kapandı, beyaz bir ışık parlayıp söndü. Onlar bana yardım etmeye, beni kurtarmaya çalışıyorlardı.

En nihayet, yeniden giyinip kuşanmış bir halde, masadaki beyaz gömlekli asabi bir genç adamın karşısına oturmuştum. Bu işte yeni olduğuna ilişkin bir şeyler mırıldanarak dosyamı inceledi. Bu gerçeğin beni hiç üzmeyişi şaşırtıcıydı. Hatta sanırım yüreğime su serpilmişti.

"Sonuçların çıkması ne kadar zaman alır?"

"Çıktılar bile," dedi.

"Genel bir görüşme için buradayım sanıyordum. İşin insani kısmı için. Makinaların tesbit edemediği şeyler için. Nihai rakamlar iki üç güne kadar hazır olur diye düşünüyordum."

"Rakamlar hazır."

"Ama ben hazır mıyım, emin değilim. Tüm o pırıltılı cihazlar biraz asap bozucu. Tam manasıyla sağlıklı birinin sırf bu testlerden geçirilerek hasta edilebileceğini kolaylıkla düşünebiliyorum."

"Neden birini hasta edelim ki? Bunlar dünyanın en isabetli test cihazları. Veri analizi yapmak üzere geliştirilmiş bilgisayarlarımız var. Bu donanım hayat kurtarıyor. İnanın bana, kurtardığına tanık oldum. En son röntgen makinalarından ya da CAT[30] tarayıcılarından daha iyi çalışan bir donanımımız var. Daha derin bölgeleri, daha kusursuz biçimde görebiliyoruz."

Kendine güveni yerine geliyordu galiba. Soluk tenli, yumuşak bakışlı bir gençti ve süpermarkette ödeme kasalarının ucunda durup malları torbalara dolduran çocukları hatırlatıyordu bana.

"İşe genellikle şöyle başlarız," dedi. "Ben bilgisayar çıktısını temel alan sorular sorarım, siz de elinizden geldiğince iyi cevaplamaya çalışırsınız. Bunu tamamladığımız zaman, bilgisayar çıktısını mühürlü bir zarf içinde size veririm, siz de doktorunuzdan randevu alıp zarfı ona götürürsünüz."

"Güzel."

"Güzel. İlk olarak kendinizi nasıl hissettiğinizi sorarız genellikle."

"Bilgisayar çıktısını temel alarak mı?"

30) CAT (Computer Assisted Tomography): Bilgisayar Destekli Tomografi. (ç.n.)

"Sadece kendinizi nasıl hissettiğinizi," dedi yumuşak bir sesle.

"Gerçek fikrimi soracak olursanız, henüz onaylanmamış olmakla birlikte, kendimi nispeten sağlıklı hissediyorum."

"Bundan sonra genellikle yorgunluk konusuna geçeriz. Son zamanlarda kendinizi yorgun hissettiğiniz oldu mu?"

"İnsanlar genellikle ne diyor buna?"

"Hafif derecede halsizlik en popüler cevap."

"Ben de aynı cevabı verirsem, bunun gayet uygun ve doğru bir tarif olacağını içim rahat bir şekilde söyleyebilirim."

Bu cevap onu tatmin etmişti anlaşılan, önündeki kağıda çarpıcı bir işaret koydu.

"İştahınız nasıl peki?" dedi.

"O konuda çok tutarlı olduğum söylenemez."

"Benim de bilgisayar çıktısını temel alarak söyleyebileceklerim üç aşağı beş yukarı aynı."

"Başka bir deyişle, iştahımın bazen arttığını bazen azaldığını söylüyorsunuz."

"Bunu bana söylüyor musunuz, soruyor musunuz?"

"Sayıların ne söylediğine bağlı."

"O halde hemfikiriz."

"Güzel."

"Güzel," dedi. "Şimdi de uyku durumuna geçelim. Hastalara biraz kafeinsiz kahve ya da çay ister misiniz diye sormadan önce genellikle uyku meselesini hallederiz. Ama şeker ikram edemiyoruz."

"Uyumakta zorluk çeken çok insana rastlıyor musunuz?"

"Sadece son evrelerde."

"Uykunun son evreleri mi? Yani sabah erkenden uyanıp yeniden uyuyamayanları mı kastediyorsunuz?"

"Ömrün son evreleri."

"Ben de öyle düşünmüştüm. Güzel. Benim tek sorunum biraz düşük bir uyarı eşiği."

"Güzel."

"Biraz huzursuzum. Kim değil ki?"

"Sıçrayıp düşer gibi mi oluyorsunuz?"

"Sıçrıyorum," dedim.

"Güzel."

"Güzel."

Birtakım notlar aldı. Galiba iyi gidiyordu. Ne kadar iyi gittiğini görmek beni yüreklendirmişti. Çay teklifini reddettim ve galiba bu onu sevindirdi. Hiç takılmadan ilerliyorduk.

"Şimdi sıra sigara içip içmediğinizi sormaya geldi."

"Bu kolay. Cevabım hayır. Üstelik beş ya da on sene önce bırakmış filan da değilim. Hayatım boyunca hiç sigara içmedim. Gençlik çağlarımda bile. Hiç denemedim. Hiç ihtiyaç duymadım."

"Bu daima artı bir puandır."

Kendimi inanılmaz biçimde güvenli ve minnettar hissediyordum.

"Sanırım epey hızlı yol aldık, değil mi?"

"Bazı insanlar ağzımızdan laf almaya çalışırlar," dedi. "Kendi durumlarını merak etmeye başlarlar. Neredeyse hobi gibi bir hal alır bu."

"Nikotine kimin ihtiyacı var ki? O kadarla kalsa iyi, kahveyi de çok ender içerim ve kafeinlisini kesinlikle içmem. İnsanların tüm bu yapay uyarımlarda ne bulduklarını anlayamıyorum. Sadece ormanda yüyüyerek kafa bulabiliyorum ben."

"Kafein almamak her zaman yararlıdır."

Evet, dedim kendi kendime. Erdemimi ödüllendir. Bana yaşam ver.

"Bir de süt meselesi var," dedim. "İnsanlar kafein ve şekerle de yetinemezler. Süt de isterler. Tüm o yağ asitleri. Çocukluğumdan beri süte elimi bile sürmedim. Ağır kremalardan uzak dururum. Hafif yiyecekler yerim. Alkollü içki içtiğim pek görülmemiştir. O konudaki kuru

gürültüyü hiç anlamam. Su. Benim meşrubatım sudur. İnsan bir bardak sudan başka hiçbir şeyden medet ummamalı."

Ömrüme ömür katmakta olduğumu söylemesini bekledim.

"Sudan söz açılmışken," dedi, "Sanayi atıklarına maruz kaldığınız oldu mu hiç?"

"Ne?"

"Havadaki ya da sudaki toksik maddelere."

"Sigaradan sonra genellikle bunu mu sorarsınız?"

"Programda olan bir soru değil bu."

"Yani amyant gibi bir maddeyle uğraşıp uğraşmadığımı mı soruyorsunuz? Kesinlikle hayır. Ben bir öğretmenim. Hayatım ders vermekle geçiyor. Ömrümü üniversite kampüslerinde geçirdim. Amyantı nereden bulayım?"

"Niyodin Türevi'nden bahsedildiğini duydunuz mu hiç?"

"Duymuş mu olmalıyım, bilgisayar çıktısına göre?"

"Kan dolaşımınızda izine rastlanmış."

"Onu hayatımda hiç duymadıysam nasıl mümkün olabilir bu?"

"Manyetik tarayıcı orada olduğunu söylüyor. Küçük yıldızları olan parantezli rakamlar görüyorum."

"Nasıl yani, bilgisayar çıktısı tolere edilebilecek en düşük miktarda serpintiye maruz kalmaktan kaynaklanan zar zor fark edilir bir durumun ilk kuşkulu belirtilerini mi gösteriyor?"

Neden böylesine tumturaklı bir dille konuşuyordum ki?

"Manyetik tarayıcının bulgusu son derece net," dedi.

Zaman alan ve ihtilaflı tetkiklere girmeden programda hızlı hızlı ilerlemek konusundaki sessiz anlaşmamıza ne olmuştu?

"Bir insanın kanında bu maddenin izlerine rastlandığında ne olur?"

"Bulutsu bir kütleleri olur," dedi.

"Niyodin T.'nin farelere ne yaptığı biliniyor belki ama insanlara ne yaptığını kimse bilmiyor sanıyordum."

"Daha demin onu hiç duymadığınızı söylemiştiniz bana. Ne yapıp ne yapmadığını nereden biliyorsunuz?"

Beni gafil avlamıştı. Oyuna getirildiğimi, tuzağa düşürüldüğümü, aptal yerine konulduğumu hissettim.

"Bilgi her gün değişiyor," dedi. "Bu maddeye maruz kalmanın kesinlikle bir kütleye yol açabileceğini gösteren birtakım karşıt veriler var elimizde."

Güven hissi bozulmaya başlamıştı.

"Güzel. Sıradaki konuya geçelim artık. Biraz acelem var da."

"Mühürlü zarfı teslim etme vakti geldi."

"Sıra sporda mı? Cevabım hayır. Spordan nefret ederim, asla spor yapmam."

"Güzel. Zarfı size teslim ediyorum."

"Bulutsu kütle nedir? Sırf meraktan soruyorum."

"Vücuttaki olası bir hastalıklı oluşum."

"Ve bulutsu denmesinin nedeni de onu net bir şekilde göremiyor oluşunuz."

"Çok net görebiliyoruz. Tomografi cihazı insan duyularıyla algılanabilecek en net resimleri çekiyor. Adı bulutsu kütle, çünkü tanımlı bir şekli, kalıbı ya da sınırları yok."

"En kötü senaryo ihtimallerine göre neye yola açabilir?"

"Kişiyi öldürebilir."

"İngilizce konuşun, Tanrı aşkına. Bu modern jargona tahammül edemiyorum."

Hakaretlerimi alttan aldı. Ne kadar sinirlenirsem o kadar hoşuna gidiyordu. Enerji ve sağlık saçıyordu.

"Artık dışarıdaki ofise ödeme yapmanızı söylememin vakti geldi."

"Peki ya potasyum? Buraya asıl geliş sebebim kanımdaki potasyum düzeyinin normalin epey üstüne yükselmiş olmasıydı."

"Biz potasyum ölçümü yapmıyoruz."

"Güzel."

"Güzel. Size söylemem gereken son şey, zarfı doktorunuza götürmeniz. Doktorunuz sembolleri tanır."

"İşimiz bitti o halde. Güzel."

"Güzel," dedi.

Elini samimiyetle sıktığımı fark ettim. Bir iki dakika sonra sokağa çıkmıştım. Yayvan ayaklı bir oğlan, önündeki futbol topunu hafif hafif dürterek parkın çimenleri üzerinde yürüyordu. İkinci bir çocuk otların üzerine oturmuş, çoraplarını topuk kısımlarından yakalayıp hızla çekerek ayaklarından çıkartıyordu. Ne kadar edebi, diye düşündüm hırçınlıkla. Baş kahraman ölümünün son safhasını kara kara düşünürken, kışkırtıcı bir yaşamın ayrıntılarıyla dolup taşan sokaklar. Rüzgarların gün batımına doğru eserek kaybolduğu parçalı bulutlu bir gündü.

O gece Blacksmith'in sokaklarını dolaştım. Mavi gözlü televizyonların ışıkları. Tuş-tonlu telefonlardaki sesler. Uzaklardaki büyükannelerle büyükbabalar bir koltukta baş başa verir, taşıyıcı dalgalar işitilebilir sinyallere dönüşürken hevesle ahizeyi paylaşırlar. Torunlarının sesidir bu, telefonun etrafına yerleştirilmiş şipşak fotoğraflarda yüzü görünen, büyüme çağındaki oğlanın. Gözleri sevinçle dolar ama öğrendikleri hüzünlü ve muğlak bir şeyle demlenip buğulanır. Delikanlı ne söylemektedir onlara? Bozuk cildinin onu mutsuz ettiğini mi? Okulu bırakıp Footland'de tam gün çalışmak, müşterilerin aldığı malları torbalara doldurmak istediğini mi? Müşterilerin mallarını torbalara doldurmayı *sevdiğini* söyler onlara. Hayatta tatmin edici bulduğu tek şey budur. Önce dört beş litrelik şişeleri yerleştir, altılık kasaları dengeli istifle, ağır malları çifte torbaya doldur. Bu işi iyi becermektedir, yeteneği vardır, daha hiçbir şeye dokunmadan malların torbaların içindeki duruş düzenlerini *görebilmektedir*. Zen gibi bir şey, büyükanne. İki tane torba koparıp birini öbürünün içine

geçiriyorsun. Meyveleri ezme, yumurtalara dikkat et, dondurmayı yalıtımlı torbaya koy. Her gün binlerce insan yanımdan geçer ama kimse beni görmez. Seviyorum bu işi, büyükanne, tehlikeli hiçbir yanı yok, ben de hayatımı tehditten uzak yaşamak istiyorum. Onlar da üzgün üzgün dinler, torunlarına duydukları sevgi daha da artarken, yüzlerini tombul Trimline'a bastırırlar. Beyaz Princess yatak odasında, açık kahverengi Rotary ise büyükbabanın bodrumdaki ahşap kaplamalı sığınağındadır. Yaşlı beyefendi kuş yuvasını andıran beyaz saçlarının arasından elini geçirir, kadın elinde katlı duran gözlüklerini yüzüne bastırır. Bulutlar batıya doğru yönelen ayın önünden yarış eder gibi geçerler, mevsimler kasvetli bir kurguyla değişir, görüntü kış sakinliğinin derinliklerine uzanıp bir sessizlik ve buz manzarasına ulaşır.

Doktorunuz sembolleri tanır.

-37-

Uzun yürüyüş öğlen vakti başladı. Uzun bir yürüyüş olacağını başında bilmiyordum. Çok yönlü bir meditasyon olacak sanmıştım, Murray ile Jack, yarım saatlik bir kampüs gezisi. Ama mühim bir akşamüstü olup çıktı, pratik neticelere varan, dönüp dolaşıp aynı yere gelen, ciddi, Sokratik bir yürüyüş.

Araba kazaları seminerinden sonra Murray ile buluştum ve kampüs sınırlarını takip ederek yürüyüp, o tanıdık savunmacı tavırlarıyla ağaçların içine kurulmuş sedir ağacı tahtasıyla kaplı konutların yanından geçtik—bunlar ortamla o kadar iyi uyum sağlayan bir konut kümesiydi ki kuşlar kalın pencere camlarına toslayıp duruyorlardı.

"Pipo içiyorsun," dedim.

Murray sinsi sinsi gülümsedi.

"Şık duruyor. Hoşuma gidiyor. İşe yarıyor."

Gülümseyerek gözlerini yere indirdi. Piponun uzun dar bir sapı ve küp şeklinde bir haznesi vardı. Açık kahverengi renkteydi ve gelişmiş bir disipline özgü bir ev aletini andırıyordu, belki bir Amish ya da Shaker antikasını. Biraz haşin duran çene favorilerine uyması için mi bu modeli seçti acaba diye düşündüm. El kol hareketlerine ve yüz ifadelerine acımasız bir erdem geleneği sinmiş gibiydi.

"Neden ölüm konusunda kavrayışlı olamayız?" dedim.

"Çok açık."

"Öyle mi?"

"Ivan Ilyich üç gün feryat etmişti. Kavrayışın o kadarı bizim de elimizden gelir. Tolstoy da anlamaya çok uğraştı. O da ölümden fena halde korkardı."

"Onu kendi korkumuz oluşturuyor adeta. Eğer korkmamamayı öğrenebilseydik, sonsuza dek yaşayabilirdik."

"Konuşa konuşa kendimizi ona itiyoruz. Demek istediğin bu mu?"

"Ne demek istediğimi bilmiyorum. Tek bildiğim âdet yerini bulsun diye yaşadığım. Teknik olarak ölüyüm. Vücudum bulutsu bir kütle geliştiriyor. Bu kütleleri uydu gibi izliyorlar. Tüm bunlar haşere ilacının bir yan ürünü yüzünden. Ölümümde suni bir yan var. Çok sığ; doyurucu değil. Ne toprağa ne de gökyüzüne aitim. Mezar taşıma aerosol bir konserve kutusu kazımaları lazım."

"İyi dedin."

İyi dedin de ne demek oluyordu şimdi? Benimle tartışsın istiyordum, ölümümü daha yukarı bir seviyeye yükseltsin, bana kendimi daha iyi hissettirsin.

"Sence bu bir haksızlık mı?" dedi.

"Elbette öyle. Yoksa basmakalıp bir cevap mı oldu?"

Omuzlarını silker gibi yaptı.

"Ben nasıl yaşıyorum baksana. Benim hayatım çılgın bir haz tufanı mı oldu sanki? Kendime öldürmeye eğilimli mi oldum? İllegal haplar almalar, süratli araba kullanmalar, aşırı içki içmeler filan? Fakülte partilerinde biraz köpüksüz şarap belki. Hafif yiyecekler yerim."

"Hayır, yemezsin."

Yanaklarını çukurlaştırarak büyük bir ciddiyetle piposunu tellendirdi. Bir süre ses çıkarmadan yürüdük.

"Ölümünün vakitsiz olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Her ölüm vakitsizdir. Yüz elli sene yaşayamamamız için bilimsel hiçbir sebep yok. Süpermarkette gördüğüm bir manşete göre, bazı insanlar başarıyorlarmış bunu aslında."

"Seni en çok kahreden şeyin, bir tamamlanmamışlık hissi olduğunu mu düşünüyorsun? Hâlâ ulaşmayı umduğun hedefler var. Yapılacak işler var, yüzleşilecek entelektüel tehditler var."

"En derin kahır ölüm. Yüzleşilecek tek şey ölüm. Tek düşündüğüm bu. Burada sadece tek bir mesele var. Yaşamak istiyorum."

"Robert Wise'ın aynı adlı filminden, suçlu bulunmuş katil Barbara Graham rolünde Susan Payward. Filmin agresif caz müziği Johnny Mandel imzalı."

Ona baktım.

"Yani diyorsun ki, Jack, özel yaşamında ve kariyerinde ulaşmayı umduğun tüm hedeflere ulaşmış bile olsaydın ölüm aynı derecede tehditkar olacaktı."

"Sen ne diyorsun? Elbette öyle. Bu bir seçkin sınıf düşüncesi. Market mallarını torbalara dolduran bir adama, ölümden ölüm olduğu için değil de, hâlâ torbalara doldurmak isteyeceğin ilginç birtakım mallar kaldığı için mi korkuyorsun, diye sorar mıydın?"

"İyi dedin."

"Ölüm bu. Bir monografi yazabileyim diye biraz ağırdan almak filan istemiyorum. Yetmiş veya seksen yıl benden uzak dursun istiyorum."

"Ölüme mahkum bir adam olarak statün, ağzından çıkan sözcüklere belli bir prestij ve otorite kazandırıyor. Hoşuma gitti bu. Öyle sanıyorum ki vakit yaklaştıkça insanlar senin neler diyeceğini duymaya can atacaklar, göreceksin. Konuş diye ağzına bakacaklar."

"Bunun dost kazanmak için şahane bir fırsat olduğunu mu söylüyorsun yani?"

"Kendine acıma duygusuna ve umarsızlığa teslim olarak, yaşayanları yarı yolda bırakamayacağını söylüyorum. İnsanlar senin cesur davranacağına güvenecekler. İnsanların ölmekte olan bir dostta aradıkları şey, yılmak bilmeyen bir mizah anlayışıyla, dik başlı ve kulak tırmalayıcı bir tür asalet göstermesidir, kabullenmeyi reddetmesidir. Sırf ikimiz şurada konuşurken bile prestijin giderek artıyor. Kendi bedeninin çevresinde puslu bir ışık yaratıyorsun. Bundan hoşlanmamak elde değil."

Dik ve virajlı bir sokağın ortasından yürüyorduk. Ortalıkta kimsecikler yoktu. Buradaki evler eski ve kasvetliydi, yer yer aşınmış daracık taş merdivenlerin tepesine kurulmuşlardı.

"Aşkın ölümden güçlü olduğuna inanır mısın?"

"Hayatta inanmam."

"Güzel," dedi. "Hiçbir şey ölümden güçlü değildir. Ölümden korkan insanların sadece yaşamdan korkanlar olduğuna inanır mısın?"

"Bu çok saçma. Kesinlikle aptalca."

"Doğru. Hepimiz ölümden bir dereceye kadar korkarız. Aksini iddia edenler kendi kendilerine yalan söylerler. Sığ insanlar."

"Araba plakalarına takma adlarını yazdıran insanlar."

"Mükemmel, Jack. Ölüm olmasaydı yaşamın bir miktar eksik kalacağına inanır mısın?"

"Nasıl eksik kalabilir ki? Onu eksik bırakan ölüm zaten."

"Ölümün varlığını biliyor oluşumuz yaşamı daha kıymetli kılmıyor mu?"

"Korku ve kaygıya dayalı bir kıymet ne işe yarar? Vesveseli ve iç ürpertici bir şeydir."

"Doğru. En derin derecede kıymetli olan şeyler, emniyet altında olduklarını hissettiğimiz şeylerdir. Bir eş, bir çocuk. Ölüm kuruntusu bir çocuğu daha kıymetli kılar mı?"

"Hayır."

"Hayır. Elimizden kayıp gidiyor diye yaşamın daha kıymetli olduğuna inanmak için hiçbir sebep yok. İşte bir iddia. Kişinin yaşamı dolu dolu yaşamaya başlayabilmesi için, birinin ona öleceğini söylemesi gerekir. Doğru mu, yanlış mı?"

"Yanlış. Ölümün bir kere tayin edildikten sonra, tatmin edici bir yaşam sürmek imkansızlaşır."

"Öleceğin tarihi ve saati tam olarak bilmeyi tercih eder miydin?"

"Kesinlikle hayır. Bilinmeyenden korkmak yeterince kötü. Bilinmeyenle karşı karşıya kaldığımızda, onun var olmadığını farz edebiliriz. Dakikası dakikasına bilinen tarihler pek çok insanı intihara sürükler, sırf sisteme kafa tutmak adına bile olsa."

Olduğu gibi korunmuş, ötesine berisine hüzünlü ve sararıp solmuş nesneler atılmış, eski bir kara yolu köprüsünden geçtik. Bir dere kenarını takip eden keçi yolundan yürüyüp lisenin çocuk parkına yaklaştık. Kadınlar kumla dolu uzun atlama havuzlarında oynamaları için küçük çocukları buraya getirirlerdi.

"Bunu nasıl atlatırım?" dedim.

"Mesela teknolojiye itimat edebilirsin. Seni buraya o getirdi, çıkarmayı da başarabilir. Teknolojinin tüm manası budur. Bir yandan ölümsüzlüğe yönelik bir iştah yaratır. Öte yandan evrensel bir imha ile tehdit eder. Teknoloji doğadan sökülüp alınmış şehvettir."

"Öyle mi?"

"Çürüyen vücutlarımızın feci sırrını saklamak için icat ettiğimiz şeydir o. Ama aynı zamanda yaşamdır, öyle değil mi? Ömrü uzatır, miyadı dolan organların yerine yenilerini temin eder. Her gün yeni yeni aygıtlar, yeni yeni teknikler. Lazerler, maserler, işitim ötesi sesler. Kendini onun ellerine bırak, Jack. İnan ona. Seni ışınlar saçan bir tübün içine sokacaklar, vücuduna evrenin temel maddeleriyle ışın tedavisi uygulayacaklar. Işıkla, enerjiyle, rüyalarla. Tanrı'nın kendi cömertliğiyle."

"Bir süre için herhangi bir doktor görmek istediğimi sanmıyorum, Murray, sağol."

"O takdirde ölümden sonraki yaşama konsantre olarak ölümü atlatman her zaman mümkün."

"Onu nasıl yapacağım?"

"Çok basit. Reenkarnasyonu, ruh göçünü, hiper uzayı, ölülerin dirileceği günü filan araştır. Bu inançlardan harikulade birtakım sistemler evrilmiştir. İncele onları."

"Bu saydıklarından herhangi birine inanıyor musun?"

"Bunlara binlerce yıldır inanan milyonlarca insan var. Onların arasına katıl. İkinci kez doğmaya, ikinci bir yaşama olan inanç adeta evrenseldir. Bunun bir anlamı olmalı."

"Ama o harikulade sistemler birbirinden çok farklıdır."

"Hangisi hoşuna giderse onu seç."

"Ama sen bundan elverişli bir fantaziymiş gibi bahsediyorsun, kendini kandırmanın en kötü türü."

Yine omuz silker gibi yaptı. "Ölümden sonraki yaşama duyduğumuz arzudan kaynaklanan o müthiş müzik eserlerini, dansları ve dini törenleri düşün. Belki de bu şeyler umut ve hayallerimizi haklı çıkarmaya yeterli, gerçi ölmekte olan bir adam için aynı şeyi söyleyemem."

Beni dirseğiyle dürttü. Kasabanın alışveriş merkezine doğru yürüdük. Murray duralayıp bir ayağını geriye doğru kaldırdı ve piposundaki külleri silkelemek için arkaya uzandı. Sonra da fitilli kadife ceketinin cebine, hazne kısmı altta kalacak şekilde sokup ustalıkla yerleştirdi onu.

"Cidden, ölümden sonraki yaşam fikrinde son derece uzun vadeli bir teselli bulabilirsin."

"Ama önce inanmam gerekmez mi? Orada, bu yaşamın ötesinde, karanlığın içinde hayal meyal görünen sahici bir şey olduğunu kalbimde hissetmem gerekmez mi?"

"Ölümden sonraki yaşamın ne olduğunu zannediyorsun ki? Su üstüne çıkarılmayı bekleyen bir gerçekler topluluğu mu? A.B.D. Hava Kuvvetleri'nin öbür dünya hakkında gizlice veri toplamakta olduğunu ve bulguları kabullenebilecek derecede olgunlaşmadığımız için bunu bizden sakladığını mı? Bulgular panik yaratır diye mi? Hayır. Ölümden sonra yaşamın ne olduğunu ben sana söyleyeyim. Tatlı ve fena halde dokunaklı bir fikir. İster beğenir ister beğenmezsin. Bu arada, senin yapman gereken bir suikast girişiminden sağ kurtulmak aslında. Bu sana ilaç gibi gelirdi. Özel olarak kollandığını hissederdin, karizman artardı."

"Az önce karizmamı ölümün artırdığını söylemiştin. Hem zaten beni kim öldürmek ister ki?"

Bir kez daha omuzlarını silkti. "İçinde yüz kişinin öldüğü bir tren enkazından canlı çık. Tek motorlu Cessna'n havalandıktan sadece dakikalar sonra şiddetli yağmur sırasında bir yüksek gerilim hattına çarpıp arkasından da bir golf sahasına çakıldığı zaman, içinden fırlayıp paçayı kurtarmış ol. İlle de suikasta uğraman gerekmez. Önemli olan, başkalarının hareketsiz yatıp acıyla kıvrandıkları yerde, senin için için yanmakta olan bir enkazın kıyısında ayakta duruyor olman. Böyle bir şey, bilmem kaç tane bulutsu kütlenin etkisine karşı koyabilir, en azından bir süre için."

Biraz vitrinlere baktık, sonra da bir ayakkabı mağazasına girdik. Murray, Weejuns, Wallabees, Hush Puppies marka ayakkabılara baktı. Dışarı yürüyüp güneşe çıktık. Bebek arabalarındaki çocuklar şaşı gözlerle bize bakıyorlardı, sanki garip bir şey olduğumuzu düşünür gibi.

"Almancan işe yaradı mı?"

"Yaradı diyemem."

"Hiç yaradığı oldu mu?"

"Emin değilim. Bilemiyorum. Böyle şeyleri kim bilebilir ki?"

"Bunca yıldır ne yapmaya çalışıyordun?"

"Kendi etrafımda bir büyü yaratmaya galiba."

"Doğru. Bunda utanacak bir şey yok, Jack. Böyle davranmana sebep olan şey sadece korkun."

"*Sadece* korkum mu? *Sadece* ölümüm mü?"

"Başarısızlığın bizi şaşırtmamalı. Almanlar güçlerini ne kadar ispat edebildiler ki sanki? Savaşı kaybettiler, ne de olsa."

"Denise de böyle söylemişti."

"Bu konuyu çocuklarla mı tartıştın?"

"Yüzeysel olarak."

"Çaresiz ve korkulu insanlar, büyülü figürlere, efsanevi

şalıslara, göz korkutan ve karanlıkta heybetli gözüken destan kahramanlarına çekim duyarlar."

"Hitler'den bahsediyorsun, anladığım kadarıyla."

"Bazı insanlar yaşamdan daha büyüktür. Hitler ölümden daha büyüktür. Onun seni koruyacağını düşündün. Bunu her yönüyle anlayabiliyorum."

"Öyle mi? Keşke ben de anlayabilseydim."

"Gün gibi ortada. Yardım edilmek ve himaye altına alınmak istedin. Bu karşı konulmaz dehşet kendi ölümüne meydan bırakmayacaktı. 'Kapla beni,' dedin. 'Korkumu soğur.' Bir yandan kendini Hitler'in ve eylemlerinin arkasına saklamak istiyordun. Öte yandan önem ve güç açısından büyümek için onu kullanmak istiyordun. Bu amaçlarda bir çelişki sezinliyorum. Tenkit ettiğimden değil. Yaptığın cesaret isteyen bir şeydi, cüretkar bir hamle. *Onu kullanmak*. Bütünüyle ne kadar budalaca bir iş olduğunu gördüğüm halde takdir edebileceğim bir girişim bu, gerçi nazarlık takmaktan ya da tahtaya vurmaktan daha budalaca değil. Altı milyon Hindu o sabah işaretler pek iç açıcı değilse işe gitmeyip evde oturuyor. Yani sadece senin için konuşmuyorum."

"O engin ve korkunç derinlik."

"Elbette," dedi.

"O bitip tükenmeyiş."

"Anlıyorum."

"O koca muazzam isimsiz şey."

"Evet, muhakkak."

"O yekpare karanlık."

"Kesinlikle, kesinlikle."

"O koca, feci, sonsuz genişlik."

"Ne demek istediğini çok iyi anlıyorum."

Çaprazlamasına park edilmiş bir arabanın tamponuna hafifçe vurdu, yarım yamalak bir gülümsemeyle.

"Neden başaramadın, Jack?"

"Amaçlardaki çelişki."

"Doğru. Ölümü atlatmanın sayısız yolu var. Sen bunlardan ikisini aynı anda kullanmaya kalktın. Bir taraftan göze çarpıp sivrilirken, öbür taraftan saklanmaya çalıştın. Bu girişime verdiğimiz ad nedir?"

"Budalalık."

Onun peşi sıra süpermarkete girdim. Renk patlamaları, okyanuslara özgü ses katmanları. Şifasız bir hastalık için para toplamak amacıyla düzenlenmiş bir piyangoyu ilan eden rengarenk bir bez afişin altından geçtik. İlandaki anlatım kazananın hastalığı kapacağını ima eder gibiydi. Murray ise afişi Tibetlilerin dua sancaklarına benzetti.

"Bu korkuyu neden bu kadar uzun bir süredir, bu kadar sürekli bir şekilde hissediyorum?"

"Çok açık. Onu nasıl bastıracağını bilmiyorsun. Bu kahredici bilgi ile nasıl başa çıkarız? Onu bastırırız, onu bir kılıfa sokarız, onu gömeriz, onu kapıdan içeri sokmayız. Bazı insanlar bunu diğerlerinden daha iyi becerir, tek fark bu."

"Bu özelliği nasıl geliştirebilirim?"

"Geliştiremezsin. Bazı insanlar korkuyu kılıfa sokma işlemlerini gerektiği gibi uygulamaya yarayan bilinçaltı araçlarından yoksundur."

"Eğer bu araçlar bilinçaltına aitse ve bastırmakta olduğumuz şey bu kadar akıllıca kılıfa sokulmuşsa, bastırma işleminin varlığını nasıl anlarız?"

"Freud öyle demiş. Karanlıkta heybetli görünen figürlerden söz açılmışken."

Bir kutu Handi-Wrap II aldı eline, kullanım talimatını okuyup renklerini inceledi. Bir toz çorba paketini kokladı. Veriler bugün pek yoğundu.

"Sence bastırmayı bilmediğim için daha sağlıklı mı sayılırım? Sürekli korkunun insanoğlunun doğal haleti olması ve korkumla iç içe yaşayarak aslında kahramanca bir şey yapıyor olmam mümkün mü, Murray?"

"Kendini kahraman gibi hissediyor musun?"

"Hayır."

"O halde muhtemelen değilsindir."

"Ama bastırmak doğal olmayan bir şey değil mi?"

"Doğal olmayan korku. Şimşek ve gök gürültüsü doğal değildir. Acı, ölüm, gerçeklik, bunların hiçbiri doğal değil. Onlara oldukları gibi katlanamayız. Çok şey biliyoruz. Bu yüzden de bastırma, taviz verme ve kılıfa sokma yollarına başvuruyoruz. Evrende sağ kalmayı böyle başarıyoruz. İnsan türünün doğal lisanı bu."

Ona dikkatle baktım.

"Egzersiz yapıyorum. Vücuduma iyi bakıyorum."

"Hayır, yapmıyorsun," dedi.

Bir somun üzümlü ekmeğin son kullanma tarihini okumaya çalışan yaşlı bir adama yardım etti. Çocuklar gümüş rengi alışveriş sepetlerinin içinde kayar gibi gidiyorlardı.

"Tegrin, Denorex, Selsun Blue."

Murray küçük defterine bir şey yazdı. Ezilmiş karton muhafazasından dışarıya yumurta sarıları sızan, yere düşmüş altı yumurtanın çevresinden ustalıkla geçişini izledim.

"Wilder'la beraberken kendimi neden çok iyi hissediyorum? Öbür çocuklarla olmaya benzemiyor bu," dedim.

"Onun tüm egosunu sezinliyorsun, sınırlardan muafiyetini."

"Yani o sınırlardan muaf mı?"

"Öleceğini bilmiyor. Ölümü hiç tanımıyor. Onun sahip olduğu bu saf nimete, onu zarar görmekten koruyan dokunulmazlığa tapınıyorsun. Ona sokulmak, dokunmak, bakmak, onu içine çekmek istiyorsun. O ne kadar şanslı. Hiçbir şeyden haberi olmayan bir bulut, her şeyi yapabilecek güçte küçük bir kişi. Çocuk her şeydir, yetişkin ise hiçbir şey. Düşün bunu. İnsanın bütün ömrü bu çelişkiyi çözmeye çalışmakla geçer. Şaşkına dönmemizde, bocalamamızda, paramparça olmamızda şaşacak bir şey yok."

"Fazla ileri gitmedin mi?"

"Ben New York'luyum."

"Güzel ve kalıcı şeyler inşa ediyoruz, olağanüstü uygarlıklar kuruyoruz."

"Görkemli kaçışlar," dedi. "Büyük firarlar."

Fotoelektronik kapılar iki yana ayrıldı. Dışarı çıkıp kuru temizlemecinin, kuaförün, gözlükçünün önünden geçtik. Murray piposunu tekrar yakıp ağızlığını etkileyici bir biçimde emmeye koyuldu.

"Ölümü atlatmanın yollarından bahsettik," dedi. "Bu yollardan ikisini senin zaten denemiş olduğunu, birinin diğerini nasıl iptal ettiğini konuştuk. Teknolojiye, tren enkazlarına, ölümden sonra yaşam olduğu inancına değindik. Başka yöntemler de var. Bu tip bir yaklaşımdan biraz bahsetmek istiyorum."

Caddenin karşısına geçtik.

"İnanıyorum ki, Jack, dünyada iki cins insan vardır. Öldürenler ve ölenler. Çoğumuz ölenler grubuna giriyoruz. Öldüren olmak için gereken mizaca, öfkeye ya da her ne haltsa ona sahip değiliz. Ölümün oluşmasına izin veriyoruz. Düşüp ölüyoruz. Ama öldüren olmanın nasıl bir şey olduğunu bir düşün. Teoride, bir insanı gözlerinin içine baka baka öldürmek, düşünsene ne heyecan vericidir. Eğer o ölürse, sen ölemezsin. Onu öldürmek yaşam kredisi kazanmaktır. Ne kadar fazla insan öldürürsen o kadar kredi toplarsın. Onca soykırımın, savaşın, infazın açıklaması bu işte."

"Yani insanların tarih boyunca başkalarını öldürerek kendilerini ölümden kurtarmaya çalışmış olduğunu mu söylüyorsun?"

"Bu çok açık."

"Ve bunu heyecan verici mi buluyorsun?"

"Teori konuşuyorum. Teoride, şiddet bir yeniden doğma şeklidir. Ölen pasif bir şekilde yenilir. Öldüren yaşamaya devam eder. Ne muhteşem bir denklem. Bir

çapulcu çetesi ölü vücutları üst üste yığdıkça güç depolar. Güç tanrıların bir lütfu gibi birikir."

"Bunun benimle ne alâkası var?"

"Teori böyle. Biz yürüyüşe çıkmış bir çift öğretim görevlisiyiz. Ama düşmanını toz toprağın içinde kan kaybederken görmenin, içini nasıl ayaklandıracağını bir düşün."

"Bunun kişinin kredisine kredi kattığını düşünüyorsun demek, bir banka muamelesi gibi."

"Hiçlik suratına gözlerini dikmiş. Mutlak ve daimi bir bilinçsizlik. Olmayı sona erdireceksin. *Olmayı*, Jack. Ölen bunu kabullenir ve ölür. Öldürense, teoride, başkalarını öldürerek kendi ölümünü yenmeye teşebbüs eder. Zaman satın alır, ömür satın alır. Başkalarının kıvranışını seyret. Kanın toprağa damlayışını izle."

Ona şaşkın şaşkın baktım. Boğuk sesler çıkararak, halinden memnun bir halde piposundan nefesler çekiyordu.

"Ölümü denetim altında tutmanın bir yoludur bu. Nihai üstünlüğü sağlamanın yolu. Değişiklik olsun diye bir de öldüren ol bakalım. Bırak ölen başka biri olsun. Bu rolde senin yerine geçsin, teorik olarak. O ölürse sen ölemezsin. O ölür, sen yaşarsın. Gördün mü, ne dahiyane şekilde basit."

"İnsanların yüzyıllardır yapmış oldukları şeyin bu olduğunu söylüyorsun."

"Hâlâ yapıyorlar. Küçük çapta gizli gizli yapıyorlar, gruplar, kalabalıklar ya da kitleler halinde yapıyorlar. Yaşamak için öldür."

"Kulağa çok kötü geliyor."

Omuzlarını silker gibi yaptı. "Katliam asla tesadüfi değildir. Ne kadar çok insan öldürürsen kendi ölümün üzerinde o kadar otorite elde edersin. En canavarca ve körü körüne işlenmiş cinayetlerde bile gizli bir sarihlik vardır. Bu konuda konuşmak adam öldürmenin propagandasını

yapmak demek değil. Entelektüel bir ortama ait iki öğretim görevlisiyiz biz. Düşünce akımlarını incelemek, insan davranışının anlamını sorgulamak bizim görevimiz. Ama düşünsene, ölümcül bir mücadeleden galip çıkmak, o hergelenin kan kaybedişini seyretmek ne heyecan verici bir şeydir."

"Bir cinayet planı yap, diyorsun. Ama her plan bir cinayettir aslında. Plan yapmak ölmektir, biz bilsek de bilmesek de."

"Plan yapmak yaşamaktır," dedi.

Ona baktım. Yüzünü, ellerini inceledim.

"Yaşamlarımıza kaos içinde başlarız, agucuk gugucuk yaparak. Yaşamın içinde yol aldıkça, bir şekil icat etmeye, plan yapmaya çalışırız. Bunda asalet vardır. Tüm yaşamın bir plan, bir şema, bir grafiktir. Gerçi fos çıkan bir şemadır ama önemli olan bu değil. Plan yapmak yaşamı tasdik etmektir, şekil ve denetim elde etmeye çalışmaktır. Ölümden sonra bile, hatta bilhassa ölümden sonra, bu arayış devam eder. Toprağa verme törenleri, usul açısından, şemayı tamamlamak yolunda bir girişimdir. Resmi bir cenaze töreni canlandır gözünde, Jack. Her şey dakiktir, ayrıntılı, düzenli, tasarlanmış. Millet nefesini tutar. Büyük ve güçlü bir hükümetin çabaları, son kaos izini de söküp atacak bir tören için devreye sokulmuştur. Eğer her şey yolunda giderse, eğer bu işin altından alınlarının akıyla kalkabilirlerse, doğal bir mükemmeliyet kanununa itaat edilmiş olunur. Millet kaygıdan azad edilmiştir, merhumun yaşamı günahlarından temizlenmiştir, yaşamın kendisi güçlendirilmiş, yeniden tasdik edilmiştir."

"Emin misin?" dedim.

"Plan yapmak, bir şeye nişan almak, zamanı ve uzayı şekillendirmek. İnsan bilinci sanatında bu şekilde ilerleriz."

Geniş bir yay çizip gerisin geriye kampüse doğru ilerlemeye başlamıştık. Sokakları derin ve sessiz gölgeler sar-

mış, çöp torbaları toplanmak üzere dışarı çıkartılmıştı. Gün batımı üst geçidinden geçerken, altımızdan yıldırım gibi kayan arabaları seyretmek için kısa bir süre durduk. Güneş ışığı, arabaların cam ve krom kısımlarına çarpıp geri dönüyordu.

"Sen bir öldüren misin, yoksa ölen mi, Jack?"

"Bunun cevabını sen de biliyorsun. Hayatım boyunca bir ölen oldum."

"Bu konuda ne yapabilirsin?"

"Hangi ölen ne yapabilir ki? Durumu değiştirmeye gücü yetmeyeceği alnında yazarmışcasına belli değil midir?"

"Biraz düşünelim bunu. Canavarın doğasını inceleyelim, tabiri caizse. Erkek hayvanın. Erkek ruhunda potansiyel şiddet içeren bir kaynak, bir havuz, bir hazne yok mudur?"

"Teoride, sanırım vardır."

"*Teori* konuşuyoruz zaten. Konuştuğumuz şey *kesinlikle* teori. Ağaçların gölgelediği bir sokakta yürüyen iki arkadaşız. Teoriden başka ne olabilir ki? Durum öyle gerektirirse ve diyelim ki gerektirdiği zaman, musluğunu açabileceğimiz derin bir saha, bir tür ham petrol yatağı yok mudur? Erkek hiddetiyle dolu kocaman karanlık bir göl."

"Babette de aynı şeyi söylüyor. Ölüm saçan bir öfke. Onun gibi konuşuyorsun."

"Ne kadın ama. Haklı mı, haksız mı?"

"Teoride mi? Büyük bir ihtimalle haklı."

"Varlığını bilmesen daha iyi edeceğin balçıklı bir bölge yok mu? Dünyada dinazorların dolaştığı ve insanların taştan aletleriyle savaştıkları tarih öncesi çağlardan kalma bir parça? Öldürmenin yaşamak olduğu zamanlardan?"

"Babette erkek biyolojisinden bahsediyor. Biyoloji mi, jeoloji mi?"

"Ne fark eder, Jack? Tek bilmek istediğimiz, var mı yok mu, en ölçülü ve iddiasız ruhlarda bile gömülü mü, değil mi?"

"Sanırım öyle. Olabilir. Duruma bağlı."

"Var mı yok mu?"

"Var, Murray. Ee, sonra?"

"Sadece bunu söylediğini duymak istiyorum. Hepsi bu. Zaten sahip olduğun gerçekleri ortaya çıkarmak istiyorum, temel bir düzeyde her zaman bilmiş olduğun gerçekleri."

"Yani bir ölenin bir öldüren haline gelebileceğini mi söylüyorsun?"

"Ben sadece bir misafir okutmanım. Teoriler üretirim, yürüyüşlere çıkarım, ağaçları ve evleri hayranlıkla seyrederim. Öğrencilerim vardır, kirada oturduğum bir odam, televizyonum vardır. Oradan bir sözcük, buradan bir imaj seçerim. Çimenlikler, verandalar pek hoşuma gider. Verandalar ne şahane şeylerdir. Şimdiye kadar çıkıp oturabileceğim bir verandam olmadan nasıl yaşamışım hayatımı? Tezler ortaya atarım, düşünceler üretirim, durmadan notlar alırım. Ben düşünmek için, anlamak için buradayım. Seni uyarıyorum, Jack. Hiç pes etmeyeceğim."

Bizim sokaktan geçtik ve bayırdan yukarı, kampüse doğru yürüdük.

"Doktorun kim?"

"Chakravarty," dedim.

"İyi mi?"

"Nereden bileyim?"

"Omzum yerinden çıkıyor da. Eski bir seks sakatlığı."

"Onu görmeye korkuyorum. Ölümümün bilgisayar çıktısını bir şifoniyerin en alt çekmecesine koydum."

"Neler hissettiğini biliyorum. Ama işin zor kısmı henüz başlamadı. Kendinden başka herkesle vedalaşmışsın. İnsan kendisiyle nasıl vedalaşabilir? Çok ilginç bir varoluşçuluk ikilemi."

"Kesinlikle öyle."

İdari binanın önünden geçtik.

"Bunu söyleyen kişi olmaktan nefret ediyorum, Jack, ama söylenmesi gereken bir şey var."

"Ne?"

"Benim başıma geleceğine seninkine gelsin."

Vakur bir tavırla başımı salladım. "Bunun söylenmesi neden gerekiyor?"

"Çünkü dostların birbirlerine karşı vahşice dürüst davranmaları lazım. Aklımdan geçeni sana söylemeseydim kendimi berbat hissedecektim, özellikle de böyle bir zamanda."

"Bunu takdirle karşılıyorum, Murray. Gerçekten."

"Ayrıca, evrensel ölüm tecrübesinin bir parçasıdır bu. Bu konuyu bilinçli olarak düşün ya da düşünme, insanların etrafından dolanırlarken içlerinden 'Benim başıma geleceğine seninkine gelsin,' diye geçirmekte olduklarının bir ölçüde farkındasındır. Bu çok doğaldır. Onları suçlayamaz ya da onlara beddua edemezsin."

"Karımdan başka herkes. O benden önce ölmek istiyor."

"O kadar emin olma," dedi.

Kütüphanenin önünde tokalaştık. Dürüstlüğünden ötürü ona teşekkür ettim.

"Sonuçta her şey bu noktada düğümleniyor," dedi. "Kişi ömrünü başka insanlara veda etmekle geçirir. Ya kendisi ile nasıl vedalaşır?"

Resim çerçevesi tellerini, metal kitap desteklerini, mantar bardak altlıklarını, plastik anahtar künyelerini, tozlu Merkürokrom ve Vazelin şişelerini, kabuk bağlamış boya fırçalarını, kaskatı kesilmiş ayakkabı fırçalarını, koyulaşmış korektörleri attım. Mum diplerini, plastik kaplı Amerikan servisleri, yıpranmış tencere tutacaklarını attım. Keçeli elbise askılarının, manyetik not panolarının peşine düştüm. İntikamcı ve neredeyse yabanıl bir ruh hali içindeydim. Bu şeylere karşı kişisel bir kin güdüyordum. Her nedense beni böyle bir çıkmaza sokuyorlardı. Beni zayıf

düşürüyor, kaçışımı imkansız hale getiriyorlardı. İki kız peşim sıra dolaşıp saygılı bir sessizlik içinde yaptıklarımı gözlüyordu. Alı gitmiş vahı kalmış haki mataramı, gülünç balıkçı çizmelerimi attım. Diplomaları, sertifikaları, ödülleri ve celp kağıtlarını attım. Kızlar beni durdurduğunda, banyolara girişmiş, kullanılmış sabunları, ıslak havluları, etiketleri yırtılmış ve kapakları kaybolmuş şampuan şişelerini atmakla meşguldüm.

LÜTFEN DİKKAT. Birkaç gün içinde, yeni otomatik banka kartınız adresinize ulaştırılacaktır. Eğer gümüş rengi bir şeridi olan kırmızı bir kartsa, şifreniz şimdikinin aynısı olacaktır. Gri bir şeridi olan yeşil bir kartsa, yeni bir şifre edinmek için kartınızla birlikte şubenize başvurmanız gerekmektedir. Doğum tarihlerinden üretilmiş şifreler çok popülerdir. UYARI. Şifrenizi hiçbir yere yazmayın. Şifrenizi üzerinizde taşımayın. HATIRLATMA. Şifrenizi doğru girmediğiniz sürece hesabınıza erişemezsiniz. Şifrenizi ezberleyin. Şifrenizi kimseye söylemeyin. Sisteme girmenizi sadece şifreniz mümkün kılabilir.

-38-

Başım, son zamanlarda çok fazla vakit geçirmekte olduğu yerde, Babette'in göğüslerinin arasındaydı. Babette omzumu okşuyordu.

"Murray problemin korkumuzu bastırmayışımız olduğunu söylüyor."

"Bastırmak mı?"

"Kimi insan buna yetenekli, kimi değil."

"Yetenek mi? Hisleri bastırmanın modası geçti sanıyordum. Yıllardır korkularımızı ve arzularımızı bastırmamamızı söylüyorlar bize. Hisleri bastırmak gerginliğe, kaygıya, mutsuzluğa, yüzlerce hastalığa ve rahatsızlığa yol açar. Yapmamız gereken en son şeyin bir şeyi bastırmak olduğunu zannediyordum. Bize korkularımız hakkında konuşmamızı, duygularımızla temasa geçmemizi söyleyip duruyorlar."

"Bunları söylerken kastettikleri, ölümle temasa geçmemiz değil. Ölüm öyle güçlüdür ki onu bastırmamız gerekir, bunu nasıl yapacağımızı biliyorsak tabii."

"Ama bastırmak tamamen yanlış ve mekanik. Herkes bilir bunu. Tabiatımızı inkar etmemiz gerekmemeli."

"Murray'e göre, tabiatımızı inkar etmek doğaldır. Hayvanlardan farklı olmanın tek manasıdır bu."

"Ama bu saçmalık."

"Yaşamı idame ettirmenin tek yolu bu," dedim, göğüslerinin arasından.

Omzumu okşayarak bu konuyu düşündü. Çift kişilik bir yatağın başında dikilen statik bir adamın aniden yanıp sönen gri görüntüleri. Vücudu çarpık çurpuk, dalgalı, ta-

mamlanmamış. Oteldeki oda arkadaşını gözümde canlandırmama gerek yoktu. Vücutlarımız birbirine yapışmıştı, onunkisi ve benimkisi, ama bu temastan zevk alma önceliğini Bay Gray kapmıştı. Tecrübe ettiğim şey onun hazlarıydı, onun Babette'in üstündeki baskısıydı, onun ucuz ve iğrenç gücüydü. Holün sonundan gelen sabırsız ses şöyle dedi: "Sicim yumağınızı nereye koyduğunuzu unutup duruyorsanız, onu bir Barney sepetine hapsedin, mutfaktaki mantar panonuza birkaç bloknot klipsi takıp, sepeti de klipslere tutturun. Çok basit!"

Ertesi gün Zumwalt otomatiği yanımda okula götürmeye başladım. Ders verirken ceketimin iç cebinde, büromda misafir kabul ettiğimde ise masamın üst çekmecesinde duruyordu. Tabanca, içinde yaşayacağım ikinci bir gerçeklik yaratmıştı bana. Hava aydınlıktı, başımın etrafında fırıl fırıl dönüyordu. İsimsiz hisler içimi ürperterek göğsüme tazyik ediyordu. Kontrol edebildiğim, gizlice hükmedebildiğim bir gerçeklikti bu.

Bu insanlar büroma silahsız gelmekle ne büyük aptallık ediyorlardı.

Bir gün akşama doğru, tabancayı çekmecemden çıkardım ve onu dikkatle inceledim. Şarjöründe sadece üç kurşun kalmıştı. Vernon Dickey'nin cephanenin (ya da ateşli silahlara alışkın insanlar kurşunlara ne ad veriyorlarsa onun) eksik kısmını nasıl kullanmış olduğunu merak ettim. Dört Dylar tableti, üç Zumwalt kurşunu. Kurşunların böylesine şüphe götürmez bir şekilde kurşun şeklinde olduklarını fark etmek beni neden şaşırtmıştı? Nesnelerin ve işlevlerinin bilincine varmaya başladığım ilk günlerden bu yana geçen onyıllar boyunca hemen hemen her şeye yeni isimler ve şekiller verilmiş olduğunu düşünmüştüm galiba. Silah tabanca şeklindeydi, uçları sivri küçük mermiler de ikna edici derecede kurşun şeklindeydi. Kırk sene sonra yeniden elinize geçtiğinde dehalarını ilk kez olarak fark edebileceğiniz çocukluk nesneleri gibiydiler.

O akşam Heinrich'in, odasında "The Streets of Laredo" şarkısını mahzun bir sesle söylediğini duydum. Orest daha kafese girmedi mi diye sormak için uğradım.

"Bunun insanca olmadığını söylediler. O işi resmen yapmasına izin verecek hiçbir yer yoktu. Faaliyetini yeraltından sürdürmek zorunda kaldı."

"Yeraltı nerede?"

"Watertown'da. Orest ve çalıştırıcısı. Orest Mercator'un bu zehirli sürüngenlerle birlikte hapsedilmiş halde bilmem kaç gün geçirdiği falan filan hakkında onaylı bir belge vereceğini söyleyen bir noter buldular orada."

"Watertown'da büyük cam kafesi nereden buldular?"

"Bulamadılar."

"Ne buldular öyleyse?"

"Oradaki tek otelin bir odasını. Üstelik sadece üç yılan vardı. Ve Orest dört dakika içinde sokuldu."

"Yani otel odaya zehirli yılanlar sokmalarına izin mi verdi?"

"Otelin haberi yoktu. Yılanları ayarlayan adam onları bir uçak şirketi torbasının içinde yukarıya taşıdı. Çok esaslı numaraydı aslında ama adam kararlaştırıldığı gibi yirmi yedi yılan getireceğine üç tane yılanla çıktı işin içinden."

"Başka bir deyişle, onlara yirmi yedi yılan temin edebileceğini söylemişti."

"Zehirli yılan. Ama zehirli değildiler. Yani Orest boşu boşuna sokuldu. Geri zekalı."

"Şimdi geri zekalı mı oldu?"

"Ellerindeki onca panzehir heba oldu, kullanamadılar bile. İlk dört dakika içinde bitti olay."

"Kendini nasıl hissediyor?"

"Geri zekalının teki olsaydın sen nasıl hissederdin?"

"Yaşıyor olduğuma sevinirdim," dedim.

"Orest sevinmez. Kayıplara karıştı. Tam anlamıyla köşesine çekildi. Olaydan bu yana onu gören olmamış. Kapıyı

açmıyor, telefona cevap vermiyor, okula gelmiyor. Kafayı yedi."

Çıkıp büroma uğramaya ve final kağıtlarına biraz göz atmaya karar verdim. Öğrencilerin çoğu, çıplak kollu bacaklı yeni bir yaz mevsiminin alışılagelmiş hedonizmini bir an evvel başlatmaya can atarak, çoktan ayrılmışlardı okuldan. Titrek bir sis vardı. Bir ağaç sırasının önünden geçerken, birinin arkamdan sokulmakta olduğu hissine kapıldım, belki üç metre uzağımdan. Dönüp baktığımda yol bomboştu. Beni böyle sinirli ve ürkek yapan şey tabanca mıydı? Bir silah şiddeti üstüne çeker mi, diğer silahları etrafındaki etki alanına mıknatıs gibi toplar mı? Centenary Hall'e doğru çabuk çabuk yürümeye başladım. Çakıl taşları üzerinde ayak sesleri duyuyordum, bariz bir çatırtı. Orada biri vardı, otoparkın kenarında, ağaçların ve sisin içinde. Madem bir tabancam vardı, niye korkuyordum? Eğer korkuyorsam, neden kaçmıyordum? Beş adım sayıp hızla sol tarafıma baktım, yola paralel hareket eden bir figür gördüm, derin gölgelere gire çıka. Tırısa kalkıp ayaklarımı sürüyerek yürümeye başladım; bir elim cebimde, otomatik tabancayı sıkı sıkı kavramıştı. Tekrar baktığımda kimseyi göremedim. Dikkatlice yavaşladım, geniş bir çimenliğin ortasından geçtim, koşan ayak sesleri işittim, yere vura vura ilerleyen ayakların temposu. Bu kez sağ taraftan geliyordu, bütün gücüyle, arayı hızla kapatarak. Aniden fırlayıp, zik zak çizerek koşmaya başladım, arkamdan ateş edecek biri için ıska geçmesi kolay bir hedef oluşturmayı umarak. Daha evvel hiç zik zak çizerek koşmamıştım. Başımı eğik tutuyor, keskin ve tahmin edilmesi zor virajlar yapıyordum. İlginç bir koşma stiliydi. Olasılıkların çeşitliliği, sağ ve sol virajlar çerçevesinde bir araya getirebileceğim kombinasyonların sayısı beni hayrete düşürmüştü. Sıkı bir sol yapıyor, açıktan alıyor, keskince sağa sapıyor, yalandan sola döner gibi yapıyor, sola gidiyor, açıktan alıp sağa yöneliyordum. Açık alanın sonuna yaklaşık yirmi metre

kala, zik zak stilini aniden kesip, bodur bir meşe ağacına doğru elimden geldiğince hızlı ve düz bir şekilde koşmaya başladım. Sol kolumu uzatıp tutundum, balıklama yana savuran bir karşı akım istikametinde ağacın etrafına dolanarak durdum ve aynı anda sağ elimi kullanarak Zumwalt'ı ceketimin cebinden çekip çıkarttım. Böylece önünden kaçmakta olduğum kişiyi şimdi karşıma almış olmuştum, bir ağaç gövdesinin koruması altında, silahım ateşlenmeye hazır vaziyette.

Neredeyse şimdiye kadar yaptığım tüm başarılı işler kadar ustalıklı olmuştu bu. Saldırganım küçük pıtırtılar çıkararak yere vuran ayaklarıyla yaklaşırken, kalın sis tabakasının içine baktım. O tanıdık gelen tuhaf uzun adımları gördüğüm zaman, tabancayı yeniden cebime soktum. Winnie Richards'dı tabii ki.

"Merhaba, Jack. Önce kim olduğunu anlamamıştım, o yüzden kendimi saklamaya çalıştım. Ama sen olduğunu fark edince, bu tam da görmek istediğim kişi işte, dedim kendi kendime."

"Hayrola?"

"Bana gizli bir araştırma ekibini sormuştun, hatırladın mı? Ölüm korkusu üstünde çalışan bir ekip. Bir ilacın yapımını tamamlamaya çalışıyorlardı hani."

"Tabii—Dylar."

"Dün ofiste bir mecmua geçti elime. *American Psychobiologist.* İçinde çok ilginç bir hikayeye rastladım. Öyle bir ekip kesinlikle var. Çok uluslu dev bir şirket tarafından destekleniyorlar. Iron City'nin biraz dışındaki isimsiz bir binada büyük bir gizlilik içinde çalışıyorlar."

"Gizliliğin sebebi ne?"

"Çok açık. Rakip şirketlerin casusluk yapmasını önlemek için. Asıl önemlisi, hedeflerine ulaşmalarına çok az kalmış."

"Ne olmuş?"

"Çok şey olmuş. Bünyelerindeki örgütleyici dahi, bütün bu projenin arkasındaki güçlerden biri olan Willie

Mink adında bir adammış. İhtilaflı biri olduğu çıkmış ortaya. Çok ama çok ihtilaflı bazı şeyler yapıyormuş."

"Bahse girerim, yaptığı ilk şeyi biliyorumdur. Bir dedikodu gazetesine ilan verip tehlikeli bir deney için gönüllüler arıyor. ÖLÜM KORKUSU, diyor ilan."

"Çok güzel, Jack. Abuk sabuk bir gazetede çıkan küçük bir ilan. İlana cevap verenleri bir otel odasında mülakata alıyor; her biri için bir ölüm profili çıkartmak amacıyla duygusal bütünleme ve bir düzine başka şey hakkında testlere tabi tutuyor onları. Bir otelde yapılan mülakatlar. Bilimadamları ve avukatlar bu durumu keşfedince neredeyse cinnet geçiriyorlar, Mink'i kınıyorlar, tüm imkanlarını bilgisayar testlerine yatırıyorlar. Cinnetin resmi tepkisi."

"Ama bu kadarla kalmıyor."

"Nasıl haklısın bir bilsen. Artık Mink'in üstünden gözlerini ayırmadıkları halde, gönüllülerden biri bu ihtiyat perdesini delmeyi beceriyor ve az çok denetimsiz bir deneme programına başlayarak, hiç bilinmeyen, test edilmemiş ve onaylanmamış, bir balinayı karaya vurdurabilecek yan etkilere sahip bir ilacı kullanıyor. Denetimsiz, sağlam yapılı bir insan."

"Bir kadın," dedim.

"Çok doğru. Başlangıçta mülakatların yapıldığı aynı otelde Mink'e düzenli olarak rapor veriyor. Bazen bir taksiyle, bazen de perişan haldeki iç karartıcı otobüs terminalinden yayan geliyor. Üstünde ne oluyor, Jack?"

"Bilmiyorum."

"Bir kar maskesi. Kar maskeli kadın o. Öbürleri Mink'in bu son kepazeliğini öğrenince, fazlaca uzayan bir tartışma, husumet, kovuşturma ve rezalet dönemi yaşanıyor. Farmakoloji devlerinin de kendi şeref yasaları vardır, tıpkı senin ve benim gibi. Proje yöneticisi kovuluyor, proje onsuz devam ediyor."

"Makale ona ne olduğunu söylüyor mu?"

"Muhabir onun izini bulmuş. Tüm bu ihtilaflı işlerin döndüğü o aynı otelde yaşıyormuş."

"Otel nerede?"

"Germantown'da."

"Nerede orası?" dedim.

"Iron City'de. Eski Alman mahallesiymiş. Dökümhanenin arkasında."

"Iron City'de Germantown diye bir mahalle olduğunu bilmiyordum."

"Almanlar yok artık tabii."

Hemen eve gittim. Denise *Ücretsiz Telefon Hatları Rehberi* adlı ucuz baskı bir kitapta bir şeyler işaretliyordu. Babette'i, Wilder'ın yatağının yanıbaşına oturmuş, ona masal okur vaziyette buldum.

"Koşu kıyafetlerine koşunun kendisi kadar soğuk bakmıyorum," dedim. "Eşofman giymek zaman zaman çok pratik olabilir. Ama keşke Wilder'a uykudan önce masal okurken ya da Steffie'nin saçlarını örerken onları giymeseydin. Bu gibi anların, koşu kıyafetlerinden zarar görebilecek, dokunaklı bir yanı var."

"Belki bu koşu kıyafetini giymemin bir sebebi vardır."

"Ne gibi?"

"Koşmaya gidiyorum," dedi.

"Bu iyi bir fikir mi? Gece vakti?"

"Gece nedir? Haftada yedi kere gece olur. Bunun benzersiz olan yanı ne?"

"Karanlıktır, rutubetlidir."

"Sanki hep göz kamaştırıcı bir çöl ışığında mı yaşıyoruz? Rutubet nedir? Rutubetten kimse ölmez."

"Benim bildiğim Babette böyle konuşmaz."

"Yerkürenin bizim bulunduğumuz yarısı karanlıkta diye hayatın durması mı lazım? Gecenin koşucuları fiziksel olarak engelleyen bir yanı mı var? Nabzımı hızlandırıp nefes nefese kalmaya ihtiyaç duyuyorum. Karanlık nedir ki? Işığın bir diğer adı sadece."

"Babette olarak tanıdığım kişinin akşamın saat onunda gerçekten de stadyum basamaklarını koşarak tırmanmak isteyeceğine beni kimse inandıramaz."

"İstemiyorum, ihtiyaç duyuyorum. Hayatımı artık isteklerim yönetmiyor. Neyi yapmak zorundaysam onu yapıyorum. Nabzımı hızlandırıp nefes nefese kalıyorum. Her koşucu bu ihtiyacı anlar."

"Neden merdiven çıkmak zorundasın? Kırılmış dizini yeniden güçlendirmeye çalışan profesyonel bir atlet değilsin ki sen. Düzlükte koş. Onu önemli bir parçan haline getirme. Artık her şey önemli bir parçamız zaten."

"O benim hayatım. Onun parçası olmaya eğilimliyim."

"Hayatın filan değil. Sadece egzersizin."

"Bir koşucunun ihtiyaçları vardır," dedi.

"Benim de ihtiyaçlarım var ve bu gece de arabaya ihtiyacım var. Beni bekleme. Ne zaman döneceğim belli olmaz."

Bilinmeyen bir vakitte dönmek üzere arabaya atlayıp yağmurlu gecenin içine dalmamı hangi esrarengiz misyonun gerektireceğini sormasını bekledim.

Ama o şöyle dedi, "Stadyuma kadar yayan gidip merdivenleri beş altı kere tırmandıktan sonra eve dönmek için o kadar yolu yeniden yürüyemem. Beni arabayla oraya götürüp bekleyebilirsin, sonra da eve bırakırsın. O zaman araba senin olur."

"İstemiyorum. Buna ne dersin? Sen arabayı istiyorsun. Al senin olsun. Yollar kaygan. Bu ne demek olur bilirsin, değil mi?"

"Ne demek olur?"

"Emniyet kemerini tak. Hava da ayaza çekti. Havanın ayaza çekmesi ne demek olur bilirsin."

"Ne demek olur?"

"Kar maskeni tak," dedim ona.

Termostat vızıldamaya başladı.

Üstüme bir ceket giyip dışarı çıktım. Havadan gelen toksik tehlikeden bu yana, komşularımız Stover'lar ara-

balarını garaja koymak yerine, önü sokağa bakacak şekilde araba yoluna park ediyor, anahtarını da üstünde bırakıyorlardı. Araba yoluna çıktım ve arabaya bindim. Gösterge paneline ve koltuk arkalarına yerleştirilmiş teneke çöp kutularının içindeki plastik torbalar, çiklet kağıtlarıyla, bilet koçanlarının dipleriyle, ruj lekeli kumaş parçalarıyla, ezilmiş gazoz kutularıyla, buruşturulmuş el ilanları ve makbuzlarla, kül tablalarından boşaltılmış izmaritlerle, dondurma çubukları ve kızarmış parmak patateslerle, yırtılmış kuponlar ve kağıt peçetelerle, kırık dişli cep taraklarıyla doluydu. Ortama alışınca motoru çalıştırdım, farları yaktım ve hareket ettim.

Middlebrook'ta ilerlerken bir kırmızı ışıkta geçtim. Ekspres yoldaki rampanın sonuna yaklaşırken hiç hız kesmedim. Iron City'e varana kadar yol boyunca bir düşsellik, salıvermişlik, sanallık hissi duyumsadım. Paralı yol girişinde yavaşladım fakat sepete bir çeyreklik atma zahmetine girmedim. Arkamdan bir alarm çalmaya başladı ama peşime düşen olmadı. Milyarlarca dolar borcu olan bir eyalet bir çeyreklik daha kazansa ne olur, kazanmasa ne olur? Şurada dokuz bin dolarlık bir çalıntı arabadan bahsediyorken, yirmi beş sent nedir ki? İnsanlar toprağın çekiş gücünden, bizi her geçen saat ölüme yaklaştıran o yerçekimsel kanat sarsıntısından böyle kaçıyor olmalı. İtaat etmeyi bırak yeter. Satın alacağına çal, konuşacağına vur. Iron City'e bağlanan yağmurlu yollarda, iki kırmızı ışıkta daha geçtim. Merkezden uzak bölgelerdeki binalar uzun ve alçaktı, balık pazarları ve sebze halleri, eski ahşap tenteli mezbahalar vardı. Şehre girerken radyoyu açtım. Issız otobanda değil ama burada, kaldırım taşlı sokaklarda, sodyum gazı lambalarının ışığında, boşluğun üstüme yapışıp kaldığı bu yerde refakata ihtiyacım vardı. Her şehrin bölgeleri vardır. Terk edilmiş arabalar bölgesinden geçtim, toplanmamış çöpler bölgesinden, atış talim bölgesinden, için için yanan kanapeler ve kırık camlar bölgesinden geç-

tim. Tuz buz olmuş camlar lastiklerin altında çatırdadı. Dökümhaneye yöneldim.

Rastgele Erişimli Bellek[31], Bağışıklık Sisteminin Yitirilmesi Sendromu[32], Karşılıklı Yok Etme Garantisi[33].

Kendimi hâlâ fevkalade bir şekilde hafif hissediyordum—havadan hafif, renksiz, kokusuz, görünmez. Ama bu hafifliğin ve düşselliğin etrafında başka bir şey daha oluşuyordu, farklı türden bir duygu. Bir taşkınlık, bir azim, bir ihtiras çalkantısı. Elim cebime gitti, parmaklarımın eklem yerlerini Zumwalt namlunun pürtüklü paslanmaz çeliğine sürttüm. Radyodaki adam şöyle dedi: "Yasaklanan hükümsüzdür."

31) **Rastgele Erişimli Bellek:** Random Access Memory (RAM) (ç.n.)

32) **Bağışıklık Sisteminin Yitirilmesi Sendromu:** Acquired Immune Deficiency Syndrome (AIDS) (ç.n.)

33) **Karşılıklı Yok Etme Garantisi:** Mutual Assured Destruction (MAD) (ç.n.)

-39-

Arabayla dökümhanenin etrafında iki tur atıp, burada eskiden Almanların yaşadığını gösteren izler aradım. Bitişik nizam inşa edilmiş evlerin önünden geçtim. Dik bir bayırın üstüne kurulmuşlardı, dar cepheli ahşap yapılar, yukarıya doğru sıra sıra yükselen eğimli çatılar. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun altında, otobüs terminalinden geçtim. Oteli bulmak biraz vakit aldı: Yüksekçe bir yolun beton kemerine arkasını vermiş, tek katlı bir bina. Adı Roadway Oteli'ydi.

Geçici hazlar, etkili önlemler.

Ortalık ıpıssızdı, sprey boyalı bir hafif endüstri ve ardiye bölgesi. Otelin dokuz on odası vardı, hiçbirinde ışık yanmıyordu, önünde de hiç araba yoktu. Arabayla üç kere önünden geçip olay yerini inceledikten sonra, yarım blok öteye, yolun altındaki taşlık alana park ettim. Sonra da yürüyerek otele döndüm. Planımın ilk üç unsuru bunlardı.

Planım şuydu. Olay yerinin önünden birkaç defa arabayla geç, olay yerinden biraz uzağa park et, yayan olarak geri dön, gerçek adı ya da lakabı ile Bay Gray'i bul, azami derecede acı vermek için karın boşluğundan üç kere vur, silahtan parmak izlerini sil, silahı kurbanın statik eline tutuştur, bir mum boya ya da ruj bulup boy aynasına esrarlı bir intihar notu karala, kurbanın elindeki Dylar tabletlerini al, çabucak arabaya dön, ekspres yol ayrımına ilerle, doğu istikametinde gidip Blacksmith'e doğru yönel, eski nehir yolunda dur, Stover'ların arabasını Yaşlı Adam Treadwell'in garajına park et, garajın kapısını kapat, yağmurun ve sisin içinde eve kadar yürü.

Açık ve zekice. Dumanlı halim geri gelmişti. Bilincin içinde ilerliyordum. Attığım adımları teker teker izliyordum. Her bir ayrı adımla, süreçlerin, bileşenlerin, bir şeylerle ilişkili başka şeylerin farkına varıyordum. Su damlalar halinde toprağa düşüyordu. Her şeyi yeni bir gözle görüyordum.

Ofis kapısının üstünde alüminyum bir tente vardı. Kapının kendisinde ise, bir mesaj oluşturmak üzere aralıklı olarak kümelenmiş küçük plastik harfler diziliydi. Mesaj şöyleydi: NU MISH BOOT ZUP KO.

Deli saçması ama kaliteli bir deli saçması. Duvar dibinden yürüyerek pencerelerden içeri baka baka yoluma devam ettim. Planım şuydu. Sırtımı duvara vererek pencere kenarlarında dikilip usulca kafamı uzatacak ve odalara çaktırmadan göz atacaktım. Bazı pencereler çıplaktı, bazılarında storlar veya tozlu güneşlikler vardı. Karanlık odaların içindeki sandalyelerin ya da yatakların ana hatlarını kabaca seçebiliyordum. Yukarıda kamyonlar gümbürdüyordu. Sondan bir önceki odadan çok zayıf, titrek bir ışık geliyordu. Pencerenin kenarında dikilip kulak kabarttım. Başımı usulca çevirip sağ gözümün ucuyla odanın içine baktım. Bir figür alçak bir koltukta oturmuş, gözlerini yukarıdaki titrek ışığa çevirmişti. Bir yapı ve kanallar ağının parçası olduğumu duyumsuyordum. Olayların sarih doğasını kavrıyordum. Bir şiddete, ezici bir yoğunluğa doğru sokulurken, varlıkların gerçek hallerine de giderek yakınlaşıyordum. Su damlalar halinde düşüyor, yüzeyler parıldıyordu.

Kapıyı çalmam gerekmediği geldi aklıma. Kapı açık olacaktı mutlaka. Tokmağı kavrayıp yavaşça kapıyı ittim ve kendimi odanın içine saldım. Usta işi. Çok kolay olmuştu. Her şey çok kolay olacaktı. Odada dikilip nesneleri duyumsadım, odanın tonunu, havanın koyuluğunu algıladım. Bilgiler üstüme sökün ediyordu, bana doğru yavaşça, giderek çoğalarak akıyorlardı. Figür bir erkekti elbette ve kısa

ayaklı koltukta sere serpe oturuyordu. Üstünde bir Hawaii gömleği ve bir Budweiser şort vardı. Plastik sandaletler ayaklarının ucundan sallanıyordu. Tıknaz koltuk, dağınık yatak, sentetik halı, eski püskü şifoniyer, hüzünlü yeşil duvarlar ve tavandaki çatlaklar. Televizyon havada yüzüyordu, metal bir destekle tutturulduğu yerden, yukarıdan ona bakıyordu.

Önce o konuştu, gözlerini titrek ekrandan ayırmadan.

"Kalp hastası mısın, ruh hastası mı?"

Kapıya dayanmış, dikiliyordum.

"Sen Mink'sin," dedim.

Ağır ağır bana doğru dönüp, düşük omuzlu ve kolay unutulur suratlı o kocaman dost figüre baktı.

"Willie Mink ne biçim bir isim?" dedim.

"Bir ad ve bir soyadı. Herkesinki gibi."

Aksanlı mı konuşuyordu ne? Yüzünün alışılmadık bir içbükeyliği vardı, alnı ve çenesi çıkıktı. Televizyonu sesi tamamen kısık seyrediyordu.

"Ayağını sağlam basan şu iri boynuzlu koyunlardan bazıları radyo vericileri ile donatılmış," dedi.

Nesnelerin baskısını ve yoğunluğunu hissedebiliyordum. Çok fazla şey oluyordu. Beynimdeki aktif molekülleri duyumsuyordum, sinir yollarında ilerliyorlardı.

"Buraya biraz Dylar almak için geldin tabii."

"Tabii ki. Başka ne için olabilir?"

"Başka ne için olabilir? Korkuyu defet."

"Korkuyu defet. Şebekeyi temizle."

"Şebekeyi temizle. Bana hep bu yüzden gelirler."

Planım şuydu. Habersizce içeri gir, onun güvenini kazan, savunmasız bir anını kolla, Zumwalt'ı çıkart, azami derecede uzun bir ıstırap çeksin diye karın boşluğundan üç kere vur, yalnız bir adamın intiharını akla getirmesi için silahı eline tutuştur, aynaya yarı tutarlı bir şeyler yaz, Stover'ların arabasını Treadwell'in garajına bırak.

"Buraya gelmekle belli bir davranış şeklini onaylamış oluyorsun," dedi Mink.

"Ne davranışı?"

"Oda davranışı. Odaların özelliği içeride olmalarıdır. Bunu anlamadığı sürece kimse bir odaya girmemelidir. İnsanlar odalarda başka türlü, sokaklarda, parklarda ve havaalanlarında başka türlü davranırlar. Bir odaya girmek belli bir tür davranışı kabul etmek demektir. Dolayısıyla odalarda vuku bulan davranış türü bu olacaktır. Otoparklarda ve plajlarda geçerli olan davranışlardan tamamen farklı olarak, bu bir standarttır. Odaların tüm gayesi budur. Bu noktayı bilmeden kimse bir odaya girmemelidir. Odaya giren kişi ile odasına girilen kişi arasında, açık hava tiyatrolarındaki, açık yüzme havuzlarındaki durumun tam aksine, kağıda dökülmemiş bir anlaşma vardır. Bir odanın amacı, bir oda olmanın özel tabiatından türer. Odalar içeridedir. Odaların içindeki insanların mutabık kalması gereken nokta budur, çimenliklerden, çayırlardan, tarlalardan, meyve bahçelerinden farklı olarak."

Tamamen katılıyordum. Son derece mantıklıydı. Silahımı hedefe doğrultmak, sabitlemek, nişan almak için gelmediysem, ne diye gelmiştim ki buraya? Bir gürültü duydum, belli belirsiz, tekdüze, beyaz.

"Kazak projene başlamak için," dedi, "önce gereksinimlerini ne türden yenlerin karşılayacağını sor kendine."

Burnu yassıydı, teni Planter's fıstık rengindeydi. Kaşık şeklinde bir yüzün coğrafyası nedir? Melanezyalı mıydı, Polinezyalı mı, Endonezyalı mı, Nepalli mi, Surinamlı mı, Hollanda Çinlisi mi? Bir bileşim miydi? Buraya kaç kişi gelmişti Dylar için? Surinam nerededir? Planım nasıl gidiyordu?

Bol gömleğinin palmiyelerle bezeli baskısını inceledim, Budweiser deseni Bermuda şortunun yüzeyinde tekrarlanıyordu. Şort çok büyüktü. Gözler yarı kapalıydı. Saçlar uzun ve diken dikendi. Yolda kalmış bir uçak yolcu-

su gibi, yavan bekleyişler ve boş havaalanı gevezelikleri sonrası canından bezmiş birine özgü bir tavırla yayılmıştı koltuğa. Babette için üzülmeye başlamıştım. Kurtuluş ve huzur bulmak için son umudu bu olmuştu, artık sıradan bir hap satıcısı haline gelmiş, ölü bir otel odasında delirmekle meşgul, diken saçlı bir adamın bu mecalsizce atan kalbi.

İşitsel hurdalar, paçavralar, fırıl fırıl dönen ufak benekler. Abartılı bir gerçeklik. Aynı zamanda saydam olan bir yoğunluk. Yüzeyler parıldıyordu. Su, küresel kütleler halinde, küçük yuvarlaklar, sıçrayan damlalar halinde çatıya vuruyordu. Bir şiddete yakın, bir ölüme yakın.

"Stres altındaki bir kedi ya da köpeğin reçeteli bir diyete ihtiyacı olabilir," dedi.

Elbette hep böyle olmamıştı. Eskiden bir proje yöneticisiydi, dinamik, enerjik. Şimdi bile yüzünde ve gözlerinde girişimci bir cin fikirlilik ve zekanın tutuk kalıntılarını görebiliyordum. Cebine uzandı, bir avuç beyaz tablet çıkartıp ağzına doğru fırlattı onları. Bazıları girdi, bazıları ıska geçti. Uçan daire şeklindeki tabletler. Korkunun sonu.

"Aslen nerelisin, Willie? Sana Willie diyebilirim, değil mi?"

Hatırlamaya çalışır gibi düşünmeye koyuldu. Gevşemesini sağlamak, kendisi hakkında, Dylar hakkında konuşturmak istiyordum onu. Planımın bir parçası ve kısmıydı bu. Planım şuydu. Odaların içine bakmak için kafanı usulca çevir, onun gevşemesini sağla, savunmasız bir anını kolla, azami derecede etkili bir acı versin diye üç kurşunla bağırsaklarını patlat, Dylar'larını al, nehir yolunda arabadan in, garajın kapısını kapat, yağmurun ve sisin içinde eve yürü.

"Ben her zaman şu anda gördüğün gibi olmadım."

"Ben de aynen bunu düşünüyordum."

"Önemli bir işim vardı. Kendime gıpta ederdim. Yepyeni bir girişim başlatmıştım. Korku olmasa ölüm

gündelik bir şeydir. Onunla yaşayabilirsin. İngilizceyi Amerikan televizyonlarını seyrederek öğrendim. Amerikan seksini ilk kez Texas'taki Port-O-San'da yaptım. Dedikleri her şey doğruydu. Keşke hatırlayabilseydim."

"Yani korku unsuru olmasaydı bildiğimiz manada bir ölüm olmayacaktı diyorsun. İnsanlar ona alışacaktı, onun kaçınılmazlığını kabullenecekti."

"Dylar fos çıktı, ne yazık ki. Ama mutlaka sonuca ulaşacak. Ya şimdi, ya hiçbir zaman. Elinden çıkan ısı yağlı kağıda altın varak yapıştırabilir."

"Yani diyorsun ki sonunda etkili bir ilaç üretilecek. Korkuya şifa bulunacak."

"Ardından daha büyük bir ölüm gelecek. Sonuçlar açısından daha etkili. Önlüklerini Woolite ile ovalayan bilimadamlarının anlamadıkları bu işte. Metropolitan Şehir Stadyumu'nun en tepesindeki stratejik noktamızdan baktığımızda ölümle kişisel bir derdim olduğu söylenemez."

"Ölümün kendini uyarladığını mı söylüyorsun? Onunla ilgili mantık yürütme çabalarımızı bertaraf ediyor yani."

Bu görüş, geçenlerde Murray'in söylediği bir şeye benziyordu. Murray şunları da söylemişti, "Düşmanını toz toprağın içinde kan kaybederken görmenin, içini nasıl ayaklandıracağını bir düşün. O ölür, sen yaşarsın."

Bir ölüme az kalmıştı, metal mermilerin ete saplanma anına az kalmıştı, içimin ayaklanmasına az kalmıştı. Mink'in biraz daha hap yutuşunu izledim, onları suratına fırlatıyor, bonbon şekeri gibi emiyor, gözlerini titrek ekrandan ayırmıyordu. Dalgalar, ışınlar, tutarlı ışık demetleri. Her şeyi yeni bir gözle görüyordum.

"Aramızda kalsın ama," dedi, "ben bu şeyleri şeker niyetine yiyorum."

"Ben de aynen bunu düşünüyordum."

"Kaç tane satın almak istiyorsun?"

"Kaç tanesine ihtiyacım var?"

"Gördüğüm kadarıyla, elli yaşlarında boylu poslu bir beyaz adamsın. Istırabını iyi tarif ediyor mu bu? Seni gri ceketli ve açık kahverengi pantolonlu biri olarak görüyorum. Söyle, ne kadarını tutturdum. Fahrenhaytı selsiyusa çevirmek, yaptığın iş bu."

Bir sessizlik oldu. Nesneler parlamaya başlamıştı. Tıknaz koltuk, eski püskü şifoniyer, dağınık yatak. Yatağın küçük tekerlekleri vardı. Çektiğim işkencenin gri figürü bu işte, karımı benden alan adam, diye düşündüm. Willie yatağın üstünde oturup hapları patlatırken karım da yatağı iterek onu odada gezdirmiş miydi? Yatağın birer tarafına yüzükoyun yatıp bir kollarını aşağı uzatarak ellerini kürek gibi kullanmışlar mıydı? Sevişirlerken yatağa spin attırmışlar mıydı, döner mafsallı küçük tekerleklerin üstündeki yataktan yerlere yastıklar ve çarşaflar saçılmış mıydı? Bir de şimdiki haline bak, bunak gibi sırıtarak karanlıkta parlıyor.

"Bu odada geçirdiğim vakitleri hemen hemen hiç unutmuyorum," dedi, "bir köşeye atılıp kaderime terk edilmemden evvelki günleri. Kar maskeli bir kadın vardı, şu anda adı aklıma gelmiyor bir türlü. Amerikan seksi, söyleyeyim sana, İngilizceyi böyle öğrendim."

Hava algı dışı malzemelerle doluydu. Ölüm giderek yaklaşıyordu, önsezi giderek yaklaşıyordu. Ezici bir yoğunluk. Odanın ortasına doğru iki adım ilerledim. Planım açık ve zekiceydi. Yavaş yavaş ilerle, güvenini kazan, Zumwalt'ı çıkart, bağırsaklara azami derecede azap vermek için gövdesinin tam ortasına üç kurşun sık, silahtaki parmak izlerini temizle, aynalara ve duvarlara kült intihar mesajları yaz, Dylar stoğunu al, çabucak arabaya dön, ekspres yol ayrımına doğru ilerle, doğu istikametinde Blacksmith'e yönel, Stover'ların arabasını Treadwell'in garajına bırak, yağmurun ve sisin içinde eve yürü.

Ağzına biraz daha hap doldurup geri kalanını Budweiser şortunun önüne attı. Bir adım daha ilerledim.

Ateşe dayanıklı halının her tarafına kırık Dylar tabletleri saçılmıştı. Üzerine basılmış, çiğnenip ezilmiş tabletler. Ekrana da biraz tablet fırlattı. Televizyon alıcısının metal parçaları gümüş rengi, kaplaması ceviz ağacındandı. Görüntü fena halde kayıyordu.

"Şimdi metalik altın tübümü elime alıyorum," dedi. "Boya spatulamı ve kokusuz terebentinimi kullanarak, paletimdeki boyayı kalınlaştıracağım."

İlacın yan etkileri hakkında Babette'in söylediklerini hatırladım. Denemek için, "Düşen uçak," dedim.

Koltuğun kollarını kavrayarak bana baktı, paniğin ilk belirtileri gözlerinde oluşmaya başlamıştı.

"Yere çakılan hava taşıtı," dedim, sözcükleri tane tane, otoriter bir tonlamayla telaffuz ederek.

Sandaletlerini ayaklarından atıp iki büklüm olarak, o hep tavsiye edilen çarpışma pozisyonunu aldı, başını öne düşürüp ellerini dizlerinin altına kenetledi. Bu manevrayı otomatik bir şekilde gerçekleştirmiş, çift mafsallı kıvrak bir el çabukluğuyla kendini derhal o hale sokmuştu, bir çocuk ya da bir mim sanatçısı gibi. İlginç. İlaç, kullanıcının sözcükleri atıfta bulundukları şeylerle karıştırmasına sebep olmakla kalmıyordu, bir miktar yapmacık bir şekilde hareket ettiriyordu onu. Oracıkta büzülüp kalışını, tir tir titreyişini seyrettim. Planım buydu. Çaktırmadan odaların içine göz at, haber vermeden içeri gir, onu zangır zangır titremek zorunda bırak, en fazla üç kere bağırsaklarına ateş et, nehir yolunda arabadan in, garajın kapısını kapat.

Odanın ortasına doğru bir adım daha attım. Televizyonda görüntü sıçraya zıplaya dingildeyerek kendini keşmekeşe sokarken, Mink biraz canlanır gibi oldu. Olayların sarih doğası. Gerçek durumlarındaki nesneler. Nihayet o iki büklüm vaziyetten kurtulup güzelce doğruldu, faal havanın içinde ana hatları keskin bir şekilde ortaya çıktı. Beyaz gürültü her yerdeydi.

"Demir, nikotin asidi ve B2 vitamini ihtiva eder. İngi-

lizcemi uçaklarda öğrendim. Havacılığın enternasyonal dilidir. Sen neden buradasın, beyaz adam?"

"Mal almak için."

"Çok beyazsın, bunu biliyor muydun?"

"Öyleyim, çünkü ölüyorum."

"Bu ilaç seni toparlar."

"Yine de öleceğim."

"Ama önemi kalmayacak, bu da aynı kapıya çıkar. O neşeli yunuslardan bazıları radyo vericileri ile donatılmış. Onların açık denizlerdeki gezileri bize çok şey anlatabilir."

Bilincin içinde ilerlemeye devam ettim. Nesneler parlıyor, içlerinden gizli bir yaşam yükseliyordu. Su, ince uzun kürecikler halinde, sıçrayan damlalar halinde çatıya vuruyordu. Yağmurun gerçekten ne olduğunu ilk kez biliyordum. Rutubetin ne olduğunu biliyordum. Beynimin nörolojik kimyasını, rüyaların (önsezilerin atık maddesinin) manasını anlıyordum. Her yerde müthiş şeyler vardı, odanın içinde yarış ediyorlar, yavaşça yarışıyorlardı. Bir zenginlik, bir yoğunluk. Her şeye inanıyordum. Bir Budisttim, bir Caynacıydım, bir Duck River Baptistiydim. Tek üzüntüm Babette'ti, gözleri çukura kaçmış bir yüzü öpmek zorunda kaldığı için.

"Kar maskesini yüzümü öpmemek için takardı. Yüzüm Amerikalı değilmiş, öyle derdi. Ona odaların içeride olduğunu söylerdim. Bunu kabul etmeden bir odaya girme. Ufukta görünmeye başlayan kıyı şeritlerinden, kıtasal yer kabuklarından farklı olan nokta budur. Ya da doğal tahıllar, sebze, yumurta yer, hiç balık, hiç meyve yemezsin. Ya da meyve, sebze, hayvan proteinleri yer, hiç tahıl yemez, hiç süt içmezsin. Ya da B-12 içeren soya sütü içer ve ensülin üretimini düzenleyen sebzeleri bol bol yersin ama hiç et, balık ve meyve yemezsin. Ya da beyaz et yer ama kırmızı et yemezsin. Ya da B-12 alır ama yumurta yemezsin. Ya da yumurta yer ama tahıl yemezsin. Kolaylıkla uygulanabilecek sayısız kombinasyon vardır."

Artık onu öldürmeye hazırdım. Ama plandan ödün vermek istemiyordum. Plan her ayrıntı düşünülerek hazırlanmıştı. Arabayla olay yerinin önünden birkaç defa geç, otele yayan olarak yaklaş, başını usulca uzatıp çaktırmadan odalara göz at, Bay Gray'i gerçek adıyla tesbit et, haber vermeden içeri gir, onun güvenini kazan, ağır ağır ilerle, onu titremeye mecbur et, savunmasız bir anını kolla, .25 kalibrelik Zumwalt otomatiği çıkart, azami derecede yavaş, derin ve yoğun bir acı vermek için bağırsaklarına üç kurşun sık, silahı parmak izlerinden temizle, otel odasına kapanmış yalnız bir adamın basmakalıp ve tahmin edilebilir intiharını akla getirsin diye silahı kurbanın eline tutuştur, son kült cinnetinin kanıtı olarak kurbanın kendi kanıyla duvarlara incelikten yoksun sözcükler yaz, Dylar stoğunu al, çabucak arabaya geri dön, ekspres yoldan Blacksmith'e doğru git, Stover'ların arabasını Treadwell'in garajına koy, garaj kapısını kapat, yağmurun ve sisin içinde eve yürü.

Titrek ışığın aydınlattığı bölgeye doğru ilerledim, gölgelerden sıyrılıp, olduğumdan daha heybetli görünmeyi umarak. Elimi cebime soktum ve tabancayı kavradım. Mink ekranı seyrediyordu. Ona yumuşak bir sesle, "Kurşun yağmuru," dedim. Elim hâlâ cebimdeydi.

Kendini yere attı, banyoya doğru sürünerek ilerlemeye başladı, omzunun üstünden arkasına bakarak, çocuk gibi, taklit ederek, abartılı oyunculuk ilkeleri kullanarak ama gerçek bir dehşet, sahici ve yaltakçı bir korku göstererek. Peşi sıra tuvalete giderken boy aynasının önünden geçtim. O aynanın önünde hiç şüphesiz Babette'le birlikte poz vermişti, kıllı aleti geviş getiren bir hayvanınki gibi gevşekşe sallanarak.

"Yaylım ateşi," diye fısıldadım. Klozetin arkasına doğru solucan gibi kıvrılmaya çalıştı, iki koluyla başını kapatıp bacaklarını sımsıkı birleştirerek. Kapı aralığında heybetle dikildim, heybetli göründüğümün bilincinde olarak, ken-

dimi Mink'in gözlerinden görerek, devleşmiş, tehditkar. Ona kim olduğumu söylemenin vakti gelmişti. Bu da planımın bir parçasıydı. Planım şuydu. Ona kim olduğunu söyle, ölümünün neden yavaş ve eziyetli olması gerektiğini bildir. Adımı söyledim, kar maskeli kadınla olan ilişkimi açıkladım.

Elleriyle bacak arasını kapatıp, kendisini klozetin arkasına, sifonun altına sıkıştırmaya çalıştı. Odanın içindeki gürültünün yoğunluğu her frekansta aynıydı. Her tarafta ses vardı. Zumwalt'ı çıkarttım. Müthiş ve isimsiz duygular göğsümü yumrukluyordu. Anlamlar ağı içinde kim olduğumu biliyordum. Su, damlalar halinde toprağa düşüyor, yüzeyleri parlatıyordu. Her şeyi yeni bir gözle görüyordum.

Mink bir elini bacak arasından çıkartıp cebinden biraz daha tablet kaptı ve açtığı ağzına doğru savurdu onları. Beyaz odanın ucunda yüzü gözüküyordu, bembeyaz bir vızıltı, bir kürenin iç yüzeyi. Doğrulup oturdu, biraz daha hap bulmak için gömlek cebini yırtıp koparttı. Korkusu çok güzeldi. Bana şöyle dedi, "Hiç merak ettin mi, otuz iki dişten bu dördü neden bu kadar baş belasıdır? Bir dakika içinde cevabı bulurum."

Tabancayı, silahı, tüfeği, çifteyi, otomatiği ateşledim. Ses beyaz odanın içinde kartopu gibi büyüyüp, yansıyan dalgalar ekledi kendine. Kurbanın karın bölgesinden kanlar fışkırışını seyrettim. Zarif bir şerare. Rengin zenginliğine hayret ettim, çekirdeklenmemiş hücrelerin renk üreten hareketini duyumsadım. Seyelan giderek azalıp ince bir şeride dönüştü, yerdeki fayanslara yayılmaya başladı. Sözcüklerin ötesini görüyordum. Kırmızının ne olduğunu biliyordum, onu baskın dalga boyları, ışıldama, katıksızlık açısından görüyordum. Mink'in acısı çok güzel, çok çarpıcıydı.

Sırf ateş etmiş olmak, bu deneyimi bir daha yaşamak, odanın içine katman katman yayılan sonik dalgaları işit-

mek, sarsıntının kolumdan yukarı tırmanışını hissetmek için, ikinci kez ateş ettim. Kurşun sağ kalça kemiğinin kılpayı iç tarafına saplandı. Şortunda ve gömleğinde koyu morumsu bir kan lekesi oluştu. Ona dikkatlice bakmak için duraladım. Klozet ile duvar arasına sıkışıp kalmış bir halde oturuyordu, sandaletlerinden biri ayağından çıkmış, gözleri bembeyaz olmuştu. Kendimi Mink'in bakış açısından görmeyi denedim. Karşısında heybetle belirirken, hükmederken, hayat gücü kazanıp yaşam kredisi toplarken. Ama bir bakış açısı olamayacak kadar uzaklara dalmıştı o.

İyi gidiyordu. Ne kadar iyi gittiğini gördüğüme memnundum. Yukarıda kamyonlar gürüldüyordu. Duş perdesi küflü vinil kokuyordu. Bir zenginlik, ezici bir yoğunluk. Kana basıp kimliğimi belli edecek izler bırakmamaya dikkat ederek, yerde oturan figüre yaklaştım. Mendilimi çıkarıp silahı iyice sildim ve onu Mink'in eline tutuşturdum, mendili itinayla çektim ve kemikli parmaklarını dipçiğin etrafına birer birer, ihtiyatla dolayarak, işaret parmağını özenle tetik kabzasının içine geçirdim. Ağzı biraz köpürmüştü. O tahripkar andan artakalanları, şehrin karanlık kenar mahallelerindeki o murdar şiddet ve yapayalnız ölüm manzarasını tetkik etmek için bir adım geriledim. Planım buydu. Geriye çekil, o sefil sahneye bak, her şeyin yerli yerine konulduğuna emin ol.

Mink'in gözleri kafatasından dışarı uğramıştı. Kısa bir an için, parladılar. Elini kaldırıp tetiği çekti ve beni bileğimden vurdu.

Dünya başıma yıkıldı, tüm o canlı dokular ve bağlantılar sıradan nesne yığınlarının içine gömüldü. Ümitlerim boşa çıkmıştı. Canım yanmış, afallamış ve hayal kırıklığına uğramıştım. Planımı başarıyla uygulamamı sağlayan o yüksek enerji seviyesine ne olmuştu? Acı alazlıyordu. Kolumun alt kısmı, elim ve bileğim kan revan içinde kalmıştı. İnleyerek, kanın parmaklarımın uçlarından damlayışını izleyerek geriye doğru sendeledim. Asabım bozulmuş,

zihnim allak bullak olmuştu. Görüş alanımın ucunda renkli benekler belirmişti. Danseden tanıdık noktacıklar. O fevkalade boyutlar, o üstün algılar, görsel bir hercümerce, karman çorman bir potpuriye, anlamsızlığa indirgenmişti.

"Ve bu daha sıcak bir havanın hücum kenarını temsil edebilir," dedi Mink.

Ona baktım. Yaşıyordu. Kucağı kan gölüne dönmüştü. Madde ve bilincin normal işleyişi yeniden hakim olunca, onu ilk kez bir insan gibi görmekte olduğumu hissettim. O eski insani kafa karışıklıkları ve acayiplikler tekrar akın etmeye koyulmuştu. Şefkat, pişmanlık, merhamet. Ama Mink'e yardım edebilmem için, önce kendime basit bir onarım işlemi uygulamam gerekiyordu. Bir kez daha mendilimi çıkarttım ve onu sağ elimle ve dişlerimle, sol bileğimdeki kurşun deliğinin hemen üstünden ya da yara ile kalp arasından sıkıca bağlamayı başardım. Sonra da, neden öyle yaptığımı pek bilmeden, yarayı bir müddet emdim ve ağzıma dolan kanı ve et parçalarını tükürdüm. Kurşun sığ bir çizik atıp sekmişti. Sağlam elimi kullanarak Mink'i çıplak ayağından kavradım ve öbek öbek kana bulanmış fayansların üstünde sürükledim. Silah hâlâ elinde sımsıkı kavranmış halde duruyordu. Bu durumda ulvi bir şey vardı. Onu ayağından çekerek fayansların üzerinden, ilaçlı halının üstünden, kapıdan geçirip geceye çıkarmak. Büyük, muazzam ve etkileyici bir şey. Acaba önce günah işleyip sonra onu soylu bir hareketle dengelemeye kalkışmak, nötr kalmakta sebat eden bir hayat sürmekten daha mı iyiydi? Bu fena halde yaralanmış adamı karanlık ve ıssız sokakta sürüklerken kendimi erdemli hissettiğimin, kan lekeli ve ihtişamlı hissettiğimin farkındaydım.

Yağmur dinmişti. Arkamızda bıraktığımız kanın miktarı beni şaşkına çevirmişti. Büyük çoğunluğu onun kanıydı. Kaldırım kanla çizilmişti. İlginç bir kültürel kalıntı. Dermansızca doğrulup boğazından aşağı biraz daha Dylar yuvarladı. Silahı tutan eli yerlerde sürünüyordu.

Arabaya ulaştık. Mink istemdışı bir tekme attı, vücudu biraz balığı andırır bir şekilde çırpınıyor, debeleniyordu. Oksijensizlikten, bitap soluma sesleri çıkarıyordu. Suni teneffüs denemeye karar verdim. Üstüne eğildim, başparmağımla işaret parmağımı kullanarak burnunu mandalladıktan sonra yüzümü yüzüne yaklaştırmaya çalıştım. Bu hareketin acemiliği ve itici mahremiyeti, içinde bulunduğumuz koşullar altında onu daha da yüce gönüllü bir eylem gibi gösteriyordu. Gittikçe daha cömertleşiyordum. Ciğerlerine kuvvetli soluklarla hava üflemek için ağzına ulaşmaya çalışıp duruyordum. Dudaklarım büzülmüş, hava pompalamaya hazırlanmıştı. Ona doğru eğilirken gözleriyle beni takip ediyordu. Belki de öpülmek üzere olduğunu düşünüyordu. Bu ironinin tadını çıkardım.

Ağzı gerisin geriye kustuğu Dylar'ların köpüğüne bulanmıştı, yarı çiğnenmiş tabletler, sinek pisliği gibi polimer kırıkları. Kendimi büyük ve fedakar hissediyordum, kinin ötesinde. Özverinin anahtarı buydu. Veyahut, yolun altındaki çerçöp dolu sokakta ritmik bir şekilde soluyan yaralı adamın başına diz çöküp üstüne eğilirken, bana öyle geliyordu. Tiksintiyi aş. Bu iğrenç vücudu affet. Olduğu gibi kabul et. Bu işi birkaç dakika yaptıktan sonra, kendine gelir gibi olduğunu, düzenli nefesler almaya başladığını hissettim. Doğrulmadan, öylece bekledim, ağızlarımız neredeyse birbirine değecek kadar yakın.

"Kim vurdu beni?" dedi.

"Sen vurdun."

"Seni kim vurdu?"

"Sen vurdun. Silah senin elinde."

"Bunu ne demeye yapıyordum?"

"Kontrolden çıkmıştın. Kendinde değildin. Seni affediyorum."

"Sen kimsin sahi?"

"Yoldan geçen biri. Bir dost. Önemli değil."

"Kimi kırkayakların gözleri vardır, kimilerinin yoktur."

Birbir zorlukla, bir sürü girişimim boşa çıktıktan sonra, onu arabanın arkasına sokmayı başardım. İnleyerek arka koltuğa serildi. Ellerimdeki ve giysilerimdeki kanın ona mı bana mı ait olduğunu anlamak artık mümkün değildi. İnsanlıktan çıkmıştım. Arabayı çalıştırdım. Kolumdaki ağrı zonklamaya dönüşmüştü, eskisi kadar ateşli değildi şimdi. Boş sokaklarda tek elimle arabayı kullanarak bir hastahane aradım. Iron City Doğumevi. Kimsesizler Yurdu. Düşkünler Evi. Ne bulursam razıydım, kasabanın en kötü bölgesindeki bir ilkyardım koğuşuna bile. Ne de olsa öyle şeylere bakan bir yere layıktık. Birden fazla derin kurşun yarası, içeride kalmış ve delip geçmiş kurşunlar, kör bıçak yaraları, travmalar, aşırı dozlar, şiddetli hezeyanlar. Trafikte sadece bir süt minibüsü, bir pasta fırını minibüsü, birkaç tır vardı. Gün ağarmaya başlamıştı. Girişinde neondan bir haç olan bir yere geldik. Bir Pentekost kilisesi, gündüzleri hizmet veren bir çocuk yuvası ya da bir dünya gençlik örgütünün genel karargahı olabilecek nitelikte, üç katlı bir binaydı.

Tekerlekli iskemleler için yapılmış bir rampa vardı, yani kafasını beton basamaklara çarpmadan Mink'i ön kapıya kadar sürükleyebilirdim. Onu arabadan çıkardım, biçimli ayağından sıkıca kavrayıp rampadan yukarı ilerlemeye başladım. Kanın akmasını önlemek için bir elini karnına bastırmıştı. Silahlı eli arkasından sürükleniyordu. Şafak vakti. Bu anın içe ferahlık veren bir yanı vardı, destansı bir merhamet ve şefkat. Onu vurmuş olduğum, onu kendi kendini vurduğuna inanmaya yöneltmiş olduğum halde, kaderlerimizi birleştirerek, onu fiziksel anlamda güvenliğe taşıyarak, ikimize de, hatta hepimize şeref verdiğimi hissediyordum. Ağır gövdesini çekerek, yavaşça, uzun adımlar atıyordum. Bir insanın kendini temize çıkarma çabalarının, şimdi telafi etmenin yollarını aradığı suçu işlediği an hissettiği kıvancı daha uzun ömürlü kılabileceği daha önce hiç aklıma gelmemişti.

Zili çaldım. Daha bir iki saniye bile geçmeden, kapıda biri belirdi. Yaşlı bir kadın, bir rahibe, siyah giysili, siyah başlıklı, bastonlu.

"Vurulduk," dedim, bileğimi havaya kaldırarak.

"Buralarda böyle vakalara çok rastlarız," dedi aksanlı bir sesle, hiç telaşa kapılmadan; sonra da arkasını dönüp içeri girdi.

Mink'i antrenin ortasından sürükledim. Anlaşılan burası bir klinikti. Bekleme odaları, paravanlı bölmeler, üstlerinde Röntgen, Göz Muayenesi yazan kapılar vardı. Yaşlı rahibenin peşinden travma odasına girdik. İki hademe çıkageldi, sumo güreşçisi fiziğinde, iri yarı, bücür adamlar. Mink'i kaldırıp bir masaya yatırdılar ve nazik küçük darbelerle alışkın bir şekilde giysilerini yırtmaya başladılar.

"Şişirilmiş-ayarlanmış hakiki kâr," dedi Mink.

Başka rahibeler geldi, hışırdayan, ihtiyar, birbirleriyle Almanca konuşan rahibeler. Tekerlekli arabalara konulmuş pırıltılı aletlerle dolu tepsilerde kan nakli teçhizatı taşıdılar içeriye. Esas rahibe, elinden silahı almak için Mink'e yaklaştı. Onu içinde yaklaşık on tane daha tabanca ve yarım düzine kadar da bıçak olan bir çekmeceye attığını gördüm. Jack Kennedy'i cennette Papa XXIII. Johannes ile elele resmeden bir tablo vardı duvarda. Cennet, parçalı bulutlu bir yerdi.

Doktor geldi, pejmürde bir takım elbise giymiş, yaşlıca bir adam. Rahibelerle Almanca konuşarak, Mink'in artık kısmen çarşaflara sarılı vücudunu muayene etti.

"Deniz kuşlarının neden San Miguel'e geldiğini kimse bilmez," dedi Willie.

Ona giderek kanım ısınmaya başlamıştı. Esas rahibe, benim yaramla ilgilenmek için beni bir bölmeye götürdü. Ona nasıl vurulduğumuzu tarif etmeye başladım ama o hiç ilgi göstermedi. Güçsüz kurşunlara sahip eski bir tabancaydı, dedim ona.

"Ne vahşi bir ülke."

"Germantown'da uzun zamandır mı yaşıyorsun?" dedim.

"Biz burada kalan son Almanlarız."

"Burada genellikle kimler yaşıyor şimdi?"

"Genellikle hiç kimse," dedi.

Başka rahibeler geldi yanımıza, bellerindeki kemerlerden ağır tesbihler sallanıyordu. Görünümlerini eğlenceli bulmuştum, havaalanlarında insanları gülümseten türden, bağdaşık bir duruş.

Rahibeme adını sordum. Rahibe Hermann Marie. Biraz Almancam olduğunu söyledim ona, gözünde itibar kazanmaya çalışarak. Her türden sağlık görevlisine, en azından ilk safhalarda, korkum ve güvensizliğim avantaj sağlamak için rol yapmak adına sahip olabileceğim her umudu bastırmadan evvel, hep böyle davranırdım.

"*Gut, besser, best*," dedim.

Kırışık yüzünde bir tebessüm belirdi. Onun için sayıları saydım, nesneleri işaret edip adlarını söyledim. Yarayı temizleyip bileğimi steril bezlerle sararken mutlu mutlu başını sallıyordu. Koaptöre ihtiyacım olmadığını ve doktorun antibiyotikler için bir reçete yazacağını söyledi. Beraber ona kadar saydık.

İki rahibe daha göründü, yaşlılıktan derisi pörsümüş, iki büklüm ihtiyarlar. Rahibem onlara bir şeyler dedi ve az sonra dördümüz birden çocuksu ve sevimli bir muhabbet tutturmuştuk. Renkleri, giysi adlarını, vücut kısımlarını saydık. Almanca konuşan bu insanların yanında kendimi Hitler akademisyenleri ile birlikteyken olduğumdan daha rahat hissediyordum. İsimleri birer birer zikretmenin, Tanrı'yı memnun eden masumane bir yanı mı vardır?

Rahibe Hermann Marie kurşun yarasına son rötuşları attı. Oturduğum sandalyeden Kennedy ile Papa'nın cennetteki resmini gayet net görebiliyordum. Resme içten içe hayranlık duyuyordum. Kendimi iyi hissetmemi, duy-

gusal anlamda tazelenmiş hissetmemi sağlıyordu. Başkan ölümden sonra bile hâlâ zindeydi. Papa'nın sadeliği ışık saçar gibiydi. Neden doğru olmasın? Neden ileri bir zamanda, yumuşacık bir kümebulut katmanının önünde bir yerde buluşup el ele tutuşmasınlar? Her kalıba giren tanrılar ve sıradan insanlara ilişkin bir destanda olduğu gibi, yukarılarda bir yerde, biçimli, ışıltılı bir halde, biz de hepimiz birden neden buluşuyor olmayalım?

Rahibeme şöyle dedim, "Günümüzde kilise cennet hakkında neler söylüyor? Cennet hâlâ o eski cennet mi, oradaki gibi, gökyüzünde?"

Dönüp resme bir göz attı.

"Sen bizi aptal mı sanıyosun?" dedi.

Cevabının şiddeti beni şaşırtmıştı.

"O halde cennet nedir kiliseye göre? Eğer Tanrı'nın ve meleklerin ve kurtarılmış ruhların meskeni değilse?"

"Kurtarılmış mı? Kim neyi kurtarmış? Buraya gelip meleklerden bahsetmek de ne biçim kalın kafalık? Bana bir melek göster. Lütfen. Görmek istiyorum."

"Ama sen bir rahibesin. Rahibeler böyle şeylere inanırlar. Bir rahibe gördüğümüzde neşeleniriz, sevimli ve eğlenceli bir şeydir bu, birilerinin hâlâ meleklere, azizlere, tüm o geleneksel şeylere inanıyor olduğunu hatırlatır bize."

"Buna inanacak kadar kalın kafalı mısın sen?"

"Önemli olan benim neye inandığım değil ki. Sizin neye inandığınız."

"Bu doğru," dedi. "İnanmayanların inananlara ihtiyacı vardır. Birinin inanıyor olmasına muhtaçtırlar. Ama bana bir tane aziz göster. Bir azizin vücudundan bir tel saç ver."

Siyah başlığın çerçevelediği makyajsız yüzünü bana doğru eğdi. Endişelenmeye başlamıştım.

"Biz hasta ve yaralılara bakmak için buradayız. Sadece bunun için. Eğer cennetten bahsedeceksen kendine başka bir yer bulmalısın."

"Diğer rahibeler elbise giyiyor," dedim, haklı olarak. "Siz burada hâlâ eski üniformayı giyiyorsunuz. Siyah giysi, siyah başlık, hantal ayakkabılar. Geleneğe inanıyor olmalısınız. Eski cennet ve cehenneme, Latin ayinlerine. Papa hiç yanılmaz, Tanrı dünyayı altı günde yaratmıştır. O müthiş eski inançlar. Cehennemde yanan göller, kanatlı iblisler vardır."

"Sokaklardan kan revan içinde gelip bana kainatı yaratmanın altı gün aldığını mı söylüyorsun?"

"Yedinci gün Tanrı istirahat etmiştir."

"Meleklerden mi konuşacaksın? Burada?"

"Tabii ki burada. Başka nerede konuşacağım?"

Umutlarım boşa çıkmış, kafam karışmıştı, neredeyse bağırıyordum.

"Dünyanın sonunda gökyüzünde savaşan ordulara ne buyurulur?"

"Neden olmasın? Sen niye rahibe oldun ki sanki? O resmi niye astınız duvara?"

Gözleri aşağılayıcı bir hazla dolarak, geri çekildi.

"Başkaları için. Kendimiz için değil."

"Ama bu çok komik. Hangi başkaları?"

"Başka herkes. Hayatlarını *bizim* hâlâ inandığımıza inanarak geçiren başkaları. Dünyada başka kimsenin ciddiye almadığı şeylere inanmak bizim görevimiz. Bu tip inançlardan tamamen vazgeçilseydi, insan ırkı yok olurdu. Biz bunun için buradayız. Küçücük bir azınlık. Eski şeyleri, eski inançları cisimlendirmek için. Şeytanı, melekleri, cenneti, cehennemi. Eğer yalandan bunlara inanır gibi yapmasaydık, dünya yerle bir olurdu."

"Yalandan mı?"

"Elbette yalandan. Sence biz aptal mıyız? Defol git buradan."

"Cennete inanmıyorsun demek. Bir rahibe."

"Sen inanmıyorsan, ben neden inanayım?"

"Sen inanıyor olsaydın, belki ben de inanırdım."

"Ben inansaydım, senin inanman gerekmezdi."

"Tüm o eski kafa karışıklıkları ve acayiplikler," dedim. "İman, din, sonsuz hayat. O müthiş eski insani saflıklar. Yani onları ciddiye alma mı diyorsun? Kendinizi adayışınız bir yalan mı?"

"Yalanımız kendimizi adayışımızdır. İnanır gibi görünen birileri olmak zorunda. Eğer gerçekten iman etseydik, gerçekten inansaydık, hayatlarımız şimdi olduklarından daha ciddi olmayacaktı. İnanç dünyadan eksildikçe, insanlar inanan *birinin* varlığını her zamankinden daha lüzumlu görüyor. Mağaralarda yaşayan yabani insanlar. Karalara bürünmüş rahibeler. Hiç konuşmayan keşişler. İnanmak bizlere kaldı. Aptallara, çocuklara. İnanmayı çoktan bırakmış olanlar, bize hâlâ inanmak zorundalar. İnanmamakta haklı olduklarına eminler ama inancın tamamen yok olmaması gerektiğini de biliyorlar. Cehennem, inanan kimsenin kalmadığı zamandır. İnanan birileri daima olmalıdır. Aptallar, geri zekalılar, gaipten sesler duyanlar, tuhaf diller konuşanlar. Bizler sizin delileriniziz. Sizin inançsızlığınızı mümkün kılmak için yaşamlarımızdan feragat ediyoruz. Haklı olduğunuza eminsiniz ama herkesin sizin gibi düşünmesini istemiyorsunuz. Aptallar yoksa doğrular da yoktur. Bizler sizin aptallarınızız, delileriniziz; dua etmek için şafak vakti kalkar, mumları yakar, heykellerden sağlık ve uzun ömür dileriz."

"Senin ömrün uzun olmuş. Belki de işe yarıyordur."

Gürültülü bir kahkaha atarken dişleri göründü, o kadar yaşlıydılar ki neredeyse şeffaflaşmışlardı.

"Yakında hiç kalmayacak. İnananlarınızı kaybedeceksiniz."

"Bunca senedir hiçbir şey için dua etmediniz mi?"

"Dünya için, kalın kafalı."

"Ve hiçbir şey baki kalmaz mı? Ölüm bir son mudur?"

"Neye inandığımı ya da inanır gibi yaptığımı öğrenmek ister misin?"

"Duymak istemiyorum. Bu korkunç bir şey."

"Ama doğru."

"Sen bir rahibesin. Rahibe gibi davran."

"Biz adaklar adarız. Yoksulluk, iffet, itaat. Ciddi adaklar. Ciddi bir hayat. Biz olmasak yaşayamazdınız."

"Aranızda rol yapmayanlar mutlaka vardır, gerçekten inananlar. Olduklarını biliyorum. Yüzyıllardır var olan inançlar öyle birkaç senede tükenip yok olamazlar. Bu konulara adanmış koca bilim dalları var. Anjeloloji. Teolojinin sadece meleklere ayrılmış bir kolu. Melekler bilimi. Bu konuları müthiş beyinler tartışmış. Bugün de müthiş beyinler var. Onlar hâlâ tartışıyorlar, hâlâ inanıyorlar."

"Ayağından sürüklediğin biriyle sokaktan gelip gökyüzünde yaşayan meleklerden bahsediyorsun. Çık git buradan."

Almanca bir şey söyledi. Ben anlayamadım. Tekrar konuştu, bu defa uzunca bir müddet, yüzünü adeta burnuma sokarak, sözcükler giderek daha haşin, daha ıslak, daha gırtlaksı bir hal alarak. Bana Almanca püskürtüyordu. Bir sözcük fırtınası. Nutuk devam ettikçe iyice aşka geliyordu. Hınzırca bir hiddet katılmıştı sesine. Daha hızlı, daha tesirli konuşuyordu. Kan damarları gözlerini ve yüzünü ateşe vermişti. Bir vezin, ölçülü bir tempo yakalamaya çalıştım. Ezberden bir şey okuduğuna karar verdim sonunda. Kısa dualar, ilahiler, kateşizmler. Tespihin gizemleri belki de. Duaları hakaret gibi yağdırıyordu üstüme.

Asıl tuhafıma gideni, bunu güzel buluyordum.

Sesi zayıfladığında bölmeyi terk ettim ve yaşlı doktoru bulana kadar ortalıkta dolandım. "*Herr Doktor*," dedim, kendimi bir filmde oynar gibi hissederek. İşitme cihazını çalıştırdı. Reçetemi aldım, Willie Mink iyileşecek mi diye sordum. İyileşmeyecekti, en azından bir süre için. Ama ölmeyecekti de, yani bu konuda benden üstün sayılırdı.

Eve dönüş yolculuğu olaysız geçti. Arabayı Stover'ların araba yoluna bıraktım. Arka koltuk kan içindeydi. Direk-

siyon kana bulanmış, gösterge paneline ve kapı kollarına kan bulaşmıştı. İnsanoğlunun kültürel davranış ve gelişimini inceleyen bilim dalı. Antropoloji.

Yukarı çıkıp bir süre çocukları seyrettim. Hepsi de uykudaydı, rüyalarında savruk savruk dolaşıyorlar, kapalı göz kapaklarının altında gözleri seri hareketlerle kıpırdıyordu. Yatağa girip Babette'in yanına uzandım, üstümden ayakkabılarım dışında hiçbir şey çıkartmadan, her nedense Babette'in bunu garipsemeyeceğini bilerek. Ama zihnim vızır vızır işliyordu, uyuyamıyordum. Biraz sonra aşağı inip mutfağa gittim, kendime bir fincan kahve koyup oturdum, bileğimdeki ağrıyı hissettim, hızlanan zonklamayı.

Sıradaki gün batımını beklemekten başka yapacak bir şey yoktu, gökyüzünün bronz gibi kararmasını beklemekten başka.

-40-

Wilder'ın plastik üç tekerlekli bisikletine bindiği, binanın çevresinde dolandıktan sonra sağa sapıp çıkmaz bir sokağa girdiği ve gürültüyle çıkmaza doğru pedal çevirdiği gündü. Üç tekerlekli bisikleti yanında yürüterek korkulukların etrafından dolaştırdıktan sonra tekrar üstüne binip, çayırlık çimenlik birtakım arazilerin önünden kıvrıla kıvrıla geçerek yirmi basamaklı beton bir merdivene ulaşan yaya kaldırımı boyunca ilerlemeye koyuldu. Plastik tekerlekler gürültüyle gıcırdıyorlardı. Bu sahneleri, ağaçların arasındaki yüksekçe bir evin ikinci kattaki arka verandasından olayı izleyen yaşlı iki kadının dehşetle anlattıklarından yola çıkarak canlandırıyoruz gözümüzde. Üç tekerlekli bisikleti itaatkar ve soğukkanlı bir tavırla yönlendirerek, sanki ille de üstüne titrenmesi gerekmeyen tuhaf biçimli bir küçük kardeşmiş gibi, olanca hızıyla paldır küldür yuvarlanmasına izin vererek yanında yürütüp basamaklardan aşağı indirdi. Tekrar üstüne binip pedal çevirerek sokağın karşısına geçip kaldırımdan ilerledi ve ekspres yola sınır oluşturan çimenlik bayıra çıktı. İşte bu noktada kadınlar bağırmaya başladılar. Hey, hey, dediler, önceleri biraz acelesizce; gözlerinin önünde gerçekleşmekte olan olayın olası içeriğini kabul etmeye hazır değildiler çünkü. Oğlan bayır aşağı pedal çevirirken verevine giderek iniş açısını kurnazca daraltti ve bayırın sonuna geldiğinde, üç tekerleklisini caddenin öbür tarafına doğrultmak, karşıya geçilebilecek en kısa mesafeyi temsil eder gibi görünen bir noktaya doğru çevirmek için biraz duraladı. Hey, yavrum, hayır. Çılgınlar gibi bakınıp, olay yerine yetişecek gücü

kuvveti yerinde bir yaya aranarak kollarını sallıyorlardı. Bu arada Wilder, onların çığlıklarına kulak asmadan ya da süratle yınlayıp geçen hatchback otomobillerin ve minibüslerin seri hışırtısı yüzünden onları hiç duymayarak, mistik bir enerjiyle otobana dalıp pedal çevirmeye koyulmuştu. Kadınların elinden sadece bakmak geliyordu; ağızları açık, ikisinin de birer kolları havada, sahnenin geri sarması için, oğlanın renkleri solmuş, mavili beyazlı oyuncağının üstünde, televizyondaki sabah kuşağı çizgi filmlerinin kahramanları gibi geriye doğru pedal çevirmesi için yalvarıyorlardı. Sürücüler durumu pek kavrayamadılar. Kemerlerle koltuklarına kenetlenmiş halde otururlarken, bu tablonun otobanların süratle savrulan bilincine, geniş şeritli modern akışına ait olmadığını biliyorlardı. Süratte mantık vardı. Tabelalarda, modellerde, saniyelik yaşamlarda. Bu da ne demek oluyordu şimdi, bu küçük fırıldak leke de neydi? Dünyada bir güç yolunu şaşırmıştı. Direksiyonları çevirdiler, frenlere bastılar, uzun akşamüstünün derinliklerine korna sesleri yolladılar, uluyan bir hayvan gibi. Çocuk dönüp de onlara bakmadı bile, burnunun dikine orta refüje doğru pedal çevirdi, sarı çimenli dar bir toprak parçasına doğru. Göğsünü şişirmiş, küstah küstah gidiyordu, sanki kolları da bacakları kadar hızlı çalışarak, yuvarlak kafası kuş beyinli bir azmin neşesiyle iki yana sallanarak. Yükseltilmiş refüje çıkmak için yavaşlaması gerekti; iyice düşüne taşına hareket ederek, sıralı bir düzene uyarak şaha kalkıp ön tekerleği refüje bindirdi ve arabalar acı acı feryat ederek yanından geçip gittiler; kornalar gecikmeli olarak çalmaya başlamış, sürücülerin gözleri dikiz aynalarında kalmıştı. Oğlan üç tekerlekli bisikletini çimenlerin üstünde yürüttü. Kadınlar onun yeniden seleye oturup güzelce yerleştiğini gördüler. Kal orada, dediler. Gitme. Hayır, hayır. Ancak kısacık basit cümlelerle konuşabilen turistler gibi. Arabaların ardı arkası kesilmiyor, önlerinde uzanan dümdüz yola, hiç durmadan

akan trafiğin içine rüzgar gibi dalıyorlardı. Oğlan son üç şeridi de geçmek üzere yola koyulup refüjden lastik bir top gibi atladı, evvela ön tekerlekler, peşinden arka tekerlekler. Sonra öbür tarafa kafa sallaya sallaya geçme yarışı yeniden başladı. Arabalar yana savruldular, yoldan çıktılar, kaldırım duvarına tırmandılar, yan pencerelerde şaşkın suratlar belirdi. Kendinden geçmiş bir halde pedal çevirmekte olan oğlanın, verandadaki kadınların geniş görüş açısından bakıldığında ne kadar yavaş ilerlemekte olduğunu bilmesine imkan yoktu. Kadınlar artık seslerini kesmişlerdi; olayın dışında kalmış, aniden yorgun düşmüşlerdi. Nasıl da yavaş ilerliyordu, olanca hızıyla, rüzgar gibi gittiğini zannederek nasıl da yanılıyordu. Kadınlarda hal kalmamıştı. Kornalar durmadan çalıyor, ses dalgaları havaya karışıyor, yarım ton alçalıyor, gözden kaybolan arabalardan serzenişler halinde geri dönüyordu. Oğlan karşı tarafa ulaşmıştı, kısa bir süre trafiğe paralel gittikten sonra dengesini kaybeder gibi oldu, bisikletten düşüp rengarenk bir yumak halinde toprak setten aşağı yuvarlandı. Bir saniye sonra tekrar ortaya çıktığında, bir su oluğunun içinde oturuyordu; bir durup bir akarak otobana eşlik eden bir derenin parçasıydı bu oluk. Neye uğradığını anlayamayan oğlan, ağlamaya karar verdi. Bu sadece bir saniyesini almıştı, her taraf su ve çamur içinde, üç tekerlekli bisikleti yana devrilmiş. Kadınlar bir kez daha bağrışmaya başladılar, bu işe artık bir dur demek ister gibi kollarını havaya kaldırdılar. Oğlan suya düştü, dediler. İmdat, yetişin, boğuluyor. Oğlan derenin içinde oturduğu yerde avazı çıktığı kadar bağırırken, onları ilk kez işitmişti sanki, kafayı kaldırmış, toprak tümseğin üstüne, ekspres yolun karşısına, ağaçların arasına bakıyordu. Bu onları iyice korkutmuştu. Seslenip el sallıyorlar, dur durak tanımaz bir dehşetin ilk safhalarına girmeye başlıyorlardı ki, yoldan geçmekte olan bir sürücü, böyle insanlar için hep söylendiği gibi olaya uyanıp kenara çekti, arabadan çıktı, kayarak toprak setten aşağı indi ve

oğlanı sığ derenin bulanık suyundan çıkarıp, verandalarında yaygara koparan yaşlılara göstermek için havaya kaldırdı.

Üst geçide sürekli gidiyoruz. Babette, Wilder ve ben. Yanımıza bir termos buzlu çay alıyor, arabayı park ediyor, batan güneşi seyrediyoruz. Bulutlar caydırıcı değil. Bulutlar drama kuvvet kazandırıyor, ışığı yakalayıp şekillendiriyorlar. Kapalı havalar ziyaretlerimizi pek etkilemiyor. Işık bulutların arasından aniden süzülüp parlıyor, şeritler ya da dumanlı kemerler halinde. Bulutlu havalar atmosferi körüklüyor. Birbirimize söyleyecek çok az şey buluyoruz. Gelen arabaların sayısı artıyor, park eden arabalar yerleşim bölgelerine kadar uzanan bir kuyruk oluşturuyor. İnsanlar yokuş yukarı yürüyüp üst geçide çıkıyorlar. Yanlarında meyve, fındık fıstık, soğuk içecekler taşıyorlar. Orta yaşlılar, ihtiyarlar çoğunlukta oluyor; bazıları portatif şezlonglar getirip kaldırıma diziyor. Ama daha genç çiftler de var, kol kola korkuluklara dayanıp batıya bakıyorlar. Gökyüzü içerik kazanıyor, duygu yükleniyor, yüce bir yaşam anlatımına bürünüyor. Renk şeritleri çok yükseklere ulaşıyor, hatta bazen birbirini tamamlayan parçalara ayrılır gibi oluyorlar. Kule biçimli gökyüzü manzaraları, ışık fırtınaları, usulca yere düşen ışık sütunları oluşuyor. Bu konuda neler hissetmemiz gerektiğini anlamak çok zor. Gün batımları kimilerini korkutuyor, kimileriyse bundan mutluluk duymaya kararlı ama çoğumuz ne hissedeceğimizi bilmiyoruz, her iki hisse de hazırız. Yağmur caydırıcı değil. Yağmur beraberinde bir dizi gösteri ve şahane akıcı tonlar getiriyor. Gelen arabaların sayısı artıyor, insanlar yokuşu ağır ağır çıkıyor. Bu ılık akşamların atmosferini tarif etmek zor. Havada bekleyiş var ama beklenen, kısa kollular giymiş bir kalabalığın ümit dolu yaz ortası mırıltısı değil, tutarlı emsalleri olan, tarihi güvenilir sonuçlarla dolu bir açık hava oyunu değil. Bu bekleyiş içe dönük, değişken, adeta geri yönelimli ve çekingen, sessizliğe eğilimli. Başka ne hissediyoruz? Kesinlikle huşu

da var, hatta hepsi ondan ibaret, daha evvelki huşu kategorilerinin ötesinde bir duygu bu ama hayranlıkla mı korkuyla mı seyrettiğimizi bilmiyoruz, ne seyrettiğimizi ya da seyrettiğimiz şeyin ne anlama geldiğini bilmiyoruz. Kalıcı mı, yavaş yavaş alışacağımız, sonunda tereddütümüzü soğuracak bir tecrübe düzeyi mi, yoksa çok yakında bitip gidecek atmosferik bir acayiplik mi sadece, bilmiyoruz. Katlanır sandalyeler hızla çekilip açılıyor, yaşlılar oturuyor. Söylenecek ne var ki? Gün batımları gitmemekte ısrarlı, dolayısıyla biz de öyleyiz. Gökyüzünün üstünde bir büyü var, güçlü ve destanlara konu olmuş bir büyü. Ara sıra bir arabanın üst geçitten gerçek anlamda geçtiği oluyor, saygılı bir tavırla, yavaş giderek. Bayırdan insanlar gelmeye devam ediyor, bazıları tekerlekli sandalyelerde, hastalıktan iki büklüm; onlara göz kulak olanlar eğimli zemine ayaklarını sağlam basmak için bellerini büküyorlar. Ilık geceler kalabalıkları üst geçide taşımadan evvel, kasabada bu kadar çok sakat ya da yardıma muhtaç insan olduğunu bilmezdim. Altımızdan süratle arabalar geçiyor; batı yönünden geliyor, kule gibi yükselen ışığın içinden çıkıyorlar. Onları sanki bir işaret arar gibi seyrediyoruz, sanki boyalı yüzeylerinde gün batımından kalıntılar taşıyorlarmış gibi, zar zor fark edilebilen gammaz bir parıltı ya da toz tabakası. Kimse radyo çalmıyor ya da fısıltı sayılamayacak derecede yüksek sesle konuşmuyor. Altın bir şey yağıyor, havaya katılmış bir yumuşaklık. Köpeklerini gezdirenler var, bisiklete binen çocuklar var, bir fotoğraf makinası ve kamerayla doğru anı bekleyen bir adam var. Ancak karanlık çöktükten bir müddet sonra, sıcak havada börtü böcek sesleri duyulduğunda, ayrı ve savunulabilir benliklerimize geri dönerek, çekingen ve kibarca arabalara binip sırayla yavaş yavaş dağılmaya başlıyoruz.

Sarı maskeli, Mylex giysili adamlar hâlâ ortalıkta; kızılötesi aygıtlarını toprağa ve gökyüzüne doğrultarak o korkunç verilerini topluyorlar.

Dr. Chakravarty benimle konuşmak istiyor ama ben ondan uzak durmaya özen gösteriyorum. Ölümümün nasıl bir gelişim gösterdiğini görmeye can atıyor. Belki de ilginç bir vakayım. Elektrik yüklü partiküllerin çarpıştığı, yüksek basınçlı rüzgarların estiği tomografi cihazına beni bir kez daha sokmak istiyor. Onun manyetik alanlarından, bilgisayar destekli nükleer titreşiminden korkuyorum. Hakkımda bildiklerinden korkuyorum.

Hiç telefon almıyorum.

Süpermarket rafları yeniden düzenlendi. Bir gün hiç haber vermeden değiştiriverdiler. Koridorlarda sıkıntı ve panik, eski müşterilerin yüzlerinde yılgınlık var. Konsantrasyonları bozulmuş bir halde yürüyor, sık sık tereddüte düşüp duraksıyorlar. Bu yeni modeli keşfetmeye, altında yatan mantığı fark etmeye, Cream of Wheat'i nerede görmüş olduklarını hatırlamaya çalışırlarken koridorlarda donup kalmış, iyi giyimli insan kümeleri. Bunun için hiçbir sebep göremiyorlar, bunda hiç mantık bulamıyorlar. Bulaşık süngerleri el sabunlarının yanında duruyor artık, baharatlar ve soslar ise çeşitli yerlere dağılmış durumda. Erkek ya da kadın ne kadar yaşlıysa, o kadar dikkatli ve şık giyiniyor. Sansabelt spor pantolonlar ve parlak renkli triko gömlekler giymiş erkekler. Pudralı ve bolca aksesuarlı, fazla temkinli, üzücü bir hadiseye hazırlanmış kadınlar. Yanlış koridorlara sapıyor, raflara şöyle bir göz atıyor, bazen olmadık bir yerde aniden durup, öbür tekerlekli sandalyelerin üstlerine toslamasına sebep oluyorlar. Eskiden durdukları yerde duranlar, ticari markası olmayan gıda ürünleri sadece, sade bir şekilde etiketlenmiş beyaz paketler. Erkekler alışveriş listelerine başvuruyor, kadınlar başvurmuyor. Bir gezinme hissi hakim şimdi, hayra alâmet olmayan amaçsız bir ruh hali, sınırları zorlanan uysal tabiatlı insanlar. İkinci düzeyde bir ihanetten işkillenerek, paketlerin üstündeki küçücük yazıları dikkatle inceliyorlar. Erkekler damgalanmış tarih-

leri, kadınlar malzemeleri gözden geçiriyorlar. Pek çoğu kelimeleri seçmekte zorlanıyor. Yağ lekeli etiketler, hortlak gibi harfler. Düzeni bozulmuş rafların, ortamdaki uğultunun, yaşlılıklarının basit ve kalpsiz gerçekliğinin ortasında, bu karışıklık içinde yollarını bulmaya çalışıyorlar. Ama sonuçta, ne gördükleri ya da gördüklerini sandıkları önemli değil. Kasalar herbir malın çifte gizemini hatasız olarak deşifre eden holografik tarayıcılarla donatılmış. Dalgaların ve radyasyonun dili bu, ya da ölülerin yaşayanlarla konuşma şekli. Ve burası birlikte beklediğimiz yer, yaşımız ne olursa olsun, tekerlekli sepetlerimiz parlak renkli ürünlerle tıka basa dolu. Yavaş ilerleyen bir kuyruk, aman ne güzel, raflardaki bulvar gazetelerine göz atmaya vakit bulabiliriz böylece. Yemek ve aşk dışında ihtiyacımız olan her şey burada, bulvar gazetesi raflarında. Doğaüstü ve dünya dışı varlıklara ilişkin hikayeler. Mucizevi vitaminler, kanser tedavileri, şişmanlığa bulunan çareler. Ünlü ve ölülerin tarikatları.